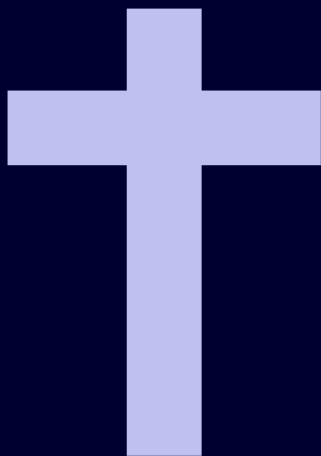

Yi sywáhú
sagi

Nuni, Southern: Yi sywáhú sagi New Testament

Yu sɔwáńó sáɠ
Nuni, Southern: Yu sɔwáńó sáɠ New Testament
Le Nouveau Testament en Nun

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nuni, Southern

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
d18530a7-7259-5f23-92b6-70e3abe5f3fa

Contents

Matìe	1
Marøkè	37
Likè	59
Zwan	97
Tòtònan	124
Romè tián	159
1 Korèntè tián	177
2 Korèntè tián	193
Galasi tián	204
Efèzè tián	210
Filipè tián	216
Kolosè tián	220
1 Tesalonikè tián	224
2 Tesalonikè tián	228
1 Timote	230
2 Timote	235
Titè	239
Filemon	242
Ebèrè-ba	244
Zwakè	257
1 Piyèrè	262
2 Piyèrè	267
1 Zwan	270
2 Zwan	274
3 Zwan	275
Zwidè	276
Apokalisè	278

**Zwezi-Kerise soywájú sagi
tə,
Matie
nə púpóní
Matie sagi tə yuu wa sugu**

Liù tə, v nə púpóní sagi kv tə

Matie yin lanpoluv. Zwezi kúrí wá, sə v ya v karbiu. Marəkə də Likə yá bonə wá Levi ba soywájú tə wa. Matie yi *Zwifə v jigə *Kerise liù. U yəó Zwifə-ba Yü saga zəni, v ga yəó ba yofwaminan tə də.

Lià tə nə, Matie nə púpóní

U púpóní soywájú tə, v buri *Zwifə-ba nə jigə Kerise lià tə nə.

Sagi tə wa sugu

Ba mù *Zwifə-ba tə yəó Yü sagi nədwan tə zəni. Matie buri də, Zwezi yi liù tə, ba nə me, sə ba twá v nə, ba ma lwarí cwəñə də nətə, ba nə me, sə ba twá ka nə. Zwifə-ba yijuncwəñə tə yáá tián tə ba kàrà təntə yáá yoo swə. Matie yá ja Zwezi v bonə *Kerise, nə à yəó *Davidə nàv, nə à yəó Zwifə-ba più tə. Lià tə, ba nə sée də, Zwezi yi liù tə, Yü nə tun, Yü wá jon ba ba cuna wa, də ba nə yi Zwifə-ba, nə à yəó də ba nə tà Zwifə-ba. Zwezi bwin v nan tian wa. U yi *Yuu-Tiu tə, v nə wulə də nəba kv ja vèli luv zəñə. U jon bara də kana ba cuna wa, v ga zwèe ba yayiran. U kwen ba cuna tə, v li ba mù də Yü pwərə wa. U tə wulə v jonə nəba nə cuna wa, zən kv tə də. Zwezi karbi tə də wàrí yien təntə mama ba janí ba cici con. Ba də dān me, sə ba buri Yü sonu tə luv mama nə, də Yü-*Siju tə diàn ndə Zwezi nə.

*Zwezi dwíí dəkúu
(Likə 3.23-38)*

¹ Nəñ, Zwezi-*Kerise dwíí tə dəkúu nə yi nətə: Zwezi-Kerise yi più *Davidə nàv, Davidə yi *Abərahámə nàv.

² Abərahámə luri *Yizakə, Yizakə luri *Zwakobə, Zwakobə luri Zwida də v nubta.

³ Zwida də v kan Tamarə luri Pere də Zera. Pere luri Esəron.

Esəron ma luri Aramə.

⁴ Aramə ma luri Aminadabə. Aminadabə luri Nasun.

Nasun luri Saləma.

⁵ Saləma də v kan Rahabə luri Bozə.

Bozə də v kan Rutə ma luri Ɔbedə.

⁶ Ɔbedə luri Yizayi.

Yizayi luri Davidə.

Più Davidə də Yiri kan tə ma luri Salbmun.

⁷ Salbmun luri Rubvamə.

Rubvamə luri Abta.

Abta luri Aza.

⁸ Aza luri Zwəzafatə.

Zwəzafatə ma luri Yoramə.

Yoramə luri Ɔziəsə.

⁹ Ɔziəsə ma luri Yotamə.

Yotamə ma luri Ahazə.

Ahazə luri Ezekiasə.

¹⁰ Ezekiasə luri Manase.

Manase ma luri Amun.

Amun luri Zwəziəsə.

¹¹ Zwəziəsə ma luri Yekunta, də v nubta tə Yizərayelə lià tə ka pèe ka ja va *Babilonə máǵá tə wa.

¹² Ba Babilonə vèli kwa nə, Yekunta luri Swalətèlè.

Swalətèlèlè ma luri Zurbabelə.

¹³ Zurbabelə luri Abiudə.

Abiudə ma luri Elhakimə.

Elhakimə ma luri Azorə.

¹⁴ Azorə luri Sadokə.

Sadokə luri Ahimə.

Ahimə luri Elvudə.

¹⁵ Elvudə ma luri Elhazərə.

Elhazərə luri Matanə.

Matanə ma luri Zwakobə.

¹⁶ Zwakobə luri Zwəzefə Mari bari.

Mari tə nə luri Zwezi, ba nə bonə Kerise.

¹⁷ Yizərayelə lià dwíí fugə banu nə wulə Abərahámə də Davidə pwərə wa, tə fugə banu də ga ya Davidə də Yizərayelə lià tə ka pèe ka ja va Babilonə pwərə wa, tə fugə banu duən də yi tə zigi kv mù Babilonə vèli təntə kv ja va Kerise luru.

Mari più tə yoo

(Likə 2.1-7; Galasi tián 4.4)

¹⁸ Nəñ nətə, ba nə luri Zwezi-*Kerise. U nuu Mari yá yi Zwəzefə bwalú, v nə càrì, sə v swe. Kv twá Yü-*Siju tə diàn nə, Mari ma ja più, də v də Zwəzefə tə yèrì duən ndə kan də bəe nə. ¹⁹ U bari Zwəzefə v nə yi cigá tíú, yá ba pià, sə v kə cavira Mari nə. Kv mù nə pin, v yá pià, sə v twá tia ta v ma yá wa.

²⁰ Zwəzefə yá nə jə ka pubuñə təntə, *Yuu-Tiu *malika twi, ka swin v con v pandwía wa, ka wó: «*Davidə nàv Zwəzefə, Mari biù tə più tə, v nə jə, yi ka twi də Yü-Siju tə diàn. Kv mù nə pin, dān ká pa fən ja mǵ, sə n ti wá ndə n kan nə. ²¹ U wá lura bibee, n ga wá kə v yiri Zwezi, kv mù dēñ nə yi v wá jon *Yizərayelə lià ba cuna wa».

²² Tə mù yien təntə mama twi tə tun, sə Yuu-Tiu sugu tə, v nə twá v nii *sùsùnə tə nə, v ma swin tə nii ma sú. U swin, v wó: ²³ «Nəñ, kacun tə, v nə tə yèrì bəe, wá ja più, v wá lura biù, ba ga wá bon wá Emanuwelə».

(Kv mù dēñ nə yi: <Yü wulə də nəba>.)

²⁴ Zwəzefə nə zān dwian nə, v twá kv tə nə, Yuu-Tiu malika tə nə swin, v ga ja v

kan tē v kē v con. ²⁵ Yá ba dān nē wá duən yəni ndē kan dē bēe nē, ku ja va Mari biú tē, v nē dīga v yiri Zwezi tē, luvu.

2

*Yənu tián twi, sə ba na Zwezi
(Likə 2.22-38)*

¹ Mánjá tē, ba nē luvu Zwezi Betələhemē nē, ku nē wulə Zwide nagwanaa wa, ku yí piú *Erodē pàri mánjá wa. Yənu tián nan yí yipian con, ba bà *Zwerizalemē wa. ² Yənu tián tē bwe ba wú: «*Zwifə-ba piú tē, ba nē luvu tē wa yèn? Nē ni v kacilaco yí yipian con, mē nē twi, sə nē pa wá dun».

³ Piú Erodē nē ni ŋwen təntə, v dē Zwerizalemē tuv lià mama pwií cògù. ⁴ U ken Zwifə-ba Yí *jɔŋwana yun tián dē Yí nī *yənu tián tē mama duən nē, sə v bwe ba v lwarí bwálí tē, ba nē mē, sə ba lura *Kərisə. ⁵ Ba ma swin v con, ba wú: «Ku yí Betələhemē tuv nē, ku nē wulə Zwide nagwanaa wa, ndē Yí nī *sùsùndù tē nē púpúni nətə tē, v swin v wú:

⁶ «Ku mù Betələhemē təntə, ku nē wulə Zwida luv wa ku cígá jə funə Zwida tian təntə wa. Ku mù wa nē piú wá nan, sə v yiri *Yizərayelə lià tē nē yí à mù Yí lià.»

⁷ Erodē dān ma twá tta tta v bon yənu tián tē, sə v bwe ba zəni v lwarí kacilaco tē nanu mánjá. ⁸ Yá v dān tun ba Betələhemē nē, v wú: «Á vələ á bwe á lwarí bisiná tē yoo zənə. Á nē ni wá, sə á pií á bà á swin á con, sə á dē v à pa wá dun».

⁹ Ba nē cògu piú tē nī ba zwēe, ba kēeñ ba zv cwəŋə. Yá kacilaco tē, ba nē ni yí yipian con tē, wulə ba yáá ku vèli. Mánjá tē, ku nē yí bisiná tē yipaa bwálí, ku cén ku zigi. ¹⁰ Ba nē ni kacilaco tē, ba pwií poli zənzən. ¹¹ Ba zva diè tē wa, ba ga na bisiná tē dē v nuu Mari. Ba tva tta bisiná tē yáa con, ba pa wá dun. Ba kòri ba zila, ba li wiən tē, tē kwəne nē dáá, ba ma dē zilé bisiná tē yuu wa. Ba pin wá síán dē tural yirə duən, ba nē ma bonjə «ansansə» dē «mirə».

¹² Ku kwa nē, Yí dān burí ba ba pandwɪa wa, dē ba kúv dān ká twá Erodē con ba ma vií. Ba dān ma ti cwəŋə don ba va ba luv.

Zwuzefə-ba dəri ba va Ezwipətə luv

¹³ Yənu tián tē viru kwa nē, *Yuu-Tiu *malika nan ka swin Zwuzefə con v pandwɪa wa, ka wú: «Zàn, n ti bisimaa tē dē v nuu, n ja dəri, n va *Ezwipətə luv wa. Vəli, n ya lá, dē n ma dāni à kori, *Erodē nē wá pià wá, sə v pa ba ga tē yiri». ¹⁴ Zwuzefə zàn ttin nē, v ti bisimaa tē dē v nuu v ja va Ezwipətə luv. ¹⁵ U yin

lá ku ja va ku yí Erodē tian, sə ku tē Yuu-Tiu nē twá v nī *sùsùndù tē nē, v ma swin tē nī sù. Yí nī sùsùndù tē swin Zwezi yoo, v wú: «Á bon à biú à li Ezwipətə luv wa».

Erodə pin ba zàn bisimaa guri nē

¹⁶ Mánjá tē wa, *Erodē nē twi v bà v lwarí dē, yənu tián tē yí ba gigari wá, v luŋa zàn zənzən. U dān tun, sə ba gu Betələhemē dē ku luv nī bismabarí tē mama, ba nē yí fina balə dē ba tē, ba nē tē wá yí. Erodē bwa ku nətə, ndē v nē ni yənu tián tē nī nē.

¹⁷ Mē ku twá nətə, Yí nī *sùsùndù Zweremi sugv tē nī ma sù. U swin, v wú: ¹⁸ «Ba ni bubwiə Rama tuv wa, kwirə dē zura. Ku yí bisiná tē nuu Raselə nē kwi v bisiná nē, yá v ga ba sēe, sə ba kòri wá, ba kúv nē tələ luv wa yiri».

*Zwuzefə-ba pií ba nan Ezwipətə luv
(Likə 2.39-40)*

¹⁹ Ku kwa nē, Erodē tɪga. Yá *Yuu-Tiu *malika twi Zwuzefə con v pandwɪa wa *Ezwipətə luv wa, ka swin v con, ka wú: ²⁰ «Zàn, n ti bisimaa tē dē v nuu n ja va *Yizərayelə luv. Lià tē, ba yà nē pià, sə ba li bisimaa tē mu tē, ba tɪga».

²¹ Zwuzefə ma zàn, v ti bisimaa tē dē v nuu v ja va Yizərayelə luv. ²² Fən jun wá, sə v jəni Zwide nagwanaa wa, v nē ni dē, Arəkelayisə nē jèə v nyina *Erodē padav tē yuu wa yiri. Yá Yí kwè Zwuzefə v pandwɪa wa, dē v vèli Galile nagwanaa. ²³ U vèli v jəni tuv don nē, ba nē bonjə «*Nazaretə». Mē ku twá nətə Yí nī *sùsùndù tē sugv tē nī ma sù, ba swin Zwezi yoo, ba wú: «Ba wá bon wá Nazaretə tiú».

3

Zwan-Batisə kàrà tē yoo

(Marəkə 1.1-8; Likə 3.1-18; Zwan 1.19-28; Tvtvan 19.4)

¹ Mánjá don wa, bēe don yin lá, v yiri nē yí *Zwan-Batisə. Ku bēe təntə twi v nan Zwide kasɔɔ lanworu tē wa, v kàri Yí yoo, v burí lià nē. ² U yá swin, v wú: «Mánjá bwələ, sə Yí dē v pàri tē lià mama yuu wa. Ku mù nē pin, á vəvərə á kwa, á ma sá á cuna!» ³ Mē Zwan-Batisə yoo nē Yí nī *sùsùndù *Ezayí yá swin Yí sagi tē wa, v wú:

«Ku yí bēe nē bubwi kasɔɔ lanworu wa, v wú: «Á kwíán *Yuu-Tiu cwəŋə tē, sə á cēe v cwəmunɪ tē, sə tē ya mənə mənə.»

⁴ Zwan yá zva nyɔguma kuran gānù, v ga vwa tənù voru v tənǎ* nē. U yá dō

* 3:4 3.4 Mē nətə nē, Yí nī sùsùndù tē yá zwi tanan ganan dē ba vwe tanan vwəren ba tənǎ nē.

jærøn dæ turan. ⁵ Ku nè zigi *Zwerizalemø, ku ja va Zwide nagwanaa, ku va ku kíkari Zwurøden munaa tæ nii mama, lià yà twi v con. ⁶ Ba dån swin ba cuna tæ, ba biri Zwan, yá v ga ziga lá v li ba Zwurøden munaa tæ wa, ku twá dæ Yü yiri.

⁷ Zwan-Batisè nè ni *Farizian-ba dæ *Sadüstan-ba dæ, ba nè twi zænzen v con, sè v læ ba dæ níá tæ wa, v swin ba con, v wú: «Á mù dækwaá dwíí-ba! Wää nè biri aba dæ, á wää á dæri á jén Yü luja tæ yáá nè, tæ nè biàn? ⁸ Ku nè yí nètü, sè á twá á tótönan nè, á ma biri dæ, á vøveri á kwa á ma sá á cuna. ⁹ Á jø cigá, sè á swin dæ, *Abørahamø yí á nubæ, yá ku cici tæ wá yí. Á mù nè swin ku á con dæ, Yü wää kapana tæ tæ v lwáni, v pin tæ jì Abørahamø nián. ¹⁰ Nø wää ku nètü tæ nè ti, nè ma manja ndø dæri nè manwari ku wulø tián dækurøn nè. Tiü tæ mama, ku bia nè ba ywán, ba wá goñi ku, ba kè mæn nè. ¹¹ Á mù li aba níá wa, sè ku ma biri dæ, á wulø á vøveri á kwa, sè á ma sá á cuna. Yá liü don, v diàn nè dáá, tæ doni nè, wá pú à kwa v bà. Á jin müri, sè á ti v næe natöra, á ja pú v kwa. U mù nè wá læ aba Yü-*Siju dæ mæn wa. ¹² U jø v woceri fiyau v jìan wa, v kwen v cæri v wobia tæ, v pwæe tæ dæ wopulø tæ, v li duæn wa. U pæe wobia tæ, v kè v pulu wa, v ga svri wosanan tæ mæn wa, tæ nè ba dæñi».

Zwan-Batisè lægø Zwezi níá wa

(Marøkø 1.9-11; Likø 3.21-22; Zwan 1.32-34)

¹³ Zwezi dån ma nan Galile nagwanaa, v bà *Zwan-Batisè con Zwurøden munaa tæ nii nè, sè Zwan læ wá níá wa, ku twá dæ Yü yiri. ¹⁴ Yá Zwan yá ba pià, sè v sèe, v swin, v wú: «Á mù nè mæ, sè n læ nè níá tæ wa, mæ ku nè n mù nè pii n bà à con?» ¹⁵ Zwezi ma le wá, v wú: «Yá, sè ku ya nètü siún nè, ku nè mæ, sè nè tøn won tæ mama, ku nè zion ku pa Yü nè yiri». Zwan dån ma sèe.

¹⁶ Yá máñá tæ, v nè lægø Zwezi níá tæ wa, v nan v zwæe, dæ nèñ, lanworu nè ku sùri, Zwezi ga na Yü-*Siju tæ, ku cwi v yuu wa ndø gunpwønø nè. ¹⁷ Yá kori dån ga nan Yü sán nè, ku wú: «D tæ yí à biswønø tæ, v nè poli à piü».

4

Sitana dódón Zwezi

(Marøkø 1.12-13; Likø 4.1-13; Ebørø-ba 4.15)

¹ Yü-*Siju tæ dån ma ja Zwezi, ku ja va kasoo lanworu wa, sè *Sitana dódón, sè v

yigu wá, v pa v tøn yokokwün. ² U vwø nii dian sapwilø, yicau dæ ttin, yá niøn dån jin wá. ³ Sitana ma boli v nii, v swin v con, v wú: «Dø n nè yí Yü-Biu cigá mama, sè n pa nii, sè kapana tæ tæ jì wodiu». ⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Ku púpóni Yü sagi tæ wa, ku wú:

«Ku tà wodiu cici nè wää mü ku pin liü nè. Ku yí sugu tæ dæ mama, ku nè nanja Yü nii, nè pin mü liü nè».

⁵ Sitana dån ma ja wá, v va tiv* tæ, ku nè yí Yü niyøn tæ wa, v tún *Zwifø-ba Yü *diø tæ yuu wa, ⁶ v ga swin v con, v wú: «Ku púpóni Yü sagi tæ wa, ku wú:

«Ku tæ, ku nè yí n yoo, Yü wá pa nii v *malike nè, sè tæ ti mü tæ jìan wa, n naa dån ká mà kapan nè».

Ku mü yiri nè, n nè yí Yü-Biu cigá mama, sè n fan n tv tia». ⁷ Zwezi ma le wá, v wú: «Ku kúð púpóni Yü sagi tæ wa, ku wú:

«N wá mæ, sè n dódón, sè n yigu n *Yuu-Tiu tæ, v nè yí Yü, n pa v tøn yokokwün».

⁸ Sitana ma kúð ja wá, v di paan nødaru nødaru yuu wa, v ga pa v ywán v na luv pàri dæ tæ zøni tæ mama. ⁹ U ga swin v con, v wú: «Á wá pa mü wiøn tæ tæ mama, dæ n nè tua à yáá con, n pa nè dun». ¹⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Kæñ lá nè, Sitana! Ku púpóni Yü sagi tæ wa, ku wú:

«Pa dun n Yü-Tiu nè, v nè yí n Yü, sè n dån ká tøn won don, dæ ku nè tà ku tæ cici, v nè swø».

¹¹ Sitana dån ma yá Zwezi, malike ga färu tæ yí Zwezi yira, tæ tunja tæ pin wá.

Zwezi wulø v tvvñi tæ wa Galile nagwanaa tæ wa

(Marøkø 1.14-15; Likø 4.14-15)

¹² Zwezi twi v ni máñá don wa dæ, ba ken Zwan bán diø wa. Ku mü nè pin, v zån v va Galile nagwanaa wa. ¹³ U nan *Nazaretø, v va v jøø Kaperønayimø nè, ku nè bwøø Galile munaa tæ nii Zabulon dæ Nefateli nagwane tæ wa. ¹⁴ U tøn ku nètü tæ, sè Yü nii *süsönü *Ezayi sugu tæ nii ma sú, ndø v nè swin, v wú:

¹⁵⁻¹⁶ «Ba mù lià tentø, ba yá nè jøø yikunu wa Zabulon dæ Nefateli nagwane tæ wa, tæ nè wulø munaa tæ cwønø tæ vån nè, dæ Zwurøden munaa tæ kwa con, dæ ba tæ, ba nè wulø Galile nagwanaa tæ wa, ku nè yí lià tæ, ba nè tà *Zwifø-ba, bwáli, dån ni poni nøfaru. Poni nan ba lià tæntø nè, ba yá nè jøø ku yikunu luv nii† tæ wa, ku nè yí tian bwáli».

¹⁷ Ku mü máñá tæntø wa nè, Zwezi zån v wulø v kàri, v wú: «Máñá bwøø, sè Yü

* 4:5 4.5 Ku yí *Zwerizalemø yoo nè ku swin. † 4:15-16 4.15-16 Lià tæ mama, ba yá nè wulø tæ nagwane tæntø wa, yá yí ndø ba wulø yikunu wa, ba yá nè yèri Yü yoo yiri. Zwezi nè væli ba con, v sùri ba yíá, v pa ba lwaru Yü.

dé v pàrì tē lià mama yuu wa. Ku mù nè pìn, á vèvèrē á kwa, á ma sá á cóna!»

Zwezi bon fəlijana bania

(Marəkə 1.16-20; Likə 5.1-11)

¹⁸ Zwezi nè wulə Galile munaā tē nii nè, v vəli, v ni nubia bələ, ba nè yī fəlijana. Ku mù nè yī Simon tē, ba nè bonə Piyerə, dē v nubiu Andərə. Ba dān yā wulə ba diti ba fələ gəgəlū munaā tē wa, ba ma janī fələ. ¹⁹ Zwezi ma swin ba con, v wú: «Á biān á twá à nè, à dān wá pa, á pià lià, sē ba twá à mù Zwezi nè».

²⁰ Lala dē ba dugu ba fələ gəgələn tē lá, ba ga twá v nè. ²¹ U kēēn lá, v va yáá mancin, dē v na lià bələ duən dē, ba nè yī nubia. Ku mù nè yī Zwakə dē Zwan, ba nè yī Zebede bia. Ba dē ba nyina Zebede yā wulə níá yuu bori wa, ba kwēn ba fələ gəgələn. Zwezi ma bon ba. ²² Lala dē, ba dē kúú yá ba níá yuu bori tē dē ba nyina tē, ba ga twá v nè.

²³ Ku kwa nè, Zwezi jiru Galile nagwanaā tē mama wa, v ma kārī *Zwifə-ba *jéré dii tē wa. U dān swin suywānū tē, v buri dē, Yī wá dé v pàrì tē lià mama yuu wa. Yā v ga zwēe yayıran mama, v ga pın yazurə ba tē nè, ba nandaran nè wá ce. ²⁴ U yırı nan Siri luv nii tē mama wa. Ba dān ga ja lià tē mama, ba nè dé cān, ba twi v con. Ku mù nè yī lià tē, yayıran yiri mama nè jə, dē lià tē, *zinə nè jə, dē ba tē, ba nè twi kwaran, dē gwani. Zwezi dān ga zwēe ba mama yayıran tē. ²⁵ Laluv nan Galile nagwanaā wa, dē Tian Fugə nagwanaā tē wa, dē Zwide nagwanaā wa, dē *Zwerizalemə wa, dē Zwurəden munaā tē vān don nè, ku bā, ku twá v nè.

5

Zwezi kārā paan yuu wa

¹ Ku máñá tē wa, Zwezi ni laluv. U dān ma di v jəé paan yuu wa. U karbia tē fārú ba yī v yira. ² Yā v dān wulə v twá yiən tē tē nè, v ma kārī ba.

Pupwən lià yoo

(Likə 6.20-26)

³ Zwezi swin, v wú:
«Pupwən lià nè yī lià tē, ba nè yəé dē, ba yī zura Yī yáá con, Yī pàrì tē nè yī ba mù nyiən yırı!
⁴ Pupwən lià nè yī lià tē, ba nè yī pucun lià, Yī nè wá zuri ba bicani yırı!
⁵ Pupwən lià nè yī lià tē, ba nè yī pubwanu tián, ba nè wá tuni luv yırı!
⁶ Pupwən lià nè yī lià tē, ka tun Yī fira nè yī ndə wodiu nè, ku niən nè jə ba, ku ga yī ndə níá nè, ku nanyunı nè jə ba, ba mù lià tēntə yira nè wá zuri yırı!

⁷ Pupwən lià nè yī lià tē, ba nè dəri ləzwəne yinəgə zənzən, Yī nè wá dəri ba dē yinəgə zənzən yırı!

⁸ Pupwən lià nè yī lià tē, ba nè yī bicapon lià, ba nè wá na Yī dē ba yía yırı!

⁹ Pupwən lià nè yī lià tē, ba nè pià, sē nımaru ya lá, Yī nè wá ja ba v bon v bia yırı!

¹⁰ Pupwən lià nè yī lià tē, ba nè twá Yī cigá tē nè, ku pa ba dé cān, Yī pàrì tē nè yī ba mù nyiən yırı!

¹¹ Á yana pupwən wa, máñá tē wa, ba nè twın aba, ba nè ken aba cān wa, ba nè swin kunkun yolwan yiri mama, ba pın aba, á mù yırı. ¹² Á pian á sú dē pupwən, á ŋwírán nè dáá, tē dānı aba Yī con yırı. Yī nii *süsünā tē, ba nè yın á yáá, mē nətı nè ba ken ba cān wa».

Zwezi karbia tē ya ndə nakwan nə

(Marəkə 9.50; Likə 14.34-35)

¹³ Zwezi kúú swin, v wú: «Á yī ndə nakwan nè luv wa, sē ku ma ya ywání. Yá nakwan nyaŋa nè nan, bēēē nè ba kúú wá fwa, sē ka ma ja nii? Ka kúú ba funə jə, dē ku nè tà, ba wá diti ka kārā wa, sē lià nıŋı ba kēēn».

Zwezi karbia tē yī ndə poni nə

(1 Piyerə 2.9-12)

¹⁴ Zwezi kúú swin, v wú: «Á yī ndə poni nè luv wa. Ba nè lwə tıv paan yuu wa, ku tıv tē wārı ku səgə».

¹⁵ Ba bá suru cānı, ba ti, ba səgə cənbo dān. Ku yī ba yáá ti ku ba zigi canzılu yuu, sē ku poni pıv ba tē mama, ba nè wulə diə tē wa. ¹⁶ Mē nətı nè á poni tē mē, sē ku pəpəli ləzoni yáá con. Ku mē, sē ba na á zəni tē, á nè fwa, sē ba ma pa dun á nyina Yī tē nè, v nè wulə Yī *sān nè».

Yī nii tē, v nè pın Moyizə nə, yuu wa kārā

(Romə tián 8.3-4; Likə 24.44)

¹⁷ Zwezi kúú swin, v wú: «Á dānā ká bın dē, à yī á twi, sē á pa Yī *nii tē, v nè pın *Moyizə nə tē, dē Yī nii *süsünā tē kārā tē jén. Ku tà á twi, sē á pa tē jén, ku yī á twi, sē á pa tē cigá. ¹⁸ Cigá mama, à mù nè swin ku á con: Máñá tē mama, lanworu dē tia tē mē nè wá yá lá, Yī nii tē, v nè pın Moyizə nə, tē wa yobiə dē tətə wārı ka li, halı ka nè swə ka yī nəmənbiə nətı mama, ku ja vələ tē nii ka sú. ¹⁹ Ku mù nè pın, liü tē mama, v nè pın Yī nii tēntə wa yobiə dē tətə jén, v ga kwé lià duən, sē ba fwa ndə v nè, v mù liü tēntə wá ji talıkwa liü Yī *sān nə. Yá liü tē, v nè twá tē nii nè, v ga swin, sē ba sē tē nii, ku tiü tē wá yá ləzwənfaru Yī sān nə. ²⁰ Ku mù nè pın, á nè ba Yī cigá tē nè twá, á donı *Zwifə-ba Yī nii *yənu tián tē dē *Farızıtan-ba, á bá zu Yī pàrì tē wa, abada».

*Zwezi kàrì lɔja yoo**(Likè 12.57-59; 1 Zwan 3.15)*

²¹ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á nì dè, ba swìn nùbara-ba tɛ con* nè, ba wú: <N wà mɛ, sɛ n gu liù. Liù tɛ, v nè gu liù, ku mɛ, sɛ ba bùrì v bùrà, sɛ ba cùgù wá.> ²² Yá à mù swìn ku á con: Liù mama lɔja nè zàn v nubiu yuu wa, ku mɛ, sɛ ba bùrì v bùrà, sɛ ba cùgù wá. Dè liù nè twìn v don, v wú: <N yì lakokwɔn>, v mɛ, sɛ ba bùrì v bùrà *Zwifè-ba yun tián, ba nè bùrì *bùrà tɛ, yáá con. Dè liù nè wú v don <yuu tɛlɔ>, v mɛ, sɛ v va mɛn diè wa. ²³ Mè ku mù nè pɔn, n nè pià, sɛ n fwa n *jonjì Zwifè-ba Yì *diè wa, n ga bún dɛ, n nubiu ziga n nè, ²⁴ n mɛ, sɛ n yá n jonjì tɛ Yì diè tɛ wa, n ga va n dɛ n nubiu tɛ kɛ duɛn nè. Ku kwa nè, n dàñ wáá n twì, n fwa n jonjì tɛ.

²⁵ Kè cígá, sɛ n mù dɛ n jarì don kɛ duɛn yuu, máñá tɛ wa, á nè wulɛ cwɛnjɛ wa, á ma wɛli lià tɛ nè bùrì bùrà yáá con, sɛ v dàn ká kɛ mú ba jìàn wa. Ku dàn ká yá tálkwa ku pa mú, dɛ ba nè wá kɛ mú bán diè nècɔra jìàn wa, sɛ ba kɛ mú bán diè wa. ²⁶ Cígá mama, à mù nè swìn ku n con: N bá nan ka bán diè tɛntɛ wa, dɛ nè wá ku jɔjɔ tɛntɛ tálkwa darɔsɔ mama njwín n zwɛɛ».

*Zwezi kàrì ka cwàrì yuu wa**(Marəkə 9.43-48)*

²⁷ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á nì dè, ba swìn, ba wú: <N wà mɛ, sɛ n cwàrì>. ²⁸ Yá à mù swìn ku á con nè dɛ: Bɛɛ mama nè wá ywáñ kan, v fira ga zu wá, v mù bɛɛ tɛntɛ dí yáá v cwàrì dɛ ku kan tɛ v waa con. ²⁹ Ku nè yì, ku wá twá n jizɛn yii nè, n ma tun cɔna, ku mɛ, sɛ n vuru ku n dɔgɔ yɔjɔntɛ dɛ mú. Ku kɔkwa ku pa mú, dɛ n nè zwa Yì *sáñ tɛ wa dɛ yii nèdu, ku doni dɛ, n nè zwa mɛn diè dɛ n yira tɛ mama. ³⁰ Dɛ ku nè kúù wá twá n jizɛn nè, sɛ n ma tun cɔna, sɛ n gwɛnjɛ ku n dɔgɔ yɔjɔntɛ dɛ mú. Ku kɔkwa ku pa mú, dɛ n nè zwa Yì sáñ tɛ wa dɛ jukuku ku doni dɛ, n nè zwa mɛn diè dɛ n yira tɛ mama».

*Zwezi kàrì ka dɔgɔ kana yoo**(Matie 19.9; Marəkə 10.2-12; Likè 16.18)*

³¹ Zwezi kúù swìn, v wú: «Ku tɛ swìn, ku súrì lá: <Liù tɛ, v nè dɔgɔ v kan, v mɛ, sɛ v pa wá v dɔgɔ tɛ sagɔ.> ³² Yá à mù dàñ swìn ku á con: Bɛɛ tɛ, v nè dɔgɔ v kan, ku ga tà v cwàrì, ku pɔn cwɛnjɛ, sɛ kan tɛ fwa kacwan, dɛ v nè swe bɛɛ don nè. Yá liù tɛ, v nè ti kan, bɛɛ don nè dɔgɔ, v dɛ tɛtɛ cwàrì dɛ ku kan tɛ».

*Zwezi kàrì ka dù dūrè yoo**(Matie 12.36; 23.16-22; Zwakə 5.12)*

³³ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á nì dè, ba swìn nùbara-ba tɛ con† nè, ba wú: <N wà mɛ, sɛ n dù dɛ won tɛ, n nè yèè dɛ, n bá fwa. Dɛ n nè duɛ, n wà mɛ, sɛ n kwíán n nii *Yuu-Tiu yáá con.> ³⁴ Yá à mù dàñ swìn á con dɛ, á wà mɛ, sɛ á dù. Á dàñá ká ti lanworu tɛ á ma dù, ku nè yì Yì padau tɛ yì. ³⁵ Á dàñá ká ti tua tɛ á ma dù, ku nè yì Yì nè tunjɛ v nɛɛ lá yì. Á dàñá ká ti *Zwerizalemɛ yì á ma dù, ku mù nè nè yì piú nèfaru‡ tɛ tuw yì. ³⁶ Dàn ká dù n kɛ n tián yuu wa, n nè wàrì n yukɔv nèdu tɛtɛ, n pa ka pìrì, nè à yèè ka bɛrì tɛ yì. ³⁷ Á nè mɛ, sɛ á swíán ndɛ awo, á swìn ndɛ awo. Á nè kúù mɛ, sɛ á swíán ndɛ on on, á swìn ndɛ on on. Á nè súrì yoo don lá, ku yì ku nan *Sitana».

*Zwezi kàrì ka buli duɛn nè yoo**(Likè 6.27-36)*

³⁸ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á nì dè, ba swìn, ba wú: <Dè liù nè lá n yii, sɛ n dɛ lá v yii. Dè liù nè kén n yeli, sɛ n dɛ kén v yeli.> ³⁹ Yá à mù dàñ wú: Á dàñá ká zɔgɔ wulwanyina tɛ nè. Dè liù nè mà n jizɛn pɔpara nè, sɛ n vɛvɛrì n jɔgwiɛ nyiɛn tɛ, dɛ n pa v mà ku nè. ⁴⁰ Dè liù nè pià, sɛ v pa ba bùrì n bùrà, sɛ v ma jon n gáñ, yá ku tiú, sɛ v jon n gasɔɔ dɛ. ⁴¹ Dè liù kálú mú, sɛ n ja wá n va kilomɛtɛr nèdu§, sɛ n ja wá n va kilomɛtɛr bɛlɛ. ⁴² Pa liù tɛ nè, v nè lɔrì won n con. Dàn ká vi, sɛ n jɔja liù tɛ, v nè pià, sɛ v jɔja won n con».

*Ka sóni dɔja kàrì**(Likè 6.27-28, 32-36; Romɛ tián 12.17-21)*

⁴³ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á nì dè, ba swìn, ba wú: <N mɛ, sɛ n sóni n yira liù tɛ, n ga zɔgɔ n dɔjɔ nè>. ⁴⁴ Yá à mù dàñ swìn á con, á wú: Á swɛnɛ á dɔja, á ga lɔrì Yì á pa ba tɛ nè, ba nè keni aba càn wa. ⁴⁵ Ku nètu nè wá pa, á wàní á ya á nyina Yì tɛ, v nè wulɛ Yì *sáñ nè, bia. Ku yì cígá, v mù Yì tɛ nè pɔn yɔcav pɛn wulwanyina dɛ pubwanɔ tián mama yuu wa. V pa dwá nì ba tɛ yuu wa, ba nè yì cígá tián, dɛ ba tɛ, ba nè yì kunkun yièn tián yuu wa. ⁴⁶ Dɛ ku nè yì ba tɛ, ba nè swɛ aba cɔcɔ nè á swa, ku ba njwírán jɛ, á nè mɛ, sɛ á dàn Yì con. Lanpolina tɛtɛ dɛ fwa ku nètu. ⁴⁷ Dɛ á nè jùní ba tɛ nè yì á nubia *Kərisɛ yìrì cɔcɔ, ku nètu ba liù mama gwári. Ba tɛ, ba nè yèrì Yì tɛtɛ, dɛ fwa ku nètu tɛ. ⁴⁸ Á mɛ, sɛ á ya lià tɛ, á

* 5:21 5.21 Yì sagɔ tɛ wa, ku yoo tɛntɛ pópúnì Yì *nii tɛ wa, v nè pɔn *Moyizɛ nè. † 5:33 5.33 Yì sagɔ tɛ wa, ku yoo tɛntɛ pópúnì Yì *nii tɛ wa. ‡ 5:35 5.35 Piú nèfaru tɛntɛ nè yì Yì. § 5:41 5.41 Ku yoo tɛntɛ yì, *Romɛ-ba pamana tɛ dɛ ba yun tián nè jɛ nii, sɛ ba kálì *Zwifè-ba liù, ba pa v biri ba cwɛnjɛ, nè à yèè sɛ v zun ba zila.

yoo mama nè zïën, ndë á nyuna Yü tē nè wulë Yü sãñ nè, yoo mama nè zïën nëtü».

6

*Zwezi kàrì ka pa won zvra nè yoo
(Likë 12.1-2; Kolosë tián 3.23-24)*

¹ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á cia á tiàn nè, sè á dànà ká tun á cígá yìèn tē læzoni mama yáá con, sè lià mama na aba. Dë á nè fwa kü nëtü, á bá na ñwírán á nyuna Yü tē con, v nè wulë Yü *sãñ nè.

² Dë n nè pià, sè n pa yulori won, dàn ká fwa zuzugu, sè kü pa lià mama yíá ya n yuu wa, ndë níó bëlë tián tē nè fwa nëtü *Zwifë-ba *jérë dii tē wa, dë conji yuu. Më ba fwa nëtü, sè læzoni ma pa ba dun. Cígá mama, à mù nè swìn kü á con: Ba lià tēntë dí yáá ba na ba ñwírán, ba zwëe. ³ Dë n dàn nè pià, sè n pa yulori won, fwa ndë n jigwië tē wà mē, sè ka lwarü won tē, n jüzən tē nè fwa. ⁴ Pa, sè yulori won tēntë, n nè pün, ya yosëgu n mù dë n nyuna Yü cici pwërë wa. Yá n nyuna Yü tē, v nè nü kü tē, n nè sègë n fwa tē, wá pa n ñwírán».

*Zwezi kàrì yijunü yoo
(Matïë 18.21-35; Likë 11.2-4)*

⁵ Zwezi kúù swìn, v wú: «Mánjá tē wa, á nè jùnì Yü, á dànà ká ya ndë níó bëlë tián tē nè, ba nè swë, sè ba zàn ba zigü yü nè *Zwifë-ba *jérë dii tē wa, dë conji yuu, ba jun Yü, sè lià mama na ba. Cígá mama, à mù nè swìn kü á con: Ba dí yáá ba na ba ñwírán, ba zwëe. ⁶ N mù dàn nè pià, sè n jun Yü, zü n dëyaa wa, n pün n mimii, n ga jun n nyuna Yü tē, v nè wulë kü yisëgë bwálí tēntë wa. Yá n nyuna Yü tē, v nè nü kü tē, n nè sègë n fwa tē, wá pa n ñwírán.

⁷ Dë á nè jùnì Yü, mánjá tē wa, á dànà ká pa á níó sùrán tē doni jun, ndë ba tē nè, ba nè yèrì Yü. Ba mù nè buña dë, ba níó sùrán ka bwé dë ka bwé nè wá pa, sè Yü le ba. ⁸ Á dànà ká ya ndë ba nè, á nyuna Yü tē nè dí yáá v yëó kü tē, kü nè mē dë aba, dë á tē wà kü lòrì v con tē yurü. ⁹ Á nønë, á nè mē, sè á jun Yü nëtü: Nè nyuna Yü tē, n nè wulë Yü *sãñ nè!

N yurü mē dë dun. ¹⁰ Bää, n dé n pàrì tē tia yuu wa. N fura tē mē, sè kü tun tia yuu wa, ndë Yü sãñ nè. ¹¹ Pa nèba nè zën nii wodiu, kü nè mē nèba. ¹² Kwën nè cuna, n li nè mù dë n mù pwërë wa, ndë nè dë nè kwën lwanü tē, lià nè tun nè yura, nè li nè mù dë ba pwërë wa. ¹³ N dàn jon nèba kü tē wa, kü nè lwara*. Dàn ká pa yoo yí nèba, kü nè wá yigu nèba, kü kè yokükwün

wa. [N mù nè tì pàrì, dë diàn, dë dun, tē nè ba zwëe abada. Amuna!]

¹⁴ Á nyuna Yü tē, v nè wulë Yü sãñ nè, v wá kwën á cuna v li á mù dë wá pwërë wa, dë á dë nè kwën ba tē, ba nè cügù á nè, cuna á li á mù dë ba pwërë wa. ¹⁵ Yá á nè viga, sè á kwën ba cuna tē, á li á mù dë ba pwërë wa, á nyuna Yü dë bá kwën á cuna tē v li á mù dë wá pwërë wa».

Zwezi kàrì nivori yoo

¹⁶ Zwezi kúù swìn, v wú: «Mánjá tē wa, á nè vwë á nii, á dànà ká cügù á yáá, ndë níó bëlë tián tē nè. Ba mù yáá lwanü ba yéé, sè lià mama yèni dë, ba vwë ba níó. Cígá mama, à mù nè swìn kü á con: Ba dí yáá ba na ba ñwírán, kü zwëe. ¹⁷ Yá n mù, mánjá tē wa, n nè vwë n nii, sè n pùlì n yáá, n ga záná n yuu, ¹⁸ sè lià dàn ká yèni dë, n vwë n nii, dë kü nè tà n nyuna Yü cici, v nè wulë kü yisëgë bwálí tēntë wa. Yá n nyuna Yü tē, v nè nü kü tē, n nè sègë n fwa tē, wá pa n ñwírán».

Jijë yoo

(Likë 12.33-34; 1 Timote 6.9-10)

¹⁹ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á dànà ká pa tta ka tē yuu wa wiën tē, tē kwønë nè dáá, ka pià nè ja á bian nè. Wiën tēntë mama wá zwëe, ndë kwíù nè dí tē, ndë lugu nè sunü kü pü nè. Ñwina dë wáá tē ba zwü ba ñwín dië tē wa. ²⁰ Á pià jìj tē, kü nè wulë Yü con, á tún á tiàn nè, kü mù nè kwíù wàrì kü dë, kü ga ba sunü ndë lugu nè kü pü. Ñwina dë wàrì kü ba zwü ba ñwín Yü *sãñ tē wa. ²¹ N wiën tē, tē kwønë nè dáá, tē wulë lá nè, n waa dë yáá ya lá».

Læzwønë yíá nè yì v cànú

(Likë 11.34-36)

²² Zwezi kúù swìn, v wú: «Læzwønë yíá tē ya ndë n yura cànú nè. Dë n yíá tē nè zurë, n yura tē mama yáá píri dë poni. ²³ Yá dë n yíá tē nè ba zïën, n yura tē mama yáá ya yikunu wa. Dë n poni tēntë, kü nè wulë n yura wa, nè yì yikunu, tē yikunu tē yiri lwara».

Á jèlë Yü yuu wa

(Likë 16.13; 12.22-31)

²⁴ Zwezi kúù swìn, v wú: «Liù tëlë, v nè wáá v tunja, v pün yun tián bëlë nè. V nè fwa kü, v wá sóní v don, v ga dún v don tē. V wá sèc v don nii, v ga vü v don nii. Á wàrì á twá duën, á tunja á pün Yü dë tia yuu jìj nè. ²⁵ Kü mù nè pün, á wú: Á dànà ká pa, á mü tē twara ja aba, dë kü tē, á nè wá dë, nè á yëó á nè wá nyu, nè á yëó dë kü tē, á nè wá zü á yura nè. Á mü tē jë funë kü doni wodiu. Yá á yura tē dë jë funë tē doni gànù. ²⁶ Á ywàná zënbiì, tē

* 6:13 6.13 Yü saga duën wa bwálí kü tē wa, kü yì: jon nèba *Sitana jun wa.

nə pəri yu nə! Tə ba dwi, tə ga ba ce, tə ba pɛe, tə keni təkələ wa. Yá á nyina Yü tɛ, v nə wulə Yü *sáñ nə, pün tɛ nii wodiu. Á ba zənbii kəkwa zənzən, naaa? ²⁷ Á wá twara tɛ, v nə jə nə wáá v mü tɛ, ku tɛni mancun tətə?

²⁸ Bɛɛɛ dān nə pün, á pa gānù twara jə aba? Á ywāǵá á jén kári gapunə nə naja nɛtu, tɛ ba tuja, tɛ ma ba gānù dɛ swi. ²⁹ Á m̀ nɛ swin ku á con dɛ, piú *Salumun tətɛ dɛ v juǵ tɛ mama, v wá gānù zwi, ku nə zien ku doni tɛ gapunə tɛntɛ nɛdu dɛ. ³⁰ Yá Yü dān nə ywāǵá tɛ m̀ gɛɛ tɛntɛ yuu, tɛ nə yi tutu, dɛ á m̀ á nə ja funə zənzən á doni tɛ, v wá ywāǵá á yuu nɛtə? Tɛ m̀ gav, tɛ nə wulə kári wa zən, wá kù, ba kə mən wa jwian nə, Yü dān wá zv aba dɛ ganan nɛtə. Á wá á waa ken à nə wuuu! ³¹ Á kúú dānà ká pa twara ja aba, dɛ ku tɛ, á nə wá dɛ, dɛ ku tɛ, á nə wá nyu, dɛ ku tɛ, á nə wá zv á yira nə. ³² Tɛ wiən tɛntɛ yi ba tɛ, ba nə yəri Yü nə pià tɛ, ba ba síí. Yá á m̀ nyina Yü tɛ, v nə wulə Yü sáñ nə, yəǵ ku tɛ nə mɛ aba. ³³ Á kənə diàn á dí yáá, á pià Yü pəri tɛ dɛ v cigá tɛ, yá ku kwa nə, Yü wá pa aba tətɛ mama, tɛ nə mùri aba. ³⁴ Á dānà ká pa twara ja aba dɛ jwian yoo, jwian nə wá ja ku yoo, ku ja bā yiri. Diun mama dɛ ku yoo!»

7

Á dānà ká b̀r̀ri duən b̀r̀ri
(Likə 6.37-42)

¹ Zwezi kúú swin, v wú: «Á dānà ká b̀r̀ri duən b̀r̀ri, sɛ Yü dɛ dān ká b̀r̀ri á b̀r̀ri. ² Ba wá b̀r̀ri á dɛ b̀r̀ri, ndɛ á nə b̀r̀ri lià tɛ duən b̀r̀ri nɛtu. Won tɛ, á nə ja manja, á pün lià tɛ nə, ku m̀ nə Yü wá ja man, v pa á dɛ nə. ³ Bɛɛɛ nə pün, n ywāǵá gabiu tɛ, ku nə wulə n nubiu yii wa, yá n ga ba banja tɛ na, ka nə wulə n m̀ yii tɛ wa? ⁴ N dān wá twá nɛtə, n ma swin n nubiu con, n wú: <Yá, sɛ á li gabiu tɛ n yii wa>, n ga jə banja tɛ n tɛtə yii tɛ wa? ⁵ Níé bəlɛ tíú! Dí yáá, n li banja tɛ n yii tɛ wa. Ku kwa nə, n yíá wá na lá zəni, sɛ n ma li n nubiu tɛ yii gabiu tɛ.

⁶ Á dānà ká pa wiən, tɛ nə ya Yü nyiən, kukuri nə, sɛ tɛ ma piú tɛ dɛtɛ aba. Á dānà ká dɛli á kana bian zanan twərən yáá nə, tɛ nə wá nuja tɛ, tɛ kə tɛ nɛɛ dān yiri.»

Á j̀nà á nyina Yü
(Likə 11.5-13; 18.1-7)

⁷ Zwezi kúú swin, v wú: «Á lwərə, yá ba wá pa aba! Á pià, yá á wá na! Á mà mimii nə, yá ba wá súri, ba pa, á zv! ⁸ Liù mama nə lori, ba wá pa m̀. Liù mama nə pià v wá na. Yá ba ga wá súri, ba pa liù tɛ nə, v nə mà mimii nə. ⁹ Á wàà nə wulə lá, v

nə wá sɛe, v ti kapan v pa v biú nə, dɛ v biú tɛ nə lori wodiu v con? ¹⁰ Nə á yəǵ v wá pa wá dən, dɛ v nə lori wá fəli? ¹¹ Á m̀ ləzwən wulə nyina-ba, á nə yəǵ ka pa wozəǵ á bisiná nə, ku dān wá yá nɛtə ku pa á nyina Yü tɛ nə, v nə wulə Yü *sáñ nə, dɛ á nə lori wá won? V m̀ dān wá pa aba wiən tɛ, tɛ nə zien tɛ doni.

¹² Ku tɛ, á nə pià, sɛ ba fwa á yira, á dɛ fwa ku á duən yira. Mə nɛtu nə Yü *nii tɛ, v nə pün *Moyizə nə, saga tɛ, dɛ Yü nii *s̀s̀nà saga tɛ, biri, sɛ ba fwa.»

Mimii pɛpian
(Likə 13.23-28)

¹³⁻¹⁴ Zwezi kúú swin, v wú: «Mimifaru wulə, ku cwəǵə nə wala, ku twagv nə yi mwáli mwáli. Yá ku ja aba, ku wəǵ j́ún bwáli nə, lià zənzən ga dáá ba nə twá ku. Mimii pɛpian dɛ ga wulə, ku cwəǵə tɛ twagv nə cà. Yá ku m̀ nə ja aba, ku wəǵi mü bwáli nə, ku nə ba zwɛɛ Yü con. Yá lià ga ba dáá, ba nə twá ku. Á dān twá mimii pɛpian tɛ, á ma zv!»

Tíú bia nə biri, ku yiri nə yi nɛtu

(Likə 6.43-45; 2 Timote 3.5-9; 2 Piyerə 2.1-3)

¹⁵ Zwezi kúú swin, v wú: «Á cia á tiàn nə dɛ kunkun s̀s̀nà-ba! Ba wá bā á con ndɛ pee nə wəǵi pee con, yá ba ga yi ndɛ buyurən nyankwan nə, tɛ nə wá ja pee tɛ. ¹⁶ Á wá twá ba tutunɛɛ nə, á ma lwarɛ ba. Ba ba lwe, nə á yəǵ kacan kwe casu yuu wa. ¹⁷ Tɛzəǵu yáá zin bizəǵə. Yá tɛkəkwiɛn dɛ yáá zin bia kəkwinan. ¹⁸ Tɛzəǵu wəri bia kəkwinan ku zɛɳa, yá tɛkəkwiɛn dɛ wəri bia tɛ nə zien, ku zɛɳa. ¹⁹ Tíú tɛ mama, ku nə ba bia, tɛ nə zien zɛɳa yi, ba wá gwəǵə ku, ba di mən nə. ²⁰ Mə nɛtu nə, á wá twá, á ma yəni lià tɛ, ba nə yi kunkun s̀s̀nà tɛ.»

Á fwa ku tɛ, á nə swin!

(Likə 6.46; 13.25-27)

²¹ Zwezi kúú swin, v wú: «Ku tà ba tɛ mama, ba nə boǵə nə *Yuu-Tiu, Yuu-Tiu> nə wá zv Yü pəri tɛ wa. Ku yi ba tɛ ciɛ, ba nə fwa á nyina Yü fira tɛ, v nə wulə Yü *sáñ nə. ²² Yü b̀r̀ri tɛ diun nə wá yí, lià zənzən wá swin, ba wú: <Yuu-Tiu, Yuu-Tiu! Nə wá n yiri tɛ, nə twá, nə ma swin Yü nii s̀r̀rən, naaa? Nə wá n yiri tɛ, nə twá, nə ma li *zinə lià yuu wa, naaa? Nə wá n yiri tɛ, nə twá, nə ma fwa yomulan, naaa?> ²³ Ku kwa nə, á dān wá swin dɛ ba nəpon nəpon, á wú: <Á m̀ wá aba yəni, abada. Á wəǵə kwa á səpuni nə, á m̀ yokəkwinan-ba!> »

Piú yuu diè dɛ kasɛv yuu diè yoo
(Likə 6.47-49)

²⁴ Zwezi kúò swìn, v wú: «Kú mù nè pín, liù tē mama, v nè cuga à sùràn tē, v ga twá tē nii nè, v wá yà ndē wòbòrja tíú nè, v nè lwè v diè più yuu wa. ²⁵ Dwà nēfaru nè twi, bun sú tē palt. Dwà vuu nēfaru tē firu diè tē, yá won mama wà ka fwa, ka dökku nè ziga più tē yuu wa yiri. ²⁶ Yá liù tē, v nè cuga à sùràn tē tē, à nè swìn síún, v ga ba tē nii nè twá, v wá yà ndē løyigē nè, v nè lwè v diè kasíu yuu wa. ²⁷ Dwà nēfaru nè twi, bun sú tē palt. Dwà vuu nēfaru ma fuli, ku zigi ka diè tē nè, ka lañ ka tu, boco! Ka cùgò míámíán».

²⁸ Mánjá tē wa, Zwezi nè swìn tē yìèn tēntē, v zwèe, v gwárí lià tē zēnzēn dē ku kàrà tēntē yiri. ²⁹ Ka dē Yü nii *yēnu tíán tē kàri tē nè tē nēdu yiri. Zwezi kàrà tē yá buri dē, Yü nè ken diàn v jun wa, sē v swìn tē sùràn tēntē.

8

Zwezi zwèe bēe don dayan (Marəkə 1.40-45; Likə 5.12-16)

¹ Zwezi nan paan yuu, v cú. Yá lalbu dàñ púé v kwa. ² Kú mánjá tē wa, dē nēñ dayaru don nè ku twi, v tu v yáa con, v ga wú: «*Yuu-Tiu, dē n nè swè, n wáá n pín à dayan* tē zwèe, sē à dē jì ləzwənzəŋu». ³ Zwezi ma tē v jun v nè, v dwen v yira, v ga wú: «Á swè, sē n dayan tē zwèe». Lala dē v dayan tē zwèe. ⁴ Zwezi ga swìn v con, v wú: «Ja n nii zəni! Dàn ká swìn ku liù con. N dàñ nè vèli, n buri n tiàn *Zwifə-ba Yü *jonwanv tē. N dàñ ga pa wiən tē, v nè wá ja fwa *jonj tē, ndē Yü *nii tē, v nè pín *Moyizə nè, nè buri Yü sagi tē wa, sē dayaran pa, dē ba dayan tē nè zwèe. Kú mù nè wá buri dē, n dayan tē cígá zwèe».

Zwezi zwèe pamanv yuu tíú don tutonbiu yayigv (Likə 7.1-10)

⁵ Mánjá tē wa, Zwezi nè zwí Kaperənayimə, *Romə-ba pamana bíi yuu tíú don twi, v lōri wá sanv, ⁶ v wú: «*Yuu-Tiu, à tutonbiu tégó sán nè, v nandēe tiga, v ga dé càn zēnzēn». ⁷ Zwezi ma swìn, v wú: «Á wá va, à zwèe v yayigv tē». ⁸ Pamana yuu tíú tē ma swìn, v wú: «Yuu-Tiu, à jun mùri, sē n zv à diè wa. N dàñ pa nii cici, yá à tutonbiu tē yayigv tē wá zwèe. ⁹ Á dē tətē yì lià duən nē tì nè, à dē ga tì pamana duən. Á nè swìn pamanv tē don con, à wú: «Vəli! U wá va. Á nè bon wá don, à wú: «Báa! U wá bà. Yá à nè swìn à tutonbiu con, à wú: «Fwa ku tē! U wá fwa ku».

¹⁰ Mánjá tē, Zwezi nè nì tē sùràn tēntē, tē poli v pùé zēnzēn, v ga swìn ba tē con, ba nè twá v nè, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Liù tələ *Yüzərayelə luv nii tē wa, v nè ken v waa Yü nè, ndē bēe wá tē nè. ¹¹ Á mù nè tē swìn ku, á con nè: Lià zēnzēn, ba nè tà *Zwifə-ba, ndē Romə-ba pamana yuu tíú wá tē nè, wá nan yü yiptan con dē yü yizwita con, ba bà ba jēñ Yü pàri tē wa dē *Abərahām dē *Yizakə dē *Zwakəbə. ¹² Yá Yüzərayelə lià tē, Yü *sán tē yá nè kwēn, ku tún ba nè, wá na dē, ba dūl ba kàrà wa yikunu tē wa. Kú bwálí tēntē wa, ba wá bubwi, ba ga dūja ba jifwí ba fifaga.»

¹³ Zwezi dàñ ma swìn pamana yuu tíú tē con nè, v wú: «Vəli n bwálí! Yoo tē n nè lōri, ku wá tun, n nè ken n waa à nè, tē yiri». Yá mē ku mù mánjá tēntē wa nè, pamana yuu tíú tē tutonbiu tē nì v tiàn.

Zwezi zwèe Piyerə tinkan yayigv (Marəkə 1.29-34; Likə 4.38-41)

¹⁴ Kú kwa nè, Zwezi vələ Piyerə sán. Mánjá tē wa, v nè zva Piyerə diè, v nì dē, waran jə Piyerə tinkan, v ga tégó. ¹⁵ Zwezi dwen v jun nè, yá waran tē zwèe, v ga nyí v zán lala, v wulə v tant, sē v ma li Zwezi vəri.

¹⁶ Mánjá tē, dədəni nè yí, ba ja lià zēnzēn, *zinə nè wulə ba yuu wa, ba bà Zwezi con. V nii sɔgv cici nè ken tē zinə tēntē mama cwəŋə nè, yá yayiran tē tiàn mama ga zwèe. ¹⁷ Mē ku twá nēdu, Yü nii *səsbəndə *Ezayi nii tē ma sú, ndē v nè swìn, v wú:

«U mù nè jon nè càn, dē nè yayiran mama v zín.»

Ba tē ba nè pià, sē ba twá Zwezi nè yoo (Likə 9.57-62)

¹⁸ Zwezi nì dē lalbu twá v kwa. U dàñ ma pa nii v karbiə tē nè, sē ba ben munaa tē bəbəru tē don nè. ¹⁹ Kú mánjá tēntē wa, Yü nii *yēnu tíú don ma fàru v yì v yira, v ga swìn, v wú: «Karnyina, à mù wá twá n nè, bwálí mama, n nè vələ». ²⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Ciləcərən jə tē buran tē zwí, zənbii dē ma jə tē pwalan, yá *Ləzwəne-Biu† tē mù ba bwálí dē, v nè wá kə v yuu lá». ²¹ U karbiu don dē ma swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, pa nè cwəŋə, sē à dé yáá à va à gürì à nyina, sē à ga fwa v luə». ²² Zwezi ma le wá, v wú: «Twa à nè! Yá, sē tiga tē tíán tē, ba nè ba mui tē, ku nè ba zwèe Yü con, jə gürì ba tiga».

Zwezi pín, munaa vuu nēfaru zigi (Marəkə 4.35-41; Likə 8.22-25)

* 8:2 8.2 *Zwifə-ba con, dayan nè jə liù, v yì ba yáá li wá ba dwíi wa. U dayan tē nè zwèe dē ku tē jə *jonj, v nè mēe, sē v fwa, sē v ma píi, v zv v dwíi tē wa. † 8:20 8.20 Zwezi yì v tətē yoo nè v swìn.

²³ Ku kwa nè, Zwezi dè v karbia tɛ dīgà níá yuu bori wa, sɛ ba bɛn vɛn tɛ don nè. ²⁴ Naa nɛdɛ, vɛv nɛfarɛ nè ku zàn, ku jɛ níá tɛ, ku mà ku pwi níá yuu bori tɛ yuu nè. Yá Zwezi mù yá dwèè. ²⁵ U karbia tɛ dān ma yí v yira, ba zín wá, ba ga wú: «*Yuu-Tiu, jon nɛba, nè pià, sɛ nè t!» ²⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Bèèèè nè pɛn, fɛn jɛ aba nɛtɛ? Á ba á waa keni à nè wuuu, naaa?» U ma zàn, v baa vɛv tɛ, dɛ mɛnaa tɛ nii nè. Tɛ dān ma zigi. Yá bwálí tɛ mɛ siii. ²⁷ Ku gwárí lià tɛ mama ku bwálí tɛ wa, ba ga bwe ba tián, ba wú: «Bɛɛ wá tɛ tã ndɛ lià mɛ nè. Vɛv dɛ mɛnaa mɛ zílí v nii!»

*Zwezi li zinɛ bara bɛlɛ yuu wa
(Marɛkɛ 5.1-20; Likɛ 8.26-39; 1 Zwan 3.8)*

²⁸ Ku kwa nè, Zwezi galɛ mɛnaa tɛ, v lɛ v zɛ Gadara nagwanaa wa. Ku májã tɛ wa, dɛ nɛn bara bɛlɛ *zinɛ nè jɛ, ba twi ba jóri Zwezi. Ba mù bara tɛntɛ yá yí ba wulɛ piràn bɛran wa, ba nè kwa, ba ma kɛni tigi. Yá liù dɛ mama yá kwàri ku bwálí tɛntɛ wa v twá ba yiri, ba yá nè tunja yolwan zɛnzɛn yiri. ²⁹ Ba dān ma bubwi, ba wú: «Yi-Biu, bèèèè nè n pià dɛ nɛba? Ku yi n twi, sɛ n kɛ nɛba cān wa, dɛ ku májã tɛ wá yí, naaa?»

³⁰ Twɛrɛn zɛnzɛn yá wulɛ yáá nè, tɛ dɛ wodirɛn. ³¹ Zinɛ tɛ ma lóri Zwezi, tɛ wú: «Dɛ n nè wá dija nɛba, sɛ n yá, sɛ nè va nè zɛ twɛrɛn tɛ». ³² Zwezi ma le tɛ, v wú: «Á vɛlɛ!» Tɛ dān ma nan tɛ yá ba bara bɛlɛ tɛ, tɛ va tɛ zɛ twɛrɛn tɛ wa. Lala twɛrɛn tɛ dɛru, tɛ bɛbɛli paan tɛ yuu, tɛ tɛ mɛnaa tɛ níá tɛ wa, tɛ tɛ.

³³ Twɛrɛn nɛcira tɛ dɛri, ba va tu tɛ wa. Ba vɛli, ba man ku tɛ mama, ku nè yí ba, dɛ ba mù bara bɛlɛ tɛntɛ. ³⁴ Tu tɛ tián mama dān nan, ba va ba jóri Zwezi. Yá ba nè twi, ba na Zwezi, ba dān lóri wá, sɛ v nan, v yá ba tu tɛ nè.

9

*Zwezi zìn gwánú don
(Marɛkɛ 2.1-12; Likɛ 5.17-26)*

¹ Zwezi kúv pii v zɛ níá yuu bori tɛ, v bɛn mɛnaa tɛ, v va v yí v tɛtɛ tu Kaperɛnayimɛ. ² Ba jun gwánú don, ba bà v con ttaɛ wa. Májã tɛ, Zwezi nè ni dɛ, lià tɛntɛ ken ba waa v nè, v swìn gwánú tɛ con, v wú: «Á dabɛɛ, pa n jun dān! Á kwɛn n cuna tɛ, à li n mù dɛ Yi pwɛrɛ wa». ³ Ku mù tɛntɛ yiri Yi nii *yɛnu tián tɛ dān ma swìn ba waa con, ba wú: «Bɛɛ wá tɛ swìn, v twín Yi nɛ!»

⁴ Zwezi nè lwarɛ ba pubɔŋ tɛ, v dān ma bwe ba, v wú: «Bèèèè nè pɛn, á ma jɛ pubɔŋ tɛtɛ yiri á waa nè? ⁵ Ku kwá nè yi mwálí, ku doni ku don, dɛ à nè swìn, à wú: «Á kwɛn n cuna, à li n mù dɛ Yi pwɛrɛ wa, nè à yɛð dɛ à nè wú: Zàn yi nè, n va! ⁶ Á yi à pià, sɛ á yɛni dɛ, Yi ken dián *Lɛzwɛnɛ-Biu* jun wa, tta yuu wa yɛbɛ, sɛ v kwɛn cuna, v li lià dɛ Yi pwɛrɛ wa». U dān ma swìn gwánú tɛ con, v wú: «Zàn yi nè, n ti n titaɛ tɛ, n va n sǎn!» ⁷ Bɛɛ tɛ nyí v zàn, v vɛlɛ v sǎn. ⁸ Májã tɛ, lalɛv tɛ nè ni ku nɛtɛ, fɛn zwa lià tɛ. Ba dān ga wulɛ ba pɛn dun Yi nè, v nè ken dián nɛtɛ lɛzwɛnɛ dɛ nyan don jun wa.

*Zwezi bon Matie, sɛ v twá v nè
(Marɛkɛ 2.13-17; Likɛ 5.27-32; Matie 4.18-22)*

⁹ Zwezi nè kɛɛn v vɛlɛ yáá, v ni bɛɛ don, ba nè bonɛ Matie†, dɛ v jɛð v jonɛ lanpoo v tutɛnan diɛ wa. Zwezi ma swìn v con, v wú: «Zàn n bà, n twá à nɛ!» Matie ma zàn, v twá v nè.

¹⁰ Zwezi dɛ v karbia tɛ vɛli Matie sǎn. Ba nè wulɛ v diɛ wa, ba dɛ májã tɛ wa, lanpolna tɛ duɛn dɛ cuna lià tɛ duɛn dɛ twi ba yá wulɛ ba dɛ dɛ ba. ¹¹ *Farizian-ba tɛ ni ba nɛtɛ, ba dān bwe Zwezi karbia tɛ, ba wú: «Bèèèè nè pɛn, á karyna tɛ ma dɛ dɛ lanpolna dɛ cuna lià tɛ?»

¹² Zwezi nè ni ku, v le ba, v wú: «Lià tɛ, ba yira nè zurɛ nè ba dimɛturu pià. Ku yi yayɛna nè pià dimɛturu». ¹³ Zwezi ma kúv swìn, v súri lá, v wú: «Á vɛlɛ, á pià Yi sagɛ tɛ wa yoo tɛ dān, ku nè wú: «Á swɛ, sɛ á dɛri duɛn yinɛgɛ zɛnzɛn, à ba á *jonj won pià.» Cígá, ku tã à twi, sɛ á bon cígá tián, ku yi à twi, sɛ á bon cuna lià tɛ».

*Zwezi biru kàrà nɛdɛn nivori yuu wa
(Marɛkɛ 2.18-22; Likɛ 5.33-39)*

¹⁴ Zwan‡ karbia twi Zwezi con, ba bwe wá, ba wú: «Bèèèè nè pɛn, nè mù dɛ *Farizian-ba tɛ yáá vwe nè níó, yá n mù karbia tɛ ga ba ba níó vwe?» ¹⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Bɛɛ nè pià v vwa v kan fúru, v dabara yáá bà, sɛ ba twá ba dɛ fúru tɛ diɛ tɛ. Á buja dɛ, ba wá vwe ba níó, ba dān ká dɛ wodiu tɛ, yá fúru bɛɛ ga wulɛ dɛ ba? Yá májã dān wá bà, fúru bɛɛ tɛ bá ya lá. Ku mù májã tɛntɛ wa, ba dān wá vwa ba níó.

¹⁶ Liù tɛlɛ, v nè wá ti gantwandɛn, v ma pú gangwɛru, gantwandɛn tɛ nè wá vuri gangwɛru tɛ vɛn don yiri, yá ku buɛ tɛ dān wá doni dɛ yáá tɛ tɛtɛ. ¹⁷ Ba ma ba swana, tɛ nè wulɛ tɛ zaɛa, lwɛ ba kɛni

* 9:6 9.6 Zwezi yi v tɛtɛ yoo nè v swìn. † 9:9 9.9 Matie yiri don nè yi Levi. ‡ 9:14 9.14 Ku mù Zwan tɛntɛ nè yi *Zwan-Batisɛ, v nè li lià níá wa, ku twá dɛ Yi yiri. § 9:17 9.17 *Yizɛrayɛlɛ lɛv wa, ba swana yá yi ba kɛni purɛ wa.

purəš nədwarə wa. Ku nətə tənə fwa, purə tənə wá pwin. Swana tənə mama wá lwá tta, yá purə tənə wá va bwáná. Ba me, sənə ba kə swana, tənə wulə tənə zana, purə nədura wa, sənə swana tənə, dənə purə tənə me dān ká cògò».

Zwezi bwin bòa don, v ga zwèe kan don yayigu

(Marəkə 5.21-43; Likə 8.40-56; Zwan 5.21, 28)

¹⁸ Də Zwezi tənə nənə ziga lá, v swin tənə sòrán təntə *Zwan-Batisə karbia tənə con, *Zwifə-ba *jéré diè don yuu tiú don twi, v tənə Zwezi yáá con, v ga wú: «Á bòa tiga, ku nənə díán mancín. Yá nənə ya bà, n tún n jìàn v yuu wa, sənə v mu ga ya luv». ¹⁹ Zwezi dənə v karbia tənə ma zàn ba pú v kwa.

²⁰ Ku máńá tənə wa, kan don yí lá, v tənə ná nənə twi, ka ba ziga, ku nənə yí bina fugə bələ. U ma twá Zwezi kwa, v fəru v yí v yura, v ga dwen v gànò nii nənə. ²¹ Kan tənə yá swin v waa con: «Á nənə ken cígá, à dwen v gànò tənə cici nənə, à yayigu tənə wá zwèe». ²² Zwezi nənə piú v vəvəri, v na wá, v swin, v wú: «Á nakva, dān n jìàn! N ken n waa à nənə, ku m̀ò nənə pın, n na yazurə». Dənə naa nədə, kan tənə yayigu tənə zwèe.

²³ Zwezi ma kèen, v yí jéré diè tənə yuu tiú tənə sán. Ku máńá tənə wa, dənə wuwurə dənə laluv, ba nənə bubwi, yá súé lá nənə. Zwezi ma swin, v wú: ²⁴ «Á nanja lá nənə, bòa tənə wá tı, ku yı v dwèe». Lià tənə dān yá ma wulə ba muŋja Zwezi. ²⁵ Máńá tənə wa, ba nənə h laluv tənə kára wa, Zwezi zva diè tənə wa. U jın bòa tənə jın nənə, bòa tənə ga nyí v zàn. ²⁶ Ku m̀ò yoo təntə kúò súé tta mama.

Zwezi sùri lilirən bələ yía

(Marəkə 8.22-26; 10.46-53)

²⁷ Máńá tənə, Zwezi nənə nan *Zwifə-ba *jéré diè yuu tiú tənə kàrà wa, v viri, lilirən bələ duən dəri, ba bubwi v kwa, ba wú: «Píú *Davide nàú, dəri nənə yinəgə!» ²⁸ Zwezi nənə yí sán, máńá tənə wa, lilirən tənə fəru ba yí v yura. U dān ma bwe ba, v wú: «Á pın cígá dənə, à wáá ku yoo tənə à tənə naaa?» Ba ma le wá, ba wú: «Awo, *Yuu-Tiu». ²⁹ Zwezi dān ma dwen ba yía nənə, v ga swin, v wú: «Ku nətə tənə wá twá á nənə ken á waa à nənə, ku ma tun». ³⁰ Lala dənə ba yía tənə sùri, tənə na lá. Zwezi ma dū sú ba nii nənə, v wú: «Á cuga zəni, á dānà ká pa liú mama nı ku». ³¹ Yá ba tənə vəlì, ba swin Zwezi yoo, ba sú tta mama.

Zwezi pın bəru nii póri

³² Máńá tənə wa, Zwezi nənə viri, ba jın bəru, ba bà v con. Bəru tənə yá wəri ku swin, *zini yá nənə bəbənì wá yuru. ³³ Zwezi ma

h ku m̀ò zini təntə, bəru tənə nii ga póri, v wulə v swin. Ku yoo tənə yá gwəri lià tənə, ba dān ga swin, ba wú: «Nənə tənə wá ku tənə don nı *Yızarayələ luv nii wa!» ³⁴ *Farızian-ba dān ma swin, ba wú: «Ku yı zinə yuu tiú tənə nənə pın wá nii, v ma li zinə tənə!»

Zwezi dəri lià tənə yinəgə

(Matie 4.23-25; Marəkə 6.34; 3.7-12)

³⁵ Zwezi jiru tıfaran tənə dənə tian tənə mama wa, v swin Yı suywəgú tənə. U birı dənə, Yı wá dənə v pəri lià mama yuu wa. U yáá zwı v kəri *Zwifə-ba *jéré dii tənə wa. Yá v ga zwèe yayıŋa yayıran yiri mama, v ga pın yazurə ba tənə, ba nandaran nənə wá cə. ³⁶ U nənə nı lià tənə, ba yinəgə jın wá, lià tənə jìàn yá nənə gwəri, ba pwi ga cògò tənə yuru. Ba yá yı ndənə pee nənə, tənə nənə ba payıru jən. ³⁷ U dān ma swin v karbia tənə con, v wú: «Kára tənə wiən biga zənzən, yá tütònà ga ba dáá. ³⁸ Á dān wá ləri kára tənə tiú, sənə v tun tütònà, sənə ba za v wiən tənə».

10

Zwezi kúri v tontuna fugə bələ tənə

(Marəkə 3.13-19; Likə 6.12-16)

¹ Dıın don nənə, Zwezi bon v karbia fugə bələ tənə, sənə ba bà, sənə v ken diàn ba jın wa, sənə ba wánì ba lı *zinə. Yá ba ga zwèe yayıŋa yayıran, ba ga pın yazurə ba tənə, ba nandaran nənə wá cə. ² U karbia fugə bələ tənə, ba nənə yı v *tuntuna, tənə yira nənə nətən:

Ba təntən liú nənə yı Simon, ba nənə boŋə Piyerə, dənə v nubiu Andərə.

Ku sùri Zwakə dənə v nubiu Zwan nənə, ba nənə yı Zebede bía.

³ Ku sùri Filip dənə

Barətelemi

dənə Toma

dənə Matie, v nənə yı lanpolnə.

Ku sùri Aləfe biú Zwakə dənə Tade,

⁴ dənə Simon tənə, ba nənə boŋə <Kananitə * >.

Ku sùri Yisəkariyotə Zwidasə, v nənə jın Zwezi v pa v dıŋja nənə.

Zwezi tun ba tontuna fugə bələ tənə

(Marəkə 6.7-13; Likə 9.1-6; 10.1-12)

⁵ Zwezi tun ba *tuntuna fugə bələ tənə, v ga pa ba nii, v wú: «Á dānà ká va lià tənə, ba nənə tənə *Zwifə-ba con, nənə à yəə Samari tián tian tənə wa. ⁶ Á vələ *Yızarayələ lià tənə cici con, ba nənə nyın ndənə pee nənə, tənə nənə jén. ⁷ Á vələ, á swin ba con dənə, máńá tənə bəwələ, sənə Yı dənə v pəri tənə lià tənə mama yuu wa. ⁸ Á pıan yayıŋa yayıran zwèe, á bwiən tiga, sənə á zwèe dayaran dayan, sənə ba jı ləzwənzəŋə, á ga lı *zinə lià yuu wa. Á pıan tutə, ba nənə pın aba tutə yuru. ⁹ Á dānà ká tı səbiu,

* 10:4 10.4 Kananitə yı lià tənə, ba nənə ziga *Romə-ba nənə, ba nənə jon ba luv nii tənə yuru. Ba yuru don dənə nənə yı *Zelota. Ywán Likə 6.15 dənə Tótunan 1.13.

ba nɔ fwa dɛ sían, nɛ à yɛ̀ɛ̀ ba nɔ fwa dɛ cɪnɪ, nɛ à yɛ̀ɛ̀ sɛ̀bimɪnɪ á ganjɪga wa. ¹⁰ Á dɛ̀nà ká tì lɔ̀ɔ̀, nɛ à yɛ̀ɛ̀ gánù don, á súri kɔ tɛ̀ nɛ̀, á nɛ̀ zva. Á dɛ̀nà ká tì natɔ̀ra duən, nɛ̀ à yɛ̀ɛ̀ daduu, tɔ̀tɔ̀nù nɛ̀ wá na v nii wodiú yɪ̀ri.

¹¹ Á nɛ̀ yí tɪfáru, nɛ̀ à yɛ̀ɛ̀ tɪv, sɛ̀ á pià liù tɛ̀, v nɛ̀ mɛ̀, á zuri kɔ tɪú bwálí nɛ̀, kɔ ja vɛ̀lɛ̀ á viru. ¹² Diè tɛ̀, á nɛ̀ zva ka wa, sɛ̀ á jun lià tɛ̀, ba nɛ̀ wulɛ̀ ka wa. ¹³ Dɛ̀ ka mù diè tɛ̀ntɛ̀ lià tɛ̀ nɛ̀ wá sɛ̀ɛ̀ ba jon aba, sɛ̀ Yɪ̀ pa á jònà tɛ̀ pa ba bɪcɪnɪ sié. Yá ba nɛ̀ vɪga aba, sɛ̀ kɔ tɛ̀ Yɪ̀ nɛ̀ pin tɛ̀, pií kɔ bà á con. ¹⁴ Kɔ nɛ̀ ya diè wa, nɛ̀ à yɛ̀ɛ̀ tɪv wa, ba nɛ̀ vɪga, sɛ̀ ba pa á zv, nɛ̀ à yɛ̀ɛ̀, sɛ̀ ba cugu á sòrán tɛ̀, á virɛ̀ kɔ bwálí tɛ̀ nɛ̀, á ga zwarɪ á nɛɛ̀ purɛ̀n† á lwá ba yuu wa. ¹⁵ Cígá mama, à mù nɛ̀ swìn kɔ á con: Kɔ mù tɪv tɛ̀ntɛ̀ bùrà tɛ̀ bùrù dɪn nɛ̀ *Sodòmɛ̀ dɛ̀ Gomɔ̀rɛ̀ lià bá na cà̀n, ndɛ̀ kɔ tɪv tɛ̀ tián nɛ̀».

Wɔwɔlv tɛ̀ nɛ̀ biàn

(Marəkə 13.9-13; Likə 12.11-12; 21.12-17)

¹⁶ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á cuga zɛ̀ni! Á tɔ̀ja aba ndɛ̀ pee nɛ̀ buyurɛ̀n nyankwan tɛ̀tɛ̀ji wa. Kɔ mù tɛ̀ntɛ̀ yɪ̀ri, á cia á tián nɛ̀ ndɛ̀ dɪja nɛ̀, sɛ̀ á ga yá sɛ̀nbwen ndɛ̀ gunponi nɛ̀. ¹⁷ Ba wá ja aba, ba va lià tɛ̀ nɛ̀ bùrì bùrà yáá con. Yá ba ga wá mà aba dɛ̀ fɪfɪran *Zwifɔ̀-ba *jɛ̀rɛ̀ dɪi tɛ̀ wa. Kɔ mù nɛ̀ pin, á cia á tián nɛ̀ dɛ̀ lià tɛ̀. ¹⁸ Ba wá ja aba, ba va pɛ̀egá tɛ̀ dɛ̀ yáá tián tɛ̀, piú nɛ̀faru tɛ̀ nɛ̀ li v tɪn, con á mù Zwezi yɪ̀ri. Kɔ nɛ̀tɛ̀ wá tɔ̀n, sɛ̀ kɔ ma bɪri ba tɛ̀tɛ̀, dɛ̀ dwíé tɛ̀ duən mama lɔ̀v mama wa, ba nɛ̀ tà Zwifɔ̀-ba, kɔ tɛ̀, Yɪ̀ nɛ̀ fwa. ¹⁹ Yá ba nɛ̀ jun aba, ba va lià tɛ̀ nɛ̀ bùrì bùrà yáá con, á dɛ̀nà ká pa kɔ tɛ̀, á nɛ̀ wá swìn twara ja aba. Kɔ mánjá tɛ̀ wa, Yɪ̀ nɛ̀ wá kɛ̀ kɔ tɛ̀, á nɛ̀ mɛ̀, sɛ̀ á swìn, á nii wa. ²⁰ Kɔ tà á mù nɛ̀ wá swìn, kɔ wá yá á nyɪna Yɪ̀ *Sinju tɛ̀, kɔ nɛ̀ wulɛ̀ dɛ̀ aba, nɛ̀ wá swìn kɔ pa aba.

²¹ Lià wá ja ba nubɪa ba pa, sɛ̀ ba gv, yá bia nyɪna-ba dɛ̀ wá tɔ̀n kɔ nyɪnyɪga dɛ̀ ba bia. Bia wá zàn, ba zɪgi ba nyɪna-ba nɛ̀, ba gv ba. ²² Lià tɛ̀ mama wá dún aba á mù yɪ̀ri. Yá liù tɛ̀, v nɛ̀ wá ja pínú, v zɪgi v diàn kɔ yoo tɛ̀, kɔ va kɔ zwɛ̀ɛ̀, kɔ tɪú wá na mu tɛ̀, kɔ nɛ̀ ba zwɛ̀ɛ̀ Yɪ̀ con. ²³ Ba nɛ̀ fɪftɪn aba tɪv wa, sɛ̀ á dɛ̀ri á nan á va kɔ don. Cígá mama, à mù nɛ̀ swìn kɔ á con: Á bá wání *Yɪ̀zɛ̀rayɛ̀lɛ̀ tɪan tɛ̀ mama, á va, dɛ̀ *Lɛ̀zwɛ̀nɛ̀-Biu tɛ̀ wá pií v bà.

²⁴ Karbiu tɛ̀lɛ̀, v nɛ̀ dwɛ̀ v karnyɪna. Tɔ̀tɔ̀nbɪu tɛ̀lɛ̀, v nɛ̀ dwɛ̀ v yuu tɪú. ²⁵ Yá karbiu nɛ̀ ya ndɛ̀ v karnyɪna nɛ̀, kɔ cɪcɪ mɛ̀. Tɔ̀tɔ̀nbɪu dɛ̀ nɛ̀ ya ndɛ̀ v yuu tɪú nɛ̀,

kɔ cɪcɪ mɛ̀. Yá ba nɛ̀ jun diè tɪú, ba bon Belɛ̀zɛ̀bilɛ̀, ba wá pa yɪ̀ra tɛ̀ nɛ̀ dwɛ̀ nɛ̀tɛ̀ v diè lià nɛ̀?»

Liù tɛ̀, á nɛ̀ mɛ̀, sɛ̀ á dɛ̀ri v fɛ̀n
(Likə 12.2-7)

²⁶ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á dɛ̀nà ká dɛ̀ri lɛ̀zoni! Kɔ tɛ̀ mama nɛ̀ sɛ̀gɛ̀ nɛ̀ wá nan ponɪ nɛ̀ yɪ̀ri. Yá kɔ tɛ̀ nɛ̀ yɪ̀ diè yoo wá nan kàrá. ²⁷ Kɔ tɛ̀, à nɛ̀ swìn á con yikunu wa, sɛ̀ á swìn kɔ yɪcav wa. Kɔ tɛ̀, á nɛ̀ ni á zɪan wa, sɛ̀ á càrɪ kɔ dɛ̀yun wa. ²⁸ Á dɛ̀nà ká dɛ̀ri ba tɛ̀, ba nɛ̀ wáá yɪ̀ra tɛ̀ cɪcɪ ba gvɪ, ba ga wàri jɛ̀rɛ̀ tɛ̀ won ba fwa. Yá á dɛ̀rɛ̀ liù‡ tɛ̀ mù, v nɛ̀ wáá á yɪ̀ra tɛ̀, dɛ̀ á jɛ̀rɛ̀ tɛ̀ v cùgá mɛ̀n diè wa. ²⁹ Ba ba zɛ̀nbii bɛ̀lɛ̀ yoli sɛ̀bilugu nɛ̀du, naaa? Yá kɔ nɛ̀du tɛ̀tɛ̀ wàri tɪa kɔ twɪ, dɛ̀ á nyɪna Yɪ̀ nɛ̀ wá nii pin. ³⁰ Yá Yɪ̀ gálí á yukɔran tɛ̀ mama á yuu wa. ³¹ Á dɛ̀nà ká pa fɛ̀n ja aba. Á kɔkwa zɛ̀nbii tɛ̀ nɛ̀ dáá».

Liù tɛ̀ Zwezi nɛ̀ yɛ̀ɛ̀
(Likə 12.8-9)

³² Zwezi kúù swìn, v wú: «Liù tɛ̀ mama, v nɛ̀ wá swìn lià yáá con nɛ̀ dɛ̀, v yɛ̀ɛ̀ á mù Zwezi, á dɛ̀ wá bɪri á nyɪna Yɪ̀, v nɛ̀ wulɛ̀ Yɪ̀ *sáñ nɛ̀, dɛ̀ v yɪ̀ á mù cígá nɛ̀ tɪ wá. ³³ Yá liù tɛ̀, v nɛ̀ bɪri lià yáá con dɛ̀, v yɛ̀ri nɛ̀, à dɛ̀ wá bɪri á nyɪna Yɪ̀ yáá con, v nɛ̀ wulɛ̀ Yɪ̀ sáñ nɛ̀, dɛ̀ á dɛ̀ yɛ̀ri wá».

Zwezi yɪ̀ pwɪa liù
(Likə 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á dɛ̀nà ká bún dɛ̀, kɔ yɪ̀ á twí, sɛ̀ á kɛ̀ bɪcɪn sié tɪa yuu wa. Kɔ tà á twí kɔ mù yɪ̀ri, kɔ yɪ̀ lagɔ̀ri siú nɛ̀, á ja bà. ³⁵ Á twí, sɛ̀ á kɛ̀ pwɪa lià pwɛ̀rɛ̀ wa: Sɛ̀ biú zɪgi v nyɪna nɛ̀, sɛ̀ bùá zɪgi v nuu nɛ̀, sɛ̀ bikɪnɪ zɪgi v bari nuu nɛ̀. ³⁶ Liù dɔ̀ja wá yá v diè lià. ³⁷ Liù tɛ̀, v nɛ̀ swɛ̀ v nuu dɛ̀ v nyɪna, v doni nɛ̀, kɔ tɪú tɛ̀ wá mɛ̀, sɛ̀ v ya á karbɪa tɛ̀ wa liù. Liù tɛ̀, v nɛ̀ swɛ̀ v biú, nɛ̀ à yɛ̀ɛ̀ v bùá v doni nɛ̀, kɔ tɪú tɛ̀ wá mɛ̀, sɛ̀ v ya á karbɪa tɛ̀ wa liù. ³⁸ Liù tɛ̀, v nɛ̀ pià, sɛ̀ v twá nɛ̀, kɔ tɪú mɛ̀, sɛ̀ v sɛ̀ɛ̀ v dé cà̀n dɛ̀ nɛ̀, kɔ ja vɛ̀li v tɪan dagaru tɛ̀ yuu wa. Kɔ nɛ̀ tà nɛ̀tɛ̀, v wá mɛ̀, sɛ̀ v ya á karbɪa tɛ̀ wa liù. ³⁹ Liù tɛ̀, v nɛ̀ pià, sɛ̀ v jon v mu tɛ̀, v wá kwìn kɔ nɛ̀. Yá liù tɛ̀, v nɛ̀ wá kwìn v mu tɛ̀ nɛ̀ á mù yɪ̀ri, v wá na mu, kɔ nɛ̀ ba zwɛ̀ɛ̀ Yɪ̀ con».

Yɪ̀ nɔwírán
(Marəkə 9.41)

⁴⁰ Zwezi kúù swìn, v wú: «Liù tɛ̀, v nɛ̀ sɛ̀ɛ̀ aba, kɔ tɪú sɛ̀ɛ̀ nɛ̀. Yá liù tɛ̀, v nɛ̀ sɛ̀ɛ̀ nɛ̀, kɔ tɪú sɛ̀ɛ̀ liù tɛ̀, v nɛ̀ tɔ̀n nɛ̀. ⁴¹ Liù tɛ̀, v nɛ̀ jun Yɪ̀ nii *sùsùndɛ̀ tɛ̀ zɛ̀ni, v nɛ̀ yɪ̀ Yɪ̀ nii sùsùndɛ̀ yɪ̀ri, Yɪ̀ wá pa wá Yɪ̀ nii sùsùndɛ̀ nɔwírán. Yá liù tɛ̀, v nɛ̀ jun cígá

† 10:14 10.14 Kɔ nɛ̀tɛ̀ tɛ̀ bɪri dɛ̀, Yɪ̀ wá nɔwín kɔ tɛ̀, ba nɛ̀ tɔ̀n tɛ̀ junɪ ba yɪ̀ra. ‡ 10:28 10.28 Kɔ yɪ̀ Yɪ̀.

tiú tē zəni, v nē yí cígá tiú yurí, Yú wá pa wá cígá tiú ŋwírán. ⁴² Liú nē kwán nazunē wúrú zɔŋa tətə, v pa à karbiu tē don jumurinyuga tətə nē, v nē yí à karbiu tē yurí, cígá mama, à mù nē swìn ku á con: U bá kwìn v ŋwírán nē Yú con».

11

¹ Mánǎ tē wa, Zwezi buri kàrà təntə v karbia fugə bələ tē nē, v zwēe, v dǎn lē v va, sē v kǎrì Yú sùrán tē nē yí nētə, v buri lià tē nē, ku mù nagwanaa təntə tian tē wa.

Zwan-Batisə tun v karbia tē Zwezi con (Likə 7.18-35; Zwan 5.35-36)

² Ku mánǎ təntə wa, dē Zwan* wulə bǎn diə wa. U zigi v bǎn diə tē wa, v ni dē, ba swìn Zwezi-*Kərisə tətəŋi tē yoo. U dǎn ma li v karbia tē duən, sē ba va ba bwe Zwezi, ba jón: ³ «N mù nē yí liú tē, Yú nē swìn dē, v wá bǎ, nē à yəə nē me, sē nē diàn v don?» ⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Á vələ á man á buri Zwan nē ku tē, á nē ni, á ga na dē, á fwa: ⁵ Lilirən yía sùri, gwǎni vǎli, dayaran dayan zwēe, ba ga jì ləzwənzəŋə, zibɔŋa zian sùri, tɪga bwin ba nanja. Yá zura dē ga nēn Yú sɔywǎŋú tē. ⁶ Pupwən lià nē ya lià tē, ba nē bá vī nē, ba dɔgɔ ku tē yurí, à nē fwa».

Mánǎ tē wa, Zwan karbia tē nē víi, Zwezi zàn v wulə v swìn Zwan yoo, v buri lalub tē nē, v wú: ⁷ «Ləzwənyiri nətə nē, á vǎli á bal kasɔɔ lanworu tē wə? Ku tà liú tē, v nē nyin ndə mancani nē, vuu nē vuvugə. ⁸ Ləzwənyiri nətə nē, á dǎn vǎli á na? Ku tà liú tē, v nē zua ganmula. Ba tē, ba nē zwi ganmula, tà ba wulə pèegá dii wa naaa? ⁹ Ləzwənyiri nətə nē, á dǎn vǎli á na? Ku tà Yú nii *sùsùndə, naaa? Awo! Á mù nē swìn ku á con dē, ku liú təntə dwə Yú nii sùsùndə tətə. ¹⁰ Ku liú təntə yoo púpúní Yú sagi tē wa, ku wú: «Nēn, à mù Yú nē tun à tótòndə, sē v dí n yáá, sē v kwen n cwəŋə tē v pa mún». ¹¹ Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Luu ləzoni wa, ba nē luri, liú wá lá yin, v nē doni Zwan-Batisə. Yá liú tē, v nē yí ləzoni tē mama nəmanbiə Yú pàri tē wa, tē dwə wá. ¹² Ku nē zigi Zwan-Batisə mánǎ tē wa, ku ja bà zən, lià pià, sē ba dē Yú pàri tē ba pa ba tiàn nē dē diàn. Yá ku yí lià tē, ba nē yí diàn tiàn nē ni ku. ¹³ Yú pàri tē yoo dí yáá ku púpúní Yú *niitē, v nē pin *Moyizə nē, sagi tē wa. Yú nii sùsùndə tē mama ga swìn ku yoo, ku ja bà ku yí Zwan mánǎ tē. ¹⁴ Dē á nē pià, sē á sēe à nii, Zwan yí ku mù Eli tē, ba nē dí yáá ba swìn v yoo. ¹⁵ Liú

mama dǎn mē, sē v kə diàn, v sùri v zian, v cugɔ zəni!»

¹⁶ Zwezi ma kúú swìn, v wú: «Zèn ləzoni tē yí à wá ti ba, à ma man dē bēēe? Ba nyin ndə bisíná nē, ba nē jəə yəə kanporu wa, ba ga bonə duən, ba wú: ¹⁷ «Nē wúrú wii nē kə á nē, sē á sa, á ga wá sèe! Nē nun pucuni nuji nē pa aba, á ga wá kwi!» ¹⁸ Mə zèn lià tē dē yí nētə. Zwan nē twi, v ma ba wodiú nəzəŋu dē, v ga ba swana nywìn, ba swìn, ba wú, dē *zinə nē jə wá. ¹⁹ Ku kwa nē, *Ləzwənə-Biu† tē nē twi, v mù ma dē wodiú nəzəŋu, v ga nywìn swana, ba kúú swìn, ba wú: «Nēn, bēe wá tē, v yoyuu nē yí ka dē, dē ka nyu swana, ka sú. U yí lanpoluna tē dē cuna lià tē dabēe!» Yá wubɔŋa tiú yí v yáá twá v yofwəŋa nē, v ma buri dē, v jə wubɔŋa».

Tian tē, tē lià nē viga Zwezi (Likə 10.13-15; 12.47-48)

²⁰ Zwezi dǎn wulə v caga lià tē nii nē, v nē tun v yomilan tē zuni ba tian wa, ba ga wá ba kwa vəvəri, ba ma sá ba cuna tē yurí.

²¹ Zwezi kúú swìn, v wú: «Yomilan tē, tē nē fwa á pwərə wa, yiri yá nē fwa Tirə dē Sidon tian tē wa, tē tian təntə lià yá wá zū v pucuni ganan, ba ga piri ba yira dē tənù. Ku mù nē pin, càn wá tu á mù Korazin tiàn yuu wa! Ku mù nē pin, càn wá tu á mù Betəsayida tiàn yuu wa! ²² Mə ku mù nē pin, à swìn ku á con: Bərə tē bərə diun nē, Tirə dē Sidon tiàn càn ba yí á mù tian bələ təntə lià. ²³ Sə á mù Kaperənayimə tiàn, á buŋa dē, á yuu wá dwen yu nē, naaa? Abada! Yomilan tē, tē nē fwa á pwərə wa yiri, yá nē fwa *Sodómə wa, Yú yá bá cugú ku tu tē. Ku mù nē pin, á wá mǎri, á cú á yí mən diə. ²⁴ Mə ku mù nē pin, à swìn ku á con: Bərə tē bərə diun nē wá yí, á wá dē càn, á doni Sodómə tiàn».

Bican siə yoo

(Likə 10.21-24; 1 Korəntə tiàn 1.26-29)

²⁵ Ku mánǎ tē wa, Zwezi swìn Yú con, v wú: «Á nyina tē, n nē ti lanworu dē tia, à kəni n lēēe. N buri yìen tətə lià tē nē, ba nē mun ba tiàn. Yá n ga sègə tē ba tē nē buŋa dē, ba yí wubɔŋa dē yənu tiàn yáá nē. ²⁶ Á nyina, n mù cígá nē swə, sē ku nətə tē tun».

²⁷ Zwezi kúú swìn, v wú: «Á nyina Yú ken wiən tē mama á jun wa. Liú mama yəri Yú-Biu‡ tē, dē ku nē tà á nyina Yú tē. Liú dē mama ma yəri à nyina Yú tē, dē ku nē tà Yú-Biu tē, dē liú tē, Yú-Biu tē nē swə, sē v sùri v yía v buri wá.

²⁸ Á biàn á con, á mù lià tē mama, á nē zin á yun zila á gwàri! Á wá pa aba siə.

* 11:2 11.2 Ku mù Zwan təntə nē yí *Zwan-Batisə, v nē li lià níta wa, ku twá dē Yú yurí. † 11:19 11.19 Zwezi yí v tətə yoo nē v swìn. ‡ 11:27 11.27 Zwezi yí v tətə yoo nē v swìn.

29 Á yá, sè à kə aba cwəŋə nə, ndə nian nə, tɛ tiú nɛ kən dau tɛ bian nə, v vaŋa, à nɛ yɪ pubwanu, dɛ ka mun tián nɛ à jɛ tɛ yɪrɪ. Á ga wá na sió á pa á tián nɛ. 30 Á bian dau tɛ, ku nɛ wá kə aba cwəŋə nə, tɛ ba dun jɛ. Yá ku zɪŋu ga ba cà dɛ».

12

*Zwezi nə ti sió dun tɛ
(Marəkə 2.23-28; Likə 6.1-5)*

1 Dian tɛntɛ nii nə, Zwezi dɛ v karbia tɛ twá kári wa, ba kɛɛn *Zwifə-ba *sió dun nɛ. V karbia tɛ kén muna yun, ba dunɪ, nian yá nɛ jɛ ba yɪrɪ. 2 Ku máŋá tɛ wa, *Farizian-ba nɛ ni ku nɛtu, ba swin Zwezi con, ba wú: «Nəń, n karbia tɛ nɛ fwa ku tɛ, ku nɛ wá mɛ, sɛ ba fwa sió dun nɛ».

3 Zwezi ma le ba, v wú: «Á wá Yɪ sagɪ tɛ kári, á na ku tɛ, piú *Davidɛ tɛtɛ nɛ fwa dun don nɛ, dɛ v kwa lià tɛ, dɛ nian nɛ jun ba, naaa? 4 U zwa Yɪ *diè tɛ wa. Yá v mù dɛ v kwa lià tɛ dí dipen tɛ, ku nɛ wulɔ Yɪ diè tɛ wa, ku yá ga wá mɛ, sɛ ba dɛ ku. Yá nɛ Yɪ *nii tɛ, v nɛ pin *Moyizə nɛ, yá ga pa cwəŋə Yɪ *jonwana tɛ ciɪ nɛ, sɛ ba mù nɛ dɛ Yɪ diè dipen tɛntɛ. 5 Nɛ à yɛɔ, ku yɪ á wá Yɪ nii tɛ, v nɛ pin Moyizə nɛ, sagɪ tɛ kári, á na dɛ, Yɪ jonwana tɛ ba sió dun tɛ nii zilí, ku ga tɛ cuna ba tun Yɪ yáá con, dɛ tutunan tɛ, ba nɛ tunja Yɪ diè tɛ wa, ku dun tɛntɛ nɛ, naaa? 6 Yá à mù dán nɛ swin ku á con dɛ, won don wulɔ yɛbɛ, ku nɛ dwə Yɪ diè tɛ. 7 Ku púpúni Yɪ sagɪ tɛ wa, ku wú: «Á ba á *jonɪ piá, à nɛ piá, sɛ á yá lià tɛ, á nɛ dəri yinogɛ zɛnzɛn». Dɛ á yá nɛ ni sɪrán tɛntɛ dɛń, á yá bá manwarɪ á bɪrɪ lià tɛ duən, ba nɛ wá cùgù, bɪrà á zwèe. 8 *Ləzwənə-Biu tɛ nɛ ti sió dun tɛ».

*Bɛɛ don, v jun nə tiga yoo
(Marəkə 3.1-6; Likə 6.6-11)*

9 Zwezi kúu nan lá, v wa *Zwifə-ba *jórɔ diè don wa. 10 Bɛɛ don yá wulɔ lá, v jun nɛ tiga. Lià duən ma bwe Zwezi, ba wú: «N jɛ cwəŋə, sɛ n zwèe yayɪɠu *sió dun nɛ, naaa?» Yá ku yá yɪ ba piá, sɛ ba twá nɛtu, ba ma swin ba zigɪ Zwezi nɛ. 11 Zwezi ma le ba, v wú: «Liú tɛlɛ á wa, v nɛ jɛ piɛ nɛdu ciɪ, ka ga tu gwálɔ wa, ku nɛ lú, sió dun nɛ, yá v ga yá ka, v bá li. 12 Sɛ ləzwənə ba piɛ kukwa zɛnzɛn, naaa? Ku mù nɛ pin, nɛ jɛ cwəŋə, sɛ nɛ fwa ku tɛ nɛ zɪən, sió dun nɛ». 13 Zwezi dán ma swin bɛɛ tɛ con, v wú: «Lári n jun tɛ à con!» Bɛɛ tɛ ma lári ku, ku ga jɪ nɛzɛnju ndɛ ku don tɛ nɛ.

14 *Farizian-ba nɛ ni ku nɛtu, ba nan ba ví. Ba dán vɛli ba kɛ duən nɛ, ba vɔrɔ ba jón, ba nɛ wá twá nɛtu, ba ma gu Zwezi.

Tùtòndù tɛ, Yɪ nɛ kúri yoo

15 Máŋá tɛ, Zwezi nɛ lwarɪ ku nɛtu, v kɛɛn ku bwálɪ tɛntɛ wa. Yá labu púó v kwa. U pin yazurɛ yayɪŋa tɛ mama nɛ. 16 Yá v dán ga dù sú ba nii nɛ, sɛ ba dán ká swin ku tɛ, v nɛ yɪ ba bɪrɪ lià. 17 Mɛ ku twá nɛtu, Yɪ nii *sùsòndù *Ezayi nii sɪrán tɛ ma sú:

18 «Nəń, à tùtòndù tɛ nɛ, à nɛ kúri, v mù nɛ yɪ liú tɛ, à nɛ swɛ, v nɛ poli à piúɛ. Á wá pa à *Sinu tɛ wá. Yá v ga wá bɪrɪ à cígá tɛ luv dwíɛ tɛ mama nɛ. 19 U dɛ liú bá tùtòndù duən, v ga bà zɪn v kori, v kɛ yɪ nɛ. Ba bá na wá dɛ v ziga conɪ yuu, v swin sɪrán. 20 U bá cùgù liú tɛ, v nɛ ba dián jɛ, v nɛ nyin ndɛ muv nɛ, ku nɛ kén ku zìɛ. Yá v bá sèe v cùgù liú tɛ, v nɛ nyin ndɛ cànú nɛ, v mɛn nɛ ba dáá. Mɛ nɛtu nɛ, v wá tun wuu, ku ja vɛlɔ, lià tɛ nɛ wá sɛe Yɪ cígá tɛ. 21 Yá luv dwíɛ tɛ dɛ mama wá kə ba yala v yuu wa».

Zwezi le v dɔŋa tɛ

(Marəkə 3.22-30; Likə 11.14-23; 12.10)

22 Ku kwa nɛ, ba jun bɛɛ don, ba bà Zwezi con. Bɛɛ tɛntɛ yá yɪ *zinə nɛ ja, v ga yɪ liliu dɛ bɔru. Zwezi pin wá yazurɛ, yá v súri v nii v wulɔ v swin, v ga na wiən. 23 Ku gwári labu tɛ. Yá lià tɛ mama dán ga swin Zwezi yoo, ba wú: «U yɪ piú *Davidɛ náu tɛ naaa?» 24 Yá *Farizian-ba tɛ nɛ ni ku nɛtu, ba swin, ba wú: «U wáá *zinə v li lià yuu wa, ku nɛ yɪ Beləzebɛlɛ, v nɛ yɪ zinə tɛ mama piú, nɛ pin wá tɛ dián tɛntɛ yɪrɪ». 25 Zwezi nɛ yɛɔ ba pubɔŋɪ tɛntɛ, v dán le ba, v wú: «Payuu lià nɛ ziga duən nɛ, ku payuu tɛ wá cùgù. Tiɔ, nɛ à yɛɔ diè tián nɛ ziga duən nɛ, tɛ turɪ nɛ ga. 26 Dɛ *Sitana nɛ dunɪ Sitana, v yɪ v ziga v tɛtɛ nɛ. Yá v ga yɪ v tɛtɛ payuu nɛ v cùgá. 27 Á wú, dɛ ku yɪ Beləzebɛlɛ, zinə piú tɛ nɛ pin nɛ dián tɛ. Ku mù nɛ pin, à wáá zinə à li lià yuu wa. Sɛ á bɪa tɛ dɛ yɪ wáá dián nɛ, ba ma li zinə tɛ? Mɛ ku mù nɛ pin, á bɪa tɛ tɛtɛ nɛ wá bɪrɪ á bɪrà. 28 Yá ku cígá nɛ yɪ ku twá Yɪ *Sinu tɛ dián, à ma li zinə tɛ, ku nɛtu tɛ bɪrɪ dɛ, Yɪ dɛ v pari lià yuu wa á tɛtɛŋɪ wa.

29 Liú tɛlɛ, v nɛ wá zv ladta diè, v ɪɔ v wiən, ku nɛ tà v dí yáá, v vwa ladta tɛ v tɪn. Ku kwa nɛ, v dán wá wáni v pɛe ku tiú tɛ diè wiən tɛ mama.

30 Liú tɛ, v nɛ tɛlɛ á kwa, ziga à nɛ. Yá liú tɛ, v nɛ ba à nɛ saŋa, v kɛni duən nɛ, ku tiú yɪ v lagá.

31 Mɛ ku mù nɛ pin, à swin ku á con: Yɪ wá kwen ləzoni cuna yiri mama, dɛ ba turan yiri mama, ba nɛ twɪn v mù Yɪ, v li v mù dɛ ba pɔwɛ wa. Yá liú tɛ, v nɛ twɪn Yɪ-Sinu tɛ, v cuna ba kwen tɛ nan, abada. 32 Liú tɛ mɛ, v nɛ wá swin sugu, ku

nə ziga *Ləzwənə-Biu* tə nə, ku tiú wáá v cuna kwɔn v ni. Yá liú tə, v nə swin sɔv v zigi Yɔ-Sɔn tə nə, ku tiú wàri v cuna kwɔn v ni, zən də jwian, abada».

Tiú də ku bia

(Likə 6.43-45; Ebərə-ba 6.4-8; 10.26-29)

³³ Zwezi kúv swin, v wú: «Tiú yɔ ba twá ku bia nə, ba ma lwarɔ ku tiyiri. Ku m̀v nə pɔn, tiú nə zian, ku bia də zian, tiú nə ba zian, ku bia də ba zian. ³⁴ Á nyin ndə dəkwaá dwíi nɔ! Á wɔlvɔv tə nə pɔn, á wàri yozəŋu á swin á nii wa. Á tətə yèé də, nii sɔv nə yáá bɔri ku tə, ku nə wulə waa nə. ³⁵ Ləzwənzəŋu yáá pɔn yozəŋə naja v waa con. Yá ləzwənkukwɔn də yɔ yokukwɔnan nə, v yáá pɔn tə naja v waa con. ³⁶ Á m̀v nə swin ku á con: Bùrà tə bùrù dɔn nə, Yɔ wá bùrì ləzoni bùrà ba sùràn tə mama yɔri, ba nə swin, tə nə yɔ tutv. ³⁷ Ku dān yɔ ku wá twá n nii sùràn nə, ba ma yəni də, n yɔ cigá tiú Yɔ yáá con. Yá n nii sùràn nə wá pa, ba lwarɔ də, Yɔ wá bùrì n bùrà, sə v cùgù mú».

Yɔ diàn mɔmɔn yoo

(Marəkə 8.11-12; Likə 11.29-32; Matia

16.1-4)

³⁸ *Zwifə-ba Yɔ nii *yənu tián tə duən də *Farizian-ba tə duən twi, ba yɔ Zwezi, ba swin, ba wú: «Karnyina, fwa Yɔ diàn mɔmɔn, sə nə yíá na ku!» ³⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Á mù zən lià tə! Á yɔ lakukwɔnan, á ba Yɔ ciɔv nə twá. Yá á mù nə pià, sə á na Yɔ diàn mɔmɔn. Á bá na mɔmɔn nədv də tətə, də ku nə tə yoo tə, ku nə yɔ Yɔ nii *sùsùnd Zwɔnasə. ⁴⁰ Ku Zwɔnasə təntə nə fwa diàn batwa, titv də yɔcav, fəli pùé wa. Mə nətə nə, *Ləzwənə-Biu tə də wá fwa ləbəri wa. ⁴¹ Bùrà tə bùrù dɔn nə, Ninivə tián wá zàn ba zigi zən lià ba tə nə. Ba wá bùrì á bùrà, sə ba cùgù aba, ba mù nə sèe, ba vəvərə ba kwa ba ma sá ba cuna, Zwɔnasə nə bɔri ba Yɔ sɔv tə yɔri. Yá liú ga wulə yəbə, v nə dwə Zwɔnasə. ⁴² Etiyopi pakan tə wá ja zigi v dān, sə v ma nan yɔvɔn, v bà v cùgù piú *Salɔmɔn yənu sùràn tə. Bùrà tə bùrù dɔn nə, ku mù kan təntə wá zigi á mù, zən lià ba tə nə, v wá bɔri aba də, á təlè cigá wa. Yá liú ga wulə yəbə, v nə dwə Salɔmɔn».

Zini nə vii, ku ga pii ku bà yoo

(Likə 11.24-26)

⁴³ Zwezi kúv swin, v wú: «Máná tə wa, *zini nə nan ku yá liú, ku yáá jijiri kasɔv lanworu wa, ku ma pià bwálí, sə ku kə ku yuu lá, yá ku bá yizwɔa bwálí na. ⁴⁴ Ku mù nə pɔn, ku yáá swin, ku wú: «Á wá pií, á va á diè tə wa, á nə nan á yá.» Ku pii ku

bìàn, də diè tə zwarɔ, ku kwen zəni zəni ku tún lá. Yá liú ga təlè ku wa. ⁴⁵ Ku dān wá va, ku ja zinə barpe duən, tə waa nə lɔja tə doni ku, ku súri ku tiàn nə. Tə dān wá zv tə jèé, yá v mù liú təntə dí yáá wá kukwanɔ v siún. Mə ku wá yá nətə, ku pa zən lakukwɔnan tə nə».

Zwezi nubia tə də v nuu yoo

(Marəkə 3.31-35; Likə 8.19-21; Ebərə-ba 2.11-13)

⁴⁶ Ku kwa nə, Zwezi zva diè wa. Máná tə wa, v nə wulə v swin də lià tə, v nubia də v nuu twi, ba ziga kàrá wa, sə ba na wá. ⁴⁷ Liú don ma swin Zwezi con, v wú: «Cɔv zəni, n nuu də n nubia wulə kàrá wa, ba pià, sə ba swin n con». ⁴⁸ Zwezi ma le ku tiú tə, v wú: «Wáá nə yɔ á nuu, bərə ga nə yɔ á nubia?» ⁴⁹ Zwezi ma zɔn v juɔn, v làrì v karbia tə con, v ga swin, v wú: «Á ywàŋá, á nuu də á nubia nə, ba wulə yəbə. ⁵⁰ Ku yɔ liú tə mɛ, v nə fwa ku tə, á nyina Yɔ tə, v nə wulə Yɔ *sàñ nə pià, ku tiú nə yɔ á nubiu, də á nakva, də á nuu».

13

Wodùrú zwansisara

(Marəkə 4.1-9; Likə 8.4-8; 1 Korəntə tián 3.9)

¹ Ku dɔn təntə nə, Zwezi nan diè tə wa, v va v jèé mɔnaa tə nii nə. ² Lià zənzən kúv púé v yuu nə. U dān ma kúv zàn, v zv níá yuu bori wa, v jèé lá. Lalv tə kúv púé níá tə nii nə. ³ U dān ma twá zwansisari nə, v ma kàri ba yièn zənzən, v wú:

⁴ «Wodùrú don nə nan, sə v dù. U nə yɔ v mí wobta tə kàrá tə wa, tə wobta tə vàn don tua cwəŋə yuu. Zənbii ma bà, tə dé tə. ⁵ Tə vàn don də tua kapataran tia wa, turan nə ba dáá lá. Ku bwálí tə nə, wobta tə nan lala, ku nə yɔ titav yá. ⁶ Máná tə, yɔ nə bɔga, ku dí tə wobii tə, tə ga ti tə kù, tə dəkurən nə wá tia zwi zəni yɔri. ⁷ Wobta tə vàn don də kúv tua casoran tia wa. Tə nə pən máná tə wa, casoran tə boru tə pí wobii tə yuu nə, tə dān ga sìn tə ti. ⁸ Yá wobta tə vàn don tua tia nəzəŋu wa, tə mù wobta təntə zàn tə zɔn bia. Tə duən zɔn bia bíí. Tə duən də zɔn bia sapwɔtwa. Tə duən də zɔn bia fitwa. ⁹ Liú mama dān mɛ, sə v kə diàn, v súri v zian, v cùgù zəni!»

Yoo tə nə pɔn, Zwezi swin də zwansisari

(Marəkə 4.10-12; Likə 8.9-10)

¹⁰ Zwezi karbia tə fàri ba yɔ v yɔra, ba bwe wá, ba wú: «Bèèè nə pɔn, n twá zwansisari nə, n ma swin lià tə con?» ¹¹ Zwezi ma le ba, v wú: «Á mù wáá Yɔ pàri yièn tə, tə nə sàgə tə dèn, á ni á pɔn

* 12:32 12.32 Zwezi yɔ v tətə yoo nə v swin.

á tiàn nê. Yá ba duøn tê ba kv pubuŋa tãntê jê. ¹² Kv mû nê pin, liù tê, v nê jê pubuŋa mancun, Yü wá súrí kv, v ga wá yá pubuŋa tíú. Yá liù tê, v nê ba pubuŋa jê, Yü wá jon mancun tê têtê, v nê jê. ¹³ Mê kv mû nê pin, à twá zwansisari à ma swin lià tê con, ba yá nê cê lá, ba ga ba na, ba cuga, yá ba ga ba kv dên nêñ tê yiri. ¹⁴ Mê kv twá nêtu, Yü nii *sùsònù *Ezayi nii tê ma sú. U swin, v wú:

«Á zian wá ni zeni, á ga ba ni tê dên. Á wá ywàŋá zeni, á ga ba won mama na. ¹⁵ Ba lià tãntê yáá tãlê dê won mama. Ba zian swin. Ba yá pí. Ba ba pià, sê ba yá dê na won mama. Ba ga ba pià, sê ba ni yoo. Ba mû nê ba pià, sê ba lwarí yoo ba pubuŋa wa. Ba mû nê kúú bá vòvèrê ba kwa ba ma sá ba cuna, sê à mù Yü zwêe ba yayiran tê.»

¹⁶ Zwezi kúú swin v karbia tê con, v wú: «Á mù dãn yi pupwøn lià, á mù yáá nê na lá, á zian dê ga nêñ tê yiri. ¹⁷ Cígá mama, à mù nê swin kv á con: Yü nii *sùsònù dê cigá tiàn dáá, ba nê sóní, sê ba yá na kv tê, á nê na á ga nêñ. Yá ba ga wá kv ni, ba ga wá tê ni dê.»

Zwezi gwin wodürú tê zwansisara tê dên

(Marêkê 4.13-20; Likê 8.11-15)

¹⁸ Zwezi kúú swin, v wú: «Á nêñê, wodürú tê zwansisara tê dên: ¹⁹ Liù tê mama, v nê cuga Yü pãrì süràn tê, v ga ba kv dên nêñ, yi ndê cwønê tê nê, wobia tê nê tua ka nii nê. *Sitana yáá bà, v li kv tê, kv nê tua ba waa nê.

²⁰ Wobia tê nê tua kapataran tta tê wa, nê yi ndê liù tê nê, v nê ni Yü sugv tê, v sêe lala dê pupoli. ²¹ Yá Yü sugv tê wá v mù liù tãntê pubuŋa tê wa zwí zenzên, v ga ba diàn jê kv wa. Yá càn nê yí wá, nê à yêé ba nê wuwál wá Yü sugv tê yiri, v yáá píí v yá Yü cwønê.

²² Wobia tê nê tua casuran tê wa, nê yi ndê liù tê nê, v nê ni Yü sugv tê, yá luv wiøn twara dê ka pià jijê nê súú v pubuŋa tê. Tê wiøn tãntê mê dãn yá pí Yü sugv yuu nê. Kv mù liù tãntê con, Yü sugv tê wá dên jin kv pa wá.

²³ Yá wobia tê nê tua tta nêzêñu tê wa, nê yi ndê liù tê nê, v yáá cugv sugv tê, v ga sêe kv zeni. U dãn yáá tunja yozêñê, ndê wobia nê zija bia nêtu. Kv don zin bia bíí. Kv don dê zin bia sapwítwa. Kv don zin bia fitwa.»

Gakokwion don zwansisara

(Matie 13.36-43, 49-50; 1 Korentê tiàn 4.5)

²⁴ Zwezi kúú biri zwansisara don, v wú: «Á nêñê, kv tê nê nün dê Yü pãrì tê. Bêe don dùè wodwii nêzêñu v kárá wa. ²⁵ Titun don nê, lià nê dwêe máŋá wa, v mù bêe tãntê dønü twi, v dù gakokwion bia kárá tê wa, v ga le. ²⁶ Máŋá tê, wiøn tê nê yí pwíí janu, gakokwion tê dê nan, kv ziga. ²⁷ Bêe tê tütünà ma bà, ba swin v con, ba wú: «Yuu tíú, n yá dùè wozêñê n kárá tê wa, sê gakokwion kv tê dê nan yèn nê?» ²⁸ U ma le ba, v wú: «Kv yi dønü nê fwa kv». Tütünà tê ma píí ba hwe wá, ba wú: «N ba pià, sê nê va nê mùrí kv gav tãntê, naaa?» ²⁹ Bêe tê ma le ba, v wú: «On on! Á nê mùrí gakokwion tê, á wá mùrí muna tê dê, á kê lá. Kv mù yiri nê, á dãnà ká fwa kv! ³⁰ Á yaga tê mama, á pa, tê bi. Yá tê zagv máŋá nê yí, á dãn wá swin wocerê tê con, à wú: Á díó yáá, á gian gamvu tê, á vwa púlê púlê, sê nê kê mên nê! Á dãn ga kén muna tê, á kê pulu wal!»

Wobiu nemanbiê don yuu wa zwansisara

(Marêkê 4.30-32; Likê 13.18-19)

³¹ Zwezi kúú biri zwansisara don, v wú: «Yü pãrì tê yi ndê wobiu nêmaa nê, liù nê ti v dù v kárá wa. ³² Kv mù wobiu nêmaa tê nê yi wobia mama wa nêmaa. Yá kv dãn nê pên, kv yuu yáá doni tibii tê mama yun. Kv yáá fwa tíú, zãnbií bà, tê fwa tê pwalan kv yuu wa.»

Sabwari yuu wa zwansisara

(Likê 13.20-21)

³³ Zwezi kúú biri zwansisara don, v wú: «Yü pãrì tê yi ndê sabwari nê, kan nê ken mun zunü batwa wa. Tê mama dãn ga zàn tê ful.»

Zwezi biri kv tê nê pin, v twá zwansisari, v ma kãrì lià

³⁴ Tê yìèn tê mama yi Zwezi twá zwansisari nê, v ma biri tê lià tê nê. U yáá ba yoo swin, dê kv nê tã v twá zwansisari nê. ³⁵ U fwa kv nêtu, sê Yü nii *sùsònù tê süràn tê nii ma sú. U nê swin, v wú:

«Á wá súrí à nii, à ma twá zwansisari, nê à biri ba yìèn tê, tê nê sêgê, máŋá tê wa, Yü nê fwa luv.»

Zwezi gwin gakokwion tê zwansisara tê dên

(Matie 13.24-30, 49-50)

³⁶ Zwezi kèeñ v yá laluv tê, v ga va sãn. U karbia tê ma pí v kwa, ba va ba yí wá, ba ga wú: «Gwin kárá tê gakokwion tê zwansisara tê dên, n biri nêba». ³⁷ Zwezi ma le ba, v wú: «Liù tê, v nê dwí muna nêzêñê tê, nê yi *Lêzwønê-Biu * tê. ³⁸ Kárá tê nê yi luv. Wodwii nêzêñu tê nê yi Yü

* 13:37 13.37 Zwezi yi v têtê yoo nê v swin.

pàrì là tò. Gakokwɔn tɛ nè yɪ *Sítana là tò. ³⁹ Dɔ̀nɔ̀ tɛ, ɔ̀ nè dɔ̀l kɔ̀ mù gaw tɛntɛ nè, yɪ Sítana. Woceri tɛ nè yɪ lɔ̀v zàɲɔ̀. Tòtònà tɛ, ba nè za wiɛn tɛ, nè yɪ Yɪ *malikɛ tɛ. ⁴⁰ Nɛtɔ̀ ba nè pùrì gakokwɔn tɛ, ba kɛni mɛn nè, nè kɔ̀ wá yá nɛtɔ̀, lɔ̀v zàɲɔ̀ dɔ̀n nè. ⁴¹ Lɛzwɛnɛ-Biu wá tɔ̀n ɔ̀ malikɛ. Tɛ wá lɪ là tò mama ɔ̀ pàrì tɛ wa, ba nè pɪn là duɛn twá ba nè, ba ma dɔ̀v Yɪ tɛ, ba jén, dɛ ba tɛ, ba nè tɔ̀ɲa yokokwɔn tɛ. ⁴² Yá tɛ ga wá dɔ̀l ba mɛn bɔ̀wálí wa. Kɔ̀ bɔ̀wálí tɛntɛ wa, ba wá bubwi, ba ga dɔ̀ɲa ba jɪfwɪ ba fɪfaga. ⁴³ Yá ba tɛ, ba nè yɪ gá tɪán, ba wá pɛpɛli ndɛ yɪcɔ̀v nè ba nyɪna Yɪ pàrì tɛ wa. Liù mama dàñ mɛ, sɛ ɔ̀ kɛ dián, ɔ̀ súrí ɔ̀ zɪan, ɔ̀ cɔ̀v zɛni!»

Wiɛn tɛ, tɛ kwɛnɛ nè dáá nè sɛgɛ zwanɪsara

(Eberɛ-ba 11.24-26)

⁴⁴ Zwezi kúù swɪn, ɔ̀ wú: «Yɪ pàrì tɛ nyɪn ndɛ wiɛn tɛ, tɛ kwɛnɛ nè dáá, tɛ nè sɛgɛ kára don wa. Bɛɛ ma na tɛ, ɔ̀ tɪ ɔ̀ kwen ɔ̀ sɛgɛ. ɔ̀ pùɛ nè poli zɛnzɛn tɛ, ɔ̀ vɛli ɔ̀ yɛ kɔ̀ tɛ mama, ɔ̀ nè jɛ, ɔ̀ dɔ̀, ɔ̀ ga pií ɔ̀ bà, ɔ̀ yɛ kɔ̀ kára tɛntɛ».

Kana bɪan zanan zwanɪsara

(Filipɛ tɪán 3.7-11)

⁴⁵ Zwezi kúù swɪn, ɔ̀ wú: «Yɪ pàrì tɛ nyɪn ndɛ bayolu nè fwa nɛtɔ̀, dɛ ɔ̀ nè pià kana bɪan zanan nɛzɛɲɛ. ⁴⁶ Máná tɛ, ɔ̀ nè nɪ kɔ̀ nɛdɔ̀, kɔ̀ nè zɪɛn zɛnzɛn, ɔ̀ vɛli ɔ̀ yoli ɔ̀ wiɛn mama, ɔ̀ nè jɛ, ɔ̀ ga bà, ɔ̀ yɛ kɔ̀ mù kana bɪan zàɲɔ̀ tɛntɛ».

Fɛlijanɔ̀ gɛgɛlù yuu wa zwanɪsara

⁴⁷ Zwezi kúù swɪn, ɔ̀ wú: «Yɪ pàrì tɛ kúù nyɪn ndɛ fɛlijana nè. Ba yáá dɔ̀l gɛgɛlù mɔ̀v wa, kɔ̀ ga janɪ fɛlɛ yiri mama. ⁴⁸ Máná tɛ, kɔ̀ nè súɔ̀, fɛlijana tɛ yáá van, kɔ̀ ba lɪ bɛbɛru yuu, ba ga jɛn tɪa, ba kúrí fɛlɛ tɛ. Ba kɛni fɛlizɛɲɛ tɛ fɪyaran wa, ba ga dɔ̀vɛ tɛ tɛ, tɛ nè ba zɪɛn. ⁴⁹ Mɛ nɛtɔ̀ nè, kɔ̀ wá yá lɔ̀v zàɲɔ̀ máná wa. *Malikɛ wá bà, tɛ pwɛɛ wɔ̀lɔ̀nyɪna dɛ cigá tɪán duɛn nè, ⁵⁰ sɛ tɛ ma dɔ̀l ba mɛn bɔ̀wálí tɛ wa. Kɔ̀ bɔ̀wálí tɛntɛ wa, ba wá bubwi, ba ga dɔ̀ɲa ba jɪfwɪ ba fɪfaga».

Sítún dɛ dí yáá jɪɛ

⁵¹ Máná tɛ wa, Zwezi nè zwɛɛ zwanɪsari tɛ, ɔ̀ bwe ɔ̀ karbɪa, ɔ̀ wú: «Á nɪ tɛ yɪɛn tɛ mama dɛñ?» Ba ma lɛ wá, ba wú: «Awo». ⁵² ɔ̀ dàñ ma swɪn ba con, ɔ̀ wú: «*Zwifɛ-ba Yɪ nɪ *yɛnu tɪú mama, ɔ̀ nè jɪgɛ Yɪ pàrì tɛ karbiu, nyɪn ndɛ diè tɪú nè, ɔ̀ nè lɪ wodɔ̀ra dɛ wodwara ɔ̀ wiɛn tɛ, tɛ kwɛnɛ nè dáá, wa».

Nazarɛtɛ tɪán wá ba wa ken Zwezi nè
(Marɛkɛ 6.1-6; Likɛ 4.16-30; Zwan 1.11)

⁵³ Máná tɛ wa, Zwezi nè swɪn zwanɪsari tɛntɛ ɔ̀ zwɛɛ, ɔ̀ lɛ kɔ̀ bɔ̀wálí tɛ wa, ɔ̀ vií. ⁵⁴ ɔ̀ dàñ vɛli ɔ̀ nyɪna tɔ̀v. ɔ̀ nè vɛli ɔ̀ yɪ lá, ɔ̀ zɔ̀v *Zwifɛ-ba *jɛrɛ diè wa, ɔ̀ wulɛ ɔ̀ kàrì lantɛ. Yá kɔ̀ dàñ gwárí là tò mama, ba nè yɪn kɔ̀ bɔ̀wálí tɛntɛ wa. Ba ma swɪn, ba wú: «Yɛn nè nè ɔ̀ nɪ wɔ̀bɔ̀ɲa kɔ̀ tɛ? Yá kɔ̀ yɪ kɔ̀ twá nɛtɛ, ɔ̀ ma fwa yomɪlan tɛ tɛ? ⁵⁵ Kɔ̀ tà ɔ̀ mù nè yɪ kapɛnta tɛ biú tɛ, naaa? ɔ̀ nuu tɛ yɪrɪ nè tà Mari, naaa? Zwakɛ dɛ Zwɔ̀zɛfɛ dɛ Simon dɛ Zwidɛ tà ɔ̀ nubɪa, naaa? ⁵⁶ Yá ɔ̀ nakwana tɛ mama mù tɛtɛ yá tɛlɛ nè tɛtɛɲɪ wa, naaa? Yɛn nè nè ɔ̀ nɪ tɛ dián tɛntɛ?» ⁵⁷ Yá kɔ̀ mù tɛntɛ dàñ pɪn, ba yá ba wá sɛɛ. Zwezi dàñ ma swɪn ba con, ɔ̀ wú: «Ba yáá zilí Yɪ nɪ *sùsùndɔ̀ bɔ̀wálí mama nè, yá ɔ̀ nyɪna tɔ̀v nè dɛ ɔ̀ diè wa, ba ba wá zilí». ⁵⁸ Kɔ̀ bɔ̀wálí tɛ wa, Zwezi wá yomɪlan zɛnzɛn fwa, ba nè ba Yɪ nɪ sɛɛ tɛ yɪrɪ.

14

Zwan-Batisɛ gɔ̀rɪ tɛ yoo

(Marɛkɛ 6.14-29; Likɛ 9.7-9)

¹ Kɔ̀ mù máná tɛntɛ wa, *Erodɛ, ɔ̀ nè yɪ Galilɛ nagwanaa tɛ yáá tɪú, nɪ dɛ, ba swɪn Zwezi yoo. ² ɔ̀ swɪn ɔ̀ kwa là con, ɔ̀ wú: «Kɔ̀ yɪ *Zwan-Batisɛ nè pií ɔ̀ bwin ɔ̀ nan. Mɛ kɔ̀ mù nè pɪn, ɔ̀ wáá yomɪlan ɔ̀ fwa».

³ Kɔ̀ yɪ cigá, Erodɛ yá pɪn, ba ja Zwan, ba vwa ba kɛ bân diè wa. Erodɛ yá fwa nɛtɔ̀, ɔ̀ zɔ̀vɔ̀ Filipɛ kan Erodɪadɛ yɪrɪ. ⁴ Zwan yá swɪn Erodɛ con, ɔ̀ wú: «Kɔ̀ wá mɛ, sɛ n jon Erodɪadɛ n ma fwa n kan».

⁵ Erodɛ yá pià cwɛɲɛ, sɛ ɔ̀ ma gu Zwan, yá lalɔ̀v tɛ fɛn yá jɛ wá, ba yá nè bɔ̀ɲa dɛ, Zwan ya Yɪ nɪ *sùsùndɔ̀ tɛ yɪrɪ.

⁶ Dɔ̀n don twi kɔ̀ yɪ, kɔ̀ nè yɪ Erodɛ lɔ̀vɔ̀ canà dɔ̀n. Erodɪadɛ bɔ̀á dàñ ma sa candɛrɛ tɛ yáá con, Erodɛ pùɛ ga poli zɛnzɛn. ⁷ ɔ̀ dàñ ma dɔ̀, ɔ̀ wú, ɔ̀ wá pa wá kɔ̀ tɛ mama, ɔ̀ nè pià. ⁸ Bɔ̀á tɛ nuu nè nɪ kɔ̀, ɔ̀ swɪn bɔ̀á tɛ con, sɛ ɔ̀ va ɔ̀ swɪn Erodɛ con, ɔ̀ wú: «Á pià, sɛ n kɛ Zwan-Batisɛ yuu zɔ̀ɲa wa, n pa nè yɛbɛ!»

⁹ Kɔ̀ cɔ̀vɔ̀ piú Erodɛ pùɛ, yá kɔ̀ nè twá ɔ̀ nikanɪ tɛ nè candɛrɛ tɛ yáá con, ɔ̀ pɪn nɪ, sɛ ba pa kɔ̀ bɔ̀á tɛ nè. ¹⁰ ɔ̀ dàñ ma tɔ̀n liù, sɛ ɔ̀ gwɛɲɛ Zwan yuu bân diè wa. ¹¹ Ba tɔ̀n ɔ̀ yuu tɛ zɔ̀ɲa wa, ba ja bà, ba pa bɔ̀á tɛ nè, ɔ̀ ma jon kɔ̀, ɔ̀ pa ɔ̀ nuu nè. ¹² Zwan karbɪa ma bà, ba tɪ ɔ̀ tɪgɪ tɛ, ba gùrɪ. Yá ba ga va ba swɪn Zwezi con, kɔ̀ tɛ nè tɔ̀n.

Zwezi pùli dipɛn ɔ̀ pa bara mòrò bonu nè

(Marɛkɛ 6.30-44; Likɛ 9.10-17; Zwan 6.1-14)

¹³ Máná tɛ nè, Zwezi nè nɪ kɔ̀ yoo tɛntɛ, ɔ̀ nan lá nè. ɔ̀ vɛli ɔ̀ zɔ̀v nɪá yuu bori, ɔ̀ va bɔ̀wálí nè, kɔ̀ nè vàn kɔ̀ nan kwa, ɔ̀ cɪcɪ. Yá

laluv tē nī kv. Ba dān ma nan tian tē wa dē nēe, ba pū Zwezi kwa, ba vėlē nía tē nii nē. ¹⁴ Mánǎ tē wa, Zwezi nē nan nía yuu bori tē wa, v nī laluv tē. Ba lià tē yinǎgē jun wá. U dān ma wulē v zwēe ba yayıŋa yayıran.

¹⁵ Mánǎ tē, tia nē yí, Zwezi karbia tē fārú ba yí v yıra, ba wú: «Mánǎ wulē ka le, yá bwálí tē ga ba yigē. Pa laluv tē pií, kv va tian tē wa, kv yē wodiu». ¹⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Ba wà me, sē ba vii. Á tētē pıan ba wodiu, sē ba dól!» ¹⁷ Yá ba swın v con, ba wú: «Nē mù yí dipen bonu dē fēlē bēlē cıctı, nē nē jē». ¹⁸ Zwezi ma swın ba con, v wú: «Á jana tē, á ja bā yēbē!»

¹⁹ Kv kwa nē, v dān ma pa nii laluv tē nē, v wú, kv jēnē gav tē yuu wa. U dān ma tí dipen bonu tē dē fēlē bēlē tē, v zın v yáá v kē yıı nē, v ga kē Yıı lēēēē. U fı v dipen tē, v ga tí v pa v karbia tē nē, ba tārı laluv tē. ²⁰ Ba liü mama dí v sú. Yá Zwezi karbia tē ga pēē tē mumunē tē, ba sú fıyaran fugē bēlē. ²¹ Ba tē mama nē dí nii yí ndē bara mürö bonu nē, kana dē bisíná nii ba lá nē dē.

*Zwezi vėli mnaa nía yuu wa
(Marəkə 6.45-52; Zwan 6.16-21)*

²² Kv kwa nē, lala Zwezi kálú v karbia tē, v pa ba zv nía yuu bori tē wa. U pià, sē ba dí yáá, ba va ba diàn wá mnaa tē bēberu tē don nii nē, sē v ga kē laluv tē cwēŋē nē. ²³ Yá mánǎ tē nē, v nē dūgü lià tē, v digā paan yuu bwálí nē, kv nē nan kwa con, sē v jun Yıı. Tia yí, dē v cıctı nē jēñ lá.

²⁴ Nía yuu bori tē yá manwarı, kv wulē mnaa tē tētēŋi wa. Nikulē tē yá wulē tē mǎ kv, vuv tē yá nē fılı kv zıga ba nē yıı. ²⁵ Tibınakunun wa, Zwezi zān v zıga nía tē yuu wa, v ma vėli v karbia tē con. ²⁶ Yá mánǎ tē, ba nē nı wá, v vėli nía tē yuu wa, fēn zva ba zēnzēn, ba ga swın, ba wú: «Kv yı wojjıru!» Ba dān ma wulē ba mǎ bayalan nía, fēn nē zva ba yıı. ²⁷ Zwezi ma swın ba con lala, v wú: «Á dāŋá á jıàn! Kv yı á mù! Á dānǎ ká pa fēn ja aba!»

²⁸ Pıyerē ma swın, v wú: «*Yuu-Tıu, kv nē yı n mü cıgá, pa, sē á dē va nía tē yuu wa, á bā n con». ²⁹ Zwezi ma swın, v wú: «Bǎá yēbē!» Pıyerē nan nía yuu bori tē wa, v va nía tē yuu, v vėlē Zwezi con. ³⁰ Yá mánǎ tē nē, v nē nı dē vuv tē dáá, fēn zva wá. Yá mánǎ tē, v nē wulē v mürı nía tē wa, v mǎ nii, v wú: «Yuu-Tıu, jon nē!»

³¹ Lala, Zwezi tē v jun, v ja wá, v ga swın, v wú: «Nēñ, n nē wǎ n waa ken á nē wuuu, nētü! Bēēēē nē pın, n ma bēēē?»

³² Ba mama bēlē ma pēē duēn, ba zv nía yuu bori tē wa. Yá vuv tē dē zıgı. ³³ Zwezi karbia tē mama, ba nē yın nía yuu bori tē

wa, tva v yáá con, ba ga wú: «N cıgá yı Yıı-Bıu!»

*Zwezi zwēe yayıŋa yayıran
Zwenezaretē nē
(Marəkə 6.53-56)*

³⁴ Ba nē galv mnaa tē, ba zwēe, ba zva Zwenezaretē nagwanaa wa. ³⁵ Ba nē yı tia ba zwēe dē kv bwálí tēntē, lià tē lwarı Zwezi. Ba dān ma man bwálí mama nē dē, Zwezi twi. Ba ja yayıŋa zēnzēn, ba bā v con. ³⁶ Ba lörı wá, sē v yá, sē ba dwen v gānū cıctı nii nē. Yá lià tē mama, ba nē dwen kv nē, ba yáa na yazurē.

15

*Nıbara yofwamınan yuu wa kārā
(Marəkə 7.1-13; Likē 11.37-41)*

¹ Kv kwa nē, *Farızıan-ba dē *Zwıfē-ba Yıı nii *yēnu tián nan *Zwerızalemē, ba bā, ba bwe Zwezi, ba wú: ² «N karbia tē, ba ba ba jıàn sun, ba ma dē wodiu, ndē kv nē me nētü. Bēēēē nē pın, ba ba nē nıbara yofwamınan tē nii zilı?» ³ Zwezi ma le ba, v wú: «Á mü dān yı, bēēēē nē pın, á dē ba Yıı *nii tē, v nē pın *Moyızē nē, nii zilı, á yofwamınan tē yıı?» ⁴ Yıı yá swın, v wú: «Zilı n nuu dē n nyına. Yá liü tē, v nē zııı v kē v nuu dē v nyına nē, v me, sē ba gv wá». ⁵ Yá á mü bııı dē, liü nē swın v nuu dē v nyına con nē, v wú: «N torı tē, á yá nē wá ma san mü, yı á tün, sē kv ya *jonı, kv pa Yıı nē». Kv mü tıü tēntē köü tá kálú, sē v zilı v nuu dē v nyına. ⁶ Mē nētü nē á gonı Yıı sugv tē, á dūga, sē á ga twá á yofwamınan tē nē. ⁷ Nıó bēlē tián-ba! Yıı nii *süsbünü *Ezayı yá cıgá dē, v nē dí yáá v swın á yoo, fuēn mama, v wú:

⁸ «Lià-ba tē yı ba zilı á mü Yıı dē ba nii cıctı. Yá ba waa ga ŋúná dē nē. ⁹ Ba yıjııı tē yı tııı. Kv tē, ba nē kārı ba bııı, nē yı lēzoni kārā dē ba yofwamınan nē, tē yıı.»

*Wiēn tē nē pın, lēzwēnē bıcan yı
nəzonu Yıı yáá con
(Marəkə 7.14-23)*

¹⁰ Kv kwa nē, Zwezi bon laluv tē, v ga swın ba con, v wú: «Á cūga, á ga nı kv tē! ¹¹ Kv tá won tē, kv nē zıı lēzwēnē nii, nē pın, v bıcan yı nəzonu Yıı yáá con. Kv yı won tē, kv nē naŋa v nii wa nē pın, v bıcan yı nəzonu Yıı yáá con.»

¹² Zwezi karbia tē dān ma fārú ba yı v yıra, ba ga swın, ba wú: «N yēó dē, n sugv tē dí *Farızıan-ba tē?» ¹³ Zwezi ma le, v wú: «Á nyına Yıı tē, v nē wulē Yıı *sǎñ nē, wá múrı tıü tē mama, v nē wá cwén. ¹⁴ Á yaga Farızıan-ba! Ba yı ndē lilırēn nē vaŋa lilırēn nē. Yá dē lılıü nē van v don lılıü, ba mama bēlē wá tv gwálú wa.»

¹⁵ Piyerə ma swìn v con, v wú: «Biri zwanstara tē dēn nēba!»

¹⁶ Zwezi ma swìn, v wú: «Á dē tē yi lià tē, á nē wārì yoo dēn á ni? ¹⁷ Á yārì dē, kú tē mama nē zwì liù nii, yáá va v pùé wa. Kú kwa nē, kú yi v yáá twa kú, v dugú kaduəyuu bwálì nē. ¹⁸ Yá kú tē nē nanja nii wa, yi kú zigì waa kú ma nanja. Mē kú mù dān nē pìn, ləzwənə bican yi nəzonu Yü yáá con. ¹⁹ Kú yi ləzwənə waa nē, pubənjì kúkwinan yáá nan, tē yugə wá, tē pìn v gwi lià, tē pìn v cwārì, tē pìn v nwin, tē pìn v kúnì kúnkún, v keni lià nii nē, tē pìn v kúkùli Yü yiri tē. ²⁰ Mē tē mù nē pìn, ləzwənə bican yi nəzonu Yü yáá con. Kú tà ka dé, dē n nē wá n jìàn sìn nē, wáá kú pìn, ləzwənə bican yanì nəzonu Yü yáá con».

*Kavee don ken v waa Zwezi nē
(Marəkə 7.24-30)*

²¹ Kú kwa nē, Zwezi lē lá nē, v va nagwanaa tē wa, Tirē dē Sidon tian tē nē wulə kú wa. ²² Kan don, v nē yi Kanan luv nii tian búa, nan bwálì tēntə wa, v bā Zwezi con, v ga bubwi, v wú: «*Yuu-Tiu, piú *Davidə nàù, dəri à yinəgə! *Zini wəwalì à búa, kú kəni càn v nē zənzən». ²³ Yá Zwezi wá yoo swìn. V karbia tē ma fārú ba yi v yira, ba lōri wá, ba wú: «Swìn v con, sē v vii! V nē púé nē kwa, v fwa zuzugu tē yiri». ²⁴ Zwezi ma le, v wú: «Yü tün nē *Yizərayelə dwii tē cici con, ba nē yi ndə pee nē, tē nē jén». ²⁵ Yá kan tē twi, v tu v yáá con, v ga swìn, v wú: «Yuu-Tiu, san nē!» ²⁶ Zwezi ma le, v wú: «Kú wá mē, sē ba ti bisiná wodiu, ba duli kukurbii yáá». ²⁷ Kan tē ma kúù swìn, v wú: «Awo, kú yi cigá Yuu-Tiu, yá kukurbii tē dān nē dé mumunə tē, tē nē nanja tē tian tē jin, tē twi tia». ²⁸ Zwezi dān ma pií v le wá, v wú: «Kan, n cigá ken n waa á nē, miámíán. Kú tē, n nē pià tē wá jì». Kú mánjá tēntə wa, dē v búa tē ni yazurə.

*Zwezi zwèe yayiran zənzən
(Marəkə 7.31-37)*

²⁹ Zwezi kúù zàn, v vii tē bwálá tēntə wa. V vèli Galile munaa tē nii nē, v di paan don yuu wa, v jèš lá. ³⁰ Lalub dān ga twi v con, dē ba wa gwánán, dē lilirən, dē ləzwənkikaran, dē bəran, dē yayinə duən zənzən. Ba jin ba mama ba va Zwezi yáá con, yá v ga zwèe ba yayiran. ³¹ Kú gwári lalub tē zəni, dē mánjá tē, ba nē ni bəran tē swìn, ləzwənkikaran wiən nē twe, gwánán nē vèli, dē lilirən nē na. Ba dān wulə ba bwì *Yizərayelə Yü tē nē.

Zwezi pùli dipen v pa bara mùrò bania nē

(Marəkə 8.1-10; Matie 14.15-21)

³² Zwezi dān bon v karbia tē, v swìn ba con, v wú: «Lalub tē yinəgə jē nē, ba nē wulə dē nē dian batwa nətən, ba ga ba won jē, ba dé tē yiri. Á ba pià, sē à pa ba vii dē niən. Ba diàn wáá tē zwèe cwənjə yuu, ba twi». ³³ Karbia tē ma bwe wá, ba wú: «Yən nē, nē wá na wodiu, nē pa lalub kú tē mama dé kú sú, bwálì kú tē wa, won mama nē tələ?» ³⁴ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalì nē, á jə?» Ba ma le wá, ba wú: «Dipen barpe dē fəlibii mancun nē wulə».

³⁵ Kú kwa nē, v dān pìn nii lalub tē nē, sē ba jēn tia. ³⁶ V dān ma ti dipen barpe tē, dē fələ tē, v kə Yü lèèèe, v fə fə tē, v pa v karbia tē nē, ba ma tarà lalub tē. ³⁷ Ba liù mama dí v sú. Karbia tē ga pèe tē mumunə, tē nē ga, ba sú ti barpe. ³⁸ Ba tē mama, ba nē dí tē yí, ndə bara mùrò bania nē. Kana dē bisiná nii ba lá nē dé. ³⁹ Zwezi nē pa, lalub tē vii kwa nē, v zba níá yuu bori tē wa, v va Magadan nagwanaa wa.

16

Là pià, sē ba ja Zwezi dēn nē

(Marəkə 8.11-13; Likə 12.54-56; Matie 12.38-42)

¹ *Farizian-ba dē *Sadisian-ba fārú ba yi Zwezi yira, sē ba ma wánì ba ja v dēn nē. Ba lōri wá, sē v twá mumunə nē, v ma biri ba dē, v diàn tē yi tē nan Yü con. ² Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Də yicav nē pià, kú zú, á yáá swìn, á wú: «Tia tē wá yá zəni, lanworu tē nē yi nəstan yiri.» ³ Yá jiju fuən fuən, á yáá swìn, á wú: «Dwà wá ná zən, tia tē yáá nē beri yiri.» Á wáá tia yáá nē yi nətu á lwarì, yá á ga wārì siún mánjá kú tē Yü mumunan tē dēn á lwarì. ⁴ Á mù zən lià tē, á yi lakúkwinan, á ba Yü cici nē twá. Yá á mù nē pià, sē á na Yü diàn mumunə. Á bá na mumunə nədu dē tətə, dē kú nē tē yoo tē, kú nē yi Zwınasə*». V dugv ba lá, v ga ja kú v le v vii.

*Farizian-ba dē Sadisian-ba sabwarì
(Marəkə 8.14-21)*

⁵ Mánjá tē nē, karbia tē nē lē munaa tē bəbərú tē don nē, ba yá swèeé, sē ba ti dipen, ba kə ba yuu. ⁶ Yá Zwezi swìn ba con, v wú: «Á zurə á yira, á cia á tian nē zəni dē *Farizian-ba dē *Sadisian-ba sabwarì tē!» ⁷ Karbia tē ma swìn duən con, ba wú: «D swìn nətu, nē nē wá dipen ti tē yiri». ⁸ Zwezi yəni kú tē, ba nē swìn, v dān ma bwe ba, v wú: «Bèèèe nē pìn, á

* 16:4 16.4 Kú Zwınasə tēntə nē fwa dian batwa fəli pùé wa, v nē wá Yü nii zilí tē yiri.

swìn dè, ku yi á nè wà dipen jun, á ja bà tè nè pin, á swìn sabwarì yoo? Á na, á nè ba á waa keni á nè míámíán nètù! ⁹ Á tè ba nèń, naaa? Á lie á tiàn dipen bonu tè yoo, à nè pwèe à pa lià mòrò bonu tè nè. Sè á líí dipen fíyaran tè nii, á nè pèe, á ja víí! ¹⁰ Yá á tè lie á tiàn dipen barpe tè yoo, à nè pwèe à pa lià mòrò bamta tè nè. Sè á líí dipen tíí tè nii, á nè pèe, á ja víí! ¹¹ Bèèèe nè pin, á wà nì dè, ku tà dipen tètè yoo nè, à swìn á con? Á cia á tiàn nè dè Farizian-ba dè Sadistan-ba sabwarì tè».

¹² Karbia tè dàń lwarì dè, ku tà dipen sabwarì nè, Zwezi swìn, sè ba cì ba tiàn nè dè ku, ku yi Farizian-ba dè Sadistan-ba kàrà tè yoo, nè v swìn.

Piyerè birì dè, Zwezi yi Yü nè kúrí

(Marøk 8.27-30; Likè 9.18-21; Zwan 6.66-69)

¹³ Zwezi vèli nagwanaa don wa, ku nè bwèlè tù don, ba nè bońè <Filipè Sezare>. U bwe v karbia tè, v wú: «Bèèèe nè lià tè swìn *Lèzwənə-Biu[†] tè yuu wa?» ¹⁴ Ba ma le, ba wú: «Lià duən wú, n yi *Zwan-Batisè, ba duən wú, n yi Yü nii *sùsùnb Eli, ba duən dè ga wú, n yi Yü nii sùsùnb Zweremi, nè à yáè Yü nii sùsùnbà tè don». ¹⁵ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Sè á mù con nè, wàà nè á wú, à yi?» ¹⁶ Simon Piyerè ma le, v wú: «N yi *Kərisə, Yü tè, v nè wulè mu wa, tè biú».

¹⁷ Zwezi ma swìn v con, v wú: «Zwónasè biú Simon, n yi pupwan liù, ku nè tà lèzwənə nè birì mù ku yoo tè yurì. Ku yi à nyuna Yü tè, v nè wulè Yü *sán nè. ¹⁸ Yá à mù nè swìn ku n con: N yurì nè yi Piyerè, ku dèń nè yi più. Á wá kè à lià tè púlí tè ku mù più təntè yuu wa, ndè liù nè tún diè dakuu più yuu nètù. Tian dè tè diàn mama, tè ba wàńì tè cùgò ku púlí təntè. ¹⁹ Á wá pa mú Yü pàri borbìa tè. Ku tè, n nè wá vi tta yuu wa, ku wá yà nètù Yü *sán dè nè. Ku tè, n nè wá sèe tta yuu wa, ku wá yà nètù Yü sán dè nè».

²⁰ Ku kwa nè, Zwezi dùè sú v karbia tè nii nè, sè ba dàn ká swìn ku, ba pa liù mama yəni dè, v mù nè yi Kərisə.

Zwezi swìn v tian tè, dè v ka bwin ka nan tè yoo

(Marøk 8.31-9.1; Likè 9.22-27; 14.25-27)

²¹ Ku nè zigtì ku máná təntè wa, Zwezi swìn v karbia tè con, dè ku yi kálú, sè v va *Zwerizalemè. Mè ku wò tifarù tè wa, v wá dé càn zənzən *Zwifə-ba *nəkwina, dè ba Yü *jorɲwana yun tián, dè ba Yü nii *yənu tián-ba yáá con. Ba wá gu wá, yá diàn batwa nii nè, v wá píí v bwin v nan.

²² Piyerè dàń ma bon Zwezi, v ja nan kwa, v ga caga v nii nè, v wú: «*Yuu-Tiu, Yü dàn ká ja bà! Ku tè bá yí mú, abada». ²³ Yá Zwezi dàń píí v vəvəri, v swìn Piyerè con, v wú: «Ja pià bwálí, *Stutana! N cigá à cwəńə, n nè ba buńa ndè Yü nè, n nè yi n buńa ndè ləzoni nè tè yurì».

²⁴ Zwezi ma kúv swìn v karbia tè con, v wú: «Liù tè mama nè pià, sè v bà v twá à nè, sè ku tíú kúv dàn ká ti v tiàn, v ma fwa v tantian puswənə. Ku tíú me, sè v sèe, v twá v dé càn, dè nè ku ja vèlè v tian dagarv tè yuu wa. ²⁵ Liù tè, v nè pià, sè v jon v mu tè, v wá kwìn ku nè. Yá liù tè, v nè wá dugu v mu tè à mù yurì, ku tíú wá na mu, ku nè ba zwèe Yü con. ²⁶ Ku funə wa yən nè ku pa liù nè, dè v nè ni tta yuu jùtè tè mama, yá v ga kwìn mu tè nè, ku nè ba zwèe Yü con? Won wulè ləzwənə nè wá pa, sè ku ma yè v mu tè ku jon, naaa? ²⁷ *Ləzwənə-Biu[‡] tè wá bà, v nyuna Yü dun tè wa dè v *malike. Yá v wá ɲwín liù mama, ndè v nè tun nètù. ²⁸ Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Ba tè duən, ba nè wulè yəbə há ti dè ba nè wá Ləzwənə-Biu tè ni, v twi dè v pàri tè».

17

Zwezi lwań v tiàn

(Marøk 9.2-13; Likè 9.28-36; 2 Piyerè 1.16-18)

¹ Diàn bardv kwa nè, Zwezi jun Piyerè dè Zwakə, v súri Zwakə nubiu Zwan nè, v ja ba v va paan nedarv yuu, v dè ba cici. ² U lwań v tiàn ba yá yuu, v yáá wulè ka pəpəli, ndè yucau nè. Yá v ganan dè lwań nəpwənə, ndè poni nè. ³ Yá v karbia tè dàń na *Moyizə dè Yü nii *sùsùnb Eli, ba swìn dè Zwezi. ⁴ Piyerè dàń ma swìn Zwezi con, v wú: «*Yuu-Tiu, ku zion dè, nè nè wulè yəbə. Dè n nè pià, à wá pú gansilə batwa yəbə. N mù nədù, Moyizə nədù, Eli dè nədù».

⁵ U nè wulè v swìn máná tè wa, dè bakwan ku nè cicuti twi, ku pú ba yuu nè. Yá kori ga nan ku wa, ku wú: «U tè yi à biswənə tè, v nè poli à pùə. Á cuga v nii!» ⁶ Máná tè nè, karbia tè nè ni kori təntè, fən jun ba zənzən, ba tu tta ba yáá yuu. ⁷ Zwezi fàru v yí, v dwen ba yura, v ga swìn, v wú: «Á zəńa yü nè! Á dànà ká pa fən ja aba!» ⁸ Ba nè zìn ba yéé, ba kə yü nè, ba kúv wá liù don ni, ba súri Zwezi nè.

⁹ Ba nè nan paan tè yuu ba cwi, Zwezi pin ba nii, v wú: «Á dànà ká swìn yoo ku tè, á birì liù mama nè, ku jə vèlè,

† 16:13 16.13 Zwezi yi v tətè yoo nè v swìn. ‡ 16:27 16.27 Zwezi yi v tətè yoo nè v swìn.

* 17:9 17.9 Zwezi

yi v tətè yoo nè v swìn.

Ləzwənə-Biu tē tian dē v ka pīi ka bwin».

¹⁰ Zwezi karbia tē dān ma bwe wá, ba wú: «Bèèèè nē pūn, *Zwifə-ba Yū nīi *yanu tián tē wú, dē Eli nē wá dí yáá, v bā?»
¹¹ U ma le ba, v wú: «Eli mē, sē v cígá bā, v kwen tē mama. ¹² À mù dān nē swīn ku, á con: Eli manwarī v bā, lià tē ga wá lwarī. Yá ba ti wá, ba ma fwa ba tē swē tē. Mē nētv nē, ba wá kē Ləzwənə-Biu tē cān wā».

¹³ Karbia tē dān ma lwarī dē, ku yī *Zwan-Batisē yoo nē v swīn.

*Zwezi li zini biū don yuu wa
(Marəkə 9.14-29; Likə 9.37-42)*

¹⁴ Mánǎ tē, ba nē yī bwálí tē, lalv tē nē wulə, bēe don fārú v yī Zwezi yira, v tv v nadwana yuu v yáá con, v ga swīn, v wú: ¹⁵ «*Yuu-Tiu dēri à biū tē, v nē twī kwaran, tē yinēgə, v na cān zēnzēn. Ku nē zān v wáá, v twī mēn wa, nē à yēš níá wa. ¹⁶ Á ja wá, à bā n karbia tē con, yá ba wá wānī ba pa, v na yazurə». ¹⁷ Zwezi ma swīn, v wú: «Á mù zēn lià-ba, á tē nē ba Yū nīi sēe, á ga fwa yotələn! Dīan bagalī nē à tē wá yá dē aba? Ku yī à wá ja pīnū ku mē nētə dē aba? Á jana bisumaa tē, á ja bā à con!» ¹⁸ Zwezi ma swīn v zigī *zini tē nē. Ku ma nan ku yá bisumaa tē, v ga na yazurə, naa nēdv.

¹⁹ Karbia tē ma fārú ba yī Zwezi tētə yira, ba bwe wá, ba wú: «Bèèèè nē pūn, nē wá wānī nē li zini tē?» ²⁰ Zwezi ma le, v wú: «Kv yī á nē ba á waa keni à nē wuuu tē yiri. Cígá mama, à mù nē swīn ku á con: Dē á nē ken á waa à nē, ka nē dáá ndē gabīu nēmanbiē nē, á wá wānī á swīn paan ka tē con: <Zān yēbē, n pēn lā con>, yá ku ga wá zān. Won tēlél, á nē ba wānī, á fwa».

[²¹ Yá ku dān nē yī yijunt dē nivori nē nē kv wá twá, ba ma li kv zini yiri ku tē.]

Zwezi kúv swīn v tian tē, dē v ka bwin ka nan tē yoo

(Marəkə 9.30-32; Likə 9.44-45)

²² Mánǎ tē, Zwezi dē v karbia tē nē wulə ba vəlī Galīle nagwanaa tē wa, Zwezi swīn ba con, v wú: «*Ləzwənə-Biu† tē mē, sē ba ja wá, ba kē ləzoni jīan wa. ²³ Ba wá gv wá, yá dīan batwa nīi nē, v wá pīi v bwīn v nan». Karbia tē pwiī cūgə zēnzēn ku yoo tēntə yiri.

Yū diē lanpoo tē ḡwírán yoo

(1 Korəntə tián 10.32; Matie 22.15-22)

²⁴ Mánǎ tē wa, Zwezi dē v karbia tē nē yī Kapərənayimə, *Zwifə-ba Yū *diē lanpoluna tē fārú ba yī Piyerə yira, ba ga bwe wá, ba wú: «Á karnyina tē ḡwīn Yū

diē lanpoo tē, naaa?» ²⁵ Piyerə ma le, v wú: «Awo, v ḡwīn ku». Mánǎ tē wa, Piyerə nē zwī diē tē wa, Zwezi nē tēntən v swīn, v wú: «Simon‡ bēèèè nē n buḡa yoo kv tē yuu wa? Wàà nē ḡwīn lanpoo, v pūn tta yuu pēgá nē? Wàà nē yáá lā wiēn, v pūn tta yuu pēgá nē? Kv ya tv tián, nē à yēš vərə nē yáá fwa kv?» ²⁶ Piyerə ma le, v wú: «Vərə nē». Zwezi swīn v con, v wú: «Kv nētv tē nē, tv tián tē mù ti ba tián, ba ba won ḡwīn. ²⁷ Yá, sē nē dān ká cūgə lanpoluna tē pwiī nē, vəlī mūnaa tē wa, n dīlī gwala níá tē wa. Tēntən fəli tē nīi, n nē wá ja, súrī kv nīi, n wá na sēbiu lā, kv nē wá ḡwīn à dē mú lanpoo».

18

Wàà nē wá doni nē mama Yū pəri tē wa?

(Marəkə 9.33-37; Likə 9.46-48; 22.24-27)

¹ Kv mánǎ tē wa, karbia tē fārú ba yī Zwezi yira, ba bwe wá, ba wú: «Wàà nē dwə nē mama Yū pəri tē wa?» ² Zwezi ma bon bisumaa, v zigī wá ba tētənjī wa, ³ v ga swīn, v wú: «Cígá mama, à mù nē swīn ku á con: Á nē wá lwān, á jī ndē bisíná nē, á bá zv Yū pəri tē wa. ⁴ Liū tē, v nē wá doni á mama Yū pəri tē wa, yī liū tē, v nē wá mun v tián, v ga jī ndē bisumaa nē. ⁵ Liū tē, v nē jun bisumabiē zēni, ndē wá tē nē à mù yiri, kv yī à mù tētə nē, kv tíu jun zēni».

Cvna nē ba zīən nētv

(Matie 5.29-30; Marəkə 9.42-48; Likə 17.1-12)

⁶ Zwezi kúv swīn, v wú: «Yá liū tē, v nē pūn, labwana tēntə, ba nē keni ba waa à nē wuuu, don twá v nē, v dugv Yū cwənjə tē, ka jén, kv wá kukwanī kv tíu con nē, dē ba nē vwə kapan nēfarv v bīan nē, ba ja va ba dī mvv níá dēn nē. ⁷ Lēe wá yá tta yuu dē yīən nē dáá, tē nē pūn ləzoni fwa cvna! Tē mù yīən tēntə dē wārī, tē zwēe tta yuu wa. Yá lēe dān nē wá yī liū tē, v nē wá pa, v don fwa cvna.

⁸ Kv nē yī dē kv wá twá n jūn nē, nē à yēš n naa nē, sē n ma fwa cvna, gwənjə tē n dīlī yūḡna dē mv. Kv kukwa kv pa mv, dē n nē nī mv tē Yū con, dē jūn kuku, nē à yēš dē naa kuku, kv doni, dē n nē jē jīan tē mama, nē à yēš nēe tē mama, ba ga ti mv ba dīlī mēn wa, tē nē ba dēḡə. ⁹ Kv nē kúv yī kv twá n yīi nē, n ma fwa cvna, ja kv, n li n dugv yūḡna dē mv. Kv kukwa kv pa mv, dē n nē nī mv Yū con dē yīi nēdv, kv doni, dē n nē jē yíá bēlə, ba ga ti mv ba dīlī mēn diē tē wa».

† 17:22 17.22 Zwezi yī v tētə yoo nē v swīn. ‡ 17:25 17.25 Simon yī Piyerə yiri don.

Piə tə nə jén tə yuu wa zwansisara
(*Likə 15.3-7*)

¹⁰ Zwezi kúò swìn, v wó: «À mù nè swìn ku á con nè: Á cta á tiàn nè, á dánà ká gwíen labwana tē, ba nè ba dun jə. Ba wa ladva də tətə. Máná mama ba *maliké nè ziga à nyina Yü yáá con, v nè wulə Yü *sán nè yiri. ¹¹ [*Ləzwənə-Biu* tē twi tia yuu, sə v jon lià tē, ba nə jén, v pa Yü nə.]

¹² Də liù nè jə pee bíí, ka nədu ga jén, v wá yá tē sapwɪnɪa də fugə də nugu tē duən tē paan tē yuu wa, v ga va v piá ka tē, ka nə jén tē. Béeəe nə á buŋa ku yuu wa? ¹³ Cígá mama, á mù nè swìn ku á con: U ga nə ni ka, v púə wá poli, ku mù piə təntə yiri, ku doni tē sapwɪnɪa də fugə də nugu tē duən tē, tē nə wá jén tē. ¹⁴ Mə nətu nə, á nyina Yü tē, v nə wulə Yü sán nè, də ba piá, sə ba mù labwana təntə nədu jén».

N nubiu nə cògò nə yoo
(*Galasi tián 6.1; 2 Tesalonikə tián 3.14-15*)

¹⁵ Zwezi kúò swìn, v wó: «Də n nubiu nə cògò, n nə vəli n yí wá, n ga biri wá v cuna tē, n mù də wá bələ pwərə wə. U nə cugu n nii, də n jon wá, n kə cwəŋə nə. ¹⁶ Yá v dān nè nə viga, sə v cugu n nii, ti liù nədu, nə à yəə lià bələ, n sùri n tiàn nè, sə ku ma yá ndə ku nə púpúni Yü sagi tē wa, ku wó: <Ku mə, sə ku ja lià bələ, ba nə yəə ku yoo tē, nə à yəə lià batwa.> ¹⁷ Yá v tē nə viga, sə v cugu ba nii, sə n swìn ku *Kərisə lià púli tē con. Yá v tē nə viga, sə v cugu lià təntə, sə n ti wá, n ma fwa ndə liù tē nə, v nə yəri Yü, nə à yəə ndə lanpolnu nə».

Zwezi kàri yijun yoo

¹⁸ Zwezi kúò swìn, v wó: «Cígá mama, á mù nè swìn ku á con: Ku tē, á nə wá vi tia yuu wa, ku wá yá nətu Yü *sán də nè. Ku tē, á nə wá sée tia yuu wa, ku wá yá nətu Yü sán də nè.

¹⁹ Cígá mama, á mù nè kúò swìn ku á con: Ku nə ya á lià bələ, də nə ken duən nə tia yuu wa, sə á ma lóri won mama yijun wa, á nyina Yü tē, v nə wulə Yü sán nè, wá pa ku aba. ²⁰ Cígá, bwáli tē nə, lià bələ, nə à yəə batwa nə ken duən nə à mù yiri tē nə, à wulə ba tətəŋi wa».

Nətu liù nə mə, sə v sèe v kwen yoo v li v də v don pwərə wa

(*Matie 6.12, 14-15; Efezə tián 4.32; Zwakə 2.13*)

²¹ Piyerə dān ma fărú v yí Zwezi yira, v ga bwe wá, v wó: «*Yuu-Tiu, nəe bagal nə à mə, sə à sèe à kwen yoo à li à mù də à don pwərə wa, v nə cògò à nə, máná mama

wa? Sə ku ya nəe barpe, naaa?» Zwezi ma le wá, v wó: ²² «Á wá swìn də nəe barpe nə mə, á wó, sə ku ya nəe sapwitwa də fugə dəkuren barpe.

²³ Ku mù nè pun, Yü pəri tē nyin ndə piú don nə zàn, sə v ma jon v juŋa v tótúnà con, v kə duan nə. ²⁴ U nə wulə v gáli máná tē wa, ba jin tótúnò tē don, ba bà v con, v juŋi nə yí síán səbikulan† mùrò fugə (10 000). ²⁵ Ku bəe təntə yá ba won jə, sə v ma ŋwín səbiu təntə. U yuu tiú tē ma pa nii, sə ba ja wá ba yə ndə yonju nə, sə ba ga yə v kan də v bia də ku tē mama, v nə jə, sə juŋi tē ma wani ku ŋwín. ²⁶ Tótúnò təntə ma tu tiú tē yáá con, v ga lóri wá, v wó: <Ja pínú də nə! Á wá ŋwín n juŋi tē mama!> ²⁷ U yuu tiú tē dəri v yinəgə. U yá juŋi tē, v pa wá. Yá v ga dugv wá, v pa v vii.

²⁸ Tótúnò təntə nə nan, v jéri v tótúnò don, v cɪnɪ səbikulan‡ bíi nə wulə v yuu wa, v pəri v kələru nə v kaŋa, ndə v ka gv wá, v ga wó: <Njwín à juŋi tē, ku nə wulə n yuu wa!> ²⁹ U tutundon tē ma tu v nəe nə v yáá con, v lóri wá, v wó: <Ja pínú də nə! Á wá ŋwín mú!> ³⁰ Yá v wá ku sée. U pun ba ja wá, ba kə bān diə, sə v ya lá, ku ja vələ, v nə wá ŋwín juŋi tē. ³¹ Máná tē wa, tótúnà tē duən nə ni ku nətu tē, ba pwii cògò zənzən. Yá ba ga va ba tún ku mama, ba biri ba yuu tiú tē. ³² Yuu tiú tē dān ma pa, ba ja ku tótúnò təntə ba bà, v ga wó: <Tutunwɔlɔnyian! Á yá à juŋi tē, à pa mú, n nə lóri nə, sə à fwa ku yiri. ³³ N də yá mə, sə n dəri n twadon tē yinəgə, ndə à nə dəri n yinəgə nətu.> ³⁴ Yuu tiú tē luŋa zàn zənzən, v ma pa, ba ja tótúnò təntə, sə ba ma wá, ku ja vələ, v nə wá ŋwín juŋi tē».

³⁵ Zwezi dān ma sùri lá, v wó: «Mə nətu nə à nyina Yü tē, v nə wulə Yü *sán nè, wá tun aba, də á liù mama nə wá sée v kwen v də v don yìen v li ba pwərə wa, də v waa mama».

19

Zwezi kàri ka kwa kasweri yoo
(*Marəkə 10.1-12; Matie 5.31-32*)

¹ Máná tē wa, Zwezi nə kəri v zwèe, v nan Galile nagwanaa tē wa, v va Zwide nagwanaa wa, Zwuroden munaa tē vān don nə. ² Laluv púə v kwa, v ga zwèe ba yayuja yayuran, ku bwáli təntə wa.

³ *Farizian-ba tē duən fărú ba yí v yira, ba bwe wá, sə ba ma ja v dān nə, ba wó: «Ku mə, sə bəe dugv v kan yoo mama dān nə, naaa?» ⁴ Zwezi ma le, v wó: «Á wá kəri, ku nə púpúni Yü sagi tē wa, ku wó:

* 18:11 18.11 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn. † 18:24 18.24 Stán səbikulu nədu yi yituri mùrò bardu (6 000) tutunji ŋwirán. ‡ 18:28 18.28 Cɪnɪ səbikulu nədu yi yituri nədu tutunji ŋwirán.

«Máná tē, Yī nē fwa luv, v fwa bēe dē kan, ⁵ v ga swīn, v wú: Ku mù yīrī nē, bēe wá nan v yá v nuu dē v nyina, v ga vwa v tiàn v kan nē. Yá ba mē bēlē dān wá jī won nēdū.» ⁶ Zwezi swīn v súrí lá, v wú: «Yá ba kúò ba yá lià bēlē, ba dān wá yá won nēdū. Ləzwənə mama kúò wa mē, sē v dān ká pwēe ku tē, Yī nē vwə duən nē!» ⁷ Farizian-ba ma bwe wá, ba wú: «Bēēē dān nē pīn Yī *nii tē, v nē pīn *Moyizə nē, ma pa nii dē, bēe nē pià v dugv v kan, sē v pa wá ka kwa kasweri sagi?» ⁸ Zwezi ma le, v wú: «Moyizə pīn cwəñə, sē á dugv á kana tē, á zibanu tē yīrī. Yá máná tē wa, Yī nē fwa luv, ku yá tà nētv. ⁹ Á mù nē swīn ku á con: Bēe tē, v nē dugv v kan, ku ga tà v jin wá kacwan wa, v ga swe kan don, v mù bēe tēntē fwa bacwan».

¹⁰ V karbia tē ma swīn v con, ba wú: «Dē ku nē yī nētv ku pa bēe nē v kan con nē, v nē wá swe nē kúkwā.» ¹¹ Zwezi ma swīn ba con, v wú: «Lià mama wārī ku yoo tēntē dēn ba nī, dē ku nē tà ba tē, Yī nē pīn, sē ba nī ku dēñ, cīcī. ¹² Yièn dáá zanzən, tē nē káná lià nē, sē ba dān ká swe. Ba duən yī ba luri ba nētv. Ba duən dē yī lià nē pīn, ba jī batani ba wārī kan ba swe. Ba talikwa lià tē yī ba tē, ba nē tà Yī pāri yièn tē yīrī, ba ba swe. Liù tē, v nē wáá ku dēñ v nī, sē v nī!»

Zwezi dē bisíná yoo

(Marəkə 10.13-16; Likə 18.15-17)

¹³ Lià jin bisíná, ba bà Zwezi con nē, sē v tún v jìan ba yuu wa, v lōri Yī v pa ba. Yá v karbia tē dān wulə ba caga ba nii nē. ¹⁴ Zwezi dān ma swīn, v wú: «Á yaga bisíná tē, sē ba bà à con nē! Á dān ká cī ba nē! Yī pāri tē nē yī ba tē, ba nē nyin ndə ba nē tē nyiən». ¹⁵ V nē tún v jìan ba yuu v zwēe, v zàn ku bwálí tē nē, v vii.

Jijə balandrv don yoo

(Marəkə 10.17-31; Likə 18.18-30; 1 Timote 6.9-10, 17-19)

¹⁶ Bēe don fārú v yí Zwezi yīra, v ga bwe wá, v wú: «Karnyua, bēēē nē à mē, sē à tun, ku nē zīən, sē à ma na mu tē, ku nē ba zwēe Yī con?» ¹⁷ Zwezi ma le wá, v wú: «Bēēē nē pīn, n ma bwe nē ku tē yuu wa, ku nē zīən? Liù nēdū cīcī nē zīən. Dē n nē pià, sē n na mu tē, ku nē ba zwēe Yī con, sēe n twá Yī *nii yièn tē nē, v nē pīn *Moyizə nē». V ma bwe wá, v wú: «Yī nii yoo ku kaa tətə?» ¹⁸ Zwezi ma le, v wú:

«Dān ká gu liù!

Dān ká cwārī!

Dān ká n̄v!

Dān ká kuna kunkun, n kē liù nii nē!

¹⁹ Zilí n nuu dē n nyina nii!

Sóni n yīra liù ndə n tətə nē!»

²⁰ Balandrv tē ma swīn v con, v wú: «Á twá Yī nii yièn tēntē mama nē. Bēēē don nē à kúò mē, sē à fwa?» ²¹ Zwezi ma le wá, v wú: «Dē n nē pià, sē n ya liù tē, Yī yièn tē nē biga n yuu wa, wəli n ti n wiən tē mama, n nē jə, n yoli, n ga pa səbiu tē zura nē. Yá n wá na wiən tē, tē kwənə nē dáá, Yī *sān nē. Ku kwa nē, n dān bà n twá à nē!»

²² Yá máná tē wa, balandrv tē nē nī tē mù yièn tēntē, v vii dē pucun, v nē yī jūə nəfarv tiú tē yīrī.

²³ Zwezi dān ma swīn v karbia tē con, v wú: «Cígá mama, à mù nē swīn ku á con: Ku cā zanzən ku pa jūə tiú nē, sē v zv Yī pāri tē wa. ²⁴ Yá à mù nē swīn ku á con nē: Nyuguma ka twá gancin buu ku nan yī mwálí, ku doni jūə tiú nē pià, sē v zv Yī pāri tē wa». ²⁵ Máná tē nē, karbia tē nē nī tē yièn tēntē, ku gwárí ba zəni. Yá ba ga swīn, ba wú: «Dē ku nē yī nētv, wá dān nē wá wānī v na mu tē, ku nē ba zwēe Yī con?»

²⁶ Zwezi ma ywān ba, v ga swīn ba con, v wú: «Ləzoni mù con ku wārī! Yá tē mē wáá Yī mù con».

²⁷ Piyerə dān ma swīn, v wú: «Ywān, nē dugv won mama, nē ga twá n nē. Ku dān wá yá nētv ku pa nēba?» ²⁸ Zwezi ma swīn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nē swīn ku á con: Máná wá bà, *Ləzwənə-Biu* tē nē wá jəñ v dun padav tē yuu, luv nədun tē wa. Á mù karbia fugə bēlə tē, á nē twá à nē, á dē wá jəñ padaran yuu wa. Ku máná tē wa, á dē wá bürī *Yizərayelə dwii dəkurən fugə bēlə tē lià bürā. ²⁹ Yá liù tē mē, v nē wá taa à mù yīrī, v nan v yá v dii, nē à yəə v nubia, nē à yəə v nakwana, nē à yəə v nuu, nē à yəə v nyina, nē à yəə v bisíná, nē à yəə v kárí, v wá na n̄wírán nēe bíí. Ku tē nē súrí lá, v wá na mu tē, ku nē ba zwēe Yī con. ³⁰ Təntən lià dáá, ba nē wá yá talikwa lià. Yá talikwa lià dē ga dáá, ba nē wá yá tēntən lià».

20

Jijə tətəndə dē yīcav tətəndə dē dədəni tətəndə n̄wírán zwansisara

(Matie 19.30)

¹ Zwezi kúò swīn, v wú: «Nēñ, Yī pāri tē nē nyin nētv: Kárá tiú don nan jūv fuən fuən, sē v pià tətəndə, v kē v kárá wa. ² Máná tē, v nē nī ba, v sēe, sē v n̄wín ba cīna səbikulə* nēdū, ndē ku nē mē nētv tē dūn mama. Yá v ga tun ba, sē ba va ba tun v kárá tē wa. ³ V tē pií v nan lugu nugu

* 19:28 19.28 Zwezi yī v tətə yoo nē v swīn.

* 20:2 20.2 Cīna səbikulə nēdū yī yītorī nēdū tətəñi n̄wírán.

mánjá wa jjuv nê, v kúv na ba duen ba jêé totv. ⁴U ma swin ba con, v wú: «Á vèlê, sê á dê tun à kárá tê wa. Yá à ga wá pa á dê nê, ndê kv nê me nêtv!» ⁵Ba dê ma kêên ba va lá nê. Yicau lugu fugê bèle mánjá wa, bée tê kúv nan. Dêdêni lugu batwa mánjá wa, v kúv v nan v fwa, ndê dí yáá tê nê. ⁶Yá kv nê kúv yí dêdêni lugu bonu, v nan v ma kúv na ba duen, ba nê ziga. U ma bwe ba, v wú: «Bêêêe nê pin, á ziga yêbê jjuv tê mama, á ga ba won fwa?» ⁷Ba le wá, ba wú: «Kv yi liú nê wá nêba ti, sê nê tun.» U ma swin ba con, v wú: «Haya! Á dê vèlê, á tun à kárá tê wa!»

⁸Dêdêni nê twi kv yí, kárá tê tíú swin v liú tê, v nê ywáná v tutonan tê yuu con, v wú: «Bon tûtônâ tê, sê n pa ba liú mama v ñwírán. N wá zigi talukwa liâ tê, à nê ti tê, n ja va ba tê, à nê dí yáá á ti tê.» ⁹Ba tê, ba nê vèli dêdêni nii lugu bonu mánjá wa, ba tun tê twi ba yí. Ba liú mama ni cuna sêbikulu nêdv nêdv. ¹⁰Mánjá tê, ba tê, ba nê têtên ba tun tê nê twi, ba yá buja dê, ba wá na ba doni ba duen tê. Yá ba dâñ pin ba dê liú mama nê, cuna sêbikulu nêdv nêdv, ndê nêtv tê, ba nê pin ba duen tê nê. ¹¹Ba na ni kv nêtv, ba wulê ba ñwunwun kárá tê tíú yuu wa, ¹²ba ga swin, ba wú: «Tûtônâ tê, n nê talukwa n ti tê, tun lugu nêdv cuci, yá n ga ñwín ba ndê nê nê. Nê mù ga tun nê gwári dún tê mama wa, yicau tê nyua nê yuu wa, jjuv tê mama.» ¹³Yá kárá tê tíú dâñ le ba wá don, v wú: «Á dabêe, à wá mù gígiri. N sêe, sê n tun cuna sêbikulu nêdv yira dún wa, kv tà nêtv, naaa?» ¹⁴Jon n ñwírán, n ja kêên lá nê! Á wá pa talukwa liú tê dê ñwírán ndê n nê. ¹⁵Á ba cwêjê jê, sê à fwa kv tê, à nê swê, dê à sêbiu, naaa? Nê à yêé kv yi à nê yi pubwanu tíú tê nê pin n jê wugwu dê nê? » ¹⁶Zwezi ma swin v súri, v wú: «Mê nêtv nê, têtên liâ wá yá talukwa liâ, yá talukwa liâ dê wá yá têtên liâ».

Zwezi kúv piú v swin v tian tê, dê v ka bwin ka nan tê yoo

(Marêkê 10.32-34; Likê 18.31-34)

¹⁷Dun don nê, Zwezi zva cwêjê, v vèlê *Zwerizalemê. Mánjá tê wa, v nê wulê cwêjê tê yuu wa, v bon v karbia fugê bèle tê, v ja nan kwa, v ga swin ba con, v wú: ¹⁸«Á cuga zêni, nê wulê cwêjê wa, nê ma vèlê Zwerizalemê. Mê tv tantê wa nê, ba wá ja *Lêzwênê-Biu† tê, ba kê *Zwifê-ba Yü *jonwana yun tián, dê Yü nii *yènu tián jìàn wa. Ba wá bôri v bôrà, sê ba gu wá. ¹⁹Ba wá kê wá liâ tê, ba nê yèri Yü, jìàn wa. Ba wá mun wá, ba wá mà wá, v yira lá, ba ga wá paa wá dagarv yuu wa.

Yá dún batwa nii nê, Yü wá piú v bwin wá, v li tian wa».

Zwakê dê Zwan nuu lóri tê yoo
(Marêkê 10.35-45; Likê 22.24-27)

²⁰Kv kwa nê, Zebede bia tê nuu dâñ ma fârv v yí Zwezi yira dê v bia tê. U tua v yáá yuu, sê v lóri won v con. ²¹Zwezi ma bwe wá, v wú: «Bêêêe nê n pià?» Kan tê ma le, v wú: «Á pià, sê n pa nii dê, à bia bèle tê, ba nê ziga, wá jêñ ladva n jizên nê, v don n jiwê nê, n pàri tê mánjá wa.» ²²Zwezi ma le kan tê dê v bia tê, v wú: «Á yèri kv tê, á nê lóri. Á wá wâní á zigi á dâñ cân tê, à nê wá dé naaa?» Ba ma swin v con, ba wú: «Nê wáá.» ²³Zwezi ma swin, v wú: «Á cigá wá zigi á dâñ tê. Yá kv tà à mù nê me, sê à pa nii dê, liú wá tê nê wá jêñ à jizên nê, nê à yêé à jiwê nê. Tê bwalá têtê yí à nyina Yü nê kwên, sê v pa liâ tê nê, tê nê me dê ba, kv tà à mù».

²⁴Mánjá tê nê, karbia fugê tê duen tê nê ni kv, ba luja zân ba nubia bèle tê yuu wa. ²⁵Zwezi dâñ ma bon ba mama tê, v kê duen yáá, v ga wú: «Á yêé dê, luv pèegá yáá jêé ba liâ yuu wa, ba fifin ba. Yá dê lêzwênfaran tê dê yáá dé pàri ba liâ yuu wa dê diàn. ²⁶Yá nêtv nê wá me, sê kv fwa á mù pwarê wa. Á liú tê, v nê pià, sê v yá lêzwênfarv, v me, sê v yá á tutunbiu. ²⁷Yá á liú tê, v nê pià, sê v yá á yáá tíú, v me, sê v yá á yonju. ²⁸Mê nêtv nê, *Lêzwênê-Biu‡ tê tà v twi, sê v pa liâ tun, ba pa wá. U yi v twi, sê v tun v pa liâ nê. Yá v ga pa v mu tê ndê ñwírán nê, sê v ma jon liâ kapupu ba cuna wa».

Zwezi súri lilirên bèle yía
(Marêkê 10.46-53; Likê 18.35-43)

²⁹Mánjá tê wa, Zwezi dê v karbia tê nê nanja Zweriko, labuv piú Zwezi kwa. ³⁰Lilirên bèle tê nê jêé cwêjê nii nê ni dê, Zwezi twi v le. Ba dâñ ma wulê ba bubwi, ba wú: «*Yuu-Tiu, piú *Davidê nâv, dêri nê yinêgê!» ³¹Liâ tê yá wulê, ba caga ba nii nê, dê ba tãñ ba níó. Yá ba dâñ tê kwen ba bubwi zênzên, ba wú: «Yuu-Tiu, piú Davidê nâv, dêri nê yinêgê!» ³²Zwezi ma zigi, v bon ba, v ga bwe ba, v wú: «Bêêêe nê á pià, sê à fwa á pa aba?»

³³Ba ma le wá, ba wú: «Yuu-Tiu, pa, sê nê yíá tê na lá.» ³⁴Zwezi dêri ba yinêgê, v ga dwen ba yíá nê. Lala dê ba bara bèle têtê yíá tê súri. Yá ba dâñ ga pí v nê.

21

Zwezi vèli Zwerizalemê
(Marêkê 11.1-11; Likê 19.28-40; Zwan 12.12-19)

† 20:18 20.18 Zwezi yi v têtê yoo nê v swin. ‡ 20:28 20.28 Zwezi yi v têtê yoo nê v swin.

¹ Zwezi dɛ ʋ karɓia dǎn ʋɛli, ba bwɛlɛ *Zwerizalemɛ. Mǎnǎ tɛ, ba nɛ yɪ Betɛfazwe nɛ, kɛ nɛ wulɛ *oliviye tiǎn paan tɛ con, Zwezi lɪ ʋ karɓia tɛ bɛlɛ, ʋ tun, ² ʋ ga swɪn ba con, ʋ wú: «Á ʋɛlɛ yáá tɛ ʋa, á wá na bunakan dɛ kɛ biú, tɛ nɛ ʋwɛ. Á kura tɛ, á ja bà á con. ³ Liú nɛ bwe aba, sɛ á swɪn dɛ, *Yuu-Tiu nɛ pià tɛ. Yá ba dǎn wá yá aba, ba pa á ja tɛ á ʋii lala».

⁴ Mɛ nɛtu nɛ, kɛ twá, sɛ Yɪ nii *sɔ̀sɔ̀nɔ̀ tɛ sɔ̀rǎn tɛ nii ma sú. ʋ swɪn, ʋ wú:

⁵ «Á swiǎn Siyon* lià con nɛ: Nɛn, n piɔ̀ tɛ nɛ ʋ biǎn n con. ʋ súɛ dɛ bicabawanu. ʋ diǵa bunakan yuu. ʋ diǵa bunabiɛ yuu, ka nɛ yɪ bunakan tɛ, ka nɛ mi zila zɪɲɔ̀, biú.»

⁶ Karɓia tɛ dǎn ma ʋa, ba fwa kɛ tɛ, Zwezi nɛ pɪn ba nii, sɛ ba fwa. ⁷ Ba jɪn bunakan tɛ dɛ bunabiɛ tɛ, ba ja bà, ba lɪ ba ganan ba tɪn tɛ yuu, ba pa Zwezi di ʋ jɛɔ̀. ⁸ Lalɔ̀ tɛ wa lià zɛnzɛn lǎrɪ ba ganan cwɛɲɛ tɛ wa. Ba duan dɛ ga za tiǎn ʋuran, ba tuɲɛ cwɛɲɛ† tɛ wa. ⁹ Lià tɛ, ba nɛ wulɛ Zwezi yáá ba ʋɛli, dɛ ba tɛ, ba nɛ wulɛ ʋ kwa tɛ, zɪn ba kwɛrɛ yɪ nɛ, ba ma bwi Zwezi nɛ, ba wú:

«Ozana† piú *Davidɛ nǎu tɛ yuu wa! Yɪ wá fwa zɛni liú tɛ yura, ʋ nɛ biǎn Yuu-Tiu yɪn yuu wa! Ozana Yɪ sǎn nɛ!»

¹⁰ Mǎnǎ tɛ nɛ, Zwezi nɛ zɛa Zwerizalemɛ wa, lià tɛ mama wulɛ ba kukuri, dɛ ba bwe, ba wú: «Wàà nɛ yɪ kɛ bɛɛ wá tɛ?» ¹¹ Lalɔ̀ tɛ le, kɛ wú: «Kɛ yɪ Yɪ nii *sɔ̀sɔ̀nɔ̀ Zwezi tɛ, ʋ nɛ nan *Nazaretɛ, kɛ nɛ wulɛ Galile nagwanaa wa».

Zwezi zɛa Yɪ diɛ tɛ wa

(Marəkə 11.15-19; Likə 19.45-48; Zwan 2.13-17)

¹² Kɛ kwa nɛ, Zwezi zɛa *Zwifɛ-ba Yɪ *diɛ dɛwoo tɛ wa, ʋ ga duɲ lià tɛ mama, ba nɛ yoli, dɛ ba tɛ nɛ yɛ kɛ bwálɪ tɛ wa. ʋ yigu tabɪlan tɛ, lià tɛ nɛ lǎri sɛbiǎS tɛ yuu, ʋ ʋɛvɛri ʋ pú tta. ʋ ga yigu lià tɛ, ba nɛ yoli nasara gunponi* tɛ, gwɛlɛ ʋ di tta. ¹³ ʋ dǎn ma swɪn ba con, ʋ wú: «Kɛ púpúnɪ Yɪ sagɪ tɛ wa, kɛ wú: «Ba wá bon á diɛ tɛ «yɪɲɪn diɛ». Yá á muǵ janɪ ka, á ma fwa ɲwɪna yisɛgɛ bwálɪ!»

¹⁴ Lilirǎn dɛ gwǎnɪ fǎrú ba yɪ ʋ yura Yɪ diɛ dɛwoo tɛ wa. Yá ʋ ga zwɛɛ ba yayɪran. ¹⁵ Zwifɛ-ba Yɪ *joɲwana yun tiǎn tɛ, dɛ Yɪ nii *yɛnu tiǎn tɛ, nɛ ni yomulan tɛ, ʋ nɛ fwa, bisinǎ tɛ ga wulɛ Yɪ diɛ dɛwoo tɛ wa, ba bubwi, ba wú: «Ozana† piú *Davidɛ

nǎu tɛ yuu wa!» Kɛ zɪn ba liɲa. ¹⁶ Ba dǎn swɪn Zwezi con, ba wú: «N nɛn kɛ tɛ, bisinǎ tɛ nɛ swɪn?» Zwezi ma le ba, ʋ wú: «Awo, á yɛɔ̀ kɛ dǎn. Á wá kɛ tɛ kǎrɪ, kɛ nɛ púpúnɪ Yɪ sagɪ tɛ wa, naaa? Kɛ púpúnɪ, kɛ wú: «N pɪn bisinǎ dɛ bisinǪ tɛtɛ dɛ pa mú dun.»

¹⁷ Kɛ kwa nɛ, ʋ yá ba, ʋ ga nan *Zwerizalemɛ nɛ, ʋ ʋa Betani. Mɛ kɛ tɛ tɛ wa, ʋ ʋɛli ʋ jɔ̀.

Zwezi zɪri ʋ kɛ kapɪru don nɛ

(Marəkə 11.12-14, 20-24; Likə 13.6-9)

¹⁸ Kɛ tɪpɪru tɛ nɛ, mǎnǎ tɛ wa, Zwezi nɛ piú ʋ biǎn *Zwerizalemɛ wa, nɛn yá ja wá. ¹⁹ ʋ nɪ kapɪru don cwɛɲɛ tɛ ʋǎn nɛ, ʋ ma fǎrú ʋ yɪ kɛ nii, yá kɛ yɪ ʋuran ciɪ nɛ, ʋ nɪ kɛ yuu wa. ʋ dǎn ma swɪn kapɪru tɛ con, ʋ wú: «N kúɔ̀ ba piɪ n zɪn bia, abada!» Lala dɛ kapɪru tɛ kwa nɛkuru.

²⁰ Karɓia tɛ nɛ nɪ kɛ nɛtu tɛ, kɛ gwári ba zɛnzɛn. Ba dǎn ma bwe Zwezi, ba wú: «Kɛ yɪ kɛ twá nɛtɛ, kapɪru tɛ ma kú lala nɛtu?»

²¹ Zwezi ma le ba, ʋ wú: «Cígá mama, á muǵ nɛ swɪn kɛ á con: Dɛ á nɛ kenɪ á waa á nɛ wuuu, á nɛ ba bɛɛɛ, kɛ á kɛ tɛ, á nɛ fwa kapɪru tɛ yura, ciɪ nɛ, á wá wǎnɪ á fwa. Yá á dǎn wá wǎnɪ á swɪn paan ka tɛ con, á wú: «Zǎn lá, n ʋa, n tu muǵ wa!» Yá kɛ yoo tɛ wá tun. ²² Dɛ á nɛ kenɪ á waa á nɛ wuuu, á wá na kɛ tɛ mama, á nɛ lɔ̀ri Yɪ con».

Wàà nɛ ken diǎn Zwezi jɪn wa?

(Marəkə 11.27-33; Likə 20.1-8)

²³ Zwezi zɛa *Zwifɛ-ba Yɪ *diɛ tɛ wa, ʋ wulɛ ʋ kǎrɪ. Kɛ mǎnǎ tɛ wa, Zwifɛ-ba Yɪ *joɲwana yun tiǎn tɛ, dɛ ba *nɛkwɪna fǎrú ba yɪ ʋ yura, ba ga bwe wá, ba wú: «Wàà tɛtɛ diǎn nɛ, n ma fwa yìɛn tɛ tɛ ba? Wàà nɛ ken diǎn tɛntɛ n jɪn wa?» Zwezi ma le ba, ʋ wú: ²⁴ «Á dɛ kúɔ̀ wá bwe aba yoo nɛdu ciɪ. Á nɛ le nɛ, kɛ kwa nɛ, á dɛ dǎn wá swɪn liú tɛ, ʋ nɛ ken diǎn á jɪn wa, á ma fwa tɛ yìɛn tɛ. ²⁵ Wàà nɛ ken diǎn Zwan jɪn wa, sɛ ʋ lɛ lià níá wa, kɛ twá dɛ Yɪ yɪn tɛ? Kɛ ya Yɪ, nɛ á yɛɔ̀ lɛzoni?»

Kɛ pɪn ba dǎn wulɛ ba tútúnɪ duɛn, ba ga swɪn duɛn con, ba wú: «Nɛ nɛ le, nɛ wú: «Kɛ ya Yɪ nɛ ken diǎn Zwan jɪn wa», ʋ wá bwe nɛba, ʋ wú: «Bɛɛɛɛ dǎn nɛ pɪn, á ma wá cigá á sugɔ̀ tɛ nɛ pɪn?» ²⁶ Nɛ ma nɛ kúɔ̀ swɪn, nɛ wú: «Kɛ yɪ lɛzoni nɛ ken diǎn ʋ jɪn wá», nɛ mɛ, sɛ nɛ dɛri lalɔ̀ tɛ fɛn, lià tɛ mama nɛ buɲa dɛ, Zwan yɪ Yɪ nii *sɔ̀sɔ̀nɔ̀ tɛ yɪn». ²⁷ Ba dǎn ma le Zwezi, ba wú: «Nɛ yèri». Zwezi dɛ ma le

* 21:5 21.5 Siyon yɪ paan tɛ Zwerizalemɛ nɛ lɛwɛ kɛ yuu wa, yɪn nɛdwan. † 21:8 21.8 Kɛ natu birɪ dɛ, lià tɛ pɪn dun Zwezi nɛ. ‡ 21:9 21.9 Kɛ dǎn nɛ yɪ «Dun mɛ wa Yɪ con!». § 21:12 21.12 Kɛ yɪ ba ma ɲwɪn Yɪ diɛ tɛ yuu lanpoo. * 21:12 21.12 Nasara gunponi yɪ ba ma fwa *joɲ ba pa Yɪ nɛ. † 21:15 21.15 Kɛ dǎn nɛ yɪ «Dun mɛ wa Yɪ con!».

ba, v wú: «Á dē bá swìn liù tē, v nē ken dān à jun wa, à ma fwa tē yìèn tēntē».

BEE don bia bēlē yuu wa zwansisara

²⁸ Zwezi kúù sùrí zwansisara tē don lá, v wú: «Á wá buri aba zwansisara don, sē á swìn ku tē, á nē buṅa ku yuu wa: BEE don yá jē bia bēlē. U dān ma swìn tēntēn biù tē con, v wú: «Á biù, vèli à kárá tē wa, n tun zèn ku tē!» ²⁹ U ma le, v wú: «Á ba vèlē». Yá ku nē vèli yáá, v pií v lwán pubuṅa, v ga vu kárá tē wa. ³⁰ Ku kwa nē, nyina tē ma swìn biù tē don tē con, ku mù yoo nēdv tē. U dē ma le wá, v wú: «Á nyina, à wá va». Yá v wá vèli. ³¹ Bēēē nē á buṅa ku yoo tē yuu wa? Á mù con nē, ba wàà nē twá v nyina tē fira nē?» Ba le, ba wú: «Ku yì tēntēn liù tē nē».

Zwezi dān ma swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Lanpolna tē dē kacwaran tē wá dē yáá, ba zv Yü pàrì tē wa. ³² Zwan[‡] yì v twi á con nē, sē v buri aba cígá cwəṅə tē. Yá á ga wá cígá pín v svəṅ tē nē. Yá lanpolna tē dē kacwaran tē mù pín cígá v svəṅ tē nē. Yá dē á nē nì ku tē kwa nē, á tē wá á kwa vèvəri, á ma sá á cuna, sē á ma pa cígá v svəṅ tē nē».

Vala wulunyina duan zwansisara (Marəkə 12.1-12; Likə 20.9-19)

³³ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á cvga zwansisara don! Kárá tíú don cwen diven tián kárá. U kíkari ka dē dabwau. U kù gwálú kapatau wa, sē ba ma kanj diven tián bia tē. Yá v dān ga lwà vuun, sē ba ma cì kárá tē nē. Ku kwa nē, v tì kárá tē, v yá vala duən jiàn wa, v ga va cwəṅə. ³⁴ Mánjá tē, diven tián bia kuru nē yì, v tun v tütònà, v pa ba va vala tē con, sē ba jon v tori. ³⁵ Yá vala tē dān jun v tütònà tē, ba mà v don, ba gv v don, ba ga dil batwa nii liù tē dē kapana ba gv. ³⁶ Kárá tē tíú tē kúù tun tütònà tē duən, dē ba nē dáá ba doni dí yáá tütònà tē. Yá vala tē tē tun ba, dē ndē ba nē dí yáá ba tun nēv. ³⁷ U dān ma tun v tētē bilbra ba con, v ga bún v waa con, v wú: «Ba wá zilí à biù tē». ³⁸ Yá mánjá tē wa, vala tē nē nì biù tē, ba dān swìn duən con, ba wú: «Á nəṅə liù tē, v nē wá bā v tuni kárá tē. Nē gwia wá, yá nē wá tuni v kárá tē». ³⁹ Ba dān ma ja wá, ba dil kárá tē kwa con, ba ga gv wá».

⁴⁰ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Mánjá tē nē, kárá tē tíú nē wá bā, bēēē nē v wá fwa vala tē?» ⁴¹ Ba ma le wá, ba wú: «U wá gv ba ləzwənłwan tēntē, v há dəri ba yinəḡ. U dān ga wá jon v kárá tē, v pa vala duən nē, ba nē wá l v tori wozagv mánjá wa».

⁴² Zwezi dān swìn, v wú: «Á wá kàrì ku tē, ku nē púpúní Yü sagi tē wa, ku wú:

«Kapan tē, dəlwərə tē yá nē vıga ba dvḡv vān nē, nē pií ku jì diè nigwancün wárí, ku yoo nē cā. Ku yì *Yuu-Tiu nē fwa ku. Yá ku yì yozəṅu ku pa nēba.»

⁴³ Zwezi kúù swìn, v sùrí lá, v wú: «Mē ku mù nē pín, à mù nē swìn ku á con: Yü wá lı aba v pàrì tē wa, v ga pa dwíí don lwán ku ya lá, ku nē sēē v nii, yá ku ga tuṅa zəni. ⁴⁴ Liù tē mama, v nē wá tv ku kapan tē, dəlwərə tē yá nē dvḡv vān nē, yuu wa, v wá nyonyvḡv v tiàn ku nē. Yá ku nē kúù tua liù yuu wa, dē ku wá titaga wá!»

⁴⁵ *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián-ba, dē *Farıztan-ba cvḡv Zwezi zwansisari tēntē, ba ga lwari dē, ku yì ba mù nē, v swìn. ⁴⁶ Ba dān piá cwəṅə, sē ba ma ja wá. Yá ba ga dəri laluv tē yíá, ba nē ti Zwezi, ba ma fwa ndē Yü nii *sùsùnd nē tē yiri.

22

Wodiu nəfarv don zwansisara (Likə 14.15-24; Matie 20.16)

¹ Zwezi tē kúù twá zwansisari nē, v swìn ba con, v wú: ² «Á nəṅə, Yü pàrì tē nē yì nēv: Píú don bon lià v biù fúru diṅə nē. ³ U tun v tütònà, sē ba bon lià tē, sē ba bā diṅə tē bwálí nē. Yá ba wá sēē, sē ba bā bonḡ tē. ⁴ U ma ku tun tütònà tē duən dē nii ku tē, v wú: «Á swíán lià tē con dē, á wodiu tē fwa ku zwēē. Á gva à nabēē dē à vāná tē, tē nē jē nvgā, tē mama sírí ken ku zwēē. Á biàn fúru diṅə tē!» ⁵ Yá lià tē, v nē bon tē, tã nē wá ku yoo tē ti, ba ma fwa kaka, ba ga zàn, ba va ba yìèn kwün nē. U don va v kárá wá, v don va v yolu. ⁶ Ba duən tē jun tütònà tē, ba fífn ba, ba gv. ⁷ Píú tē luṅa dān zàn. U tun v pamana, v pa ba va, ba gv ku mù lagura tēntē, ba ga surv ba tiv. ⁸ U dān ma swìn v tütònà tē con nē, v wú: «Fúru tē wodiu fwa ku zwēē. Yá lià tē, à nē bon tē, wá ku diṅə mē. ⁹ Á dān vèlē cwəywərə tē wa, á bon ba tē mama, á nē nì lá, sē ba bā wodiu tē nē.» ¹⁰ Tütònà tē vèli conj tē yuu, ba kē lià tē mama duən nē, ba nē nì lá. Ba ken ləzwənzəṅə dē ləzwənkukwünan duən nē. Mē ku twá nēv, fúru tē diṅə diè nii ma sù dē lià.

¹¹ Píú tē dān zva, sē v ywán lià tē, ba nē twi bonḡ tē. Yá v dān nì liù don, v nē wá gānù zwi, ku nē mē dē fúru tē. ¹² U ma swìn v con, v wú: «Á dabēē, ku yì n twá nētē, n ma zv yəbē, n ga wá gānù zwi, ku nē mē dē fúru tē?» Yá ku bēē tē tájı v nii. ¹³ Píú tē dān ma swìn v tütònà tē con, v wú: «Á vwíē v nēē dē v jiàn, á ga ti wá, á dil kárá wa yikunu tē wa. Ku bwálí

[‡] 21:32 21.32 Ku mù Zwan tēntē nē yì *Zwan-Batise, v nē li lià níá wa, ku twá dē Yü yiri.

təntə wa, v wá bubwi, v ga dɔŋa v jɪfwɪ v fɪfaga.»¹⁴ Zwezi ma kúò swìn, v wú: «Yi bonɔŋ lià zənzən. Yá ba mancɪn nə, Yi yáá kúrí».

Lanpoo ka ɲwín ka pa Romə-ba piú nɔfaru nə yoo

(Marəkə 12.13-17; Likə 20.20-26)

¹⁵ *Farizian-ba tə dān vurv, ba kə duən nə, sə ba jén, ba nə wá fwa nətɔ, ba ma ja Zwezi ku tə, v nə wá swìn, yuu wa. ¹⁶ Ba dān ma tun ba lià, də *Erodə kwa lià, sə ba va, ba swìn Zwezi con, ba wú: «Karnyuna, nə yəə də, n yi cigá tíú. N ga buri Yi cwəŋə tə də cigá, n ga ba liú yii dəri, n yáá nə təléd də dun tə ləzoni nə jə yurɪ. ¹⁷ Buri nəba n pubuŋa yoo ku tə yuu wa: Yi *nii pin cwəŋə, sə nə ɲwín, nə à yəə, sə nə dān kə ɲwín lanpoo, nə pa *Romə-ba piú nɔfaru tə nə?»

¹⁸ Yá Zwezi dān nə lwarɪ ba wulɔŋɔ pubuŋɪ tə, v le ba, v wú: «Níé bələ tíán-ba, bɛɛɛ nə pin, á maŋa, sə á ja à dān nə?»

¹⁹ Á bura nə səbikulu tə, ba nə ma ɲwín lanpoo tə». Ba ma li cɪnɪa səbikulu* don, ba kə v yáá con. ²⁰ Zwezi dān ga bwe ba, v wú: «Wàà yuu də v yurɪ nə ba púpúní yəbə?» ²¹ Ba ma le wá, ba wú: «Romə-ba piú nɔfaru tə nə». Zwezi dān ma swìn ba con, v wú: «Á ɲwíán ku tə nə yi Romə-ba piú nɔfaru tə nyiən, á pa wá, sə á ga ɲwín ku tə nə yi Yi nyiən, á pa Yi də nə».

²² Máná tə nə, ba nə ni ku liu təntə, ku gwári ba zənzən. Ba ma yá wá, ba ga vii.

Ka ti ka pii ka bwin ka nan tə yuu wa bwio

(Marəkə 12.18-27; Likə 20.27-40; 2 Timote 3.7-9)

²³ *Sadisian-ba mù buri də, tɔga ba pii ba bwin ba naŋa. Diun don nə, ba wa lià duən twi Zwezi con. Ba bwe wá, ba wú: ²⁴ «Karnyuna, nən ku tə, ku nə púpúní Yi *nii tə wa, v nə pin *Moyizə nə. Ku swìn, ku wú: «Bɛɛ nə tɔga, də v ba biú jə, v nyánú mɛ, sə v dé v kadənu tə, sə v mù lura biú, v pa wá». ²⁵ Nə dān jin nubɪa barpe də nəba. Təntən tíú tə swe, v ti v yá kan tə, v pa v nyánú don nə, də v tə wá biú, v nə luri. ²⁶ Mə ku yi nətɔ, ku pa bələ nii liú tə, də batwa tíú tə, ku ja va ku gúrí ba mama barpe tə. ²⁷ Ba mama tə tian kwa nə, kan tə də twi, v bə, v ti. ²⁸ Diun tə nə, tɔga nə wá bwin ba nan, ba wàà nə wá tun kan tə ba barpe tə wa? Ba mama tə jin wá, ba fwa ba kan».

²⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Á dwə á tiàn, á nə yəri Yi sagɪ tə də Yi diàn tə dən yurɪ. ³⁰ Máná tə, tɔga nə wá pii ba bwin ba nan, bara də kana bá swe duən nə. Yá ba dān

wá yà ndə *malikə nə Yi *sán wa. ³¹ Á wá kàrí ku tə, Yi nə swìn tɔga ka bwin ka nan tə yuu wa, naaa? U swìn, v wú: ³² «À yi Yi tə, *Abərahəmə də *Yizəkə də *Zwakəbə nə jùni.» Zwezi ma swìn, v sùrí lá, v wú: «Ku nətɔ buri də, Yi yi lià tə, ba nə wulə mi wa Yi, v tà tɔga Yi».

³³ Ku gwári lià tə, ba nə cvɔv v kàrà tə.

Yi nii yoo tə, ku nə dwə tə mama
(Marəkə 12.28-34; Likə 10.25-37)

³⁴ Máná tə wa, *Farizian-ba nə ni də, v pin *Sadisian-ba tə nii pí, ba bon ba kə duən nə. ³⁵ Ba wa liú don, v nə yi *Zwifə-ba Yi nii *yənu tíú bwe Zwezi yoo don, sə v ma ja v dən nə, v bwe wá, v wú: ³⁶ «Karnyuna, sə Yi *nii yiən tə, v nə pin *Moyizə nə wa, nɔfaru nə yi ku kwa?»

³⁷ Zwezi ma le wá, v wú: «N mɛ, sə n sóní *Yuu-Tiu, v nə yi n Yi də n waa mama. N sóní ku tə nə zien ku pa Yi nə. N bún Yi yoo máná mama». ³⁸ Mə ku mù nə yi Yi nii yoo tə, ku nə yi tə wa nɔfaru, ku nə dwə tə mama. ³⁹ Nən ku tə, ku nə piú ku kwa, ku də yoo nə cə zənzən: «N mɛ, sə n sóní n yura liú ndə n nə swə n tətə nətɔ». ⁴⁰ Yi nii tə, v nə pin Moyizə nə, saga tə, də Yi nii *sùsùnà saga tə kàrí tə mɛ yi tə twá tə mù Yi nii yiən bələ təntə kwa».

Kərisə yi Davidə nàv, v ga yi v Yuu-Tiu
(Marəkə 12.35-37; Likə 20.41-44)

⁴¹ *Farizian-ba yá kun duən nə, Zwezi dān ma bwe ba bwio ku tə: ⁴² «Bɛɛɛ nə á buŋa *Kərisə yuu wa? U yi wàà nàv?» Ba ma le wá, ba wú: «U yi piú *Davidə nàv». ⁴³ Zwezi kúò ma bwe ba, v wú: «Ku dān yi nətə, Yi-*Sijɪ tə ma pa, Davidə bon Kərisə <*Yuu-Tiu? Davidə swìn, v wú:

⁴⁴ <Yuu-Tiu Yi swìn à Yuu-Tiu con, v wú: Báá, jəŋ à jizən† nə, də à ma kəni n duŋa n nɛɛ dən nə!»

⁴⁵ Də Davidə nə bon wá v Yuu-Tiu, ku dān yi Kərisə wá twá nətɔ, v ma kúò yá Davidə nàv də?»

⁴⁶ Ba liú nətɔ də kúò wá wàni v le wá yoo, ku kwa nə. Yá ku nə zɪɔ ku diun təntə nə, liú kúò wá dádón, sə v bwe wá bwio.

23

Zwezi swìn v zɪɔ Yi nii yənu tiàn tə də Farizian-ba tə nə

(Matie 6.1-5, 16; Marəkə 12.38-39; Likə 11.43, 46; 14.7; 20.45-46)

¹ Zwezi dān ma swìn labu tə də v karbɪa tə con, v wú: ² «*Zwifə-ba Yi nii *yənu tiàn tə də *Farizian-ba tə yi ba twi ba jon *Moyizə yuu nə. Ba mù nə mɛ, sə ba gwín Yi *nii tə, v nə pin Moyizə nə, dən ba buri. ³ Ku mɛ, sə á zilí ba nii, á ga tun ku

* 22:19 22.19 Cɪnɪa səbikulu nədɔ yi yɪtɔri nədɔ tɔtɔŋɪ ɲwírán. † 22:44 22.44 Ka jəŋ piú jizən vən nə yi diun bwálɪ.

tə mama, ba nə swìn á con nə. Yá á nə dànà ká fwa, ndə ba tə fwa tə, ba nə ba kú tə, ba nə burí tə, nii nə twá yurí. ⁴ Kú yí, ndə ba nə vwe zila tə nə dù, ba tí ba kəni lià vaparan wa. Yá ba ga ba sèe, ba dwen tə yira də ba jifwa tətə. ⁵ Ba fwa ba tutəne mama, sə lià ma na ba. Kú mù nə pín, ba kəni Yú saga ba télé* nə, nə à yəə ba vana nə, tə nə dwə. Ba ganan nyanu yí nəwalan nəwalan, tə níó ga jə lulonə nəmanbii. ⁶ Də ba nə vèli dijə bwálí nə, ba swə tətəjə yíjāá. Də ba nə vèli Zwifə-ba *jérə dii wa, ba swə dun gwələ yuu jāá. Ba swə, sə lià tu tta ba jun ba kanporu wa. ⁷ Ba ga swə, sə lià bon ba <karnyina-ba>. ⁸ Yá á mù, á dànà ká pa, ba ja aba, ba bon <karnyina-ba>, á mama tə nə yí nubia *Kərisə yurí, yá á karnyina də ga yí nədú tə yurí. ⁹ Á dànà ká bon liú mama tta yuu wa <à nyina>, á nyina nə yí nədú, á nə jə, wá tə, v nə wulə Yú *sán nə yurí. ¹⁰ Á dànà ká pa, ba bon aba <yáá tián>, á yáá tíú tə, á nə jə, nə yí nədú, v mù nə yí Kərisə, tə yurí. ¹¹ Á wa ləzwənfaru tə, v nə dwə ba duən tə, mə, sə v mù nə yá á tutənbii. ¹² Liú tə, v nə zin v tián, Yú wá mun kú tíú. Yá liú tə, v nə mun v tián, Yú wá zin wá yú nə».

Yú nii yənu tián tə də Farizian-ba níó bələ tə yoo
(Marəkə 12.40; Likə 11.39-46, 52; 20.47)

¹³ Zwezi kúó swìn, v wú: «Lée wá yí aba, *Zwifə-ba Yú nii *yənu tián-ba də *Farizian-ba, á nə yí níó bələ tián tə yurí! Á cigá lià tə yáá nə, ba dàn ká zu Yú pàri tə wa. Á tətə ba zwí, á ga ba yá á pín lià tə, ba nə pià ba zu nə, sə ba zu.

¹⁴ [Lée wá yí aba, Yú nii yənu tián-ba də Farizian-ba, á nə yí níó bələ tián tə yurí! Á vırı kadəne wiən, á ga fwa yjvni á ba zwèe ləzoni yáá con, sə á ma burí də, á yí ləzwənzəjə. Mə kú mù nə pín, Yú wá bəri á bəri, v ga cügə aba miámán!]

¹⁵ Lée wá yí aba, Yú nii yənu tián-ba də Farizian-ba, á nə yí níó bələ tián tə yurí! Á vèli mvv tə də tta tə yuu mama, á ma pià ladva tətə, v nə wá sèe v zu á Zwifə-ba *yujuncwəjə tə wa. Yá á nə ni kú liú, á yáá pa, v jì mən diè liú, nəe bələ v doni aba.

¹⁶ Lée wá yí aba, á mù ləzwənlilirən-ba! Á wú: <Liú nə twá Zwifə-ba Yú *diè tə yurí nə, v ma dù, kú dūrə tə ba wá dé. Yá kú nə yí Yú diè síán tə yurí nə, v ma dù, kú dūrə tə wáá wá, kú dé>. ¹⁷ Ləyigi də lilirən-ba!

Kú kwà nə jə funə kú doni kú don? Síán tə nə dwə naaa, nə à yəə Yú diè tə, ka nə pín, tə mù síán tə jì Yú nyien, nə dwə? ¹⁸ Á tə kúó wú: <Liú nə nə twá Yú *jonj kúri tə nə, v ma dù, kú dūrə tə wári wá kú dé. Yá v nə nə twá də jonj won tə nə, kú nə wulə jonj kúri tə yuu wa, v ma dù, kú dūrə tə wáá wá kú dé>. ¹⁹ Lilirən-ba! Kú kwà nə jə funə kú doni kú don? Jonj won tə mù naaa, nə à yəə jonj kúri tə, kú nə pín, jonj won tə yí Yú nyien tə nə dwə? ²⁰ Liú tə, v nə dūə jonj kúri tə, v dūə də kú yuu wiən tə mama. ²¹ Liú tə, v nə dūə də Yú diè tə, v yí v dūə də ka mù də Yú tə, v nə wulə ka wa. ²² Liú tə, v nə dūə də Yú *sán tə v yí, v dūə də Yú padav tə, də Yú tətə, v nə jəó kú yuu wa.

²³ Lée wá yí aba, Yú nii yənu tián-ba də Farizian-ba, á nə yí níó bələ tián tə yurí! Á pín á fugə nii nyien† Yú nə, də kú nə swə, kú yí dəjə wiən nəmanbii tətə. Yá á yáá ga télé də yien tə yoo nə dé lá, Yú nii tə nə burí. Tə mù nə yí cigá də ka dəri yinəgə zənzən də ka twá Yú də pié nədú. Mə tə mù yá nə á mə, sə á tun, á ga kəni á yáá tə duən tə də con. ²⁴ Ləzwənlilirən-ba! Á loni bunbun á nanywía wa. Yá á ga ləri nyogoma mù purji!

²⁵ Lée wá yí aba, Yú nii yənu tián-ba də Farizian-ba, á nə yí níó bələ tián tə yurí! Á yáá sin wúru zəjə də zəjə kwa, yá tə waa ga sú də njwiran wiən də á pusioni wokokwínan. ²⁶ Farizian liliu! Dí yáá n sin wúru zəjə tə waa tə. Yá kú kwa tə də wá yá zəni.

²⁷ Lée wá yí aba, Yú nii yənu tián-ba də Farizian-ba, á nə yí níó bələ tián tə yurí! Á yí ndə ləbərə nə, ba nə piri tə kwa zəni. Yá tə waa tə ga sú də tga kurən də wopupunan yiri mama. ²⁸ Mə á də yí nətú. Kára con, á yí cigá tián. Yá á waa con á yí níó bələ tián, á ga sú də yokokwínan!»

Zwezi swìn càn tə yoo tə nə bián
(Likə 11.47-51)

²⁹ Zwezi kúó swìn, v wú: «Lée wá yí aba, *Zwifə-ba Yú nii *yənu tián-ba də *Farizian-ba, á nə yí níó bələ tián tə yurí! Á lwé Yú nii *sòsònà tə ləbərə, á ga kwən lià tə, ba nə yí cigá tián, ləbərə. ³⁰ Yá á dán swín, á wú: <Kú nə yí nə yin lá nə nɪbara-ba májá wa, nə yá bá sèe, nə twá ba nə, nə gu Yú nii sòsònà tə>. ³¹ Kú mù tə yurí, á tətə burí də, á yí ba tə, ba nə gva Yú nii sòsònà tə, dwíí tə lià. ³² Kú mù nə pín, á dànà ká yá, á fwa kú tə, á nɪbara-ba tə nə dɪga kú dən, ba fwa tə, á zwèe! ³³ Á nyin ndə dija nə, ndə dəkwaa dwíí nə! Kú yí á

* 23:5 23.5 Saga nəmanbii tə ya Yú sagí tə wa púpóná nə wulə tə wa. Tə mù saga tə də lulonə nəmanbii tə yí, Zwifə-ba pià ba ma burí də, ba twá Yú zəni. † 23:23 23.23 Yú nii tə, v nə pín Moyzə nə wa, Yú burí, sə Zwifə-ba mama pa ba won mama fugə nii nyien.

bunja dɛ, á wá twá nɛtɛ, á ma jén mɛn diè tɛ bùrà tɛ yáá nɛ? ³⁴ Á cuga zɛni! Kù m̀ nɛ pɪn, á wá tun Yɪ nɪ sùsùnà dɛ wɔ̀bunja tián dɛ Yɪ nɪ yɛnu tián. Á wá gu ba duɛn, á paa ba duɛn dagaran yuu wa. Á wá mà ba duɛn dɛ dɛ fɪfiran Zwifɛ-ba *jérɛ dii tɛ wa. Yá á ga wá dɪnɔ ba kwa, á ja twá á tɪfaran tɛ wa, á vɛlɛ. ³⁵ Kù nɛtu tɛ nɛ wá tun, sɛ kù pa Yɪ tɔ̀tùnà tɛ mama gɔ̀rɪ tɛ ya á yuu zɪl. Kù nɛ zɪgɪ cɪgá tiú Abelɛ nɛ, kù ja va Zakari, Baraswi biú tɛ, á nɛ gva Yɪ diè tɛ dɛ Yɪ *jɔ̀nɪ kúrí tɛ tɛtɛnɪ wa. ³⁶ Cɪgá mama, à mù nɛ swìn kù á con: Ba lià tɛntɛ mama gɔ̀rɪ tɛ cà n tɛ wá tɔ á mù, zɛn lià tɛ yuu wa!»

*Zwezi kwi Zwerizalemò lià tɛ yɪrɪ
(Likè 13.34-35; 19.41-44)*

³⁷ Zwezi kùb swìn, v wú: «*Zwerizalemò tián-ba, Zwerizalemò tián-ba! Á mù lià tɛ, á nɛ gwɪ Yɪ nɪ *sùsùnà tɛ, á ga dɪlɪ ba tɛ, Yɪ nɛ tun á con, dɛ kapana! Nɛɛ bagalɪ nɛ à sɔ̀nɪ, sɛ à kɛ aba à sɛpuni nɛ, ndɛ cɛrú nɛ yáá kɛ kù cɔ̀biɪ kù vanà dɛn nɛ, yá á ga wá kù sɛ! ³⁸ Á nɛnɛ, Yɪ dɔ̀gɔ v *diè tɛ, ka nɛ wulɛ á con, mɪámíán. ³⁹ Yá dɛ tɛ mama, à mù nɛ swìn kù á con: Kù nɛ mɛ síún nɛ, á kùb bá na nɛ, kù ja vɛlɛ, á nɛ wá swìn, á wú: <Yɪ wá fwa zɛni liù tɛ yɪra, v nɛ biàn *Yuu-Tiu yɪrɪ yuu wa! > »

24

*Zwezi swìn Yɪ diè tɛ cvna yoo
(Marəkè 13.1-2; Likè 21.5-6)*

¹ Kù kwa nɛ, Zwezi nan *Zwifɛ-ba Yɪ *diè tɛ wa, v viri. Kù mánjá tɛ wa, v karɓɪa tɛ fàrú ba yí v yɪra, sɛ ba pa v ywàñ Yɪ diè tɛ nɛ lwɛ nɛtu. ² Zwezi dà n swìn, v wú: «Á ba kù nɛtu tɛ na? Cɪgá mama, à mù nɛ swìn kù á con: Kapan nɛdu tɛtɛ bá ga yɛbɛ, kù nɛ wá pɛn kù don yuu wa. Tɛ mama mɪámíán wá lwá tɛ».

*Talikwa mánjá tɛ yoo
(Marəkè 13.3-13; Likè 21.7-19; Matie 10.17-22)*

³ Kù kwa nɛ, Zwezi nɛ jɛð *oliviye tián paan yuu wa, v karɓɪa tɛ fàrú ba yí v yɪra, ba mù dɛ wá cɪcɪ. Ba taa v yɪra ba bwe wá, ba wú: «Bɪrɪ nɛba mánjá tɛ, kù yoo tɛ nɛ wá tun, dɛ mumunan, tɛ nɛ wá bɪrɪ nɛba dɛ, n pɪl n biàn dɛ luɔ zanjɔ mánjá yí».

⁴ Zwezi lɛ ba, v wú: «Á cɪa á tián nɛ, sɛ liù mama dà n ká gɪgarɪ aba. ⁵ Lià zɛnzɛn wá ja á yɪrɪ, ba bà. Ba liù mama ga wá swìn, v wú: <Á mù nɛ yɪ *Kərisɛ>. Yá ba ga wá gɪgarɪ lià zɛnzɛn. ⁶ Á wá dí yáá, á nɪ kùb yoo dɛ kù bwɛlɛ. Yá á tɛ kùb wá nɪ dɛ, kùb tɛ yí. Á dà n ká pa fɛn ja aba. Kù mɛ, sɛ kù nɛtu tɛ yí. Yá kù tà luɔ zanjɔ

mánjá nɛ yí. ⁷ Dwié tɛ luɔ mama wa wá ta tɛ zɪgɪ duɛn nɛ. Yá payuu wá ta kù zɪgɪ kù don payuu nɛ. Niɛn dɛ tɛ sɛsɛgu wá yá bwálá kapupu nɛ. ⁸ Tɛ mù yìèn tɛntɛ mama wá yà, ndɛ kan pùè tɛntɛn yɪnɔ nɛ, v lɔrɪ mánjá wa.

⁹ Yá lɛzoni wá pa, ba ja aba, ba kɛ cà n wa, ba ga wá gu aba. Lià mama mɪámíán wá dún aba à mù yɪrɪ. ¹⁰ Kù mù mánjá tɛntɛ wa, lià zɛnzɛn wá pɪl, ba yá nɛ. Ba wá gwɪn duɛn dɛn, ba ga wá dún duɛn. ¹¹ Kunkun nɪ sùsùnà zɛnzɛn wá nan, ba ga wá gɪgarɪ lià zɛnzɛn. ¹² Yokukwɪnan wá sú tɛ, kù pa lakapupu sonu fu kù mun. ¹³ Yá liù tɛ, v nɛ jɪn pɪnú wuuu, v dà n ká pɪl v kɛ v kwa, v va v gúrí, v wá na mɪ, kù nɛ ba zwɛɛ Yɪ con. ¹⁴ Ba wá kàrɪ suywánjɔ tɛ, kù nɛ bɪrɪ, Yɪ nɛ wá dɛ v pàrɪ tɛ nɛtu, lià yuu wa. Luɔ mama wa, ba wá bɪrɪ kù lià tɛ mama nɛ, sɛ ba nɪ kù. Kù kwa nɛ, luɔ dà n wá zàn».

*Wokukwɪn tɛ, Yɪ nɛ zɔnɪ yoo
(Marəkè 13.14-23; Likè 21.20-24)*

¹⁵ Zwezi kùb swìn, v wú: «Á wá na kù tɛ, ba nɛ ma boŋɛ <wokukwɪn> tɛ, kù nɛ cùgá. Yɪ nɪ *sùsùnà Daniyelɛ swìn kù yoo dɛ, kù wá jɛn *Zwifɛ-ba Yɪ *diè tɛ wa. (Sɛ liù tɛ, v nɛ kàrɪ, zùrɪ v yɪrɪ!) ¹⁶ Kù mánjá tɛ wa, sɛ lià tɛ, ba nɛ wá yá Zwide nagwanaa con, dɛrɪ ba dɪ pɛɛn. ¹⁷ Liù tɛ, v nɛ wá yá dɛyuu wa, kùb dà n ká cú, v tɪ v diè wiɛn, v ja vií. ¹⁸ Yá liù tɛ dɛ, v nɛ wá yá kárá wa, dà n ká pɪl v va sàñ, sɛ v tɪ v gànù don. ¹⁹ Kù wá yá lɛɛ mánjá tɛntɛ wa, kù pa kana tɛ nɛ, ba nɛ jɛ pwií, dɛ ba tɛ nɛ, bɪa nɛ nɔwá ba nyunɪ nɛ! ²⁰ Á lɔrɪ Yɪ, sɛ á dɔ̀ru tɛ dà n ká ya waran mánjá wa, nɛ á yɛð Zwifɛ-ba *sié dɪn nɛ, ²¹ kù mánjá tɛntɛ cà n tɛ nɛ ba don ja yɪrɪ. Tɛ yɪrɪ wá lá yɪn luɔ nɛ jɛn kù jɪv mama, kù ja bà kù yí zɛn. Yá tɛ yɪrɪ don dɛ ga bá yá lá, abada. ²² Kù nɛ tà Yɪ pɪn nɪ, sɛ tɛ mánjá tɛ pɔ̀wàrɪ ka mun yɪrɪ, liù yá bá yá lá v na mɪ, kù nɛ ba zwɛɛ Yɪ con. Yá tɛ mánjá tɛ dà n fɔ̀a ka mun lià tɛ yɪrɪ, Yɪ nɛ kúrí.

²³ Liù dà n nɛ swìn á con, v wú: «Á ywánjá, *Kərisɛ wulɛ yɛbɛ!» Nɛ à yɛð: «U wulɛ lá con!» Á dà n ká sɛɛ kù tiú nɪ. ²⁴ Kunkun Kərisɛ-ba dɛ kunkun nɪ sùsùnà wá bà. Ba wá tun yikunu diàn mumunan nɛ dáá dɛ yomulan, sɛ ba ma gɪgarɪ lià tɛ tɛtɛ, Yɪ nɛ kúrí tɛ. Dɛ kù nɛ wáá, sɛ ba lɪ ba Yɪ con. ²⁵ Á cuga zɛni! Á mù nɛ dí yáá, à swìn kù á con nɛ.

²⁶ Dɛ liù nɛ swìn á con nɛ, v wú: «Á nɛnɛ, v wulɛ kasɔɔ lanworu wa!» Á dà n ká va lá nɛ! Nɛ à yɛð liù nɛ swìn á con nɛ, v wú: «Á nɛnɛ, v sɛgɛ diè wa!» Á dà n ká sɛɛ kù tiú nɪ. ²⁷ Ndɛ dwá pɪpɪlu nɛ yáá

* 24:27 24.27 Zwezi yɪ v tɛtɛ yoo nɛ v swìn.

pìrò lanworu, ku zigi yu yiptan, ku ja va yu yizwia tē, mē nētv *Ləzwənə-Biu* tē wá pií v bà. ²⁸ Ku wá yà, ndə ku nē swìn, ku wú: «Bwálí tē nē wotguv nē wulə, dilən yáá kun duən nē lá.»

Nətv Ləzwənə-Biu tē wá pií v bà tia yuu wa

(Marəkə 13.24-27; Likə 21.25-28)

²⁹ Zwezi kúv swìn, v wú: «Ku máǵá təntə càn tē kwa nē, yicav tē wá ji yikunu. Cànà tē kúv bá ja poni. Kacilacé wá nan lanworu wa, tē tv. Yá diàn tē, tē nē wulə lanworu tē wa dē wá gugurə. ³⁰ Ku kwa nē, mumuv wá nan lanworu wa, ku nē burí *Ləzwənə-Biu† tūrí tē. Tia yuu ləzoni mama dān wá bubwi, ba wá na Ləzwənə-Biu tē bakwan tē wa, dē v biàn dē diàn dē dun, tē nē dáá. ³¹ Nabwana kori nəfarv wá wírú. Yá v ga wá tvn v *malike tē tia sapanan banu tē mama nē. Tē wá kē lià tē, v nē kúri tē mē duən nē.»

Zwezi kàrì kapırv yoo

(Marəkə 13.28-31; Likə 21.29-33)

³² Zwezi kúv swìn, v wú: «Á nəǵə, yoo tē, à nē pià, sē à twá kapırv tē kàrà tē, nē à swìn: Máǵá tē nē, ku nəe tē nē yí wabwalan, yá ku ga twé vuran, á yəó dē, sii bwələ. ³³ Ku nētv tē pià ku burí dē, á dān nē nı tē mù wiən tē dē tē yí, á mē, sē á lwarı dē, yoo tē bwələ, sē ku tvn. ³⁴ Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Ku yoo təntə wá tvn, dē zən lià tē mama, ba nē wulə tia yuu wa, tē wá ti, ba zwēe. ³⁵ Lanworu dē tia mē wá jén, yá à sùràn tē mù bà jén, abada!»

Yı cıci nə yəó luv zanv máǵá

(Marəkə 13.32-37; Likə 17.26-30, 34-36)

³⁶ Zwezi kúv swìn, v wú: «Liù mama yèrì diun tē, nē à yəó máǵá tē, yìən təntə nē wá tvn. *Malike tē Yı *sǵn nē, dē Yı-Biu‡ tē tətə yèrì ku. Á nyuna Yı cıci nə yəó ku. ³⁷ Máǵá tē *Ləzwənə-Biu§ tē nē wá pií v bà, yìən tē wá yà, ndə tē nē yın nētv Nowe máǵá tē wa. ³⁸ Ku yı nētv, máǵá təntə wa, dē dwà nəfarv tē, tē nē wá twi. Ku máǵá tē wa, lià tē yà dē, ba nywìn, ba swe duən nē, dē ba swe ba bwí lià yuu wa, ku ja va diun tē, Nowe nē zva níá yuu bori nəfarv tē wa. ³⁹ Ba wá yoo mama bèeé, ku ja va ku yí máǵá tē, dwà nəfarv tē nē twi, ku pēe ba mama.

Mə ku wá yá nētv dē Ləzwənə-Biu tē nē wá pií v bà. ⁴⁰ Ku máǵá tē wa, bara bələ wá yá kári wa. Yı wá ti v don, v ga yá v don lá. ⁴¹ Kana bələ wá gá mun duən nē, nuɲv yuu wa. Yı wá ti v don, v ga yá v don lá. ⁴² Á dānà ká dwēe, á nē yèrì máǵá

tē, á *Yuu-Tıu tē nē wá bà yırv. ⁴³ Á cuga ku tē zəni: Də diè tiú yà nē yəó máǵá tē, ɲwìàn nē wá bà tıtvn nē, v bà dwēe. Yá v ga bá yá, sē ɲwìàn tē kén v diè tē, v zv ka wa. ⁴⁴ Mə ku mù nē pın, á dē kənə á sírì, Ləzwənə-Biu tē nē wá bà máǵá tē wa, á nē ba bɲja yırv.»

Tvtvnzəɲu dē tvtnkvkwıvn yoo

(Likə 12.42-48)

⁴⁵ Zwezi kúv swìn, v wú: «Wàà dān nē yı ku mù tvtnv təntə, v nē sēe nii dē pié nēdv, v ga cı v tiàn nē, v yuu tiú nē pın wá cwəǵə, sē v ywǵn tvtnà tē duən tē yuu, sē v pa ba wodiuv, máǵá tē nē, ku nē mē? ⁴⁶ Ku tvtnv təntə wá yá pupwən wa, dē yuu tiú tē ka pií ka bà diè wa nē, v nē yí wá, dē v wulə ku tvtvı tē wa! ⁴⁷ Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Yuu tiú tē wá pa wá cwəǵə, sē v ywǵn v wiən tē mama yuu. ⁴⁸ Yá dē ku mù tvtnv təntə nē yı lakvkwıvn, v wá swìn v waa con, v wú: «Á yuu tiú tē dání, v bá bà sívn.» ⁴⁹ Yá v ga zǵn, v tv v duən tvtnà tē yuu wa, v mà ba, v ga zv diɲv dē sanyvra wa, v mù dē sanyvra tē duən. ⁵⁰ Ku mù nē wá pa, v yuu tiú tē wá bà diun don nē, v di v yuu, máǵá tē wa, v nē ba wá dān. ⁵¹ U dān wá kə ku tvtnv təntə càn wa zənzə. Yá v ga wá pa, v ti níó bələ tiàn tori, bwálí təntə nē, v nē wá bubwi, v ga dıɲa v jıfvı v fıfaga.»

25

Kacian fugə zwansısara

(Matie 24.42-44; Likə 12.35-40; 13.25-28; Apokalisə 3.1-5; 19.6-9)

¹ Zwezi kúv swìn, v wú: «Yı pǵrì tē kúv wá yá ndə kacian fugə nē, ba ti ba cǵnǵn ba nan, sē ba jérv bæe don, v nē pià, sē v vva v kan fúrv. ² Ba wa kacian bonu yá yı ləyigı, ba bonu tē duən dē ga yı wubunyına tē. ³ Ba tē, ba nē yı ləyərən tē, ti ba cǵnǵn tē, ba ga wá nuga ti, sē ba ma cı ba tiàn nē. ⁴ Yá ba tē mù, ba nē yı wubunyına tē, ti nuga kunkoli dē ba cǵnǵn.

⁵ Bæe tē dān nē dání, v ba twi, kacian fugə tē mama twá duən, ba dwēe. ⁶ Tia nē gwəǵə ka tǵrà máǵá wa, kori bubwi, ku wú: «Á nəǵə, fúrv bæe tē nē! Á naɲa, á va á jérv wá!» ⁷ Kacian tē dān ma wírú ba zǵn, ba wulə ba kwən ba cǵnǵn. ⁸ Ba wa ləyərən tē swìn ba wubunyına tē con, ba wú: «Á pıan nəba á nuga tē mancın, nē cǵnǵn tē nē wulə tē dəɲı yırv. ⁹ Ba wubunyına tē ma swìn, ba wú: «Abada, ku wǵrì, ka nē bá yí nē mù, dē á mama kənu yırv. Á vlə, á yə yə wá!» ¹⁰ Ba dān ma kēen ba va, sē ba yə nuga tē. Ku máǵá

† 24:30 24.30 Zwezi yı v tətə yoo nē v swìn. ‡ 24:36 24.36 Zwezi yı v tətə yoo nē v swìn. § 24:37 24.37 Zwezi yı v tətə yoo nē v swìn.

təntə wa, fúru bæe tə twi, v yí, ba tə bonu tə, ba nə ken ba sírí ba zwèe, ba dànì wà tè. Ba twá v nə, ba zv fúru diè tè wa, sè ba dó fúru dijə tè. Yá liù ga tagv mimii tè. ¹¹ Kú kwa nə, kacian tə duən tə twi, ba yí, ba ga bubwi, ba wú: «Yuu tíú, yuu tíú, sírí mimii tè, sè nə zv!» ¹² Yá fúru bæe tè le, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn kú á con: À yèrì aba!» »

¹³ Zwezi dàñ ma sírí lá nə, v wú: «Á dànà ká dwèe, á nə yèrì diun tè, nə à yèò máñá tè, *Ləzwəñə-Biu*^{*} tè nə wá pií v bà».

*Tòtònà batwa duən zwansisara
(Likə 19.11-27)*

¹⁴ Zwezi kúò swìn, v wú: «Yú pàrì tè kúò yí, ndə bæe don nə pià, v va cwəñə. U dàñ ma bon v tòtònà, v tí v jìjə, v pa ba. ¹⁵ U pin síán sèbikulan[†] bonu v don nə, v pa síán sèbikulan bəle v don də nə, v ga pa síán sèbikulv nədú talkwa liù tè nə. Ba liù mama jon kú tè nə me v diàn. U dàñ ga vií. ¹⁶ Tòtònù tè, v nə ní síán sèbikulan bonu tè, vəli lala v yolu də kú sèbiu tè, v na síán sèbikulan bonu duən, v sírí lá nə. ¹⁷ U tè də, v nə ní síán sèbikulan bəle tè, də fwa nətv, v də ga na síán sèbikulan bəle duən, v sírí. ¹⁸ Yá v tè, v nə ní síán sèbikulv nədú tè, tíú vəli v kù buv tia, v sègè v yuu tíú sèbiu tè lá.

¹⁹ Kú nə díán díán, tòtònà tè yuu tíú pií, v bà. U dàñ ken v tòtònà tè duən nə, sè v jón, bèèèe nə ba fwa də v sèbiu tè. ²⁰ U tè, v nə ní síán sèbikulan bonu tè fàru v yí v yira, v ga birí wá síán sèbikulan bonu tè duən tè, v nə ní v sírí lá tè, v ga wú: «Yuu tíú, n yá pin nə síán sèbikulan bonu. Nèñ, tè bonu duən nə, à ní à sírí lá nə». ²¹ U yuu tíú ma swìn v con, v wú: «Kú zìən, n yí tutvzəñu, n ga sèe à níi də pùé nədú. N tvñja zəni wiən tè wa, tè nə ba funə jə zənzən. Kú mù tè yiri, à dàñ wá pa n ywáñ wiən tè yuu wa, tè nə jə funə zənzən. Bää, n ga yá pupwən wa də nə». ²² Tòtònù tè, v nə ní síán sèbikulan bəle tè də fàru v yí, v də ga wú: «Yuu tíú, n yá pin nə síán sèbikulan bəle. Nèñ, tè bəle duən nə, à ní à sírí lá nə.» ²³ U yuu tíú ma swìn v con, v wú: «Kú zìən, n yí tutvzəñu, n ga sèe à níi də pùé nədú. N tvñja zəni wiən tè wa, tè nə ba funə jə zənzən. Kú mù tè yiri, à dàñ wá pa n ywáñ wiən tè yuu wa, tè nə jə funə zənzən. Bää, n ga yá pupwən wa də nə».

²⁴ Kú kwa nə, tòtònù tè, v nə ní síán sèbikulv nədú tè də fàru v yí, v ga wú: «Yuu tíú, à yá yèò də, n yí liù tè, n yoo nə

dà. N yáa za bwáli tè nə, n nə wá dwi. N ganú bwáli tè nə, n nə wá wobia mí. ²⁵ Fəñ jün nə, yá à vəli à kù tia, à sègè n sèbiu tè lá. Nèñ, n sèbiu tè nə, n jon». ²⁶ U yuu tíú ma swìn v con, v wú: «Tutvñkukwvñ! Yayvnyan! N yèò də, à za bwáli tè nə, à nə wá dwi. À ganú bwáli tè nə, à nə wá wobia mí. ²⁷ Kú nə yí nətv tè, n yá wá tún à sèbiu tè sèbiu daka wa. Yá à túri tè wa nə, à yá wá jon à sèbiu tè də kú yuu nywarí». ²⁸ Yuu tíú tè dàñ ma swìn v lià tè con, v wú: «Á jonə síán sèbikulv nədú tè v con, á pa liù tè nə jə síán sèbikulan fugə tè nə. ²⁹ Ba wá pa liù tè nə, v nə jə, yá kú tíú wá yá jìjə tíú. Yá liù tè, v nə ba jə, ba wá jon mancun tè də, v nə jə. ³⁰ Kú mù tutvñkukwvñ təntə, á dula wá kàrá wa yikunu tè wa. Kú bwáli təntə wa, v wá bubwi, v ga duña v jìfví v fifaga.»

Bùrà b̀̀r̀i diun tè yoo

(Zwan 5.22, 27-29; Apokalisə 20.11-15)

³¹ Zwezi kúò swìn, v wú: «Máñá tè nə, *Ləzwəñə-Biu*[‡] tè nə wá bà də v dun də v *mahke tè mama, v wá jəñ v dun padav tè yuu wa. ³² Luv dwiə tè mama wá kun duən nə v yáa con. Yá v dàñ wá pwèe lià tè duən wa, ndə payrv nə pwèe pee də b̀̀ǹi duən wa. ³³ U wá kə pee tè v jìzən§ nə, v ga kə b̀̀ǹi tè də v jìgwìə nə. ³⁴ U mù piú tè dàñ wá swìn ba tè con, ba nə wulə v jìzən nə, v wú: «Á mù lià tè, à nyina Yú nə pià, sè v fwa zəni á yira, á biàn, á tını Yú pàrì tè. Yú kwen kú v tún lá nə, sè v pa aba, luv nə fwa máñá tè wa. ³⁵ Niən jün nə, yá á ga pa nə wodiu. Nanyvni jün nə, yá á ga pa nə níá, à nyv. Á yun vee, yá á ga ja nə, á kə á con. ³⁶ Á yun yatanwala tíú, yá á ga pa nə gənd, à zv. Á yun yayvñv, yá á ga ywarí nə. Á yun b̀̀án diè wa, yá á twi á na nə».

³⁷ Cígá tíán tè dàñ wá le wá, ba wú: «Yuu-Tiu, máñá kwá wa nə, nə ní mú də niən jə, nə ga pa mú wodiu, n dá. Nə à yèò də nanyvni jə, nə ga pa mú níá, n nyv? ³⁸ Máñá kwá wa nə, nə jün mú, nə kə nə con nə, də n yí vee, yá nə ga zv mú gənd, də n yí yatanwala? ³⁹ Máñá kwá wa nə, nə ní mú də n yì, nə à yèò də n wulə b̀̀án diè wa, nə ga va nə na mú?» ⁴⁰ U mù piú tè dàñ wá le ba, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn kú á con: Nèe tè mama, á yá nə fwa kú à nubiu tè nədú yira, v nə swə v yí ba me labwanv də tətə, kú yí à mù yira nə, á fwa kú.»

⁴¹ Kú kwa nə, v mù piú tè wá swìn ba tè con nə, ba nə wulə v jìgwìə nə, v wú: «Á fàrá, á nan kwa à yira! Á mù lià tè, Yú

* 25:13 25.13 Zwezi yí v tətə yoo nə v swìn. † 25:15 25.15 Síán sèbikulv nədú yí yitvri mùrù bardu (6 000) tvvñjə njwírán. ‡ 25:31 25.31 Zwezi yí v tətə yoo nə v swìn. § 25:33 25.33 Ka jəñ piú jìzən vən nə yí dun bwáli.

nə ziri, v kə á nē, á vələ mən tē wa, tē nə ba dənə, tē nə kwen tē tógó lá nē tē pa *Stana dē v malike nē! 42 Niən jun nē, yá á ga wà nē pín à dé, nanyoni jun nē, á ga wà nē pín à nyu. 43 Á yin vee, á ga wà nē jun, á kə á con. Á yin yatanwala tíú, á ga wà nē gánù pín à zv. Á yin yayuju, à yí bāñ diè wa, á ga wà nē nɪ. 44 Ba dē kúù wá le, ba wú: <Yuu-Tiu, máná kwà wa nē, nē nɪ mú dē niən jē, nē à yəó dē nanyoni jē, nē à yəó dē n yí vee, nē à yəó dē n yí yatanwala, nē à yəó dē n yí yayuju, nē à yəó dē n wulə bāñ diè wa. Yá nē ga wà mù san?> 45 U mù più tē wá le ba, v wú: <Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Nē tē mama, á nē wá ku fwa liù nēdu yira, v nē swə v yí labwanu dē, ku yí à mù yira nē, á wá ku fwa. 46 Ba mù dāñ wá va cān bwálí nē, tē nē ba zwēe. Yá cígá tián tē wá na mɪ tē, ku nē ba zwēe Yú con.>»

26

Lìà vuru, sē ba gv Zwezi

(Marəkə 14.1-2; Likə 22.1-2; Zwan 11.47-53)

1 Máná tē wa, Zwezi nē fwa v kàrì tē mama, v zwēe, v swìn v karbia tē con, v wú: 2 «Á yəó dē, ku ga dūn bələ, sē *Pakə cānà dé. Ba wá twá cānà tēntē nē, ba ma ja *Ləzwənə-Biu* tē, ba pa, sē ba paa wá dagarv yuu wa, sē v tɪ».

3 *Zwifə-ba Yú *joŋwana yun tián dē ba *nəkwina dāñ kun duən nē Kayifə Yú joŋwana yun tián nəkwita dəwə wa. 4 Ba vuru ba kə duən nē, sē ba tun yíá swian, ba ja Zwezi, ba gv. 5 Ba swìn, ba wú: «Nə wá mē, sē nē ja wá cānà tē máná wa, sē guregure dān ká zàn lalv tē tətəŋi wa».

Kan don lwá turali Zwezi yuu wa

(Marəkə 14.3-9; Likə 7.36-50; Zwan 12.1-8)

6 Zwezi yá wulə Betani nē, Simon tē, v yá nē yí dayaru, diè wa. 7 Kan don fàrú v yí v yira. U yá jē più kaban kunkoli, ba nē boŋə <albatari>. Ku nii yá súé dē turali nuga, ku kwənə nē dáá. U lwá ku mù turali nuga tēntē Zwezi yuu wa dē máná tē, ba nē wulə ba dé.

8 Máná tē wa, Zwezi karbia tē nē nɪ ku mù tēntē, ku wá ywání yí ku pa ba, ba ga swìn duən con, ba wú: «Bēēē nē pín, v ma cùgù wofaru ku tē? 9 Ba yá wáá ku turali nuga tē ba yoli sēbifaru. Yá ba ga pín sēbiu tē zura nē». 10 Zwezi dāñ lwarì dē, ku yí nēt v nē ba swìn, v ga swìn ba con, v wú: «Bēēē yiri nē á ma cùgà kan tē piùé nē? Ku tē, v nē tun v pa nē, ku zìən. 11 Zura wulə dē aba máná mama. Yá

à mù ga bá ya dē aba máná mama. 12 Kan tē lwá turali nuga tē à yira, sē v ma kwən nē à ləbəri wa. 13 Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Bwálí tē mama wa, ba nē wá swìn ku suywánú tēntē, luv mama wa, ba wá man ku tē, kan wá tē nē tun, sē ba ma wá líi v nē».

Zwidasə ken siri, sē v ja Zwezi v pa v dɔŋa nē

(Marəkə 14.10-11; Likə 22.3-6)

14 Zwezi karbia fugə bələ tē wa ladva don, ba nē ma boŋə Zwidasə Yisəkariyotə, vəli v yí *Zwifə-ba Yú *joŋwana yun tián tē. 15 U vəli v swìn ba con, v wú: «Bēēē nē á wá pa nē, dē à nē ken Zwezi á jìan wa?» Ba dāñ ma gələ cɪnta səbikulan fitwa, ba pa wá. 16 Ku nē zigi ku máná tēntē nē, Zwidasə dāñ yá pià cwəŋə nəzəŋu, sē v ma kə Zwezi ba jìan wa.

Zwezi dē v karbia tē dé Pakə cānà wodiú

(Marəkə 14.12-21; Likə 22.7-14, 21-23; Zwan 13.21-30)

17 Ku yí cānà tē dɪn tē nē, *Zwifə-ba dé dipen tē, ku nē ba sabwari kəni. Ku tēntən dɪn tē nē, Zwezi karbia tē twi, ba bwe wá, ba wú: «Yèn nē n pià, sē nē tanɪ *Pakə cānà wodiú tē?» 18 Zwezi dāñ ma swìn ba con, v wú: «Á vələ tv tē wa, liù don con, á swìn ku tíú con, dē karyina wú: <Á tian máná yí. Ku yí n mù bwálí nē nē, à wá dé Pakə cānà tē dē à karbia tē.>» 19 Karbia tē fwa ku tē, Zwezi nē pín nii, sē ba fwa. Ba tunja, ba ga tanɪ Pakə wodiú tē.

20 Máná tē dədəni nē yí, Zwezi dē v karbia fugə bələ tē dāñ twi, ba jəñ duən nē, ba wulə ba dé. 21 Máná tē wa, ba nē wulə ba dé, Zwezi swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Á liù don wá ja nē v pa». 22 Karbia tē pwií cùgù zənzən. Ba dāñ ma bwe wá ladu ladu, ba wú: «*Yuu-Tiu, ku ya à mù, naaa?» 23 Zwezi ma le, v wú: «Liù tē, v nē kuli v dipen tē dē nē zɔŋa tē wa, mē ku tíú nē wá ja nē v pa. 24 *Ləzwənə-Biu† tē wá tɪ, ndē ku nē púpúní Yú sagi tē wa nət v. Yá ku dāñ wá yá cān ku pa liù tēntē nē, v nē wá ja Ləzwənə-Biu tē, v pa. Ba yá nē wá ku bēe tē luri, ku yá kukwa!» 25 Zwidasə, v mù liù tē, v nē wá ja Zwezi, v pa tē swìn, v wú: «Karyina, ku yí à mù, naaa?» Zwezi ma le, v wú: «Mē ku nē n swìn, n mù nəl»

Yuu-Tiu nimarv wodiú tē yoo

(Marəkə 14.22-26; Likə 22.14-20; 1 Korentə tián 11.23-25)

26 Máná tē wa, Zwezi dē v karbia nē wulə ba dé, Zwezi tì dipen, v kə Yú lēēē ku yiri. Ku kwa nē, v fua fua ku, v tì v

* 26:2 26.2 Zwezi yí v tətə yoo nē v swìn. † 26:24 26.24 Zwezi yí v tətə yoo nē v swìn.

pa v karbia tē nē, v ga swin ba con, v wú: «Á jonē kv tē, á dól! Kv yi á yura tē nē». ²⁷ Kv kwa nē, v ti diven wúru zuna, v kē Yü lēēē ka yuri. Kv kwa nē, v ti ka, v pa ba, v ga wú: «Á mama tē nywan diven tē! ²⁸ Cígá, kv tē yi á mù jana nē. Jana tēntē nē biri á dē Yü *nimaru tē. Jana tēntē nē wá nan lià zēnzēn yuri, sē Yü kwēn ba cuna v li v mù dē ba pwērē wa. ²⁹ Á mù nē swin kv á con: Kv nē mē zēn, á kúb bá nyu diven kv tē, kv ja vōlē dūn tē, á nē kúb wá nyu kv dē aba á nyuna Yü *sān nē».

³⁰ Ba nun cānā tē nuñi. Kv kwa nē, ba dān ga pēe duēn, ba va *oliviye tiān paan tē yuu wa.

Zwezi biri dē, Piyerē wá swin dē, v yēri wá

(Marēkē 14.27-31; Likē 22.31-34; Zwan 13.36-38)

³¹ Zwezi dān ma swin v karbia tē con nē, v wú: «Á mama wá vi nē á dugv titun kv tē tētē nē. Kv púpúní Yü sagi tē wa, kv wú: «Á wá gv payuru tē, yá v pee tē wá laga duēn yáá nē.» ³² Zwezi ma kúb swin, v wú: «Yá máñá tē wa, á nē wá pií á bwin á nan, kv kwa nē, á wá va á diān aba Galile nagwanaa wa». ³³ Piyerē ma swin, v wú: «Ba duēn tē mama nē wá vi mú ba dugv, á mù bá mú vi á dugv, abada». ³⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, á mù nē swin kv n con: Zēn titun kv tē tētē mama, dē cēbiv tē wá kwi, n wá ten nēe batwa dē, n yēri nē». ³⁵ Piyerē ma le wá, v wú: «Á bá ten mama dē, á yēri mú, dē kv nē swē kv yi, á wá ti dē mú». V karbia tē duēn tē dē swin kv mù yoo nēdv tēntē.

Zwezi jun Yü Zwesemane nē

(Marēkē 14.32-42; Likē 22.39-46; Zwan 18.1; Ebērē-ba 5.7-8)

³⁶ Zwezi dē v karbia tē dān vōli ba yí bwálí don, ba bonē «Zwesemane». V dān ma swin ba con, v wú: «Á jōnē yēbē, dē á vōlē yáá, sē á jun Yü». ³⁷ V dān ma ja Piyerē dē Zebede[‡] bia bōlē tē, v kē v kwa. Yá pucvni nēfarv wulē kv zwí wá. ³⁸ V dān ma swin ba con, v wú: «Tian pucvni súō nē. Á jōnē yēbē, á dānā ká dwēe, ndē á nē ba dwēe nētuv».

³⁹ V dān ma va yáá mancūn, v tu tia v yáá yuu, v ga lōri Yü, v wú: «Á nyuna, dē kv nē wáá kv tunja, sē n twiēn n li yacara tē tē, n yá nē. Kv nē tà, sē kv twá, ndē á mù nē nē piā nētuv. Yá kv dān mē, sē kv yā, ndē n mù nē nē swē nētuv». ⁴⁰ Kv kwa nē, v pií v bā v karbia batwa tē con, yá v nī dē, ba dwēe. V ma swin Piyerē con, v wú: «Á wá wānī, sē á súrí á yíá á yá dē nē lugu

nēdv dē tētē? ⁴¹ Á súré á yíá, á ga lōri Yü, sē v san aba, sē *Sitana dān ká wānī aba, v dōdēn, sē v yigu v pa á tun yokukwūn. Lēzwēnē pubvñja mù yáá piā, sē kv fwa zēni, yá v yura tē ga ba diān jē kv fwa kv».

⁴² V ma kúb pií v va nēe bōlē nīi nē, v tē kúb lōri Yü, v wú: «Á nyuna, dē yacara tē nē wāri tē lē, dē á nē wá tē dí, sē n mù puswēnē tē nē tun!»

⁴³ V ma kúb pií v bā v karbia tē con, yá v kúb nī dē, ba dwēe, ba wāri ba yíá ba súri, dwian tē yuri. ⁴⁴ Zwezi ma kúb lē, v yá ba, v va yvñvna. V kúb lōri Yü nēe batwa tē nīi nē, v tē ga bwē tē súrān tēntē tētē.

⁴⁵ V kúb pií v bā v karbia tē con, v ga wú: «Á tē yi á tégó, á dwēe? Á nēñē, máñá tē, ba nē wá ja *Lēzwēnē-Biu[§] tē, ba kē cuna lià tē jīān wa, tē bwōlē. ⁴⁶ Á zāñā, nē vii! Á nēñē, bēe tē, v nē wá ja nē, v pa tē nē, v bwōlē!»

Zwezi janv tē yoo

(Marēkē 14.43-52; Likē 22.47-53; Zwan 18.3-12)

⁴⁷ Zwezi yā tē wulē v swin, dē Zwidasē yí. V yá yi v karbia fugē bōlē tē wa, liū don. Lalv yá wulē v kwa dē ba jīān lagvri siān dē dangwōlōn. Ba yi *Zwifē-ba Yü *jonwana yun tiān tē dē ba *nēkwina tē nē tun ba. ⁴⁸ Liū tē, v nē wá ja Zwezi v pa tē yá biri kv mù lià tēntē, ba nē piú v kwa tē, mumunv tē, v nē wá twá, sē v ma biri Zwezi. V dān ma swin, v wú: «Liū tē, á nē wá kukwālī tē, mē v mù nē, á piā. Á jana kv liū tēntē». ⁴⁹ Zwidasē fārú lala v yí Zwezi yura, v ga swin v con, v wú: «Á jūnī mú, karnyina!» V dān ga kukwālī wá. ⁵⁰ Zwezi dān ma swin v con, v wú: «Á dabēe, kv tē, n nē twí, sē n fwa, fwa kv lala».

Ba duēn tē dān ma fārú ba yí, ba ja Zwezi. ⁵¹ Liū don, v nē yun dē Zwezi cūrú v lagvri siú, v ma za Yü jonwana yun tiān nēkwia tūtōnū zūn, v gwōñē. ⁵² Zwezi ma swin kv tiú tē con, v wú: «Lià tē mē, ba nē cūrī lagvri siú, ba ma gvī, ba dē yi lagvri siú nē wá gv. Kv mù tē yuri, pií, n kē n lagvri siú tē kv bwálí nē. ⁵³ N yēri dē, á wáá á nyuna Yü sanjv á lōri, v ga wáá v tunja *malūke kapvppv piúlē fugē bōlē lala, naaa? ⁵⁴ Yá kv dān nē yun nētuv, kv nē púpúní Yü sagi tē wa, nīi wá fwa nētē kv ma sí. Dē tē nē swin dē, kv wá twá nētuv, kv ma tun».

⁵⁵ Zwezi dān ma swin lalv tē con nē, v wú: «Á twi dē lagvri siān dē dangwōlōn, sē á ma ja nē, ndē á yi jwīān tē, á nē gvī lià. Dūn mama, á jōni *Zwifē-ba Yü *diē tē wa, á kārī lá nē, á ga ba nē janv. ⁵⁶ Yá tē

‡ 26:37 26.37 Zebede bia bōlē tē nē ya Zwakē dē Zwan.

§ 26:45 26.45 Zwezi yi v tētē yoo nē v swin.

yìèn tē mama dān yí, sē kv tē nē púpóní Yú níi *sòsùnà saga tē wa, níi ma sù».

U karbia tē mama dān ma dēri, ba yá wá.

Zwezi wulə Zwifə-ba yun tián tē, ba nē bōrì bōrà yáá con

(Marəkə 14.53-65; Likə 22.54-55, 63-71; Zwan 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Lià tē, ba nē jun Zwezi tē ja wá, ba va *Zwifə-ba Yú *joŋwana yun tián nəkwiá Kayifə con. Lantē nē, Yú níi *yēnu tián tē dē Zwifə-ba *nəkwiá tē yá kun duən nē. ⁵⁸ Piyerə yin Zwezi kwa yujona, v ja va Yú joŋwana yun tián nəkwiá tē dəwoo wa. U wəli v zv v jəə kárá tē wa, v dē Yú joŋwana yun tián nəkwiá tē tótúnà, sē v ma na nətə tē, kv nē wá zwēe.

⁵⁹ Yú joŋwana yun tián tē dē Zwifə-ba yun tián tē, ba nē bōrì *bōrà tē mama yá pià lià, ba nē wá swin kunkun yoo, ba kē Zwezi yuu wa, sē ba ma gv wá. ⁶⁰ Lià zənzən nan, ba kuni kunkun ba keni Zwezi níi nē. Yá dē kv mama ba wá yoo ni, sē ba kē v yuu wa. Talikwa, talikwa nē, bara bələ duən nan ba zigí tətəŋi wa, ⁶¹ ba ga wú: «Bēe wá tē swin, v wú: «Á wáá Yú *diə tē à mà, à ga pií à lwá ka dian batwa níi nē.» ⁶² Yú joŋwana yun tián nəkwiá tē zàn, v swin Zwezi con, v wú: «N ba yoo le, naaa? Bēēē nē lià ba tē swin, ba kēni n yuu wa?» ⁶³ Yá Zwezi púé v níi. Yú joŋwana yun tián nəkwiá tē ma kúb swin, v wú: «Á lōri mú, taa Yú tē, v nē wulə mu wa tē yiri, n le nēba, dē n cigá nē yi *Kərisə, Yú-Biu».

⁶⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Mē kv yi nətə, ndē n tətē nē swin tē. Yá à mù nē swin kv á con, à sūrì lá: Kv nē zigí síún, á wá na *Ləzwəñə-Biu* tē, v jəə Yú tē, v nē wulə tē mē yuu wa, jizən† vān nē. Á wá na wá dē, v naŋa lanworu bakwan tē wa, v biān». ⁶⁵ Yú joŋwana yun tián nəkwiá tē dān ma ciru v gānù dē liŋa, v ga swin, v wú: «D twin Yú! Nē kúb ba lià pià, sē ba birí nēba yoo don! Á ní síún kv tē, v nē twin Yú. Bēēē nē á buŋa kv yuu wa?» ⁶⁶ Ba le wá, ba wú: «D mē, sē ba gv wá».

⁶⁷ Ba dān ma pi mumian, ba lwá v yáá wa. Yá ba ga mà wá dē jingungulə. Ba duən faru v pipara nē, ⁶⁸ ba ga wú: «Kərisə, lwarí liú tē, v nē mà mú!»

Piyerə swin dē, v yəri Zwezi

(Marəkə 14.66-72; Likə 22.56-62; Zwan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Piyerə yá jəə dəwoo tē wa. Tutunbua don fāru v yi v yira, v ga wú: «N dē yá wulə dē Zwezi Galile tiú tē». ⁷⁰ Yá v ten lià tē mama yáá con nē, v wú: «Á yəri kv

tē, n nē pià, sē n swin». ⁷¹ Kv kwa nē, v nē zàn, v wələ dəwoo tē mimii kwólə wa, tutunbua tē don dē kúb ni wá, v ma swin lià tē con, ba nē wulə kv bwálí tē nē, v wú: «D tē yi dē Zwezi *Nazarətē tiú tē».

⁷² Piyerə ma kúb ten, v dù, v wú: «Á mù yəri kv bēe təntə». ⁷³ Kv nē fwa mancu, ba tē, ba nē ziga lá tē fāru ba yí Piyerə yira, ba ga swin, ba wú: «Cígá mama, n yi ba wa liú. N níi svu tətē birí bwálí tē, n nē nan». ⁷⁴ Piyerə ma kv sūrì v níi, v wulə v dwi dē v poli v kēni v tián nē, v wú: «Á yəri kv bēe təntə!» Kv máŋá təntə tətə wa nē, cəbuv kwi.

⁷⁵ Yá Piyerə dān liú kv tē, Zwezi nē swin v con nē, v wú: «Dē cəbuv tē nē wá kwí, n wá ten nēe batwa, dē n yəri nē!» U dān nan, v ga kwí yinənkurə.

27

Ba jin Zwezi, ba va Pilatə con

(Marəkə 15.1; Likə 23.1-2; Zwan 18.28-32)

¹ Jju fuən fuən *Zwifə-ba Yú *joŋwana yun tián tē mama dē ba *nəkwiá tē kun duən nē, ba vuru, sē ba gv Zwezi. ² Ba jun wá, ba vva ba ja va ba pa *Pilatə nē, v nē yi yáá tiú, piú nəfaru tē nē li v tún.

Zwidasə tian tē yoo

(Tutvnan 1.16-20)

³ Máŋá tē wa, Zwidasə, v nē jun Zwezi v pa, tē nē ni dē, ba wá gv Zwezi, v zva pucun nəfaru wa. U dān ma pií v ja səbikulan fitwa tē, v ja va v pa *Zwifə-ba Yú *joŋwana yun tián tē dē ba *nəkwiá tē nē. ⁴ U swin ba con, v wú: «Á cùgò, à nē pin, ba gv liú tē, v nē wá yoo cùgò tē yiri». Yá ba dān le wá, ba wú: «Nē mù yáá tələ, kv ywāŋá mú!»

⁵ Zwidasə dlu səbiu tē Zwifə-ba Yú *diə tē wa, v ga vií. U wəli v kūrú v tián. ⁶ Yú joŋwana yun tián tē ti səbiu tē, ba ga wú: «Kv culi, sē nē kē kv nē Yú diə səbiu daka wa, kv nē yi səbiu tē, ba nē ŋwín, ba ma gv ləzwəñə yiri».

⁷ Ba nē vuru ba kē duən nē, kv kwa nē, ba ti kv səbiu təntə, ba ma yē nəkənməru don kárá, sē ba ma fwa vərə ləbərə bwálí. ⁸ Mē kv mù nē pin, kv kárá təntə yiri nē yi «jana kárá», kv ja bā, kv yi zən. ⁹ Mē kv twá nətə Yú níi *sòsùnò Zweremi sòràn tē níi ma sù, v nē wú: «Ba ti səbikulan fitwa tē, kv mù nē yi səbiu tē, *Yizərayelə lià tē nē jəñ ba vuru, ba ŋwín ba pa wá. ¹⁰ Yá ba ti kv, ba ma yē nəkənməru tē kárá, ndē nətə tē *Yuu-Tiu nē pin nē níi, sē à swin».

* 26:64 26.64 Zwezi yi v tətə yoo nē v swin. † 26:64 26.64 Ka jəñ piú jizən vān nē yi dun bwálí.

Ba ja Zwezi ba va Pilatē con

(*Marəkə 15.2-5; Likə 23.3-5, 13-25; Zwan 18.33-38*)

¹¹ Ku kwa nē, ba ja Zwezi ba va yáá tíú *Pilatē con, più nēfaru tē nē li v tún. Yáá tíú dān ma wulə wá v bwe, v wú: «N mū nē yi *Zwifə-ba più tə?» Zwezi ma le wá, v wú: «Mə ku yi nētu, ndə n nē swin tē». ¹² Zwezi ga wá yoo mama le yiən tē yuu wa, Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián tē dē ba *nəkwina tē nē swin, ba ja zigü v nē. ¹³ Pilatē dān ma swin v con, v wú: «N ba tē tē mama nēn, ba nē swin, ba ja ziga n nē, naaa?» ¹⁴ Yá Zwezi kúw wá le ku yoo tē yuu wa míamían. Ku dān ga gwári yáá tíú tē zənzən.

Ba buri Zwezi bura, sə ba gu wá

(*Marəkə 15.6-15; Likə 23.13-25; Zwan 18.39-40; 19.4-16*)

¹⁵ *Pakə cānā mama nē yí, yáá tíú tē yáá pa, ba dugu bān diə liú tē, lalbu tē nē lōri, sə v dugu. ¹⁶ Yá ku mū máńá təntə wa, bān diə liú don yun lá, ba nē bonjə Barabasə, v yuri nē nan zənzən. ¹⁷ Yáá tíú *Pilatē dān ma bwe liə tē nē kun duan nē tē, v wú: «Wàə nē á pià, sə à dugu: Barabasə, nē à yəə Zwezi tē, ba nē bonjə *Kərisə tē?» ¹⁸ Cígá, Pilatē yá yəə, ba nē ja Zwezi, ba bā v con, tē dān. Ku yi wugwiu yuri nē.

¹⁹ Máńá tē wa, Pilatē nē wulə bura tē bwálí nē, v kan pin liú bā, v swin v con, v wú: «Tutun ku tē nē, à dí cān zənzən cígá tíú wá tē yuri à pandwā wa. Ku mū yuri nē, dān ká kē n tiān v yiən wa!»

²⁰ *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián tē dē ba *nəkwina tē vəvəri liə tē pubuŋa, ba kə ba con, ba pa ba lōri Barabasə ba dugu, ba ga pià, sə ba gu Zwezi mū. ²¹ Yáá tíú tē bwe ba, v wú: «Ba wàə tətə nē á pià, sə à dugu ba bələ tē wa?» Ba ma le, ba wú: «Barabasə!» ²² Pilatē ma bwe, v wú: «Ku dān yi à wá fwa Zwezi tē, ba nē bonjə Kərisə tē nətə?» Ba mama ma le, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarū yuu wa!» ²³ Yáá tíú ma bwe, v wú: «Bēēē yokokwutun nē v fwa?» Yá ba dān ken ba diān mama lá, ba bubwi, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarū yuu wa!»

²⁴ Máńá tē, Pilatē ni dē, v wari won mama v fwa, yá liə tē ga kwēn ba cəri ba sūri lá, v ti níá, v ma sun v jian lalbu tē yáá con, v ga wú: «À yáá twá ka tələ cígá tíú wá tē tian tē wa! Ku yi á mū yoo!» ²⁵ Lalbu tē mama le, ba wú: «D tian tē yoo wá tu nē mū, dē nē bia yuu wa!»

²⁶ Pilatē dān ma dugu Barabasə. V pa ba má Zwezi dē kafiran, v yura lá, ba ga ti wá, ba pa, sə ba paa dagarū tē yuu wa.

Pamana mvn Zwezi

(*Marəkə 15.16-20; Zwan 19.1-3*)

²⁷ Yáá tíú *Pilatē pamana tē jun Zwezi, ba va bura diə. Yá pamana tē duən tē mama dān twi, ba kun v yuu nē. ²⁸ Ba jun v ganān tē, ba li, ba ga zu wá dē gaso nēstān. ²⁹ Ku kwa nē, ba dān sva casoran yupuū, ba pí v yuu nē. Yá ba ga kə mu daduu v jizən wa. Ba dān ga tu ba nadwana nii nē, v yáá con, ba mun wá, ba wú: «Nē jūnū mū, *Zwifə-ba più!»

³⁰ Ba pi mumian ba lwá v nē, ba ga jon mu daduu tē, ba ma mā v yuu wa. ³¹ Máńá tē wa, ba nē mun wá, ba zwē, ba jun gaso tē ba li, ba ga kúú pií ba zu wá v tətə ganān tē. Ba dān ga ja wá ba va, sə ba paa dagarū yuu wa.

Ba paa Zwezi dagarū yuu wa

(*Marəkə 15.21-32; Likə 23.26-43; Zwan 19.17-27*)

³² Pamana tē nē ja Zwezi, ba nanja tuv tē nii wa, ba jəri bēe don, v yuri nē yi Simon, v nē yi Sirenə tíú. Pamana tē kálú wá, ba pa v zun Zwezi dagarū tē. ³³ Ba yí bwálí don, ba nē bonjə «Goləguta», ku dēn nē yi «yuzunja bwálí». ³⁴ Yá lá nē, ba pin diven, ba nē guli yacara tíú, ku nē cā, tē wa, Zwezi nē, sə v nyu. V nē dádēn ku v nii nē, v viga, sə v nyu ku.

³⁵ Ba paa wá dagarū tē yuu wa, ba ga tá kwé, ba ma tara v ganān. ³⁶ Ba ga kori ba jəə lá, sə ba ci v nē. ³⁷ V yuu con nē, ba ken púpóná duən lá nē, tē nē biri won tē, ku nē pin, ba ma gu wá. Tē wú: «D tē nē yi Zwezi, *Zwifə-ba più tē». ³⁸ Ba pa ŋwina bələ, ba nē gwí liə tē, ku máńá tē wa, ku bwálí təntə nē dē Zwezi. V don yi Zwezi jizən yuu, v don tē yi v jigwíe yuu.

³⁹ Liə tē, ba nē twá lá, ba le yáá vuvugu ba yuu, ba ga twin wá. ⁴⁰ Ba yáá swin v con, ba wú: «N mū liú tē, n yā nē pià, sə n mā Zwifə-ba Yü *diə tē, n ga lwá ka dian batwa nii nē. N tətə dān jon n tiān, dē n nē ya Yü-Biu, sə n nan dagarū tē yuu wa, n cú!»

⁴¹ Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián tē, dē Yü nii *yənu tiān-ba tē dē *nəkwina tē dē yá wulə ba muŋa Zwezi, ba ga wú: ⁴² «D wáá liə duən v jonjə, yá v wari v tətə v jonjə! V tà *Yizərayelə più, naaa? V dān nan dagarū tē yuu, v cú síún, sə nē ga kē nē waa v nē. ⁴³ V pin v tiān Yü nē. Yü nē swə wá, sə v jon wá, síún nē. V swin dē, v yi Yü-Biu.»

⁴⁴ Yá ŋwina tē, ba nē gwí liə tē, ba nē paa dagarū tē yuu v səpuni nē, dē wulə ba twin wá, ndə ba duən tē nē.

Zwezi tian tē yoo

(*Marəkə 15.33-41; Likə 23.44-49; Zwan 19.28-37*)

⁴⁵ Ku nē zigü lugu fugə bələ máńá wa, yikunu púə tia tē mama nē, ku ja va dādēni lugu batwa. ⁴⁶ Lugu batwa tē nē

yí, Zwezi bubwi v kə yu nə də v luv sugv, v wú: «Eli, Eli, lama sabatani!» Ku dān nə yu: «Á Yu, à Yu, bèeēe nə pin, n ma v nə n dugu?»⁴⁷ Lià tə duən yà nə wulə lá nì v kori, ba ga swìn, ba wú: «D bonē Yu nii *sùsùnò Eli!»

⁴⁸ Ba wa don dəri lala, v va v ti canfnstv v lə diven nyunv wa. V ti kv v vwa muv nii nə, v làrì Zwezi nə, sə v nyv. ⁴⁹ Yá ba duən tə dān swìn, ba wú: «Zigi, nə wá na də, Eli nə wá bà, v jon wá!»⁵⁰ Zwezi ma bubwi v kə yu nə, v ga ti.

⁵¹ Yá *Zwifə-ba Yu *diè tə wa, mimii gānù tə zigi yu nə, kv curi*, kv cú kv ja tia, kv pwēe bəle. Tia tə səsəgi, puran kapana ga lwa. ⁵² Ləbərə súrú, yá lià tə zənzən, ba nə yí Yu nə ti, ba yà nə tga, pií ba bwìn, ba nan tga wa. ⁵³ Zwezi bwìun tə kwa nə, lià təntə nan ləbərə tə wa, ba va tuv† tə, kv nə yí Yu nyiən wa. Yá lià zənzən ga na ba lá nə.

⁵⁴ *Romə-ba pamana bíi yuu tíú də pamana tə, ba nə cì Zwezi nə, tə mama ni tia tə səsəgu tə, də kv tə mē, kv nə yí. Fən dān jin ba zənzən, ba ga wú: «D cigá yá yí Yu-Biu». ⁵⁵ Kana, ba nə dáá, də yá twá Zwezi kwa, də v tə yá wulə Galile nagwanaa wa, sə ba tun ba pa wá. Ba də yá ziga yiyuna, ba ga ywānā. ⁵⁶ Ba wa kana duən nə yí: Mari Madələnə, də Mari, v nə yí Zwakə də Zwozefə nuu, də kan don, v nə yí Zebede bia tə nuu.

Zwezi ləbəri wa kənu yoo

(Marəkə 15.42-47; Likə 23.50-56; Zwan 19.38-42)

⁵⁷ Dədəni nə twi kv yí, jju tii don twi, v nə nan Arimate, v yiri nə ya Zwozefə. V də yá yí Zwezi karbiu. ⁵⁸ V vèli v yí *Pilatə, v ga lōri cwənjə, sə v guri Zwezi. Pilatə dān ma pa cwənjə, sə ba pa wá Zwezi. ⁵⁹ V ma ti wá, v pəpəni v kə ganpon wa, ⁶⁰ v ja wá v va v tūn ləbəri nədun wa, v nə pa ba kù più kəpan wa, v tətə yiri. Kv kwa nə, v bəbəlì più kəpan nəfaru, v ma pí ləbəri tə nii nə, v ga vií. ⁶¹ Mari Madələnə tə, də Mari tə don də yá yun lá. Ba yá jəñ ləbəri tə nii nə.

Pamana cigà Zwezi ləbəri tə nə

⁶² Kv tkunì yá yí *Zwifə-ba *sié dūn tə. Yá Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián tə, də *Farizian-ba twá duən, ba va ba yí Pilatə. ⁶³ Ba ga swìn, ba wú: «Yuu tíú, nə yəó də, kv mù kunkunv təntə, mánjá tə wa, v tə nə wá ti tə, v yá swìn, v wú: «Dtan batwa nii nə, à wá pií à bwìn à nan tian wa». ⁶⁴ Kv mù tə yiri, pa nii, sə ba cì ləbəri tə nə, kv ja vələ dtan batwa. V karbiá tə dān ká bà,

ba nò wá. Yá kv kwa nə, ba ga swìn laluv tə con nə, ba wú: «V pií v bwìn, v nan tga wa». Kv mù talukwa kunkun təntən cān wá doni dí yáá nyiən tə». ⁶⁵ Pilatə ma swìn, v wú: «Á nəjə, pamana nə, sə ba cì ləbəri tə nə. Á vələ á cì ləbəri tə nə, ndə á nə pià nətə».

⁶⁶ Ba dān ma va, ba kwèn ba sun ləbəri tə nii zəni, ba tūn pamana lá, sə ba cì kv nə.

28

Zwezi pií v bwìn v nan

(Marəkə 16.1-11; Likə 24.1-12; Zwan 20.1-18; Tutunan 2.24-38; 1 Korəntə tián 15.1-4)

¹ *Zwifə-ba *sié dūn tə nə zwe kwa nə, Mari Madələnə, də Mari tə don twi jju fuən fuən, sə ba na ləbəri tə. ² Naa nədv, də tia tə səsəgi zənzən, *Yuu-Tiu *malika nan yu nə, kv cú kv bəbəlì kəpan tə, kv tūn vān nə, kv ga jəñ kv yuu wa. ³ Malika tə yá nyun ndə dwā pipilv nə. Yá kv ganān tə yí nəpwəñə ndə janfnpon nə. ⁴ Fən ti pamana tə, ba wulə ba tivaga, ba ga ti, kv kú yu nə. ⁵ Malika tə ma swìn kana tə con, kv wú: «Á dānà ká pa fən ja aba. Á yəó də, á pià Zwezi, liù tə, ba nə paa dagarv tə yuu wa. ⁶ V təló yəbə, v pií v bwìn v nan tian wa, ndə v yá nə swìn kv nətə. Á biān, á ywān bwálì tə, v yá nə pəñ. ⁷ Á dān vələ lala, á swìn v karbiá tə con, də Zwezi pií v bwìn v nan tian wa. V dān ga dí yáá v vələ, sə v dān ba Galile nagwanaa wa, siūn nə. Mə lá nə, ba wá na wá. Mə kv tə nə à jə, sə à swìn á con».

⁸ Ba kēēl lala, ba vií ləbəri tə nii nə, də fən də pupoli nəfaru. Ba ga dəri ba va, ba pa njwən təntə Zwezi karbiá tə nə.

⁹ Naa nədv, də Zwezi twi v jəri ba, v ga wú: «Á jūnì aba!» Kana tə fārú ba yí v yira, ba tv ba nadwana nii nə, ba ja v nēē nə, ba ga pa wá dun. ¹⁰ Zwezi dān ma swìn ba con, v wú: «Á dānà ká pa fən ja aba. Á vələ, á swìn à nubia tə con, ndə ba vələ Galile nagwanaa. Mə lá nə, ba wá na nə».

Pamana tə, ba nə cigà Zwezi ləbəri tə nə nii tunju

(Matie 27.62-66)

¹¹ Mánjá tə wa, kana tə nə pií ba vəri, pamana tə duən, ba nə cì ləbəri tə nə, pií ba bà *Zwerizalemə wa. Ba swìn *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián tə con, kv tə mama, kv nə yí. ¹² Yu jonwana yun tián tə bon jəri ba mù də Zwifə-ba *nəkwuna tə. Ba nə vuru ba kə duən nə, ba zwēe kwa

* **27:51** 27.51 Mimii gānù təntə nə pwēe bwálì tə, Yu jonwana yun tián nəkwia tə cici nə yáá zv, v fwa *jonj tə v pin Yu nə, də lià tə duən tə nə zwi, ba mē lá tə duən nə. Gānù təntə cūrv tə buri də, liù mama dān wáá Yu yira, v yí. † **27:53** 27.53 Kv yí *Zwerizalemə yoo nə kv swìn.

nə, ba pɪn səbifarɔ pamana tə nə, ¹³ ba ga swɪn ba con, ba wú: «Á wá swɪn də, Zwezi karɓia tə nə twi ttɪn nə, ba ɲò wá, də á dwèe. ¹⁴ Də yáá tíú, pìú nəfarɔ tə nə lɪ v tɪn, tə ni kɔ, nə yəé nə tə wá swɪn v con nətɔ, sə wɔwala dān ká yí aba».

¹⁵ Pamana tə jon səbiu tə, ba ga twá ba nii nə, ndə ba nə swɪn nətɔ. Mə nətɔ nə, kɔ yoo tə carɪ kɔ sú Zwifə-ba pwərə wa, kɔ ja bà zən.

Zwezi bɪrɪ v tìàn v karɓia fugə nədu tə nə

(Marəkə 16.12-20; Likə 24.13-53; Zwan 20.19-29; 21.1-23; Tɔtɔnan 1.1-12; 1 Korɛntə tìán 15.5-8)

¹⁶ Zwezi karɓia fugə nədu tə vəli Galile paan tə yuu, Zwezi nə bɪrɪ ba. ¹⁷ Máná tə nə, ba nə nɪ wá, ba pɪn wá dun. Ba wa lià duən ga bɛéé, də kɔ yɪ v mò. ¹⁸ Zwezi fārú v yí, v ga swɪn, v wú: «Yɪ ken dīàn tə mama Yɪ *sàh nə, də tɪa yuu wa à jɪn wa.

¹⁹ Á vələ, á yí dɔwíó tə mama lɔu mama wa, sə á ja ba, á fwa à karɓia. Á liə ba níá wa, kɔ twá də nyɪna Yɪ, də Yɪ-Biu tə, də Yɪ-*Sɪɲu tə yɪrɪ. ²⁰ Á ga kàrɪ ba, sə ba twá kɔ tə mama nii nə, à nə bɪrɪ aba. Á cɔga zəni, à wá yà də aba, dɪn mama, kɔ ja vələ lɔu zarɲ».

Zwezi-Kərisə suywánú sagi tə, Marøkə nə púpóní Marøkə sagi tə yuu wa sugu

Liù tə, v nə púpóní sagi kv tə

Marøkə nə púpóní kv mù Zwezi suywánú tə. Marøkə yá tà Zwezi karbiu, v yí v dí yáá v tun də *tuntunu Polə. U dān yin də Piyerə də Yú tutuŋi tə wa. Mə tə vələ tə wa nə, v ni Zwezi tutunan tə, də v yìèn tə me, v nə fwa tə yoo Piyerə con. Kv kwa nə, v púpóní tə tə, v nə ni.

Lià tə nə, Marøkə nə púpóní

Marøkə púpóní v sagi tə v pa lià tə nə, ba nə tà *Zwifə-ba, ba nə tələ *Yizərayelə luv nii wa.

Sagi tə wa sugu

Marøkə biri ba də, Zwezi nə yí *Kərisə tə, Yú nə tun, *Zwifə-ba dwí tə yá nə dān. U mù Kərisə tēntə yí Yú-Biu tə, v nə swə zənzən. Yìèn tə, Marøkə nə zén v swə, kv yí Zwezi tutunan tə yoo, də v mu yìèn də v nii sòràn tə. U tutunan tə biri də, v cígá yí Yú nə tí.

Zwan-Batisə kàrà tə yoo

(Matìə 3.1-12; Likə 3.1-18)

¹ Kv yí máŋá tə, Yú-Biu Zwezi-*Kərisə suywánú tə nə twi. ² Yú nii *sùsùnə *Ezayi sagi tə wa, Yú swìn Zwezi yoo:

«Ywāñ, à tun à tuntunu n yáá nə, sə v kwen cwəŋə v pa mú. ³ Kv yí bæe nə bubwí kasoo lanworu wa, v wú: <Á kwíán *Yuu-Tiu cwəŋə tə, sə á ce v cwəmunu tə, sə tə ya mənə mənə.»

⁴ Kv mù tuntunu tēntə yí *Zwan-Batisə. Nətu nə v nan kasoo tə wa, v swìn Yú yoo v biri lià nə, v wú: «Á vəvərə á kwa á ma sá á cuna. Á pɪn, ba lə aba níá wa, kv twá də Yú yurí. Yá Yú dān wá kwen á cuna tə, v li á mù də wá pwərə wa». ⁵ Zwíde nagwanaa lià me də Zwerizalemə tu lià twi v con. Ba dān swìn ba cuna ba biri Zwan, yá v ga ziga lá v li ba Zwurəden munaə tə wa, kv twá də Yú yurí. ⁶ Zwan yá zə nyugmə kuran gānd, v ga vwa tənə voru v tǎŋá* nə. U yá dé jərən də turan. ⁷ U dān kàri Yú yoo v biri lià tə nə, v wú: «Liù don, v diàn nə dáá tə doni nə, v pú á kwa v bà. Á jɪn mùri, sə á tu à nadwana

nii nə, sə á kəru† v natəra. ⁸ Á mù ləgə aba níá wa, kv twá də Yú yurí, yá v mù wá pa, Yú-*Siŋu tə sú aba».

Zwan-Batisə ləgə Zwezi níá wa

(Matìə 3.13-17; Likə 3.21-22)

⁹ Zwezi dān nan *Nazaretə tu wa, Galile nagwanaə wa, v bà *Zwan con. Zwan ləgə wá Zwurəden munaə tə wa. ¹⁰ Máŋá tə, Zwezi nə naŋa níá tə wa, v ni lanworu də kv súri, yá Yú-*Siŋu tə cúó v yuu wa ndə gunpwənə nə. ¹¹ Kori dān ga nan Yú sǎn nə, kv wú: «N yí à biswənə tə, v nə poli à púó».

Sítana dódén Zwezi

(Matìə 4.1-11; Likə 4.1-13)

¹² Kv kwa nə, Yú-*Siŋu tə yigu Zwezi, kv pa v va kasoo lanworu wa. ¹³ U yí kasoo tə wa diən sapwələ. Kv bwálí tə nə, *Sítana dódén, sə v yigu wá, v pa v tun yokokwuon. Zwezi də ganəŋa yá nə wulə duən nə. *Malike dān yá ga tɔŋa tə pɪn wá.

Zwezi wulə Galile nagwanaə wa

(Matìə 4.12-17; Likə 4.14-15)

¹⁴ Kv kwa nə, ba nə ken Zwan bǎn diè wa, Zwezi vəlì Galile nagwanaə. U swìn v kàri Yú suywánú tə lá, ¹⁵ v ga swìn, v wú: «Máŋá tə, Yú nə li v tɪn, tə yí. Yá máŋá bwələ, sə Yú dé v pàri tə lià mama yuu wa. Kv mù nə pɪn, á vəvərə á kwa, á ma sá á cuna, á ga sèe Yú suywánú tə».

Zwezi bon fəlijana bania

(Matìə 4.18-22; Likə 5.1-3, 10-11; Zwan 1.35-43)

¹⁶ Zwezi nə wulə Galile munaə tə nii nə v vəlì, v ni Simon də v nubiu Andərə, ba nə yí fəlijana. Ba dān yá wulə ba dił ba fələ gəgələn munaə tə wa, ba ma janì fələ. ¹⁷ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Á biàn à mù con, à dān wá pa, á pià lià, sə ba twá à mù Zwezi nə». ¹⁸ Lala də ba dugv ba fələ gəgələn tə lá, ba ga twá v nə. ¹⁹ U nə kēni v va yáá mancun də v na Zwakə də v nubiu Zwan, ba nə yí Zebede bɪa. Ba yá wulə ba níá yuu bori wa, ba kwen ba fələ gəgələn. ²⁰ Lala də Zwezi bon Zwakə də Zwan. Ba nan ba yá ba nyɪna Zebede də v tütònà tə níá yuu bori tə wa, ba ga twá Zwezi nə.

Zwezi diŋi zini v li bæe don yuu wa

(Likə 4.31-37)

²¹ Zwezi də v karbia tə yí Kapərənayimə tu. *Zwifə-ba *sió diən nə, Zwezi zua Zwifə-ba *jéré diè wa, v ga wulə v kàri.

²² Lià tə cuga wá, v kàrà tə gwári ba zənzən. U yí v kàri ba də diàn, Yú nə ken

* 1:6 1.6 Mə nətu nə, Yú nii sùsùnà tə yá zwí tanan ganan, də ba vwə tanan vwərən ba tǎŋá nə. † 1:7 1.7

*Zwifə-ba con, ba yáá pa yonju, nə á yəó liù tə, ba nə ba wá dun pɪn, sun liù nɛe, sə kv biri də, ba sèe wá, ndə ba vee nə ba diè wa, nə á yəó, sə kv biri də, v yí dun tíú.

v juun wa. Ku mù nè pɪn, v nè ba yɪ ndə Yɪ nii *yənu tián tə nè.

²³ Ku máǵá tə wa, bæe don, *zini yà nè jə, zua Zwifə-ba jǝrə diə tə wa. Zini tə bubwi, ku wú: ²⁴ «Bèèè nè n pià fwa nè yira, *Nazaretə Zwezi? N yɪ n twi, sə n còǵù nèba. À yəó mú. N ya liù, v nè lɪ v tún Yɪ ciɪ yɪrɪ». ²⁵ Zwezi dǎn caga zini tə nii nè, v wú: «Pú n nii, n ga nan n yá bæe təl!» ²⁶ Zini tə vuvugu bæe tə, ku ga nan də ku mà nii. ²⁷ Ku kələ lià tə mama, ba ga bwe duən: «Bèèè nè yɪ kə tə? Kàrà dùn ku pɪn də diàn. Ku mù bæe təntə pɪn zini zilí v nii wa». ²⁸ Naa nədu, Zwezi yɪrɪ súó tɪa mama Galile nagwanaa tə wa.

Zwezi zwèe lià zənzən yayıran

(Matıə 8.14-17; Likə 4.38-41; Tutvnan 10.38)

²⁹ Zwezi də v karbɪa tə nan *Zwifə-ba *jǝrə diə wa, ba ga va Simon də Andərə sǎn. Zwakə də Zwan də yá wulə də ba. ³⁰ Waran yá jə Simon tunkan, v ga tégó. Máǵá tə Zwezi nə yí, ba swɪn v yoo ba bɪrɪ wá. ³¹ Zwezi fǎrú v yí v yira, v ja v juun nè, v van wá v zɪn gədoó tə yuu. V waran tə zwèe, v ga zàn, v wulə v tanɪ, sə v ma lɪ Zwezi vəri.

³² Máǵá tə dədəni nə yí, yɪ nè zua kwa nè, lià tə mama tɪ ba yayıɾa də lià tə *zini nə jə, ba ja va Zwezi yáá nè. ³³ Tɪv tə lià mama yá kun diə tə mimii yáá nè. ³⁴ Zwezi dǎn zwèe lià kapupu yayıran tə yirə yirə yá nè jə ba, v ga dɪɾɪ zinə zənzən v lɪ lià yuu wa. V wá yá v pa zinə tə swɪn, v yá nè yəó də, tə yəó wá yɪrɪ.

Zwezi kàrà Galile nagwanaa wa

(Likə 4.42-44)

³⁵ Ku tɪa nə pɪrɪ, Zwezi zàn v nan tɪv tə wa, də tibulakunu tə wá yí. V vèli bwálí tə, won mama nè tələ. Lantə nè, v dǎn zıga v jùnɪ Yɪ. ³⁶ Simon də karbɪa tə duən zàn ba bɪbarɪ, ba twarɪ v nɛɛ. ³⁷ Máǵá tə wa, ba nə nɪ wá, ba swɪn v con: «Lià tə mama pià mú». ³⁸ Zwezi ma le ba, v wú: «Nə vələ bwálá tə duən də səpuni tɪan tə wa. À pià, sə à kàrɪ lantə də, mə ku yɪrɪ nè à twi». ³⁹ Zwezi dǎn ma jiru Galile nagwanaa tə mə wa, v ma kàrɪ *Zwifə-ba *jǝrə dii tə wa, yá v ga dɪɾɪ *zinə v lɪ lià yuu wa.

Zwezi zwèe bæe don dayan

(Matıə 8.1-4; Likə 5.12-16; 17.12-19)

⁴⁰ Dayaru don twi Zwezi con, v tɪv v nadwana nii nè v yáá con, v ga lòrɪ wá, v wú: «N nè swə, n wáá n pɪn à dayan‡ tə zwèe, sə à də jɪ ləzwənzəɾu». ⁴¹ V yinəgə juun Zwezi, v tə v juun v nè, v dwen v yira, v ga swɪn, v wú: «À swə, sə n dayan tə

zwèe». ⁴² Lala də dayan tə zwèe. ⁴³ Ku kwa nè, Zwezi pɪn bæe tə vii, v ga bɪrɪ wá yìèn tə nè cà, v nè mə, sə v va v tun. ⁴⁴ V ga swɪn v con, v wú: «Ja n nii zəni! Dàn ká swɪn ku liù con. N dǎn nè vèli, n bɪrɪ n tiàn *Zwifə-ba Yɪ *jonwanv tə nè. N dǎn ga pa wiən tə, v nè wá ma fwa *jonj tə, ndə Yɪ *nii tə, v nè pɪn *Moyizə nè, nè bɪrɪ Yɪ sagɪ tə wa, sə dayaran pa, də ba dayan tə nè zwèe».

⁴⁵ Yá bæe tə vèli, v man bwálí mama ku tə, ku nè yí wá. Ku mù yɪrɪ, Zwezi yá ku wàrɪ v vèli v nanɾa tɪv mama wa, pwənə pwənə. V yáá mə kwa con, bwálá tə, lià nè ba bwələ. Yá ba ga tə nanɾa bwálá mama, ba twi v con.

2

Zwezi zɪn gwànú don

(Matıə 9.1-8; Likə 5.17-20)

¹ Ku kwa nè, Zwezi pií v va Kapərənayimə, yá lià dǎn ni də v wulə diə don wa. ² Lià zənzən twi ba kun duən nè. Halɪ bwálí mama yá súó, yá bwálí ya kúv tələ kàrà wa, mimii tə yáá nè. Zwezi yá wulə ba v kàrɪ Yɪ suywǎɾú tə. ³ Lià duən twi də gwànú don, ba wa bara banta ga zıɾa gwànú tə.

⁴ Lià tə nè dáá tə pɪn, ba yá wàrɪ wá Zwezi nè ba bɪrɪ. Ba dǎn ma di ba poru buv dəyuu tə wa, ku mə də bwálí tə Zwezi nè wulə. Ba dǎn ga twá buv tə, ba cú gwànú tə nè tégó v tɪtav tə wa, diə tə wa. ⁵ Zwezi nè nɪ də, bara tə ken ba waa v nè, v dǎn swɪn gwànú tə con, v wú: «À dabɛɛ, à kwen n cɪna tə, à lɪ n mù də Yɪ pwərə wa».

⁶ Yɪ nii *yənu tián yá nè jə lá, yá buɾa ba waa con nè, ba wú: ⁷ «Bèèè nè pɪn, bæe wá tə swɪn nətən? Ku yɪ Yɪ nè, v twɪn! Wáá nè wáá cɪna v kwen v lɪ v mù də Yɪ pwərə wa? Ku yɪ Yɪ ciɪ!» ⁸ Zwezi zəzən v lwarɪ ku tə, ba nə buɾa, v waa con, yá v ga swɪn ba con, v wú: «Bèèè nè pɪn, á ma jə pubuɾɪ tətə yiri á waa con? ⁹ Də à nè swɪn gwànú tə con, á wú: «À kwen n cɪna tə, à lɪ à mù də Yɪ pwərə wa», nè à yəó, à nè wú: «Zàn yɪ nè, n tɪ n tɪtav, n vii!» Ku kwa nè yɪ mwálí? ¹⁰ Yá à dǎn pià, sə á yəni də, Yɪ ken diàn *Ləzwənə-Biu* juun wa tɪa yuu wa, sə v kwen cɪna, v lɪ v mù də Yɪ pwərə wa». Zwezi dǎn ga swɪn sùràn tətə gwànú tə con, v wú: ¹¹ «À mù nè swɪn ku n con nè: Zàn, n tɪ n tɪtav, n va n sǎn». ¹² Máǵá tə wa, lià tə mama yá nè wulə ba ywǎǵá, lala də bæe tə zàn, n tɪ v tɪtav, v virí. Ku gwárí ba mama, ba dǎn

‡ 1:40 1.40 *Zwifə-ba con, dayan nə jə liù, v yɪ ba yáá lɪ wá ba dwíí wa. V dayan tə nè zwèe də ku tə jə *jonj, v nè mə, sə v fwa, sə v ma pií, v zu v dwíí tə wa. * 2:10 2.10 Zwezi yɪ v tətə yoo nè v swɪn.

ga bwi Yui nè, ba ga swin, ba wú: «Nø tø wá ku tø ba tø nyinyiga ni!»

*Zwezi bon Levi, sè v twá v nè
(Matìø 9.9-13; Likø 5.27-32)*

¹³ Zwezi píi v va Galile munaa tø nii nè. Lalbu zønzøn yá twi v con, v kàri ba. ¹⁴ U nè kèen, v ni Aløfe biú Levi, dè v jøø v jonø lanpoo. Zwezi ma swin v con, v wú: «Zàn, n bà, n twá à nè!» Levi dàñ zàn, v twá v nè.

¹⁵ Ku kwa nè, Zwezi dè v karbia tø vøø Levi sán nè, sè ba dè wodiu. Lià tø, ba nè jonø lanpoo, dè cuna lià duøn, ba yá wulø ba dè dè ba. Ba mù læzwønyirø tø yá dáá, ba nè pwí v kwa. ¹⁶ Yui nii *yønu tián tø, ba yá nè wulø *Farizian-ba kwa dè yá wulø lá nè. Ba ni Zwezi dè v wulø v dè dè lià tø, ba nè jonø lanpoo, dè cuna lià duøn. Ba dàñ swin Zwezi karbia tø con, ba wú: «Bèèèe nè pun, v ma dè dè lià tø, ba nè jonø lanpoo, dè cuna lià tø?» ¹⁷ Zwezi ma ni ku, yá v dàñ swin ba con, v wú: «Lià tø, ba yira nè zurø, ba dumuturu pià, ku yi yayuŋa nè pià dumuturu. Á wá twi, sè à bon cígá tián, yá cuna lià tø».

*Zwezi biru kàrà nøðun nivori yuu wa
(Matìø 9.14-17; Likø 5.33-39)*

¹⁸ Dun don nè, Zwan[†] karbia dè *Farizian-ba yá vwø ba níø. Lià dàñ twi ba bwe Zwezi, ba wú: «Bèèèe nè pun Zwan karbia dè Farizian-ba tø yáá vwe ba níø, yá n mù karbia tø ga ba ba níø vwe?» ¹⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Bèèe nè pià v vva v kan fúru, v dabara yáá bà, sè ba twá ba dè fúru tø diŋø tø. Á buŋa dè, ba wá vwe ba níø, ba dàn ká dè wodiu tø, yá fúru bæe ga wulø dè ba? ²⁰ Yá máŋá dàñ wá bà, fúru bæe tø nè ba ya lá. Ku mù máŋá tøntø wa, ba dàñ wá vwø ba níø.

²¹ Liù tølø, v nè wá fu gantwandun v ma pí gangwuru. Ku nøtv tø nè fwa, gandun tø wá vuri gangwuru tø vån don, yá buv tø dàñ wá doni dè yáá tø tøtø. ²² Yá liù mama ba swana tø nè wulø tø zanja lwé v keni purø nødwara wa. Ku nøtv tø nè fwa, tø mù swana tø wá pa purø tø pwin, yá swana tø dè purø tø mæ wá va bwána. Ku mæ, sè ba kø swana tø nè wulø tø zanja purø nøðbra wa».

*Zwezi nè ti siø dun tø
(Matìø 12.1-8; Likø 6.1-5)*

²³ *Zwifø-ba *siø dun don nè, Zwezi yá twá kári wa v kèen. U karbia tø ma væli dè ba kén muna yun tø cwøŋø tø nii nè. ²⁴ *Farizian-ba tø dàñ ma swin Zwezi con, ba wú: «Ywán, bèèèe nè pun, n karbia tø fwa ku tø, ku nè wá mæ, sè ku fwa siø dun nè?» ²⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Á tø wá kári

píø *Davidø yoo naaa? Bèèèe nè v fwa máŋá tø wa, nion tø nè jin v dè v kwa lià tø, yá wodiu dè ga tølø ba dè? ²⁶ U zva Yui *diø tø wa, v dè dipen tø, ku nè wulø lá nè. Abiatarø yá nè yi *Zwifø-ba Yui *jonwanu yuu tiú ku máŋá tø wa. Yá Yui *nii tø, v nè pun *Moyizø nè, yá pun cwøŋø Yui jonwana tø cici nè, sè ba mù nè dè Yui diø dipen tøntø. Yá Davidø ti tø, v dè v ga li tø duøn v pa v lià tø nè». ²⁷ Zwezi kúø swin ba con, v wú: «Yui yá v fwa siø dun, sè ku ma kwen læzoni, læzwønø tà ba fwa siø dun yuru. ²⁸ Ku mù nè pun, *Læzwønø-Biu[‡] tø ma ti siø dun tø dè tøtø».

3

*Bæe don v jun nè tiga yoo
(Matìø 12.9-14; Likø 6.6-11)*

¹ Ku kwa nè, Zwezi píi v zv *Zwifø-ba *jórø diø tø wa. Yá bæe don yá wulø lá, v jun nè tiga. ² Lià duøn yá pàli Zwezi, ba ga cuga v nè, sè ba jón v nè wá pa v yayigu tø zwæe Zwifø-ba *siø dun tø nè. Ba yá pià, sè ba twá nøtv, ba ma swin, ba zigi Zwezi nè. ³ Zwezi swin bæe tø, v jun nè tiga, tø con, v wú: «Zàn yui nè, lià tø mæ yáá con!» ⁴ U dàñ ga bwe lià tø, ba nè ywàŋá tø, v wú: «Bèèèe nè Yui *nii tø swin, sè ba fwa siø dun nè? Yozøŋu nè à yèø yolwan? Ku mæ, sè à jon bæe tø mu, à kø luv, nè à yèø, sè à yá wá v cøgø?» Yá ba yá ba le. ⁵ Zwezi ywán ba mæ dè luja. U píø ga cøgø zønzøn ba yuu wa, ba pubukukwınan tø yuru. U dàñ ma swin bæe tø con, v wú: «Lári n jun tø à con!» U ma lári ku, ku ga lwán ku ji jun nøzøŋu.

⁶ *Farizian-ba tø zàn ba nan ba vii. Ba væli ba na *Erodø kwa lià, ba vuru ba jón, ba nè wá twá nøtv, ba ma gu Zwezi.

*Lià twi Zwezi con
(Matìø 12.15-21; Likø 6.17-19)*

⁷ Zwezi dè v karbia tø nan lià tø wa, ba va Galile munaa tø nii nè. Lalbu tø píø v kwa. Ba yá naŋa Galile dè Zwide nagwanæ, ⁸ dè *Zwerizalemø tu, dè Yidime nagwanaa, dè nagwanaa tø, ku nè wulø Zwurøden munaa tø vån tø don nè, dè luv tø, ku nè bwølø Tirø dè Sidon tián tø. Lalbu tøntø mæ yá twi Zwezi con, ba yá nè ni ku tø mama, v nè fwa tø yuru.

⁹ Zwezi dàñ ma swin v karbia tø con, sè ba kwen níá yuu bori nømanbiø ba tün lá v nè, lià tø dàn ká nyin wá yuru. ¹⁰ Ku yi cígá, yayuŋa tø mama fãru ba yi, sè ba dwen v yuru, v nè wulø v zwæe lià zønzøn yayıran yuru. ¹¹ Yá máŋá tø nè, *zinø tø nè yáá na wá, lià tø, zinø tø nè jø, tø yáá tu v yáá nè ba mà nii, ba ga wú: «N yi Yui-Biu».

[†] 2:18 2.18 Ku mù Zwan tøntø nè yi *Zwan-Batisø, v nè li lià níá wa, ku twá dè Yui yuru. [‡] 2:28 2.28 Zwezi yu v tøtø yoo nè v swin.

12 Yá Zwezi dàń yá caga zinè tē nii nē, sē tē dàń ká swìn ku tē, v nē yí.

Zwezi kúrú v karbia fugə bələ
(*Matie 10.1-4; Likə 6.12-16; Tutvnan 1.13*)

13 Kú kwa nē, Zwezi diğá paan don yuu wa, v ga bon lià tē, v nē pià, ku tián ma bà. 14 V li ba wa lià fugə bələ. V kúri ba, sē ba ya dē wá, 15 sē v pa ba va ba swìn Yú sugv tē. V pa ba dián, sē ba ma wáni ba duja *zinə ba li lià yuu wa. 16 Ba lià fugə bələ tē nē yí: Simon, Zwezi nē ken v yúri Piyerə, 17 Zebede bia Zwakə dē Zwan, Zwezi pún ba yúri Bwanərgəzswəsə, ku dēń nē yí: «ləzoni, ba nē nyin ndə dwá бага nē», 18 Andərə, dē Filipe, dē Barətelemi, dē Matie, dē Toma, dē Aləfe biú Zwakə, dē Tade, dē Kananitə Simon, 19 dē Yisəkaripotə Zwidəsə, v tē v nē jun Zwezi v pa v duja nē tās.

Zwezi lià twi, sē ba ja wá, ba ja ví

20 Kú kwa nē, Zwezi piú v va sán. Lià tē dáá ku pa Zwezi dē v karbia tē yá wàri ba dē. 21 V diè lià nē ni tē yièn tē, máńá tē nē, ba zàn ba bà, sē ba ja wá. Ba yá wú: «D yuu təlá».

Zwezi dián tē nanja Yú
(*Matie 12.22-32; Likə 11.14-23*)

22 *Zwifə-ba Yú nii *yenu tián tē yá nē nan *Zwerizalemə ba bà lá yá swìn, ba wú: «*Zinə piú tē, ba nē bońə «Beləzebilə», nē wulə v yira, v mù ga nē ti wá. Ku yí zinə tē mama piú tē nē pún wá dián, sē v ma li zinə tē lià yuu wa».

23 Zwezi dàń ma bon ba, v swìn ba con dē zwansisari: «Nətə nē *Sitana wá wáni v duja v tətə? 24 Á ywǎǎ á jón: Payuu lià nē ziga duən nē, ku payuu tē turí nē ga. 25 Diè tián nē ziga duən nē, ku turí nē ga. 26 Kú mù tē yúri, Sitana nē tē v tián, v luv tē nē pwəe, v dián tē wàri lá tē yaní, tē wá zwēe. 27 Liú mama wàri ladia diè wa v zwí v ŋwìn v wiən, dē v dián nē ba wá dwə, sē v dí yáá v vwa wá. Kú kwa nē, v dàń wáá won mama v ti v diè tē wa.

28 Cígá mama, á mù nē swìn ku á con: Yú wá kwen ləzoni cuna yiri mama, dē ba turan yiri mama, ba nē twín v mù Yú, v li v mù dē ba pwərə wa. 29 Yá liú tē me, v nē wá twín Yú-*Sijnú tē, Yú ba kú tiú cuna kwen v li v mù dē wá pwərə wa, mama. Kú cuna təntə ba zwēe, abada».

30 Zwezi swìn ba con nətə, ba yá nē swìn dē, zinə wulə v yira tē yúri.

Zwezi nubia tē dē v nuu yoo
(*Matie 12.46-50; Likə 8.19-21*)

31 Kú kwa nē, Zwezi nubia dē v nuu twi, ba ziga kàrá wa, ba ga tòn liú, sē v bon wá. 32 Laluv yá jə ba kíkari Zwezi, yá ba ga swìn v con, ba wú: «Cugv zəni, n nuu

dē n nubia wulə kàrá wa, ba bwe n yoo». 33 U ma le, v wú: «Wàà nē yí à nuu, bərə ga nē yí à nubia?» 34 U dàń ga ywǎń lià tē, ba nē jə ba kíkari wá, v ga swìn, v wú: «Á ywǎǎ, á nuu dē à nubia nē ba wulə yəbə. 35 Kú yí liú tē me, v nē zilí Yú nii nē yí à nubiu, dē à nakva, dē à nuu».

4

Wodúru zwansisari
(*Matie 13.1-9; Likə 8.1-8*)

1 Dún don nē, Zwezi yá kúv wulə v kàri Galile muna tē nii nē. Lià zənzən twi ba kíkari wá, ku pa v zàn v zv níá yuu bori wa v jəé. Kú níá yuu bori tē yá ziga muna tē wa bəberu tē nii nē. Lià tē mù ga jəé tia, buu tē bəberu nē. 2 Zwezi yá twá zwansisari, v ma biri ba yièn zənzən. V kàrá tē wa, v wú: 3 «Á cuga, wodúru nan, sē v dū. 4 U dàń nē wulə v mí wodwii tē, ku vàn don tua cwəńə yuu. Zənbii twi tē dē tē.

5 Kú vàn don tua kapatav tia wa, turan nē ba dáá lá. Kú bwalí tē nē, wobta tē nan lala, ku nē yí titalv yúri. 6 Máńá tē, yú nē biga, ku dí wobii tē, tē ga ti tē kú, tē ŋunan nē wá tia zwí zəni yúri.

7 Wodwii tē vàn don tua casuran tia wa. Tē nē pén máńá tē nē, casuran tē boru tē pú wobii tē yuu nē, tē dàń ga sìní tē ti. Tē wá won mama fwa.

8 Yá tē duən tua tia nəzənu wa, tē boru tē kwen, tē zin bia: Tē duən zin bia fitwa, tē duən sapwítwa, yá tē duən biú». 9 Zwezi dàń ma swìn v súri lá, v wú: «Liú mama dàń me, sē v kə dián, v súri v zian, v cugv zəni!»

Yoo tē nē pún, Zwezi swìn dē zwansisari

(*Matie 13.10-15; Likə 8.9-10*)

10 Máńá tē, Zwezi yá nē ŋúná dē lià tē, ba tē, ba nē boli v nii, dē v karbia fugə bələ tē lóri, sē v gwin zwansisara tē dēń v biri ba. 11 U ma le ba, v wú: «Á mù wáá Yú pàri yièn tē, tē nē sègə tē dēń á ni, á pún á tián nē. Yá lià tē, ba nē ba á nē twá, tē mù yí zwansisari nē, ba nē wá twá ba ma ni yièn tē mama. 12 Kú dàń wá pa, ba ywǎń, ba ga ba na. Kú wá pa ba cugv, ba ga ba kú dēń nēń. Ba yá nē nēń kú dēń, ba yá wá lwǎń ba pubuńə, ba ga va Yú con. Yá Yú yá wá kwen ba cuna tē v li ba mù dē wá pwərə wa».

Zwezi gwin wodúru zwansisara tē dēń
(*Matie 13.18-23; Likə 8.11-15*)

13 Kú kwa nē, Zwezi swìn v karbia tē con v wú: «Á yəri zwansisara ka tē dēń? Nətə nē á dàń wá fwa á ma yəni tē duən tē me?

14 Wodúru tē nē dwí tē yí ndə liú tē nē, v nē swìn Yú sugv tē. 15 Ləzoni duən yí ndə

cwønjø tē nii nø, wodwii tē yáá nø tv ku wa. Ba nø zøzøn ba ni Yui sɔgv tē, lala dē *Sitana twi, v li ku ba waa. ¹⁶ Yá ba duøn dē yáá yi ndø kapatau tia nø, wodwii tē nø tua ku wa. Ba mü yáá nø ni sɔgv tē, ba yáá sēe ku lala dē pupoli. ¹⁷ Yá Yui sɔgv tē wà ba mü lià tēntø pubuŋa tē wa zwí zønzøn, ba ga ba diàn jø ku waa. Ba nø dí càn, dē ba nø wøwáli ba Yui sɔgv tē yiri, ba yáá píí ba yá Yui cwønjø. ¹⁸ Ba duøn dē yi ndø casóran tia nø, wodwii tē nø tua lá. Ba yáá ni sɔgv tē, ¹⁹ yá luv ku tē wiøn twara jø ba zønzøn. Ba swø ka pià jujø. Luv wiøn duøn dē fira jø ba. Tē wiøn tēntø mē yáá pú Yui sɔgv tē yuu nø, tē pa sɔgv tē kúú wàri won ku fwa. ²⁰ Ləzoni duøn yi ndø tizøŋu nø, wodwii tē nø tua lá. Ba yáá ni sɔgv tē, ba sēe ku. Ku mü nø pín, ba yi ndø wobta nø, tē nø zija bia. Ba duøn zin bia fitwa, ba duøn sapwítwa, yá ba duøn bíí».

Cànú yuu wa zwansísara
(Líkø 8.16-18)

²¹ Ku kwa nø, Zwezi kúú swìn v karbia tē con, v wú: «Liù təlél, v nø wá suru cànú v tún garwa dēñ nø, nø à yøð gədoos dēñ nø. Ku yi v wá tún ku canzulu yuu wa. ²² Won tē mama nø səğə wá na, yá won tē mama yá nø wulø yikunu wa, wá nan poni nø». ²³ Zwezi dāñ ma swìn v súri lá, v wú: «Liù mama dāñ mē, sə v kə diàn, v súri v zian, v cugv zəni!» ²⁴ Zwezi kúú swìn ba con, v wú: «Á cia á tiàn nø dē ku tē, á nø nēñ. Yui wá pa aba ku tē, á dē nø pín lià duøn nø. Yá v ga wá pa aba, v doni ku tē, á nø pín. ²⁵ Ba wá pa liù tē nø, v nø jø ba súri lá. Yá v tē nø ba jø, ba wá jon mancín tē tətø, ku nø wulø v con».

Wobta nø pén tē ga zaja yuu wa zwansísara

²⁶ Zwezi kúú swìn, v wú: «Á ywāñá nøtv tē, Yui nø dé v pàri tē. Ku yi ndø bæe don nø dùè v kárá. ²⁷ Ku kwa nø, v pəni dē v zaja diin mama, yá ku máñá tē wa, wobta tē pén, tē ga bori. Bæe tē yəri nøtv tē, ku nø fwa. ²⁸ Tia tē yáá pa wobta tē pén tē bori ka tətø nø. Sísu yáá dé yáá ku nan. Ku kwa nø, ku yáá lura, ku ga kə bia. ²⁹ Máñá tē, wobta tē nø biga, bæe tē yáá zàn, v za wiøn tē dē v síu. Ku nøtv tē biri dē, wiøn zagv máñá yí».

Wobiu nəmanbiə don yuu wa zwansísara

(Matíø 13.31-32, 34-35; Líkø 13.18-19)

³⁰ Zwezi kúú swìn, v wú: «Bèeèe nø nø wáá nø ma maña Yui pàri tē? Bèeèe zwansísara nø nø wáá nø ti nø ma maña ku? ³¹ Ku yi ndø wobiu nəmanbiə nø, ba nø dùè. Ku mü nø yi wobta tē mama nəmaa. Yá ku dwiu kwa nø, ku yáá pén. ³² Ku yáá boru, ku jì nødarv, ku doni

dəvóran mama. Ku nēe tē yáá dara, zənbii tətø wáá tē pwalan tē kəni ku yuu wa». ³³ Nøtv nø Zwezi yá twá dē zwansísari zənzøn, ndø tē tē nø, v ma swìn Yui sɔgv tē v biri lià tē nø. U yáá swìn Yui sɔgv tē ba con ndø nøtv tē, ba nø wá wani ba ni ku dēñ. ³⁴ U yáá ba swìn, dē ku nø tà dē zwansísari. Yá v dāñ nø wulø dē karbia tē cici, v yáá yá zwansísari tē, v ga gwín tē yìèn tē mama v biri ba.

Zwezi pín, mūnaa vuv nəfarv zigi
(Matíø 8.23-27; Líkø 8.22-25)

³⁵ Ku diin tē tətø nø ku dədəni nø, Zwezi swìn v karbia tē con, v wú: «Nø vøð mūnaa tē vān tē don nø!» ³⁶ Ba dāñ nan laluv tē wa. U karbia tē jin wá dē níá yuu bori tē, v nø wulø ku wa, ba ja víí. Níá yuu bwøð duøn yá bwøð dē wá. ³⁷ Ku kwa nø, vuv nəfarv zàn, ku mà níá ku kəni níá yuu bori tē wa, ku pa ku swí. ³⁸ Zwezi yá tégó ku kwa con, v dwèe v ganpuri yuu wa. U karbia tē ma zín wá, ba swìn v con, ba wú: «Karnyina, nø wá ti! Ku yoo ba mü jø?» ³⁹ Zwezi ma zàn, v baa vuv tē nii nø, yá v ga swìn mūnaa níá tē con, v wú: «Pa n zəzugu tē nyu lá!» Ku máñá tē wa, vuv tē zigi. Yá bwáí tē mē zúri síii. ⁴⁰ Zwezi dāñ ga swìn v karbia tē con, v wú: «Bèeèe nø pín, fəñ jø aba nøtv? Á ba á waa kəni à nø wuuu, naaa?» ⁴¹ Yá fəñ yá jø ba zənzøn. Ba dāñ swìn duøn con, ba wú: «Bæe wá tē tà ndø lià mē nø. Vuv dē mūnaa mē zilí v nii!»

5

Zwezi li zinə bæe don yuu wa
(Matíø 8.28-34; Líkø 8.26-39)

¹ Ku kwa nø, Zwezi yí Galile mūnaa tē vān don nø, Zwerazentan-ba nagwanaa wa. ²⁻³ Ba nan níá yuu bori tē wa. Ku máñá tē wa, bæe don twi v jəri Zwezi. *Zini yá jø ku bæe təntø. U yi v nan píran buran wa. U yá wulø tē píran buran tē wa, ba nø kua, ba ma kəni tige. Liù yá təlél, v nø wáá wá v vve dē banzala tətø. ⁴ Ku nēe ce duøn, ba nø vwø v nēe dē lugu ŋoni, ba vwø v jìàn dē banzala, yá v kārú banzala tē dē lugu ŋoni tē. Liù mama diàn yá wá wá yí. ⁵ Máñá mama, titun dē yicav, v yáá jírí tige píran buran ba tē wa dē pəen yuu wa. U mà nii dē v biri v yira v kārí dē kapana.

⁶ U ni Zwezi yununa, v dāñ ma dərí v bà, v tv v yáá con. ⁷ U ga bubwi zənzøn, v kə yui nø, v wú: «Zwezi, Yui tē, v nø wulø tē mē yuu wa, bíú, bæeèe nø n pià à con nø? Á lóri mü, sə n taa Yui yiri, dāñ ká kə nø cān wa». ⁸ Zwezi yá swìn v con, v wú: «Zini, n nan bæe tē yira!» ⁹ Zwezi dāñ ma bwe, v wú: «N yiri nø ya bæeèe?» Ku ma le wá, ku wú: «Á yiri nø yi <buruburu>» Ku yi cígá, zinə zənzøn yá dáá bæe yuu wa.

¹⁰ Yá kv dǎn lǒri pwəpwə, sə v dǎn ká dɯǎ tə, v li luv nii tə wa.

¹¹ Twərən zənzən yá wulə kv bwǎlí tə nə paan yira, tə dé wodirən. ¹² Zinə tə ma lǒri Zwezi, sə v kə tə twərən tə yira. ¹³ Zwezi ma pa tə cwəŋə. Zinə tə dǎn ma nan bæe tə yira, tə v twərən tə. Tə yí mùrð bələ. Tə mama míámíán nan paan tə yuu, tə tv munaa tə wa, tə ti.

¹⁴ Twərən nəcira tə dǎn dəri, ba va ba swin kv yoo tə tv tə də tubii tə wa. Lià dǎn zǎn ba va ba ywǎn kv tə, kv nə tun. ¹⁵ Ba twi ba yí Zwezi də bæe tə, v yá nə jə zinə buruburu tə. U yá jəǎ, v zə ganan, v yíá ga na tia. Fən zva ba. ¹⁶ Twərən nəcira tə man kv tə mama, ba nə ni ba biri lià tə. Ba man kv tə nə yí bæe tə, zinə tə yá nə jə, tə ma nan tə v twərən tə. ¹⁷ Ba dǎn ma lǒri Zwezi, sə v nan ba nagwanaa tə wa.

¹⁸ Zwezi nə pià, sə v zv níá yuu bori tə, bæe tə, v yá nə jə zinə zənzən, tə lǒri wá, sə v yá v pa v twá v nə. ¹⁹ Yá Zwezi dǎn víga, v ga swin v con, v wú: «Pií, n va n diè n lià con, n man kv tə mama, *Yuu-Tiu nə dəri n yinəgə zənzən v ma fwa v pa mú». ²⁰ Bæe tə ma va nagwanaa tə wa, ba nə boŋə <Tian-Fugə> tə, v man won tə mama, Zwezi nə tun v pa wá. Kv gwǎrí lià tə mama, ba nə cwgv v nii swgv tə.

Zwayirisə bǒá bwiun də kan don yayıgv ka zwèe yoo

(Matie 9.18-26; Likə 8.40-56)

²¹ Zwezi pií v va munaa tə vǎn tə don nə də níá yuu bori tə. Laluv twi, kv kıkari wá, də v ziga munaa tə nii nə. ²² *Zwifə-ba *jǒré diè don yuu tíú twi v con. U yırı nə yí Zwayirisə. U nə ni Zwezi, v tua v nəe nə, ²³ v ga lǒri pwəpwə, sə v san v nə. U swin, v wú: «Á bǒá wulə v ti». U dǎn lǒri wá, v wú: «Báá, n tún n jiàn v yuu wa, sə n ma jon wá tian jin wa, sə v mu ga ya luv».

²⁴ Zwezi vəli də Zwayirisə. Laluv púé v kwa də kv nuŋi v nəe nə. ²⁵ Yá kan don yá wulə ba wa, v taŋá nə twi ka ba ziga, kv nə yí bina fugə bələ. ²⁶ U dí cǎn zənzən máŋá tə wa, v nə ywarı v tiàn dimutúra zənzən con. U cwǎ wiən tə me, v nə jə, kv ga tə ba kúkwa. Kv dǎn yá kwen kv jə wá zənzən. ²⁷ U ni Zwezi iŋwen. U dǎn twi laluv tə wa, v twá Zwezi kwa con, v dwen v gǎnə nə. ²⁸ U yá swin, v wú: «Á nə kən cigá, à dwen v ganan tə cıci nə, à yayıgv tə wá zwèe». ²⁹ Naa nədu, də v jana tə lwagv tə ziga, v ga na v tiàn, v yayıgv tə nə zwèe yırı. ³⁰ Kv máŋá tə wa, Zwezi lwarı də diàn nan v yira. U dǎn vəveri laluv tə tətəŋi wa, v bwe, v wú: «Wǎa nə dwen à ganan nə?» ³¹ U karbia tə ma swin v con, ba wú: «N na də, laluv tə wulə mú kv yugə tia tə mama, yá n ga bwe, də wǎa

nə dwen n yira». ³² Yá Zwezi yá wulə v ywǎǵá, sə v lwarı liú tə nə fwa kv nətv tə.

³³ Fən zva kan tə, v dǎn ga vıvaga, v yá nə yəǎ yoo tə nə yí wá yırı. U dǎn ma bǎ v tv Zwezi nəe nə, v swin cigá mama v con.

³⁴ Zwezi ma swin, v wú: «Á nakva, n nə ken n waa à nə tv yırı, Yı jon mú. Vəli də bican siǎ, n yayıgv tə zwèe míámíán».

³⁵ Zwezi nə wulə v swin nətv tə, də lià nan jǒré diè yuu tíú tə sǎn, ba bǎ ba swin v con, ba wú: «N bǒá tə mu zwèe. N kúǎ wá me, sə n wuwalı karnyına tutu». ³⁶ Yá Zwezi wá sǒrǎn tantə con tan, v swin jǒré diè yuu tíú tə con, v wú: «Dǎn ká pa fən ja mú, kə n waa cıci à nə». ³⁷ U wá yá v pa liú mama kwé ba, də kv nə tə Piyerə, də Zwakə, də v nyǎnú Zwan.

³⁸ Ba nə yí jǒré diè yuu tíú tə sǎn, Zwezi ni lià tə, ba yá wulə ba fwa zəzugu, ba kwi, də ba mà nii. ³⁹ U zva diè tə wa, v swin ba con, v wú: «Bèeèe yırı nə á fwa zəzugu nətvən, yá á ga kwi? Bisımaa tə wá ti, v yi v dwèe». ⁴⁰ Ba dǎn wulə ba mɯŋa wá. U ma pa ba mama nan, v ga yá bǒá tə nuu də v nyına, də ba tə, ba yá nə yin də wá. U dǎn zva bwǎlí tə, bisımaa tə nə wulə. ⁴¹ U jin bǒá tə jin nə, v ga swin v con də v luv sugv, v wú: «Talita kumi!» - Kv dǎn nə yı: Bisımakana, à mú nə swin kv n con: Zǎn yı nə! ⁴² Bisımakana tə zəzən v nyí v zǎn v vəli. U yá jə bina fugə bələ. Ba nə ni kv nətv tə, kv gwǎrí ba mama, kv nə digá ba yuu zənzən yırı.

⁴³ Yá Zwezi dǎn dùè súú ba nii nə, də ba dǎn ká pa, sə liú mama lwarı kv. Kv kwa nə, v swin ba con, v wú: «Á pian wodiu bǒá tə nə, sə v dé!»

6

Ba víga Zwezi Nazaretə nə

(Matie 13.54-58; Likə 4.16-30)

¹ Zwezi nan kv mú bwǎlí tə nə, v va v nyına sǎn. U karba yá kwé wá. ² *Zwifə-ba *siǎ dtun nə, v yá wulə v kǎri Zwifə-ba *jǒré diè wa. Lià zənzən yá nə cuga wá, kv gwǎrí ba, yá ba ga swin, ba wú: «Yən nə v yəǎ yiən tətə mama? Bèeèe nə yı wubɯŋa kv tə, v nə jə, də yomulan tə tə me, v nə tuŋa? ³ Kv tà v mú nə yı kapenta tə, v nə yı Mari biú tə naaa? Kv tà v mú nə yı Zwakə də Zwoze də Zwidə də Simon zunu tə naaa? U nakwana tə tǐlé nə wa yəbə naaa?» Yá kv nətv dǎn jin, ba yá ba wá sèe. ⁴ Zwezi dǎn ma swin ba con, v wú: «Ba yáá zilí Yı nii *sǔsbǔnǔ bwǎlí mama nə, yá v nyına sǎn nə də v dwíi tiàn wa, də v diè wa, ba ba wá zilí». ⁵ Zwezi wá wǎni v fwa yomulan duən lá, də kv nə tà, v nə tún v jiàn yayıŋa mancn yuu wa, v ma zwèe ba yayıran. ⁶ Ba yá nə wá Yı *nii sèe, tə gwǎrí wá.

Ku kwa nè, Zwezi jírú v kàrì bwálí tǽntǽ tian tǽ mama wa.

Zwezi tun v karbia fugø bølø tǽ, bølø bølø

(*Matio 10.1, 5-14; Likø 9.1-6; 10.1-20*)

⁷ U dǽn ma bon v karbia fugø bølø tǽ, v tun ba bølø bølø. U pín ba dǽn, sǽ ba lǽ *zinø lià yuu wa. ⁸⁻⁹ U pín ba nii, v wú: «Á dǽnà ká ti won mama á kǽ á yuu. Á dǽnà ká ja wodiu dǽ lǽ dǽ sǽbiu á ganjǽtǽ wa, á ja nan cwǽnǽ. Á tiǽ daduu, á kǽnǽ natura, á nǽ dǽnà ká zv ganan bølø».

¹⁰ U swín ba con, v wú: «Mǽnǽ tǽ, á nǽ yí tvu wa, sǽ á mé diǽ tǽ wa, á nǽ zva, ku jǽ vǽli á nǽ wá nan ku mù tvu tǽntǽ wa. ¹¹ Tvu don lià nǽ vǽga, sǽ ba ja aba, nǽ á yǽð, sǽ ba cuvǽ aba, á nanǽ lá. Á zwara á nǽe purǽn, sǽ ku ya ba yuu yoo». ¹² U karbia tǽ dǽn ma va ba kǽrì lià, ba wú, ba mǽ, sǽ ba bà Yú con, sǽ ba vǽvǽri ba kwa, ba ma sá ba cuna. ¹³ Ba dǽnǽ zinø zǽnzǽn ba lǽ, ba zwǽe yayǽnǽ zǽnzǽn yayuran dǽ ba kǽni nuga ba yuu wa.

Zwan-Batisø gǽrǽ tǽ yoo

(*Matio 14.1-12; Likø 3.19-20; 9.7-9*)

¹⁴ Zwezi nǽwen súǽ bwálí mama, yá piú *Erodø dǽ dǽn yǽ ni v yoo. Lià duǽn yǽ swín dǽ, Zwezi tǽtǽ nǽ yǽ *Zwan-Batisø v nǽ piú v bwin, v nan tian wa. Mǽ ku mù nǽ pín, v jǽ dǽn, v ma tvǽnǽ yomulan. ¹⁵ Yá ba duǽn dǽ yá wú, v yǽ Yú nii *sǽsǽnǽ Eli. Ba duǽn dǽ wú, v yǽ fuǽn Yú nii sǽsǽnǽ tǽ wa liù don. ¹⁶ Erodø ni ku, v ga swín, v wú: «Ku yǽ Zwan nǽ! Á pín ba gwǽnǽ v yuu, yá v piú v bwin».

¹⁷ Ku yǽ cigá, Erodø tǽtǽ yǽ nǽ pín ba ja Zwan, ba vva, ba kǽ bǽn diǽ wa. Erodø yǽ fwa nǽtv, v zunu Filipǽ kan Erodǽdǽ yǽrǽ, v nǽ jon. ¹⁸ Zwan yǽ ma swín, v wú: «Ku wá mǽ, sǽ nǽ jon n zunu kan». ¹⁹ Ku yǽrǽ nǽ Erodǽdǽ lǽnǽ yǽ zanǽ zǽnzǽn Zwan yuu wa, v yǽ ga jǽ ku v bican wa. U yǽ pià cwǽnǽ, sǽ v ma gv Zwan. Yá v yǽ wǽrǽ. ²⁰ Erodø yǽ dǽrǽ Zwan, v yǽ nǽ yǽð dǽ, v yǽ cigá tiú, v ga yǽ Yú nǽ ti tǽ yǽrǽ. U dǽn ma ci v nǽ. U yǽá nǽ cuga v sǽrǽn tǽ, ku yǽá gwǽrǽ wá, yá v yǽá cuvǽ wá dǽ puswǽnǽ.

²¹ Erodø lǽrǽ diun caná nǽ twí ku yǽ, ku yǽn yuywanǽv ku pa Erodǽdǽ nǽ. Erodø dǽn zǽn v fwa wodirǽn zǽnzǽn, v pa lǽzwǽnfaran tǽ nǽ, dǽ pamana yun tiǽn tǽ nǽ, dǽ Galile nagwanaa yǽá tiǽn tǽ nǽ.

²² Erodǽdǽ búa zva v sa. U svu tǽ yǽn ywǽnǽ ku pa Erodø dǽ v candǽrǽ tǽ nǽ. Piú Erodø dǽn ma swín búa tǽ con, v wú: «Lǽrǽ won tǽ mama, nǽ nǽ pià, á wá pa ku mú».

²³ U dǽn ga wú, v dǽ: «Á wá pa mú won tǽ mama, nǽ nǽ pià, ku nǽ swǽ ku yǽ á luv tǽ fan dǽ». ²⁴ Búa tǽ dǽn ma nan, v bwe v nuu: «Bǽǽǽ nǽ á mǽ, sǽ á lǽrǽ?» U nuu

ma wú: «Swín ndǽ Zwan-Batisø yuu nǽ n pià». ²⁵ Búa tǽ ma dǽrǽ v va v swín piú tǽ con, v wú: «Á pià, sǽ n gwǽnǽ Zwan-Batisø yuu tǽ síun síun n kǽ zǽnǽ wa n pa nǽ». ²⁶ Piú piú cuvǽ, yá v yá ba pià, sǽ v vǽ, v nǽ dǽð v candǽrǽ tǽ yáá con tǽ yǽrǽ. ²⁷ U dǽn ma zǽzǽn v tun pamanu don, sǽ v va v gwǽnǽ Zwan yuu v ja bà. Pamanu tǽ nan v va bǽn diǽ tǽ wa, v gwǽnǽ Zwan yuu. ²⁸ U ti ku v kǽ zǽnǽ wa, v ja bà v pa búa tǽ nǽ. Búa tǽ ja nan v pa v nuu nǽ.

²⁹ Mǽnǽ tǽ Zwan karbia tǽ nǽ ni ku, ba twi, ba ti v tǽtǽ tǽ ba gǽrǽ.

Zwezi piú dipen v pa bara mùrǽ bonu nǽ

(*Matio 14.13-21; Likø 9.10-17; Zwan 6.1-14; Marøkø 8.1-9*)

³⁰ Zwezi *tuntuna tǽ piú ba bà v con. Ba man ba burǽ wá won tǽ mama, ba nǽ fwa, dǽ ba nǽ kǽrǽ lià tǽ nǽtv. ³¹ Lià tǽ nǽ twi, dǽ ba piú ba vǽrǽ, tǽ yǽ dáá zǽnzǽn, ku pa ba wǽrǽ wodiu ba jǽni ba dǽ. Ku mù nǽ pín, v ma swín ba con, v wú: «Á twaga á nǽ, sǽ nǽ nan kwa con bwálí tǽ nǽ, liù nǽ tǽlǽ, sǽ á wǽnǽ á síi mancǽn». ³² Ba dǽn zǽn ba ti níá yuu bori tǽ, ba va bwálí tǽ, lià nǽ ba bwǽlǽ. ³³ Yá lià zǽnzǽn ni ba, ba ga lwarǽ ba. Ba nan tian tǽ mama, ba va bwálí tǽ nǽ dǽ nǽe, dǽ Zwezi dǽ v karbia tǽ tǽ wá lá yǽ.

³⁴ Zwezi dǽ v karbia tǽ nǽ nan níá yuu bori tǽ wa mǽnǽ tǽ, v ni lià tǽ mama, ba yǽnǽgǽ jun wá, ba yǽ nǽ yǽ ndǽ pee nǽ, tǽ nǽ ba payuru jǽ yǽrǽ. U dǽn ma zǽn v kǽrǽ ba yǽn zǽnzǽn. ³⁵ Mǽnǽ tǽ wa, tia nǽ ja ku yǽ, Zwezi karbia tǽ fǽrǽ ba yǽ, ba swín v con, ba wú: «Tǽ yǽ, yá won mama tǽlǽ bwálí ku tǽ wa. ³⁶ Pa, sǽ lià tǽ piú ba va tvu tǽ wa dǽ tubii tǽ wa, ba yǽ wodiu». ³⁷ Zwezi ma le ba, v wú: «Á tǽtǽ pǽn ba wodiu, sǽ ba dǽ!» Ba dǽn ma swín v con, ba wú: «Nǽ ba sǽbiu zǽnzǽn jǽ, sǽ nǽ ma yǽ wodiu nǽ pa lià ba tǽ nǽ». ³⁸ Zwezi dǽn ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalt nǽ wulǽ á con? Vǽlǽ á jǽn!» Ba nǽ ywǽn tǽ kwa nǽ, ba twi ba swín v con, ba wú: «Nǽ jǽ dipen bonu dǽ fǽlǽ bølø».

³⁹ Ku kwa nè, Zwezi pín nii v karbia tǽ nǽ, v wú: «Á pǽn lià tǽ jǽn piú piú galv tǽ yuu wa!» ⁴⁰ Ba dǽn ma pa ba jǽn tia, bíí bíí, dǽ finu finu. ⁴¹ Ku kwa nè, Zwezi ti dipen bonu tǽ dǽ fǽlǽ bølø tǽ, v zǽn v yǽá yǽ nǽ, v kǽ Yú lǽǽǽ. U fu fu dipen tǽ v pa karbia tǽ nǽ, sǽ ba ma tara lǽlv tǽ. U fǽrǽ fǽlǽ bølø tǽ, dǽ v pa ba mǽ nǽ. ⁴² Ba liù mama dí v sú. ⁴³ Ba pǽe dipen tǽ dǽ fǽlǽ tǽ mumunǽ, tǽ nǽ súǽ fǽyaran fugø bølø. ⁴⁴ Bara yǽ mùrǽ bonu ba wa, ba nǽ dí wodiu tǽ.

*Zwezi vəli níá yuu wa**(Matíə 14.22-33; Zwan 6.15-22)*

⁴⁵ Ku kwa nə, Zwezi zəzən v pa v karbía tə zv níá yuu bori tə wa, sə ba dé yáá, ba galv munaə tə vən don nə Bətəswayda tvv con. V mü tətəđ dān wá kə liə tə cwəŋə nə. ⁴⁶ U nə pın ba vii tə máŋá wa, v diğá paan don yuu wa, sə v jun Yı. ⁴⁷ Tta yí máŋá tə nə, níá yuu bori tə də karbía tə yá wulə munaə tə tətəŋi wa, yá Zwezi cıci ga wulə tta. ⁴⁸ U nı də, v karbía tə na cān də níá yuu bori tə ka wa, vvv yá nə fuli ku naja bwalı tə, ba nə vələ tə yırı. Tıbulakovı nii nə, v zān v wulə níá tə yuu wa ba səpuni nə, v vəli mancın mancın. ⁴⁹ Yá máŋá tə nə, karbía tə nə nı wá də, v vəli níá tə yuu wa, ba bún də, ku yı wojjıru. Ba dān ma má nii, ⁵⁰ fən yá nə zva ba zənzən yırı. Zwezi ma v swın ba con lala, v wú: «Á dāŋá á jian! Ku yı á mü nə! Á dānā ká pa fən ja aba!» ⁵¹ Ku kwa nə, v dān zva níá yuu bori tə wa, ba səpuni nə, yá vvv tə ga zıgı. Ku gwári v karbía tə zənzən. ⁵² Ba nə nı Zwezi də, v fva dipen tə, ba yá tə wá v di dān tə dēn lwarı. Ba pubvŋı yá wá yı.

*Zwezi zwèe yayıŋa yayıran Zwenezarətə nə**(Matíə 14.34-36)*

⁵³ Zwezi də v karbía tə galı munaə tə ba zwèe, ba cú tta Zwenezarətə nagwanaa wa. Lantə nə, ba zıgı ba níá yuu bori tə. ⁵⁴ Ba nə cúó, də liə tə zəzən ba lwarı Zwezi. ⁵⁵ Bwalı tə mama liə nə nı də, Zwezi wulə liə tə yáá nan nagwanaa tə mama, ba janı yayıŋa ba ja twi ba tıtaran yuu wa. ⁵⁶ Bwalı tə mama Zwezi nə vəli, ku yı tıan wooo, tıfaran wooo, tıbii wooo, liə yáá ja ba yayıŋa, ba va ba tın jéré bwalá nə. Ba yáá lórı wá, sə v yá v pa ba dwen v gānıd nii nə. Liü tə mama yáá nə dwen v gānıd tə nii nə, ku tíu yayıgı yáá zwèe.

7*Kàrà nəđwan tə yoo, ku nə kwen nə də Yı yìən duən nə**(Matíə 15.1-9; Likə 11.37-41)*

¹ *Farızian-ba də Yı nii *yənu tıan duən nə nan *Zwerizalmə ba bā. Ba twi ba kıkırı Zwezi. ² Ba mìnı də, Zwezi karbía tə duən yáá dé wodiu də ba jıdurən. Ku dēn nə yı, ba wá ba jian sın ndə nətv tə nə, ku nə me. ³ Farızian-ba də *Zwifə-ba tə duən me yá twá yofwamınan tə nə, ba nyına-ba nə yá ba pa ba. Ba yá ba dé, də ba nə wá ba jian sın zəni. ⁴ Ba nə nan jéré bwalı də ba bā, ba yáá dé yáá ba sın ba jian, ba dān ga dé. Ba twá dí yáá nə zənzən, sə ba də Yı yìən ma kwen duən nə, ndə ka sın wırú zwıın, də lugu zwıın, də nəkəni nə. ⁵ Farızian-ba də Yı

nii yənu tıan tə dān ma bwe Zwezi, ba wú: «Bèèeə nə pın n karbía tə ba nyına-ba yofwamınan tə nə twá? Ba dé wodiu də jian, tə nə wá sın».

⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Yı nii *sòsòndò *Ezayi yá jə cígá, də v nə dí yáá v swın á mü níé bələ tıan tə yoo, ndə ku yá nə púpúni nətən:

«Liə-ba tə yı ba zilı á mü Yı də ba nii cıci, yá ba waa ga núná də nə. ⁷ Ba yıjını tə yı tutı, ku tə, ba nə kàrı ba bırı nə yı ləzoni kàrà, də ba yofwamınan tə yırı.»

⁸ Zwezi swın ba con, v wú: «Á yá Yı bıra tə kwa, á ga twá ləzoni yofwamınan nə».

⁹ Zwezi dān ga sırı lá, v wú: «Á vıga Yı bıra tə mwálı mwálı, sə á ga twá á tətə yofwamınan nə. ¹⁰ Yı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, cígá swın, ku wú: «Zilı n nuu də n nyına! Yá liü tə, v nə zırı v kə v nuu də v nyına nə, v me, sə ba gı wá». ¹¹⁻¹² Yá á mü bırı də, liü wáá v swın v nuu də v nyına con, v wú: «N tori tə, á yə nə wá ma san mú tə yı á tın, sə ku yı *jəŋı ku pa Yı nə». Ku dēn nə yı «kərəban» də Zwifə-ba svıgı. Yá á dān pın cwəŋə liü nə, sə v dān ká kúv san v nuu də v nyına nə. ¹³ Mə á yofwamınan tə, á nə kàrı liə tə nə nə, á twá á ma lı Yı svıgı tə nywarı. Á fva yìən duən zənzən tə nə nyın ndə tə nə».

*Wiən tə nə cüğá ləzwənə Yı yáá nə**(Matíə 15.10-20)*

¹⁴ Zwezi ma kúv bon liə tə, v swın ba con, v wú: «Á mama cıga, á ga nı ku tə dēn. ¹⁵ Won tə mama nə naja kàrà con, ku zwı ləzwənə wa, wàrı wá ku cüğá. Won tə nə naja ləzwənə waa, ku mü won tə nə wáá wá ku cüğá». ¹⁶ [Liü mama dān me, sə v kə diən, v sırı v zian, v cıgı zəni!]

¹⁷ Máŋá tə, Zwezi nə nan liə tə wa v zu diə, v karbía tə bwe wá ku zwansara təntə dēn nə. ¹⁸ U dān ma swın, v wú: «Á də tə yı liə tə, á nə wàrı yoo dēn á nı? Á ba nən də, won tə nə twá nii ku zu liü waa wàrı wá ku cüğá? ¹⁹ Á yəri də, wodiu tə ba v pubvŋa tə wa zwı. Ku yı v püé wa nə ku zwı, yá ku kwa nə, v yáá twa ku v dıgı kaduəyuu bwalı nə». Tə mü sırən tə nə nə Zwezi twá v ma swın də, wodiu tələ, ku nə jə durən Yı yáá con. ²⁰ Yá v ga kúv swın, v wú: «Won tə, ku nə naja ləzwənə yıra nə pın v bıcan yı nəzonu Yı yáá con. ²¹ Liü waa con nə pubvŋı kúkwınan yáá nan, tə pın v cwàrı, v ŋwın, v gwi, ²² v piá liə kana, liə duən wiən jə yimən tə pa wá, v tvŋa wulvŋı, v gıgarı liə, v kúkulı Yı yırı tə, v yii zwı liə wiən, v cəgə liə, v fva fwıə, v ga yəri v yáá. ²³ Tə mü yokúkwınan tə mama yı ləzwənə waa nə tə naja, yá tə ga pın v bıcan yı nəzonu Yı yáá con».

Kavee don ken v waa Zwezi nè
(*Matìø 15.21-28*)

²⁴ Ku kwa nè, Zwezi kèèñ lá, v va nagwanaa don wa, Tirø tuv tøn nè wulø lá. U zva diè don wa, yá v ga ba pià, sè liù lwarì v nii nè, yá v dån nè wàñì v cì, sè ba dån ká nì v ñwen. ²⁵ Kan don yá nì Zwezi yoo. U yá jø bòa, *zini yá wulø ku bòa tæntø yuu wa. U dån ma zàn v bà v tu Zwezi nœ nè. ²⁶ Kan tøn yá *Gørøkø. Ba lørì wá Fenisi nagwanaa wa, Siri nè tu lá. U lørì Zwezi, sè v dujì zini tøn v li v bòa tøn yuu wa. ²⁷ Yá Zwezi swìn kan tøn con, v wó: «Dø yáá n yá n pa diè lià dè ba sú, ka ti bisíná wodiu ka dtl kukurbii yáá, nè ba zìen yurì». ²⁸ U ma le wá, v wó: «Karnyuna, ku yì cigá! Yá kukuri tøn yáá dè wodimununø tøn, bisíná tøn nè yá ba pìn tøn twì tìa nè». ²⁹ Zwezi ma swìn v con, v wó: «N nè le nè nètø tøn yurì, n wáá n pií n virì, zini tøn nan n bòa tøn yura». ³⁰ U pií v va v sãñ, v na v bisumaa tøn dè v tégø gèdoo yuu wa. Zini tøn ga nan v yura.

Zwezi sùrú børu don zian v ga pørì v nii

(*Matìø 15.29-31*)

³¹ Zwezi nan nagwanaa tøn wa, Tirø tuv nè wulø lá, v twá Sidon tuv. U zigtì lá v va v twá Tian-Fugø nagwanaa tøn wa, v va Galile munaa tøn vån nè. ³² Ba jun bæe don v zian nè bwìn, v ga bæbe ba ja va v con. Ba lørì Zwezi, sè v tún v jun bæe tøn yuu wa. ³³ Zwezi ma ja v cici v ja nan lià tøn wa, v va yñuna. U ti v jufwì v turì bæe tøn zian wa. U li mumian, v ma dwen bæe tøn nændøli nè. ³⁴ U zìn v yáá yu nè, v sií fuvn, v ga swìn døn v luv svø, v wó: «Efata!» - Ku dån nè yurì: «Súri n tiàn.» ³⁵ Naa nøvø døn bæe tøn zian tøn súri, v nændøli kòlù, v ga swìn zøni. ³⁶ Zwezi ma swìn lià tøn mama con døn, ba dån ká man ku, ba burì liù nè. Yá ba tøn zözøgi ku, ba pa ku nan kàrà wa. ³⁷ Ku dån ga gwári lià zøni. Ba dån yáá swìn, ba wó: «Won tøn mama, v nè fwa zìen zøni. U pìn zibunja nøn, børøn ga swìn».

8

Zwezi pùlù dipen v pa lià mòrø bania nè

(*Matìø 15.32-39; Marøkø 6.35-44*)

¹ Ku mánjá tøn wa, lià zenzøn yá kùv kun duøn nè, ba yá ga ba won mama jø, sè ba dè. Zwezi dån bon v karbia tøn, v swìn ba con, v wó: ² «Laluv tøn yinægø jø nè, nè ba nè wulø døn nè dtan batwa nètøn, yá ba ga ba won jø, ba dè tøn yurì. ³ Á nè pìn ba vií døn nìen, ba diàn wá zwèe, ba nan ba tu cwønø yuu, ba wa lià duøn nè nan yñuna yurì». ⁴ U karbia tøn ma le wá, ba wó: «Nøn wàri ba dipen nè pìn, ba dè ba swí, bwálfí ku tøn wa, won mama nè tølø». ⁵ Zwezi ma

bwe ba, v wó: «Dipen bagalì nè á jø?» Ba ma le, ba wó: «Dipen barpe». ⁶ U dån ma pa nii laluv tøn nè, sè ba jøn tìa. U dån ga ti dipen barpe tøn, v kø Yu lèèèe, v fu fu tøn, v pa v karbia tøn nè, ba ma tara lià tøn.

⁷ Ba yá tøn fөлilbii døn. Zwezi ken Yu lèèèe fөлø tøn yurì, v ga swìn v karbia tøn con, sè ba tårà tøn ba pa lià tøn nè. ⁸ Ba liù mama dí v sú. Karbia tøn ga pèe tøn mumunø, tøn nè ga, ba sú tíi barpe. ⁹ Yá ba yá ga yí lià mòrø bania. Zwezi dån pìn ba vií.

¹⁰ Ku kwa nè, Zwezi døn v karbia tøn zözøn ba zv níá yuu bori tøn, ba va Dalømanvta nagwanaa wa.

Farizian-ba pià, sè Zwezi burì ba v diàn
(*Matìø 16.1-4; 12.38-39; Likø 11.16, 29*)

¹¹ *Farizian-ba tøn twì, ba wulø ba swìn døn Zwezi. Ba pià, sè ba ja v dån nè. Ba lørì wá, sè v tun yomilv don v ma burì ba døn, v diàn tøn yì tøn nan Yu con. ¹² Zwezi sií fuvn v kø v waa, v ga swìn, v wó: «Bèèèe nè pìn zøn lià ma pià, sè á fwa Yu diàn mumunv à burì ba? Cigá mama, à mò nè swìn ku á con: Á bá fwa Yu diàn mumunv mama á burì ba». ¹³ Zwezi dån kèèñ v ga yá ba, v pií v zv níá yuu bori tøn wa, v va munaa tøn vån don nè.

Zwezi karbia tøn wà lwarì won tøn, v nè yurì

(*Matìø 16.5-12*)

¹⁴ U karbia tøn yá swèèe, sè ba ti wodiu. Ba yá jø dipen nøvø cici níá yuu bori tøn wa. ¹⁵ Zwezi dån ma swìn ba con, v wó: «Á zurø á yura, á cia á tiàn nè zøni døn *Farizian-ba sabwarì tøn. Á cia á tiàn nè døn *Erodø sabwarì tøn». ¹⁶ U karbia tøn ma swìn ba pwørø wa, ba wó: «Ku yì nè nè ba dipen jø, tøn nè pìn v ma swìn nètø». ¹⁷ Zwezi lwaru ku tøn, ba nè wó, v dån ma bwe ba, v wó: «Bèèèe nè pìn á ma wó: «Ku yì nè nè ba dipen jø tøn yurì nè?» Á tøn wà lwarì! Á tøn wà ku dån ni! Á pubunja wà yì! ¹⁸ Á jø yía, tøn ba lá na! Á jø zian tøn ba nøn! Á tøn wà lií! ¹⁹ Mánjá tøn wa, à nè fva dipen bonu tøn à pa bara mòrø bonu tøn nè, á pèe tøn mumunø á sú fiyaran bagalì?» U karbia tøn le, ba wó: «Fiyaran fugø bølø». ²⁰ «Sø mánjá tøn wa, à nè fva dipen barpe tøn à pa lià mòrø bania tøn nè, dipen mumunø tíi bagalì nè á tí?» Ba le wá, ba wó: «Tíi barpe». ²¹ Zwezi dån ma swìn ba con, v wó: «Yá á ga tøn ba nøn?»

Zwezi sùrú liliu don yía Betøsayida nè
(*Marøkø 10.46-53; Zwan 9.1-11*)

²² Zwezi døn v karbia tøn dån vøli ba yì Betøsayida tuv. Lantøn nè, lià jun liliu don, ba ja bà Zwezi con, ba lørì wá, sè v dwen v yura, sè v súri v yía tøn. ²³ Zwezi jun liliu tøn jun nè, v van wá v ja nan tuv tøn kwa

con. U dañ ga li mumtan mancın v kə bæe tē yíá yuu wa. U tún v jìàn v yuu, v ga bwe wá, v wú: «N wàá won n ni?» ²⁴ Liliu tē sírì v yíá, v ga le, v wú: «Á na ləzoni, à na ba ndə tìán nē, yá ba ga vèli». ²⁵ Zwezi kúò tún v jìàn bæe tē yíá yuu. Liliu tē nē ywáñ v yáá mənə mənə, v yíá tē dañ na wiən tē mama pwənə pwənə. U ni yazurə. ²⁶ Zwezi dañ ma swìn, v wú: «Vèli n sàñ! Dàn ká va tv tē wa!»

*Piyerə swìn də, Zwezi nə yi Kərisə
(Matïə 16.13-20; Likə 9.18-21)*

²⁷ Zwezi də v karbia dañ ja ba yáá ba man Filipə Sezare tian tē con. Ba nan cwəñə yuu, v ma bwe ba, v wú: «Bèèèe nē lià tē swìn à yuu wa?» ²⁸ Ba ma le wá, ba wú: «Ba duən wú, n yi *Zwan-Batisə. Ba duən wú, n yi Yü nii *sùsùnbù Eli. Ba duən də wú, n yi Yü nii sùsùnbà tē wa liù don». ²⁹ Zwezi ma kúò bwe ba, v wú: «Sə á mù con nē? Wàá nē á wú, à yi?» Piyerə ma le, v wú: «N yi *Kərisə». ³⁰ Zwezi dañ ma dù sùú ba nii nē, sə ba dàn ká swìn ku liù mama con.

*Zwezi swìn v tian də v ka bwìn ka nan
yoo*

(Matïə 16.21-23; Likə 9.22)

³¹ Ku kwa nē, Zwezi yà wulə v kàrì v karbia tē, v wú: «*Ləzwənə-Biu* me, sə v dé càn zənzən. *Zwifə-ba *nəkwina, də Yü *jəŋwana yun tián, də Yü nii *yənu tián wá vi wá ba dugv. Ba wá gv wá, ku nē yi dñan batwa, v wá pií v bwìn».

³² U yáá mañja ku, v buri ba pwənə pwənə. Piyerə dañ ma bon wá v ja nan kwa con, v wulə v caga v nii nē. ³³ Yá Zwezi dañ pií v vəvəri, v ywáñ v karbia tē duən tē, v ga caga Piyerə nii nē, v wú: «Ja pià bwálí, *Stana, n nē yi n bñja ndə ləzoni nē, n ba bñja ndə Yü nē tē yiri».

Zwezi ka twá ŋwírán

(Matïə 16.24-28; Likə 9.23-27)

³⁴ Ku kwa nē, Zwezi bon v karbia tē də lià tē, v kə duən nē, v swìn ba con, v wú: «Liù tē mama nē pià, sə v bà v twá à nē, ku tíú kúò dàn ká fwa v təntan puswənə. Ku tíú me, sə v sèe v twá v dé càn də nē, ku ja vələ v tian dagarv tē yuu wa. ³⁵ Ku yi cígá, liù tē, v nē pià, sə v jon v mu tē, v wá kwìn ku nē. Yá liù tē, v nē wá dugv v mu tē à mù yiri də Yü sɔyɔwáŋv tē switv yiri, ku tíú wá jon v mu. ³⁶ Ku funə wa yən nē ku pa liù nē, də v nē ni tta yuu jijə tē mama, yá v ga kwìn mu tē nē, ku nē ba zwèe Yü con?

³⁷ Won wulə ləzwənə nē wá pa, sə ku ma yə v mu tē ku jon, naaa? ³⁸ Zèn ləzoni tē yáá təléd də Yü, ba ba Yü nii zilí. Yá liù dañ

nə dəri cavura, sə v buri də, v ya à mù nē ti, v ga dəri cavura, sə v swìn à sɔyɔwáŋv tē, *Ləzwənə-Biu† tē bá sèe v jon ku tíú, máŋá tē, v nē wá pií v bà də *malke v nyina tē dun tē wa».

9

¹ Zwezi kúò swìn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Lià duən, ba nē wulə yəbə, bá ti, də ba nē wá Yü pàrì tē ni də, ku biàn də diàn».

Zwezi lwàn v tiàn

(Matïə 17.1-13; Likə 9.28-36; 2 Piyerə 1.16-18)

² Ku dñan bardv kwa nē, Zwezi bon Piyerə də Zwakə də Zwan, v ja di paan nəfarv yuu, ba də wá cici. Ba nē digá ba yi lá, v lwàn v tiàn ba yíá yuu wa. ³ U ganan tē yá cici. Tē yá piri tē doni nətu tē, ləzwənə nē wáá ka pin tē piri tta yuu wa. ⁴ Ku kwa nē, Yü nii *sùsùnbù Eli də *Moyizə nan v karbia batwa tē nē. Ba yá wulə ba swìn də Zwezi. ⁵ Piyerə dañ swìn Zwezi con, v wú: «Karnyina, ku zien də, nē nē wulə yəbə. Nē dañ wá pú gansilə batwa, n mù nədv, Moyizə nədv, Eli də nədv». ⁶ Piyerə yá yəri ku tē dən, v nē swìn, v də karbia tē duən yá nē zəzəgə zənzən yiri. ⁷ Bakwan don nan ku pəri Moyizə də Eli yuu nē. Bakwan tē wa Yü kori swìn lá, ku wú: «D tē nē yi à biswənə, á cuga v nii sugv». ⁸ Naa nədv, də karbia tē ywáñ ba səpuni nē, yá ba kúò wá liù mama ni. Zwezi yá yi v cici də ba.

⁹ Ba nē naña paan tē yuu ba cwi, Zwezi pin karbia tē nii, v wú: «Á dàná ká man ku tē, á nē ni tē, á buri liù mama. Á jana ku á nii nē, ku ja vələ *Ləzwənə-Biu* tē ka pií ka bwìn tiga wa». ¹⁰ Ba zilí v nii, yá ba dañ yá bwe duən, ba wú: «Ka ti ka pií ka bwìn, tē dən nē yi bèèèe?»

¹¹ Karbia tē dañ ma bwe Zwezi, ba wú: «Bèèèe nē pin Yü nii *yənu tián tē ma wú, də Yü nii sùsùnbù Eli nē wá dé jonu tē yáá v bà lu?» ¹² U ma le ba, v wú: «Eli nē me, sə v dé yáá v bà v kwən wiən tē me v kə duən nē. Ku púpúní Yü sagi tē wa, ku wú: «Ləzwənə-Biu wá dé càn zəni. Lià ga wá nyáná wá. Tē də yìèn tē wá tun cígá.» ¹³ Yá à mù nē swìn ku á con: Eli cígá nē twí, lià duən ja wá, ba ma fwa ku tē, ba nē pià, ndə ku nē púpúní nətu tē!»

*Zwezi li bisimaa don yuu zini, ku nē
wəwah wá*

(Matïə 17.14-21; Likə 9.37-43)

¹⁴ Ku kwa nē, Zwezi də v karbia batwa tē, Piyerə də Zwakə də Zwan pií ba va karbia tē duən tē con. Máŋá tē, ba nē twi

* 8:31 8.31 Zwezi yi v tətə yoo nē v swìn. † 8:38 8.38 Zwezi yi v tətə yoo nē v swìn. * 9:9 9.9 Zwezi yi v tətə yoo nē v swìn.

ba yí, lià zənzən yà kùkarì karbià tə duən tə. Yú nìi *yənu tián yà wulə ba tótúní də karbià tə. ¹⁵ Mánǵá tə wa, lià tə nə nì Zwezi, ba zəzəgə, yá ba ga dəri ba va, sə ba jun wá. ¹⁶ Zwezi bwe ba, v wú: «Bèèèè nə á wulə á tótúní duən pwəwə wa?» ¹⁷ Bɛɛ don ma le lià tə wa, v wú: «Karnyina, à biú nə à ja bà n con. *Zini jə wá, kú pa v nìi dəjə. ¹⁸ Mánǵá tə mama, zini tə nə zàn v nə, kú yáá dì wá tia. U mumian pàli, v yələ ga za duən nə, v ga yáá kú. À lòrì n karbià tə, sə ba lì zini tə v yuu wa, ba ga wá kú diàn jun».

¹⁹ Zwezi ma swìn karbià tə con, v wú: «Á mù zən lià-ba, á tə nə ba Yú nìi sɛɛ. Dian bagal nə à tə wá yá də aba? Kú yí à wá ja pínú kú mɛ nətə də aba? Á jana wá, á ja bà à con!» ²⁰ Ba jun biú tə, ba pa wá. Mánǵá tə, zini tə nə nì Zwezi, kú wuvugu biú tə zəni. Biú tə tua tia v bəbəli, yá v mumian ga pàli. ²¹ Zwezi dān ma bwe biú tə nyina, v wú: «Kú dian bagal nə v yí nətən?» U nyina tə ma swìn, v wú: «Kú yí v bisíní mama nə. ²² Nɛɛ kapupu, zini tə yáá yigu wá, kú dì mən wa, nə à yəə níá wa, sə kú gu wá. Yá n nə wáá won n fwa, sə n dəri nə yinəgə, n ga san nə nə». ²³ Zwezi ma swìn, v wú: «Bèèèè nə pìn n le də, à nə wáá won à fwa? Won mama wáá kú pa liú tə nə, v nə keni v waa Yú nə». ²⁴ Naa nədu də biú tə nyina cəri v kə yú nə, v wú: «Á ken à waa Yú nə, yá n dān nə san nə, sə à kúv dān ká bɛɛé».

²⁵ Zwezi nə na də, lià dəri ba twi ba nə tə, v baa zini tə nìi nə, v wú: «Zini tə nə cì kú pìn liú ba swìn də liú ba nən, à mù nə pìn nìi, sə n nan biú tə yira. N kúv dān ká pií n zú wá mama!» ²⁶ Zini tə mà nìi, kú wuvugu biú tə zənzən, kú ga nan. Biú tə yá yí ndə v tíga, kú pa, lià duən yá nə ziga lá, yá swìn də, v tíga. ²⁷ Yá Zwezi jun v jun nə, v van wá v zìn. Biú tə zàn v ziga yú nə.

²⁸ Zwezi nə vèli sàh mánǵá tə nə, v də v karbià tə cici nə wulə, ba dān bwe wá, ba wú: «Bèèèè nə pìn, nə wá wānì nə lì zini tə?» ²⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Kú yí yijunì cici nə wáá zini kú tə yiri kú l!»

Zwezi kúv swìn v tian tə də v ka bwin tə yoo

(Matìə 17.22-23; Likə 9.43-45; Marøke 8.31-33)

³⁰ Zwezi də v karbià tə nan lantə, ba twá Galile nagwanaa. Zwezi yá ba pià, sə ba lwarì v bwálí, ³¹ v yá nə kàrì v karbià tə yiri. U swìn ba con, v wú: «Lià wá ti *Ləzwəwə-Biu†. U wá zə ləzoni jìàn wa. Ba wá gu wá. Kú dian batwa dìn nə, v

wá pií v bwin». ³² Yá v karbià tə wə svəgə tə dən nì, ba ga dəri fən, sə ba bwe wá.

Wá nə wá yá nə yuu wa?

(Matìə 18.1-5; Likə 9.46-48; Marøke 10.42-45)

³³ Zwezi də v karbià tə dān yí Kaperənayimə tiv. Mánǵá tə, ba yá nə wulə diə wa, Zwezi bwe v karbià tə, v wú: «Bèèèè dən nə nə á tótúní duən, də nə nə wulə cwəjə tə yuu wa?» ³⁴ Ba yá piú ba nìi, ba yá nə yí ba tótúní duən, sə ba lwarì liú tə, v nə wá yá ba yuu wa yira. ³⁵ Zwezi dān ma jəh tia, v ga bon v karbià fugə bələ tə, sə ba boli v yira. U swìn ba con, v wú: «Liú tə, v nə pià, sə v yá yuu wa, kú tiú tə mɛ, sə v ya ba mama wa nəmaa. U ga mɛ, sə v tun v pa ba mɛ nə». ³⁶ U dān ga ti bisumabiə, v zigi ba yáá con. U kukwalit wá v kə v nyunì nə, v ga swìn, v wú: ³⁷ «Liú tə, v nə jun bisumabiì ba tə don zəni à mù yiri, kú yí à mù tətə nə kú tiú jun zəni. Yá liú tə, v nə jun nə zəni, kú tiú biri də, v jun liú tə, v nə tun nə, zəni».

Liú tə, v nə ba nə nə ziga, yí nə liú

(Likə 9.49-50)

³⁸ Zwan swìn Zwezi con, v wú: «Karnyina, nə nì bɛɛ don v ja n yiri tə, v ma lì *zinə, yá v ga tələ də nəba. Nə yá swìn də, v ba cwəjə jə, sə v fwa kú, v nə tələ də nəba tə yiri». ³⁹ Yá Zwezi dān le ba, v wú: «Á dānà ká cì v nə, á yaga wá, sə v fwa! Liú tə, v nə wá twá à yiri tə nə, v ma fwa yomulu, v wari à yolwan v pií v swìn sían sítun. ⁴⁰ Cígá, liú tə, v nə ba nə nə ziga, yí nə liú. ⁴¹ Liú nə pìn aba wùrú zɔŋa də níá, á nə yí à mù *Kerisə lià yiri, cígá mama, à mù nə swìn kú á con, kú liú təntə bá kwìn v njwírán nə Yú con».

Ka dé càn kukwa cuna fəjə

(Matìə 18.6-11; 5.29-30; Likə 17.1-2)

⁴² Kú kwa nə, Zwezi kúv swìn, v wú: «Liú tə, v nə pìn, labwana təntə, ba nə keni ba waa à nə wuuu, don twá v nə, v dɔgɔ Yú cwəjə tə, ka jén, kú wá kukwanì kú tiú con nə, də ba nə vwə kapan nəfaru v bian nə, ba ja va, ba dì muu wa. ⁴³ Də kú nə wá twá n jun nə, n ma tun cuna, sə n gwəjə kú. N nə zwa mu tə wa, kú nə ba zwèe Yú con, də jun nədu, kú kukwa n nə zwa mən diə wa də jìàn bələ. Tə mən təntə nə ba dəjì. ⁴⁴ Lantə, zonzuran wulə, tə nə dé yira, tə ga ba tí, yá mən tə ga ba dəjì abada. ⁴⁵ Də kú nə wá twá n naa nə, n ma tun cuna, sə n gwəjə ka. N nə zwa mu tə wa, kú nə ba zwèe Yú con, də naa nədu, kú kukwa n jə nɛɛ bələ, yá n ga zú mən diə wa. ⁴⁶ [Lantə, zonzuran wulə, tə nə dé yira, tə ga ba tí, yá mən tə ga ba dəjì abada.] ⁴⁷ Də kú nə wá twá n yii nə,

† 9:31 9.31 Zwezi yí v tətə yoo nə v swìn.

n ma tɔn cɔna, sɛ n li ku dɔɖɔ. N nɛ zva Yɪ pàrì wà dɛ yii nɔdɔ, ku kukwa n nɛ jɛ yíá bɛlɛ, yá n ga zɔ mɛn diè wá. ⁴⁸ Lantɛ, zonzɔran wulɛ, tɛ nɛ dɛ yira, tɛ ga ba ti, yá mɛn tɛ dɛ ga ba dɛŋi abada.

⁴⁹ Càn mɛn wá cú liù mama yuu wá. Tɛ wá kwɛn liù mama tɛ li cɔna wá. ⁵⁰ Nakwan yɪ won, ku nɛ zɪɛn. Yá ka nyɪŋa nɛ nan, á kúv wàrì ka á pɪn ka pìi ka janɪ nyɪŋa. Á yana ndɛ nakwan nɛ, á ga ya dɛ duɛn dɛ bucan siɔ.

10

Zwezi kàrì ka kwa kasweri yoo
(*Matìə 19.1-12; 5.31-32*)

¹ Zwezi nan v yá ku bwálí tɛ. Ku kwa nɛ, Zwezi vɛli Zwide nagwanaa wá, Zwurɛɛn mɔnaa tɛ vɛn don nɛ. Lià zɛnzɛn kúv twi ba pú v yuu nɛ. U yá kàrì ba, ndɛ v yáá nɛ fwa máŋá mama nɛtv. ² *Farizian-ba duɛn fàrv ba yí wá, sɛ ba ja v dɛn nɛ. Ba dɛn bwe wá, ba wú: «*Zwifə-ba Yɪ *nii yìɛn tɛ, v nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ, yáa pa cwɛŋɛ bɛɛ nɛ, sɛ v dɔɖɔ v kan?» ³ Zwezi ma pìi v bwe ba, v wú: «Kàrà kwà nɛ Moyizɛ burv aba?» ⁴ Ba ma wú: «Moyizɛ pɪn cwɛŋɛ bɛɛ nɛ, sɛ v púpúní ka kwa kasweri sagi, v ga dɔɖɔ v kan». ⁵ Zwezi ma swìn, v wú: «Moyizɛ púpúní ku mù bira tɛ v pa aba, á zɔbanian tɛ yɪrɪ. ⁶ Yá ku nɛ zɪɖi máŋá tɛ nɛ, Yɪ nɛ fwa wiɛn mɛ, Yɪ fwa lɛzwɛnɛ, v fwa bɛɛ dɛ kan. ⁷ Mɛ nɛtv nɛ ku púpúní, ku wú: «Ku mù yɪrɪ nɛ, bɛɛ wá nan v yá v nuu dɛ v nyina, v ga vwa v tiàn v kan nɛ. ⁸ Yá ba mɛ bɛlɛ wá jì won nɛdv.»

Zwezi swìn v súrì lá, v wú: «Yá ba kúv bá yá lià bɛlɛ, ba dɛn wá yá won nɛdv. ⁹ Lɛzwɛnɛ mama kúv wa mɛ, sɛ v pwɛɛ won tɛ, Yɪ nɛ vwɛ duɛn nɛ.»

¹⁰ Máŋá tɛ, ba nɛ zva diè, v karbia tɛ kúv bwe wá tɛ mù yìɛn tɛ yuu wá. ¹¹ U swìn ba con, v wú: «Bɛɛ tɛ, v nɛ dɔɖɔ v kan, v ga swe v don, ku yɪ bacwan nɛ v fwa dɛ tɛntɛn kan tɛ. ¹² Nɛtv nɛ, kan dɛ kúv nɛ dɔɖɔ v bari, v ga va v swe bɛɛ don, v dɛ kúv yɪ kacwan nɛ v fwa.»

Zwezi dɛ bisíná yoo
(*Matìə 19.13-15; Likə 18.15-17*)

¹³ Lià yá jɪn bisíná ba ja ba Zwezi con, sɛ v dwen ba yira. Yá v karbia tɛ dɛn wulɛ ba caga ba nii nɛ. ¹⁴ Zwezi nɛ nɪ ku, v liŋa zàn. U swìn v karbia tɛ con, v wú: «Á yaga bisíná tɛ, sɛ ba bà à con. Á dɛnà ká cì ba nɛ. Lià tɛ, ba nɛ yɪ ndɛ bisíná tɛ nɛ, nɛ wá yá dɛ Yɪ v pàrì tɛ diŋə wá. ¹⁵ Cígá mama, á mù nɛ swìn ku á con: Dɛ liù nɛ ba sɛɛ, v jì ndɛ bisumaa, v ba wàní Yɪ pàrì tɛ wá v zɔ abada.»

¹⁶ Ku kwa nɛ, v kukwálì bisíná tɛ v kɛ v nyɔnɪ nɛ, yá v tún v jìàn ba yuu wá. U lɔrì Yɪ v pa ba.

Jɪə balandɔrv don yoo
(*Matìə 19.16-30; 6.19-21; Likə 18.18-30; Romə tián 10.3*)

¹⁷ Zwezi yá ma viri, dɛ bɛɛ don dɛri, v yí wá. U tv v nadwana nii nɛ Zwezi yáa con, yá v ga bwe wá, v wú: «Karnyina, n yɪ pubwanv tíú. Bɛɛɛ nɛ à mɛ, sɛ à fwa, sɛ à ma na mu tɛ, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con?» ¹⁸ Zwezi ma le wá, v wú: «Bɛɛɛ nɛ pɪn, n ma boŋɛ nɛ pubwanv tíú? Liù tɛlɛ, v nɛ yɪ pubwanv tíú, dɛ ku nɛ tà Yɪ cɪcɪ. ¹⁹ N yɛə Yɪ *nii yìɛn tɛ, v nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ: «Dàn ká gv liù! Dàn ká kwàrì! Dàn ká ñv! Dàn ká kuna kɔnkɔn n kɛ liù nii nɛ! Dàn ká gɔgari lià! Zilí n nuu dɛ n nyina nii!» » ²⁰ Bɛɛ tɛ ma le wá, v wú: «Karnyina, à zilí Yɪ nii yìɛn tɛntɛ mɛ, dɛ à tɛ yɪ bisumaa.» ²¹ Zwezi ywáñ bɛɛ tɛ dɛ sonu. U dɛn ma swìn v con, v wú: «Won nɛdv nɛ ga, sɛ n fwa: Vɛli n yè wiɛn tɛ mɛ nɛ wulɛ n con. N ti tɛ sɛbiu tɛ n pa zɔra nɛ. Yá n wá na wiɛn tɛ, kwɛnɛ nɛ dáá Yɪ *sàñ nɛ. Ku kwa nɛ, n dɛn bà n twá à nɛ.» ²² Yá máŋá tɛ, bɛɛ tɛ nɛ nì sùràn tɛntɛ, v yáa cùgù. U kɛɛñ v vii, v yá nɛ yɪ wiɛn zɛnzɛn tíú yɪrɪ.

²³ Zwezi ywáñ v karbia tɛ, dɛ ba nɛ kəkəli wá, v dɛn ga swìn ba con, v wú: «Ku bá yá mwálí ku pa jɪə tián nɛ, sɛ ba zɔ Yɪ pàrì tɛ wá.» ²⁴ Sùràn tɛ gwári v karbia tɛ zɛni. Yá Zwezi kúv pìi v swìn ba con, v wú: «À bia-ba, Yɪ pàrì tɛ wá zwɔv cigá tà mwálí. ²⁵ Nyɔguma ka twá gancɪn buu ku nan yɪ mwálí, ku doni jɪə tíú nɛ pià, sɛ v zɔ Yɪ pàrì tɛ wá.» ²⁶ Sùràn tɛ kwɛn tɛ gwári v karbia tɛ, ba dɛn ga swìn duɛn nɛ, ba wú: «Ku nɛ yɪ nɛtv, liù tɛlɛ, Yɪ nɛ wá wàní v jon ku tíú v cɔna wá.» ²⁷ Zwezi ywáñ ba v ga swìn, v wú: «Ku yɪ won tɛ, lɛzoni nɛ wàri ba fwa, yá ku tà Yɪ mù! Yɪ mù wáá won mama v fwa.»

²⁸ Piyerə dɛn ma swìn v con, v wú: «Ywáñ, nɛ dɔɖɔ won mama, nɛ ga twá n nɛ.» ²⁹ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Liù nɛ taa à mù dɛ Yɪ sɔywáŋú tɛ yɪrɪ, v nan v ga yá v sàñ, nɛ à yɛə v nubɪa, dɛ v nuu, dɛ v nyina, dɛ v bia, dɛ v kári. ³⁰ Ku tíú wá na síún máŋá ku tɛ wá dii, dɛ nubɪa, dɛ ninɛ, dɛ bia, dɛ kári, ku nɛdv mama nɛɛ bíi. Yá v ga wá dɛ càn dɛ. Yá máŋá tɛ, ku nɛ wulɛ yáa ku biàn, v wá na mu, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con. ³¹ Tɛntɛn lià dáá, ba nɛ wá yá talkwa lià. Yá talkwa lià dɛ ga dáá, ba nɛ wá yá tɛntɛn lià.»

Zwezi kúv pìi swìn v tián tɛ, dɛ v ka pìi ka bwìn ka nan tɛ yoo

(*Matìə 20.17-19; Likə 18.31-34; Marəkə 8.31-33*)

³² Zwezi dɛ v karbia tɛ yá wulɛ cwɛŋɛ yuu ba vɛlɛ *Zwerizalemɛ. Zwezi yá wulɛ ba yáa v vɛli. U karbia tɛ pwii cùgù, yá fɛn

ga zv là tò nè trwá ba kwa. Zwezi kúò bon v karbia fugè bølè tò v kè duen nè. U man won tò nè wá yí wá síún nè, v burí ba. ³³ U swìn ba con, v wú: «Á cuga zèni, nè wulè cwøjə wa, nè ma vølè Zwerizalemə. Mə tv tòntə wa nè, ba wá ja *Ləzwənə-Biu* tò, ba kə Yü *jonwana yun tián də Yü nni *yenu tián jìàn wa. Ba wá bürì v bürà, sè ba gv wá. Ba wá kə wá là tò, ba nè yèri Yü, jìàn wa. ³⁴ Ba wá mun wá, ba pi mumian ba lwá v yuu wa. Ba wá mà wá v yura lá, yá ba ga gv wá. Yá dtan batwa nni nè, Yü wá píí v bwìn wá, v li tian wa».

Zwakə də Zwan pià, sè ba na dun

(Matìə 20.20-28; Likə 22.24-27; Zwan 13.3-17)

³⁵ Ku kwa nè, Zebede bia tò, Zwakə də Zwan, twi Zwezi bian nè, ba swìn v con, ba wú: «Karnyina, nè pià, sè n tun ku tò, nè nè lòri tò n pa nèba». ³⁶ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Bèèèè nè á pià, sè à tun à pa aba?» ³⁷ Ba ma le, ba wú: «Mánǎ tò, n nè wá dé n pàri tò, pa nè jəñ nè boli n yura dun gwəlè yuu, v don n jizən nè, v don də n jgwìə nè». ³⁸ Zwezi dán ma swìn ba con, v wú: «Á yèri ku tò, á nè lòri. Á wá wàní á zigi á dé càn tò, à nè wá dé naaa? Á ken á síri, sè á kə á tián yacara tò wa, ndə à nè naaa?» ³⁹ Ba dán ma le wá, ba wú: «Nə wáa». Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Ku yí cigá, á wá dé càn tò, à nè wá dé. Á wá kə á tián yacara tò wa, tò nè wá yí nè. ⁴⁰ Yá ku tà à mù nè me, sè à pa nni, də liù wá tò nè wá jəñ à jizən nè, nè à yəó à jgwìə nè. Yü nè kwen tò mù bwálá tò, v tún là tò nè, tò nè me də ba, ku tà à mù».

⁴¹ Mánǎ tò v karbia fugè tò duen nè nì ku, ba luja zàn Zwakə də Zwan yuu. ⁴² Zwezi dán ma bon ba mama v swìn, v wú: «Á yəó də là tò, ba nè ti ba tián ndə pèggə nè, yáá wuwál ba là tò, ba nè jəó ba yuu wa, ndə ba ywøjə nè. Yá ladira tò yáá pa ba lwarí ba diàn nni nè. ⁴³ Yá ku mù nè wá me, sè ku fwa á pwərə wa. Á liù tò, v nè pià, sè v yá ləzwənfaru, ku tíú me, sè v yá á tətunbiu. ⁴⁴ Á liù tò, v nè pià, sè v yá á yáá tíú, ku tíú me, sè v yá á me yonju. ⁴⁵ *Ləzwənə-Biu† tò nè tà v twi, sè v jəñ, sè ba tun ba pa wá yiri. U yí v twi, sè v tun v pa là nè, sè v pa mu ndə nwírán nè, sè v ma jon là kapəpu ba cuna wa».

Liliu Barətime lòri, sè v yíá síri

(Matìə 20.29-34; Likə 18.35-43)

⁴⁶ Zwezi də v karbia tò dán vølə ba yí Zweriko tv. Ba də là zənzən nè nan tv tòntə wa, ba vølə *Zwerizalemə. Ba nè nan mánǎ tò wa, də Time biù Barətime,

liliu don, yá jə cwøjə nni nè v lòri. ⁴⁷ U nè nì də, ku yí *Nazarətə Zwezi, v dán wulə v bojə, v wú: «Zwezi, *Davidə nàù, dəri à yinəgə!» ⁴⁸ Lià zənzən caga v nni nè, sè ba pa, v pí v nni. Yá v dán nè kwen v cəri v kəni yü nè, v wú: «Davidə nàù, dəri à yinəgə!» ⁴⁹ Zwezi ma zigi v swìn, v wú: «Á bojə wá!» Ba dán ma bon liliu tò, ba ga swìn v con, ba wú: «Pa n jìàn ja diàn, zàn yü nè, v bojə mú». ⁵⁰ Liliu tò dugu v ganyav lala, v zàn v va Zwezi con. ⁵¹ Zwezi ma bwe wá, v wú: «Bèèèè nè n pià, sè à fwa à pa mú?» Liliu tò ma le wá, v wú: «Karnyina pa, sè à yíá tò kúò na». ⁵² Zwezi ma swìn v con, v wú: «N wáa n viri! N ni yazurə, n nè ken n waa à nè tò yiri». Naa nəbu, də v na lá. U dán ma pí Zwezi kwa cwøjə tò yuu wa.

11

Zwezi zwí Zwerizalemə

(Matìə 21.1-11, 14-17; Likə 19.28-44; Zwan 12.12-19)

¹ Zwezi də v karbia tò vèli ba yí *Zwerizalemə. Ba twá Bətəfawze də Betani tian tò wa *oliviye tián paan tò səpuni nè ba le. Zwezi ma tun v karbia bølè. U swìn ba con, v wú: ² «Á vølè tv tò nè wulə á yáá. Á nè zəzən á yí, á wá na bunabiə də ka vwə. Liù mama tò wá ka yuu jəñ. Á kura ka á ja bà. ³ Yá liù nè bwe aba, v wú: «Bèèèè nè pin, á ma fwa ku?», sè á swìn v con: «*Yuu-Tiu nè pià ka». Á nè swìn nətə, ku tíú tò wá yá v pa á ja ka á bà yəbə síún síún».

⁴ Ba nè vèli ba cigá nì bunabiə kərə wa cwøjə yuu, də ka vwə diè don mimii nè. Ba ma kuru ka. ⁵ Lià tò duen yá nè wulə lá bwe ba, ba wú: «Bèèèè nè á wulə á fwa? Bèèèè yiri nè á ma kùri bunabiə ka tò?» ⁶ Karbia tò ma le lià tò nətə, Zwezi yá nè swìn ba con. Lià tò ma yá ba, ba vii.

⁷ Ba jun bunabiə tò ba ja va, ba pa Zwezi nè. Ba tún ba ganan bià tò yuu, Zwezi di v jəó. ⁸ Lià zənzən ləri ba ganan cwøjə tò wa. Ba duen də ləri tián vuran*, ba nè za ba kəri wa. ⁹ Lià tò, ba nè wulə Zwezi yáá ba vèli, də ba tò, ba nè wulə v kwa, cəri ba kəni yü nè, ba wú:

«Ozana† Yü *sán nè! Yü wá fwa zəni liù tò yura, v nè biàn Yuu-Tiu yiri yuu wa! ¹⁰ Yü wá fwa zəni pəri tò yuu wa, ku nè biàn! Yü wá fwa zəni nè nùbèe píú *Davidə pəri tò yuu wa, ku nè kúò píí ku biàn! Dun me wa Yü sán nè v con».

¹¹ Ku kwa nè, Zwezi zwa Zwerizalemə wa, v va Yü *diè tò wa. U nè ywán wiən

* 10:33 10.33 Zwezi yí v tətə yoo nè v swìn. † 10:45 10.45 Zwezi yí v tətə yoo nè v swìn. * 11:8 11.8 Ku nətə burí də, lià tò pin dun Zwezi nè. † 11:9 11.9 Ku dán nè yí «Dun me wa Yü con!»

tə me v zwëe, tta tə yí tē. U dān nan v dē v karbta fuğə bələ tə va Betani.

*Zwezi zırı v kə kapırv don nə
(Matıə 21.18-22; Likə 13.6-9; Zwakə
5.16-18)*

¹² Kə tta nə pırv, Zwezi dē v karbta tə nə nana Betani máńá tə wa, niən jun Zwezi. ¹³ U ni kapırv don yıńna, kú yà nə jə vıran. U vėli v ywáń, sə v jén v wá na bıa kú yuu. Máńá tə, v nə yí tív tə yıra, vıran cıci ya nə wulə, kapıra bıv máńá yá tə nə wá yí yırı. ¹⁴ Zwezi dān ma swın kapırv tē con, v wú: «N kúv ba zın bıa, sə liú dól!» U karbta tə ni kú tē, v nə swın.

*Zwezi dıńı baywələ v lı Yı diə tə wa
(Matıə 21.12-13; Likə 19.45-48; Zwan
2.13-17)*

¹⁵ Kú kwa nə, Zwezi dē v karbta tə yí *Zwerizalemə. Zwezi zva *Zwifə-ba Yı *diə dəwoo tə wa, v ga dıńı liə tə mama, ba nə yoli, dē ba tē, ba nə yə, kú bwalı tə wa. U dıńı liə tə. U yıgu ba tē nə lárı səbıa[‡] tabılan, dē ba tē, ba nə yoli nasara gunponı[§] tə gwələ v dı tta. ¹⁶ U ga kúv ba yá v pın liú mama zıńa won v ja twá Yı diə tə wa v le. ¹⁷ Kú kwa nə, Zwezi kári ba, v wú: «Kú púpını Yı sagı tə wa, kú wú: «Ba wá bon à diə tə «lıv dwıé tə mama yıjını diə»» Yá á mù janı ka á ma fwa ńwına yısəgə bwalı!»

¹⁸ Zwezi kára tə yá zva liə tə zəni. Máńá tə, Zwifə-ba Yı *jonwana yun tián, dē Yı niı *yənu tián nə ni kú mù təntə, v fən zva ba. Ba dān piə nətv tē, ba nə wá twá ba ma pa ba gv Zwezi.

¹⁹ Dədəni nə yí, Zwezi dē v karbta tə nan Zwerizalemə wa.

Á kənə á waa Yı nə wuuu

²⁰ Kú tta nə pırv, jıv fuən fuən, Zwezi dē v karbta tə nə twá cwəńə tə, ba ni kapırv tē, dē kú kva kú yı kú ńnan. ²¹ Pıyerə ma líı kú tē, kú nə fwa dıan tə nə, v ma swın Zwezi con, v wú: «Karıyna, ywáń kapırv tē, n nə zırı n kə kú nə tē kva». ²² Zwezi ma swın v karbta tē con, v wú: «Cıgá mama, à swın kú á con: Á kənə á waa Yı nə! ²³ Liú wáa paan con v swın, v wú: «Zán lá n va, n tu muv wa». Dē v nə ba kú béeə v waa con, dē v nə pın cígá dē, kú tē, v nə swın tə me, sə kú tun, kú cígá wá tun nətv. ²⁴ Kú mù yırı nə, à ma swın á con, à wú: Á nə jun Yı á ga lóri won v con, á kənə á waa dē á ni kú won tēntə. Á ga wá na kú won tē. ²⁵ Máńá tə, á nə wulə á júnı Yı, á nə jə yoo dē liú, sə á kwen kú, á lı á mù dē kú tíu pwərə wa. Á nə fwa kú nətv, á ńyına Yı tē, v nə wulə Yı *sáń

nə, dē v wá kwen á cına tē, v lı á mù dē v mù pwərə wa. ²⁶ [Yá á dān nə vıga, sə á kwen yoo, á lı á mù dē liə tə pwərə wa, á ńyına Yı tē dē, v nə wulə Yı sáń nə, wá vı, sə v kwen á dē cına tē, v lı á mù dē v mù pwərə wa».]

Zwezi dián tə nana yən?

*(Matıə 21.23-27; Likə 20.1-8; Zwan
2.18-21)*

²⁷ Zwezi dē v karbta tə kúv piı ba va *Zwerizalemə. Zwezi nə wulə *Zwifə-ba Yı *diə tə wa v vėli, máńá tə nə, Yı *jonwana yun tián, dē Yı niı *yənu tián, dē Zwifə-ba *nəkwına vėli ba yí wá. ²⁸ Ba bwe wá, ba wú: «Dián taa nə, n ma fwa yıən tē tē? Wáa nə pın mú cwəńə, sə n fwa tē?»

²⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Á wá bwe aba yoo nədv. Á nə wáńı á le nə, á dē dān wá le aba. Á wá man won tē nə pın, á ma fwa yıən tēntə. ³⁰ Wáa nə ken dián Zwan jun wa, sə v lə liə níá wa, kú twá dē Yı yırı tē? Kú yı Yı, nə á yəó ləzoni? Á nə wáa, sə á le nə!» ³¹ Kú pın, ba dān wulə ba tútını duən, ba ga swın duən con, ba wú: «Nə nə le, nə wú: «Kú ya Yı nə ken dián Zwan jun wa», v wá bwe nəba, v wú: «Béeə dān nə pın, á ma wá cígá v svu tē nə pın?» ³² Yá nə ma wári nə le dē, kú yı ləzoni nə ken dián v jun wa». Ba swın nətv, ba yá nə dári liə tə fən yırı. Liə tə mama yá yəó dē, Zwan yı Yı niı *səsbún cígá cígá. ³³ Ba dān ma le Zwezi, ba wú: «Nə yəri». Zwezi dē ma swın ba con, v wú: «Á dē bá swın liú tē, v nə ken dián á jun wa, à ma fwa tē yıən tēntə».

12

*Dıven tián kára vala wəlvnyına duən
zwanısara*

(Matıə 21.33-46; Likə 20.9-19)

¹ Zwezi ma zán v swın *Zwifə-ba Yı *jonwana yun tián tē, dē Yı niı *yənu tián tē, dē ba *nəkwına tē con dē zwanısara ka tē, v wú: «Bee don cwen v dıven tián kára. U kıkarı ka dē dabwau. U kú gwálú kapatau va, sə ba ma kanı dıven tián bıa tē. Yá v dān ga lwá vuun, sə ba ma cí kára tə nə. Kú kwa nə, v tí kára tə v yá vala duən jıán wa, v ga va cwəńə. ² Máńá tē, dıven tián bıa tē kuru nə yı, v tun tútvún don vala tē con. U piə v dıven tián bıa tē ván don. ³ Máńá tē, v nə yí lá, vala tē jun tútvún tē ba má, ba pa v piı v víı dē v jıkurıke. ⁴ Kára tē tíu kúv piı v tun tútvún don, ba má v yuu ba kári, ba ga twın wá. ⁵ Kára tē tíu kúv pın tútvún don va, ba gua v mù tēntə. Ba ga tun kú ńyınıga tútvúná

‡ 11:15 11.15 Kú yı ba ma ńwın Yı diə tē yuu lanpoo. Yı.

§ 11:15 11.15 Nasara gunponı yı ba ma fwa *jonı ba pın

zənžen duən yura. Ba mà ba duən, ba gu ba duən.

⁶ Ku dân yà ga bæe nədu cɪcɪ kárá tíú tə con. U mù bæe tə nə yɪ v biswənə. U dân ma talhwa v tun v biú tə vala tə con. U dân swin v waa con, v wú: «Ba wá zilí á biú tə!» ⁷ Yá vala tə də swin duən con, ba wú: «Á ywànjá, v tə nə wá bà v tuni bwálí tə, v nyina tian kwa nə. Nə gwia wá, sə nə dân ga ja kárá tə». ⁸ Ba dân ma ja biú tə, ba gu wá, ba dili v tugi tə kárá tə kwa con».

⁹ Zwezi dân ma bwe, v wú: «Bèèèe nə kárá tə tíú dân wá fwa? Ku yɪ, v wá va v kárá tə wa, v gu vala tə mama, v ga ti kárá tə v kə lià duən jìàn wa. ¹⁰ Á kàrì Yɪ sagi tə wa, ba nə púpúní, ku wú:

«Kapan tə, dèlwəré tə yà nə vɪga ba dɔgu vən nə, ku mù nə pií ku jì diè nigwancɪn wárí, ku yoo nə cà.

¹¹ *Yuu-Tiu nə ken, sə ku ya nətu, yá ku yɪ yozəɲu ku pa nəba.»

¹² Yɪ jonwana yun tián tə, də Yɪ nii yənu tián tə, də Zwifə-ba nəkwiɪna tə yá yəé də, zwansisara tə yɪ, Zwezi ma swin ba mù con. Ba dân pià, sə ba ja wá. Yá ba dân yá nə dəri lià tə fən. Ba yá wá, ba ga vii.

Ba dódán, sə ba pa Zwezi swin v zigɪ Romə-ba piú tə nə

(Matíə 22.15-22; Likə 20.20-26)

¹³ *Zwifə-ba Yɪ *jonwana yun tián, də Yɪ nii *yənu tián, də ba *nəkwiɪna tun *Fariɪan-ba duən, də *Erodə kwa lià duən Zwezi con, sə ba ma ja v dèñ nə də bwie don. ¹⁴ Ba twi ba swin v con, ba wú: «Karnyuna, nə yəé də, n yɪ cigá tíú. N ba liú yii dəri, n yáá nə tələ də dun tə læzwənə nə jə yɪ. Yá n ga biri Yɪ cwəɲə tə də cigá. Swin biri nəba: Yɪ nii pin cwəɲə, sə nə ɲwín, nə à yəé, sə nə dân ká ɲwín lanpoo, nə pa *Romə-ba piú nəfaru tə nə? Ku yɪ kálú, sə nə ɲwín ku mù naaa, nə à yəé ku wá me?» ¹⁵ Yá Zwezi yá yəé də, ba yɪ nié bələ tián. U ma swin ba con, v wú: «Bèèèe nə pin á ma pià, sə á ja à dèñ nə? Á pian nə cɪnɪ səbikulu nədu, sə à jón». ¹⁶ Ba ma ja ku don ba ja bà, Zwezi dân ma bwe ba, v wú: «Wàà yuu də v yɪ nə ba púpúní yəbə?» Ba ma le wá, ba wú: «Romə-ba piú nəfaru tə nə!» ¹⁷ Zwezi dân ma swin ba con, v wú: «Á ɲwítan ku tə nə yɪ Romə-ba piú nəfaru tə nyiən, á pa wá, sə á ga ɲwín ku tə nə yɪ Yɪ nyiən, á pa Yɪ də nə!» U liu tə, v nə le ba tə gwárí ba.

Ka ti ka pií ka bwin ka nan tə yuu wa bwiə

(Matíə 22.23-33; Likə 20.27-40)

¹⁸ *Sadɪsɪan-ba mù biri də, tɪga bá pií ba bwin ba nanja. Ba wa lià duən

dân twi Zwezi con, ba bwe wá, ba wú: ¹⁹ «Karnyuna, *Moyizə púpúní Yɪ *nii ku tə, v pa nəba, v wú: «Bèe nə tɪga, v yá v kan nə, yá v də v kan tə wá biú biri, v nyánú me, sə v ti kadənu tə. U lura bia v nə, v ma tún dwí v pa v zunv tə nə tɪga tə nə». ²⁰ Yá nubɪa barpe duən yá nə wulə. Nəkwiɪa tə swe, v ti də v tə wá biú biri. ²¹ Bələ tíú tə ti kadənu tə, v də tɪga də v ba biú jə. Ku tətə nə tun batwa tíú tə də yura, də ba duən tə me. ²² Kadənu tə dí nubɪa barpe tə me duən kwa nə. Yá v də ba liú mama ga wá biú duən nə biri. ²³ Ba me barpe tə jun wá, ba ma fwa ba kan. Ku mù tə yɪ, dɪn tə nə tɪga nə wá pií ba bwin, wàà nə wá tuni kan tə?»

²⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Á dwá á tián. Á nə yəri Yɪ sagi tə, á ma yəri Yɪ diàn tə də yɪ. ²⁵ Mánjá tə tɪga nə wá pií ba bwin ba nan, bara də kana bá swe duən. Yá ba dân wá yá ndə *malke nə Yɪ *sán wa. ²⁶ Á wá kàrì ku tə, Yɪ nə swin Moyizə sagi tə wa, tɪga ka pií ka bwin ka nan tə yuu wa, naaa? U swin yoo tə, ku nə nan Moyizə nə tuni tə wa. Lá nə Yɪ swin Moyizə con, v wú: «Á yɪ Yɪ tə, *Abərahame də *Yɪzakə də *Zwakəbə nə jóni.» ²⁷ Zwezi ma swin v súrí lá, v wú: «Ku nətu biri də, Yɪ yɪ lià tə, ba nə wulə mi wa Yɪ, v tà tɪga Yɪ. Á dwá á tián míámíán».

Yɪ nii yoo tə, ku nə dwə tə mama

(Matíə 22.34-40; Likə 10.25-37; Romə tíán 13.8-10)

²⁸ Yɪ nii *yənu tíú don ni də, Zwezi də *Sadɪsɪan-ba wulə ba tútóni duən. U yəni də, Zwezi le ba zəni. U dân ma fárú v yɪ v yura v bwe wá, v wú: «Yɪ *nii yoo kwà nə dwə tə mama?» ²⁹ Zwezi ma le wá, v wú: «Nèñ yoo ku tə, nə dwə tə mama. <*Yɪzərayelə-ba, á cuga! *Yuu-Tiu don tələ, də ku nə tà Yɪ. U mù nə yɪ nə Yuu-Tiu. ³⁰ N me, sə n sóni Yuu-Tiu, v nə yɪ n Yɪ də n waa mama. N sóni ku tə nə zion ku pa Yɪ nə. N bún Yɪ yoo mánjá mama. N kə n kajaɲa mama n pin Yɪ nə.» ³¹ N ga nəñ bələ nii nyiən: «N me, sə n sóni n yura liú, ndə n nə swə n tətə nətu». Yɪ nii yoo don kúb tələ, ku nə dwə tə tə bələ tə».

³² Yɪ nii yənu tíú tə ma swin Zwezi con, v wú: «Karnyuna, ku zion. Ku tə, n nə swin tə yɪ cigá cɪcɪ: Yɪ yɪ nədu, yá yɪa duən tələ tə súrí v mù nə. ³³ Ləzwənə me, sə v sóni Yɪ də v waa me. U me, sə v sóni ku tə nə zion ku pa Yɪ nə. U me, sə v bún Yɪ nə mánjá mama. U me, sə v kə v kajaɲa tə mama Yɪ nə. U me, sə v sóni v yura liú ndə v tətə nə. Ku mù nə kukwa ka gu váná ka suru ka pa Yɪ nə, də ka ɲwán wiən yiri mama». ³⁴ Zwezi ni də, v le də yənu, v dân ma swin, v wú: «N ba ɲóná də Yɪ pàrì tə».

Ku kwa nə, liù mama waa diàn yà kúú wá yí, sə v kúú bwe Zwezi bwiə don.

Kərisə yí piú Davidə nàú, v ga yí v Yuu-Tiu də

(*Matie 22.41-23.12; Likə 20.41-47*)

³⁵ Zwezi nə wulə v kəri lià *Zwifə-ba Yü *diə wə, v dān bwe bwiə tə tə: «Nətə nə Yü nii *yənu tián tə wáá ba swin ba wú, *Kərisə v nə yí jonu tə, Yü nə kúri, yí *Davidə nàú? ³⁶ Yü-*Sinju tə cúó Davidə tətə yuu wa, v ga swin, v wú: <*Yuu-Tiu Yü swin à Yuu-Tiu con, v wú: «Báá jəh à jizən* nə, də à ma kəni n dɔŋa n nɛɛ dəh nə, sə n nɔŋa ba!» > ³⁷ Də Davidə tətə nə ja Kərisə, v ma boŋə <Yuu-Tiu>, v dān wá twá nətə, v ma kúú ya v nàú də?»

Zwezi biri, sə lià tə cì ba tiàn nə də Yü nii yənu tián tə

Lià zənzən yə cɔga Zwezi sɔrən tə də pupoli. ³⁸ U swin ba tə con, v nə kəri tə, v wú: «Á cia á tiàn nə də Yü nii *yənu tián tə. Ba mù nə swə, sə ba zu gandaran ba ja jiji. Ba ga swə, sə ba jun ba jérə bwalá wa. ³⁹ Ba twá lá, ba kúri gwələ tə, ba nə nən zəni, *Zwifə-ba *jérə dii tə wa. Ba jəni bwalá nəzəŋə nə, diŋə nəfaran wa. ⁴⁰ Ba vuri kadəne wiən, ba ga fwa yijuni ba ba zwèe, ləzoni yáá con, sə ba ma biri də, ba yí ləzwənzəŋə. Yü wá bəri ba bərə, v ga cùgò ba miámíán».

Piri tə kadənu don nə pin

(*Likə 21.1-4; 2 Korəntə tián 8.1-5*)

⁴¹ Ku kwa nə, Zwezi jəh Yü səbiu daka yikəne bwalí tə bian nə, *Zwifə-ba Yü *diə wa. Zwezi yə ywəŋá nətə tə, lià nə kəni səbiu tə. Wiən tián yə pin səbiu zənzən. ⁴² Kadənu zuru don twi v ti səbibii bələ v kə lá. ⁴³ Zwezi dān ma bon v karbia tə, v swin ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nə swin ku á con: Won tə, kan tə nə ken lá dáá, ku doni lià tə me nyiən. ⁴⁴ Ba duən tə yí səbiu tə nə pəlí nə ba ken lá. Yá v mù də v zuri tə me, v ken ku tə mama, v yə nə jə, ku tə, v yə nə ma kuni v tiàn».

13

Zwezi swin Yü diə tə cɔna yoo

(*Matie 24.1-2; Likə 21.5-6*)

¹ Zwezi yə nə nanja *Zwifə-ba Yü *diə tə wa máŋá tə nə, v karbiu tə don swin v con, v wú: «Karnyina, ywəh Yü diə tə! Ku lwə zəni! Ku ziən yii wa! Ku lwə də kapana nəfaran!» ² Zwezi ma le wá, v wú: «Dəfaran tə tə, n nə na, tə me wá tu tə pí diun don nə. Kapan nədu tətə bá pəh ku don yuu wa. Tə mama miámíán wá lwá tta».

Tahkwa máŋá tə yoo

(*Matie 24.3-14; Likə 21.7-19*)

³ Zwezi jəh *oliviye tián paan tə yuu wa. Ku paan tə wulə *Zwifə-ba Yü *diə tə yáá con. V karbia Piyerə də Zwakə də Zwan də Andərə cici yə nə wulə də wá, ba bwe wá, ba wú: ⁴ «Man máŋá tə, ku nə wá tun n biri nəba, də won tə, ku nə yí mimumu, ku nə biri máŋá tə, tə wiən təntə mama nə wá bà».

⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Á cia á tiàn nə, sə liù mama dān ká ggarí aba. ⁶ Lià zənzən wá ja à yiri ba bà. Ba liù mama ga wá swin, v wú: «Á mù nə yí *Kərisə!» Yá ba wá ggarí lià zənzən. ⁷ Á nə ni kúú nwen də ku bwələ, á nə ni kúú nwen də ku núná, fən dān ká ja aba. Nətə nə ku me, sə ku tun, yá ku ga tə tà luv zanjə nə. ⁸ Dwió tə luv mama wa wá ta, tə zigi duən nə. Yá payuu wá ta ku zigi ku don payuu nə. Tia wá səsəgi bwalá kapupu nə, niən də ga wá yá lá. Ku wá nyin ndə kapuə piú yáá nə zán ka yí, sə v lura.

⁹ Á cia á tiàn nə! Lià wá ja aba, ba ma bəri bərə. Ba wá mà aba də fufuran *Zwifə-ba *jérə dii wa. Ba wá ja aba, ba ja va yáá tián, piú nəfaru tə nə li v tún, də pəegá yáá con à mù yiri, sə á swin ku tə, á nə yəə á biri ba. ¹⁰ Yü suywəŋú tə me, sə ku mù nə dé yáá ku swin ku biri luv tə me nə, ku kwa nə, tə yiən tə wá bà. ¹¹ Yá máŋá tə nə, ba nə wá ja aba, sə ba ma bəri bərə, ku tə ba tə, á nə wá swin, á dānà ká dé yáá á pa, ku mù yoo ja aba. Ku máŋá tə wa, sə á swin sɔrən tə nə wá bà á nii wa, tə nə ba á mù nanja, tə yí tə nanja Yü-*Sinju tə yiri.

¹² Lià wá ja ba nubia ba pa, sə ba gu, yá bia nyina-ba də wá tun ku nyinyiga də ba bia. Bia wá zán ba zigi ba nyina-ba nə, ba gu ba. ¹³ Lià tə mama wá dún aba, à mù yiri. Yá liù tə, v nə wá ja piú, v zigi v diàn ku yoo tə, ku va ku zwèe, ku tiú wá na mi tə, ku nə ba zwèe Yü con.

Wokukwɔn tə Yü nə zuni

(*Matie 24.15-28; Likə 17.20-37; 21.20-24*)

¹⁴ Á wá na wokukwɔn tə nə cùgà, də ku wulə bwalí tə nə, ku nə wá me. (Sə liù tə, v nə kəri, zuri v yira!) Ku máŋá tə wa, sə lià tə, ba nə wá yə Zwide nagwanaa con, dəri ba di pəen. ¹⁵ Liù tə, v nə wá yə dəyuu wa, kúú dān ká cú, v dān ká zu v diə, v ti v zila. ¹⁶ Yá liù tə də, v nə wá yə kári wa, dān ká piú v va sən v ti v gānù don. ¹⁷ Ku wá yə ləe máŋá təntə wa, ku pa kana tə nə, ba nə jə pwií, də ba tə nə, bia nə nɔwə ba nyuni nə! ¹⁸ Á ləri Yü, sə tə mù cān təntə dān ká yí yidun wa. ¹⁹ Ku mù diən tə nii nə, cān

* 12:36 12.36 Ka jəh piú jizən vān nə yí dun bwalí.

tø wá doni càn tø me nø yi lá. Ku nø zigt mánjá tø, Yü nø fwa luv, woyiri nøtu tø wá twi, yá càn yiri tontø dø kúð bá bà abada. ²⁰ *Yuu-Tiu nø wá dtan tø nii li v ga ga, liù mama yá bá jon v mu. Yá v dån li tø nii v ga ga, v là tø, v nø kúri, sè ba ya v nyiøn tø yiri. ²¹ Liù dån nø swin á con, v wú: <Á ywànjá, *Kørisø wulø yøbø!>, nø à yøbø: <Á ywànjá, v wulø lá con!> Á dånà ká sèe ku tíú nii. ²² Kunkun Kørisø-ba dø kunkun nii sùsùnà wá bà. Ba wá tun yikunu diàn mimuman dø yomulan. Dø ku nø wáá, ba wá gigarü là tø tètø, Yü nø kúri. ²³ Á mù dån ya cta á tiàn nø! À dí yáá à man tø à biri aba.

Løzwønø-Biu túri tø yoo

(*Matjø 24.29-31; Likø 21.25-33*)

²⁴ Ku mánjá tø nø, càn tontø kwa nø, yìøn zønzen wá tun: Yicau tø wá ji yikunu. Cànà tø kúð bá ja poni. ²⁵ Kacilac wá nan lanworu wa tø tu. Yá diàn tø, nø wulø lanworu tø wa, dø wá gugurø. ²⁶ Ba dån wá na *Løzwønø-Biu* tø bakwan tø wa, dø v biàn dø diàn tø nø dáá, dø dun. ²⁷ U wá tun *malike luv sapara bania tø nø, luv yee tø me nø, sè ba kè là tø, Yü nø kúri, tø duøn nø».

Kapiru yuu wa kàrà

(*Matjø 24.32-35*)

²⁸ Zwezi kúð swin, v wú: «Á nønø yoo tø, à nø pià, sè à twá kapiru tø kàrà tø nø, à swin: Mánjá tø nø, ku nes tø nø yi wobwalan, yá ku ga twè vuran, á yøbø dø, sii bwølø. ²⁹ Mø ku yi nøtu, dø á nø ni tø wian tontø, à nø swin tø yoo, á me, sè á lwarü dø, *Løzwønø-Biu* túri tø bwølø. U wulø cwønø wa, v yi v zwèe. ³⁰ Cígá mama, à mù nø swin ku á con: Ku yoo tontø wá tun, dø zèn là tø mama, bæ nø wulø tia yuu wa, tø wá ti ba zwèe. ³¹ Lanworu dø tia me wá jén, yá à sùràn tø mù bá jén, abada!»

Yü cici nø yøbø luv zanv mánjá

(*Matjø 24.36, 42; Likø 12.40-38*)

³² «Liù mama yèri diøn tø, nø à yøbø mánjá tø, yìøn tontø nø wá tun. *Malike tø Yü *sán nø, dø Yü-Biu[‡] tø tètø yèri ku. Á nyina Yü cici nø yøbø. ³³ Á cta á tiàn nø, á dånà ká dwèe, á nø yèri mánjá tø ku nø wá tun yiri. ³⁴ Á vøru dø à ka pii ka bà wá ya nøtu: Bèe don vøø cwønø. U nan v yá v sán v pa v tütònà nø. U pun ba liù mama tutøjt. Yá v ga swin liù tø nø ci mimii tø nø, sè ku tíú sùrú v yía zøni. ³⁵⁻³⁶ Á dån sùrø á yía zøni, á nø yèri mánjá tø, diè tíú nø wá pii v bà yiri. U nø pii v bà, v di á

yuu, v wá me, sè v na aba, dø á dwèe. U túri tø wáá dødøni ku yan, nø à yøbø titun kwitun nø, cøbia kurø mánjá wa, nø à yøbø jju nø. ³⁷ Ku tø à nø swin á con yøbø, ku mù nø à swin là tø me con: Á sùrø á yía!»

14

Lìà vørv, sè ba gv Zwezi

(*Matjø 26.1-5; Likø 22.1-2; Zwan 11.47-53*)

¹ Ku ga dtan bølø, sè *Pakø cànà tø dø. Ku mánjá tø wa nø, *Zwifø-ba tø yáá dø dipen tø, ku nø ba sabwari kèni. *Zwifø-ba Yü *jonwana yun tiàn, dø Yü nii *yønu tiàn yá pià, sè ba tun yía swian, ba ja Zwezi ba gv. ² Ba yá swin dø duøn, ba wú: «Nø wá me, sè nø ja wá cànà tø mánjá wa, sè gurøgure dån ká zàn laluv tø tètøjt wa».

Kan don lwá turali nuga Zwezi yuu wa

(*Matjø 26.6-13; Likø 7.36-50; Zwan 12.1-8*)

³ Zwezi yá wulø Betani nø, Simon tø, v yá nø yi dayaru, diø wa. Mánjá tø wa, v wulø v dø, kan don zva. U yá jø pið kapan kunkoli, ba nø bonø «albatari». Turali nuga yá wulø ku wa, ku yi ba fwa narødø paa tètø, yá ku kwønø dø ga dáá. U lwø kunkoli tø, v ti turali nuga tø v lwá Zwezi yuu wa. ⁴ Ku wá ywáni yi ku pa là tø duøn yá nø jøø lá, yá ba dån swin duøn con, ba wú: «Turali nuga ku tø ka cøgø tø ba dån jø. ⁵ Ba yá wáá ku ba ti ba yø cunia sèbikulan* biøtwa, ba pun sèbiu tø zura nø». Ba lju dån zàn zøni kan tø yuu wa. ⁶ Yá Zwezi swin ba con, v wú: «Á yaga wá sønwen. Bèeøe yiri nø á ma cøgà v pùø nø? Ku tø, v nø fwa v pa nø, tø ziøn. ⁷ Zura wulø dø aba mánjá mama. Á wáá ba zøni á fwa mánjá tø, á nø swø. Yá à mù ga bá ya dø aba mánjá mama. ⁸ U fwa v diàn manja. U manwari v lwø turali nuga à yira nø, sè v ma kwen tø, tø nø wá zv løbøri wa yiri. ⁹ Cígá mama, à mù nø swin ku á con: Bwálí tø mama wa, ba nø wá swin Yü suywájv tø luv mama wa, ba wá man ku tø, kan wá tø nø tun, sè ba ma líí v nø».

Zwidasø ken siri, sè v ja Zwezi v pa v døja nø

(*Matjø 26.14-16; Likø 22.3-6*)

¹⁰ Yisøkariyøtø Zwidasø, Zwezi karbia fugø bølø tø wa liù don, dån vøli v swin *Zwifø-ba Yü *jonwana yun tiàn tø con dø, v mù pià, sè v kè Zwezi ba jìàn wa. ¹¹ Ba nø ni ku nøtu, ku poli ba pùø. Ba dån ga swin dø, ba wá pa wá sèbiu. Zwidasø dån

* **13:26** 13.26 Zwezi yi v tètø yoo nø v swin. † **13:29** 13.29 Zwezi yi v tètø yoo nø v swin. ‡ **13:32** 13.32 Zwezi yi v tètø yoo nø v swin. * **14:5** 14.5 Cunia sèbikulu nødu yi yituri nødu tutøjt njwíran.

yà wulə v pià cwəŋə nəzəŋu, sə v ma kə Zwezi ba jiàn wa.

Zwezi də v karbia tə dé Pakə cànà wodiū

(*Matie 26.17-25; Likə 22.7-13, 21-23; Zwan 13.21-30*)

¹² Ku yi cànà tē tētən dūn tē nē, *Zwifə-ba nē dé dipen tē, ku nē ba sabwarī kəni. Ku dūn tē nē, ba yāá gu pabii, sə ba ma fwa *Pakə cànà wodiū.

Ku máná tē wa, Zwezi karbia tē bwe wá, ba wú: «Yən nē n pià, sə nē va nē tanī Pakə cànà wodiū?» ¹³ Zwezi dān ma tūn v karbia bələ, v ga swin ba con, v wú: «Á vələ *Zwerizalemə wa. Á wá jóri bēe də v zūŋa níá kwárá, sə á pú ku bēe tē kwa. ¹⁴ Bwálí tē, v nē zwa, sə á swin diè tē tíu con, á wú: «Karnyina bwe, sə v jón diè tē, v də v karbia tē nē wá dé Pakə cànà wodiū ka wá tē, wa yən?» ¹⁵ U dān wá buri aba dəyuu diè nəfaru don, də ba kwen ka də zula, tē nē mē. Mə lá nē á wá tanī nē cànà tē wodiū». ¹⁶ U karbia tē vėli tū tē wa, ba nī tē yiən tē, ndə Zwezi yà nē man v buri ba nətu tē. Ba dān ga tanī Pakə cànà wodiū tē lá nē.

¹⁷ Máná tē dədəni nē yí, Zwezi twi də v karbia fugə bələ tē. ¹⁸ Máná tē, ba nē jəni, ba wulə ba dé tē, Zwezi swin, v wú: «Cígá mama, á mū nē swin ku á con: Á mū lià tē, á nē wulə á dé dē nē, á liū don wá ja nē v pa». ¹⁹ U karbia tē mē pwií cògò, yá ba dān ga wulə wá, ba bwe duən dēni nē, ba wú: «Ku ya á mū, naaa?» ²⁰ Zwezi ma le ba, v wú: «Ku yi á mū fugə bələ tē wa liū don nē. Ku tíu də twá v kulí v dipen tē də nē zūŋa nədu tē wa. ²¹ *Ləzwənə-Biu† wá tī, ndə ku nē púpúní Yū sagi tē wa nətu tē. Yá ku dān wá yá cən ku pa liū təntə nē, v nē wá ja Ləzwənə-Biu tē v pa. Ba yə nē wá ku bēe tē luri, ku yá kukwa».

Yuu-Tiu nimarv wodiū tē yoo

(*Matie 26.26-30; Likə 22.14-20, 39; 1 Korəntə tián 11.23-26; 10.16-17*)

²² Máná tē wa, ba nē wulə ba dé, Zwezi tī dipen, v kə Yū lēēe ku yū. Ku kwa nē, v fua fua ku, v pa v karbia tē nē, v ga swin ba con, v wú: «Á jonə ku tē, ku yi á yura tē nē!» ²³ Ku kwa nē, v tī diven wúru zūŋa, v kə Yū lēēe ka yū, v ga tī ka v pa ba. Ba mē nyu. ²⁴ Zwezi swin ba con, v wú: «Ku tē yi á mū jana nē. Jana təntə nē buri á də Yū *nimarv tē. Jana təntə nē wá nan, lià zənzən yū. ²⁵ Cígá mama, á mū nē swin ku á con: Á kú bə nyu diven ku tē, ku ja vələ dūn tē, á nē kú bə wá nyu ku Yū *sán nē».

²⁶ Ku kwa nē, ba nun cànà tē nuŋi, ba ga zàn ba va paan tē yuu wa, ba nē bonə <*oliviyē tián paan>.

Zwezi buri də, Piyerə wá swin də, v yəri wá

(*Matie 26.31-35; Likə 22.31-34; Zwan 13.36-38*)

²⁷ Zwezi swin v karbia tē con, v wú: «Á mama wá vī nē á dugv. Ku púpúní Yū sagi tē wa, ku wú: «Á wá gu payırv tē, pee tē wá laga duən yáá nē». ²⁸ Yá máná tē wa, á nē wá pií á bwin á nan, ku kwa nē, á wá va á dián aba Galile nagwanaa wa». ²⁹ Piyerə ma swin v con, v wú: «Lià mama nē swə ba vī mū ba dugv, á mū bá mū vī á dugv». ³⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, á mū nē swin ku n con: Zən tūn ku tē tətə mama, də cəbıv tē wá kwi nēe bələ, n wá ten nēe batwa də, n yəri nē». ³¹ Piyerə ma kwen v swin v kə yū nē, v wú: «Á bá swin mama də, á yəri mū, də ku nē swə ku yi, á wá tī də mū». U karbia tē duən tē də swin ku mū yoo nədu təntə.

Zwezi jvn Yū Zwesemane nē

(*Matie 26.36-46; Likə 22.39-46; Zwan 18.1*)

³² Ku kwa nē, Zwezi də v karbia tē dān vėli ba yí bwálí tē, ba nē bonə <Zwesemane>. Zwezi swin v karbia tē con, v wú: «Á jənə yəbə, də á vələ yáá, sə á jvn Yū». ³³ U jvn Piyerə də Zwakə də Zwan, v ja va yáá. Yá fən də pucunı wulə tē zwi wá. ³⁴ U dān ma swin ba con, v wú: «Tian pucunı súé nē. Á jənə yəbə, á dānə ká dwēe!» ³⁵ U dān ma va yáá mancin, v tū tta v yáá yuu, v ga ləri Yū, v wú: «Ku yá nē wáá, sə cən máná ku tē va yūŋuna ku yá nē». ³⁶ U swin, v wú: «Baba, á nyina, wiən tē mē wáá tē tūŋa n con nē. Pa, sə yacara tətə twiən tē yá nē. Yá ku nē tà, sə ku tūn, ndə á mū nē pià nətu, ku yi, sə ku tūn ndə n mū nē pià nətu tē».

³⁷ Ku kwa nē, v pií v bə v karbia batwa tē con, də ba dwēe. U ma bwe Piyerə, v wú: «Simon, n dwēe naaa? N wá wáni n súrí n yíá, n dián nē lugu nədu də tətə?»

³⁸ Á súrə á yíá, á ga ləri Yū, sə v san aba, sə *Sitana dān ká wáni aba, v dódón, sə v yigu, v pa á tūn yokokwıŋ. Ləzwənə pubuŋa mū yáá pià, sə ku fwa zəni, yá v yura ga ba dián jə ku fwa ku».

³⁹ U kú bə le v va yūŋuna, v ləri Yū, v tē ga bwé tē sùrən təntə tətə. ⁴⁰ U ga kú bə pií v bə v karbia tē con. U kú bə yí də ba dwēe, ba wəri ba yí ba súrí dwian tē yū. Ba yá kú bə yəri yoo tē, ba nē wá swin v con. ⁴¹ U nē pií v bə ku batwa tē nē, v swin ba con, v wú: «Á tē yi á tégó á dwēe? Ku mē nətu!

† 14:21 14.21 Zwezi yi v tətə yoo nē v swin. ‡ 14:41 14.41 Zwezi yi v tətə yoo nē v swin.

Mánǵá yí. Á nənǵə, ba wá ja *Ləzwənə-Biu‡, ba kə cuna lià tǵ jìan wa. 42 Á zana yu nǵ, nǵ virǵ! Á nənǵ, bǵ tǵ nǵ wá ja nǵ v pa, tǵ bwələ yǵbǵ».

Zwezi janv tǵ yoo

(*Matǵə 26.47-56; Likə 22.47-53; Zwan 18.2-12*)

43 Zwezi yǵ tǵ wulǵ v swǵn, lala dǵ Zwidasǵ yí. U dǵ yǵ v karbǵa fugǵ bǵlǵ tǵ wa liù don. Lalv yǵ wulǵ v kwa dǵ ba jǵan lagurǵ siǵn dǵ dangwǵlǵn. Ba yǵ *Zwifǵ-ba Yu *jonwana yun tiǵn tǵ, dǵ Yu nii *yǵnu tiǵn, dǵ ba *nǵkwǵna tǵ yǵ nǵ tun ba. 44 Zwidasǵ, bǵ tǵ nǵ wá ja Zwezi v pa tǵ, burǵ lià tǵ nǵtv tǵ, v yǵ nǵ wá fwa: «Bǵ tǵ, à nǵ wá ja à kǵkwǵlǵ[§] tǵ, mǵ v mǵ nǵ, á nǵ piǵ. Á jana wá, á cia v nǵ zǵni». 45 Mǵnǵ tǵ Zwidasǵ nǵ yí, lala dǵ v fǵrǵ v yí Zwezi yura, v ga swǵn v con, v wǵ: «Karnyǵnǵ!» U dǵn ga kǵkwǵlǵ wá. 46 Ba duǵn tǵ dǵn ma ja Zwezi.

47 Yǵ karbǵa tǵ yǵ nǵ wulǵ lá tǵ wa liù don curǵ v lagurǵ siù, v ma za Yu jonwana yun tiǵn nǵkwǵa tǵ tǵtǵnǵ zǵn v gwǵnǵ. 48 Zwezi swǵn ba con, v wǵ: «Á twǵ dǵ lagurǵ siǵn dǵ dangwǵlǵn, sǵ á ma ja nǵ, ndǵ à yǵ nǵwǵn tǵ, à nǵ gwǵ lià. 49 Dun mama, à yǵ wulǵ dǵ aba, à yǵ kǵrǵ lià *Zwifǵ-ba Yu *diǵ tǵ wa, á ga wǵ nǵ jun. Yǵ kv tǵ dǵn tun, sǵ kv tǵ nǵ pǵpǵnǵ Yu sagǵ tǵ wa nii ma sú». 50 U karbǵa tǵ mǵ dǵn yǵ wá, ba ga dǵrǵ. 51 Balandǵrv don yǵ pǵǵ Zwezi kwa. Ganyav ciǵ nǵ v yǵ bǵbarǵ. Lià tǵ yǵ piǵ, sǵ ba ja wá, 52 yǵ v pǵrv v jon, v dugv ganyav tǵ, v ga dǵrǵ dǵ v yaswǵlǵ.

Zwezi wulǵ Zwifǵ-ba yun tiǵn tǵ, ba nǵ bǵrǵ bǵrǵ yǵá con

(*Matǵə 26.57-68; Likə 22.54-55, 63-71; Zwan 18.12-14, 19-24*)

53 Lià tǵ jun Zwezi, ba ja va *Zwifǵ-ba Yu *jonwana yun tiǵn nǵkwǵa tǵ sǵn. Yu jonwana yun tiǵn tǵ, dǵ Zwifǵ-ba *nǵkwǵna tǵ, dǵ Yu nii *yǵnu tiǵn tǵ yǵ kun kv bwǵlǵ tǵntǵ nǵ. 54 Piyǵrǵ yǵ pǵǵ Zwezi kwa yǵjuna. U zua Yu jonwana yun tiǵn nǵkwǵa tǵ dǵwǵo wa. U jǵǵ lantǵ dǵ Yu *diǵ lià tǵ nǵ cǵ ka nǵ, v ywǵrǵ mǵn.

55 Yu jonwana yun tiǵn tǵ, dǵ yun tiǵn tǵ duǵn mama, ba nǵ bǵrǵ *bǵrǵ tǵ, yǵ piǵ yoo, sǵ ba kǵ Zwezi yuu wa. Ba yǵ piǵ, sǵ ba gv wá, yǵ ba ba yoo mama na. 56 Lià nǵ dáá yǵ kunǵ kunǵn ba kǵni Zwezi nii nǵ, yǵ ba niǵ yǵ ba duǵn twǵ. 57 Ba duǵn dǵn ma zǵn ba kǵna kunǵn tǵ tǵ, ba kǵ v nii nǵ, ba wǵ: 58 «Nǵ ni dǵ, v swǵn, v wǵ: «Á wá mǵ Zwifǵ-ba Yu diǵ ka tǵ, lià nǵ lwǵ.

Dǵn batwa nii nǵ, à wá lwǵ ka don, ka nǵ bá yǵ lǵzoni nǵ lwǵ». 59 Yǵ dǵ kv mǵ yoo tǵntǵ mǵ, ba niǵ yǵ tǵ ba duǵn twǵ.

60 Yu jonwana yun tiǵn nǵkwǵa tǵ dǵn ma zǵn lià tǵ mǵ yǵá nǵ, v bwe Zwezi, v wǵ: «N ba yoo le, naaa? Bǵǵǵ nǵ lià ba tǵ swǵn, ba kǵni n yuu wa?» 61 Yǵ Zwezi pǵǵ v nii, v ga ba yoo swǵn. Yu jonwana yun tiǵn nǵkwǵa tǵ kǵǵ bwe wá, v wǵ: «N yǵ *Kǵrisǵ tǵ, v nǵ yǵ Yu tǵ, ba nǵ bwǵ, v nǵ biù naaa?» 62 Zwezi ma le, v wǵ: «Á mǵ nǵ yǵ wá. Á ga wá na *Ləzwənə-Biu*, dǵ v jǵǵ Yu tǵ, v nǵ wulǵ tǵ mǵ yuu wa, jǵzǵn† nǵ. Á wá na wá dǵ v nǵna lanworu bakwan tǵ wa, v biǵn».

63 Yu jonwana yun tiǵn nǵkwǵa tǵ dǵn ma curǵ v gǵnǵ dǵ luǵa, v ga swǵn, v wǵ: «Nǵ kǵǵ ba lià piǵ, sǵ ba burǵ nǵba yoo don. 64 Á ni, v nǵ swǵn v twǵn Yu nǵtv. Bǵǵǵ nǵ á buǵa kv yuu wa?» Ba mǵ dǵn ma swǵn dǵ, v mǵ, sǵ ba bǵrǵ v bǵrǵ, sǵ ba gv wá. 65 Ba duǵn dǵn ga pi mǵmǵn ba lwǵ Zwezi yuu wa. Ba pǵ v yǵá nǵ, ba mǵ wá dǵ jǵngulǵ, yǵ ba ga swǵn v con, ba wǵ: «Lwarǵ liù tǵ nǵ fwa mǵ kv tǵ!» Yu diǵ lià tǵ nǵ cǵ ka nǵ tǵ jun Zwezi, ba farv v pǵpara nǵ.

Piyǵrǵ swǵn dǵ, v yǵrǵ Zwezi

(*Matǵə 26.69-75; Likə 22.56-62; Zwan 18.15-18, 25-27*)

66 Piyǵrǵ yǵ tǵ nǵ wulǵ dǵwǵo tǵ wa, dǵ nǵn Yu *jonwana yun tiǵn nǵkwǵa tǵ tutǵnbua nǵ yí. 67 U ni Piyǵrǵ, dǵ v wulǵ v ywǵrǵ mǵn tǵ, v ywǵn wá zǵni, v ga swǵn v con, v wǵ: «N mǵ, n dǵ yǵ wulǵ dǵ *Nazaretǵ Zwezi tǵ». 68 Yǵ Piyǵrǵ dǵn ten, v wǵ: «Á yǵrǵ kv tǵ, n nǵ wulǵ n swǵn tǵ, à ba kv dǵn nǵn». U nǵ zǵn v nan dǵwǵo tǵ wa, v zu kwǵlǵ wa, cǵbv nǵ kv kwi.

69 Yǵ tutǵnbua tǵ nǵ ni wá kǵǵ zǵn v swǵn lià tǵ, yǵ nǵ wulǵ lá tǵ con, v wǵ: «Bǵ wǵ tǵ yǵ ba wa liù don». Piyǵrǵ ma kǵǵ ten kv. 70 Kv fwa mǵǵ, dǵ lià tǵ, ba nǵ wulǵ lá, tǵ kǵǵ swǵn Piyǵrǵ con, ba wǵ: «N dǵ cígá yǵ ba wa liù don, n dǵ nǵ yǵ Galile tíú tǵ yǵrǵ». 71 Piyǵrǵ dǵn ma dǵ, v wǵ: «Sǵ Yu cǵǵ nǵ, dǵ à nǵ kunǵ. Á dùǵ dǵ, à yǵrǵ bǵ tǵ, á nǵ swǵn v yoo». 72 Kv mǵnǵ tǵ nǵ, dǵ cǵbv tǵ kǵǵ kwi nǵǵ bǵlǵ nii nǵ. Piyǵrǵ dǵn ma liǵ kv tǵ, Zwezi yǵ nǵ swǵn v con, v wǵ: «Dǵ cǵbv tǵ nǵ wǵ kwi nǵǵ bǵlǵ, n wǵ ten nǵǵ batwa dǵ, n yǵrǵ nǵ». U dǵn ma wulǵ v kwi.

§ 14:44 14.44 Kv nǵtv tǵ yǵ *Zwifǵ-ba yofwǵmǵn, dǵ ba nǵ jǵrǵ duǵn, nǵ à yǵǵ dǵ ba nǵ vǵli duǵn sǵn, sǵ ba na duǵn. * 14:62 14.62 Zwezi yǵ v tǵtǵ yoo nǵ v swǵn. † 14:62 14.62 Ka jǵn più jǵzǵn vǵn nǵ yǵ dun bwǵlǵ.

15

Ba ja Zwezi, ba va Pilatə yáa con

(*Matíə 27.1-2, 11-14; Likə 22.66-71; 23.1-5; Zwan 18.28, 33-38*)

¹ Jju fuən fuən, *Zwifə-ba Yı *jonwana yun tián, də ba *nəkwina, də Yı nii *yenu tián, də yun tián tə duən me, ba nə bürì *bùrà tə, kun duən nə, ba yuru, sə ba na won tə, ba nə wá ma fwa Zwezi. Ba jun wá, ba vwa ba ja va ba pa *Pilatə nə. ² Pilatə dān bwe wá, v wú: «N mü nə yı Zwifə-ba piú tə?» Zwezi ma le wá, v wú: «Mə ku yı nətü, ndə n nə swin tə!» ³ Yı jonwana yun tián yá jə yiən, ba ja zıga Zwezi nə. ⁴ Pilatə ma kúv kwen v bwe wá, v wú: «N nəñ yiən tə, ba nə kəni n yuu wa! N bá sugu jə?» ⁵ Yá Zwezi kúv wá yoo mama le, ku pa ku gwári Pilatə.

Ba bürì Zwezi bùrà, sə ba gv wá

(*Matíə 27.15-26; Likə 23.13-25; Zwan 18.39-19.1, 4-16*)

⁶ *Pakə cànà mama nə yı, *Pilatə yáa dugv bān diè liú don, wá tə lià tə mama nə yáa lóri, sə v dugv. ⁷ Bəe don, ba nə bonə Barabə, yá wulə bān diə wa. V yá wulə lá də lià duən, v də ba nə sugu lià, ba kə *Romə-ba yáa tián tə nə, máñá don wa, yá ba ga gv liú yı. ⁸ Lalü tə dān ma di Pilatə con. Ba ma lóri wá ku tə, v yáa nə fwa v pa ba Pakə cànà máñá mama wa, sə v fwa ku v pa ba. ⁹ Pilatə ma bwe ba, v wú: «Á pià, sə á dugv *Zwifə-ba piú tə naaa?» ¹⁰ V yá yəə Yı *jonwana yun tián tə nə ja Zwezi ba bə v con tə dən. Ba pın wá Zwezi, ba yá nə jə wugwıv də wá tə yı.

¹¹ Yá Yı jonwana yun tián tə sugu lalü tə, sə ba lóri Pilatə, sə v dugv Barabə müv. ¹² Pilatə ma kúv bwe lià tə, v wú: «Bèèè nə á dān pià, sə á ja v tə, á nə ma bonə *Zwifə-ba piú tə, á ma fwa?» ¹³ Ba ma le wá, də ba cəri, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa!» ¹⁴ Pilatə ma bwe ba, v wú: «Bèèè yokukwıv nə v fwa?» Yá ba ku kwen ba cəri, ba kə yı nə, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa!» ¹⁵ Pilatə yá pià, sə v poli lalü tə piə, v dān ma zān v dugv Barabə, v pa ba. Ku kwa nə, v pın ba má Zwezi də fifıran, v ga ti wá v pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa.

Pamana mwıja Zwezi

(*Matíə 27.27-31; Zwan 19.2-3*)

¹⁶ Pamana tə jun Zwezi, ba ja zı yáa tiú tə dəwoo wa, bürà diè tə nə wulə lá. Ba dān ga bon ba duən pamana tə me. ¹⁷ Ba ti ganstan mwın, ba ma zıv Zwezi, ba sv casıran yupu, ba tın v yuu wa. ¹⁸ Ba dān ga wulə ba jñnı wá, ba wú: «Nə jñnı mü, *Zwifə-ba piú!» ¹⁹ Ba dān ga má v yuu nə

də müv. Ba pi mwın ba lwá v yuu wa. Ba dān ga toli ba nadwana yuu, ba kwé tıa v yáa con. ²⁰ Ba nə mwın wá ba zwèe, ba li ganstan mwın tə, ba ga kúv piı ba zıv wá v tətə ganan tə. Ku kwa nə, ba jun wá ba va, sə ba paa dagarv yuu wa.

Ba paa Zwezi dagarv yuu wa

(*Matíə 27.32-44; Likə 23.26-43; Zwan 19.17-27*)

²¹ Máñá tə, Zwezi də pamana tə nə wulə cwəñə wa, ba jəri bəe don, ba nə bonə Sirene Simon. V yı Alekezandarə də Rifisə *nyına. V yá yı v nanja v kára wa. Pamana tə kálü ba pa v zıv Zwezi dagarv tə. ²² Ba jun Zwezi ba ja va bwálı don, ba nə bonə <Goləguta>. Ku dən nə yı <yuzıja bwálı>. ²³ Ba yá pià, sə ba pa wá diven, ba nə gılı yacara tiú, ba nə bonə <mirə> tə wa, yá Zwezi vıga.

²⁴ Ku kwa nə, ba paa wá dagarv tə yuu wa. Ba tá kwé ba ma tara v ganan, sə ba na ku tə, ba liú mama nə wá ti. ²⁵ Ba paa wá jıv lugu nugv máñá wa. ²⁶ Dav tə yuu, ba ken pıpúná duən lá nə, tə nə bıri won tə, ku nə pın, ba ma gv wá. Ku pıpúnı, ku wú: «*Zwifə-ba piú». ²⁷ Ba paa ıwına bələ duən, ba nə gv lià, ku máñá tə wa ku bwálı təntə nə də Zwezi. V don yı v jızən yuu, v don tə yı v jıgwıə yuu. ²⁸ [Ku tun nətü, sə ku tə nə pıpúnı Yı sagı tə wa, nii ma sü: «Ba gəl wá ba kə yolwanfwana wa».]

²⁹ Lià tə, ba nə twá lá, ba le yáa vıvugu ba yuu, ba ga twın wá: «Həyi! N mü liú tə, n yá nə pià, sə n má Zwifə-ba Yı *diè tə, n ga lwá ka don dıan batwa nii nə. ³⁰ N tətə dān jon n tián! Nan dagarv tə yuu n cú». ³¹ Zwifə-ba Yı *jonwana yun tián tə, də Yı nii *yenu tián tə də yá mwıja Zwezi, ba ga swın duən con, ba wú: «D wáá lià duən v jonə, yá v wəri v tətə v jonə. ³² V mü liú tə, v nə wú, v yı *Kərisə tə, v nə yı *Yızərayelə piú, v dān nan dagarv tə yuu v cú sıın. Nə nə nı ku mü təntə, nə dān wá kə nə waa v nə». Lià tə, ba yá nə paa Zwezi səpuni nə də yá twın wá.

Zwezi tıan tə yoo

(*Matíə 27.45-56; Likə 23.44-49; Zwan 19.28-30*)

³³ Yıkuu piú tıa tə me nə, ku nə zıv yıcau lugu fugə bələ máñá, ku ja va dədəni lugu batwa. ³⁴ Yá lugu batwa máñá nə yı, Zwezi bubwı v kə yı nə də v lüv sugu, v wú: «Eloyı, Eloyı, lama sabatantı?» Ku dən nə yı: «Á Yı, á Yı, bèèè nə pın, n ma vı nə n dugv?» ³⁵ Lià tə duən yá nə wulə lá nı v kori, ba ga swın, ba wú: «Á cvga, v bonə Yı nii *süsünü Eli». ³⁶ Ba liú don dəri v va v ti canfınsıv, v lə diven nyınu

* 15:21 15.21 Ywān Romə tián 16.13.

wa. U ti ku v vwa muv nii nə, v làrì Zwezi nə, sə v nyu. U ga swin, v wú: «Á ziga, nə wá na də, Eli nə wá bà v cú wá dagarv tə yuu». ³⁷ Yá Zwezi bubwi v kə yu nə, v mu ga zwèe. ³⁸ *Zwifə-ba Yü *diè tə wa, mimii gånù zigi yu nə, ku cürí† ku cú tia, ku pwèe bələ. ³⁹ *Romə-ba pamana bíí yuu tíú yá nə ziga Zwezi yáá con, ni nətü v nə tga, v swin, v wú: «Bεε tə cigá yá yí Yü-Biu!»

⁴⁰ Kana duən də yá ziga yuṅna, ba ywàṅá. Mari Madələnə, də Zwakə nəmaa də Zwoze nuu Mari, də Salome də yá wulə ba wa. ⁴¹ Ba kana təntə yá pié Zwezi kwa, máṅá tə, v yá nə wulə Galile nagwanaa wa, ba tunja ba pin wá. Kana duən də yá wulə lá, ba nə twá v nə ba va *Zwerizalemə.

Zwezi ləbəri wa kənu

(*Matíə 27.57-61; Likə 23.50-56; Zwan 19.38-42*)

⁴²⁻⁴³ Dədəni twi ku yí, ba ga wulə ba kəni *Zwifə-ba *sió dūn tə sírí. Ku máṅá tə wa, Arimate Zwuzefə yí bwáí tə wa, ba nə paa Zwezi. Zwuzefə yá wulə là tə wa, ba nə bürí bürá tə. U yá yí liú tə là me nə zilí. U yá dānì Yü pàrì tə, ku nə wá bà wiən tə me yuu wa. Zwuzefə wá fən dəri, sə v va *Pilatə con, v lōrì cwəṅə, sə v gürì Zwezi. ⁴⁴ Máṅá tə wa, Pilatə nə ni də Zwezi manwarí v ti, tə gwárí wá zəni. U dān ma tun ba bon pamana yuu tíú, sə v bwe wá: «Zwezi cigá tga ku díán naaa?» ⁴⁵ Máṅá tə, pamana yuu tíú tə nə le wá, v dān pin cwəṅə Zwuzefə nə, sə v ti Zwezi. ⁴⁶ Zwuzefə vəli v yə ganpon. U cú Zwezi dagarv tə yuu wa. U pəpəni wá də gånù tə, v ja va v tún ləbəri wa, ba nə kwa piú kəpan wa. Ku kwa nə, v yigu kəpan nəfaru, v ma sun buv tə nii nə. ⁴⁷ Mari Madələnə, də Zwoze nuu Mari yá wulə ba ywàṅá bwáí tə, ba nə kəni Zwezi.

16

Maluka swin kana tə con də, Zwezi bwin v nan tian wa

(*Matíə 28.1-8; Likə 24.1-12; Zwan 20.1-10; Tətnan 2.23-32; 26.8*)

¹ *Zwifə-ba *sió dūn tə nə kèeñ, Mari Madələnə, də Zwakə nuu Mari, də Salome yə tralí, ba ja ku ba va, sə ba ma túrì Zwezi yura. ² Ku dūn tə jjuv fuən fuən, yu piún máṅá wa, ba zān ba va ləbəri tə bwáí nə. ³ Ba yá swin duən con, ba wú: «Wáa nə wá bəbəlì kəpan, tə nə wulə ləbəri tə nii nə, v pa nəba?» ⁴ Yá máṅá tə, ba nə ywān, ba ni də, ba bəbəlì kəpan nəfaru tə ba tún səpuni nə.

⁵ Ba dān nə zva ləbəri tə wa, ba ni balanduru don, də v jə jizən yuu, v zu gandarv nəpon. Fən ma zə ba. ⁶ Yá v dān swin ba con, v wú: «Á dānà ká pa fən ja aba. *Nazaretə Zwezi tə, ba nə paa dagarv yuu nə, á pià? U pií v bwin v nan tian wa, v kúú təlè yəbə. Á ywàṅá bwáí tə, ba yá nə ken wá. ⁷ Á dān vələ á swin Piyerə, də v karbta tə duən tə con, də v dí yáá v vələ, sə v dān aba Galile nagwanaa wa. Mə lá nə, á wá na wá, ndə v yá nə swin á con nətü tə». ⁸ Ba dān nan ləbəri tə wa, ba dəri ba va yuṅna, ba yá nə yí ba vıvaga tə yuru. Fən yá jə ba. Yá ba ga wá yoo liú mama con swin, fən yá nə jə ba tə yuru.

Zwezi bırı v tiàn Mari Madələnə nə

(*Matíə 28.9-10, 16-20; Likə 24.36-53; Zwan 20.11-29; 1 Korəntə tiàn 15.3-8*)

⁹ [Zwezi bwin v nan *Zwifə-ba *sió dūn tükuní jjuv fuən fuən, v dí yáá v bırı v tiàn Mari Madələnə nə. Ku mü Mari tə yura nə v yá duji *zinə barpe tə. ¹⁰ Mari jun ku ṅwen tə v va v man v bırı ba tə, ba yá nə yí də Zwezi. U twi də ba yá wulə ba kwí, ba pwíi yá nə cügü yuru. ¹¹ Ba nə ni də, Zwezi wulə mu wa, yá də Mari nu wá, ba wá ku sèe.

Zwezi bırı v tiàn v karbta bələ duən nə

(*Likə 24.13-35*)

¹² Ku kwa nə, Zwezi kúú pií lwān yiri don, v bırı v tiàn v karbta tə bələ duən nə. Ba yá wulə cwəṅə yuu ba vəli gau. ¹³ Ba mü pií ba bà, ba man ku, ba bırı ba duən tə nə. Ba də tə wá sèe.

Zwezi bırı v tiàn v karbta fugə də nədu tə nə

¹⁴ Ku zwıv wa, Zwezi pií v bırı v tiàn v karbta fugə də nədu tə nə, də ba wulə ba dó. U caga ba nii nə, ba nə ba Yü nii sèe, də ba zibanian tə yuru, ba nə vıga miámíán, sə ba sèe là tə nii, ba nə ni Zwezi, v bwiun tə kwa nə yuru.

¹⁵ U dān ma swin ba con, v wú: «Á vələ lıv tə mama wa, á swin Yü suywáṅú tə á bırı là me nə. ¹⁶ Liú tə nə ken v waa Yü nə, yá ba ga lə ku tíú níá wa, ku twá də *Kərisə yuru, Yü wá jon wá v cuna wa. Yá liú tə, v nə bá kə v waa Yü nə, Yü wá bürì ku tíú bürá, v ga cügü wá. ¹⁷ Á nəṅə Yü diàn mumınan tə, tə nə wá twá ba tə nə, ba nə ken ba waa Yü nə: Ba wá lı *zinə là yura à yuru yuu nə. Ba wá swin sùràn yiri duən tə, ba nə yəri. ¹⁸ Ba nə jun duṅa, nə à yəó ba nə nyua fanan, tə bá fwa ba won mama. Ba wá tún ba jìtàn yayıya yuu wa, ba yayıran ga wá zwèe».

† **15:38** 15.38 Mimii gånù təntə nə pwèe bwáí tə, Yü jonwana yun tiàn nəkwıta tə cıci nə yáá zə, v fwa *jonji tə v pin Yü nə, də là tə duən tə nə zwı, ba me lá tə duən nə. Gånù təntə cıru tə bırı də, liú mama dān wáá Yü yura, v yi.

Zwezi pìi v va Yı sàń

¹⁹ *Yuu-Tiu nə swìn ba con tə kwa nə, v dīgà yı. V jəó Yı jzən* vən nə. ²⁰ V karbia tə dǎń zàn, sə ba va ba swìn Yı suywǎǎv tə bwálí mama nə. Yuu-Tiu yà saŋa ba tutuŋi tə wa, v ga twá Yı diàn mumunan nə v bırı ba də, sugv tə yı cigá.]

* **16:19** 16.19 Ka jəń pìv jizən vən nə yı dun bwálí.

**Zwezi-Kòrisè suywánú sagi
tè,
Likè
nè púpúní
Likè sagi tè yuu wa sugu**

Liù tè, v nè púpúní sagi kv tè

Likè nan dwíí don yofwamunan wa, tè mù dè Matié dè Marəkè dè Zwan ba dwíí tè yofwamunan tè nè tà nòdu. Likè tètè tà Zwifè, v ga jì *Kòrisè liù. Kv nè twá nòtu tè, ba nè kàrì wá dè v lèzwənyiri tè nè yi nòtu, v yi liù tè, v nè pià yənu. Yá v ga swə yiən tè nè tun, tè lè. Nə zən nè yəé dè, v yi dímòturu.

Lià tè duən tè, ba nè púpúní suywánán tè, yá yi lià tè, ba nè ni tè yiən tè dè ba yíá. Likè mù yá wə tè ni dè v yíá. U yi v bwe tè yiən tè nəzè nè zəni zəni, lià tè con, ba nè ni tè dè ba yíá. U sóní nòtu, ba nè luri Zwezi tè dè yoo.

U mù dè *tuntunu Polè ken duən, ba va bwálá, máńá tè wa, Polè nè vèli, sè v swín suywánú tè, v biri lià tè, ba nè tà *Zwifè-ba nè.

Likè púpúní saga bələ. U sagi tè don yi suywánú sagi kv tè, kv don tè dè yi tuntuna tutunan sagi tè.

Lià tè nè, Likè nè púpúní

Likè yi v pià, v swín Zwezi suywánú tè, v biri lià tè nè, ba nè tà *Zwifè-ba tè. Ba lià təntə swín *Gərekə-ba sugu, ba ga təlè *Yizərayelə luv nií wa. U gwin Zwifè-ba sòrán tè, tè dèni niun nè cə, dè Zwifè-ba yofwamunan tè, ba nè yəri, v biri ba. Yá kv dàń pín lià tè, ba nè tà Zwifè-ba luv mama wa wáa ba lwarí dè, Zwezi yi liù tè, v nè jon ba.

Sagi tè wa sugu

Likè biri dè, Zwezi yi liù tè, v jonə lià ba cuna wa, v ga yi *Yuu-Tiu. Zwezi swə lià tè, ba nè munə ba: Kv mù nè yi cuna lià, dè bisinà dè zura dè yayinja.

Likè biri v sagi tè nətən

(Marəkè 1.1; Tutunan 1.1-3)

¹⁻³ À yáá tíú Teofilé, yiən tè, tè nè tun nè pwərəw wa, lià zənzən dédən, sè ba púpúní tè, ba tún. Ba tún yiən təntə, ndə tè tián tè nè ni tè, kv máńá tè wa, tè nè tun. Kv ga ya ba yuu zil, sè ba swín Yü sugu tè. Mə kv mù nè pín, kv nè yí á dè, à dè ma bwe zəni yiən tè yuu wa, tè nè tun, kv máńá tè nè. Yá kv ya ziən, kv pa à mù nè, sè à púpúní tè à pa aba, ndə kv nè zigí nòtu.

⁴ À fwa kv nòtu tè, sè n ma wání n lwarí kàrà tè cigá tè, n nè ni tè.

Malika swín Zwan-Batisə luv tè yoo

⁵ Máńá tè wa, *Erodə nè yi Zwide nagwanaa tè wa piú, Yü *jonwanu don yá yi lá, ba ma bonə Zakari. U dè yi Abia púlí tè wa Yü jonwanu don. U kan yiri nè Elizabetə. U ya *Arón Yü jonwanu nəkwia dwíí tè wa búá. ⁶ Ba mē bələ yá yi cigá tián Yü yáá con, ba ga zilí yiən tè mama, Yü nè nè pín v *nií tè yuu wa zəni. Ba ba yoo jə, ba nè wá caga ba nii nè kv yiri. ⁷ Elizabetə yá yi kaduju. Kv mù nè pín, ba yá ba biú jə, yá ba mē bələ tè dè ga kwín.

⁸ Dün don nè, kv yá twi kv yi Zakari dwíí púlí tè, sè ba tun Yü tutuní tè. Kv mù nè pín, Zakari yá wulə *Zwifè-ba Yü *diè tè wa, v fwa kv tutuní tè, ⁹ ndə kv nè yi Yü jonwana tè yofwamunə nè. Kv tua Zakari yuu wa, sè v zv bwálí tè wa, kv nè yi Yü nyiən nè, v suri tural v pa Yü nè. ¹⁰ Máńá tè wa, v nè wulə v suri tural tè, laluv tè mama yá ziga kàrà wa, ba jóni Yü.

¹¹ *Yuu-Tiu *malika twi, ka nan Zakari nè. Ka twi ka ziga kúri kúri tè jizən nè. ¹² Máńá tè, Zakari nè ni ka, v bican duri, v ga zəzəgə. ¹³ Yá malika tè dàń swín v con, ka wú: «Dàn ká pa fən ja mú, Zakari. Yü ni n yilori tè: N kan Elizabetə wá luri bibee v pa mú, n ga wá kə v yiri Zwan. ¹⁴ U wá yá pupwən nəfaru, v pa mú. Yá lià zənzən dè ga wá jwə v luri tè yiri. ¹⁵ U wá yá ləzwənfuru Yü-Tiu yáá nè. U bá nyu diven, nè à yəé swana yiri mama. U wá sú dè Yü-*Siju tè, dè v tè wulə v nuu pié wa. ¹⁶ U wá van *Yizərayelə lià zənzən, v ja ba Yü-Tiu tè con, v nè yi ba Yü. ¹⁷ U tətə nè wá va v tián nè, Yü yáá nè, dè Yü-Siju dián tè, tè nè yi dè Yü nií *sòsònd Eli. U wá pa nyina dè bta kə duən nè. U wá ja ba tè, ba nè vi nií, v ja bə cigá tián tè, ba nè jə wubunja con. U wá taní lià tè, v pa ba ma dián Yü-Tiu».

¹⁸ Zakari dàń ma swín malika tè con, v wú: «Á wá twá nətə à ma lwarí dè, kv yi cigá? Á dè à kan mama nè kwín». ¹⁹ Malika tè ma le wá, ka wú: «Á yiri nè ya Gabəriyelə. Á mù nè wulə Yü yáá nè, à tunja à pín wá. U tun nè, sè à swín n con, sè à ga pa mú suywánú kv tè. ²⁰ Yá n wá à sòrán tè cigá pín, tè nii ga wá sú, dè tè máńá nè yí. Mə kv mù nè pín, nəń n wá jì bəru, n bá wání n swín, kv ja va dün tè, tè yiən tè nii nè wá sú».

²¹ Kv máńá təntə wa, kv gwári laluv tè, kv yá nè dàni Zakari kàrà wa, v dánú tè yiri Yü diè tè wa. ²² Yá v nè nan máńá tè wa, v yá kúw wàri dè ba v swín. Lià tè dàń ma lwarí dè, kv ya v ni won, kv nè nan Yü, Yü diè tè wa. U jian nè, v ma swín ba con, v nii ga dènjə.

²³ Zakari dàń tun Yü diè tè wa v zwèe, v pií v va v sán. ²⁴ Kv nè twi kv bà, kv

dání kwa nè, v kan Elizabethè jùn pùé, yá v dǎn yi diè wa càni bonu. Ku mǎnjá tē wa, v swìn v tiàn con, v wú: ²⁵ «Nèñ ku tē, Yuu-Tiu nè pià, sè v fwa v pa nè: Sún nè v pià, sè v li nè, ku tē wa, ku nè yi nè kana cavira lià yáá con».

Mahka swìn Zwezi lrvv tē yoo
(Matìè 1.18-23)

²⁶ Elizabethè pùé tē janv càni bardv mǎnjá wa, Yü tun *maluka Gabèriyelè Galile nag-wanaa tiv don nè, ba nè bonè «*Nazaretè». ²⁷ U tun wá kacun don con, v tē nè yèri bée, v yiri nè yi Mari. U yi Zwözefè bwǎlú, v nè pià, sè v swe. Zwözefè tē nan piú *Davidè dwíí tē wa.

²⁸ Maluka tē yi, ka swìn Mari con, ka wú: «Ya pupwèn wa, Yü fwa pubwanv n yira. *Yuu-Tiu wulè dè mú». ²⁹ Tè yìèn tē wòwǎli Mari zènzèn, v ga bwe v tiàn yoo tē, ku mù jùnv tontè nè pià ku swìn v con. ³⁰ Maluka tē dǎn swìn v con, ka wú: «Mari, dǎn ká pa fèn ja mú. Yü fwa pubwanv n yira. ³¹ Nèñ n wá ja pùé, n ga wá lura biú, n wá kè v yiri Zwezi. ³² U wá yá lèzwènfaru, ba ga wá bon wá <Yü tē, v nè wulè tē me yuu wa, biú>. Yü-Tiu Yü wá pa v jì piú, ndè v nbbè Davidè nè. ³³ Yá v ga wá tuni dè pàri *Yüzərayelè lià tē yuu wa mǎnjá mama. U pàri tē bá zwèè dè mama».

³⁴ Mari ma swìn maluka tē con, v wú: «Ku nètü tē ya ku wá zigì nètè, sè à nè yèri bée?» ³⁵ Maluka tē ma le Mari, ka wú: «Yü-*Sijü tē wá bà n yuu wa. Yá Yü tē, v nè wulè tē me yuu wa, diàn tē wá pú n yuu nè, ndè ywári nè. Mè ku mù nè wá pa bisumaa tē, n nè wá lura tē, ya Yü nè tì, ba ga wá bon wá Yü-Biu. ³⁶ Elizabethè, v nè yi n dwíí tíú, dè wá lura biú tē don, dè v kazóni tē mama. Ba yá wú, v wàri biú v luri, yá sún nè, v wulè v pùé càni bardv wa. ³⁷ Won tèle, Yü nè wàri v fwa». ³⁸ Mari dǎn ma swìn, v wú: «Nèñ à yi Yü-Tiu tutunbua, sè ku fwa nètü, ndè n nè swìn ku». Maluka tē dǎn ma kèñ ka yá wá.

Mari vèli, sè v na Elizabethè

³⁹ Ku kwa nè, Mari bubarì, v zàn v zv cwəjə, v ma vələ lala tiv don nè, ku nè wulè Zwide nagwanaa vǎn tē con, ku nè jə pɛɛn tē. ⁴⁰ U vèli v yi, v zv Zakari diè wa, v jun v kan Elizabethè. ⁴¹ Mǎnjá tē wa, Elizabethè nè ni Mari jùná tē, Elizabethè bisumaa tē lulugu v pùé wa. Elizabethè ga sú dè Yü-*Sijü tē, ⁴² v bubwi v kə yi nè, v ga wú: «Yü fwa zəni n yira, n duən kana wa. Yü wá fwa zəni n bisumaa tē yira, n nè wá lura! ⁴³ À mù dè nè yi wàà, *Yü-Tiu nuu ma bà à sǎn? ⁴⁴ Nèñ mǎnjá tē, à nè ni n jùná tē, à bisumaa tē lulugu dè pupwèn à pùé wa. ⁴⁵ N pin cígá ku tē, nè Yü-Tiu

nè pin, ba swìn n con dè, ku nii tē wá sú. Ku mù nè pin, n yi pupwèn tíú».

Mari búa Yü nè

⁴⁶ Mari dǎn ma swìn, v wú: «À bwí *Yü-Tiu nè. ⁴⁷ À pùé poli, Yü nè jon nè à cuna tē wa yiri. ⁴⁸ Yü bún à dè nyiən don yoo, ndè v tutunbua nè. Cígá, sún dǎn nè, luv ləzwənə dwíí mama wá swìn dè, à mù yi pupwèn tíú. ⁴⁹ Yü tē, v nè wulè tē me yuu wa, fwa yìèn, tē nè zìen zəni, v pa nè. U yiri zìen, ku ba don ja. ⁵⁰ U wá dəri lià tē nè zìli wá yinəgə zənzən, mǎnjá dè mǎnjá, ku nè ba zwèè. ⁵¹ U tun yìèn nəfaran, v ma buri v diàn tē. U duɪ ləzoni tē, ba nè jə fwíə, ba dəri ba jén duən yáá nè. ⁵² U zìn pèegá tē nè jə diàn, ba padaran yuu v dt, v ga zìn ba tē, ba nè mun ba tiàn, v kə yi nè. ⁵³ U pin wiən zənzən, ba tē nè, ba nè ba jə ba dó. U pin, jìjə tiàn pií ba vií dè jìkɔɪkɛ. ⁵⁴ U twí, sè v san *Yüzərayelè lià nè, ba nè yi v tutunbua. U lií mǎnjá mama, sè v dəri ba yinəgə zənzən. ⁵⁵ U kàn nii nè nɪbara-ba con dè, ku wá yá nètü mǎnjá mama. U kàn ku mù nii tontè, v pa *Abərahame dè v dwíí nè».

⁵⁶ Mari fwa ndè càni batwa nè Elizabethè con. Ku kwa nè, v ma pií, v va v sǎn.

Zwan-Batisè lrvv tē yoo

(Likè 1.13-17; 2.25-32; 3.4-9)

⁵⁷ Elizabethè lrvv mǎnjá nè yi, v twi v bà, v luri bibée. ⁵⁸ Elizabethè yira lià dè v dwíí tiàn ni dè, *Yü-Tiu dəri v yinəgə zənzən. Ba dè pùé dǎn ma poli dè wá, ku yoo tē yiri.

⁵⁹ Ba *gəjì bisiná tē, v dtan nana dtun nè. Ku mǎnjá tē wa, ba yá pià, sè ba pa wá v nyina Zakari yiri. ⁶⁰ U nuu dǎn ma swìn, v wú: «On on! À wá sèè. U yiri wá yá Zwan». ⁶¹ Ba ma swìn v con, ba wú: «Liù mama tèle n dwíí tē wa, v nè jə ku mù yiri tontè». ⁶² Ba dǎn ma bwe v nyina dè jìàn, sè ba jón, bèèèe yiri nè v wá pa v biú tē nè. ⁶³ Zakari ma lóri ba, sè ba pa wá púpúnú daborubia, v dǎn ma púpúnú ku yuu wa, v wú: «D yiri nè yi Zwan». Ku gwári ba mama míámíán. ⁶⁴ Ku mǎnjá tē wa, Zakari nii kúú póri, ku wá yìèn kúú swìn. U súri v nii v kə yi nè, v ma bwí Yü nè.

⁶⁵ Ku diğá lià tē mama yuu, ba nè bwələ lá. Zwide nagwanaa pɛɛn yuu lià tē mama yá swìn tē mù yìèn tontè yoo. ⁶⁶ Ba tē me, ba nè nèñ tē yìèn tontè yá dwi tē yoo, ba ga bwe ba tiàn, ba wú: «Ku bisumaa tontè dǎn wá yá nètè?» Yü diàn tē cígá yá wulè dè wá.

Zakari bòa Yü nê

⁶⁷ Yü.*Sinju tê swín bisumaa tê nyina Zakari, ku pa v swín Yü nii sòrán tê tê, v wú:

⁶⁸ «Á wá bu *Yüzərayelè là *Yuu-Tiu Yü tê nê. Yü ywán ba yuu, v ga yè ba v jon. ⁶⁹ U tun liù, sè v li nêba nê yoo wa míamíán. Ku mù liù tê, v nê wá li nêba nê yoo tê wa, yi v nan v tütòndù più *Davidè dwíi tê wa, ⁷⁰ ndè v nê twá v nii *sùsòndà tê nê, v ma swín, ku mángá nê ba yigè. ⁷¹ U yà kán nii dè, v wá li nêba nê dɔɔɔ dè là tê, ba nê culi nêba, jun wa. ⁷² Yü lii v *nimaru tê yoo. U dèri nê nɔɔbara tê yinagè zənzən. ⁷³ Yü fwa ku nɔɔtu, v yà nê dùè dè nê nɔɔbɛ *Abərahəmə dè, ⁷⁴⁻⁷⁵ v wá jon nêba nê dɔɔɔ tɔɔ diàn jun yiri. Ku nɔɔtu nê wá wání nê bu v nê dè zilé. Ku nɔɔtu tɔɔ, sè nê ma wání nê yà là tɔɔ, nê nê yi Yü nê ti, nê ga tɔɔ yi cígá tiàn Yü yáá con, dɔɔn mama, nê mi tɔɔ wa. ⁷⁶ N mù con nê, à biù, n wá va Yuu-Tiu yáá con nê, sè n ma kwɛn v cwɛɔɔ. Ku mù nê pin, ba wá bon mú Yü tɔɔ, v nê wulè tɔɔ mɛ yuu wa, nii *sùsòndù. ⁷⁷ Yá n mù, à biù, n wá buri Yü là tɔɔ dè, Yü wá jon ba ba cuna wa v ga kwɛn tɔɔ, v li v mù dè ba pwɛrɛ wa. ⁷⁸ Nê Yü tɔɔ swè nêba zənzən, v ga dèri nê yinagè zənzən. U wá pa poni nan yiri, ku piɔɔti nê yuu con ndè yicau nê pɛn. ⁷⁹ Poni tɔɔ wá san ba tɔɔ nê wulè yikunu wa, dè ba tɔɔ nê wulè tiàn fɛn wa. Ku mù poni tɔɔ nê wá kɛ nêba cwɛɔɔ tɔɔ wa, ku nê jè bican siè».

⁸⁰ Bisumaa tɔɔ bori, yá v pubɔɔɔ dè ga dɔɔɔ ku súri lá. U yi kasɔɔ lanworu wa, ku ja va dɔɔn tɔɔ, v nê buri v tiàn Yüzərayelè là tɔɔ yáá con.

2*Mari luri v biù Zwezi (Matíə 1.18-25)*

¹ Ku mángá tɔɔntɔɔ wa, pafaru Ogisətə pin nii, sè ba gálà v lɔɔ ləzoni tɔɔ mama. ² Ku mù tɔɔntɔɔn lagala tɔɔ fwa, dè Kirinise nê ya Siri nagwanaa tɔɔ yáá tiú, più nɔɔfaru tɔɔ nê li v tún. ³ Lià tɔɔ mama vɛli, ba púpúní ba tiàn ba dɔɔku bwalí nê.

⁴⁻⁵ Zwɔzɛfè dè nan *Nazaretə nê, ku nê wulè Galile nagwanaa wa, v va Zwide nagwanaa tɔɔ wa, più *Davidè tu, ba nê bonjè <Betələhemə>, v dè v bwalú Mari. Ba vɛli lá, Zwɔzɛfè nê yi Davidè nɔɔ tɔɔ yiri. Mari tɔɔ, v nê pià, sè v swe Zwɔzɛfè nê, tɔɔ piùé yi. U dè Zwɔzɛfè vɛli lá, sè ba púpúní ba tiàn. ⁶ Mángá tɔɔ wa, ba nê wulè Betələhemə nê, v biù tɔɔ luru yi. ⁷ Mari

luri bibɛɛ, v kacari biù. Vɛrɛ dii tɔɔ mama yá súé. Ku mù nê pin, Mari baa v biù dè ganan, v ga ti wá v tún vana kurebori wa.

Malika nan là nê cì vana nê

⁸ Ku mù nagwanaa tɔɔntɔɔ tɔɔtɔɔ wa, payira yá cì ba vana nê ttun nê, gau wa. ⁹ *Yuu-Tiu *malika twi, ka nan ba nê. Yá Yü poni tɔɔ piri ba ku kikari, fɛn ga zɔɔ ba zənzən. ¹⁰ Yá malika tɔɔ swín ba con, ka wú: «Á dānā ká pa fɛn ja aba. Á ja suywáɔɔ à bā, sè à pa aba, ku nê wá poli *Yüzərayelè là mɛ pwíi zənzən: ¹¹ Titun ku tɔɔ nê, ba luri liù tɔɔ, v nê wá jon aba á cuna wa, più *Davidè tu wa. U mù nê yi *Kərisə, v nê yi Yuu-Tiu. ¹² Á nɔɔɔ nɔɔtu tɔɔ, á nê wá twá, á ma lwarí wá: Á wá na bisiná, ba nê baa wá dè ganan, ba tún wá vana kurebori wa».

¹³ Naa nɔɔdu, malike kapupu nan Yü sán, tɔɔ bā tɔɔ súri ka tɔɔ nê, tɔɔ bwi Yü nê, tɔɔ wú: ¹⁴ «Dun wulè Yü con, v nê wulè v *sán nê, v bican siè tɔɔ wá yá tta yuu wa ləzoni tɔɔ, v mù Yü nê swè, pwɛrɛ wa».

Lià tɔɔ nê cì vana tɔɔ nê vɛli Betələhemə

¹⁵ Mángá tɔɔ wa, *malike tɔɔ nê più tɔɔ di Yü *sán nê, payira tɔɔ swín duɔn con, ba wú: «Nê dān vɛlɛ nê yi Betələhemə nê. Ku mɛ, sè nê na ku tɔɔ nê tun lá nê, ku tɔɔ *Yuu-Tiu nê pin nê yɔni tɔɔ». ¹⁶ Ba twi lala ba yi lá, ba na Mari dè Zwɔzɛfè dè bisiná tɔɔ. Bisiná tɔɔ tɔɔgè vana kurebori tɔɔ wa. ¹⁷ Ba nê ni bisiná tɔɔ, ba tún ku tɔɔ mama, malika tɔɔ nê swín ba con, ku bisiná tɔɔ yuu wa. ¹⁸ Ku gwári ba tɔɔ mama, ba nê ni ku tɔɔ, payira tɔɔ nê swín ba con. ¹⁹ U mù Mari dè jun tɔɔ yìèn tɔɔntɔɔ mama v waa con, v ga bɔɔɔ tɔɔ nê dè v waa mama. ²⁰ Ku kwa nê, payira tɔɔ più ba viri dè ba bwi Yü nê, ba ga pin wá dun tɔɔ tɔɔ mama yiri, ba nê ni ba ga na. Ba bwi v nê, yìèn tɔɔ mama nê fwa nɔɔtu, ndè malika tɔɔ nê swín ba con, tɔɔ yiri.

Ba pin bisiná tɔɔ yiri Zwezi

²¹ Bisiná tɔɔ luri diàn nana dɔɔn nê, ba *gonji wá, ba ga kè v yiri Zwezi. Mè ku yiri tɔɔntɔɔ *malika tɔɔ buri dè, v nuu tɔɔ wá v piùé jun.

Ba ja Zwezi, ba va Zwifə-ba Yü diè wa

²² Ku kwa nê, mángá yi, sè Mari dè twá ku tɔɔ nê, Yü *nii tɔɔ, v nê pin *Moyizə nê, nê buri, sè ku fwa kan nê luri kwa nê. Zwɔzɛfè dè Mari dān ma ti bisumaa tɔɔ, ba ja va *Zwerizalemə nê, sè ba pa wá *Yuu-Tiu Yü nê. ²³ Ku yi ndè ku nê púpúní Yuu-Tiu nii tɔɔ wa nɔɔtu, ku wú: «Liù mama cárí bisumabara yi, ba wá tún vān nê, sè v ya Yü cici nê ti». ²⁴ Ba dè fwa ku *jonji tɔɔ, ndè Yuu-Tiu nii tɔɔ nê pià nɔɔtu. Ku yi ku fwa

də gunponi bələ, nə à yèə nasara gunpobii bələ.

Simeyon bɔ̀à Yɪ̀ nɔ̀
(1 Piyerə 1.11)

²⁵ Bɛɛ don yà wulə *Zwerizalemə wa, ba ma bonə Simeyon. Ku bɛɛ tɛntə yà yɪ̀ cɪgá tiú Yɪ̀ yáá con, v twá Yɪ̀ cwəŋə tɛ zəni, v yà ga dani liú tɛ, v nɔ̀ wá zùri *Yizərayelə lià tɛ bɪcan. Yɪ̀*Sinju tɛ yà wulə də Simeyon. ²⁶ Ku yà pɪn, v yəni də, v bá ti, də v nɔ̀ wá *Kərisə ni də v yíá. Kərisə tɛ, *Yuu-Tiu nɔ̀ kúru, sɔ̀ v tun.

²⁷ Yɪ̀-*Sinju* tɛ nɔ̀ pɪn, Simeyon lwarɪ də, v mɛ, sɔ̀ v va *Zwifə-ba Yɪ̀ *diə tɛ wa. Mánǎ tɛ, Zwezi nuu də v nyɪna tɛ nɔ̀ ja ba bisumaa tɛ, ba ja bə, sɔ̀ ba ma fwa ku tɛ, Yɪ̀ *niú tɛ, v nɔ̀ pɪn *Moyizə nɔ̀, nɔ̀ pià. ²⁸ Simeyon ti wá, v kə v nyɪni nɔ̀, v ga pa dun Yɪ̀ nɔ̀, v wú:

²⁹⁻³⁰ «Sín nɔ̀, ku tɛ Yɪ̀ nɔ̀ swɪn də, ku wá tun tɛ jigə: Yuu-Tiu, à ni liú tɛ, n nɔ̀ tun, sɔ̀ v jon lià ba cɔna wa, də à tətə yíá. Ku mɔ̀ yɪrɪ nɔ̀, n dān wáá n tütùnɔ̀ tɛ n yá, sɔ̀ v ti də bɪcan sɪí. ³¹ N tanɪ liú tɛntə luv ləzoni mɛ yíá yuu. ³² Ku liú tɛntə yɪ̀ ndə poni nɔ̀, ku nɔ̀ wá pa luv dwíə tɛ mama yəni mú. Ku ga wá pa dun Yizərayelə lià tɛ nɔ̀, ba nɔ̀ yɪ̀ n mɔ̀ lià».

³³ Simeyon yìèn tɛ, v nɔ̀ swɪn Zwezi yuu wa, yà gwári Zwezi nuu də v nyɪna zənzən. ³⁴ Simeyon lɔ̀ri Yɪ̀, sɔ̀ v fwa zəni Zwezi də v nuu də v nyɪna yuu wa. V swɪn Zwezi nuu Mari con, v wú: «Yɪ̀ kúru bisumaa ka tɛ, sɔ̀ v twá v nɔ̀, v ma bɔ̀ri Yizərayelə luv lià zənzən bɔ̀rà, v ga sɛə ba dʉnə də zənzən. V wá yà liú tɛ, v nɔ̀ wá bɪri də, Yɪ̀ tɔŋa v pɪn ləzoni nɔ̀, yá ba ga vɪ wá. Bisumaa tɛ wá pa pubɔŋɪ, tɛ nɔ̀ wulə waa, nan poni nɔ̀. ³⁵ Yá n mɔ̀, biú tɛ nuu, n wá na càn. Tɛ càn tɛ wá cɔgù n bɪcan míámíán, ndə lagɔ̀ri sɪv nɔ̀ pɔ̀ri won nɔ̀. V wá pa lià zənzən swɪn ku tɛ, ku cɪgá nɔ̀ wulə ba waa».

Anə, Yɪ̀ nii sɔ̀svɪnkana, bɔ̀à Yɪ̀ nɔ̀

³⁶ Yɪ̀ nii *sɔ̀svɪnkana don, v yɪrɪ nɔ̀ yɪ̀ Anə, də yɪ̀ *Zwifə-ba Yɪ̀ *diə wa. V yɪ̀ Fanuwelə bɔ̀à, Azərə dwíí dəkúu tɛ wa. V bɪna yà dáá. V swe v kacɪn mánǎ wa, yá bɪna barpe nii nɔ̀, v bari tɛ tɪga v yá wá. ³⁷ V yà kùb ba bari jə. V bɪna dān yà dáá, v yà jə bɪna sapwɪna də banɪa. V yáá va v wulə Yɪ̀ diə tɛ wa, tɪtɪn də yɪcav, v ma tɔŋa Yɪ̀ tɔtɔŋɪ tɛ. V vwe v nii, v ga jùnɪ Yɪ̀.

³⁸ Anə də nɔ̀ twi, v zv Zwifə-ba Yɪ̀ diə tɛ wa, də Zwezi də v nuu də v nyɪna wulə lá, v də wulə v pɪn dun Yɪ̀ nɔ̀. V dān swɪn bisumaa tɛ yoo lià tɛ mama con, ba yà nɔ̀ dani, sɔ̀ Yɪ̀ yə *Yizərayelə lià v jon.

Zwɔ̀zɛfə-ba piú ba va Nazaretə

³⁹ Mánǎ tɛ wa, Zwezi nuu də v nyɪna tɛ nɔ̀ tun ku tɛ mama, *Yuu-Tiu Yɪ̀ *niú tɛ nɔ̀ pià tɛ, ba dān pií, ba ja wá, ba va ba tv *Nazaretə, ku nɔ̀ wulə Galile nagwanaa tɛ wa. ⁴⁰ Bisumaa tɛ bori, v wɔ̀bɔŋa ga sùri. V yà jə wɔ̀bɔŋa zənzən, yá Yɪ̀ ga fwa v pubwanv tɛ v yira.

Zwezi wulə Zwifə-ba Yɪ̀ diə tɛ wa

⁴¹ Bɪni mama Zwezi nuu də v nyɪna yáa va, ba dé *Pakə cànə tɛ *Zwerizalemə wa. ⁴² Mánǎ tɛ wa, Zwezi nɔ̀ jə bɪna fugə bələ, v nyɪna-ba jun wá, ba ja kə lá, ba va cànə tɛntə, ku nɔ̀ yɪ̀ ba yofwamɪun. ⁴³ Cànə tɛ nɔ̀ zwɛə, ba pií ba vií, yá ba biú Zwezi mɔ̀ mɛ Zwerizalemə nɔ̀, v nyɪna-ba yá ga wá ku lwarɪ. ⁴⁴ Ba yà bɔŋa də, Zwezi wulə v twaduən tɛ con, cwəŋə tɛ yuu. Ba vɛli dɪn pɪrɪ, ba dān ga zɪgɪ lá, ba pià wá ba nubɪa də ba dabara con. ⁴⁵ Yá ba dān ba wá na. Ba dān ma ga ba pií ba va Zwerizalemə, sɔ̀ ba pià wá lá.

⁴⁶ Dɪan batwa nii nɔ̀, ba ni Zwezi *Zwifə-ba Yɪ̀ *diə wa, də v jèə Zwifə-ba Yɪ̀ nii *yənu tián tɛ tətəŋi wa. V wulə v cuga ba, yá v ga bwe ba yìèn. ⁴⁷ V yənu tɛ də yìèn tɛ ka le gwári ba tɛ mama, ba yà nɔ̀ cuga wá.

⁴⁸ Mánǎ tɛ wa, v nuu də v nyɪna tɛ nɔ̀ ni wá, ku yà gwári ba zəni. V nuu ma swɪn v con, v wú: «Á biú, bɛɛɛə nɔ̀ pɪn, n ma fwa nɔ̀ba nɔ̀n? Nəni, n yoo yá jun à də n nyɪna zəni, nɔ̀ ma twá lá, nɔ̀ pià mú». ⁴⁹ V ma le, v wú: «Bɛɛɛə nɔ̀ pɪn, á pià nɔ̀? Á mɛ, sɔ̀ á lwarɪ də, á mɛ, sɔ̀ á ywáñ à nyɪna yìèn yuu nɔ̀». ⁵⁰ Yá ba wá ku tɛ dɛñ ni, v nɔ̀ pià, sɔ̀ v swɪn ba con nɔ̀.

⁵¹ Zwezi dān ma pií, v twá ba nɔ̀, v va *Nazaretə. V sɛə v nyɪna-ba tɛ nii. V nuu jun tɛ yìèn tɛntə mama v waa nɔ̀, v ga lií tɛ yoo. ⁵² Zwezi bori v kəni lá, v wɔ̀bɔŋa də ga sùri, v dān ga pɪn pupoli Yɪ̀ də ləzoni nɔ̀.

3

Zwan-Batisə kàrà tɛ yoo

(Matíə 3.1-12; Marəkə 1.1-8; Zwan 1.6-8, 19)

¹⁻² Yɪ̀ kori tɛ twi Zakari biú Zwan con nɔ̀, kasɔ̀ lanworu tɛ wa, pafarv Tiberə pàri tɛ bɪna fugə də bonu mánǎ wa. Ku mánǎ tɛntə wa, də Ponsə *Pilətə nɔ̀ ti Zwidə nagwanaa, piú *Erodə də ma ti Galile nagwanaa. Yá Erodə zɔ̀nv, piú Filipə də yá ti Yitire nagwanaa də Terakonitə nagwanaa, piú Lisaniyasə də yá ti Abilenə nagwanaa. Anə də Kayifə də yá yɪ̀ *Zwifə-ba Yɪ̀ *jonwana yun tián nəkɔ̀wɪna. ³ Zwan dān zàn v jɪjiri Zwurəden munaa tɛ yira nagwanaa tɛ mama wa. V dān ma kàri Yɪ̀ yoo v bɪri lià nɔ̀, v wú: «Á vɔ̀vərə á kwa

á ma sá á cóna. Á pian ba lə aba níá wa, ku twá də Yü yiri. Yá Yü dān wá kwən á cóna tə, v l á m̀ də v m̀ pwərə wa.

⁴ Mə nətə nə, Yü nii *s̀s̀d̀ǹ *Ezayi p̀p̀p̀ǹ v sagi tə wa, v ẁ:

«Ku yí bɛɛ don nə bubwi kasɔɔ lanworu wa, v ẁ: «Á kwíán *Yuu-Tiu cwəŋə tə, sə á cɛ v cwəmɪnɪ tə, sə tə ya mənə mənə. ⁵ Buu gwálú mama wá súń, pɛɛn də dɛdwələn mama wá cú, tə mɛ də tia, cwəŋə gogwələn tə mama wá kwíán, cokukwɪnən tə mama wá p̀r̀i, tə mɛ duən. ⁶ Yá l̀à mama wá na nətə, Yü nə wá jon ba ba cóna wa»».

⁷ L̀à kapupu yá nə twi Zwan con, sə v lə ba níá wa, ku twá də Yü yiri. U dān yá swɪn ba con, v ẁ: «Á m̀ dəkwaa dwí-ba! Wáa nə biri aba də, á wáá á dəri á jén Yü lɪŋa tə yáá, tə nə biàn? ⁸ Ku nə yí nətə, sə á twá á tótunən nə, á ma biri də, á wəvəri á kwa á ma sá á cóna. Á jə cígá, sə á swɪn də, *Abərahámə yí á nɛɛ, yá ku cíɪ tə wá yí. Á m̀ nə swɪn ku á con də, Yü wáá kapana tə tə v lwáni v pin, tə jì Abərahámə ǹán. ⁹ Nə wáá ku nətə tə nə tí, nə ma maŋa ndə d̀r̀i nə manwarɪ ku wulə tíán dəkurən nə. Tíú tə mama, ku bɪa nə ba ywán, ba wá goŋi ku, ba kə mən nə».

¹⁰ L̀à tə dān ma bwe wá, ba ẁ: «B̀ɛ̀ɛ̀ɛ̀ nə, nə dān mɛ, sə nə fwa?» ¹¹ U ma le ba, v ẁ: «L̀iú tə, v nə jə ganzubii bələ, v mɛ, sə v pa nədə v tə nə, v nə ba jə. Yá v tə də, v nə jə wodiu v dé, v də mɛ, sə v fwa nətə».

¹² Lanpolna də twi, sə v lə ba də níá tə wa, ku twá də Yü yiri tə, ba ga bwe Zwan, ba ẁ: «Karnyina, nə mɛ, sə nə fwa nətə?» ¹³ U ma le ba, v ẁ: «Á dānà ká pa ba ŋwín, ba doni ku nii tə, ba nə ŋwín!»

¹⁴ Pamana də bwe wá, ba ẁ: «Nə m̀ dān yí b̀ɛ̀ɛ̀ɛ̀ nə, nə mɛ, sə nə fwa?» U ma le ba, v ẁ: «Á dānà ká kálú liú, nə à yəə á kɪna á kə v nii nə, á ma jon ku tíú səbiu də diàn. Á dān pian á ŋwírán tə cíɪ nə mɛ aba».

¹⁵ Lalɔ tə yá dānì də yala, yá ba liú də mama yá buŋa, v ga bwe v tíán, də ku nə t̄a Zwan nə ya *Kərisə. ¹⁶ Zwan dān ma swɪn ba mɛ con, v ẁ: «Á m̀ li aba də níá, ku twá də Yü yiri, yá liú don v diàn nə dáá, tə doni nə, wá bà. Á juɪn mùri, sə à k̀r̀v v nɛɛ natɔra*. U wá lə aba Yü-*Siŋu tə wa də mən. ¹⁷ U jə v wocəri fɪyav v j̀án wa, v kwən v c̀r̀i v wobta tə, v pwɛɛ tə də wopulə tə, v lɪ duən wa. U p̀ɛ̀ɛ̀ wobta tə,

v kə v pulu wa, v ga sɔrɪ wasanan tə mən wa, tə nə ba dənə».

¹⁸ Yá ku tə ya, Zwan twá kwíə zənzen nə, v ma swɪn Yü swywáŋu tə lalɔ tə con nə. ¹⁹ Ku máŋá tɛntə wa, Zwan wəli v caga piú *Erodə nii nə, v nə jon v zɔnɔ kan Erodɪadə, v ma fwa v kan, tə yiri, ku súri v nə fwa yokukwɪnən duən, də tə nə dáá, yiri. ²⁰ Erodə dān tə súri yolwan tə don lá, v pa, ba ja Zwan, ba kə bán diə wa.

*Zwan-Batisə ləgə Zwezi níá wa
(Matíə 3.13-17; Marəkə 1.9-11)*

²¹ Lalɔ tə mama níá tə liu kwa nə, Zwan ləgə Zwezi də níá tə wa. Ku kwa nə, v nə wulə v j̀ǹi Yü, lanworu tə súri.

²² Yá Yü-*Siŋu tə cúə v yuu wa, ndə won nə, ku nə ja yira, ndə gunpwənə nə. Yá kori dān ga nan Yü *s̀án nə, ku ẁ: «N yí à biswənə tə, v nə poli à p̀úə.»

*Zwezi nɪbara dəkūu
(Matíə 1.1-17)*

²³ Zwezi dɪga v tutɔŋi tə dən, də v jə ndə bɪna fitwa nə. U yá ya ndə ba nə buŋa tə, Zwɔzɛfə biú.

Zwɔzɛfə tə, v nə yí Eli biú,

²⁴ v nə yí Matatə biú,

v nə yí Levi biú,

v nə yí Meləki biú,

v nə yí Yanayi biú,

v nə yí Zwɔzɛfə biú,

²⁵ v nə yí Matatəsə biú,

v nə yí Amosə biú,

v nə yí Nahumə biú,

v nə yí Esəli biú,

v nə yí Nagayi biú,

²⁶ v nə yí Maatə biú,

v nə yí Matatəsə biú,

v nə yí Səmeyin biú,

v nə yí Yoze biú,

v nə yí Yoda biú,

²⁷ v nə yí Yvanan biú,

v nə yí Reza biú,

v nə yí Zorobabelə biú,

v nə yí Swɪalətɛlɛ biú,

v nə yí Neri biú,

²⁸ v nə yí Meləki biú,

v nə yí Adi biú,

v nə yí Kozamə biú,

v nə yí Eləmadamə biú,

v nə yí Erə biú,

²⁹ v nə yí Zwezi biú,

v nə yí Eliezɛrə biú,

v nə yí Yorimə biú,

v nə yí Matatə biú,

v nə yí Levi biú,

³⁰ v nə yí Simeyon biú,

v nə yí Zwida biú,

v nə yí Zwɔzɛfə biú,

* 3:16 3.16 Zwifə-ba con, ba yáa pa, yonju, nə à yəə liú tə, ba nə ba wá dun pin, sɪn liú nɛɛ, sə ku biri də, ba s̀ɛ̀ wá ndə ba vee nə ba diə wa, nə à yəə, sə ku biri də, v yí dun tíú.

v nɛ yɪ Yonamɛ biú,
 v nɛ yɪ Eltakimɛ biú,
 31 v nɛ yɪ Meleya biú,
 v nɛ yɪ Mena biú,
 v nɛ yɪ Matata biú,
 v nɛ yɪ Natan biú,
 v nɛ yɪ *Davidɛ biú,
 32 v nɛ yɪ Yizayi biú,
 v nɛ yɪ Obedɛ biú,
 v nɛ yɪ Bozɛ biú,
 v nɛ yɪ Salɛmon biú,
 v nɛ yɪ Naasun biú,
 33 v nɛ yɪ Amunadabɛ biú,
 v nɛ yɪ Adɛmin biú,
 v nɛ yɪ Arɛni biú,
 v nɛ yɪ Esɛrɛmɛ biú,
 v nɛ yɪ Pere biú,
 v nɛ yɪ Zwida biú,
 34 v nɛ yɪ *Zwakɔbɛ biú,
 v nɛ yɪ *Yizakɛ biú,
 v nɛ yɪ *Abɛrahame biú,
 v nɛ yɪ Tera biú,
 v nɛ yɪ Nahɔrɛ biú,
 35 v nɛ yɪ Sɛrugɛ biú,
 v nɛ yɪ Rehu biú,
 v nɛ yɪ Pelegɛ biú,
 v nɛ yɪ Eberɛ biú,
 v nɛ yɪ Swila biú,
 36 v nɛ yɪ Kayinamɛ biú,
 v nɛ yɪ Arɛfakɛzadɛ biú,
 v nɛ yɪ Semɛ biú,
 v nɛ yɪ Nowe biú,
 v nɛ yɪ Lemekɛ biú,
 37 v nɛ yɪ Matsalemɛ biú,
 v nɛ yɪ Enokɛ biú,
 v nɛ yɪ Yerɛdɛ biú,
 v nɛ yɪ Malehelɛ biú,
 v nɛ yɪ Kenamɛ biú,
 38 v nɛ yɪ Enosɛ biú,
 v nɛ yɪ Setɛ biú,
 v nɛ yɪ Adamɛ biú,
 v nɛ yɪ Yɪ biú.

4

Sitana dɛdɛn Zwezi
(Matie 4.1-11; Marɛkɛ 1.12-13)

1 Kɔ mɛnɛ tɛ wa, Zwezi nɛ sɛdɛ dɛ Yɪ-
 *Sinju tɛ, v nan Zwurɛden mɛnaa tɛ con
 nɛ, dɛ Yɪ-*Sinju tɛ, kɔ nɛ wulɛ dɛ wɛ. Kɔ
 jun wá, kɔ va kasɔɔ lanworu wa. 2 *Sitana
 dɛdɛn, sɛ v yigu wá, v pa v tun yokɔkwɛn
 lá dɛn sapwilɛ. Tɛ dɛn tɛntɛ mama nɛ,
 v wá wodiu dí. Yá tɛ dɛn nɛ zwɛɛ kwa nɛ,
 niɛn dɛn jun wá. 3 Sitana dɛn swɛn v con,
 v wú: «Dɛ n nɛ ya Yɪ-Biu cígá mama, sɛ
 n pa nɛ nɛn kɛn kɔ tɛ nɛ, sɛ kɔ jɪ wodiu».

4 Zwezi ma le wá, v wú: «Kɔ púpúní Yɪ
 sagɪ tɛ wa, kɔ wú: «Kɔ tɛ wodiu cɪcɪ nɛ
 wáá mɪ kɔ pɪn liú nɛ!» »

5 Sitana ma ja wá, v va ban v sɛrɪ lá, v pa
 v ywán tia yuu pàrɪ tɛ mama, naa nɛdɔ,

6-7 v ga swɛn v con, v wú: «Ba pɪn nɛ tɛ
 wiɛn tɛ mama, à ga wáá tɛ à pɪn liú tɛ nɛ,
 à nɛ piá. N nɛ sɛɛ, sɛ n tu à yáá con, n pa
 dun nɛ, à wá pa mú dɛn tɛ tɛ mama, dɛ
 tɛ pàrɪ tɛ dun tɛ». 8 Zwezi ma le wá, v wú:
 «Kɔ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú: «Pa dun
 n *Yuu-Tiu Yɪ tɛ nɛ, sɛ n dɛn ká tun won
 don, dɛ kɔ nɛ tɛ kɔ tɛ cɪcɪ, v nɛ swɛ.»

9 Sitana ma kúv ja wá v va *Zwer-
 izalemɛ, v tún *Zwifɛ-ba Yɪ *diɛ tɛ yuu
 wa, v ga swɛn, v wú: «Dɛ n nɛ yɪ Yɪ-Biu
 cígá mama, sɛ n zigɪ yɛbɛ, n fan n tu tia.

10 Kɔ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú: «Yɪ
 wá pa nɛ v *malke nɛ n yɪrɪ, sɛ tɛ cɪ n
 nɛ. 11 Yá tɛ wá tɛ mú tɛ jɛn wa, sɛ n naa
 dɛn ká mɛ kɛn nɛ.» 12 Zwezi ma le wá,
 v wú: «Kɔ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú:
 «Dɛn ká dɛdɛn Yuu-Tiu tɛ, v nɛ yɪ n Yɪ, sɛ
 n yigu, ka pa v tun yokɔkwɛn!» »

13 V nɛ dɛdɛn Zwezi yigu yiri mama, sɛ
 v yigu, kɔ pa v tun yokɔkwɛn v zwɛɛ,
 Sitana kɛɛn v vii v yá wá, dɛ kɔ ma kúv
 vɛli máná don, kɔ nɛ wá tu kɔ mɛ.

*Zwezi wulɛ v tutɔnɪ tɛ wa Galile nag-
 wanaa tɛ wa*

(Matie 4.12-17; Marɛkɛ 1.14-15)

14 Zwezi pií v va Galile nagwanaa tɛ wa
 dɛ Yɪ-*Sinju tɛ dɛn tɛ. Ba dɛn ma zàn, ba
 swɛn v yoo, kɔ nagwanaa tɛntɛ mama wa.
 15 V yá kàrɪ *Zwifɛ-ba *jɛrɛ dii tɛ wa nɛ,
 yá liá tɛ mɛ yá wulɛ ba pɪn wá dun.

Ba viga Zwezi Nazaretɛ nɛ

(Matie 13.53-58; Marɛkɛ 6.1-6)

16 Zwezi vɛli *Nazaretɛ. Mɛ kɔ bwálí tɛ
 nɛ nɛ, v bori. *Zwifɛ-ba *siá dɛn nɛ, v zva
 ba *jɛrɛ diɛ wa, ndɛ kɔ nɛ ya v yofwamɛn
 nɛ. U zàn yɪ nɛ, sɛ v kàrɪ Yɪ sagɪ tɛ. 17 Ba
 dɛn ma tɛ Yɪ nii *sɛsɛnɛ *Ezayi sagɪ tɛ, ba
 pa wá. U ja sagɪ tɛ v sɛrɪ, v dɛn ga kàrɪ
 bwálí tɛ, kɔ nɛ púpúní, kɔ wú:

18 «*Yuu-Tiu Yɪ-*Sinju tɛ wulɛ à yuu wa.
 Kɔ kúrú nɛ, sɛ à pa sɔyɛwɛn tɛ zɔra
 nɛ. U tun nɛ, sɛ à swɛn bɛn diɛ liá tɛ
 con dɛ, Yɪ wá jon ba, sɛ à ga swɛn
 lilirɛn con, dɛ ba wá na lá, sɛ à swɛn
 liá tɛ, ba nɛ wulɛ càn wa, dɛ Yɪ wá
 jon ba, 19 sɛ à swɛn máná tɛ, Yuu-
 Tiu nɛ kúrɪ, sɛ v ma fwa pubwanɔ
 ba yɛra.»

20 Kɔ kwa nɛ, Zwezi púɛ sagɪ tɛ, v tɛ v
 pa jɛrɛ diɛ tɛntɛn tɛ nɛ, v ga jɛɛ. Liá tɛ
 mama, ba nɛ wulɛ jɛrɛ diɛ tɛ wa, zɛn ba
 yá, ba kɛ v yuu. 21 U dɛn ma swɛn ba con,
 v wú: «Kɔ tɛ ba tɛ, Yɪ nɛ swɛn kɔ bwálí
 tɛntɛ wa, à nɛ kàrɪ dɛ á nɛ nɛ tɛ, nii dɛn
 sɛdɛ zɛn kɔ tɛ, máná kɔ tɛ tɛtɛ wa, á nɛ nɛ
 kɔ.»

22 Ba mama dɛn ga bwɪ Zwezi nɛ, v
 pubwanɔ sɛrɛn tɛ yɪrɪ, v nɛ swɛn, tɛ ya
 ga gwárɪ ba. Ba swɛn, ba wú: «Kɔ tɛ v mù
 nɛ yɪ Zwuzɛfɛ biú tɛ naaa?». 23 Zwezi ma

swìn ba con, v wó: «À yèé dè, á wá swìn zwansáari ka tē à con nē; <Dimuturu, zwèe n tētē yayıgv tē!> Á tē kúú wá swìn à con, á wó: <Nē nì ku tē, n nē fwa Kaperənyaimē tu tē wa. Fwa tē mù yìèn tēntē dè yèè n tu tē wa.>»

²⁴ U ma kúú swìn v sùrí lá, v wó: «Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Yı nıi sùsùndè tēlé, ba nē sèe wá v tēntan tu tē wa. ²⁵ Á mù nē swìn ku á con, ku yı cígá: Yı nıi sùsùndè Eli máǵá tē wa, dwà wà nì, bına batwa dè cànì bardu. Ku dǵán yá dıga niən nəfaru *Yızərayelə luv nıi tē wa. Ku máǵá tē wa, kadənə yá dáá zənzən lá nē. ²⁶ Yá Yı wá Eli tun ba ladva con, dè ku nē tà kadənu tē con, v nē wulə Sarepəta tu tē wa, ku nē wulə Sidon nagwanaa tē wa. ²⁷ Yı nıi sùsùndè Elize máǵá tē wa, dayaran dè zənzən yá wulə Yızərayelə luv nıi tē wa. Yá ba wa ladva dayan wá zwèe, dè v jı ləzwənzəŋu, dè ku nē tà Naman cıci, v nē nıi Sırı nagwanaa wa.»

²⁸ Lià tē mē Zwifə-ba jéré diè tē wa nē nı tē yìèn tēntē tı lıŋə zənzən. ²⁹ Ba zàn ba van Zwezi, ba ja nan tu tē wa, ku yá nē lwè paan don yuu wa, sè ba lı wá paan tē yuu, ba dıh tı. ³⁰ U dǵán ma twá ba tətəŋi wa, v nan v víi.

Bee don zini nə wuwalt wá
(Matıə 4.13-16; Marəkə 1.21-28)

³¹ Zwezi vəli Kaperənyaimə tu Galile nagwanaa wa. Yá v dǵán ma wulə ba v kàri *Zwifə-ba *siə dıun nē. ³² U yá swìn dè diàn, ku mù nē pın, ku gwári lià tē zənzən dè v kàrà tēntē yırı.

³³ Zwifə-ba *jéré diè tē wa, bee don yá wulə lá, *zini yá nē wuwalt wá. U mà nıi zənzən, v wó: ³⁴ «Aa! Bèeèe nē n pià fwa nē yıra, *Nazaretə Zwezi? Nē yèé dè, ku ya n twi, sè n cùgv nəba. Á yèé zəni liú tē, n nē yı. N yı liú, v nē lı v tún Yı cıci yırı.»

³⁵ Zwezi dǵán caga zini nıi nē, v wó: «Pú n nıi, n ga nan n yá bee tē!» Zini tē dıh wá tı, lià tē mē yáá nē, ku ga nan, ku yá wá, ku wá wá lwanı fwa. ³⁶ Ku dıgá ba mama yuu zənzən, yá ba dǵán ga swìn duən con, ba wó: «Bèeèe svgv nē yı ku mù tēntə? Ku mù bee tēntə yáá baa dè diàn, v ga pın zinə zilı v nıi wa, tē ga nanə də.»

³⁷ Yá ba dǵán swìn Zwezi yoo, bwálı mama ku nagwanaa tēntē tē wa.

Zwezi zwèe lià zənzən yayıran
(Matıə 8.14-17; Marəkə 1.29-34)

³⁸ Zwezi nan *Zwifə-ba *jéré diè tē wa, v va Simon sań. Waran yá ja Simon tınkan zənzən. Ba dǵán ma lóri wá, sè v pa wá yazurə. ³⁹ U ma kwá v yuu con. Yá v ga

baa v pa nıi, sè waran tē zwèe. Waran tē zwèe tē yá wá, yá v zàn lala, v wulə v tanı, sè v ma lı Zwezi vəri.

⁴⁰ Yı nē zva kwa nē, ba jun ba tē mama, yayıran yırə yırə nē ja, ba ja bə Zwezi con. U tún jıan ba liú mama yuu wa, v zwèe ba yayıran. ⁴¹ Zinə dè nan tē yá yayıŋə zənzən, dè tē bubwi, tē wó: «N yı Yı-Bıu». Yá Zwezi dǵán baa tē nıi nē dè sùràn, tē nē dà. U pià, sè v cı tē nē, sè tē dǵán ká swìn, tē mù nē yèé dè, v yı *Kərisə tē yırı.

Zwezi kàri Zwıde nagwanaa wa
(Marəkə 1.35-39)

⁴² Tıa nē twi ka pıru, Zwezi nan tu tē wa, v va kwa con bwálı tē, liú nē tēlé. Laluv dǵán twá lá, ba pià wá. Máǵá tē, ba nē twi, ba na wá, ba yá kúú vəli, sè ba cı v nē, v dǵán ká kèe v yá ba. ⁴³ Yá Zwezi swìn ba con, v wó: «Á mē, sè à kàri dè à swìn svywǵıv tē tıan tē duən dè wa, à bırı dè, Yı wá dè pəri ba yuu wa. Mə ku yırı nē, Yı tun nē.» ⁴⁴ U dǵán ma twá lá v kàri Zwıde* nagwanaa tē wa *Zwifə-ba *jéré dii tē wa.

5

Zwezi bon lià, sè ba ya v karbia
(Matıə 4.18-22; Marəkə 1.16-20; Zwan 21.1-11)

¹ Dıun don nē, Zwezi yá zıga Zwenezaretə munaa tē nıi nē, laluv tē ga kıkırı wá. Ba yugə duən, sè ba ma cvgv Yı svywǵıv tē. ² U nı nıá yuu bwərə bələ bəberu tē nıi nē. Fəlijana tē ya nan ba nıá yuu bwərə tē wa, ba cı, sè ba sın ba fələ gəgələn. ³ Zwezi dıgá nıá yuu bori tē don wa, ku tē nē yı Simon* nyiən, v ga lóri wá, sè ba fărı ba nan bəberu tē yıra, ba va yáá mancın nıá tē wa. Máǵá tē wa, v nē jəń nıá yuu bori tē wa v zwèe, v wulə v kàri lià tē.

⁴ U nē kàri v zwèe, v swìn Simon con, v wó: «Van nıá yuu bori tē, n ja va naluvə bwálı nē. Ku kwa nē, sè á dıh á fələ gəgələn tē, sè á ma gwàn.» ⁵ Simon ma le wá, v wó: «Karıyna, nē tun tıttı tē mama, nē ga wá won nı. Yá á wá twá n nıi tē nē, á dıh fələ gəgələn tē.»

⁶ Ba dǵán ma dıh tē, yá ba jun fələ zənzən. Ku pa ba gəgələn tē wulə tē kàri. ⁷ Ba dǵán ma gwen ba twaduən tē, ba nē wulə nıá yuu bori tē don wa, sè ba bə ba san ba. Ba nē twi, ba kəri fələ, ba sú ba nıá yuu bwərə tē mē bələ. Tə ga tē pià, sè tē mıri nıá tē wa.

⁸⁻⁹ Máǵá tē wa, Simon Pıyerə nē nı dè, fələ tē nē dáá zənzən nətv, ba nē jun, ku dıgá v yuu zənzən, dè ba tē mē, ba nē yın

* 4:44 4.44 Pópúná duən dè bırı dè, ku yı Galile nagwanaa.

* 5:3 5.3 Simon yı Zwezi karbiu Pıyerə yırı don.

də wá. U dǎn tua v nadwana nii nə Zwezi yáá con, v ga swìn, v wú: «Nan kwa, n ga yá nə, *Yuu-Tiu, à nə ya cuna liù yırı».

¹⁰ Kú yın nətu də Simon tutunduan tə, ba nə yı Zebede bıa, ba nə bonə Zwakə də Zwan. Yá Zwezi dǎn swìn Simon con, v wú: «Dǎn ká pa fən ja mú. Kú nə zıgı stún nə, n wá pià lià, sə ba twá à mù Zwezi nə».

¹¹ Ba dǎn ma li ba nía yuu bwərə tə, ba tın həbəru yuu nə. Kú kwa nə, ba yá tə me lá, ba ga twá Zwezi nə.

Zwezi zwèe bɛɛ don dayan

(*Matıə 8.2-4; Marəkə 1.40-45; Likè 17.12-19*)

¹² Dıın don nə, Zwezi yá nə wulə tuv don nə. Də nəñ, bɛɛ don, v nə gonji dayan, v zwèe miámán twi v bà, v tu Zwezi yáá con, v ga lòri wá, v wú: «*Yuu-Tiu, də n nə swə, n wáa n pın à dayan† tə zwèe, sə à ji ləzwənzənu». ¹³ Zwezi ma te v jıın v nə, v dwen v yıra, v ga wú: «Á swə, sə n dayan tə zwèe». Lala də dayan tə zwèe, ka ga yá wá. ¹⁴ Zwezi ma pa nii kú tə wá, v wú: «Dǎn ká swìn kú yoo tə liù mama con. Yá n dǎn vəli n bıri n tián n nə nyın nətu tə *Zwifə-ba Yı *jonwanv tə nə. N ga fwa *jonji tə, ndə Yı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə bıri Yı sagı tə wa, sə ba fwa dayaran pa, də ba dayan tə nə zwèe. Kú mù nə bıri wá də, n dayan tə cıgá zwèe».

¹⁵ Də kú me, Zwezi yırı tə ga tə súé tia mama. Laluv twi, ba kun v yuu nə, sə ba cugv wá, ba ga pa v zwèe ba yayıran.

¹⁶ Yá Zwezi dǎn yá li v tián, v ja va kasoo lanworu wa, v ma jùnı Yı.

Zwezi zın gwànú don

(*Matıə 9.1-8; Marəkə 2.1-12*)

¹⁷ Dıın don nə, Zwezi yá wulə v kári. *Farızian-ba də Yı nii *yənu tián tə yá jèé v bıan nə. Ba yá nan Galile nagwanaa tian tə mama wa, də Zwide nagwanaa tian tə mama wa, də *Zwerizalemə tə wa, ba bà. *Yuu-Tiu dián tə yá wulə də Zwezi tə ga pın v zwèe yayııa yayıran.

¹⁸ Bara duən zın gwànú don titav wa, ba ja bà ba yı. Ba pià, sə ba ja wá, ba zv diè tə wa, ba tın Zwezi yáá con.

¹⁹ Yá ba yá yəri bwálı tə, ba nə wá twá, sə ba ja wá ba zv, lià tə dání tə yırı. Ba dǎn ma twá dəyuu wa, ba te wá, ba ga di ba poru dəyuu tə, ba twá lá nə, ba cú gwànú tə laluv tə tətəji wa Zwezi yáá con. ²⁰ Zwezi nə nı də, ba ken ba waa v nə, v dǎn swìn yayııv tə con, v wú: «Á dabɛɛ, à kwen n cuna tə à li n mù də Yı pwərə wa».

²¹ Yı nii yənu tián tə də Farızian-ba tə wulə, ba bunja ba waa con nə, ba wú: «Wáa nə yı kú bɛɛ tə, v nə swìn nətu v twın Yı nə? Wáa nə wáa cuna v kwen v li v mù də Yı pwərə wa? Kú yı Yı cıci!»

²² Zwezi lwarı ba pubıııı tə, v ga swìn ba con, v wú: «Bèèèe nə pın, á ma jə pubıııı tə tə yiri á waa nə? ²³ Də à nə swìn, à wú: «Á kwen n cuna à li à mù də Yı pwərə wa», nə à yèé, à nə wú: «Zǎn yı nə, n val» - Kú kwá nə yı mwálı? ²⁴ Yá à dǎn pià, sə á yəni də, Yı ken dián *Ləzwənə-Bıu‡ jıın wa tia yuu wa, sə v kwen cuna v li v mù də Yı pwərə wa». Zwezi dǎn ga swìn sùrǎn tətə gwànú tə con, v wú: «Á mù nə swìn kú n con nə: Zǎn n ti n titav, n va n sǎñ!» ²⁵ Lala bɛɛ tə zǎn lià tə me yáá con, v ti v titav tə, v yá nə tégé kú yuu wa tə, v ja kèen v sǎñ, də v bıwı Yı nə.

²⁶ Kú gwárı ba mama zənzən. Kú də diğá ba mama yuu wa, ba dǎn ga bıwı Yı nə, ba wú: «Nə zən nı yogwaran nə, tə nə wá nı abada».

Zwezi bon Levi, sə v twá v nə

(*Matıə 9.9-13; Marəkə 2.13-17*)

²⁷ Kú kwa nə, Zwezi nan, v ga na lanpolıııv. U yırı nə yı Levi, də v jèé v jonə lanpoo. Zwezi ma swìn v con, v wú: «Zǎn n bà, n twá à nə!» ²⁸ Levi ma zǎn, v yá v wiən mama, v ga twá v nə.

²⁹ Kú kwa nə, Levi bon Zwezi, sə v dé v diè wa. Lanpolıııa zənzən də lià duən də twı, yá yá wulə ba dé də ba. ³⁰ *Farızian-ba də Yı nii *yənu tián tə, ba nə wulə ba vǎn tə yuu tə ıııııııı, ba ga swìn Zwezi karbıa tə con, ba wú: «Bèèèe nə pın, á ma dé də á nywın də lanpolııııa-ba, də cuna lià?» ³¹ Zwezi ma le ba, v wú: «Lià tə, ba yıra nə zurə, ba dumturu pià, kú ya yayıııa nə pià dumturu. ³² Á wá twı, sə à bon cıgá tián. Kú ya cuna lià tə, à twı, sə à bon, sə ba vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna tə».

Zwezi bıri kàrà nədvn nivori yuu wa

(*Matıə 9.14-17; Marəkə 2.18-22*)

³³ Lià duən swìn Zwezi con, ba wú: «Zwan[§] karbıa tə mù yáa vwə ba níé nɛɛ kapıııı, ba jùnı Yı, ndə *Farızian-ba fwa nətu. Yá n mù karbıa tə mù ga dé də ba nywın». ³⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Bɛɛ nə pià v vwa v kan fúru, v dabara yáa bà, sə ba twá ba dé fúru tə diııı tə. Á bunja də, ba wá vve ba níé, ba dǎn ká dé wodıııııı, yá fúru bɛɛ ga wulə də ba? ³⁵ Yá máııá dǎn wá bà, fúru bɛɛ tə nə bá ya lá. Kú mù máııá təntə wa, ba dǎn wá vwa ba níó».

† 5:12 5.12 *Zwifə-ba con, dayan nə jə liù, v yı ba yáa li wá ba dwıııı wa. U dayan tə nə zwèe də kú tə jə *jonji, v nə mɛɛ, sə v fwa, sə v ma piııı, v zv v dwıııı tə wa. ‡ 5:24 5.24 Zwezi yı v tətə yoo nə v swìn. § 5:33 5.33 Kú mù Zwan təntə nə yı *Zwan-Batıııı, v nə li lià nía wa, kú twá də Yı yırı.

³⁶ Zwezi dàń ma swìn zwanstara ba con, v wú: «Liù tǎlǎ, v nè wá círv gandun, v ma pú gandwan. Kú nǎtv tǎ nè fwa, v wá cǔgǔ gandun tǎ, yá gantwandun tǎ ga bá jǎn gandwan tǎ yuu wa. ³⁷ Yá liù mama ba swana, tǎ nè wulǎ tǎ zańa, lwé v kǎni purǎ nǎdwara wa. Kú nǎtv tǎ nè fwa, tǎ mù swana tǎ wá pa, purǎ tǎ pwin. Swana tǎ mama wá lwá tǎa, yá purǎ tǎ wá va bwána. ³⁸ Kú mǎ, sǎ ba kǎ swana, tǎ nè wulǎ tǎ zańa, purǎ nǎdwara wa. ³⁹ Yá liù tǎlǎ, v nè wá nyu swana, tǎ nè zàn tǎ zwǎe, v ga pií v lǎri swana, tǎ nè wulǎ tǎ zańa. Cígá, ba yáá swin, ba wú: «Swana tǎ nè zàn tǎ zwǎe, tǎ nè ywán*»»

6

Zwezi nǎ tǎ siǎ dǔn nǎ
(*Matǐ 12.1-8; Marǎkǎ 2.23-28*)

¹ *Zwifǎ-ba *siǎ dǔn don nǎ, Zwezi twá kǎri wa v kǎen, v karbta tǎ kǎn muna yun, tǎ ba pupwaga ba jǎn wa, ba dǔri. ² *Farizian-ba tǎ duǎn dàń ma swin, ba wú: «Bǎeǎe nǎ pǔn, á fwa kú tǎ, kú nè wá mǎ, sǎ ba fwa siǎ dǔn nǎ?» ³ Zwezi ma le ba, v wú: «Á wá Yǔ sagǐ tǎ kǎri, á na kú tǎ, piú *Davidǎ tǎtǎ nè fwa dǔn don nǎ, dǎ v kwa liǎ tǎ, dǎ niǎn nǎ jǔn ba naaa? ⁴ V zva Yǔ *diǎ tǎ wa, v ti dipen tǎ, kú nè wulǎ lá nǎ, v dé v ga li v pa v liǎ tǎ nǎ. Yá nǎ Yǔ *nii tǎ, v nè pǔn *Moyizǎ nǎ, yá ga pa cwǎjǎ Yǔ *jonwana tǎ ctǔi nǎ, sǎ ba mù nǎ dé Yǔ diǎ dipen tǎntǎ». ⁵ Zwezi tǎ kǔb pií, v swin ba con nǎ, v wú: «*Lǎzwǎnǎ-Biu* tǎ nè tǎ siǎ dǔn tǎ tǎtǎ».

Bǎe don v jǔn nǎ tǔga yoo
(*Matǐ 12.9-14; Marǎkǎ 3.1-6; Likǎ 14.1-6; 13.10-17*)

⁶ *Zwifǎ-ba *siǎ dǔn don nǎ, Zwezi zva ba *jǎrǎ diǎ don wa, v wulǎ lá v kǎri. Bǎe don yá wulǎ lá, v jǔzǎn vǎn tǎ tǔga. ⁷ Zwifǎ-ba Yǔ nii *yǎnu tiǎn dǎ *Farizian-ba tǎ yá pǎl Zwezi, ba ga cǔga v nǎ, sǎ ba jǎn, dǎ v nè wá zwǎe liù yayǔv kú siǎ dǔn tǎ nǎ. Ba fwa kú nǎtv tǎ, ba yá piǎ cwǎjǎ, sǎ ba twá kú nǎ, ba kǔni ba kǎ v nii nǎ, ba nǎ zǔga v nǎ yǔri. ⁸ Yá Zwezi yá yǎǎ ba pubǔri tǎ zǎni. V dàń ma swin bǎe tǎ con, v jǔn tǎ nǎ tǔga, v wú: «Zàn yǔ nǎ, n zǔgǐ yǎǎ liǎ tǎ mǎ yáá con!» Bǎe tǎ ma zàn v zǔgǐ lá. ⁹ Kú kwa nǎ, Zwezi swin ba con, v wú: «Á bwe aba yoo kú tǎ: Bǎeǎe nǎ Yǔ *nii tǎ swin, sǎ ba fwa siǎ dǔn nǎ? Yozǎjǔ nǎ á yǎǎ yolwan? Kú mǎ, sǎ á jon bǎe tǎ muí, á kǎ luu, nǎ á yǎǎ, sǎ á yǎǎ, v cǔgǔ?» ¹⁰ V zǔn v yáá v ywǎn ba mǎ tǎ, v ga swin bǎe

tǎ con, v wú: «Lǎri n jǔn tǎ á con!» V ma fwa kú, kú ga lwǎn, kú jǔ jǔn nǎzǎjǔ.

¹¹ Ba nǎ ni kú nǎtv tǎ, luǎ sǔǎ Yǔ nii yǎnu tiǎn tǎ dǎ Farizian-ba, ba dàń ga vǔri kú tǎ yuu wa, ba nè wá fwa Zwezi.

Zwezi kǔrǔ v tǔntǔna fugǎ bǎlǎ tǎ
(*Matǐ 10.1-4; Marǎkǎ 3.13-19; Tǔntǔn 1.13*)

¹² Kú máńá tǎntǎ wa, Zwezi diǎ ga paan yuu wa, v jǔn Yǔ wuuu tǔtǔn tǎ mama, v wá dwǎe. ¹³ Tǎa nǎ twi ka pǔri, v bon v karbta tǎ, v kǔri ba wa liǎ fugǎ bǎlǎ, v kǎ ba yǔri *tǔntǔna: ¹⁴ Simon tǎ, v nè bon v yǔri don Piyerǎ, dǎ v nubiu Andarǎ, dǎ Zwakǎ, dǎ Zwan, dǎ Filipǎ, dǎ Barǎtelemi, ¹⁵ dǎ Matǐ, dǎ Toma, dǎ Alǎfe biú Zwakǎ, dǎ Simon tǎ, ba nǎ bonǎ <*Zelotǎ>, ¹⁶ dǎ Zwakǎ biú Zwidǎ, dǎ Zwidasǎ Yisǎkariyotǎ, v tǎ v nè wá ja Zwezi v pa v dǔra nǎ.

Zwezi kǎri, v ga zwǎe liǎ yayǔran
(*Matǐ 4.23-25*)

¹⁷ Zwezi nan paan tǎ yuu v cú, v dǎ v karbta fugǎ bǎlǎ tǎ, ba ga va ba zǔga bwǎlǎ don nǎ, kú nè mǎ duǎn. Yá v karbta zǎnzǎn duǎn dǎ liǎ duǎn zǎnzǎn yá wulǎ lá. Ba liǎ tǎntǎ yá nan Zwǎe nagwanaa dǎ *Zwerizalemǎ tǎ wa dǎ Tirǎ dǎ Sidon muu nii tǔn tǎ mama. Ba yá twi, sǎ ba ni v kori, sǎ ba ga pa v zwǎe ba yayǔran. ¹⁸ Ba tǎ, *zinǎ nǎ wǔwalǎ, ni yazurǎ. ¹⁹ Diǎn yá nǎja v yǔra, tǎ zwǎe yayǔran. Kú mù nǎ pǔn, lalǔv tǎ mama kǎni diǎn, sǎ ba dwen v yǔra.

Pupwǎn dǎ pǔcǔni yoo
(*Matǐ 5.1-12*)

²⁰ Zwezi dàń ma ywǎn v karbta tǎ, v ga swin, v wú:

«Á yana pupwǎn wa, á mù, á nè yǔ zura, Yǔ nè ti aba tǎ yǔri.

²¹ Á yana pupwǎn wa, á mù niǎn nǎ jǎ sǔn, á nè wá dé wodiu á sǔ tǎ yǔri.

Á yana pupwǎn wa, á mù liǎ tǎ, á nè kwi sǔn, á nè wá mun tǎ yǔri.

²² Á yana pupwǎn wa, á mù liǎ tǎ, lǎzoni nè yǔga ba dǔgǔ, ba twin aba, ba swin tǎ tǎ, tǎ nè ba ywǎn ba pǔn aba, *Lǎzwǎnǎ-Biu† tǎ yǔri.

²³ Á yana pupwǎn wa máńá tǎ wa, dǎ kú nǎtv nè yǔ, á farǎ dǎ pupwǎn nǔwirǎn nǎfarǔ nè dǎni aba Yǔ *sǎn nǎ yǔri. Mǎ nǎtv nè ba nubara ba tǎ wǔwalǎ Yǔ nii *sǔsǔnǎ tǎ.

²⁴ Lǎe nè wá yǔ á mù, á nè yǔ wiǎn tiǎn, á nè di yáá, á na á pupwǎn tǎ yǔri.

* 5:39 5.39 Swana tǎ, ba nè yáá fwa Yizǎrayǎlǎ luu nii tǎ wa, yǔ diǎn. Tǎ nè dǎni, tǎ ya ywǎn, tǎ doni máńá tǎ, ba nè fwa tǎ. * 6:5 6.5 Zwezi yǔ v tǎtǎ yoo nǎ v swin. † 6:22 6.22 Zwezi yǔ v tǎtǎ yoo nǎ v swin.

25 Á yana pucuní wa, á mù tè wodiu nè wá mùrì síún nè, nièn nè wá ja aba yurí.

Á yana pucuní wa, á mù, á nè mɔ̀ɔ̀, á nè wá yá luè wa, á ga wá kwi tè yurí.

26 Á yana pucuní wa, dè lià mama nè bwí á nè. Mè ku ya nètɔ̀ nè ba nɔ̀bara tè dè ba kunkun sùsùnà tè fwa».

Ka sóní dɔ̀ɔ̀ kàrà

(*Matíè 5.38-48; 7.12; Romè tián 12.17-21*)

27 «Á mù nè swìn ku á con, á mù tè ba, á nè cɔ̀ga nè: Á swènè á dɔ̀ɔ̀! Á fwa zèni ba tè yurá, ba nè dɔ̀ɔ̀ aba! 28 Á lòrì Yú, sè v fwa zèni ba tè yuu wa, ba nè zírí ba kèni á nè! Á lòrì Yú á pa lià tè nè, ba nè wɔ̀wálí aba. 29 Dè liù nè mà n pɔ̀para nèdu nè, sè n vèvèri ku don tè, sè v mà. Dè liù nè ti n gasɔ̀, yá, sè v ti n ganbiè, dè v kè lá. 30 Pa liù tè mama nè, v nè lòrì won n con. Yá liù nè ti ku tè, ku nè ya n mù nyièn, dàn ká bwe wá ku yoo nè, sè v kwan ku v pa mú.

31 Kù tè, n dè nè pià, sè ba tɔ̀n ba pa mú, tun ku, n pa ba duèn tè nè.

32 Dè á nè swè lià tè, ba nè swè aba cɔ̀cɔ̀, bèèèè jwían dùn won nè, á wá diàn? Ba tè dè tètè ba nè yí cuna lià, dè swè lià tè, ba nè swè ba! 33 Dè á nè fwa zèni ba tè cɔ̀cɔ̀ yurá, ba dè nè fwa á ba zèni, á wá fwa nètɔ̀, á ma diàn jwían won? Ba tè dè tètè, ba nè yí cuna lià dè fwa nètɔ̀! 34 Yá dè á nè jɔ̀ɔ̀ á wíen ba tè cɔ̀cɔ̀, á nè yèé dè, ba wá píí ba pa aba ku tè, ba nè jɔ̀ɔ̀, á dǎn wá twá nètè, á ma na ku jwían won? Ba tè, ba nè yí cuna lià, dè yáá jɔ̀ɔ̀ duèn dè sèbiu, ba ga twí ba njwín, ndè nètɔ̀ nè, ba nè jɔ̀ɔ̀ ku. 35 Kù dǎn nè ya á mù: Á swènè á dɔ̀ɔ̀, á fwa ba zèni! Á jɔ̀ɔ̀ á ga li yala á waa dè, ba wá njwín aba. Á wá na njwírán tè nè dáá Yú con, á ga wá yá Yú tè, v nè wulè tè me yuu wa, bia, Yú nè ywán, v pa lèzwèn-yèrì-jwían dè wulunyina-ba nè yurí. 36 Á pían á dèri yinègè zènzèn, ndè á nyina Yú dè nè dèri yinègè zènzèn nètɔ̀».

Á dànà ká b̀̀rì duèn b̀̀rì

(*Matíè 7.1-5, 15-20; 12.36-37; Zwakè 4.11-12*)

37 Zwezi kùú swìn, v wú: «Á dànà ká b̀̀rì duèn b̀̀rì, sè Yú dè dàn ká b̀̀rì á b̀̀rì. Á dànà ká kè ba duèn tè càn wa, Yú dè bá kè aba càn wa. Á kwíán ba duèn tè yìèn tè, á li á mù dè ba pwèrè wa, Yú dè wá kwèn á cuna tè, v li á mù dè wá pwèrè wa. 38 Á pían ba duèn nè, Yú dè wá pa aba. V wá lwá á garwa tè wa manɔ̀ tè, ku nè zìèn, ku nè zɔ̀zɔ̀gɔ̀, ku ga sú zèni ku pǎlí. Yú wá ywán á manɔ̀ tè, á nè manɔ̀ á pín ba duèn tè nè, v ma man v pa á dè nè».

39 Zwezi ma kùú tí zwansísara ku tè, v sísarí ba, v wú: «Liliu wàrì v don liliu v vanɔ̀, ku ya kunkun, naaa? Kù nè nè yin nètɔ̀, ba mama wá tɔ̀ bɔ̀bɔ̀ wa. 40 Karbiu tǎlé v nè dwè v karnyina, yá v dǎn nè kálú v tiàn v kàrì v zwèè, v wá yá ndè v karnyina nè.

41 Bèèèè nè pín, n ywáná gabíu tè, ku nè wulè n nubíu yíi wa, yá n ga ba banɔ̀ tè na, ka nè wulè n tètè yíi tè wa? 42 N wá twá nètè, n ma swìn n nubíu con, n wú: «Á nubíu, yá, sè á li gabíu ku tè, ku nè wulè n yíi tè wa», n mù ga ba banɔ̀ tè, ka nè wulè n tètè yíi tè wa na? Níé bǎlé tíú, dí yáá n li banɔ̀ tè n yíi tè wa. Yá n dǎn wá na lá zèni, sè n ma li gabíu tè, ku nè wulè n nubíu tè yíi tè wa».

Tízèɔ̀ dè tɔ̀kɔ̀kwíun ba duèn nyín

(*Matíè 7.16-20; 12.33-35*)

43 Zwezi kùú swìn, v wú: «Tízèɔ̀ ba bíú kɔ̀kwíun zɔ̀ɔ̀, yá tɔ̀kɔ̀kwíun ba bíú nɔ̀zèɔ̀ zɔ̀ɔ̀. 44 Tíú mama yí ku bíú nè nè, ba yáá ma lwarí ku. Ba ba lwè nè á yèé kacan kwe casɔ̀ yuu wa. 45 Lèzwènzèɔ̀ yáá pín yozèɔ̀ nana ku tè nè súé v waa con. Yá lèzwènkɔ̀kwíun dè yí yokɔ̀kwínan nè, v yáá pín tè nana v waa con. Lèzwèné níi yí ku tè nè súé v waa nè, ku swìn».

Dii bǎlé tè yoo

(*Matíè 7.21-27; Zwakè 1.22-25; 2 Piyèrè 1.5-10*)

46 Zwezi kùú swìn, v wú: «Á ja nè á bonɔ̀ <*Yuu-Tiu, Yuu-Tiu>, á ga ba fwa ku tè, á nè wú. 47 Liù tè mama, v nè twí á con, v cɔ̀ga á sùrán tè, yá v ga twá tè níi nè, á wá burí aba liù tè, v dè wá nè nyin duèn. 48 V ya ndè liù tè nè, v nè wulè v lwè diè. V kwa tia tè zènzèn, ku zɔ̀, yá v ga tún ka dèkuu tè kapataɔ̀ yuu wa. Dwá ntá nè twí, navwè tè mà diè tè, yá ku wá wání ku gùrì ka, ka nè lwè zèni yurí. 49 Liù tè, v nè cɔ̀gɔ̀, v ga wá ku níi nè twá yí ndè bèè nè, v nè tún v diè dèkuu titalɔ̀ yuu wa, v ga wá ka dǎn kwí. Navwè nè twí ku mà ka, ka tua mwálí mwálí, yá ka cuna bwálí yin dǎní».

7

Zwezi zwèè pamana yuu tíú don tɔ̀tɔ̀nbíu yayígv

(*Matíè 8.5-13; 15.21-28; Zwan 4.46-53*)

1 Máná tè wa, Zwezi nè swìn labɔ̀ tè con, v zwèè, v kèè v nè Kapèrènyaimè. 2 Kù bwálí tè nè, *Romè-ba pamana bíí yuu tíú don yá jè v tɔ̀tɔ̀nbíu don, v yoo nè cá ku pa wá. Kù tɔ̀tɔ̀nbíu tǎntè yá yí, v pià, sè v tí. 3 Máná tè wa, pamana bíí yuu tíú tè nè ní Zwezi njwen, v tun *Zwifè-ba *nèkwuna duèn, sè ba lòrì wá, sè v bá v jon v tɔ̀tɔ̀nbíu tè mɔ̀, v kè lɔ̀bɔ̀ wa. 4 Ba twí Zwezi con, ba ga lòrì wá pwè pwè, ba

wó: «Kv bæe tē mē, sē n pa wá n saɲv. ⁵ U swē nē luv lià tē, yá v mǔ nē pa, ba lwá nē *jéré diè tē».

⁶ Zwezi dán ma pú ba kwa v kēēñ. U nē bwelē pamana bíi yuu tiú tē diè tē, v zwēe, dē pamana bíi yuu tiú tē tun v dabara Zwezi con, ba swìn v con, ba wó: «*Yuu-Tiu, dán ká wówalí n tiàn n sùrí lá, à jùn nē mùrí, sē n zv à diè wa yiri. ⁷ Mē kv mǔ nē pín, à wà nì, sē à tētē bà n yáá con. N dán pa nii cici, yá à tutunbiu tē yayigv tē wá zwēe. ⁸ À dē tētē yì lià duən nē ti nē, à dē ga ti pamana duən. À nē swìn pamana tē don con, à wó: «Veli!» U wá va. À nē bon wà don, à wó: «Báá!» U wá bà. Yá à nē swìn à tutunbiu con, à wó: «Fwa kv tē!» U wá fwa kv».

⁹ Mánjá tē nē, Zwezi nē nì tē sùràn tēntē, tē poli v pùé. U píi v vèveri, v ga swìn laluv tē con, ba nē twá v kwa, v wó: «À mǔ nē swìn kv á con: À tē wá liù nì *Yizərayelè lià tē wa, v nē keni v waa Yì nē wuuu, v dwən wá tē».

¹⁰ Lià tē, v nē tun tē ma píi, ba va pamana bíi yuu tiú tē diè wa, ba na tutunbiu tē, dē v jèé dē yazurē.

*Zwezi bwin kadenu don biú
(Liké 8.49-56)*

¹¹ Kv kwa nē, Zwezi vèli tvu don, ba nē bonjē «Nayen». U karbia tē dē lià zənzən yá twá dē wá. ¹² Mánjá tē nē, v nē bwelē tvu tē nii, dē ba ja tigi don, ba vèlē ləbərə bwálí wa. Kv tigi tē yì kadenu don bidva. Tvu tē lià yá dáá zənzən, ba nē wulē dē kan tē. ¹³ Mánjá tē *Yuu-Tiu nē nì kadenu tē, v yinogē zwa wá zəni, v ma swìn v con, v wó: «Dán ká kwi!» ¹⁴ U ma fàrú v yì, v dwen tga titav tē yura, lià tē nē zija tigi tē, ma zigi. Zwezi ma swìn, v wó: «Bisimaa, à pín nii mú, zàn yì nē!» ¹⁵ Tigi tē ma kwíán v zàn, v ga wulē v swìn. Zwezi ma ti wá, v pa v nuu nē. ¹⁶ Kv gwárí lià tē mama zənzən, ba dán ga bwi Yì nē, ba wó: «Yì nii *sùsùndù nəfarv twi nē pwərə wa! Yá Yì twi, sē v san v lià nē tē nē». ¹⁷ Yá Zwíde nagwanaa dē kv tubii tē mama tē nē kíkari kv lià nì kv tē, Zwezi nē fwa.

*Zwan-Batisē tvn v karbia tē Zwezi con
(Matíe 11.2-19)*

¹⁸ Zwan* karbia tē swìn kv mama v con. ¹⁹ Zwan ma bon ba wa lià bələ. U tvn *Yuu-Tiu con, sē ba bwe wá: «N mǔ nē yì liù tē, Yì nē swìn dē, v wá bà, nē à yèé nē mē, sē nē diàn v don?» ²⁰ Ba nē vèli, ba yì Zwezi yura, mánjá tē nē, ba swìn v con, ba wó: «Zwan-Batisē tvn nēba n con nē, sē nē bwe mú, nē jén: «N mǔ nē yì liù tē, Yì

nē swìn dē, v wá bà tē, nē à yèé nē mē, sē nē diàn v don?» »

²¹ Kv mánjá tēntē wa, Zwezi zwēe yayija zənzən yayiran dē ba nandaturan. U li *zinē ba yuu wa, v ga pín lilirən zənzən yíá sùrí. ²² Kv kwa nē, v dán ma le Zwan karbia tē, v wó: «Á vèlē á man á buri Zwan nē kv tē, á nē nì, á ga nì dē à fwa: Lilirən yíá sùrí, gwàní vèli, dayaran dayan zwēe, ba ga jì ləzwənzəŋə, zibwəja zian sùrí, tiga bwin ba naŋa. Yá zura dē ga nēñ Yì svywáŋv tē. ²³ Pwəwən lià nē yì lià tē, ba nē ba nē v nē, ba dɔgɔ kv tē yiri, à nē fwa».

²⁴ Mánjá tē wa, Zwan karbia tē nē víi, Zwezi zàn v wulē v swìn Zwan yoo, v buri laluv tē nē, v wó: «Ləzwənyiri nətē nē á vèli á balí kasɔɔ lanworu tē wa? Kv tà liù tē, v nē yì ndē mancaní nē, vuv nē vuvugə. ²⁵ Ləzwənyiri nətē nē á dán vèli á na? Kv tà bæe, v nē zva ganmva. Lià tē, ba nē zwi ganmva, ba ga wulē ywání wa, tà ba wulē pèégá dii wa, naaa? ²⁶ Ləzwənyiri nətē nē á dán vèli á na? Kv tà Yì nii *sùsùndù, naaa? Awo! À mǔ nē swìn kv á con, dē kv liù tēntē dwē Yì nii sùsùndù tətē. ²⁷ Kv liù tē yoo púpúní Yì sagi tē wa, kv wó:

«Nēñ, à mǔ Yì nē tun à tontvnu n yáá con, sē v kwen n cwəŋə tē, v pa mú.»

²⁸ Zwezi kúv swìn v sùrí lá, v wó: «Á mǔ nē swìn kv á con: Luv ləzoni wa, ba nē tvri, liù wá lá yin, v nē doni Zwan. Yá liù tē, v nē yì ləzoni tē mama nəmanbiə Yì pàrí tē wa, tē dwē wá. ²⁹ Laluv tē mē, dē lanpolna tē yá cuga wá. Ba lwari dē, Yì nē yì cígá, ba ga pa Zwan lə ba níá tē wa, kv twá dē Yì yiri. ³⁰ Yá *Farizian-ba tē mǔ dē Yì nii *yənu tián tē mǔ viga kv tē, Yì nē dí yáá v taní v tún, sē v pa ba, ba ga v, sē Zwan lə ba níá tē wa, kv twá dē Yì yiri».

³¹ Zwezi ma kúv swìn, v wó: «Zèn ləzoni tē yì à wá ti ba, à ma man dē bēēē? Ba yì ndē wàà nē? ³² Ba yì ndē bisíná nē, ba nē jèé yəə kanporu wa, ba nē bonjē duən, ba swìn, ba wó: «Nē wúru wii nē kə á nē, sē á sa, á ga wá sē. Nē nun pucvni nunji, nē pa aba, á ga wá kwi!» Mē zən lià tē dē yì nətú. ³³ Zwan-Batisē nē twi, v ma ba wodinvnu dē, v ga ba swana nywín, á swín, á wó: «Zinē nē jē wá». ³⁴ Kv kwa nē, *Ləzwənə-Biu† tē nē twi, v mǔ ma dé wodiu nəzəŋv, v ga nywín swana, á kúv swìn, á wó: «Nēñ, bæe wá tē, v yoyuu nē yì ka dē, dē ka nyv swana ka sù. U yì lanpolna tē dē cuna lià tē dabəe!» » ³⁵ Kv twá dē ba tē, ba nē sēe wá, Yì yənu tē ma buri kv tiàn ndē cígá nē.

* **7:18** 7.18 Kv mǔ Zwan tēntē nē yì *Zwan-Batisē, v nē li lià níá wa, kv twá dē Yì yiri. † **7:34** 7.34 Zwezi yì v tətə yoo nē v swìn.

*Zwezi zva Farizian Simon diè
(Matìò 26.6-13; Zwan 12.1-8)*

³⁶ Dun don nè, *Farizian don bon Zwezi, sè v dé dè wá. Zwezi ma va ku bɛɛ tɔ bwálí nè, ba jèò wodiu tɔ yuu wa, sè ba dé. ³⁷ Kan don dàñ yà yin tɔ tɔ wa, v yà nè yí kan tɔ, v nè yí cuna kan. Kan tɔntɔ nì dè, Zwezi jèò Farizian tɔ bwálí nè, sè v dé. V dàñ ma ja più kapan kunkoli, ba nè bonjè <albatari>, v bà. Ku nii yà nè súó dè turali nuga. ³⁸ V ziga Zwezi kwa con, v nɛɛ[‡] con nè. V wulè v kwí, v ga lwé v yinta v ma tɔ Zwezi nɛɛ, v ja v yukoran v ma pupugu tɔ mama. Ku kwa nè, v kùkwálí Zwezi nɛɛ tɔ v lwé turali nuga tɔ v nɛɛ tɔ yuu wa.

³⁹ Farizian tɔ, v nè bon Zwezi, nè nì ku nɔtu, v dàñ swìn v tiàn con nè, v wú: «Bɛɛ wá tɔ yà nè ya Yí nii *sùsùndò, v yà wá yèni kan wá tɔ nè dwen v yira nè ya liù tɔ: Kan tɔ yí cuna kan».

⁴⁰ Zwezi dàñ ma swìn Farizian tɔ con, v wú: «Simon, à ja yoo à swìn n con nè». Simon ma le, v wú: «Swìn, karnyina!» ⁴¹ V dàñ ma swìn, v wú: «Liù don jɔɔ yà wulè lià bɛlɛ yuu wa, v don yà jè cuna sèbikulan^S biènu, v don dè cuna sèbikulan finu. ⁴² V nì dè, ba liù mama wàri jɔɔ tɔ v ñwín. V yá tɔ, v ma ca ba bɛlɛ tɔ. Ba wàà nè wá sóní wá, v doni v don, ba bɛlɛ tɔ wá?» ⁴³ Simon ma le wá, v wú: «Á buja dè, ku wá yà wá tɔ, v jɔɔ tɔ nè dáá tɔ tiú». Zwezi ma le wá, v wú: «N ja cigá!»

⁴⁴ V pií v vɔvəri v yáá v kè kan tɔ con, v ga swìn Simon con, v wú: «N na kan wá tɔ? Á zva n diè, n ga wá nè à nɛɛ níá* pín. Yá ku kan wá tɔ mù ya v yinta nè, v ma tɔ à nɛɛ, v ga pupugu tɔ dè v yukoran. ⁴⁵ N wá nè jàrí n kùkwálí[†] n kè n nyoni nè. Ku kan wá tɔ mù tɔ wá síí dè v nè kùkwálí à nɛɛ tɔ, à nè zva tɔ mama. ⁴⁶ N wá nè nuga lwé à yuu wa, yá v mù lwá turali nuga à nɛɛ yuu wa! ⁴⁷ Mè ku mù nè pín, à wú: V sonu nɛfaru tɔ, v nè biri tɔ, nè pín, dè v cuna tɔ mè, sè tɔ kwen tɔ nan. Yá liù tɔ, ba nè wá v cuna kwen zɛnzɛn ba li, v dè ba biri sonu zɛnzɛn».

⁴⁸ Zwezi dàñ ma swìn kan tɔ con, v wú: «N cuna tɔ kwen tɔ nan n mù dè Yí pwèrè wa». ⁴⁹ Ba tɔ, ba nè dé dè wá tɔ wulè ba ñwɔwɔn ba tiàn con nè, ba wú: «Wàà nè yí liù tɔ, v wáá v kwen lià cuna, v li ba mù dè Yí pwèrè wa?» ⁵⁰ Yá Zwezi dàñ swìn kan tɔ con nè, v wú: «N keni n waa à nè wuuu, ku mù nè pín, Yí ma jon mú n cuna wa. Ve dè bican sió!»

8

*Kana tɔ, ba nè twá Zwezi kwa
(Marəkə 15.40-41)*

¹ Ku kwa nè, Zwezi wáli v twá tian tɔ dè tɔbii tɔ wa, v kàrí dè v swìn sɔywáɔɔ tɔ, v biri dè, Yí dé pàri ba yuu wa. Karbia fugè bɛlɛ tɔ yà wulè v kwa. ² Ku súrí kana duèn nè, ba nè jon ba tiàn *zinè dè yayıran jun. Ku yí Mari tɔ, ba nè bonjè <Mari Madələnə>, Zwezi nè li zinè barpe v yuu wa, ³ dè Suza, v nè ywàǵá *Erodè tutunan tɔ yuu, kan Zwanə, dè Sizana, dè kana duèn, ba nè dáá. Ba mù kana tɔntɔ ti ba jɔɔ, ba ma san Zwezi dè v karbia tɔ nè.

*Wodürú zwansısara
(Matìò 13.1-9; Marəkə 4.1-9)*

⁴ Lià tɔ naña tian dè tian, ba twi Zwezi con. Lià tɔ nè twi, ba kun duèn nè ba dáá, máǵá tɔ wa, v ti zwansısara ku tɔ v sısarı ba, v wú: ⁵ «Wodürú don nè nan, sè v dù wodwii. V dàñ nè wulè v mí wodwii tɔ kára tɔ wa nè, ku vàn don tɔ wa cwəɔɔ yuu. Ba nuɔi ku yuu ba kèèni, yá zənbii dí ku. ⁶ Ku vàn don dè tua kapatav tı wa. Yá wobıa tɔ nè nan tɔ zwèè, tɔ kwa, zuni nè wá tɔ yí yırı. ⁷ Wobia tɔ vàn don dè tua casuran tı wa, tɔ dè casuran tɔ mè twá duèn, tɔ boru, yá casuran tɔ dàñ pié wobii tɔ yuu nè, tɔ dàñ ga sını tɔ tı. ⁸ Yá tɔ vàn don dè tua tızəɔɔ wa, wobıa tɔ zàn tɔ bori tɔ kə yun. Ku nɔdu mama zin ba bíı». Zwezi dàñ ma swìn v kə yı nè, v wú: «Liù mama dàñ mè, sè v kə diàn, v súrí v zıan, v cugv zəni!»

*Yoo tɔ nè pın, Zwezi swìn dè
zwansısarı*

(Matìò 13.10-17; Marəkə 4.10-12)

⁹ Zwezi karbia tɔ bwe wá, sè v gwin zwansısara tɔ dèñ, v biri ba. ¹⁰ V ma le ba, v wú: «Á mù wáá Yı pàri yìèn tɔ, tɔ nè sègè tɔ dèñ, á nì, á pın á tiàn nè. Lià tɔ duèn mù con nè, ku yı zwansısarı nè, à wá swìn ba con, ba yíá nè cè lá, ba ga ba na, ba cuga, yá ba ga ba ku dèñ nèñ».

*Zwezi gwin wodürú tɔ zwansısara tɔ
dèñ*

(Matìò 13.18-23; Marəkə 4.13-20)

¹¹ Zwezi dàñ swìn, v wú: «Zwansısara tɔ dèñ nè nɔtan: Wodwii tɔ yı ndè ya Yı sugv tɔ nè. ¹² Lià duèn yı ndè cwəɔɔ vàn nè, wobıa nè twi lá: Ba nèñ, yá *Sitana yáá bà, v li sugv tɔ ba waa wa, sè v ma cì ba nè, sè ba dän ká kə ba waa Yı nè, sè v ga jon ba ba cuna wa. ¹³ Ba duèn dè yı

[‡] 7:38 7.38 *Zwifə-ba con, ba yáá pəni ganpurə yuu wa, ba ma dé wodiu. ^S 7:41 7.41 Cuna sèbikulu nɔdu yı yıtɔri nɔdu tɔtɔɔi ñwírán. * 7:44 7.44 Zwifə-ba con, ba yáá pa, yonɔ, nè à yèó liù tɔ, ba nè ba wá dun pın, sɔn liù nɛɛ, sè ku biri dè, ba sèè wá ndè ba vee nè ba diè wa, nè à yèó, sè ku biri dè, v yı dun tiú. [†] 7:45 7.45 Ku nɔtu tɔ yı Zwifə-ba yofwamun, dè ba nè jərí duèn, nè à yèó dè ba nè wəli duən sán, sè ba na duèn.

ndè kapatau tia nè. Ba nè ni Yü sɔgv tɛ, ba yáá jon kv dɛ pupwɛn. Yá ba ba kv yá, ba pɪn kv zwɪ ba pubɔŋa wa. Ba yáá ken ba waa Yü nè, máŋá kukuɛ wa, yá dɛdɔŋu nè yí ba, máŋá don wa, ba yáá tv. ¹⁴ Wobɪa tɛ nè tua casuran tɛ wa, yí ndɛ ba tɛ nè, ba nè nèń, yá ba ga yá ba pa twara, dɛ ka pià jɪjɛ, dɛ luv wɪɛn fɪra jɛ ba, tɛ dán ga pú Yü sɔgv tɛ yuu nè ba waa. Sɔgv tɛ ba bɪa keni, tɛ nè wá wàní tɛ bɪ. ¹⁵ Wobɪa tɛ nè tua tɪzɔŋu tɛ wa, yí ndɛ ba tɛ nè, ba nè cɔga Yü sɔgv tɛ, ba ga twá kv nè zɛni dɛ ba cigá mama. Kv tɪán tɛ yáá ja pɪnú wuuu, ba dán ká pií ba kɛ ba kwa, ba tɔŋa zɛni, ndɛ wobɪa nè zɪŋa bɪa nɛtv».

Cánú yuu wa zwansɪsara
(Marəkə 4.21-26; Likè 11.33-36)

¹⁶ Zwezi kúú swɪn, v wú: «Liù tálɔ́, v nè wá sɔrv cǎnú, v ti v pú garwa dɛń nè, nè à yɛ́ɔ́ v ti v tún gɛdoo dɛń. Kv yɪ ba yáá ti kv ba tún canzɪlv yuu, sɛ lià tɛ mɛ nè zwɪ diè tɛ wá na poni. ¹⁷ Won tɛ mama nè sɛgò wá na, yá won tɛ mama yá nè wulɛ yikunu wa, wá nan poni nè. Yá lià tɛ mama wá lwarɪ kv.

¹⁸ Á zurɛ á yura, dɛ á cɔgv tɛ yiri tɛ, á nè cɔga: Ba wá pa v tɛ nè, v nè jɛ ba súri, yá ba wá jon mancɪn tɛ tɛtɛ v tɛ con, v nè buŋa dɛ, v jɛ».

Zwezi nubɪa tɛ dɛ v nuu yoo
(Matíə 12.46-50; Marəkə 3.31-35)

¹⁹ Zwezi nubɪa tɛ dɛ v nuu twi ba na wá, yá ba ga wàri v yura ba yí, labɪv tɛ nè dáá tɛ yurɪ. ²⁰ Ba ma swɪn kv Zwezi con nè, ba wú: «N nuu tɛ dɛ n nubɪa tɛ zɪga kárá wa, ba ga pià, sɛ ba na mú». ²¹ Yá Zwezi dán swɪn ba mɛ con, v wú: «Á nuu dɛ à nubɪa nè yɪ ba tɛ nè cɔga Yü sɔgv tɛ, ba ga twá kv nii nè».

Zwezi pɪn mɪnaa vɔv nəfarv zɪgɪ
(Matíə 8.23-27; Marəkə 4.33-41)

²² Dɪn don nè, Zwezi dɛ v karbɪa tɛ vɛlɔ ba zva níá yuu bori wa. V swɪn ba con nè, v wú: «Nɛ vɛlɔ mɪnaa tɛ vǎn tɛ don nè». Ba dán ma víi. ²³ Máŋá tɛ, ba nè wulɛ níá tɛ yuu wa, ba vɛli, Zwezi mú tágó v dɛwɛ. Naa nɛtv, vɔv nəfarv zǎn kv fulli mɪnaa tɛ yuu wa. Níá yuu bori tɛ ja kv swí. Kv dán yá ga yɪ cǎn, kv pa ba pià ba ti. ²⁴ Karbɪa tɛ fǎrú ba yí Zwezi yura ba zɪn wá, ba ga swɪn v con, ba wú: «Karnyɪna, karnyɪna! Nɛ wá ti!» Zwezi ma zǎn, v baa vɔv tɛ dɛ nakulɛ tɛ nii nè, tɛ ma tv. Yá bwálí tɛ mɛ zúri, siii.

²⁵ Zwezi ma swɪn v karbɪa tɛ con, v wú: «Á ba á waa keni à nè wuuu, naaa?» Yá fɛn yá jɛ ba, dɛ kv diğá ba yuu wa. Ba dán swɪn duɛn con, ba wú: «Bɛɛ wá tɛ à

ndɛ lià mɛ nè. Vɔv dɛ nakulɛ mɛ zɪli v nii!»

Zwezi li zinɛ bɛɛ don yuu wa
(Matíə 8.28-34; Marəkə 5.1-20)

²⁶ Ba yɪ dɛ níá yuu bori, ba va ba yí Zwerazɛn-ba nagwanaa wa, kv nè wulɛ mɪnaa tɛ vǎn tɛ don nè, Galile nagwanaa yáá nè. ²⁷ Zwezi nè cúú tɛ v zwɛɛ, tv tɛ bɛɛ don twi, v jéri wá. *Zinɛ yá nè vɛvəri kv bɛɛ tɛntɛ yuu. Kv nè ba yigɛ, kv bɛɛ tɛntɛ yá kúú ba gǎnú zwɪ, v ga ba diè dɛ zwɪ, v yá yɪ v wulɛ pɪrán* buran wa, ba nè kua, ba ma keni tɪga. ²⁸ Kv máŋá tɛntɛ, bɛɛ tɛntɛ ní Zwezi, v mà hubwɪɛ, v tv v yáá con, v ga zɪn v kori v kɛ yɪ nè, v wú: «Zwezi, Yü tɛ, v nè wulɛ tɛ mɛ yuu wa, biú, bɛɛɛ nè n pià à con nè? Á lóri mú, dán ká kɛ nè cǎn wa!»

²⁹ V swɪn kv nɛtv, Zwezi nè baa zini tɛ nii nè, sɛ kv nan kv yá wá yurɪ. Kv zinɛ tɛ yáá di wá nɛɛ kapɔv. Ba dán yá yáá vva bɛɛ tɛ jɪán dɛ v nɛɛ dɛ banzala dɛ lugu ŋoni, sɛ ba ma wàní ba ja wá ba tún. Yá v yáá karv banzala tɛ, zinɛ tɛ ga yáá van wá, kv ja va kasɔɔ lanworu wa. ³⁰ Zwezi ma bwe kv, v wú: «N yurɪ nè ya bɛɛɛ?» Kv ma le wá, kv wú: «Á yurɪ nè ya «buruburu.» Kv yɪ cigá, zinɛ zɛnzɛn yá dáá v yuu wa. ³¹ Yá tɛ zinɛ tɛntɛ yá lóri Zwezi, sɛ v dán ká duŋa tɛ, v kɛ buv tɛ, kv dɛń nè lú zɛnzɛn.

³² Twɛrɛn zɛnzɛn yá wulɛ kv bwálí tɛ nè, tɛ pià wodiu paan don yuu wa. Zinɛ tɛ lóri Zwezi, sɛ v pa cwɛŋɔ tɛ, sɛ tɛ va tɛ zv twɛrɛn tɛ yura. V ma pa tɛ cwɛŋɔ. ³³ Zinɛ tɛ dán ma nan bɛɛ tɛ con, tɛ va tɛ zv twɛrɛn tɛ. Twɛrɛn tɛ mama ma bɛbəri tɛ cú, tɛ tv mɪnaa tɛ wa, tɛ gv tɛ tián.

³⁴ Máŋá tɛ wa, lià tɛ, ba nè cɪ twɛrɛn tɛ nè, nè ni kv mú tɛntɛ kv tun, ba dəri ba ja kv ŋwɛn tɛntɛ, ba va ba swɪn tv tɛ dɛ tɪbii tɛ wa. ³⁵ Lià tɛ nan, sɛ ba jɪn won tɛ nè fwa. Ba yí Zwezi nii, ba ni bɛɛ tɛ, zinɛ tɛ nè nan tɛ yá. V jɛ́ɔ́ Zwezi sɛpuni nè, v zv ganan, v ga yɛ́ɔ́ v yáá zɛni. Fɛn ma zv ba. ³⁶ Ba tɛ, ba nè ni tɛ mɛ tɛ, swɪn ba burɪ, kv nè fwa nɛtv, zinɛ tɛ ma nan bɛɛ tɛ yuu wa. ³⁷ Kv nagwanaa tɛ lià tɛ mama dán ma lóri Zwezi, sɛ v víi, fɛn zva ba zɛnzɛn yurɪ. Zwezi ma zv níá yuu bori tɛ wa, sɛ v víi. ³⁸ Yá bɛɛ tɛ, zinɛ tɛ nè nan tɛ yá, twi v lóri Zwezi, sɛ v yá v pa v twá v nè. Yá Zwezi pií wá, v ga wú: ³⁹ «Pií, n va n diè, sɛ n ga swɪn n burɪ kv tɛ, Yü nè fwa n yura». Bɛɛ tɛ dán ma pií v va, v swɪn tv tɛ mɛ wa kv tɛ, Zwezi nè fwa v pa wá.

* 8:27 8.27 Yɪzɛrayɛlɔ luv nii wa, tvɛ mama jɛ kv kwí lɛbərə bwálí. Ba kwí tɛ yɪ ba tɛ pɪrán wa.

9

Zwayirisè bòa tē dē kan tē nē dwen
Zwezi gānò tē nē yoo
(Matīe 9.18-26; Marəkə 5.21-43; Likè
7.11-17)

⁴⁰ Máná tē nē, Zwezi nē pií v nana muna tē bēbēru tē don nē, v biān, labu tē jérí wá, ba yá dānì wá yū. ⁴¹ Ku bwálí tē nē, bēe don, ba nē bonə Zwayirisè, v yá nē yí *Zwifə-ba *jóró diè yuu tiú, twi v bà v tē Zwezi nēe nē. U lòri Zwezi, sē v bà v sán nē, ⁴² v yá nē ja bóa nēdu, v bina nē yí ndē fugə bələ nē, v yá nē wulə v tī yū.

Zwezi vələ lá máná tē wa, labu tē púé v yuu nē, dē ba nuŋi v nēe nē. ⁴³ Yá kan don yá wulə ba wa, v təná nē twi ka ba ziga, ku nē yí bina fugə bələ. U yá cūgò v wiən mama dímótura con. Yá liú mama wá wānì, sē v zwēe v yayigu tē. ⁴⁴ U ma twá Zwezi kwa con, v fārú v yí v yū, v ga dwen v gānò nī nē. Naa nēdu, dē v jana tē lwagv tē ziga. ⁴⁵ Zwezi ma bwe, v wú: «Wàà nē dwen à yū?» Ba mama tē wá sēe dē, ba fwa yoo, Piyerə dān ma swin, v wú: «Karnyina, labu tē nē púé n yuu nē, ba ga nuŋi n nēe nē». ⁴⁶ Yá Zwezi le, v wú: «Á nī dē, diān nan à yū. Ku mò nē pin, à yəð dē, liú dwen à yū». ⁴⁷ Kan tē nē nī dē, ba jin v dēn nē, v twi v bà v tū Zwezi nēe nē, dē v vīvaga. U dān ma tūn lià tē mē yáa con won tē, ku nē pin, v ma dwen Zwezi yū, dē ku nē twá nētu, v yayigu tē ma zwēe naa nēdu. ⁴⁸ Zwezi ma swin v con, v wú: «Á nakva, n nē keni n waa à mò nē tē yū, Yū jon mú. Vəli dē bican siá!»

⁴⁹ Máná tē wa, Zwezi nē wulə v swin nētu, liú don nan jéró diè yuu tiú tē sán, v bà v swin v con, v wú: «N bóa tē mī zwēe. N kúb dān ká wuwah karnyina tutu». ⁵⁰ Zwezi nē nī ku tē, v swin jéró diè yuu tiú tē con, v wú: «Dān ká pa fən ja mú! N ya kə waa cici à mò nē wuuu, yá v wá na yazurə».

⁵¹ Máná tē wa, ba nē yí sán, Zwezi wá sēe, sē v pa lià tē mama twá v nē v bá zv, dē ku nē tē Piyerə dē Zwan dē Zwakə, dē bismaa tē nuu dē v nyuna. ⁵² Ba mama tē kwi, dē ba zira bismaa tē yū. Zwezi dān ma swin, v wú: «Á dānà ká kwi. U wá tī, ku yī v dwēe!»

⁵³ Ba wulə ba muŋa Zwezi, ba nē yəð dē, bóa tē yī v tīga yū. ⁵⁴ Yá Zwezi jin v jin nē, v ga swin v kə yū nē, v wú: «Bismaa, zān yū nē!» ⁵⁵ U pií v bwin, v ga zān naa nēdu. Zwezi ma pa nī, sē ba pa wá wodiu. ⁵⁶ Ku diğà v nyuna-ba yuu zanzən, yá Zwezi swin ba con dē, ba dān ká swin ku tē, ku nē tun liú mama con.

Zwezi tun v karbia fugə bələ tē
(Matīe 10.5-15; Marəkə 6.7-13; Likè
10.1-16)

¹ Zwezi ken v karbia fugə bələ tē duən nē, v ga pa ba nī dē diān, sē ba li *zinə lià yuu wa, sē ba ga zwēe yayuran. ² U dān ma tun ba, sē ba va ba kārī ba burī dē, Yū dé v pāri tē lià yuu wa, sē ba ga zwēe yayūna yayuran. ³ U swin ba con nē, v wú: «Á dānà ká tī wiən tətə nətən á ja nan cwəŋə. Tē mò nē yī: Daduu, dē lōò, dē wodiu, dē səbiu, dē ganzwiran bələ. ⁴ Bwálí tē mama á nē zurī, á yana ku diè tē wa, ku ja vələ á viru. ⁵ Bwálí tē mama, ba nē vīga, sē á zv, sē á nan, á yá ba tv. Á ga zwari* á nēe purən, sē ku yá ba yuu yoo».

⁶ Karbia tē ma vii, ba vėli tian tē mē pa wa, ba swin suywāŋv tē, ba ga zwēe yayūna yayuran.

Erodə twara tē yoo
(Matīe 14.1-12; Marəkə 6.14-29)

⁷⁻⁸ Máná tē, *Erodə, v nē yī Galile nagwanaa tē yáa tiú, nē nī ku tē nē wulə ku tuŋa, ku gwári wá zəni. Lià duən yá wú: «Zwan† nē pií, v bwin v nan tian wa». Ba duən dē wú: «Ku ya Yū nī *sòsòndū Eli nē pií v bà». Ba duən dē tē kúv wú: «Fuən Yū nī sòsònà tē don nē pií v bwin». Ku mú nē pin, Erodə yáa kúv yəri ku tē, v nē wulə ku kwa. ⁹ Erodə dān ma swin, v wú: «Á pin ba gwəŋə Zwan yū. Wàà tətə dān nē yī bēe təntə à nē nēn v ŋwen dē ba swin nətən?» U dān yá ga pià, sē v na Zwezi.

Zwezi pùli dipen v pa bara mòrò bonu
nə

(Matīe 14.13-21; 15.32-38; Marəkə 6.30-44; Zwan 6.1-14)

¹⁰ Zwezi *tuntuna tē pií ba bà v con, ba man ku tē mama, ba nē fwa, ba burī wá. U ma ja ba, v dē ba cici ma va, ba nan kwa, tv don nī nē, ku yū nē yī Betəsayīda. ¹¹ Yá labu tē lwarī ku, ba ma zān ba pú v kwa. Zwezi ma jérí ba zəni, v swin Yū pāri tē yoo, v burī ba. U zwēe ba tē, ba nē pià yazurə yayuran.

¹² Yū nē wulə ku zwī máná tē wa, tuntuna fugə bələ tē fārú ba yí Zwezi yū, ba ga wú: «Swin labu tē con, sē ba va tian tē dē tibi tē wa, tē nē bwələ tīa lá, ba pià ba nī wodiu, dē yīpa bwálí. Bwálí ku tē nē nē wulə lá, won mama tələ wa». ¹³ Yá Zwezi swin ba con, v wú: «Á tətə pian ba wodiu, sē ba dól!» Ba ma le wá, ba wú: «Dipen bonu dē fələ bələ cici nē nē jə. Dē

* 9:5 9.5 Ku nētu tē burī dē, ba yaga lià tē yīən mē ba yuu wa. † 9:7-8 9.7-8 Ku mò Zwan təntə nē yī *Zwan-Batisə, v nē li lià níá wa, ku twá dē Yū yū.

nè nè pià nè pa wodiù lià tè mama nè, nè tètè nè mè, sè nè wa nè yè ku wodiù tè».

¹⁴ Bara mürò bonu yà nè wulè ku bwálí tètè nè. Zwezi ma swìn v karbia tè con, v wú: «Á pian ba jèñ ndè finu finu nè púli mama wa».

¹⁵ Karbia tè twá v nii nè, ba pa ba mama tè jèñ tia. ¹⁶ Zwezi ti dipen bonu tè dè fèlè bèlè tè, v zìn v yáá, v kè yu nè, v ga kè Yu lèèèe. U fú fú dipen tè, v pa karbia tè nè, sè ba ma tara lalú tè. ¹⁷ Ba mama tè dí, ba sú, ba ga pèe dipen tè mumunè ba sú fiyaran fugè bèlè.

*Piyerè swìn dè, Zwezi nè yí Kòrisè
(Matìè 16.13-19; Marèkè 8.27-29)*

¹⁸ Dün don nè, Zwezi nè kwèn v nan kwa v jùni Yu, v karbia tè ga wulè dè wá, v bwe ba, v wú: «Bèèèe nè lià tè swìn à yuu wa?» ¹⁹ Ba ma le, ba wú: «Lià duèn wó, n yí *Zwan-Batisè, ba duèn wó, n yí Yu nii *sòsòndè Eli, ba duèn dè ga kúw wó, ku yí Yu nii sòsòndè tè don nè pií v bwìn v nan». ²⁰ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Sè á mù con nè, wàà nè á wú à yí?» Piyerè ma le, v wú: «N yí *Kòrisè tè, liù tè, Yu nè kúru v tun».

*Zwezi swìn v ka ti dè v ka pií ka bwin
ka nan tè yoo
(Matìè 16.20-28; Marèkè 8.30-9.1)*

²¹ Zwezi ma dù súú ba nii nè, sè ba dàn ká swìn ku liù con. ²² U ga swìn v súri lá, v wú: «Ku mè sè, *Lèzwənə-Biu[‡] tè dé càn zənzən. *Zwifə-ba *nəkwiŋa tè, dè Yu *jɔŋwana yun tián, dè Yu nii *yənɔ tián tè wá v wá, ba wá gv wá. Yá dñan batwa nii nè, v wá pií v bwìn v nan».

²³ U ma swìn ba mama tè con, ku kwa nè, v wú: «Liù tè mama nè pià, sè v bà v twá à nè, ku tíú kúw dàn ká fwa v təntian puswənə. U mè, sè v sèe v twá v dé càn dè nè, dñan mama, ku ja vələ v tian dagarv tè yuu wa. ²⁴ Ku yí cigá, liù tè, v nè pià, sè v jon v miu tè, v wá kwìn ku nè. Yá liù tè, v nè wá dugv v miu tè à mù yiri, ku tíú wá jon v miu. ²⁵ Ku funə wa yèn nè, ku pa liù nè, dè v nè ni tia yuu jujə tè mama, yá v ga kwìn miu tè nè, ku nè ba zwèe Yu con, nè à yèè v nè cùgù. ²⁶ Liù nè dèri à mù dè à sùrən tè cavira, *Lèzwənə-Biu tè dè wá dèri n cavira máná tè wa, v nè wá bà v dun tè wa, dè v nyina Yu dè v *malike tè dun tè wa. ²⁷ Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Á wa lià, ba nè wulè yèbə, mè há ti, dè ba nè wá Yu pàri tè ni, dè ku twi».

*Zwezi lwàn v tiàn
(Matìè 17.1-9; Marèkè 9.2-10; Zwan
1.14; 2 Piyerè 1.16-18)*

²⁸ U swìn nətə ndə dñan nana kwa nè, Zwezi jin Piyerè dè Zwan dè Zwakə, v ja dè v con paan don yuu wa, sè v jun Yu. ²⁹ Máná tè nè, v nè jùni Yu, v yáá lwàn. Yá v ganan jì nəpon tətə piɔpiɔ. ³⁰ Də nən, lià bèlè, ba wulə ba ve dè Zwezi. Ku yí *Moyizə dè Eli, ³¹ nè nan dè Yu dun tè. Ba wulə ba swìn dè Zwezi, v nè mè, sè v ti v pií v nan v va Yu con, ku yoo tè nè mè, sè ku tun nətə *Zwerizalemə wa. ³² Piyerə dè karbia tè duən yá dwèe tətə, yá ba dán twi ba zàn, ba ga na Zwezi dun tè, dè bara bèlè tè, ba nè wulè dè wá. ³³ Ba bara bèlè tè dán nè piri, ba viri máná tè wa, Piyerə swìn Zwezi con nè, v wú: «Karnyina, ku zìən dè, nè wulə yèbə. Nè wá pú gansilə batwa, n mù nədù, Moyizə nədù, Eli dè nədù». U yá yèri ku tè, v nè swìn.

³⁴ Máná tè wa, ba nè wulə ba swìn nətə, bakwan yiywara púé ba yuu nè. Fən zwa karbia tè, dè ba nè ni bakwan tè, ku púé ba yuu nè. ³⁵ Karbia tè ni kori, ku nè swìn bakwan tè wa, ku wú: «Wàà tè yá à biú tè, à nè kúru. Á cuga v kori!»

³⁶ Kori tè nè swìn ku zwèe kwa nè, Zwezi cici nè ba kúw na lá. Karbia tè púé ba nii. Ku máná tè wa, ba ba ku tè, ba nè ni tè, yoo swìn liù con.

*Zwezi li biú don yuu zini
(Matìè 17.14-21; Marèkè 1.23-27; 9.14-29)*

³⁷ Ku tukuni nè, ba nè nan paan tè yuu ba cú máná tè, lalú twi ba jóri Zwezi. ³⁸ Bèe don bubwi lalú tè tətəni wa, v wú: «Karnyina, à lóri mù, sè n ywan à biú tè con! U mù nè yí à bidwa. ³⁹ *Zini tè yáa ja wá, naa nədù ku pa, v mà nii ku zuzugv wá dè dñan, v mumanpon ga sùri. Ku yáa wuwalt wá, ku ga ba nanja mwálí mwálí. ⁴⁰ À lóri n karbia tè, sè ba li zini tè v yuu wa, yá ba ga wá wani».

⁴¹ Zwezi dán ma le, v wú: «Á mù zèn lià-ba, á tè nè ba Yu nii sèe, á ga fwa yotələn! Dñan bagali nè à tè wá yá dè aba, sè à ga ja pínú dè aba? Ja n biú tè n ja bà yèbə».

⁴² Biú tè nè fàru, sè v boli Zwezi yira, máná tè, zini tè jan wá, ku tanv tia, ku ga vuvugv wá zənzən. Yá Zwezi dán caga zini tè nii nè, v wú, ku nan ku yá biú tè. U ti wá, v pa v nyina nè. ⁴³ Yá Yu dñan nè dáá nè tun ku mù yoo tətə, ku dán gwári ba mama zənzən.

*Zwezi pií v swìn v tian tè dè v ka pií ka
bwin ka nan tè yoo
(Matìè 17.22-23; Marèkè 9.30-32)*

Ndə yìən tè mama Zwezi nè fwa, tè nè gwári liù mama, v swìn v karbia tè con nè, v wú: ⁴⁴ «Á jana ku tè, à nè wá swìn á con,

‡ 9:22 9.22 Zwezi yí v tətə yoo nè v swìn. § 9:44 9.44 Zwezi yí v tətə yoo nè v swìn.

síton nè zèni: Ba wá ja *Ləzwənə-Biu^S tə, ba kə ləzoni jìàn wa, sə v dé càn». ⁴⁵ Ba wà kú sɔgɔ tə dɛn ni. Kú dān yà sàgè ba con nè, sə ba dān ká wānì kú ba ni, yá ba yá kú wàrì, sə ba bwe Zwezi kú sɔgɔ tə dɛn nè.

Wàà nè wá doni v don?

(Matia 18.1-5; Marəkə 9.33-37)

⁴⁶ Zwezi karbia tə dɔga tótòní, sə ba ma lwarì liù tə, v nè wá yá ba yuu wa. ⁴⁷ Zwezi lwarì wá ba pubuŋi tə. V dān ma ti bismaa v kə v yura, ⁴⁸ v ga swìn, v wú: «Liù tə, v nè jun bisimabiə wà tə zəni à mù yurì, kú yì à mù tətə nè kú tíú jun zəni. Yá liù tə, v nè jun nè zəni, kú tíú jun liù tə, v nè tun nè zəni. Liù tə, v nè ya nəmaa á mama wa, kú tíú nè ya yuu tíú».

Liù tə, v nè ba nè nè ziga yì nè liù

(Marəkə 9.38-40)

⁴⁹ Zwan ma swìn, v wú: «Karnyina, nè nì bɛɛ don v ja n yurì tə, v ma li *zinə. Nə yá swìn də, v ba cwəŋə jə, sə v fwa kú, v nè twá v tà nè wa liù tə yurì». ⁵⁰ Yá Zwezi le wá, v wú: «Á dānà ká cì v nè, á yaga wá, sə v fwa! Cígá, liù tə, v nè ba á nè ziga, yì á liù».

Samari tiv don là viga, sə ba ja Zwezi (Zwan 4.9-20)

⁵¹ Zwezi ka ti də v ka dì yu nè máná nè bwələ, v zigì diàn, kú máná tə wa, sə v va *Zwerizalemə tə wa. ⁵² Zwezi dí yáá v tun là v yáá nè. Ba dí yáá ba vu ba zə Samari nagwanaa tiv don wa, sə ba kwen bwálí lá ba pa wá. ⁵³ Yá kú tiv tə là viga, sə ba sɛɛ Zwezi, v nè vələ Zwerizalemə tə con yurì. ⁵⁴ Máná tə nè, Zwakə də Zwan nè nì kú nətɔ, ba swìn, ba wú: «*Yuu-Tiu n pià, sə nè lòrì mən, sə tən nan yu tə cú, tə dí ba naaa?» ⁵⁵ Zwezi ma pií v vəvəri v caga ba nii nè. ⁵⁶ Ba ma le ba va tiv don nè.

Ba tə ba nè pià, sə ba twá Zwezi nè yoo (Matia 8.19-22)

⁵⁷ Ba wulə cwəŋə yuu, də bɛɛ don swìn Zwezi con, v wú: «Á wá twá n nè, bwálí mama, n nè vələ». ⁵⁸ Zwezi ma le wá, v wú: «Ciləcərən jə tə buran tə zwi, zənbii də ma jə tə pwalan, yá *Ləzwənə-Biu* tə mù ba bwálí ja, v nè wá kə v yuu lá».

⁵⁹ V ma swìn bɛɛ don con, v wú: «Twá à nəl! Yá bɛɛ tə swìn, v wú: «*Yuu-Tiu pa nè cwəŋə, sə à dé yáá à va à gùrì à nyuna, sə à ga fwa v luə». ⁶⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Yá, sə tɔga tə tián tə, ba nè ba mu tə, kú nè ba zwɛɛ Yu con, gùrì ba tɔga. Yá n mù n wá va n swìn Yu pàrì tə yoo n burì».

⁶¹ Bɛɛ don ma kúú swìn, v wú: «Yuu-Tiu, à wá twá n nè, yá n dān nè yá nè, sə à va à jun à diè lià». ⁶² Zwezi ma le wá, v wú: «Kú yì ndə liù tə, v nè wulə v vārì də nyan varɔ, yá v ga pií v palɔ v kwa. Kú nətɔ burì də, kú tíú jə pubuŋi bələ. V mù liù təntə yiri ba wānì Yu pàrì tə tutɔnan tə v tun».

10

Zwezi tiv karbia sapwitwa də fugə də bələ tə

(Matia 10.7-16)

¹ Kú kwa nè, *Yuu-Tiu kúrí bara duən sapwitwa* də fugə də bələ, v tun bələ bələ v yáá. V tun ba tian tə mɛ wa də bwálá tə mɛ, v tətə yá nè mɛ, sə v va lá. ² V swìn ba con, v wú: «Kárá tə wiən tə bɔga zənzən, yá wocərə ba dáá, sə ba kə tə diè wa. Á lorə kárá tə tíú, sə v tun wocərə v súrì lá, sə ba kə v wiən tə diè wa. ³ Á turja aba cwəŋə yuu, ndə pabii nè buyurən tətəŋi wa. ⁴ Á dānà ká ti səbiu, nè à yəə lɔ̀̀ nè à yəə natura! Á dānà ká zigì cwəŋə yuu, á jun liù. ⁵ Á nè zva sán wa, sə á dí yáá á swìn, á wú: «Yu bican siə tə wá yá də aba». ⁶ Də liù nè wulə sán təntə wa, v nè pià, sə Yu pa bican siə, á bican siə sɔgɔ tə wá yá də kú tíú. Kú nè tà kú mù, sə á kwìn á bican siə sɔgɔ tə. ⁷ Sán tə tián nè sɛɛ aba, á yana kú sán tə wa, á dé, á ga nyu kú tə, ba nè pin aba lá, tütònù nè mɛ, sə v dé v ŋwírán tə yurì. Á dānà ká twá dii wa á va! ⁸ Á nè zva tiv wa, ba ga sɛɛ aba, sə á dé kú tə, ba nè pin aba. ⁹ Á zwíá kú tiv tə tián yayɔya yayiran, á ga swìn ba con də, máná bwələ, sə Yu dé v pàrì tə lià mama yuu wa. ¹⁰ Yá máná tə, á nè zva tiv wa, ba ga wá aba sɛɛ, á nanja con yuu, á ga swìn: ¹¹ «Nə pi* purən tə nè marɔ nè nɛɛ nè, á tiv tə wa, nè kəni á yuu wa. Yá á nè mɛ, sə á lwarì zəni də, máná boli, sə Yu dé v pàrì tə á yuu wa». ¹² Á mù nè swìn kú á con nè də, bərə tə bərə diun nè, Sodomə tiv càn tə bá yì kú mù tun təntə».

Tian tə, tə lià tə nè viga Zwezi

(Matia 11.20-24)

¹³ Zwezi ma kúú swìn, v wú: «Yomlan tə tə nè fwa á pwərə wa, yiri yá nè fwa Tirə də Sidon tian tə wa, tə tian təntə lià yá wá zɔ puconɔ ganan, ba ga piri ba yura də tònù. Kú nətɔ burì də, ba vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna. Kú mù nè pin, càn wá tu á mù Korazın tián yuu wa! Kú mù nè pin, càn wá tu á mù Betəsayida tián yuu wa! ¹⁴ Mə kú mù nè pin, bərə bərə diun nè, Tirə lià də Sidon tián càn tə ba yì á mù tián

* **9:58** 9.58 Zwezi yì v tətə yoo nè v swìn. * **10:1** 10.1 Saga duən wa nè, kú yì karbia sapwitwa yoo nè kú swìn.

† **10:11** 10.11 Kú yì Zwifə-ba mumun. Ba nè dɔga liù, ba li ba tiv wa, v yáá pi v nɛɛ pürù, sə kú burì də, v li yoo v yuu wa, v kə ba yuu wa.

bèlè tǽntǽ lià. ¹⁵ Sǽ á mù Kaperǽnayimǽ tiàn, á buŋa dǽ, á yuu wá dwen yu nǽ, naaa? Abada! Á wá cú á yí tǽga bwálí».

¹⁶ U kúú swìn v karbta tǽ con, v wú: «Liù tǽ, v nǽ cǔgǔ á sǔgǔ, ku tíú cǔgǔ à sǔgǔ. Liù tǽ, v nǽ vǽga aba, ku tíú vǽga à dǽ. Yá liù tǽ, v nǽ vǽga nǽ, ku tíú vǽga liù tǽ, v nǽ tun nǽ».

Zwezi karbta sapwɪtwa dǽ fugǽ dǽ bèlǽ tǽ ka pií ka bà tǽ yoo

¹⁷ Ba karbta sapwɪtwa‡ dǽ fugǽ dǽ bèlǽ tǽ, Zwezi nǽ tun tǽ, pií ba bà dǽ ba súǽ dǽ pupwǽn, ba ga swìn, ba wú: «*Yuu-Tiu, ba *zinǽ dǽ tǽtǽ sǽe nǽ nii, dǽ nǽ nǽ twá n yurǽ tǽ nǽ, nǽ ma pun tǽ nii». ¹⁸ Zwezi ma le ba, v wú: «Á nǽ *Sitana v tua tia, ndǽ dwá pipulǽ nǽ. ¹⁹ Á cǔga: Á pun aba nii, sǽ á va dǔŋa dǽ nuŋa yun wa, sǽ á ga titaga dǔŋv tǽ dǽ ba diàn tǽ mama. Yá won tǽlǽ, ku nǽ wá fwa aba yoo. ²⁰ Á yana pupwǽn wa, á yura nǽ pǔpúní§ sagǽ tǽ wa Yu *sǽn nǽ yurǽ. Á nǽ dǽnà ká pa, á pwíí poli, zinǽ nǽ sǽe á nii yurǽ».

Zwezi pupwǽn tǽ yoo
(*Matǽ 11.25-27; 13.16-17*)

²¹ Ku máŋá tǽntǽ wa, Yu-*Sǽnu tǽ pun Zwezi sú dǽ pupwǽn, v ga swìn, v wú: «Á nyina tǽ, n nǽ ti lanworu dǽ tia. Á kǽni n lǽeǽ. N buri yǽn tǽtǽ lià tǽ nǽ, ba nǽ mun ba tiàn. Yá n ga sǔgǽ tǽ ba tǽ nǽ buŋa dǽ, ba yǽ wubbuŋa dǽ yǽnu tiàn yáá nǽ. Á nyina, n mù cigá nǽ swǽ, sǽ nǽtv tǽ tun.

²² Á nyina Yu ken wǽn tǽ mama à jun wa. Liù mama yǽri Yu-Biu tǽ, dǽ ku nǽ tǽ à nyina Yu tǽ. Liù dǽ mama ma yǽri à nyina Yu tǽ, dǽ ku nǽ tǽ Yu-Biu tǽ, dǽ liù tǽ, Yu-Biu tǽ nǽ swǽ, sǽ v súrí v yíá v buri wá».

²³ Ku kwa nǽ, Zwezi pií v vǽvǽri v yáá, v kǽ v karbta tǽ con, v ma ga swìn ba cǔcǔ con nǽ, v wú: «Á mù dǽn yǽ pupwǽn lià, ku tǽ á nǽ na yurǽ. ²⁴ Á mù nǽ swìn ku á con nǽ dǽ, Yu nii *sǔsǔnà, ba nǽ dáá, dǽ pǽegá sǔnǽ, sǽ ba na ku tǽ, á nǽ na, yá ba ga wá ku nǽ. Ba sǔnǽ, sǽ ba nǽ ku tǽ, á nǽ nǽn. Yá ba ga wá ku nǽ».

Samari tíú don, v nǽ yǽ bɪcɪbwanv tíú
(*Matǽ 7.12; Romǽ tiàn 13.8-10*)

²⁵ Yu nii *yǽnu tíú don dǽn ma zǽn, v bwe Zwezi yoo don, sǽ v ma ja v dǽn nǽ, v wú: «Karnyina, bèeǽe nǽ á mǽ, sǽ á fwa, sǽ á ma na mu tǽ, ku nǽ ba zwǽe Yu con?»

²⁶ Zwezi ma swìn v con, v wú: «Bǽeǽe nǽ Yu swìn v *nǽ tǽ wa, v nǽ pun *Moyizǽ? N nǽn ku nǽtǽ, dǽ n nǽ kǽrǽ ku?» ²⁷ U ma le, v wú: «N mǽ, sǽ n sǔnǽ *Yuu-Tiu, v nǽ yǽ n

Yu, dǽ n waa mama. N sǔnǽ ku tǽ nǽ zǽn, ku pa Yu nǽ. N búŋ Yu yoo máŋá mama. N kǽ n kajaŋa tǽ mama n pun Yu nǽ. Yá n tǽ mǽ, sǽ n sǔnǽ n yura liù ndǽ n nǽ swǽ n tǽtǽ nǽtv». ²⁸ Zwezi dǽn ma swìn v con, v wú: «N le zǽnǽ! N nǽ fwa nǽtv, n wá na mu tǽ, ku nǽ ba zwǽe Yu con». ²⁹ Yá Yu nii yǽnu tíú tǽ yá tǽ piá, sǽ v pa cigá v tiàn nǽ. U dǽn ma bwe Zwezi, v wú: «Wáà nǽ yǽ à yura liù?»

³⁰ Zwezi ma le dǽ zwansǽsara, v wú: «Bǽe don nan *Zwerizalemǽ, v cwí Zweriko. Máŋá tǽ wa, v nǽ wulǽ cwǽŋǽ tǽ wa, v vǽli, dǽ nǽn, nǽwǽn, ba nǽ gwi lià nǽ, ba fan, ba tu v yuu wa, ba vira wá, ba li v ganan, ba mà wá, ba ga kǽen ba yá wá, v belv v tǽgǽ. ³¹ Ku zǽn ku tǽ ku mǽ, dǽ *Zwifǽ-ba Yu *jonwanv don dǽ twá cwǽŋǽ tǽntǽ v cwí Zweriko. Máŋá tǽ wa, v nǽ nǽ bǽe tǽ, v lwǽ v twá cwǽŋǽ tǽ vǽn nǽ v le v víí. ³² *Levitǽ dwíí tǽ wa liù don dǽ kúú twí, v bà v yí ku bwálí tǽ. U nǽ nǽ bǽe tǽ v zwǽe, v lwǽ v twá cwǽŋǽ tǽ vǽn don, v kǽen v víí. ³³ Yá Samari tǽ wa liù don, v dǽ nǽ vǽlǽ v cwǽŋǽ, dǽ twá bwálí tǽntǽ v le. U dǽ ma va v yǽ bǽe tǽ, ba nǽ mà tǽ yura. Máŋá tǽ wa, v nǽ nǽ wá v yǽnǽgǽ jun wá zǽnzǽn. ³⁴ U kwen v fǽrú v yí lá, v lwá diven dǽ nuŋa v nǽran tǽ yuu wa. U vva tǽ dǽ gantwan. Ku kwa nǽ, v ti wá, v kǽ v tǽtǽ wodv yuu wa. U ja vu, v túŋ vǽrǽ yipaa bwálí nǽ. U ywǽn v yuu nǽ.

³⁵ Ku tipurǽ nǽ, v li cǔna sǽbikolan* bèlǽ, v pa yipaa bwálí tǽ tíú nǽ, v ga swìn, v wú: «Ywǽn, bǽe wá tǽ yuu nǽ. Á nǽ pií á bà máŋá tǽ wa, à wá nǽwǽn mú ku tǽ, n nǽ cǔgǽ v yura à kwa nǽ.»

³⁶ Zwezi ma swìn, v wú: «N mù waa con, sǽ ba hatwa tǽ wa lá, wáà nǽ ya bǽe tǽ, v nǽ tua nǽnǽ tǽ tǽtǽŋǽ wa, yura liù?» ³⁷ Yu nii yǽnu tíú tǽ ma le, v wú: «Ku yǽ liù tǽ, v nǽ dǽri bǽe tǽ yǽnǽgǽ zǽnzǽn». Zwezi dǽn ma swìn v con nǽ, v wú: «Mǽ n dǽ vǽli n tun nǽtv!»

Zwezi vǽli Marǽtǽ dǽ Mari bwálí nǽ
(*Zwan 11.1-5; 12.1-7; Matǽ 6.33*)

³⁸ Máŋá tǽ, Zwezi dǽ v karbta tǽ nǽ pií ba zu cwǽŋǽ, ba vǽli v zu tiv don wa. Kan, v yurǽ nǽ Marǽtǽ ma ja ba zǽni v sǽn nǽ. ³⁹ Kan tǽ yá ja nyánv, ba ma bonǽ Mari.

Mari mù yá jǽǽ Zwezi nǽe nǽ, v cǔga ku tǽ, v nǽ kǽrǽ ba. ⁴⁰ Yá Marǽtǽ mù yá wulǽ v tunja zǽnzǽn. U ma nan, v ga swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, ku ba mú yoo fwa dǽ, à nyánv tǽ nǽ yá á cǔcǔ v pa à tunja tutǔnan tǽ mama? Swìn v con, sǽ v zǽn v san nǽ». ⁴¹ Yuu-Tiu ma le wá, v wú: «Marǽtǽ, Marǽtǽ, twara ja mú, n ga wuwali n tiàn.

‡ 10:17 10.17 Saga duǽn wa nǽ, ku yǽ karbta sapwɪtwa yoo nǽ ku swìn. § 10:20 10.20 Ku buri dǽ, á ja bwálí Yu sǽn nǽ. * 10:35 10.35 Cǔna sǽbikolan nǽdv yǽ yǽtǽrǽ nǽdv tutǔŋǽ nǽwǽn.

N wulè yu nè, n kækəri wiøn nè dáá yira. ⁴² Yá won nêdu nè jè dèñ. Mari mù kúri ku tè, ku nè zìen, ku nè wàri ku jonjè v con».

11

Zwezi biri yjvni v karbia tè nè

(Matìè 6.9-13; 7.7-11; Likè 18.1-8;

Zwakè 1.5-7; 1 Zwan 5.14-15)

¹ Dün don nè, Zwezi jvn Yü bwálí don nè. Mánjá tè wa, v nè jun v zwèe, v karbiu tè don bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, biri nèba nè nè wá jun Yü nètu, ndè *Zwan* nè biri ku v karbia tè nè nètu». ² Zwezi ma le ba, v wú: «Mánjá tè nè, á nè jvni Yü, sè á swìn ndè:

«Nè Nyina Yü! N yiri mè dè dun! Bää, n dé n pàri tè tia yuu wa. ³ Pa nèba nè nii wodiu tè, ku nè mè nèba, dün mama. ⁴ Kwen nè cuna n li nè mù dè n mù pwèrè wa, ndè nè dè nè kwen lwaní tè, lià nè tun nè yira, nè li nè mù dè ba pwèrè wa. N dàn ká pa yoo yí nèba, ku nè wá yigu nèba, ku kè yokukwun wa.»

⁵⁻⁶ Zwezi kúv swìn ba con nè, v wú: «Dè á wa liù nè ja v dabee, v ma zàn v va v con tutn kwun nè, v swìn v con, v wú: «Á dabee don nan cwənjə v bà, v di á yuu, á ga ba won ja á pın wá. Ku mù nè yiri nè, á dabee, juna nè dipen batwa!» ⁷ Dè v dè nè zigi v diè tè wa, v le, v wú: «Yá nè sanbwen! Mimii tanj ku zwèe, á dè á bia tégé nè zwèe. Á kúv wàri á zanja á pın mú dipen.» ⁸ Kú nètu tè! Á mù nè swìn ku á con nè dè, v wá zàn v pa tè wá. Ku nè tà v nè yí v dabee tè cici yiri. Ku yí v nè ba vii, v tè nè wá zunj lá, v mà mimii tè nè yiri. Mè ku mù yiri v wá zàn, v pa wá ku tè mama, v nè pià. ⁹ Á mù ga nè swìn á con, á wú: Á lorè, yá ba wá pa aba! Á pià, á ga wá na! Á mà mimii nè, yá ba wá súri ba pa á zv. ¹⁰ Liù mama nè lóri, ba wá pa wá. Liù mama nè pià, v wá na. Yá ba ga ba wá súri ba pa liù tè nè, v nè mà mimii nè. ¹¹ Dè á wa liù nè ya nyina, v nè wá sèe, v pa dæn v biú tè nè, dè v biú nè lóri wá fəli, naaa? ¹² Nè á yèé, v wá pa wá nèn, dè v nè lóri wá cacal? ¹³ Á mù læzwanwulunyuna-ba, á nè yèé ka pa wozənjə á bia nè. Ku dán wá yá nètu, ku pa á nyina Yü tè nè, v nè wulè Yü *sàn nè, dè á nè lóri wá won. V mù dán wá pa aba v *Sijnj tè».

Zwezi le v dvna tè

(Matìè 9.32-34; 12.22-30; Marəkè 3.22-27)

¹⁴ Dün don nè, Zwezi wulè v li *zini bée don yuu wa, ku nè pın bée tè nii ba

swìn. Mánjá tè, zinè tè nè nan, bəru tè zàn, v wulè v swìn. Ku dán gwári lalv tè zənzən. ¹⁵ Ba wa lià swìn, ba wú: «Ku ya Beləzəbilə, zinè tè mama piú tè, nè pın wá diàn, v ma li zinè lià yuu wa».

¹⁶ Ba duən yá pià ba ja v dèñ nè. Ba ma wú, v fwa yomulv v biri ba, sè ba ma yəni dè, v diàn tè nanja Yü. ¹⁷ Zwezi yèé ba pubvni tè, v dán ma swìn ba con, v wú: «Payuu lià nè zigi duən nè, ku payuu tè wá cəgə, ku dii wá tv duən yuu nè. ¹⁸ Dè *Sitana nè pwèe v ziga v tətə nè, v payuu tè bá wani ku yá lá. Á wú Beləzəbilə nè pın nè diàn, á ma li zinè tè. ¹⁹ Ku nè yí Beləzəbilə nè pın nè diàn tè, ku mù nè pın, á wáá zinè á li lià yuu wa. Sè á bia tè dè yí wáá diàn nè, ba ma li zinè tè? Mè ku mù nè pın, á bia tè tətə nè wá buri á bura. ²⁰ Cígá, ku yí dè Yü diàn nè, á ma li zini tè, ku nètu tè biri dè, Yü dé v pàri lià yuu wa á tətənjə wa.

²¹ Ladta nè cì v sän nè dè v kwatara wiøn, v jujə wiøn tégé tè bwálí nè, fən ga təl. ²² Ku wáá ku yí dè liù don, v dè nè kúv yí ladta, v doni twi. Ku tíu wá ja diè tè tíu dè diàn, v jon v kwatara wiøn tè, v yá nè jè tè diàn. Yá v dán wá wani v pèe v wiøn tè v tər. ²³ Liù tè, v nè təl á kwa, ziga á nè. Yá liù tè, v nè ba nè sanja, v keni duən nè, ku tíu yí v lagà».

Zini nè vii, ku ga pii ku bà yoo

(Matìè 12.43-45)

²⁴ Zwezi kúv swìn, v wú: «Mánjá tè wa, *zini nè nan ku yá liù, ku yáá jijiri kasəo lanworu wa, ku ma pià bwálí, sè ku kə ku yuu lá. Ku nè wá yizwia bwálí ni, ku yáá swìn, ku wú: «Á wá pii, á va á diè tè wa, á nè nan, á yá.» ²⁵ Ku pii ku biàn, dè diè tè zwart, ku kwen zəni zəni ku tún lá. ²⁶ Ku dán wá va, ku ja zinè barpe duən, tè waa nè luja tè doni ku, ku súri ku tiàn nè, ku ja bà ku tíu tè nè. Tè dán wá zv tè jèé, yá v mù liù təntə dí yáá wá kukwaní v síun».

Cígá pupwənjə yoo

²⁷ Zwezi swìn nètu, v va v zwèe, mánjá tè wa, kan don swìn v con lià tè tətənjə wa, v wú: «Pupwənjə wulə kan tè nè, v nè lort mú, n nè njwá v yil!» ²⁸ Yá Zwezi dán le, v wú: «Pupwənjə wa ba tè nè, ba nè cuga Yü svvə tè, ba ga sèe ku nii!»

Yü diàn muminv yoo

(Matìè 12.38-42; 16.1-4)

²⁹ Lalv tè nè piú Zwezi yuu nè, mánjá tè wa, v zàn v swìn, v wú: «Á mù zən lià ba tè á nè yí lakukwanan, á lóri Yü diàn muminv. Yá á bá na muminv nêdu dè tətə, dè ku nè tà muminv tè, Yü nè twá dè v nii *sənsəndə Zwənasə v biri. ³⁰ Ku tè

* 11:1 11.1 Ku mù Zwən təntə nè yí *Zwan-Batisə, v nè li lià níá wa, ku twá dè Yü yiri.

Zwónasè nè fwa, ku yi mumunv ku pa lià nè, ba nè wulè Ninivè† tē wa. Mè nētū nè *Ləzwənə-Biu‡ tē dē wá yá mumunv, v pa zèn lià tē nè. 31 Bùrì tē bùrù dūn nè, Etiyopi pakan tē wá zàn v zigt zèn lià ba tē nè. V wá bùrì á bùrà, sè ba cùgù aba, v mù nè nan bwálí ku nè ònúà v bà, sè v cùgu più *Salumun yənu sùràn tē yurì. Yá liù ga wulè yəbè, v nè dwè Salumun! 32 Bùrà tē bùrù dūn nè, Ninivè tián wá zàn ba zigt zèn lià ba tē nè. Ba wá bùrì á bùrà, sè ba cùgù aba, ba mù nè sèe ba vèvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna, Zwónasè nè swìn Yü sugu tē ba con nè yurì. Yá liù ga wulè yəbè, v nè dwè Zwónasè!»

Ləzwənə yíá nə yi v cànú
(Matíə 5.15; 6.22-23; Likè 8.16-18)

33 Zwezi kúù swìn, v wú: «Ləzwənə bá sèe v sùrv cànú v ti v sègè, nè à yèé v ti v pú garwa dèñ. Dè ku nè tà, sè v ti v tún canzlv yuu, sè ba tē, ba nè zwì, sè ba na poni. 34 Ləzwənə yíá tē ya ndè n yira tē cànú nè. Dè n yíá tē nè zurè, n yira tē mama yáá piri dè poni. Yá dè n yíá tē nè ba zìen, n yira tē mama ya yikunu wa. 35 N dàñ nè zùri n yira, sè poni tē nè wulè n yira tē dàñ ká jí yikunu. 36 Dè n yira tē mama nè wulè poni wa, n bwálí ga wá gè, ku nè wulè yikunu wa ku mama pian wá yá poni wa, ndè cànú nè piri mú dè ku poni mē pian».

Zwezi swìn v zigt Farizian-ba dè Yü nii yənu tián tē nè
(Matíə 23.1-36; Marəkə 7.1-16)

37 Zwezi nè swìn v zwèe, mánjá tē nè, *Farizian don bon wá, sè v dé v bwálí nè. Zwezi ma zv v jèé, sè v dé. 38 Ku gwári Farizian tē dè, v nè ni Zwezi, v dé v ga wá v jìàn§ sìn. 39 *Yuu-Tiu dàñ ma swìn v con, v wú: «Nèñ, á nè ya nētū á mù Farizian-ba tē. Á yáá sìn wùrú zŷə tē dè zŷə tē kwa, yá á waa con sùé dè ñwìràn pubŷt dè wulŷv. 40 Á mù ləyigi-ba! Yü tē, v nè fwa kwa tē, v mù nè fwa waa tē dè. 41 Á pian zura nè mù, ku tē nè wulè á wùrú zŷt wa dè á zŷt wa. Ku mánjá tēntè wa, á bicant yi nəpon Yü yáá con.

42 Càn wulè dè aba, á mù Farizian-ba! Á pin wiən tē, á nè ni fugè nii nyiən, dè davuran yiri tētə mama fugè nii nyiən. Yá á ga ba cigá dè sonu nè keni ndè Yü nè pià nētū. Ku ga ya mē ku mù nè á mē, sè á fwa, á yá wá mē, sè á dugv ku kwa.

43 Càn wulè dè aba Farizian-ba! Á swè, sè á jèñ yáá gwəlè yuu *Zwifə-ba *jéré diè wa, á ga swa, sè ba jun aba, ba zilí ba jéré bwálá wa. 44 Càn wulè dè aba! Á ya ndè

ləbərə nè, ba nè ba na, ba nè yəri ba ga vèli tē yuu».

45 Yü nii *yənu tiú tē don ma swìn v con, v wú: «Karnyina, n nè swìn nētū, ku ya nè dè nè n twín!» 46 Zwezi ma le, v wú: «Càn wulè á dè Yü nii yənu tián tē yuu wa, á nè zŷə lià dè zila, tē nè wəri tē zŷə, yá á tētə ba tē yira janì dè á jifba nētū tētə yurì. 47 Càn wulè dè aba, á nè wulè á lwè ləbərə nəzəñə, á pin Yü nii *sùsùnà tē nè. Ba mù Yü nii sùsùnà tēntə yi á nɪbara ba nè gwa! 48 Á twá nētū á ma bŷrì dè, á dè swè ku tē, á nɪbara-ba tē nè fwa tē, dè pupwən. Ba gwa Yü nii sùsùnà tē, yá á dè wulè á lwè ba ləbərə. 49 Mè ku mù nè pin, Yü ma twá v wubŷə tē nè, v ma swìn, v wú: «Á wá tun Yü nii sùsùnà dè Yü *tuntuna ba nè. Ba wá gv ba wa lià duən, ba ga wá wŷwalh ba duən dè.» 50 Ku mù tē yurì nè, ba wá bùrì zèn lià bùrà Yü nii sùsùnà tē mē gurì tē dèñ nè ba nè gwa, dè jŷv mama. 51 Ku nè zigt Abelə gurì nè, ku ja va Zakari gurì tē nè, ba nè gwa Yü dəyaa tē dè *jonj kurə tē pwərə wa. Cígá, á mù nè swìn ku á con nè: Ba wá bùrì zèn lià bùrà tē mù lagurì tēntə mē yurì!

52 Càn wulè dè aba, Yü nii yənu tián tē. Á h borbiu tē, ku nè wáá ku pin cwəñə aba, sè á ma sùrí yənu mimii. Á tētə ba zwì, á ga ku cigá lià tē nè, ba nè pià, sè ba zv».

53 Mánjá tē nè, Zwezi nè vii ku bwálí tē nè, Yü nii yənu tián tē dè Farizian-ba tē lŷə yun tē zàn Zwezi yuu wa. Ba dàñ zàn, ba bwe wá bwíe mama yoyirə yirə yuu wa, 54 sè ba ma kè cigá, ba twá v nii sùràn nè, ba ma ja wá.

12

Ka cì tián nè dè gígara yoo
(Matíə 10.12, 26-27; 16.6-12)

1 Lià tē twi, ku mánjá tēntè wa, ba tv duən nè mùrù dè mŷran, ba ga ba vèli duən nɛɛ yun wa. Zwezi ma dí yáá, v swìn v karbiə tē con, v wú: «Á cŷa á tián nè dè *Farizian-ba níé bəlè tē nè, ku nè yi ndè sabwarì nè, ku nè yáá ñbìñ.

2 Ku tē mama, ku nè sègè, wá nan poni nè. Yá ku tē mama, ku nè yi diè yoo, wá nan kárá. 3 Mè ku mù nè pin, ku tē mē, á nè wá swìn yikunu wa, wá zəzəgi yŷcav wa. Yá ku tē á nè wá sŷsŷnt liù zŷn nè diè wa, ku nè sùñ, wá cèrì dəyun wa».

Liù tē nè mē, sè á dəri v fən
(Matíə 10.28-31)

4 Zwezi kúù swìn, v wú: «Á swìn ku á con, á dabara-ba: Á dàñ ká dəri lià tē, ba

† 11:30 11.30 Ninivè yi tŷfaru, ku wa lià tē yá yi cuna lià zənzən Yü yáá con. ‡ 11:30 11.30 Zwezi yi v tētə yoo nè v swìn. § 11:38 11.38 Ku yi Zwifə-ba Yü nii, sè ba ba jìàn sìn, ba ga dé wodiu.

nə gwi yura, yá ba ga wàrì won don ku kwa nè, ba fwa ba sùrí lá. ⁵ Á wá buri aba liù tē, á nē mē, sē á dēri. Á dərè liù* tē, v nē wáá aba, v duli mən diè wa, dē v nē gwa aba kwa nè. Cígá, á swìn ku á con, mē v mù nè á mē, sē á dēri!

⁶ Ba ba zənbii bonu yoli səbilurən bələ, naaa? Yá Yü ga ba ka nədu nə swēéé. ⁷ Yá Yü gəlì á yukoran tē mama á yuu wa. Á dānā ká pa fən ja aba. Á kukwa zənbii tē nə dáá!»

Ka twá Zwezi nə yoo

(*Matíə 12.32; 10.19-20; 10.32-33*)

⁸ Zwezi kùw swìn, v wú: «Á mù nè swìn ku á con nē: Dē liù nè swìn lià yáá con nē, dē v yəé á mù Zwezi, *Ləzwənə-Biu† tē dē wá buri Yü *maliké tē yáá con dē, v yi v mù cígá nē ti wá. ⁹ Yá liù tē, v nē wá buri dē, v yəri nē, lià yáá con, Ləzwənə-Biu tē dē wá buri Yü maliké tē yáá con, dē v yəri wá.

¹⁰ Liù tē mē, v nē wá swìn sɔɡv, v zigi Ləzwənə-Biu tē nə ku tiú wáá v cuna kwɪvɔn v ni. Yá liù tē, v nē wá twɪn Yü-**Sɪŋu* tē, ku tiú wàrì v cuna kwɪvɔn v ni, abada.

¹¹ Ba wá ja aba ba va *Zwifə-ba *jǝrǝ dii wa, nə á yəé tv tián yáá con nē, sē ba bǝrì á bǝrà. Ku mánǝ tē wa, á dānā ká pa ku tē, á nē wá fwa, sē á ma jon á tián, nə á yəé ku tē, á nē wá swìn, yoo ja aba. ¹² Yü-*Sɪŋu* tē wá kàrì aba, ku mánǝ tǝntǝ wa, ku tē á nē mē, sē á swìn».

Jjǝ ləyǝru tiú zwanst̩sara

(*Matíə 16.26; Likè 16.19-26*)

¹³ Labu tē wa, liù don wulə v swìn Zwezi con, v wú: «Karnyina, swìn á nubiu con, sē v tārà dē nē, wiən tē nē nyina nə yá dē nəba». ¹⁴ Zwezi le wá, v wú: «Á dabɛɛ, wáá nə tún nə, sē á bǝrì á wiən bǝrà, nə á yəé, sē á tārà á wiən?» ¹⁵ V ma pií v swìn ba mē con nē, v wú: «Á zurǝ á yura, á cia á tián nə zəni dē lià duən wiən ka ja yimən tē pa aba. Ləzwənə mu cígá tǝ ku wulə v wojan wa, dē v nē swǝ v yá jǝjǝ tiú nəfaru dē».

¹⁶ V dān ma sɪsarɪ zwanst̩sara ku tē ba con, v wú: «Bɛɛ don ká rǝ wodirən biga zəni. ¹⁷ V dān ma dǝ v ga swìn v tián con, v wú: «Á wá fwa nətǝ? Á ba bwálǝ jǝ, á keni á wodirən tē mē lá». ¹⁸ V ma ga v swìn v tián con, v wú: «Nǝnǝ, ku tē á nē wá fwa: Á wá má á təkələ tē, á pií á lwá nəfaran, á pǝé á mǝbia tē mama, dē á wiən tē duən á kǝ tē wa. ¹⁹ Ku kwa nə, á dān wá swìn á tián con, á wú: Biú, n jǝ wiən zənzən, n dé ku nə ja vələ bina dē bina, n dān wá

piən, n sǝi n nyu, n dé cànà!» ²⁰ Yá Yü swìn v con, v wú: «Bɛɛ ləyaru! Tɪtvn ku tē tǝtǝ nē, n mu wá zwǝé! Yá wiən tē mama nə kwɛn n tún n tián nə wá ji liù don nyiən!»

²¹ Zwezi ma sùrí lá, v wú: «Mǝ ku wá yá nətv ku pa liù tē nē, v nē pǝé wiən tē, tē kwənə nə dáá, v pin v tián nə, yá v ga ba won ja Yü yáá con nē».

Kəni á waa Yü nə

(*Matíə 6.22-34; 1 Timote 4.6-8; Ebərə-ba 13.5*)

²² Ku kwa nə, Zwezi swìn v karbia tē con, v wú: «Nǝnǝ, won tē nə pin á swìn á con nē, á wú: Á dānā ká pa á mu twara ja aba, dē ku tē, á nē wá dé, nə á yəé dē ku tē, á nē wá zv á yura nə. ²³ Á mu tǝ jǝ funə, ku doni wodiu. Yá á yura tē dǝ jǝ funə, ku doni gànǝ. ²⁴ Á ywǝǝǝ batɛnkanaɛ. Tǝ ba dwi, tǝ ma ba ce, tǝ ba pǝé tǝ kəni təkələ wa. Yá Yü ga pin tē tǝ nii wodiu! Á kukwa zənbii tē mama zənzən! ²⁵ Á wa twara tē, v nǝ jǝ, wáá v mu tē ku tǝni mancɪn tǝtǝ? ²⁶ Dǝ á nē wàrì ku tǝ nə mun tǝtǝ á fwa, bǝɛɛɛ dān nə pin yoo don twara jǝ aba? ²⁷ Á ywǝǝǝ á jǝn ká rǝ gapunə nə nanǝ nətv, tǝ ba tvǝja tǝ ma ba gànǝ dǝ swi. Á mù nə swìn ku á con nē dē, piú *Salumvɔn tǝtǝ dǝ v jǝjǝ tǝ mama, v wá gànǝ zwi, ku nə zǝn ku doni gapunə tǝntǝ nədu dē. ²⁸ Yá Yü dān nə ywǝǝǝ tǝ mù ká rǝ wa garan tǝtǝ yuu, tǝ nǝ yi tvtv, dǝ á mù, á nǝ jǝ funə zənzən á doni tǝ, v wá ywǝǝǝ á yuu nətǝ? Tǝ mù garan wulə ká rǝ wa zǝn tǝ nə, wá kǝ, ba dɪ mən nə jwɪan nə, Yü dān wá zv aba dǝ ganan nətǝ! Á wá á waa ken á nǝ wuuu! ²⁹ Á dānā ká gw á tián á pià mánǝ mama ku tē, á nē wá dé, dǝ ku tē, á nē wá nyu. ³⁰ Ku ya lià tē, luv nə tv ba, ba nə yəri Yü tē, nə gwi ba tián ba pià tǝ mù tǝntǝ mánǝ mama. Yá á mù á ja nyina Yü, v nə yəé ku tǝ nə mē aba. ³¹ Á tǝntǝn á kǝ á yáá lá, á pià Yü parì tē, yá ku kwa nə, Yü wá pa aba tǝ tǝ mama, tǝ nə mùrì aba».

Yü sǝn jjǝ wiən

(*Matíə 6.19-21*)

³² Zwezi kùw swìn, v wú: «Dān ká pa fən ja mù, pulibiə, ku nə ywǝn dǝ á nyina tǝ yurɪ, sǝ v pa á twá á dé v parì tǝ. ³³ Á yǝgǝ á wiən, á ga pa tǝ səbiu tǝ, á nə ni, zura nə! Á tǝs səbta lwaran tǝ, tǝ nə ba cǝgǝ. Á pià Yü *sǝn wozəŋǝ tǝ mù wiən tǝ, tǝ nə wàrì tǝ jén, abada. Tǝ wiən tǝntǝ nǝnǝ nə wàrì tǝ ba yí, zunzuran dǝ ga wàrì tǝ cǝgǝ. ³⁴ Bwálǝ tǝ nə, á wiən tǝ, tǝ kwənə

* **12:5** 12.5 Ku yi Yü. † **12:8** 12.8 Zwezi yi v tǝtǝ yoo nə v swìn. ‡ **12:24** 12.24 Lià duən bonǝ zənbii ku tǝ «sabakanan».

nə dáá, nə wulè lá, mə lá nə á waa tə də wulè».

Tùtònà tə, ba nə ba dwèe

(*Matìə 24.36-44; 25.1-30; Marəkə 13.33-37*)

³⁵ Zwezi kúò swìn, v wú: «Á wvìé á tànjá də voru, sə á suru á canan, á ja! ³⁶ Á yana ndé là tə nə, ba nə dànì ba yuu tíú, v nanja fúru vwiu canà v píí v biàn, v nə mà, sə ba sùru ba pa, v zv. ³⁷ Pupwən wá yà də tùtònò tə yuu tíú nə wá bà, v na də, ba nəjə! Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: U wá vwa v tànjá v pa, ba jèñ wodiu yuu wa. Yá v ga twá ba ladva ladva nii nə, v pa ba, ba dá. ³⁸ U nə twi ttitn kwìon nə, nə à yèò tbiñakuvu wa, yá v ga na də, ba nəjə, ba wá yà pupwən wa! ³⁹ Á wá tí, à ma man ku tə: Də diè tíú yà nə yèò májá tə, ñwìàn yáá nə wá bà, v yáá bá yá wá, v pa v zv diè tə wa. ⁴⁰ Á kənə á sírí, á də nyiən nə. *Ləzwənə-Biu^S tə wá bà, májá tə nə, á nə ba buja».

Tùtonzənu də tùtónkúkwìon yoo
(*Matìə 24.45-51*)

⁴¹ Piyerə dān ma swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, zwansisara tə yi nə cíci nyiən mù naaa, ku yi là mama nyiən?» ⁴² Yuu-Tiu ma le, v wú: «Wáà dān nə yi ku mù tùtònò yuu tíú tentə, v nə jə pùé nədú, v ga jə wubuja. U nə wá yà tùtònà tə duən tə yuu wa, sə v pa ba wodiu, májá tə nə, ku nə me. ⁴³ Ku tùtònò tentə wá yà pupwən wa, də yuu tíú tə ka píí ka bà diè wa nə, v nə yí wá də v wulè ku tùtòñi tə wa. ⁴⁴ Á mù nə swìn ku á con, cígá mama: Yuu tíú tə wá pa wá, v wiən tə mama yuu ywàwú. ⁴⁵ Yá də ku mù tùtònò tentə, nə swìn v təntian con nə, v wú: «Á yuu tíú tə dání, v ba twi.» U dān zàn v tv v tùtònduən tə yuu wa, v mà ba, v ga zv diju də sanyura wa, sə v búbunì. ⁴⁶ Ku mù tə wa nə, yuu tíú tə dān wá bà dñn don nə, v di tùtònò tə yuu wa, májá tə wa, v nə ba wá dànì. U dān wá kə ku tùtònò tentə can wa zənzən, ku ja vèli v tian. U ga wá pa ba kə v mù də là tə, ba nə yèri Yü bwálí nədú.

⁴⁷ Tùtònò tə, v nə yèò ku tə, v yuu tíú nə pià, yá v ga ba v sírí kenì, v ga ba ku tə fwa v yuu tíú nə pià, v wá na kafu yíá zənzən. ⁴⁸ Ku ga nə yà tùtònò tə, v nə yèri ku tə, v yuu tíú nə pià nə tun, yièn tə nə me, sə ba mà wa tə yura ba wá mà kafu yíá mancín. Liù tə nə, ba nə pín zənzən, ba wá jon ku tíú con nə zənzən. Liù tə con nə, ba nə tún zənzən, ba wá bwe ku tíú con nə, ba jon ba pālì lá».

Zwezi yi pwia liù
(*Matìə 10.34-36*)

⁴⁹ Zwezi kúò swìn, v wú: «Á yi à twi, sə à kə mən tia yuu wa. Yá à swə zənzən, sə tə manwarì tə suru! ⁵⁰ Á me, sə ba kə nə càn wa, ndə ba nə ləgè liù níá wa. Yá à wulè pucnù zənzən wa, ku ja vèlè májá tə, ku nii nə wá sú! ⁵¹ Á buja də à twi, sə à kə bícan síó tia yuu wa, yá ku tà nətú. Á mù nə swìn ku á con də, ku yi pwia, à wá kə tia yuu wa. ⁵² Ku nə zigi síún, là nə yi bonu diè wa ba wá pwèe, batwa zigi bələ nə, bələ zigi batwa nə. ⁵³ Nyina wá zigi bíú nə, bíú wá zigi nyina nə. Nuw wá zigi bəá nə, bəá də ga wá zigi nuu nə. Bari nuu wá zigi v bikinì nə, bikinì də wá zigi v bari nuu nə».

Ka lwarì májá tə tə dèñ yoo
(*Matìə 16.2-3*)

⁵⁴ Zwezi kúò swìn labu tə con nə, v wú: «Májá tə wa, á nə nì bakwan, də ku zəña yu yizwta con, də á swìn, lala, á wú: «Dwá* wá nà». Yá mə ku mù nə yáá tun. ⁵⁵ Yá də á nə nì vvu ku fuli, ku nanja jizən vān yuu, á yáá swìn, á wú: «Tia tə wá cən». Yá mə ku mù nə yáá tun. ⁵⁶ Níó bələ tiān-ba! Á wáá luv yuu də lanworu mímínan tətə mù dèñ á lwarì. Ku dān ya nətə, á ma wàri síún májá tə mù yáá á lwarì?»

N də n dnyu ka kə duən nə yoo
(*Matìə 5.25-26*)

⁵⁷ Zwezi kúò swìn v sírí lá, v wú: «Bèèe nə pín, á ba na á tiān con nə, á tə me, sə á tun nətú tə? ⁵⁸ Á nəjə ku nyinyiga: Kə cígá, sə n də n jari don kə duən nə, də á tə nə wulè cwəjə wa. Ku nə tà ku mù, ku wáá ku pín, v kəni mú liù tə nə búri búrà tə jun wa. Sə ku dān ká yá talikwa ku pa mú, də ba nə wá kə mú bán diè nəcuro jun wa, sə ba dilí mú bán diè wa. ⁵⁹ Ku ya cígá mama nə, à swìn n con: N bá nan ka bán diè təntə wa, də n wá ku jun təntə talikwa tanya tə ñwín».

13

Ka vəvəri kwa ka ma sá cəna nə à yèò ka ti

(*Zwan 8.24*)

¹ Ku májá təntə wa, là duən twi, ba swìn Zwezi con Galile nagwanaa là tə yoo, *Pilətə nə pín ba gv. Májá tə wa, ba nə wulè ba gvì vāná ba ma fwa *jwəjə, ba pín Yü nə, ba gva ba də. U guli ba jana də vāná tə jana duən wa. ² Zwezi ma le ba, v wú: «Á buja də, ba mù Galile tiān təntə, ba nə gva nə, yá là, ba nə yi cəna là, ba dwən Galile tiān tə duən tə, ku yoo

^S 12:40 12.40 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn. * 12:54 12.54 *Yizərayələ luv nii wa, dwá yi ka ziga yi yizwta ka ma ni.

tèntè nè yí ba tɛ yiri, naaa? ³ Á mù nè swìn ku á con dɛ, á nè wá wɛvəri á kwa, á ma sá á cuna, á dɛ mama wá tɛ ndɛ ba nɛ. ⁴ Silowe bérɛ naa tɛ ba nè lwà, ba ja dɛ ban ban tɛ tua, ku mà lià fugɛ nana ku gv. Á buɲa dɛ, ba mù nè cùgò, ba dwɛn *Zwerizalemɛ tián tɛ duɛn tɛ, naaa? ⁵ Á mù nè swìn dɛ aba, nɛtu dián. Yá dɛ á nè wá wɛvəri á kwa, á ma sá á cuna, á mama wá tɛ ndɛ ba nɛ».

Tíu ku nè ba bia zɪɲa tɛ zwansisara
(*Matíø 21.18-19, 43; Romɛ tián 2.3-6*)

⁶ Ku kwa nɛ, Zwezi ma swìn zwansisara ku tɛ ba con nɛ, v wú: «Bɛɛ yá jɛ kapɪru, ku nè wulɛ v kára wa. U twi, sɛ v kwa kapɪra, yá v ga wá won mama nɪ. ⁷ U dán ma swìn kára tɛ vala tɛ con nɛ, v wú: «Nɛ́n, bɪna batwa nɛ á yáá bà, à pià kapɪra kapɪru tɛ yuu wa, à ga ba won mama na. Gwɛɲɛ ku! Ku jon bwálí tɛ tutu». ⁸ Yá kára tɛ valɔ tɛ le wá, v wú: «Yuu tíu yá ku dɛdɛn ku tɛ, dɛ á wá kù ku dɛn tɛ mama, á kɪkarɪ á kɛ bubana. ⁹ Nɛtu dɪn don, ku wá zɪn bɪa bɪn don nɛ. Ku nè tà nɛtu, sɛ n dán pa ba gwɛɲɛ ku.»

Zwezi kwíán kan don tàná nè kwá
(*Matíø 12.9-13; Likè 14.1-6*)

¹⁰ *Zwifɛ-ba *sió dɪn nɛ, Zwezi wulɛ v kàrɪ ba *jírɛ diɛ don wa. ¹¹ Kayayɪv don dɛ yá wulɛ lá nɛ. Ku nè jɛ bɪna fugɛ dɛ nana, *zini yá jɪn wá ku gori, ku pa v yá kùb wàrɪ v kwánɪ míámíán. ¹² Máná tɛ nɛ, Zwezi nè nɪ kan tɛ, v bon wá, v ga swìn, v wú: «N jon n tián n yayɪv tɛ jun». ¹³ U tún v jìán v yuu wa, yá lala v kwíán, v ga wulɛ v bwɪ Yɪ nɛ. ¹⁴ Yá jírɛ diɛ yuu tíu tɛ lɪɲa zàn, dɛ Zwezi nè zwɛɛ ku mù kan tɛntɛ yayɪv tɛ sió dɪn nɛ. U dán ma swìn laluv tɛ con, v wú: «Dɪan bardv wulɛ á nè mɛ, sɛ á tun, á bián tɛ mù dɪan tɛntɛ nɛ, á pa ba zwɛɛ á yayɪran tɛ, á ga yá sió dɪn tɛ!» *Yuu-Tiu ma le wá, v wú: ¹⁵ «Níó bɛlɛ tián-ba! Sió dɪn nɛ, á ba yáá kùrɪ á nav, nè á yɛó á bɪnà, á pa ku nyu níá. ¹⁶ Sɛ ku mù kan wá tɛ, v nè yɪ *Abɛrahámɛ nàv *Sítana nè vwɛ, bɪna fugɛ dɛ nana, ku yá mɛ, sɛ á kùrɪ wá v ɲwanɪ tɛ wa, sió dɪn nɛ».

¹⁷ Zwezi liu tɛ ken v dɪɲa tɛ mama dɛ cavɪra, yá laluv tɛ mɛ può poli Zwezi tutɔnzɛɲɛ tɛ mɛ yuu wa, v nè tɔɲa.

Wobiu nɛmanbiɛ don yuu wa zwansisara

(*Matíø 13.31-32; Marɛkɛ 4.30-32*)

¹⁸ Zwezi ma swìn, v wú: «Yɪ pàrɪ tɛ dɛ bɛɛɛ nè nyun? Bɛɛɛ nè á wáá ku á ma maɲa? ¹⁹ Ku yɪ ndɛ wobiu nɛmanbiɛ nɛ. Bɛɛ don dán tí ku, v dù v dɛɲɛ vara wa. Ku ma pɛn ku fwa tív, zɛnbii dɛ ga bà, tɛ fwa tɛ pwalan ku nɛɛ wa».

Sabwarɪ yuu wa zwansisara

(*Matíø 13.33*)

²⁰ Zwezi ma kùb swìn, v wú: «Bɛɛɛ nè á wáá Yɪ pàrɪ tɛ, á ma maɲa? ²¹ Ku yɪ ndɛ sabwarɪ nɛ, kan don nè tí mun zɔɲa yíɛ batwa, v kɛ ku wa. Tɛ mama dán ga zàn tɛ fulɪ».

Mimii pɪɪɪan yoo

(*Matíø 7.13-14, 21-23; 8.1-12*)

²² Zwezi twá tɪan dɛ tɪbii wa, v kàrɪ v ga vɛlɛ *Zwerizalemɛ. ²³ Liù don ma bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, lià mancɪn nè wá jon ba tián, sɛ ba ja mu tɛ, ku nè ba zwɛɛ Yɪ con?» Zwezi ma le ba, v wú: ²⁴ «Á kɛnɛ dián, sɛ á twá mimii pɪɪɪan tɛ, á ma zɔ. Á mù nè swìn ku á con nɛ, lià zɛnzɛn wá pià, sɛ ba zɔ ba ga bá wánɪ. ²⁵ Máná tɛ nɛ, diɛ tíu nè wá zàn, v swaga v mimii, á wá ga kára wa. Á wá mà mimii nè, á ga swìn, á wú: «Yuu-Tiu, sùrú n pa nè zɔ!» U wá le aba, v wú: «Á yèrɪ bwálí tɛ, á nè nan!» ²⁶ Á dán wá swìn v con, á wú: «Nɛ dí, nè ga nyu dɛ mú. N kàrɪ nè tiv conɪ wa». ²⁷ U tɛ kùb wá swìn á con nɛ, v wú: «Á yèrɪ bwálí tɛ, á nè nan. Á fàrá á nan kwa á bɪan nɛ, á mù mama, á nè tun yokɔkwɪnan». ²⁸ Á vɛlɛ bwálí tɛ nɛ, á nè wá bubwi, á ga dɪɲa á jɪfwɪ á fɪfaga, máná tɛ, á nè wá na á nɪbara *Abɛrahámɛ dɛ *Yɪzakɛ dɛ *Zwakɔbɛ dɛ Yɪ nii *sùsùnà tɛ mama Yɪ pàrɪ tɛ wa. Yá ba ga wá dɪlɪ á mù bérɛ kwa! ²⁹ Lià wá nan saparan banɪa tɛ mɛ, ba bà ba fwa dɪɲɛ Yɪ pàrɪ tɛ wa. ³⁰ Ku mù nè pɪn, lià tɛ duɛn, ba nè ya talɪkwa lià síún tɛ, dán wá yá tɛntɛn lià. Yá ba tɛ, ba nè ya tɛntɛn lià síún tɛ, wá yá talɪkwa lià».

Zwezi wulɛ cwɛɲɛ wa, v vɛlɛ Zwerizalemɛ

(*Matíø 23.34-39; Likè 19.41-44*)

³¹ Ku máná tɛntɛn wa, *Farɪzɪan-ba wa lià duɛn twi, ba yí Zwezi yɪra, ba ga wú: «Nan yɛbɛ, n va bwálí don, *Erodɛ nè pià, sɛ v pa, ba gv mú yɪrɪ». ³² Zwezi ma le ba, v wú: «Á vɛlɛ á swìn ku mù bɛɛ tɛntɛ, v nè ja yɪpɪrɪ ndɛ zwɛɲɛ dɛ, á lɪ *ziniɛ, á ga zwɛɛ yayɪran, zàn dɛ jwɪan. Yá dɪan batwa nii nè, à wá zwɛɛ à tutɔɲɪ. ³³ Yá ku mɛ, sɛ á le á va á cwɛɲɛ tɛ zàn dɛ jwɪan dɛ kaan, ku nè wá mɛ, sɛ ba gv Yɪ nii *sùsùnɔ bwálí don nɛ, dɛ ku nè tà *Zwerizalemɛ nè yɪrɪ.

³⁴ Zwerizalemɛ tián-ba, Zwerizalemɛ tián-ba, á mù lià tɛ, á nè gwɪ Yɪ nii *sùsùnà tɛ, á ga dɪlɪ ba tɛ, Yɪ nè tun á con, dɛ kapana! Nɛɛ bagalɛ nè, á sónɪ, sɛ á kɛ aba á sɛpuni nè, ndɛ cɛrú nè yáá kɛ ku cɛbii ku vánà dɛn nɛ, yá á ga wá ku sɛɛ! ³⁵ Á nɛɲɛ, Yɪ wá dɔgv v *diɛ tɛ, ka nè wulɛ á con, míámíán. Yá dɛ ku mama,

à mù nè swìn ku á con: Á kúò bá na nè, ku ja vèlè, á nè wá swìn, á wú: <Yú wá fwa zèni liù tè yura, v nè biàn *Yuu-Tiu yuri yuu wa!> »

14

Zwezi zwèe yayigv yayigv Zwifè-ba sié dún tè nè

(Likè 6.6-11; 13.10-17)

1 *Zwifè-ba *sié dún don nè, Zwezi vèli *Farizian-ba yuu tíú don sán, sè v dé wodiu. Yá ba yíá ga wulè v yuu wa. 2 Bèe don, yayigv nè yáá fulf wá, ziga Zwezi yáá con nè. 3 Zwezi ma bwe Yú nii *yènu tián tè dè Farizian-ba, v wú: «Nè Yú *nii tè, v nè pín *Moyizè nè, pín cwèjè, nè à yèé ku wá pín cwèjè, sè ba zwèe yayigv nè sié dún nè?» 4 Yá ba tanj ba nii. Zwezi dán ma jè wá v zwèe v yayigv tè, v ga pa v vií. 5 U dán swìn ba con nè, v wú: «Á liù biù, nè à yèé v nau nè, tua vèli wa sié dún nè, ku tíú yáá li ku lala. Nè à yèé, ku tà nètu?» 6 Ba wá wàní wá ba le ku yoo tè yuu wa.

Ka kúri bwálá yoo

(Matìè 23.5-12; Romè tián 12.3)

7 Zwezi ní nètu lià tè, ba nè twi dijè tè nè, kúri bwálá ba jèni. U dán ma sísari zwansísara ku tè, v ma swìn ba mama tè con, v wú: 8 «Dè liù nè bon mú v fúru vwíu càna wa, dàn ká va n jèñ lèzwènfaran yijaa nè. Ba wáá lèzwènfaru don ba bonjè, v nè dwn mú. 9 Yá diè tè tíú, v nè bon á mè bèlè tè, wáá v twi, v swìn n con, v wú: <Zàn n yá bwálí tè, n pa ku tíú nè>. Ku májá tè wa, ku wá yá kanj ku pa mú, sè n zàn dè cavira, n va n jèñ kwa con nè. 10 Ku mù tè yuri nè, ba nè bon mú dijè, sè n va jèñ kwa con, sè májá tè wa, liù tè, v nè bon mú, nè wá bà, sè v swìn n con nè, v wú: <Á dabèe, bàá, di yuu con bwálí nèzèjè nè!> Ku mù tè kwa nè, ku wá yá dun ku pa mú lià tè mè yáá con, n dè ba nè dé. 11 Liù tè mama, v nè wá zìn v tián yú nè, v wá cú. Yá liù tè, v nè wá mun v tián, yuu wá kè yú nè».

12 Zwezi dán ga swìn liù tè con, v nè bon wá dijè tè, v wú: «Májá tè, n nè bon dijè, ku nè swè ku yí yicav, nè à yèé dèdèni, dàn ká bon n dabara, nè à yèé n nubta, nè à yèé n diè lià, nè à yèé n sèpuni jìjè lià. Dè n nè bon ba, ba dè wá wàní mú ba bon. Yá ba wá twá nètu, ba ma njwín mú. 13 Yá n dán nè fwa càna wodiu, sè n bon zura, dè lèzwènkikaran, dè gwanan, dè lilirèn. 14 N piùé wá poli, ba nè bá wàní tè ba njwín yuri. Yú nè wá njwín mú májá tè wa, ba tè, ba nè yí cigá tián tè nè wá bwín ba nan».

Wodiu nèfaru don zwansísara (Matìè 22.1-14)

15 Tè yìèn tètè kwa nè, liù tè, ba nè bon tè wa liù don swìn Zwezi con, v wú: «Pupwèn wulè dè liù tè, v nè wá dé wodirèn càna Yú pàrì tè wa!» 16 Zwezi sísari zwansísara ku tè, v swìn v con, v wú: «Bèe don ken dijè nèfaru, v ga bon lià zènzèn. 17 Wodiu tè dijè májá wa, v tun v tòtònd, sè v swìn lià tè con, v nè bon tè, v wú: <Á biàn síún, wièn tè mè sírí ken>. 18 Yá ba ladva mama lwáñ v nii dè, v bá bà bèe tè con nè. Tèntan bèe tè swìn tòtònd tè con, v wú: <Á ní kárá yá ku mè, sè á va á na ka. Á lòri mú, sè n yá nè, á ba wàní>. 19 U don dè swìn v con, v wú: <Á yè nian fugè, á ga vèlè, sè à dèdèni tè. Á lòri mú, sè n yá nè, á ba wàní>. 20 U don dè kúò ma swìn, v wú: <Á dán nè swe síún. Ku mù nè pín, á wàri lá à vèli>.

21 Tòtònd tè ma pií v va v yuu tíú tè con, v pa wá ba nè le nètu. Diè tíú tè luja zàn, v ga swìn v tòtònd tè con, v wú: <Vèli lala tuv tè cwèjè yuu, dè kanporu wa, sè n ja zura dè lèzwènkikaran, dè lilirèn, dè gwanan, n ja bà>. 22 Ku nè kèèñ mancín, tòtònd tè twi, v swìn, v wú: <Yuu tíú, nè twá n nii tè nè, yá bwálí tè ga lá>. 23 Yuu tíú tè ma kúò swìn v tòtònd tè con, v wú: <Vèli gau conj yuu dabwaran yura nè, sè n kálí lià tè, sè ba zu, sè à diè tè sú. 24 À mù nè swìn ku á con: Lià tè, ba nè dí yáá, ba bon tè nèdva dè bá dé à wodiu tè!> »

Nètè nè liù twá v ma jì Zwezi karbiu

(Matìè 10.37-39; 16.24-26; Marèkè 9.49-51)

25 Lalvù piùé Zwezi kwa cwèjè yuu. U ma pií v vèvèri, v swìn ba con, v wú: 26 «Liù tè, v nè twi á con, ku tíú mè, sè v li v nuu, dè v nyuna, dè v kan, dè v bisíná, dè v nubta, dè v nakwana, dè v tè tèntian mu tè sonu yoo v waa. Ku nè tà nètu, v bá yá à karbiu. 27 Liù tè, v nè pià, sè v ya à karbiu, ku tíú mè, sè v sèe v dé càndè nè. Ku càndè tètè yin dè v nè tìga dagarv yuu wa. 28 Dè á liù nè pià, sè v lwá bórè naa, ku di ban ban, ku tíú mè, sè v jèñ tu v dí yáá, v pià diè tè sèbiu nii, sè v ga jén, dè v nè ja sèbiu ku yí, sè v ma lwá ka v zwèe. 29 Ku nè tà ku mù, v nè dìga ka dèni, v ga wá zwèe. Ba dèni tè mè, ba nè wá na ku nètu, wá mun ku tíú, 30 dè ba swìn, ba wú: <Bèe wá tè dìga v diè dèni, v ga wá zwèe>».

31 Zwezi kúò swìn, v wú: «Più don nè pià, sè v va v ta v don più. U dán dí yáá v jèni, v búv n jén, dè v nè wáá pamana mùrù fugè, v ma tè v dèjè tè pamana mùrù sapva. 32 U ní dè, v wàri, v wá tun lià, sè ba pa kori più tè don tè nè dè, v tè ba bwèlè, sè sié ya ba pwèrè wa».

³³ Zwezi ma kúð swìn, v wú: «Kv nøtu tē nē, á liù mama wàri à karbiu v yanì, dē kv tíú nē wà vɪ v wiēn tē mē, v nē jē».

Nakwan ka nē ba funē jē yoo
(Matíē 5.13; 11.15; Marəkē 9.50)

³⁴ «Nakwan ya won, kv nē zian. Yá ka nyuja nē nan, ba kúð wàri ka ba pin ka pii ka janì nyuja. ³⁵ Ka kúð ba zian, ka pa tia dē nē, ka ma kúð wàri kárá wa ka kēni, sē kárá tē wiēn bɪ zēni. Ka dān ya ba wá dugv kárá wa. Liù mama dān mē, sē v kē diān, v sùri v zian, v cugv zēni!»

15

Piē tē nē jin zwansisara
(Matíē 18.11-14)

¹ Lanpolna tē, dē lià tē duēn tē, ba nē yi cuna lià, tē mama fàru ba yí Zwezi yira, sē ba cugv v sugv. ² *Farizian-ba dē *Zwifē-ba Yui nii *yēnu tiān tē nyujwun, ba wú: «Bēē wá tē dē cuna lià sēē ba wulē duēn nē, v ga dé dē ba». ³ Zwezi dān ma sisari zwansisara kv tē, v ma sisari ba, v wú: ⁴ «Bēēē nē á buja yoo kv tē yuu wa? Bēē nē jē pee hí, yá tē wa nēdu ga jén. U wá yá tē sapwinta dē fugē dē nugv tē duēn tē gau tē wa. U dān ga va v pià ka tē, ka nē jén tē, wuuu v va v na ka. ⁵ U dān nē ni ka, v piē poli, v ti ka v kē v para wa, v ja va v sán nē. ⁶ Máná tē wa, v nē yí v sán nē, v wá bon v dabara dē v yira lià, v swìn, v wú: «Á fwa pupwēn, ndē á mù nē, á nē ni à piē tē, ka nē yá jén tē yiri». ⁷ Mē nētu nē, á swìn á con nē, dē pupwēn wá yá Yui sán nē, dē cuna liù nēdu nē nē vōvəri v kwa, v ma sá v cuna tē. Kv dwēn lià sapwinta dē fugē dē nugv, ba nē buja, dē ba yi cigá tiān, ba nē ba buja dē ba mē, sē ba vōvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna tē».

Səbikulu tē nē jén

⁸ Zwezi kúð swìn, v wú: «Kan nē ja cuna səbikulan* fugē, nēdu ga jén yoo. U dān surv cānù, v zwarv diē tē, v ga pià kv zēni, v na. ⁹ U nē twi, v bà v na kv, v bon v budonēn, dē v yira lià, v ga swìn, v wú: «Á yana pupwēn wa dē nē, á nē ni à səbikulu tē, kv nē jén tē yiri!». ¹⁰ Mē kv nētu tē nē, á swìn á con nē, dē Yui *malike yáá na pupwēn zēnzēn Yui *sán nē, dē cuna liù nēdu nē vōvəri v kwa, v ma sá v cuna».

Biù tē, v nē jén yoo
(1 Zwan 3.1)

¹¹ Zwezi ma kúð swìn, v wú: «Bēē don jē bta bələ. ¹² Ba wa nēmaa tíú tē swìn v nyuna tē con, v wú: «Á nyuna, pa nē n jijē tori tē, á nē mē, sē á na». U nyuna tē ma tārā v jijē wiēn tē v pa v bta bələ tē nē.

¹³ Kv nē fwa dtan bələ, ba nēmaa tíú tē yē v tori tē, v dé v ga nan, v va luv, kv nē njóná. Kv mù bwáli tē wa nē, v cugv v jijē tē mama mu kukwun tē wa, v nē ti v tiān v kē.

¹⁴ Máná tē wa, v nē cugv v jijē tē mē v zwēē, niēn nēfarv twi, tē tv luv tēntē wa, yá v dān kúð ba won mama jē. ¹⁵ U dān ma va, v pià tutwɪ tv tē liù don con. Kv tíú ma ti wá, v pa v va v kári wa, v pa v cì v twərən† nē. ¹⁶ U yá swē, sē v twá v dé twərən tē wodirən tē, yá liù mama ga ba tē wá pin.

¹⁷ U dān ma jēn v bün v cān tē yuu wa, v ga swìn v tiān con nē, v wú: «Á nyuna tütünā tē mama dé wodirən ba ge, yá á ga ti dē niēn yəbē! ¹⁸ Á wá pii á va á nyuna tē con, á ga wá swìn v con, á wú: Á nyuna, á cugv Yui nē, á ma cugv n dē nē. ¹⁹ Á kúð wá mē, sē n ywān nē ndē n biù nē. N dān ti nē, n ma fwa ndē n tütünv tē don nē.» ²⁰ U dān ma tv cwənjē wa, v pii v biān v nyuna tē con.

Dē v tē nē njóná dē ba diē, v nyuna ni wá, v yinogē ga ti wá. U dəri v va v jóri wá, v piri wá v kē v nē, v ga kukwál wá. ²¹ Biù tē dān ma swìn v con nē, v wú: «Á nyuna, á cugv Yui nē, á ma cugv n dē nē. Á kúð wá mē, sē n ja nē n bon n biù». ²² Yá v nyuna tē swìn v tütünā con, v wú: «Á jana ganv tē kv zēni, nē dwēn tē duēn tē mama, á ja bà lala, á ma zv wá. Á kēnē jifl† v jifva nē dē natura v nēē nē. ²³ Á jana napwala tē, nē nē koni, kv tün nuga tē, á ja bà á gv. Nē fwa pupwēn dijē. ²⁴ Á biù tē, á nē na, yá tga, yá v dān pii v bwin v nan tian wa, v yá jén, yá á pii á na wá». Ba dān ma wulē ba fwa pupwēn dijē.

²⁵ Kv máná tēntē wa, dē kv bēē tē biù nəkwia tē wulē kári wa. Máná tē, v nē pii, v bà v bwəlē sán, v ni gwaran kori, ba ga se. ²⁶ Máná tē, v yí sán, v bon v nyuna tē tutunbiu tē don v bwe, sē v na kv tē nē fwa tē dēn. ²⁷ Tutunbiu tē ma le wá, v wú: «N nyánv tē nē pii v bà. N nyuna ma pa, ba gv napwala tē, nē nē koni ka jigi tē, v nē pii v na v biù tē dē v yira zurē yiri». ²⁸ Biù nəkwia tē lɪja ma zān, v ga vɪ, sē v zv diē tē wa. U nyuna ma nan, sē v ja wá, v ja zv. ²⁹ Yá biù tē le v nyuna, v wú: «Á nyuna, cugv yəbē! Bina kapupu nē, á tɪja á pin mɪ. Yá á ga wá n nii vɪ yoo nēdu wa. Yá n ga wá nē buna tətē dē pin, sē á ma fwa pupwēn dijē, sē á dē á dabara dé. ³⁰ Yá máná tē, n biù wá tē nē pii v bà, v mù tē, v nē dí n jijē tē mama v zwēē dē kacwara, mē v mù tē nē nē n pa, ba gv napwala tē,

* 15:8 15.8 Cuna səbikulu nēdu yi yitvri nēdu tutwɪ njwírán. † 15:15 15.15 *Zwifē-ba con, twərən yi vānā tē, tē nē yi durēn wiēn. ‡ 15:22 15.22 Kv yi, sē ba ma pa dun biù tē nē.

ka nè ja nuga tɛ ba pa!> ³¹ U nyuna tɛ ma swɪn, v wú: <Á biú, n wulɛ máǵá mama dɛ nè. Yá ku tɛ mama à nè ja yɪ n mù nyiɛn. ³² Yá nè mɛ, sɛ nè fwa pupwɛn diɲɔ. N nyánú tɛ, n nè na tɛ, yá tɛga. Yá v ma pií v bwin v nan tɛan wa. U yá jén, yá à ga pií à na wá!> »

16

Jijɛ tíú don dɛ liú tɛ, v nè ywàǵá v tutɔnan yuu swɪan yoo

(1 Timote 6.17-19; 1 Piyerɛ 5.2; Matie 6.24)

¹ Zwezi swɪn v karbia tɛ con, v wú: «Jijɛ tíú don nè wulɛ v yá jɛ liú, v nè ywàǵá v tutɔnan yuu. Ba ma bà ba swɪn v con dɛ, liú tɛ, v nè ywàǵá v tutɔnan yuu, tɛ gɪrɪ v wiɛn tɛ. ² Yuu tíú tɛ ma bon wá, v ga swɪn, v wú: <Bèèè nè, à nèñ n yuu wa? Birɪ nè, n nè tun n tutɔɲɪ tɛ nɛtu, n nè kúv wàri à tutɔnan tɛ yuu n ywàǵá tɛ yɪrɪ.> ³ Bɛ tɛ ma swɪn v tiàn con, v wú: <Á yuu tíú tɛ wá diɲɪ nè à tutɔɲɪ tɛ wa. Á dǎn wá fwa nɛtɛ? À ba diàn jɛ, sɛ à ma vara à dɛ, cavɪra ga wá ja nè, sɛ à lɔri, à dɛ. ⁴ Á yèé ku tɛ, à nè wá fwa. Máǵá tɛ nè, à nè wá kwɪn à bwálɪ tɛ nè, sɛ lià wá ja nè, ba kɛ ba diè wa.> ⁵ U dǎn ma pa, v yuu tíú jɪɲa tɛ mama bà nɛdu nɛdu. U ma swɪn tɛntɛn tíú tɛ con, v wú: <Bagalɪ nè wulɛ n mù dɛ à yuu tíú tɛ pwɛrɛ wa?> ⁶ U ma le wá, v wú: <Nuga barikiɛ bíi.> Bɛ tɛ ma swɪn, v wú: <Nèñ n jɪɲɪ sagɪ tɛ nè, jèñ tɪa lala, n púpúnɪ barikiɛ finu.> ⁷ U ma kúv swɪn v don dɛ con, v wú: <Sɛ n mù, bagalɪ nè wulɛ n yuu wa?> U dɛ ma le, v wú: <Muna ganlwaran biɛnu.> Bɛ tɛ ma swɪn v con, v wú: <Nèñ, n jɪɲɪ sagɪ tɛ, púpúnɪ biɛna.> ⁸ Ku mù liú tɛntɛ, v nè ywàǵá tutɔnan tɛ yuu, v nè yɪ v nè tɔɲa kunkun yiɛn tɛ, yuu tíú tɛ bùà v nè, v nè fwa ku swɪan tɛntɛ yɪrɪ. Ku yɪ cigá, lià tɛ, ba nè yɪ luv ku tɛ nè tɪ ba, yèé swɪan ba doni lià tɛ, ba nè ya poni lià.>

⁹ Zwezi ma súri lá, v wú: «Yá à mù nè swɪn á con, à wú: Á jana luv jɪjɛ ka tɛ, á ma pià dabara. Máǵá tɛ wa, á wiɛn tɛ nè twí tɛ zwèe, sɛ ba wánɪ ba sèe aba dii tɛ wa, tɛ nè bà cùgà. ¹⁰ Liú tɛ, v nè yɪ pùé nɛdu tíú yobii wa, v wá yá pùé nɛdu tíú yofaran tɛ dɛ wa. Liú tɛ, v nè tɔɲa kunkun yiɛn yobii wa, v wá tun kunkun yiɛn yofaran tɛ dɛ wa. ¹¹ Dɛ á nè wá pùé nɛdu tiàn yɪn á kunkun yiɛn tɛtɛ, ka ja tun waa nè, wàà nè wá pa aba cigá cigá wozɛɲɛ tɛ, naaa? ¹² Dɛ á nè wá pùé nɛdu tiàn yɪn dɛ liú don jɪjɛ wɛn, wàà nè wá pa aba jɪjɛ wiɛn tɛ, tɛ nè yɪ á tɛntɛn nyiɛn?»

¹³ Tutɔnbui tɛlɔ, v nè wáà v tɔɲa, v pun yun tiàn bɛlɛ nè. U nè fwa ku, v wá sóni v don, v ga dún v don. U wá sèe v don nii, v ga vɪ v don nii. Á wàri á twá duɛn á tɔɲa á pun Yɪ, dɛ tɪa yuu jɪjɛ nè.>

Zwezi swɪn yiɛn duɛn yuu wa
(Matie 5.18, 31-32; 11.12-13; Marɛkɛ 10.11-12)

¹⁴ *Faruzian-ba tɛ, ba nè swɛ sɛbiu tɛ, cugv Zwezi sùràn tɛ, ba ga zàn ba wulɛ ba muɲa wá. ¹⁵ Zwezi ma swɪn ba con, v wú: <Á yɪ lià tɛ, á nè birɪ á tiàn dɛ, á yɪ cigá tiàn lɛzoni yáá con, yá Yɪ yèé á bɪcan tɛ waa tɛ. Ku tɛ ku nè jɛ funɛ lɛzoni yáá con nè, ya wopɔpɔnù Yɪ yáá con nè.>

¹⁶ Ku jɪjɪ nè, ku yá yɪ Yɪ *nii tɛ, v nè pun *Moyizɛ nè saga tɛ, dɛ Yɪ nii *sùsùnà saga tɛ yá nè tɔɲa. Ku twi ku zɪgɪ Zwan* nè. Ku kwa nè, ba swɪn sɔywanúv, ba wú, Yɪ wá dɛ v pàri tɛ, yá liú dɛ mama ya v kɛni diàn, sɛ Yɪ dɛ pàri v yuu wa. ¹⁷ Lanworu tɛ dɛ tɪa wáà tɛ jén mwálɪ mwálɪ, yá won ga wàri Yɪ nii tɛ mancɪn dɛ ku cùgà.

¹⁸ Liú tɛ mama, v nè dugv v kan, v ga swe v don, v fwa bacwan. Yá liú tɛ, v nè swe kan tɛ, v barɪ nè dugv, v dɛ fwa bacwan.>

Jijɛ tíú tɛ dɛ Lazarɛ
(Likè 6.20-21, 24-25)

¹⁹ Zwezi ma sɪsari, v wú: «Jijɛ tíú don nè yun lá, v nè zwɪ ganstan mwɪn, dɛ gankukalan nɛpon tɛ dun mama. U yá wulɛ ywánɪ wa, v ga dɛ ku tɛ, ku nè ziɛn. ²⁰ Lalanɲ don dɛ yun lá, ba nè bonɔ Lazarɛ, v yura nè súé dɛ nuran. U yá tégé jɪjɛ tíú tɛ diè mimiɪ nè. ²¹ U yáá pià, sɛ v dɛa womunɛ tɛ, tɛ nè nanɲa wodiu tabɪv tɛ yuu nè, tɛ twi. Ku nè dwɛn nɛtu, kukuri twi, tɛ dàli v yura nuran tɛ.>

²² Dun don nè, zɔrv tɛ twi v tɪ, yá *malɪkɛ tɪ wá, tɛ ja va Yɪ *sàñ, *Abɛrahámɛ sɛpuni nè. Jijɛ tíú tɛ dɛ twi v tɪ, ba ma gùri wá. ²³ Jijɛ tíú tɛ wulɛ, v dɛ càn zɛnzɛn tɛga bwálɪ tɛ nè. U zɪn v yáá v kɛ yɪ, v ga na Lazarɛ, v jèé yɪɲɔɲɪ Abɛrahámɛ sɛpuni nè. ²⁴ U dǎn ma mà nii, v wú: <Á nyuna Abɛrahámɛ dɛri à yinɛgɛ, à nè dɛ càn zɛnzɛn mɛn tɛtɛ wa yɪrɪ. Tun Lazarɛ, sɛ v kɛ v jɪfɔa nii níá wa, v ma zùri à nɛndɛli.> ²⁵ Yá Abɛrahámɛ dǎn swɪn, v wú: <Á biú, lií n tiàn dɛ, n nɪ wiɛn zɛnzɛn n tɪa yuu yanv tɛ wa. Yá Lazarɛ mù ya liú tɛ, v nè di càn dɛ càn v mu tɛ wa. Stún nè, v bɪcan dǎn zùri, n mù ga wulɛ càn wa. ²⁶ Ku tɛ nè dwɛn tɛtɛ, woru nɛfaru wulɛ nè dɛ aba pwɛrɛ wa. Yá lià tɛ, ba nè pià, sɛ ba zɪgɪ á con, ba bà nè con ku wàri. Nè dɛ ga wàri á con nè vɛli.>

* **16:16** 16.16 Ku mù Zwan tɛntɛn nè yɪ *Zwan-Batise, v nè li lià níá wa, ku twá dɛ Yɪ yɪrɪ.

²⁷ Jijé tiú tē ma swìn, v wú: «Á lòri mú, à nyina, sē n tún Lazarē à nyina diē wa nē. ²⁸ À ja nubia bonu lá nē. Tún Lazarē, sē v va v swìn ba con, sē ba dē dàn ká bà càn bwálí ku tē nē». ²⁹ Abērahāmē ma le, v wú: «N nubia tē jē Yū *nii tē, v nē pūn *Moyizē nē saga tē, dē Yū nii *sūsūnā saga tē. Ba mē, sē ba twá sugv tē nii nē, ku nē pūpūnī saga tē wa». ³⁰ Jijé tiú tē swìn, v wú: «Kv cūcī wá yí, à nyina Abērahāmē. Liū dān nē pií v nan tiga con nē, v va v yí ba, ba wá vōvəri ba kwa, ba ma sá ba cūna». ³¹ Yá Abērahāmē tē swìn v con, v wú: «Dē ba nē bá sēe Yū nii tē, v nē pūn Moyizē nē saga tē nii, dē Yū nii sūsūnā saga tē nii, ba bá sēe liū don dē nii, dē ku tiú nē swē, sē v nan tiga wa dē.»

17

Ka pií ka yá Yū cwəŋə yoo

(*Matīə 18.6-9, 21-22; Marəkə 9.42; 1 Korētə tián 8.9-13; 10.32*)

¹ Zwezi swìn v karbia tē con nē, v wú: «Yìèn wá yá lá, tē nē wá pa lià dugv Yū cwəŋə tē ka jén. Yá lēe wulē dē liū tē, v nē pūn ləzoni fwa cūna! ² Kv wá kəkwanī ku tiú con nē, dē ba nē vwē kapan nēfarv v bian nē, ba dī muv nía wa, dē v nē pa ba labwana tún cūna. ³ Á cīa á tiàn nē zēni!

Dē liū tē, v yī n nubiu *Kərisē yūri, nē fwa cūna, swìn v con dē n yanwian mama. Yá dē v nē vōvəri v kwa, v ma sá v cūna tē, sē n kwen tē n lī n dē wá pwəwə wa. ⁴ Dē n nubiu nē cūgū n nē, nēe barpe dē dūn nēdv wa, yá dē ku nēe tēntē mama, v yáá bà v swìn n con dē, v pià, sē v vōvəri v kwa, v ma sá v cūna tē, sē n dē kwen tē n lī v pwəwə wa».

Kən n waa Zwezi nē

(*Matīə 17.20; Marəkə 11.22-26*)

⁵ *Tūntūna tē swìn *Yūu-Tiu con, ba wú: «Pa nē waa tē, nē nē kēni n nē súri wuu!» ⁶ V ma le, v wú: «Dē á nē kēni á waa Yū nē manci tētē, yá kv ga yī ndē wobiu nēmanbiē nē, á waa tūv nēfarv con, á swìn: «Gv n zān n va n cwēn muv tē wa!» Yá kv wá sēe á nii».

Tvntunbiu tvntvŋj

⁷ Zwezi kúv ma swìn, v wú: «Á wa liū mama bá sēe, v fwa yoo kv tē: Liū nē jē tvntunbiu, v nē vōli kárá v vārì, nē á yēé v cì vānā nē, dē v nē pií v biàn, kv tiú tē bá swìn v con dē, v bà lala, sē v dē. ⁸ V wá swìn tvntunbiu tē con nē, v wú: «Kwen wodiu, n kē duēn nē, zv n tvntunganan, n

ti à wodiu, n tún n pa nē, á dē á ga nywìn. Kv kwa nē, sē n dē dān dē, n ga nyv». ⁹ Tvntunbiu tē bá ja jūnā v nē, v nē tun kv tvntvŋj tē, v pa wá tē yūri? ¹⁰ Mē kv yá nētv, kv pa á dē nē: Máná tē nē, á nē wá fwa kv tē mama, ba nē yá buri aba, á swiàn, á wú: «Nē ya tvntunbia, kv ya nē tvntvŋj, nē nē tun muv.»

Zwezi pūn yazurə dayaran fugə nē
(*Likə 5.12-14; Matīə 8.2-4*)

¹¹ Zwezi twá Samari dē Galile nagwanēe suswian tē wa, v kēēn, v ma vōli *Zwerizalemē. ¹² V nē vōli v zv tvv don wa nē, v nē zwi, dē dayaran* fugə nē tē biàn, sē tē jéri wá. Ba twi, ba ziga yūŋvna, ba ga bubwi, ba wú: ¹³ «Karnyina Zwezi, dəri nē yinəgəl!» ¹⁴ Zwezi nī ba, v ga swin ba con, v wú: «Á vōlē á buri á tiàn *Zwifə-ba Yū *jōŋwana tē nē!» Máná tē wa, ba nē pií ba vōlē lá nē, ba dayan tē zwēe, ba ga jī ləzwənzəŋə.

¹⁵ Ba wa liū don nē nī dē, v yura tē zūri, v pií v nēe tē nē, v biàn, v ga zīn v kori, v kē yū nē, v bwī Yū nē. ¹⁶ V twi v bà, v tv Zwezi nēe nē, v ga kē v lēēē. Kv mū bēe tēntē yá yī Samari tiú. ¹⁷ Zwezi dān ma swìn, v wú: «Ba mama fugə tē nī yazurə. Kv tà cígá naaa? Sē ba nūgv tē duēn tē wa yən? ¹⁸ Ba liū mama wá bōn, sē v pií v bà v kē Yū lēēēe, kv nē tà dē vee wá tē?» ¹⁹ Zwezi dān ma swìn v con, v wú: «Zān, n va! N nē kēni n waa á mū nē wuuu tē yūri, Yū jōn mú».

Yū pàri tē túri yoo

(*Matīə 24.3-42*)

²⁰ Dūn don nē, *Faruzian-ba tē twi, ba bwe Zwezi, ba wú: «Máná kwa nē, Yū wá zigt v dē pàri tē?» U ma le ba, v wú: «Yū pàri tē yī kv yáá bà kv pa, ba wānī ba na kv. ²¹ Ba bá swìn, ba wú: «Á nēŋə, kv wulē yəbəl! Nē á yēé: «Kv wulē lá con!» Yū wulē v dē v pàri tē á tētəŋj wa».

²² V dān ma swìn v karbia tē con, v wú: «Máná don wá bà, á nē wá pià, sē á na *Ləzwənə-Biu† dian tē tē wa dūn nēdv cūcī, yá á bá wānī kv á na. ²³ Ba wá swìn á con, ba wú: «Á ywāŋá yəbəl! Nē á yēé: «Á ywāŋá lá con!» Yá á dānā ká va lá, á dānā ká dəri á va lá nē. ²⁴ Ndē dwā pūpūv nē yáá pūpūv lanworu tē wa, kv zigt kv dēn nē, kv pūv kv ja va kv yuu nē, mē nētv tē Ləzwənə-Biu tē wá yá v dūn tē nē, v nē wá pií v bà.

²⁵ Yá kv dān mē, sē v dē càn zēnzēn, sē zēn lià kv vī wá. ²⁶ Máná tē, Ləzwənə-Biu

* **17:12** 17.12 *Zwifə-ba con, dayan nē jē liū, v yī ba yáá lī wá ba dwií wa. V dayan tē nē zwēe dē kv tē jē *jōŋj, v nē mēe, sē v fwa, sē v ma pií, v zv v dwií tē wa. † **17:22** 17.22 Zwezi yī v tētə yoo nē v swìn. ‡ **17:26** 17.26 Nowe máná lià tē yá ba Yū nii zillí. Kv mū yūri, Yū pūn dwā nēfarv nā dian sapwīlē. Níá tē gwa lià tē mama, kv va kv ga Nowe dē v diē lià. Ba mū yūn nía yuu bori wa. Nowe nē zillí Yū nii, v fwa.

tə nə wá pií v bà, yièn tə wá yà ndə tə nə yin nətɔ Nowe^z mánǵá tə wa. ²⁷ Kú mánǵá tə wa, lià tə yà dǒ, ba nywìn, ba swe duən nə, də ba swe ba bwìli lià yuu wa, kú ja va dɔn tə, Nowe nə zva nǵá yuu bori nəfaru tə wa. Dwà nəfaru tə dǎn twi, kú gu ba mama. ²⁸ Kú wá yà ndə lià tə, ba nə yí lá Lotə^S mánǵá tə wa. Lià tə yáá dǒ, ba nywìn, ba yè ba ga yoli, ba dwi, ba ga lwè dii. ²⁹ Yá mánǵá tə, Lotə nə nan *Sodómə tɔ wa, mən də jirəbuu dwà twi tə nà, tə gu ba mama. ³⁰ Mə kú wá yà nətɔ, mánǵá tə, Ləzwənə-Biu tə nə wá bà.

³¹ Kú mánǵá tə nə, liù tɔ, v nə wá yà dəyuu wa, kúú wá mɛ, sɔ v cú, v zɔ diè wa, v ti v zɔl tə nə wulə lá. Mə kú wá yà nətɔ, kú pa liù tə nə, v nə wá yà kárá wa, v kúú wá mɛ, sɔ v pií v bà sǎn. ³² Á lie á tiàn Lotə kan tə yoo! ³³ Liù tɔ, v nə wá pià v tiàn nə, sɔ v jon v mu tɔ, v wá kwìn kú nə. Yá liù tɔ, v nə wá kwìn v mu tɔ nə, wá na mu, kú nə ba zwèe Yú con.

³⁴ Á mù nə swìn kú á con, á wú: Kú titɔn tɔntə nə, lià bələ wá piən gədoɔ yuu. Yú wá ti v don, v ga yá v don lá. ³⁵ Kana bələ wá gá mun duən nə nuɔ yuu wa. Yú wá ti v don, v ga yá v don lá. ³⁶ [Bara bələ wá yà kárá wa, Yú wá ti v don, v ga yá v don lá.] ³⁷ Karbiá tə ma bwe wá, ba wú: «*Yuu-Tiu yǎn nə nə, kú mù tɔntə wá fwa?» V ma le, v wú: «Bwǎli tə nə, wotigú nə wulə, dilən də yáá kun duən nə lá».

18

Kadənu tə də liù tɔ, v nə bǔrì bǔrà tə zwansísara tə

(Marəkə 7.24-30; Likè 11.5-10)

¹ Zwezi kúú sísari zwansísara kú tɔ. V buri v karbiá tə nə, sɔ ba ma lwarì də, ba jǎn mɛ, sɔ tə dǎn mánǵá mama yijunì wa. ² V ma swìn, v wú: «Liù don nə wulə, v nə bǔrì bǔrà tɔ don nə. U ba Yú zili, v ga ba ləzwənə ti, v ma fwa won tətə. ³ Kú mù tɔ tɔntə wa, kadənu don də wulə lá nə, v twi, mánǵá mama, v yí wá, sɔ v bǔrì v bǔrà. V yáá swìn bɛe tə con nə, v wú: «Bǔrì á də á jari don tə bǔrà tɔ!» ⁴ Liù nə bǔrì bǔrà tə viga kú nɛe kapupu. Kú kwa nə, v ma bà v swìn v tiàn con nə, v wú: «Á cigá ba Yú zili, á ga ba ləzwənə ti, á ma fwa won tətə. ⁵ Yá kadənu wá tə nə wuwali nə tə yurì, á wá bǔrì v bǔrà tə. Kú nə tà kú mù, v wá bà mánǵá mama, v ja á bǎn nə.» ⁶ Kú kwa nə, *Yuu-Tiu tə ma swìn, v wú: «Á cɔga kú tɔ, liù wulənyin tə nə bǔrì bǔrà nə swìn! ⁷ Mə Yú wá twá nətɔ, v ma pa cigá tə, á nə lǔrì v con titɔn də yicau. V bá díán, v

ma san ba. ⁸ Á mù nə swìn kú á con nə də, v wá pa ba cigá tə, ba nə pià tə lala. Yá mánǵá tə, *Ləzwənə-Biu* tə nə wá bà, v wá na lià, ba nə keni ba waa Yú nə lià tə wa, ba nə wulə tia yuu naaa?»

Farizian tə də lanpolnu tə zwansísara tə

(Zwakə 4.6, 9-10; 1 Piyerə 5.5-6)

⁹ Zwezi sísari zwansísara kú tɔ, v pa lià tə nə, ba nə buɔa də, ba yí cigá tiú Yú yáá nə, ba ga ba ba duən tə jələ. ¹⁰ V swìn, v wú: «Bara bələ wələ *Zwifə-ba Yú *diè wa, sɔ ba jun Yú. U don yí *Farizian, v don ma yí lanpolnu. ¹¹ Farizian tə ziga v cici, v ga jǔnì Yú, v wú: «Yú, á keni n lɛɛɛe, á nə tà ndə ləzoni tə duən nə, ba nə yí lià tə, ba nə vuri lià wiən də diàn, də lià, ba nə tuɔa kunkun yoo, də lià, ba ga cwàrì tə yurì. Á keni n lɛɛɛe, á nə tà ndə lanpolnu v tə nə yurì. ¹² Á vwe á nii nɛe bələ dian barpe wa. Yá á ga pin mú won mama, á nə ni fugə nii nyièn». ¹³ Lanpolnu tə mù ga ziga diè tə vǎn don nə. V wǎrì v yáá tətə v zin, v keni yú nə. Yá v dǎn yí v wulə v zɛ v jǎn, v ga swìn, v wú: «Yú dəri á yinəgə á yí cuna liù!» ¹⁴ Zwezi ma kúú swìn, v wú: «Á mù nə swìn kú á con də, kú mù bɛe tɔntə ni cigá Yú yáá con, v ja pií v va v diè. Yá kú nə tà Farizian tə mù. Liù tə mama, v nə wá zin v tiàn kú tiú wá cú. Yá liù tɔ, kú tiú nə wá kə v tiàn tia, Yú wá zin kú tiú yú nə».

Zwezi də bisíná yoo

(Matie 18.1-4; 19.13-15; Marəkə 10.13-16)

¹⁵ Lià yá jun bisíná ba bà Zwezi con, sɔ v dwen ba yura. Zwezi karbiá tə nə ni kú nətɔ, ba dǎn wulə ba caga ba nii nə. ¹⁶ Yá Zwezi pin ba ja bisíná tə, ba fǎru ba yí lá, v ga swìn, v wú: «Á yágá bisíná tə, sɔ ba bà á con nə! Á dǎn á cá ba nə! Yú pǎrì tə nə yí ba tə, ba nə yí ndə ba nə nyièn. ¹⁷ Cígá mama, á mù nə swìn kú á con: Də liù nə bǎ sɛe, v ji ndə bisimaa, v ba wǎnì Yú pǎrì tə wa v zɔ».

Jijə balandvru don yoo

(Matie 19.16-30; Marəkə 10.17-31)

¹⁸ *Zwifə-ba yuu tiú don lǔrì Zwezi, v wú: «Karnyina n yí pubwanu tiú. Bɛɛɛe nə á mɛ, sɔ á fwa, sɔ á ma na mu tɔ, kú nə ba zwèe Yú con?» ¹⁹ Zwezi ma le wá, v wú: «Bɛɛɛe nə pin, n ma boɔə pubwanu tiú? Liù tɔlə, v nə yí pubwanu tiú, də kú nə á Yú cici. ²⁰ N yəð Yú *nii yièn tə, v nə pin *Moyizə: «Dǎn ká cwàrì! Dǎn ká gu! Dǎn ká ɔu! Dǎn ká kuna kunkun, n

S **17:28** 17.28 Lotə yí *Abərahámə nyánú biú. V mù tətə nə kúrí v ti, sɔ v va Sodómə wa. Kú mù tɔ tɔntə lià tə ba Yú nii zili. Kú mù nə pin, Yú pa mən nan yú nə, tə bà tə dé tɔ tɔ mama. *** 18:8** 18.8 Zwezi yí v tətə yoo nə v swìn.

kə liù nii nè! Zilí n nuu də n nytna nii!» »

²¹ Bɛɛ tɛ lɛ, v wú: «Á twá tɛ mù Yii nii yìèn tɛntɛ mama nii nè, də à tɛ ya bismaa».

²² Zwezi nè ni kú mù tɛntɛ nɛtu, v swìn v con, v wú: «Won nɛdu tɛ nè ga, sɛ n fwa: Yè tɛ tɛ mɛ, n nè jə, n ga tārà sɛbiu tɛ n pa zura nè. Yá n wá na wiən tɛ, kwɛnɛ nè dáá, Yii *sáñ nè. Kú kwa nè, n dán bà, n twá à nè». ²³ Yá máǵá tɛ wa, bɛɛ tɛ nè ni tɛ sùràn tɛntɛ, v pùs cùgù míámíán, v yà nè yí jùjɛ nɛfaru tíú yiri. ²⁴ Zwezi nè na də, v pùs cùgù tɛ, v swìn, v wú: «Kú cà zəni, kú pa jùjɛ tíán nè, sɛ ba zú Yii pàri tɛ wa. ²⁵ Nyuguma ka twá gancin buu kú nan, yí mwáli, kú doni jùjɛ tíú nè pià, sɛ v zú Yii pàri tɛ wa». ²⁶ Lià tɛ, ba nè cuga Zwezi tɛ, swìn, ba wú: «Kú nè yí nɛtu, wáà nè wá na mu tɛ, kú nè ba zwɛɛ Yii con?» ²⁷ Zwezi ma le, v wú: «Won tɛ, ləzoni nè wàri ba fwa, Yii mù wáá kú v fwa».

²⁸ Piyerə dán ma swìn, v wú: «Ywáñ, nè dugù nè wiən mɛ, nè ga twá n nè». ²⁹ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn kú á con: Liù nè taa Yii pàri tɛ yiri, v nan v ga yá v sáñ, nè à yəð v kan, də v nubia, də v nuu, də v nytna, də v bia, ³⁰ kú tíú wá na v doni kú tɛ, v nè dugù tɛ yuu wa yəbə. Yá máǵá kú tɛ wa, də máǵá tɛ mɛ, kú nè biàn, v wá na mu tɛ, kú nè ba zwɛɛ Yii con».

Zwezi kùv pii v swìn v tian, də v ka pii ka bwin ka nan tɛ yoo

(Matìə 20.17-19; Marəkə 10.32-34; Likè 9.22, 44-45)

³¹ Zwezi jün v karbia fugə bələ tɛ, v kə v con, v ga swìn ba con, v wú: «Á cuga zəni, nè wulə cwənjə wa, nè vələ *Zwerizalemə, yá mə lá nè, Yii nii *sùsùnà tɛ níə sùràn tɛ mama, ba nè swìn *Ləzwənə-Biu* tɛ yuu wá, nii wá sú. ³² Ba wá ja wá, ba pa lià tɛ nè, ba nè ba nè yəri Yii. Ba wá mun wá, ba twín wá, ba pí muntan, ba kə v yuu wa. ³³ Ba wá mǎ wá, v yira lá, ba ga gu wá. Yá dian batwa nii nè, Yii wá pii v bwin wá, v li tian wa».

³⁴ Karbia tɛ wá kú dən ni mancın də. Tɛ sùràn tɛntɛ dən yá sɛgə. Yá ba yá ga yəri yoo tɛ, Zwezi nè swìn.

Zwezi pın liliu don yía sári

(Matìə 20.29-34; Marəkə 10.46-53)

³⁵ Dün don nè, Zwezi bwələ tɛ, ba nè bonjə *Zweriko*. Liliu don yá jəð cwənjə yuu, v lori. ³⁶ U ni də, lalɔ tɛ nè lɛ tɛ, v ma bwe, v wú: «Bɛɛɛ nè?» ³⁷ Ba ma swìn v con də, kú yí Zwezi, v nè yí *Nazaretə tíú tɛ nè twá lá nè v lɛ. ³⁸ U dán ma hubwi, v kə v nè, v wú: «Ptu *Davide nàv, Zwezi, dəri à yinəgə!» ³⁹ Ba tɛ, ba nè wulə yáá

nə, ba vɛli tɛ caga v nii nè, ba wú, v pú v nii lá. Yá v tɛ kwɛn v hubwi zənzən, v wú: «Davide nàv dəri à yinəgə!» ⁴⁰ Zwezi ma zıgı, v ga pa, ba ja wá ba bà v con. Máǵá tɛ nè, ba nè jün wá, ba yí lá, Zwezi bwe wá, v wú: ⁴¹ «Bɛɛɛ nè n pià, sɛ à fwa à pa mú?» U ma le, v wú: «*Yuu-Tiu pa, sɛ à kúv na». ⁴² Zwezi ma swìn v con, v wú: «N kəni n waa à mù nè. Kú mù yiri nè, sɛ n yía tɛ pii tɛ na lá. Yii jon mú». ⁴³ Naa nɛdu, də v na lá, v ga twá Zwezi kwa, də v bwi Yii nè. Lià tɛ mama ni kú nɛtu. Yá ba dán ga wulə ba bwi Yii nè.

19

Zwezi də Zaswe yoo
(Likè 3.8; 5.32)

¹ Zwezi yá twá Zweriko tɛ wa, v lɛ. ² Bɛɛ don yá wulə lá, ba nè bonjə Zaswe. U yá yí lanpolnu yuu tíú, v ga yí jùjɛ tíú. ³ U yá pià, sɛ v na liù tɛ, v nè yí Zwezi. Yá v nè yí ləzwənkukue, tɛ pın v wàri Zwezi v ni, lalɔ tɛ yá nè púv v yuu nè yiri. ⁴ Zaswe dán ma dəri, v va yáá cwənjə tɛ yuu, Zwezi nè wá twá. U di tíú yuu, sɛ v ma wáni v na Zwezi, v nè wá lɛ. ⁵ Zwezi nè twi, v yí kú bwáli tɛntɛ, v zin v yáá yii nè, v ga swìn Zaswe con, v wú: «Zaswe, cú tia lala! Kú mɛ, sɛ à zən zuru n diə wa». ⁶ Zaswe dán pii lala, v cú tia, v ga ja Zwezi v zú v diə də pupwən.

⁷ Lià tɛ mama nè ni kú nɛtu, ba nyɛwɛn, ba ga swìn, ba wú: «Bɛɛ wá tɛ zàn v va v zuru cuna liù wá tɛ diə wa». ⁸ Zaswe dán ma fəru v yí *Yuu-Tiu yira, v ga swìn, v wú: «Yuu-Tiu nən, à wá pa à jùjɛ tɛ fan zura nè. À nè gıgıri liù, à jon v won, à wá pii à pa kú tíú tɛ, kú won tɛ nɛɛ bantə». ⁹ Zwezi ma swìn Zaswe con, v wú: «Zən kú tɛ, Yii jon lià tɛ, ba nè wulə diə tɛntɛ wa, ba cuna wa. Zaswe də bırı də, v yí *Abərahəmə nàv cıgá. ¹⁰ *Ləzwənə-Biu* tɛ yí v twi, sɛ v pià, v ga jon lià tɛ, ba nè jén ba cuna wa».

Sían səbikulan fugə zwansısara
(Matìə 25.14-30)

¹¹ Ba nè wulə, ba cuga tɛ yìèn tɛntɛ, Zwezi kùv sıarı zwansısara, v sári lá. U bırı lià tɛ, ba nè buja də, v nè bwələ *Zwerizalemə, v nè yí lá nè v zwɛɛ, Yii wá də v pàri tɛ sún sún. ¹² U dán swìn, v wú: «Pabi don nè vɛli lɔv nii, kú nè nyúná, sɛ ba pa wá pàri, sɛ v ga pii v bà. ¹³ Sɛ v ga zıgı lá nè, v vii v pın, v tütònà tɛ wa lià fugə bà v yáá nè. U ti sían səbikulu* nɛdu nɛdu, v pa ba, v ga swìn ba con, v wú: «Á ywələ də sɛbiu kú tɛ, də à ma pii à biàn».

† 18:31 18.31 Zwezi yí v tətə yoo nè v swìn. * 19:10 19.10 Zwezi yí v tətə yoo nè v swìn. † 19:13 19.13 Sían səbikulu nɛdu yí yıtura bíi (100) tɔtɔjı nyırán.

¹⁴ Yá v luu nii là tò ba wá swø. Ba dån ma twá v dån wa, ba tun là, ba wú: «Nø ba bæ wá tò pià, sè v yà nè piú». ¹⁵ U pii v nan ku luu tò, v bà v pàri tò píri kwa nè. U pa ba bon tòtònà tò, v nè pin sæbiu tò, sè v jón ku tò, ba nè ni.

¹⁶ Tøntøn liù tò fàrú v yí, v ga wú: «Yuu tíú, à ni síán sæbikulan fugø nywarú dè síán sæbikulv nødv tò, n nè pin nè». ¹⁷ Yuu tíú tò ma swin v con, v wú: «N yi tutonzøju, n ga sèe à nii dè piú nødv. N tun zøni wiøn tò wa, tò nè ba funø jø zønzøn. Ku mù tò yiri, à pin mú cwøjø, sè n dè pàri à tian fugø yuu wa».

¹⁸ Bølø nii liù tò dè fàrú v yí lá nè, v ga wú: «Yuu tíú, à ni síán sæbikulan bonu nywarú, à súri ku tò nè, n nè pin nè tò». ¹⁹ Yuu tíú tò ma kùv swin v dè con, v wú: «N mù, à pin n dè cwøjø, sè n dè pàri à tian bonu yuu wa».

²⁰ Tòtònà tò wa liù don mù fàrú v yí, v ga wú: «Yuu tíú nèni, n síán sæbikulv tò nè. À ti ku à ja va, à pøpøni à sègø gånò nii nè. ²¹ N føn yá jø nè, n nè yi liù tò, n yoo nè dà tò yiri. N yi liù tò, n nè ti ku tò, n nè wá tún, n ga ce ku tò, n nè wá dwi». U yuu tíú tò ma le wá, v wú: ²² «N yi tòtunkøkwøvn. À wá twá n nii sòràn tò nè, à ma buri n bura. N n yøø dè, à yi liù tò, à yoo nè dà, dè à ti ku tò, à nè wá tún, à ga ce ku tò, à nè wá dwi». ²³ Bèèèe dån nè pin, n wá à sæbiu tò juri, n pa baywølø nè? À nè twi nètøn, à yá wá jon ku dè ku yuu nywarú». ²⁴ U dån ma swin là tò con, ba nè wølø lá, v wú: «Á jøjø síán sæbikulv nødv tò v con, á pa liù tò nè jø síán sæbikulan fugø tò nè». ²⁵ Ba dån ma swin v con, ba wú: «Yuu tíú, sè v nè dè yáá v jø síán sæbikulan fugø!» ²⁶ «Á mù nè swin ku á con: Ba wá pa liù tò nè, v nè jø. Yá liù tò, v nè ba jø, ba wá jon mancín tò, dè v nè jø. ²⁷ Á mù, á jana à dønja tò, ba nè ba pià, sè à dè pàri ba yuu wa, á ja bà yøbø. Á gwia ba à yía yuu!» »

Zwezi ma zwí Zwerizalemø wa binabiø yuu wa

(*Matjø 21.1-11; Marøkø 11.1-11; Zwan 12.12-19*)

²⁸ Zwezi nè swin nøtv kwa nè, v zàn v wølø là tò yáá, v vølø *Zwerizalemø. ²⁹ U nè bwølø Bètøfazwe dè Betani tian dè paan tò nii nè, ba nè bonjø «*oliviye tián paan» tò, v li v karbia tò wa là bølø, v tun yáá, ³⁰ v ga swin, v wú: «Á vølø tv tò nè wølø yáá. Á nè vøli, á yi lá, á wá na binabiø. Bìnà tøntø, ka nè vwø lá, liù tò wá ka yuu jøn. Á kùrã ka á ja bà yøbø. ³¹ Liù nè bwe aba, v wú: «Bèèèe nè, á pià,

sø á ja ka á ma fwa?» Á swián ku tíú tò con dè, ku ya *Yuu-Tiu nè pià ka».

³² Karbia tò vøli, ba na bìnà tò ndø Zwezi nè swin nøtv. ³³ Ba nè wølø ba kùri bìnà tò, ka tián bwe ba, v wú: «Bèèèe nè pin, á kùri binabiø ka tø?» ³⁴ Ba ma le, ba wú: «Ku yi Yuu-Tiu nè pià ka». ³⁵ Ba dån ma ja binabiø tò, ba va Zwezi con. Ba li ba ganan, ba tún ka tåná wa. Ba dån pa Zwezi di v jøø tò yuu wa. ³⁶ Binabiø tò nè zàn dè Zwezi ka viri, máná tò wa, là tò làri ba ganan cwøjø* tò wa. ³⁷ Zwezi nan oliviye tián paan tò yuu v zini v cú, v ba v bwølø Zwerizalemø nè. Ku máná tò wa, v karbia tò yá dáá zønzøn, ba ga sú dè pupwøn zønzøn, ba zin ba kwøø, ba ma bwí Yü nè yomulan tò mama yiri, ba nè ni. ³⁸ Ba yá bwí Yü nè, ba wú:

«Yü wá fwa zøni piú tò yira, v nè biàn v mù Yuu-Tiu yiri yuu wa! Bican siø dè dun wølø liù tò con, v nè wølø Yü *sån nè!»

³⁹ *Farizian-ba wa là duøn, ba dè yá nè wølø ku lalv tò wa, swin Zwezi con, ba wú: «Karnyina, swin n karbia tò con, sè ba pí ba nii». ⁴⁰ Zwezi ma le ba, v wú: «Á mù nè swin ku á con: Dø ba nè swø ba pí ba nii, ku ba kwèe, kapana tò nè wá fwa ku zuzugu tøntø».

Zwezi kwi Zwerizalemø nè

⁴¹ Máná tò nè, Zwezi nè bwølø *Zwerizalemø tò, v nè ni ku v zwèe, v kwi ku là tò yiri, v ga swin, v wú: ⁴² «Á mù Zwerizalemø tián, á yá wáá zøn diun ku tò yøni, á ma lwarú yìøn tò, á nè wá twá tò nè, á ma na bican siø! Yá síun nè, tò yìøn tøntø sègø á yáá nè. Á yía wàri tò tò ni! ⁴³ Dian wá bà, tò tv á yun wa, n dønja wá kù buran ba kùkarú aba, ba wá køkøli aba ba kù tøtønji wa, ba ga pí á yun nè tia mama. ⁴⁴ Ba wá cøgø aba míámíán, ba ga pupugu Zwerizalemø tò, dè là tò mama, ba nè wølø ku wa. Ba bá yá kapan nødv, ku pøn ku don yuu wa, á tv tò wa. Tø yìøn tò me wá yí, á nè wá lwarú máná tò, Yü nè twi, sè v san aba tò yiri!»

Zwezi diji baywølø v li Zwifø-ba Yü diø tò wa

(*Matjø 21.12-17; Marøkø 11.15-19; Zwan 2.13-22*)

⁴⁵ Zwezi zva *Zwifø-ba Yü *diø døwoo tò wa, v diji baywølø lá nè, ⁴⁶ v ga swin ba con, v wú: «Ku púpóni Yü sagi tò wa, ku wú: «Á diø tò me, sè ka yá yijuni diø». Yá á mù jani ka, á ma fwa nwna yisøgø bwáli». ⁴⁷ Zwezi yá kàri diun mama Yü diø tò wa. Zwifø-ba Yü *jønwana yun tián tò, dè Yü nii *yáun tián tò, dè là tò, ba nè yi lalv tò yáá tián tò, yá pià cwøjø, sè ba pa ba

* 19:36 19:36 Ku nøtv buri dè, là tò pin dun Zwezi nè.

gv Zwezi. ⁴⁸ Yá ba yà yèrì ku tè, ba nè wá fwa, lalub tè lià tè mama nè yá fin ba yíá ba kèni v sùrán tè con yiri.

20

Wàà nè ken diàn Zwezi jun wa?

(Matìè 21.23-27; Marøkè 11.27-33; Liké 2.34-35)

¹ Dün don nè, Zwezi yà wulè v kàrì Yü süywánjü tè, v biri lià nè, *Zwifè-ba Yü *diè tè wa. Zwifè-ba Yü *jonwana yun tián tè, dè Yü nii *yènu tián tè, dè ba *nèkwina tè twi ba yí wá. ² Ba dän swìn v con, ba wú: «Biri nèba liù tè nè ken diàn n jun wa, n ma fwa yièn tè tè, nè à yèé wàà nè ken diàn tæntè n jun wa?» ³ Zwezi ma le ba, v wú: «À dè wá bwe aba yoo. ⁴ Á swìn, á biri nè: Wàà nè ken diàn Zwan* jun wa, sè v lè lià níá wa, ku twá dè Yü yiri tè? Ku ya Yü, nè à yèé lèzoni?»

⁵ Ku pin ba dän wulè ba tütüni duèn, ba ga swìn duèn con, ba wú: «Nè nè le, nè wú: «Ku ya Yü nè ken diàn Zwan jun wa», v wá bwe nèba, v wú: «Bèèèè nè pin, á wá cígá v sugu tè nè pin?» ⁶ Yá nè nè swìn, nè wú: «Ku yi lèzoni nè ken diàn v jun wa», lià tè mama wá dilì nèba dè kapana ba gv, lià tè yèé zèni ba waa con dè, Zwan yi Yü nii *sùsùndè tè yiri». ⁷ Mè ku mù nè pin, ba le, ba wú, ba yèrì liù tè nè ken diàn Zwan jun wa. ⁸ Zwezi dè ma le ba, v wú: «À dè bá swìn liù tè, v nè ken diàn à jun wa, à ma fwa tè yièn tæntè».

Vala wòlonyina duèn zwansisara

(Matìè 21.33-46; Marøkè 12.1-12)

⁹ Ku kwa nè, Zwezi wulè v sisari zwansisara lalub tè con, v wú: «Bèè don cwèn diven tián kárá. V ti ka v yá dè tutunvala duèn, sè ba ywán ka yuu, sè v ga njwín ba dè tián tè bia van don. Ku bèè tè dän ga va luv nii don wa, sè v dànì lá. ¹⁰ Tián tè bia tè biga máná tè, v tun v tütündò don tutunvala tè con, sè ba pa wá v kárá tián bia tè tori. Yá kárá tè tütündò tè mà tütündò tè ba dñja, ba dugu ba pa v pií v vií dè jukurike. ¹¹ Kárá tè tiú tè kúú pií v tun v tütündò don. Yá kárá tè tutunvala tè kúú mà v dè ba twun wá, ba ga dñja wá v vií tutu. ¹² V tè kúú pií v tun tütündò batwa nii nyiæn. Ba mà v mù tè, dè ba pira wá, ba ga dñja wá, ba pa v vií. ¹³ Kárá tè tiú dän ma bwe v tián won tè, v nè kúú wá fwa. V dän ma bún v waa con, v wú: «Á wá tun à biswønè tè lá nè, dùn don, ba wá zilí à biù tè mù». ¹⁴ Yá máná tè, kárá tè tutunvala tè nè ni biù tè, dè v biàn, ba swìn duèn con nè, ba wú: «Á nønè, liù tè nè wá tun kárá tè. Nè gvwa wá, sè kárá tè

yá nè mù nyiæn». ¹⁵ Ba ma ja wá, ba dilì kárá tè kwa, ba ga gv wá».

Zwezi dän ma bwe, v wú: «Bèèèè nè kárá tè tiú dän wá ma fwa ba tutunvala tæntè?» ¹⁶ Ku yi v wá va v kárá tè wa, v gv tutunvala tè mama, v ga ti kárá tè, v kè lià duèn jiàn wa».

Máná tè, lià tè nè ni tè sùrán tæntè, ba le, ba wú: «Sè ku nètü tè dän ká yí, abada». ¹⁷ Yá Zwezi ywán ba yéé wa, v ga swìn, v wú: «Á wàrì sugu ku tè nè púpúní Yü sagi tè dèñ á ni.

«Kapan tè, dèlwèré tè yá nè viga ba dugu van nè, ku mù nè pií ku ji diè nigwancün wárá, ku yoo nè cá».

¹⁸ Liù tè mama, v nè wá tv ku yuu wa, v wá nyonyogu v tián ku nè. Yá ku kapan tè nè kúú tua liù yuu wa, dè ku wá titaga wá!»

¹⁹ Ku máná tæntè wa, *Zwifè-ba Yü *jonwana yun tian tè, dè Yü nii *yènu tián tè yá pià, sè ba ja Zwezi, ba yá yèé dè, zwansisara tè yi v ma swìn ba mù con yiri. Ba yá pià, ba fwa ku nètü tè, yá lalub tè fèn yá ga jè ba.

Lanpoo ka njwín ka pa Romè-ba piú nɛfaru nè yoo

(Matìè 22.15-22; Marøkè 12.13-17)

²⁰ *Zwifè-ba Yü nii *yènu tián tè dè Yü *jonwana yun tian dän yá wulè ba muni Zwezi. Ba twá tia ba yè lià, ba tun v nè. Ba lià tè ti ba tiàn ba fwa ndè lèzwønèzønè nè. Ba pià ba twá bwia nè, ba ma ja Zwezi, ba kè lià tè jun, ba nè bùrì bùrì, sè ba pa wá yáá tiú tè, piú nɛfaru tè nè li v tún.

²¹ Ba lià tè bwe Zwezi, ba swìn, ba wú: «Karnyina, nè yèé dè, sugu tè, ku nè nanja n nii, dè kàrá tè, n nè kàrì, tè yi cígá. N ba lèzwønè yii dèri, n yáá nè tálé dè dun tè, lèzoni nè jè yiri. Yá n ga biri Yü cwønè dè cígá. ²² Yü *nii pin cwønè, sè nè njwín, nè à yèé, sè nè dän ká njwín lanpoo, nè pa *Romè-ba piú nɛfaru tè nè?» ²³ Yá Zwezi yá lwarì ba swian tè, v ma swìn ba con, v wú: ²⁴ «Á pian nè cunia sèbikulu† yèbè! Wàà yuu dè v yiri nè ba púpúní yèbè?» Ba ma le, ba wú: «Romè-ba piú nɛfaru tè nè». ²⁵ V dän ma swin ba con, v wú: «Mè á njwían ku tè nè yi Romè-ba piú nɛfaru tè nyiæn, á pa wá, sè á ga njwín ku tè nè yi Yü nyiæn, á pa Yü dè nè!» ²⁶ Ba kúú wá wání yoo ba pií ba swìn, v con. Lalub tè yáá nè, ba piú ba nii, ku nè digà ba yun wa yiri.

Ka ti ka bwín ka nan tè yuu wa bwia

(Matìè 22.23-33; Marøkè 12.18-27; 1 Korèntè tián 15)

* 20:4 20.4 Ku mù Zwan tæntè nè yi *Zwan-Batisè. †

20:24 20.24 Cuna sèbikulu nèdu yi yituri nèdu tutun

njwírán.

²⁷ *Saduṣtan-ba wa lià duən twi Zwezi con. Mè ba mò nè wú liù ba ti, v píf v bwin v nanja tē. Ba twi ba bwe wá, ba wú: ²⁸ «Karnyina, ku púpúní Yü *nii nè, v nè pin *Moyizè nè ka tē v pa nèba, v wú: «Bèe nè tga, v yá v kan nè, yá v dē v kan tē wà biú lbrí, v nyánú me, sē v ti kadēnu tē. U lura bia v nè, v ma tún dwíí v pa v zónv tē nè tga tē nè». ²⁹ Yá nubia barpe duən yà nè wulè. Ba nèkwia tíú tē ma swe kan, v ti v yá wá, dē v wà biú v nè lbrí. ³⁰ Bèlè tíú tē dē ti kan tē v ti, dē v dē wà ba biú duən nè jē. ³¹ Batwa nii nyiən tē dē ti kan tē v ti, dē v dē wà ba biú jē. Ku nètv tē fwa ba nubia barpe tē me yira. Ba mama tga dē ba liù nèdv ba biú jē dē kadēnu tē. ³² Ku kwa nè, kan tē dē twi v bà v ti. ³³ Máná tē wa, tga nè wá bwin ba nan, ba nubia barpe tē wàà dān nè wá ja kan tē, v ma fwa v kan? Ba mama barpe tē yēni kan tē, ndē ba kan nè luv wa».

³⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Bara tē dē kana tē nè wulè zèn tē, ba swe duən. ³⁵ Yá lià tē nè kúrí, sē ba yá dē Yü *sān nè, ba ka bwin tē kwa nè kúv bá swe duən. ³⁶ Ba kúv bá ti. Ba wá yá ndē *malke nè. Ba wá yá Yü bia. U li ba tian wa, v kē mu wá. ³⁷ Yü dí yáá, v buri *Moyizè nè dē, tga wáá ba bwin ba nanja máná tē wa, v nè swìn v con kasoo lanworu tē wa. Moyizè bon Yü tē, v nè yí læzoni *Yuu-Tiu Yü tē, nè n̄bara *Abərahəmə dē *Yizakə dē *Zwakobə nè jùnì. ³⁸ Ku nètv buri dē, Yü yi lià tē, ba nè wulè mu wa, Yü, v tà tga Yü. Lià tē mama, ba nè wulè dē Yü, nè yí lià tē, ba nè wulè mu wa v yáá con yiri». ³⁹ Yü nii yēnu tián tē wa lià duən ma swìn, ba wú: «Karnyina, n le zēni!» ⁴⁰ Lià tē dān ga pú ba nii, fən jē ba, sē ba kúv bwe Zwezi yièn duən.

Davidə də Zwezi, wàà nè yí Yuu-Tiu?
(Matie 22.41-46; Marəkə 12.35-37)

⁴¹ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Ku yi ku wá twá nètē, lià tē ma swìn dē, *Kərisē yi pìv *Davidə nàv cici, naaa? ⁴² Pìv Davidə tətə púpúní v gwaran sagi tē wa, v wú: «*Yuu-Tiu swìn à Yuu-Tiu con, v wú: «Bàá jəh à jizən[‡] nè, ⁴³ dē à ma kəni n dŋja n nēē dēh nè, sē n nuja ba!» ⁴⁴ Dē Davidə nè bonj Kərisē v «Yuu-Tiu», ku dān wá twá nètē, ku pa Davidə yuu tíú píf v yà v nàv?»

Zwezi buri, sē lià tē ci ba tiàn nè dē Yü nii yēnu tián tē
(Matie 23.1-36; Marəkə 12.38-40)

⁴⁵ Lià tē mama nè wulè ba cuga Zwezi, máná tē wa, v swìn v karbia tē con, v wú: ⁴⁶ «Á cia á tiàn nè dē Yü nii *yēnu tián tē. Ba mò nè swē, sē ba v gandarə, ba ga

jijiri, ba ga swē, sē ba jun ba jéré bwálá wa. Ba twá lá, ba kúrí gwələ tē, ba nè nan zēni *Zwifə-ba *jéré dii tē wa. Ba jēni bwálá nəzəhə nè, dijə nəfaran wa. ⁴⁷ Ba vuri kadənə wiən, ba ga fwa yijuní, ba ba zwē, læzoni yáá con, sē ba ma buri dē, ba yí læzwənzəhə. Yü wá buri ba buri, v ga cōga ba míámíán».

21

Píri tē, kadēnu don nè pin
(Marəkə 12.41-44)

¹ Zwezi nè wulè v ywáná máná tē wa, v ni jjev tián dē, ba wulè ba dī səbiu *Zwifə-ba Yü *diè səbiu daka tē wa. ² U ni kadēnu don, v nè yí zurv. U ken səbibii bələ daka tē wa. ³ Ku kwa nè, v píf v swìn, v wú: «Cígá mama, à mò nè swìn ku á con: Kadənzurv təntə ken səbiu, v doni ba duən tē mama. ⁴ Ba duən tē yí səbiu, tē nè buri nè, ba ti ba pa. U mò yí ku tē nè ga v jun dān nè nè, sē v ma yē v dē, v ti v pa».

Zwezi swìn yièn tē yoo, tē nè tvn luv ma zàn
(Matie 24.1-2; Marəkə 13.1-2)

⁵ Lià duən yá wulè ba swìn *Zwifə-ba Yü *diè tē yoo, ba wú: «Ku cígá zian zēni, dē ku kapana nəzəhə, ba nè saru, dē wiən duən, ba nè pin Yü nè, tē nè ken, sē tē ma nan ku». ⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Á ywáná tē wiən tē mama. Máná don wá bà, kapan nèdv tətə bá pēn ku don yuu wa. Tē mama míámíán wá lwá tia».

Talhwa máná tē yoo
(Matie 24.3-7; Marəkə 13.3-8)

⁷ Lià tē bwe Zwezi, ba wú: «Karnyina, máná ka wa nè, ku wá tun? Bèèè won nè wá yá mumunv, ku nè buri máná tē, tē wiən təntə nè wá bà?» ⁸ Zwezi swìn, v wú: «Á cia á tiàn nè, á dānà ká pa ba ggarí aba. Lià zənzən wá ja à yiri, ba bà. Ba liù mama ga wá swìn, v wú: «Á mò nè yí *Kərisē», yá «Wiən tē me yigúré máná yí». Á dānà ká twá ba kwa. ⁹ Á wá ni dē, luv læzoni duən zàn, ba wulè ba tē duən. Lià duən wá zàn, ba v ba yun tián nii. Á dānà ká pa fən ja aba. Tē yièn təntə mè, sē tē tun. Yá ku tà luv zanj máná nè yí síún síún nètē».

¹⁰ Zwezi dān ma swìn, v wú: «Dwíé tē luv mama wa wá ta, tē zigi duən nè. Yá payuu wá ta, ku zigi ku don payuu nè. ¹¹ Tia wá səsəgi zənzən. Ku sūrí niən dē yayipwaran nè. Yá bwálá kapuv nè, wiən wá bà tē, nè wá kə fən lià waa, tē duən dē ga wá nan lanworu wa.

[‡] 20:42 20.42 Ka jəh pìv jizən vān nè yí dun bwálí.

Ba wá wòwalí Zwezi karbíá yoo
(*Matíè 24.8-14; Marəkə 13.9-13*)

¹² Də tə yìèn təntə tə wá yí, ba wá ja aba, ba wòwalí ba ja aba. Ba va *Zwifə-ba *jíró díi là tə, ba nə bürì bürà yáá con, sə ba bürì á bürà, ba ga kə aba bán diè wa. Á nə sèè à nii tə yiri, ba wá ja aba, ba va pèégá də yáá tián, pìù nəfaru tə nə li v tún, yáá con. ¹³ Ku mò wòwala təntə, nə wá pa aba cwəŋə, sə á ma swìn ku tə, á nə yèé à yuu wa. ¹⁴ Ku mò nə pun, á wà mē, sə á dé yáá á pa ku tə, á nə wá swìn, á ma jon á tián, tə yoo ja aba. ¹⁵ Á mù tətə nə wá kə yənu sùràn á nii wa. Ku pa ba tə, ba nə swìn, ba ziga á nə, bá wàní ba ja nii, ba ma tútùní á nii wa.

¹⁶ Á ninə-ba, də á nyina-ba, də á nubia, də á dabara tətə nə wá ja aba, ba pa là tə nə, ba nə bürì bürà. Là duən wá tí á waa. ¹⁷ Là tə mama wá dún aba á mù yiri. ¹⁸ Yá won mama bá fwa aba, abada. Á yukub nədv tətə bá jén. ¹⁹ Ku wá twá á pínù nə, á ma na mu tə, ku nə ba zwèe Yü con».

Zwerizalemə cəna yoo

(*Matíè 24.15-21; Marəkə 13.14-19*)

²⁰ Zwezi kúú ma swìn, v wú: «Á nə wá na də, pamana kíkari *Zwerizalemə, sə ba ta ku, máńá tə, á mē, sə á yəni də, ku cəna máńá bwələ. ²¹ Ku máńá tə wa, sə ba là tə, ba nə wá yà Zwide nagwanaa con, dəri ba di pəen. Ba tə, ba nə wá yà Zwerizalemə wa nə, mē, sə ba dəri ba nan, ba yá tiv tə. Ba tə, ba nə wá yà tibi tə wa kúú dān ká píi ba zv Zwerizalemə wa nə. ²² Tə dtan təntə nə, Yü wá fwìn v liŋa ku máńá təntə wa. Yá ku wá twá nətv, ku pa yìèn tə mē, Yü nii *sùsùná tə nə púpúni tə nii ma sú. ²³ Ku wá yà lēe máńá təntə wa, kana tə nə, ba nə jə pwií, də ba tə nə, bia nə ŋwá ba nyuni nə. Ku luv təntə là wá dé cān zənzən, Yü liŋa ga wá zān ba yuu wa. ²⁴ Ku luv tə là dŋa wá gv ba duən də laguri síú, ba ga ja ba duən ba fwa bán diè là luv níé kapurə wa. Là tə nə ba *Zwifə-ba wá má Zwerizalemə tián, ba pí duən yuu ba niŋi ba kēéí. Ba wá fwa ku, ku ja vələ máńá tə, ba dián nə wá bà tə zwèe».

Nətv Ləzwənə-Biu tə wá píi v bà tta yuu wa

(*Matíè 24.29-31; Marəkə 13.24-27*)

²⁵ Zwezi kúú ma swìn, v wú: «Yìèn wá tun yicav tə nə pén tə waa. Tə wá tun cānà tə də kacilacə tə wa. Fən zənzən wá zv là tə nə wulə tta yuu wa, vuv tə də muv nakulə tə zuzugu nəfaru tə yiri. ²⁶ Ku tə nə bián tta yuu wa tə, fən wá gv là, ba nə

wá bún ku yoo. Dián tə nə wulə lanworu tə wa wá gugurə. ²⁷ Ku kwa nə, ba dān wá na *Ləzwənə-Biu* tə bakwan tə wa, də v bián də dián də dun tə nə dáá. ²⁸ Máńá tə, tə yìèn təntə nə wá wulə tə tŋa, á zian á yun yü nə, á kwen á tián á zigi mənə mənə, á ga ywān. Yü wá jon aba á juu wa, síún síún».

Zwezi kàri kapirv yoo

(*Matíè 24.32-35; Marəkə 13.28-31*)

²⁹ Ku kwa nə, Zwezi swìn, v wú: «Á ywāńá kapirv də tián tə duən: ³⁰ Máńá tə, á nə ni tə zian tə də, tə wulə tə twe, liù nə bá swìn á con də, wocəri máńá bwələ. ³¹ Mə ku yi nətv, də á nə ni tə yìèn tə, tə twi tə tun á lwarə də, Yü pàri diŋə tə bwələ. ³² Cígá mama, á mù nə swìn ku á con: Ku yoo təntə wá tun, də zèn là tə mama, ba nə wulə tta yuu wa, tə wá tí ba zwèe. ³³ Lanworu də tta wá jén, yá á sùràn tə mù bá jén, abada!»

Kv mē, sə á dānà ká dwèe á ma dián Zwezi túri dtin tə

(*Matíè 24.44*)

³⁴ Zwezi kúú ma swìn, v wú: «Á cia á tián nə, á dānà ká pa swanyba də wiən tə, á nə pià, sə á ma yà luv wa twara jon á pubuŋi tə. Ku nə tà nətv, ku dtin tə wá di á yuu wa naa nədv. ³⁵ Ku dtin tə nə, ku wá yà ndə waya nə, ku nə janə ganaŋa, ku pa là tə mama nə, ba nə wulə tta ka tə mama yuu wa. ³⁶ Á dānà ká dwèe, á jùná Yü máńá mama, sə á ma wāní á ja dián á jon á tián ku tə juu wa, ku nə wá bà. Nətv nə á wá wāní á zigi *Ləzwənə-Biu† tə yáa nə».

³⁷ Yicav wa, Zwezi yà kàri *Zwifə-ba Yü *diè tə wa. Titun nə v yà nan, v va v puri tta *oliviye tián paan tə yuu wa. ³⁸ Jiju fuən fuən labv tə mama yà dəri, ba va v con, Yü diè tə wa, ba cuga wá.

22

Là vuv, sə ba gv Zwezi

(*Matíè 26.1-13; Marəkə 14.1-9; Zwan 11.47-53*)

¹ Cānà tə *Zwifə-ba nə dé dipen tə, ku nə ba sabwarí kəni tə, ba nə boŋə «*Pakə» cānà tə, máńá yí ku zwèe. ² Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián tə, də Yü nii *yənu tián tə, yá pià cwəŋə, sə ba ma gv Zwezi, yá ba yá dəri là tə fən.

Zwidasə ken síri, sə v ja Zwezi, v pa v dŋa nə

(*Matíè 26.14-16; Marəkə 14.10-11*)

³ *Sitana dān ma ja Zwidasə, Zwezi karbíá fugə bələ tə wa liù don, ba nə boŋə «Yisəkariyotə», v zv. ⁴ Zwidasə vèli, v vuv

* 21:27 21.27 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn. † 21:36 21.36 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn.

də *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián tē, də Yü *diè lià tē nē cì ka nē tē yun tián tē, v buri ba nētv tē, v nē wá twá tē, v ma kē wá ba jiàn wa. ⁵ Ba lià tē pwii poli zēni. Ba dān kàn nii də, ba wá pa wá sēbiu. ⁶ Zwidasə də ba ken duən yuu, v dān ga pià cwəŋə nēzəŋu tē, v nē wá twá v ma kē wá ba jiàn wa.

Zwezi karbia taní Pakə cànà wodiu
(*Matie 26.17-20; Marəkə 14.12-17*)

⁷ Diən tē, ba nē yàá dé dipen tē, ku nē ba sabwari kēni, tē twi tē yí. Ku tēntən diən tē nē nē, ba mē, sē ba gu pabii, ba ma fwa *Pakə cànà tē wodiu. ⁸ Zwezi dān ma tun Piyerə də Zwan, v swin ba con, v wú: «Á vələ, á taní wodiu tē, á pa nēba, sē nē dé». ⁹ Ba ma bwe wá, ba wú: «Yèn nē n pià, sē nē taní ku mù wodiu tēntə?» ¹⁰ Zwezi swin ba con nē, v wú: «Á cuga zēni! Mánjá tē wa, á nē wá zv tu tē wa, á wá jəri bēe don, v nē zija níá kwárá. Á wá pú ku bēe tē nē, á zv sán tē wa, v nē zwi. ¹¹ Á ga swin diè tē tífu con, v wú: «Karnyina bwe, sē v jón diè tē, v də v karbia tē nē wá dé Pakə cànà wodiu ka wá tē, wa yèn?» ¹² V dān wá buri aba dəyuu diè nēfaru don, də ku wa zila. Mē lá nē, á wá taní Pakə cànà wodiu tē». ¹³ V karbia tē dān ma va, ba na tē yièn tē mama, ndə Zwezi nē man, v buri ba nētv. Ba dān ga kē Pakə cànà wodiu tē síri lá nē.

Yuu-Tiu nimarv wodiu tē yoo
(*Matie 26.26-30; Marəkə 14.22-26; 1 Korəntə tián 11.23-26*)

¹⁴ Cànà tē wodiu diŋə mánjá yí, Zwezi də v *tontona tē dān twi ba jəñ duən nē, sē ba wulə ba dé. ¹⁵ V swin ba con, v wú: «Á sóni zēni, sē nē mama tē kē duən nē, nē dé *Pakə cànà wodiu ku tē, də á càn mánjá tē wá yí. ¹⁶ Yá à mù nē swin ku á con: Á kúú bá pii à dé ku tē, ku ja vələ mánjá tē, ba nē wá ní ku cànà tēntə dēn, Yü pəri tē wa». ¹⁷ V dān ma ti würú zŋja tē, v kə v con, v ga kē Yü lēēē. Ku kwa nē, v swin, v wú: «Á jonə á nyu, á tará duən! ¹⁸ Á mù nē swin ku á con: Á kúú bá nyu diven də aba, ku nē zigi síún, ku ja vələ mánjá tē, Yü nē wá dé v pəri tē». ¹⁹ Ku kwa nē, v ti dipen tē, v kē Yü lēēē ku yiri. Ku kwa nē, v fwa fwa ku, v pa ba, v ga swin ba con, v wú: «Ku yí à yira tē nē, ku nē pin aba. Á dān fwa ku nētv tē, á ma lií à yoo». ²⁰ Ba nē dí ba zwēe, mánjá tē wa, Zwezi kúú ti diven würú zŋja wa, v fwa nētv, də v pa ba, v ga swin, v wú: «Diven ku tē würú zŋja ka tē wa nē yí à jana tē, tē nē yí Yü *nimarv dūn tē, tē nē wá nan á yiri».

Zwezi buri də, ba wá ja wá, ba pa dŋja nē
(*Matie 26.21-25; Marəkə 14.18-21; Zwan 13.21-30*)

²¹ Zwezi kúú swin, v wú: «Á ywəŋá, liù tē, v nē wá ja nē, v pa tē, wulə də nē, wodiu ku tē yuu wa. ²² *Ləzwənə-Biu* tē mē, sē v vii, ndə ku nē mē nētv, yá ku wá yá càn ku pa liù tē nē, v nē wá ja wá, v pa». ²³ Ba dān ma wulə ba bwe duən, sē ba jén, wàá nē wá fwa ku yoo tēntə ba wa.

Wàá nē dwə nē mama?
(*Matie 18.1-4; 19.28; 20.25-28; Marəkə 10.35-45; Zwan 13.2-17*)

²⁴ Zwezi karbia tútóni duən, sē ba jén, ba wa nē mē, sē v jəñ ba mama yuu wa. Ku mù nē pin, tútóná dān twi, tē tv ba tətəŋi wa. ²⁵ Zwezi swin ba con, v wú: «Pēegá dé diən ba luv dwiś tē mama yuu wa. Yá ba boŋə luv pabia mù «lià tē, ba nē fwa zēni». ²⁶ Yá ku wá mē, sē ku ya nētv á mù con. Liù tē, v nē yí ləzwənfaru á wa, mē, sē v ya ndə bisumabiə nē. Yá liù tē, v nē ti aba, mē, sē v ya ndə liù tē nē, v nē tuŋa v pin aba. ²⁷ Liù tē, ba nē tunə wodiu, ba pin, v dé, də v tē, v mù nē nē tunə ku, ba wàá nē dwə v don? Ku tà liù tē, v nē dé tē, naaa? Á wa nē, à mù Zwezi, à yí ndə liù tē nē, v nē tuŋa, v pin aba.

²⁸ Á yí lià tē, á nē yí də nē, diən mama à càn tē də mánjá tē wa, yièn nē yugu nē, sē tē pa à tun yokokwutun. ²⁹ Á swə, sē á də dé ku pəri tēntə, ndə à nyina nē pin, sē à də dé ku nētv. ³⁰ Á wá dé cànà də nē, à pəri diè tē wa. Á wá jəñ padaran yun á buri *Yizərayelə dwiś dəkurən fugə bələ tē bura».

Zwezi buri də, Simon Piyerə wá swin də, v yəri wá
(*Matie 26.31-35; Marəkə 14.27-31; Zwan 13.36-38*)

³¹ Zwezi swin Simon Piyerə con, v wú: «Simon, Simon, cugv! *Sitana lōri cwəŋə, sē v zizaga aba, ndə ba nē zizaga wobia, sē ba li tē də tē wopulə duən wa. ³² Yá à dān jun Yü à pa mú, sē n waa tē, n nē ken Yü nē tē, dān ká jén. Mánjá tē wa, n nē wá pii n bā à con, sē n dān n nubia jiàn». ³³ Simon Piyerə le wá, v wú: «*Yuu-Tiu, à ken à síri, sē à zv bān diè də mú, sē à ti də mú». ³⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Piyerə, à mù nē swin ku n con: N wá ten də, n yəri nē zən, nēe batwa, də cəbuv tē wá kwi».

Zwezi buri, nētv tē, ba nē wàá ba tē
³⁵ Zwezi swin ba con, v wú: «Də à yá nē tun aba, à ga swin də, á dān ká ti sēbiu, nē à yəó lōđ, nē à yəó natura, bēēē yá nē mūri aba?» Ba ma le wá, ba wú: «Won

* 22:22 22.22 Zwezi yí v tətə yoo nē v swin.

mama wà nèba mùrì». ³⁶ Zwezi ma kùò le, v wú: «Síún nè, sè liù tē, v nè jə səbiu, sə v tì, sè liù tē, v nè jə lòò, sə v tì, sè liù tē, v nè ba lagurì síú jə, sə ku tíú yè v gandarù, v dé yáá, v ma yè lagurì síú. ³⁷ À mù nè swìn ku á con: Kù me, sè ku púpúní Yú sagi tē wa nii ma sú, tē tun à yira: «Ba gálì wá, ba ma cen yolwanfwana nii nè». Cígá, ku tē nè púpúní à yuu wa, tē biàn, sə ku jì». ³⁸ Karbíá tē le, ba wú: «*Yuu-Tiu, nèñ lagurì siàn bə̀lè». Zwezi ma le ba, v wú: «Kù me nətù».

Zwezi jò̀nì Yú Zwesemane nə

(*Matìə 26.36-46; Marəkə 14.32-42; Zwan 18.1-2*)

³⁹ Kù kwa nè, Zwezi nan, ndə v diàn me nè fwa nətù tē, v va *oliviyè tián paan tē yuu wa. U karbíá tē ga púò v kwa. ⁴⁰ Máná tē wa, v nè vèli, v yí ku bwálì tēntə, v swìn ba con, v wú: «Á lòrì Yú, sə v san aba, sə *Sítana dàn ká wánì aba, v dódón, sə v yigu, v pa á tun yokúkwiùn». ⁴¹ U dán ga fàrú v nan kwa, v va yáá mancùn, ndə liù ka díli kapan, ku va ku tó bwálì nè, v tu v nadwana yuu, v ga lòrì Yú. ⁴² U dán swìn, v wú: «Á nyuna, də n nè pià ku, pa, sə yacara tətə twiən tē yá nè. Yá à pià, sə n mù puswənə nè tun, sə à mù nyiən tē ga kwèe». ⁴³ *Malíka dán ma zàn Yú *sán nè, ka bà ka nan Zwezi nè, ka cú ka dàn v jìàn. ⁴⁴ Zwezi púò cùgò zənzən. Kù mù nè pín, v lòrì Yú dè diàn zənzən. U tìlɔɔ palì ndə jana nè, ku loni, ku twi tía. ⁴⁵ U nè lòrì Yú v zwèe, v zàn v píí v bà v karbíá tē con. Yá v twi, də ba pwíí cùgò. Kù mù nè pín, ba tégó ba dwèe. ⁴⁶ U swìn ba con, v wú: «Bèèèe nè pín, á dwèe? Á zaɔa, á ga lòrì Yú, sə Sítana dàn ká wánì aba v dódón, sə v yigu, sə v pa, á tun yokúkwiùn».

Zwezi janv tə yoo

(*Matìə 26.47-56; Marəkə 14.43-50; Zwan 18.3-12*)

⁴⁷ Zwezi nè wulə v swìn, máná tē wa, də nən lià nè ba biàn. Liù tē, ba nè bonə Zwidase, v də nè yí Zwezi karbíá fugə bə̀lè tē wa, liù don, yá nè wulə ba yáá, v vèli. U fàrú v yí Zwezi yira, sə v kúkwal† wá. ⁴⁸ Zwezi dán ma swìn, v wú: «Mə ku wá twá kúkwalu nè, n ma ja *Ləzwənə-Biú† n pa!» ⁴⁹ Lià tē nè wulə də Zwezi tē, nè na yoo tē, ku nè biàn, ba swìn, ba wú: «*Yuu-Tiu, nè wá za də lagurì siàn, naaa?» ⁵⁰ Ba wa liù don ma cùrì lagurì síú, v ma za *Zwifə-ba Yú *jonwana yun tián nəkwiá tütùnù jizən zìun, v gwə̀ɲə. ⁵¹ Zwezi dán

ma swìn, v wú: «Á yágá, ku me nətù!» U ma dwen bəe tē zìun tē nè, v ga zùrì ku.

⁵² Kù kwa nè, Zwezi swìn Yú jonwana yun tián tē, də Yú *diè lià tē nè cì ka nè tē yun tián tē, də Zwifə-ba *nəkwiá tē con, ba nè twi, sə ba ja wá tē, v wú: «Á twi də lagurì siàn də dangwələn, sə á ma ja à nè, ndə à yí nwiàn tē, à nè gwí lià. ⁵³ À yá wulə də aba diun mama, Zwifə-ba Yú diè tē wa, á ga wà nè jun. Yá máná ku tē yí á mù, də liù tē, v nè yí yikunu piú tē nyiən».

Piyerə swìn də, v yèrì Zwezi

(*Matìə 26.69-75; Marəkə 14.66-72; Zwan 18.25-27*)

⁵⁴ Ba nè jun Zwezi, ba ja wá, ba va *Zwifə-ba Yú *jonwana yun tián nəkwiá tē diè wa. Piyerə púò ba kwa yɔɔna. ⁵⁵ Ba ken mən, ba jəò tē yáá, Yú jonwana yun tián nəkwiá tē kára tətəɲi wa. Piyerə də twá v jəò ba tətəɲi wa lá. ⁵⁶ Tutɔnbua don nè nì wá, mən tē yáá nè, v ywáñ wá zən, v ga swìn, v wú: «Bəe wá tē də yun də Zwezi!» ⁵⁷ Yá Piyerə ten, v wú: «Á nakwa, à yèrì wá!» ⁵⁸ Kù nè fwa mancùn, bəe don də nè kúò v nì wá, v swìn, v wú: «N də wulə ba lià tē wa». Piyerə ma le bəe tē, v wú: «Á twá à təlò ba wa!» ⁵⁹ Kù nè le ndə lugu nədù nè, liù don də tē zɔɔ diàn, v wú: «Cígá mama, bəe wá tē də yí Galilè tíú. U də yun də Zwezi». ⁶⁰ Piyerə le, v wú: «Á dabəe, à yèrì ku tē, n nè swìn!» Kù máná tē wa, v nè wulə v swìn, də cəbɔ kwí. ⁶¹ *Yuu-Tiu píí v vəvəri, v ywáñ Piyerə. Piyerə dán líí ku tē, Yuu-Tiu nè swìn v con nè, v wú: «Zèn, də cəbɔ tē nè wá kwí, n wá ten nɛɛ batwa də, n yèrì nè». ⁶² Piyerə dán nan, v ga kwí yinənkura.

Ba mà Zwezi də ba twín wá

(*Matìə 26.57-68; Marəkə 14.53-65; Zwan 18.12-24*)

⁶³ Bara tē nè jə Zwezi tē wulə ba muɲa wá də ba mà. ⁶⁴ Ba yáá pú v yí nè, ba ga bwe wá, ba wú: «Lwarì liù tē, v nè mà mú!» ⁶⁵ Ba swìn sùràn duən, tē nè twín Yú, ba pa wá.

Zwezi wulə Zwifə-ba yun tián tē, ba nè bə̀rì bə̀rà, yáá con

⁶⁶ Tia nè twi ka purì, máná tē wa, *Zwifə-ba *nəkwiá, də Yú *jonwana yun tián tē, də Yú nii *yənù tián tē twi, ba kun duən nè, ba ga pa ba ja Zwezi, ba ja bà ba yun tián tē, ba nè bə̀rì *bə̀rà tē yáá con. ⁶⁷ Ba swìn, ba wú: «Swìn nè con də, n nè yí *Kərisə». Zwezi ma le ba, v wú: «Á nè swìn ku á con, á bà pa ku cígá. ⁶⁸ À ma nè

† 22:47 22.47 Kù nətù tē yí *Zwifə-ba yofwamùn, də ba nè jérì duən, nè à yəò də ba nè vèli duən sán, sə ba na duən. ‡ 22:48 22.48 Zwezi yí v tətə yoo nè v swìn. § 22:69 22.69 Zwezi yí v tətə yoo nè v swìn. * 22:69

22.69 Ka jəñ piú jizən vən nè yí dun bwálì.

bwe aba bwiè nêdu, á bá le nê. ⁶⁹ Kú nê zigi síón, *Lêzwônê-Biuš tê wá jêñ Yú tê, v nê wulê tê mē yuu wa, juzên* vãn nê». ⁷⁰ Ba mama tê dãn ma swìn, ba wú: «Kú mù yú nê, n yú Yú-Biu?» Zwezi ma le ba, v wú: «Á yú wá, ndê á nê swìn nêtu». ⁷¹ Ba dãn ma swìn, ba wú: «Nê kúò ba lià pià, sê ba biri nêba yoo don. Nê têtê ni kú v nii wa».

23

Ba ja Zwezi, ba va Pilatê yáá con

(Matîê 27.11-14; Marêkê 15.2-5; Zwan 18.28-38; Tvtvnan 4.25-28)

¹ *Zwifê-ba *nêkwina, dê Yú *jonwana yun tián tê, dê Yú nii *yênu tián tê mama ken duên, ba zàn ba ja Zwezi, ba ja va *Pilatê yáá con. ² Ba swìn ba zigi Zwezi nê, ba wú: «Nê ni bēe wá tê, dê v sugê nê luu dwíí tê, v kēni *Romê-ba nê. V ci, sê ba dãn ká ñwín lanpoo, ba pa Romê-ba piú nêfaru tê nê, v ga wú, v mù nê yú *Kêrisê, kú dãn nê yú piú». ³ Pilatê dãn ma wulê wá v bwe, v wú: «N mù nê yú Zwifê-ba piú tê?» Zwezi ma le wá, v wú: «Mê kú yú nêtu, ndê n nê swìn tê».

⁴ Pilatê ma swìn Yú jonwana yun tián tê, dê lalub tê con, v wú: «Á ba yolwan na bēe wá tê yuu wa». ⁵ Yá ba tê zigi diàn kú yuu wa, ba swìn, ba wú: «D kàrà tê, v nê kàrì Zwide nagwanaa tê mama wa, sugê lià tê, ka kēni Romê-ba nê, kú nê zigi Galilē nagwanaa, kú ja ba kú nan yêbê».

Pilatê pin, ba ja Zwezi, ba va Erodê yáá con

⁶ Máná tê wa, *Pilatê nê ni tê yìèn têtê, v bwe, sê v lwarí, dê Zwezi nê yú Galilē tiú. ⁷⁻⁸ V nê twí, v ni dê, kú yú nêtu, v lwarí dê, v nan piú *Erodê payuu tê wa. Kú dian dáá, Erodê nê ni dê, ba swìn Zwezi yoo. V pià, sê v na Zwezi, v dê yá buja dê, Zwezi wá fwa yomub don, v biri wá. Erodê dê yá twi kú máná tê wa, *Zwerizalemê wa. Kú mù nê pin, Pilatê pa, ba ja Zwezi, ba va, ba pa Erodê nê. Máná tê wa, v nê ni Zwezi, v piú poli zênzên. ⁹ Piú Erodê bwe Zwezi bwiè kapupu, yá Zwezi ga wá wá le. ¹⁰ *Zwifê-ba Yú *jonwana yun tián tê, dê Yú nii *yênu tián tê dê yá ziga lá, ba swìn sulwana ba ziga Zwezi nê. ¹¹ Erodê dê v pamana tê wulê ba muja wá. Ba nê mun wá, ba zwêe, ba ti ganmub, ba ma zú wá, ba ga pa ba pií ba ja wá, ba va Pilatê con. ¹² Kú diun tê nê, piú Erodê dê Pilatê pií ba ji dabara, ndê kú tà ba mù yá nê dúnja duên fuên.

Ba biri Zwezi bîrà, sê ba gv wá

(Matîê 27.15-30; Marêkê 15.6-19; Zwan 18.39-19.16)

¹³ *Pilatê ken *Zwifê-ba Yú *jonwana yun tián, dê Zwifê-ba yun tián tê, dê lalub tê duên nê, ¹⁴ v ga swìn ba con, v wú: «Á jun bēe wá tê, á ja bà, á ga á wú, v sugê lià, v kēni *Romê-ba nê. Á mù nê bwe wá á yáá con, á mù wá yolwan nêtu ni, tê mù yìèn têtê wa, á nê swìn á zigi v nê. ¹⁵ Piú *Erodê dê wá yoo ni v yuu wa. Kú mù nê pin, v pa ba pií ba ja wá, ba bà nê con. Bēe wá tê wá yoo fwa, kú nê mē, sê ba gv wá, kú yú nê. ¹⁶ Á dãn wá pa, ba mà wá, ba ga ti wá ba dugu». ¹⁷ [Kú yá yú kálú, *Pakê càná mama nê yí, sê ba dugu bán diè liú nêdu.] ¹⁸ Ba mama tê twá duên, ba bubwi, ba wú: «Pa, ba gv wá tê, sê ba ga dugu Barabasê!» ¹⁹ Kú Barabasê têtê zàn v sugu *Zwerizalemê tián, v kēni Romê-ba nê, máná don wa. Kú tê sùrí laguri don nê, v nê fwa. Kú mù nê pin, ba yá jun wá, ba kê bán diè. ²⁰ Pilatê nê pià, sê v dugu Zwezi tê, v dãn pií v kúò ti sugu, sê v swìn lià tê con. ²¹ Lià tê dãn cãri, ba wú: «Pa, sê ba paa wá dagaru yuu wa! Pa, sê ba paa wá dagaru yuu wa!» ²² Pilatê kúò bwe, v swìn ba con, nēe batwa nii nê, v wú: «Bēēē yokukwuon nê, v fwa? Á mù wá yoo ni v yuu wa, kú nê mē, sê ba gv wá kú yú. Á dãn wá pa, ba mà wá, á ga ti wá ba dugu». ²³ Yá lià tê dãn tê bubwi, ba kēni yú nê, ba wú, v pa, sê ba paa Zwezi dagaru tê yuu wa. Ba bubwiê tê kálí Pilatê. ²⁴ Pilatê ma sēe, sê v fwa kú tê, ba nê pià. ²⁵ V ma ti Zwezi, v pa ba, sê ba ma fwa kú tê, ba nê pià. V dãn ga dugu bēe tê, ba nê lóri. V mù liú tê, v nê sugê lià duên v kēni Romê-ba nê, v ga fwa laguri dê. Kú mù nê pin, ba ma kê wá bán diè.

Pamana ja Zwezi, ba vèlê v guri bwálí
(Matîê 27.31-34; Marêkê 15.20-23)

²⁶ Pamana tê nê ja Zwezi, ba vèli máná tê wa, ba jérí bēe don, ba nê bonê «Simon, Sirene tiú», dê v nanja gav v biàn. Ba jun kú bēe tê, ba jon Zwezi dagaru tê, ba ma zín wá, v ja pií v wulê Zwezi kwa. ²⁷ Lià zênzên piú Zwezi kwa, dê kana ba nê wori, ba ga zalí ba jiàn. ²⁸ Zwezi ma pií v vèvèri, v swìn ba con, v wú: «*Zwerizalemê tián kana-ba, á dãná ká kwi á pa á mù nê! Á kwíó á pa á mù dê á bia nê! ²⁹ Máná don wá bà, ba nê wá swìn, ba wú: «Pupwên wulê dê kana tê, ba nê wári biú ba luri. Pupwên wulê dê ba tê, ba nê wá luri dê mama. Pupwên wulê dê ba tê, biú wá ba nyuni nê nyua». ³⁰ Kú máná tê wa, lià wá lóri pēen, sê tê tu ba yuu nê, dê ba lóri dèdwèlèn, sê tê dè pí ba yuu nê. ³¹ Dê ba nê fwa á mù, á nê yú ndê dalu nê nêtu, ba wá fwa á mù, Zwerizalemê tián, á nê yú ndê dakoran nê, ba dwen nêtu». ³² Pamana tê nê je Zwezi, ba vèlê, sê ba

gv, máǵá tē wa, ba jun yolwanfwana bēlē, dē ba kē lá, ba sūrí Zwezi nē, sē ba gv dē wá.

Ba paa Zwezi dagarv yuu wa
(*Matíē 27.35-44; Marəkē 15.24-32; Zwan 19.16-24*)

³³ Pamana tē nē vēli, ba yí bwálí tē, ba nē boǵē <yuzvǵa bwálí> tē, máǵá tē, ba paa Zwezi dagarv tē yuu lá nē. Ba paa yolwanfwana bēlē tē dē daganan bēlē duǵn yuu, v don v jizǵn yuu, v don tē dē v jvgwiē yuu. ³⁴ Zwezi dán ma swǵn, v wú: «Á nyina, ba yēri kv tē, ba nē fwa. Kv mǵ yiri nē, kwen ba cuna tē, n li n mǵ dē ba mǵ pwǵrē wa». Ba tá kwé, ba ma tǵrǵ v ganan. ³⁵ Lià zǵa lá, ba ywǵǵá kv tē nē fwa. *Zwifǵ-ba yun tiǵn tē mǵ wulē ba muǵa wá, ba ga swǵn, ba wú: «Ǵ jon lià duǵn, v nē yí *Kǵrisē tē, Yú nē kúri, sē v jon v tētē». ³⁶ Pamana tē dē wulē ba muǵa wá, ba fǵrǵ ba yí v yira, ba lǵri diven nyunv v nē, ³⁷ ba ga swǵn, ba wú: «N cǵǵá nē yí Zwifǵ-ba piǵ, sē n tētē dán jon n tiǵn!» ³⁸ Ba ken pǵpǵnǵ duǵn v yuu con nē, ba wú: «Ǵ tē nē yí Zwifǵ-ba piǵ». ³⁹ Yolwanfwanu tē don, ba nē paa dagarv tē yuu, dē wulē v twǵn wá, v wú: «N nē yí Kǵrisē, jon n tētē tiǵn, sē n ga jon nēba, n kē lá!» ⁴⁰ Ǵ don tē dán caga v nii nē, v ga swǵn, v wú: «N mǵ, n ba Yú fēn dǵri, n mǵ liǵ tē, n mǵ dē v mǵ mē, nē wulē tē cǵn tētē wa? ⁴¹ Kv yí kv twá, nē mǵ tutǵnē nē. Kv mǵ nē pin, nē mǵ bēlē tē mē, sē nē dé cǵn tē tē. Yá v mǵ wá won mama fwa, kv nē lwara». ⁴² Kv kwa nē, v swǵn Zwezi con, v wú: «Liǵ á yoo, máǵá tē wa, n nē wá dé n pǵri tē». ⁴³ Zwezi ma le wá, v wú: «Cǵǵá mama, à mǵ nē swǵn kv n con: Zǵn, n wá yá dē nē Yú *sǵǵn nē».

Zwezi tian tē yoo
(*Matíē 27.45-56; Marəkē 15.33-41; Zwan 19.25-30*)

⁴⁴⁻⁴⁵ Kv nē zǵǵi lugu fugē bēlē máǵá wa, yicav tē kǵv ba poni jē, yikunu ga púǵ tǵa tē mama nē, kv ja va dēdēni lugu batwa. *Zwifǵ-ba Yú *dǵi mimii gǵnǵ tē cirǵ * bēlē. ⁴⁶ Zwezi bubwi v kē yú nē, v ga swǵn, v wú: «Á nyina, à ken á muǵ tē n jun wa». V nē swǵn tē sǵrǵn tē kwa nē, nē v muǵ zwēē. ⁴⁷ *Romē-ba pamana bíí yuu tiǵ tē nē ni kv tē nē tun, v pin dun Yú nē, v ga swǵn, v wú: «Cǵǵá mama, bēē wá tē yá yí cǵǵá tiǵ». ⁴⁸ Lalv tē mama nē twi, ba na yoo tē nē tun, piǵ ba viri, dē ba zalǵ ba jiǵn nē dē pucǵn. ⁴⁹ Ba tē mama nē yēǵ Zwezi, dē kana tē nē kwé wá ba nan

* **23:44-45** 23.44-45 Mimii gǵnǵ tǵntē nē pwēē bwálí tē, Yú jǵǵwana yun tiǵn nēkwia tē cǵi nē yǵá zv, v fwa *jonǵ tē v pin Yú nē, dē lià tē duǵn tē nē zwǵ, ba mē lá tē duǵn nē. Gǵnǵ tǵntē cirǵ tē bǵri dē, liǵ mama dán wáá Yú yira, v yí. * **24:7** 24.7 Zwezi yí v tētē yoo nē v swǵn.

Galile nagwanaa, dē yá zǵa yǵǵona, ba ga ywǵǵá won tē nē tunǵa.

Zwezi lǵbǵri wa kǵnu yoo
(*Matíē 27.57-61; Marəkē 15.42-47; Zwan 19.38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Bēē don yá wulē lià tē nē bǵri bǵrǵ tē wa, v yiri nē Zwǵzefǵ. V nan *Zwifǵ-ba tiv don, ba nē boǵē <Arimate>. V yí cǵǵá tiǵ, v ga jē bǵcabwanv dē. V yá yí liǵ tē, v nē dánǵ, sē Yú dé v pǵri tē. V mǵ bēē tǵntē wá sēē, v twá v duǵn tē nē bǵri bǵrǵ tē ba yofwaneē tē wa. ⁵² V vǵli v yí *Pilǵtē, v ga lǵri cwǵǵē, sē v gǵri Zwezi. ⁵³ V li wá dagarv tē yuu, v kē tǵa, v pǵpǵni kv, v kē ganpon wa. V dán ja wá va, v tǵn lǵbǵri wa, ba nē kva piǵ kapan wa, ba nē tē wá liǵ lá ken. ⁵⁴ Zwifǵ-ba *siǵ dǵn tē yá bwǵlē. Kv mǵ nē pin, lià tē mama wulē ba kǵni ba sirí.

⁵⁵ Kana tē nē nan Galile nagwanaa, ba twá Zwezi kwa, ba bǵ tē kwé Zwǵzefǵ, ba va ba na lǵbǵri tē, dē nǵtv tē, ba nē ken Zwezi bǵv tē wa. ⁵⁶ Ba nē piǵ, ba viǵ, ba tanǵ tǵralǵ dē tǵralǵ nuga, ba kē duǵn nē. Ba siǵ, kv kwa nē, ndē Yú *nii yǵǵn tē, v nē pin *Moyizǵ nē, nē bǵri, sē kv fwa nǵtv tē *siǵ dǵn nē.

24

Zwezi bwin v nan tian wa
(*Matíē 28.1-10; Marəkē 16.1-11; Zwan 20.1-10*)

¹ *Zwifǵ-ba *siǵ dǵn tē tikǵnǵ nē, kana tē zǵn jǵv fuǵn fuǵn, ba zǵn tǵralǵ tē, ba nē kwen, ba ja va lǵbǵri tē nii nē. ² Ba nē vǵli ba yí lá nē, ba ni dē, kapan tē bēbēli, kv nan lǵbǵri tē nii nē. ³ Ba dán zva ba yí lá, ba ga na dē, *Yuu-Tiu Zwezi tǵǵ tē tǵlǵ lá nē. ⁴ Ba nē yá yēri kv tē, ba nē wá swǵn kv yuu wa, dē nēn lià bēlē, ba nē zva ganpwǵnē, tē nē cǵcǵi, ba twi, ba nan ba nē. ⁵ Fēn dán nē zva ba, yá ba kē ba yáá tǵa. Lià tē dán swǵn ba con, ba wú: «Bēēē nē pin, á piǵ liǵ tē, v nē wulē muǵ wa, tǵa wa? ⁶ V tǵlǵ yēbē. V piǵ v bwin v nan tian wa. Á piǵ á liǵ á tiǵn nǵtv tē, v nē swǵn á con, dē v tē wulē Galile nagwanaa wa. ⁷ V swǵn, v wú dē, kv mē, sē ba ja *Lǵzwǵnē-Biu* tē, ba pa lià tē nē, ba nē yí cuna lià, sē ba paa wá dagarv yuu, sē v ga piǵ v bwin v nan tian batwa nii nē». ⁸ Ba dán ma piǵ ba liǵ Zwezi sǵrǵn tē yoo.

⁹ Ba nan lǵbǵri tē wa, ba piǵ ba ja tē yǵǵn tǵntē mama, ba va ba swǵn Zwezi *tǵntǵna fugē nēdv tē dē lià tē duǵn tē mama con. ¹⁰ Ba mǵ kana tǵntē, ba nē swǵn tē yǵǵn tē tǵntǵna tē con nē yí: Mari Madǵlǵnē,

Zwané, Zwaké nuu Mari, dè ba duøn tē nē yun dè ba. ¹¹ Yá tuntuona tē búndè, kana tē sòrán tē yí yomanan. Ku pa, ba wà tē cígá nē pín. ¹² Yá Piyerè dè kùb zàn v dèri, v va lèbèri tē nii nē. U nē kwá tta v ywán, v ní ganan tē, ba nē ma pèpèni Zwezi tē, dè tē cici nē tégé tta. Ku yoo tē nē tun tē gwári wá. U ma pií v va sán.

Zwezi nan v karbia bələ nē Emayisē cwəŋə yuu wa

(Marəkə 16.12-13)

¹³ Ku duøn tē tətə nē, Zwezi karbia bələ yá wələ tuv don, ba ma bonə <Emayisē>. Ku tuv tē dē *Zwerizalemə yí kilomətərə fugə nədū. ¹⁴ Ba yá wulə ba swin yiən tē mama nē tun tē yoo. ¹⁵ Ba nē wulə ba swin tē yiən təntə, máná tē wa, Zwezi twi, v dè ba kə duøn, ba wəli cwəŋə tē yuu wa. ¹⁶ Ba ní wá, yá won yá cígá, ku pa ba wà wá lwarí. ¹⁷ U swin ba con, v wú: «Bèèèe yuu wa nē, á ve dè á wəli?» Ba cwən ba zigi, ba yéé ga ŋwiñ. ¹⁸ Ba wa liú don, ba nē bonə Kəleyopasə, ma le wá, v wú: «N m̀ cici nē yí vee, n nē wulə Zwerizalemə wa, n nē yəri yiən tē, tē nē tun lá, diən tətə nii nē?» ¹⁹ U ma le ba, v wú: «Bèèèe yiən nē?» Ba ma le wá, ba wú: «Yoo tē nē yí *Nazaretə Zwezi, v nē yí Yui nii *s̀s̀s̀ǹ, v nē jun diən Yui dē *Yizərayelə lià tē mama yáa con, v tutunan dē v nii s̀r̀r̀ǹ wa nē. ²⁰ Nətv tē nē Yui *jonwana yun tián, dè lià tē nē b̀ri b̀rà yáa tián tē nē jun wá ba pa, ba b̀ri v g̀ri b̀rà, ba ga pa, ba paa wá dagarv yuu wa. ²¹ Yá nē dē yá ga jə yala dē, v m̀ yá nē wá jon Yizərayelə luv lià. Yá dē ku mama, zən ku tē diən batwa nē tē yiən tē nē tun. ²² Ku nē dwən nətv, nē pulí tē wa kana duøn gwári nēba zənzən. Kana təntə wəli, ku jjuv tē fuən fuən ləbəri tē nii nē, ²³ ba ga na dē, Zwezi tigi tē təlólá nē. Ba pií ba bà, ba wú, *malike nan ba nē, tē ga swin ba con, tē wú, Zwezi wulə v mu wa. ²⁴ Nē wa lià duøn, ba nē yun dē nēba, wəli ləbəri tē nii, ba ga na tē yiən tē, ndə kana tē nē swin nətv tē, yá ba wá Zwezi ní». ²⁵ Zwezi ma swin ba con, v wú: «Á m̀ lià tē, á nē ba yuu jə, á ga wá cígá pín lala Yui nii s̀s̀ǹǹ tē s̀r̀r̀ǹ tē mama nē: ²⁶ *Kərisə tē, Yui nē tun tē, yá mē, sē v dé càn nətv, sē v ma zv v dun tē wa». ²⁷ U dān ma twá *Moyizə, dē Yui nii s̀s̀ǹǹ tē duøn tē nii s̀r̀r̀ǹ tē nē, v man yoo tē mama Yui sagi tē nē swin v yuu wa.

²⁸ Máná tē, ba nē wəli, ba bwələ tiv tē, Zwezi fwa, ndə v le v wələ yáa con. ²⁹ Ba dān ma kálí wá, ba swin v con, ba wú: «Zigi dē nēba, yui tua, tta yí ku zwèe». U ma zv, v zuri ba con. ³⁰ Ba nē wulə ba dé máná tē wa, v ti dipen tē, v kə Yui lèèèe, v ga fuv ku, v pa ba. ³¹ Ba yíá súru

v yuu wa, ba nē lwarv wá ba zwèe, v jén ba yáa con. ³² Ba dān ma swin duøn nē, ba wú: «U nē swin dē nēba, v g̀li yìèn tē dān, tē nē p̀p̀ǹǹ Yui sagi tē wa, v biri nēba cwəŋə tē yuu, yá ba nē bican nē dé nē?» ³³ Ba b̀b̀ari ba zàn lala, ba pií ba va Zwerizalemə. Ba wəli ba na karbia fugə nədū tē, dē ba twá duøn tē, ba kun duøn nē. ³⁴ Karbia fugə dē nədū dān ma swin ba con, ba wú: «*Yuu-Tiu cígá mama pií v bwin, v nan tian wa, v biri v tiàn Simon† nē». ³⁵ Ba lià bələ tē dān ma man ku tē nē yí ba cwəŋə tē yuu wa, ba biri ba. Ba twi, ba man dē, ba lwarv dē, ku yí v m̀, máná tē wa, v nē wulə v fwi dipen tē.

Zwezi biri v tiàn v tuntuona tē nē

(Marəkə 16.14-18; Zwan 20.19-29;

Matíè 28.16-20; Tutvnan 1.1-8)

³⁶ Ba nē wulə ba swin máná tē wa, Zwezi tətə twi, v bà, v nan ba tətəŋi wa, v ga jun ba, v wú: «Bican siə wá yá dē aba!» ³⁷ Ba zəzəgə, fən ga zv ba zənzən, ba buŋa dē, ku yí ciru nē nan ba nē. ³⁸ Zwezi ma swin ba con, v wú: «Bèèèe nē pín, ku ma gwári aba, yá pubunyirə tē tē dē ga wulə dē aba? ³⁹ Á ywáná à j̀àn dē à nēe. Ku cígá yí à m̀! Á dwiən à yira, á ga na! Ciru ba yatana dē kurən jə, ndə à nē jə tē, à ziga nətən». ⁴⁰ U nē wulə v swin ku nətv, v biri ba v j̀àn dē v nēe. ⁴¹ Pupwən zva ba, ba ga tē wá cígá pín, ba zwèe, ku nē gwári ba tē yiri. Zwezi bwe ba, v wú: «Á ba won jə yəbə, ba nē dé, naaa?» ⁴² Ba ma pa wá fəli kıkav, ku nē wuè. ⁴³ U jon ku, v dé ba mama tē yíá wa.

Zwezi pín tutvni v tuntuona tē nē

⁴⁴ Zwezi swin v *tuntuona tē con, v wú: «Mə ku nē, à nē swin á con, dē à nē yun dē aba. Á swin dē yiən tē mama, ba nē p̀p̀ǹǹ Yui *nii tē wa, v nē pín *Moyizə nē, dē Yui nii *s̀s̀s̀ǹǹ saga tē wa, dē gwaran saga wa, à yuu wa mē, sē tē nii sú». ⁴⁵ U s̀ri ba yíá, sē ba ni yiən tē dān, tē nē p̀p̀ǹǹ Yui sagi tē wa. ⁴⁶ U swin ba con, v wú: «Ku p̀p̀ǹǹ saga təntə wa, ku wú dē, *Kərisə mē, sē v dí càn, v ti, v ga pií v bwin v nan tian wa, diən batwa nii nē. ⁴⁷ Ku mē, sē ba zigi *Zwerizalemə nē, ba swin v yiri yuu wa suywánú tē, ba pa luv dwíé tē mama nē. Ba bon ba, sē ba wəvəri ba kwa, sē ba ma sá ba cuna, sē Yui ga kwen tē v li v m̀ dē ba pwərə wa. ⁴⁸ Á yí lià tē, á nē wáá á biri, dē á ní yiən təntə. ⁴⁹ Ku tē, à nyuna nē kàn nii dē à wá pa aba tē, ku wá bà á yuu wa. Yá á nē mē, sē á yá tiv tē wa, ku ja wələ, á nē wá sú dē diən tē, tē nē wá nan Yui nē, tē bà».

† 24:34 24.34 Simon yí Zwezi karbiu Piyerə yiri don.

Zwezi Kərisə pií v va Yıı sàń

(Marəkə 16.19-20; Tvtunən 1.9-12)

⁵⁰ Zwezi jın ba, v ja va Betani tıv con, v zın v jıàn, v lōri Yıı, sə v fwa zəni ba yuu wa. ⁵¹ Máná tē, v nə wulə v fwa zəni ba yuu wa, v zàn v pwèe dē ba, v ga zàn v dī yıı. ⁵² Ba dē tva ba nadwana yuu, ba ga bu v nə. Yá ku kwa nə, ba pií ba va *Zwerizalemə dē pupwən. ⁵³ Dıın mama ba yáá va *Zwifə-ba Yıı *diè tē wa, ba bwi Yıı nə.

**Zwezi-Kørisə suywájú sagi
tə,
Zwan
nə púpúní
Zwan sagi tə yuu wa sugv**

Liù tə, v nə púpúní sagi kv tə

Zwan yi Zwezi karbia fugə bələ tə wa liù don. Mə v mù karbiu təntə nə gùni v kə Zwezi con májǎ tə, ba nə wulə ba dé *Yuu-Tiu *nimarv wodiú tə. Zwan ba v tətə yiri boŋə mama. V boŋə v tiàn «karbiu tə don tə ba wa liù tə, Zwezi yá nə swə tə».

Zwan púpúní yìèn mancin, Zwezi nə fwa tia yuu wa, ndə v duən tə nə. V púpúní tə duən də, tə nə tǎlé ba duən tə saga tə wa. Yá v dǎn ken kajaŋa zənzən, v gwin Zwezi sǎrǎn tə də v tutunan tə dǎn v biri. Matie də Marəkə də Likə nə dí yáá ba púpúní ba suywájǎ tə. Kv kwa nə nə, kv wáá kv pin Zwan púpúní v suywájú tə Azi nagwanaa wa Efezə nə.

Lià tə nə, Zwan nə púpúní

Zwan yəš də, v lià tə nə, v nə púpúní, ba yəš Zwezi sǎrǎn tə də v tutunan tə, tə nə wulə suywájú saga batwa tə wa. V dǎn pià v súri yìèn duən tə nə, v pa ba.

Sagi tə wa sugv

Zwan sagi tə ba nyin ndə Matie də Marəkə də Likə saga tə nə. Zwan pià, sə liù tə, v nə kǎri v sagi tə, sə v lwarǎ də, Zwezi yi liù tə, Yü nə tun. Yü nii *sǎsǎnǎ dí yáá ba swin v yoo, də v yi Yü-Biu. Zwan púpúní v sagi tə suyun bələ yuu wa, tə mù nə yi, sə lià kə ba waa Zwezi-*Kørisə nə, də mu tə, kv nə ba zwèe Yü con.

*Zwezi-Kørisə yi Yü sugv
(1 Zwan 1.1-3; 5.20)*

¹ Yü sugv tə yá nə wulə, də luv tə wá fwa. Sugv tə wulə də Yü. Yá kv mù sugv tə yá nə yi Yü. ² Də luv tə wá fwa, kv mù yá nə wulə də Yü. ³ Yü twá də kv mù sugv tə, v ma fwa won mama. Won mama tǎlé, kv nə tà kv mù sugv təntə, nə Yü ma fwa kv. ⁴ Mə kv mù sugv təntə nə pin mu ləzoni nə. Yá kv mù nə pin poni ləzoni nə. ⁵ Poni yáá pǎpǎ yikunu wa. Yá yikunu tə wá poni yáá nə cì.

⁶ Yü nə tun bəe don, v yiri nə yi Zwan*. ⁷ V mù nə yəš poni tə. V dǎn twí, sə v biri poni nə yi nətu, sə lià tə mama twá v nii sǎrǎn tə nə, ba kə ba waa liù tə nə, v nə yi poni. ⁸ Zwan tətə yá nə tə poni tə. V yi v twí, sə v biri poni nə yi nətu. ⁹ Sugv təntə nə yi cigá cigá poni. Kv mù nə twí

luv wa, kv pǎv ləzoni mama. ¹⁰ Kv mù Yü sugv təntə yá nə wulə luv tə wa. Yü twá sugv tə nə, v ma fwa luv. Yá lià tə luv nə ti ba ga wá kv lwarǎ. ¹¹ Kv sugv təntə twí kv dwí tiàn con, ba luv nii wa, yá ba ga wá kv sèe. ¹² Lià tə mama, ba nə sèe kv, yá ba kə ba waa kv nə, kv pin cwəŋə ba mù lià təntə nə, sə ba ji Yü bia. ¹³ Ba nə ya Yü bia, kv tà kv twá də ləzoni luri, nə à yəš ləzwəŋə fura nə. Kv yi kv twá də Yü fura, ba ma yi v bia.

¹⁴ Kv mù Yü sugv təntə jigə ləzwəŋə. Liù təntə yin nə tətəŋi wa. Nə ni v dun tə. Dun təntə yi v nyina Yü nə pin wá. Kv yi bidva kələn tə dun nə. V súé də pubwanv də cigá. ¹⁵ Zwan swin v yoo, v biri v bubwi, v wú: «Mə v mù yoo nə à swin də, liù don wulə à kwa v biàn. V mù nə dwə nə. V yá dí yáá v wulə, də à tə tǎlé. ¹⁶ Nə mama ni nə tori v juə tə wa. Nə ni tə pubwanv nəfarv tə wa. Nə ni tə, tə pú duən kwa, wuuu. ¹⁷ Yü twá də *Moyizə, v ma pa nəba v *nii tə. Yá v kúú twá də Zwezi-*Kørisə, v ma fwa v pubwanv tə nə yira, v ga pa nəba v cigá tə. ¹⁸ Liù tə wá Yü ni mama. Bidva kələn tə nə pin, ba lwarǎ Yü. V mù də Yü nə yi nətu, v ga wulə v nyina Yü səpuni nə».

Kv tə, Zwan-Batisə nə swin v biri

(Matie 3.1-12; Marəkə 1.1-18; Likə 3.15-18; Zwan 5.33-36)

¹⁹ *Zwifə-ba yun tiàn nə zigi *Zwerizalemə nə, ba tun Yü *jonwana tə, də *Levi dwí tə wa lià duən Zwan con. Ba dǎn wəli ba yí wá, ba bwe wá, ba wú: «N mù nə yi wáá?» Nǎn, kv tə, Zwan nə swin v biri, kv májǎ tə wa. ²⁰ Zwan swin kv cigá tə, v biri ba, v wú: «Á mù nə tà *Kørisə!»

²¹ Ba tə ma bwe wá, ba wú: «N mù dǎn nə yi wáá? N yi Yü nii *sǎsǎnǎ Eli naaa?» V ma le ba, v wú: «Á mù nə tə Eli!» Ba tə ma bwe wá, ba wú: «N yi Yü nii sǎsǎnǎ tə naaa?» V ma kúú le, v wú: «Á mù nə tə Yü nii sǎsǎnǎ tə!» ²² Ba dǎn ma swin v con, ba wú: «N mù dǎn nə yi wáá? Nə pià kori, sə nə ja pií nə va nə pa lià tə nə, ba nə tun nəba. Bèeèe nə n tətə buŋa də, n yi?» ²³ Zwan-Batisə ma le, v wú: «Á yi bəe tə, Yü nii sǎsǎnǎ *Ezayi nə swin v yoo də, v bubwi kasoo lanworu wa, v wú: «Á kwan *Yuu-Tiu cwəŋə tə, á pa ka ya mənə mənə.»»

²⁴ Lià tə, ba yá nə tun Zwan-Batisə con, ba duən yá yi *Farizian-ba. ²⁵ Ba ma bwe wá, ba wú: «N mù nə nə tə Kørisə, n ma kúú tə Eli, n ma kúú tə Yü nii sǎsǎnǎ tə, bèeèe nə pin, n dǎn ma li lià níá wa, kv twá də Yü yiri?» ²⁶ Zwan-Batisə ma le ba,

* 1:6 1.6 Kv mù Zwan təntə nə yi *Zwan-Batisə, v nə li lià níá wa, kv twá də Yü yiri.

u wú: «Á mù yí à li là tò níá wa. Yá á tètəŋi wa liù wulə lá, á nə yəri wá. ²⁷ U mù nə wá pú à kwa u bà. À juŋ mùri, sə à kòrì† u nɛ natuɾa tətə».

²⁸ Yoo ku tɔ mama yá yí Betani nə, nə ku tun, Zwurəden munaə tɔ bɔbun tɔ don nə, Zwan yá nə li là tò níá tɔ wa.

Zwezi yí Yí pabiə

²⁹ Ku tɔpuri nə, Zwan-Batisə na Zwezi də, u ma biən u con. U ma swin Zwezi yoo lià tɔ con, u wú: «Á nəŋə, Yí *pabiə tɔ, ka nə li là mama cuna. ³⁰ Mə u mù yoo nə à swin də, u yí bɛ tɔ, u nə wá pú à kwa u bà. U mù nə dwə nə. U yá dí yáá u wulə, də à tɔ təló. ³¹ Á mù yá yəri wá. Á mù yí à twi, sə à lə là níá wa, ku twá də Yí yiri. Á twi, sə à pa *Yizərayelə lià lwarɪ wá». ³²⁻³³ Zwan kúò swin yoo ku tɔ, u buri, u wú: «Á mù yá yəri wá. Yá Yí tun nə, sə à bà à lə là níá wa. U tun nə, u ga swin də, à wá na Yí-*Siŋu tɔ, ku cúš liù yuu wa. Mə ku tíú nə li là Yí-*Siŋu tɔ wa. Á dān nɪ Yí-Siŋu tɔ, ku nan yí nə, ndə gunpwənə nə, ku cú ku jəš Zwezi yuu wa. ³⁴ Yá à nɪ ku, à swin à buri də, u mù nə ya Yí-Biu tɔ».

Zwezi tətən karbia tɔ (Matíə 4.18-22)

³⁵ Ku tɔpuri nə, Zwan kúò pií u bà lá, u mù də u karbia bələ. ³⁶ U nɪ Zwezi, də u ma kɛəŋ, u ma swin u yoo, u wú: «Á nəŋə, Yí *pabiə tɔ nə!» ³⁷ Zwan karbia bələ tɔ nɪ ku sugv təntə. Ba dān piúš Zwezi kwa. ³⁸ Zwezi vəvəri u ywāŋ, də ku yí u mù kwa nə ba piúš. U ma bwe ba, u wú: «Bɛɛɛ nə á pià?» Ba ma le wá, ba wú: «Rabi, (ku dān nə yí karnyina), n yí u zuri yən nə?» ³⁹ Zwezi ma le ba, u wú: «Á biən, yá á wá na!» Ba dān vɛli, ba na bwálí tɔ, Zwezi yá nə wulə. Ba də wá yin duən nə ku diin tɔ nə. Ku yá yí ndə dədɛni nɪ lugu banta nə.

⁴⁰ Karbia bələ tɔ, ba nə nɪ Zwan sùrən tɔ, ba ga pií ba twá Zwezi nə tɔ, liù don yiri nə yí Andəre. U yí Simon Piyerə nyánú.

⁴¹ Andəre dān dí yáá, u va u yí u tətə zɔnu Simon, u swin u con, u wú: «Nə mù nɪ liù tɔ, u nə yí Mesi tɔ». Mesi dān yí *Kərisə. ⁴² Andəre dān ma ja Simon, u va Zwezi con. Zwezi ma ywāŋ Simon, u ga swin, u wú: «N mù nə yí Zwɔnasə biú Simon. Ba wá bon mú Sefasə, ku mù dān nə yí «kapan.»

Zwezi bon Filipə də Natanayelə, sə ba twá u nə

⁴³ Ku tɔpuri nə, Zwezi yá pià, sə u va Galile nagwanaa wa. U dān ma va u

jərí Filipə. Zwezi swin Filipə con, u wú: «Twá à nə!» ⁴⁴ Filipə yá yí Betəsayída tíú. Andəre də Piyerə də nan ku mù tɔ tɔ təntə.

⁴⁵ Filipə də vɛli u jərí Natanayelə. U ma swin Natanayelə con, u wú: «Nə nɪ Zwezi. U yí *Nazaretə tíú, u ga yí Zwɔzefə biú. Mə u yoo nə swin Yí *nií sagi tɔ wa, u nə pin *Moyizə nə, də Yí nií *sɔsbɔnə saga tɔ wa». ⁴⁶ Natanayelə ma swin Filipə con, u wú: «Wozəŋu wáá Nazaretə nə ku nanə naaa?» ⁴⁷ Filipə ma le wá, u wú: «Báá, yá n wá na!» Zwezi na Natanayelə, də u ma biən u con, u ma swin u yoo, u wú: «Á nəŋə, liù tɔ, u nə yí *Yizərayelə liù cígá cígá. U ba lià gigrɪ». ⁴⁸ Natanayelə ma bwe Zwezi, u wú: «N yəš nə yən nə?» Zwezi ma le wá, u wú: «Á nɪ mú, də n yá tɔ wulə kapɪrɔ tɔ dān, də Filipə tɔ wá mú bon». ⁴⁹ Natanayelə dān ma pií, u wú: «Rabi, n mù nə yí Yí-Biu tɔ! N mù nə ga yí Yizərayelə lià piú!» ⁵⁰ Zwezi ma swin u con, u wú: «Á nə swin də, à yá nɪ mú kapɪrɔ tɔ dān nə, tɔ dān nə pin, n kə n wáá à nə. N tɔ wá na yofaran, tɔ nə dwə tətə». ⁵¹ Zwezi ma swin, u sùrí lá, u wú: «Cígá mama, à mù nə swin ku á con: Á wá na lanworu də ku sùrí. Yá Yí *malike di də tɔ cwi *Ləzwənə-Biu‡ tɔ yuu con».

2

Zwezi vɛli fúru Kána nə

¹ Dian bələ kwa nə, ba vwə fúru Kána nə, Galile nagwanaa tɔ wa. Zwezi nuu də yin lá. ² Ba bon Zwezi də u karbia tɔ də, ba nə wáá, sə ba bà, ku fúru tɔ wa. ³ Mánǵa don wa, diven tɔ, ba nə nywín cànə tɔ wa, twi tɔ zwè. Zwezi nuu tɔ dān swin u con, u wú: «Ba kúò ba diven jə». ⁴ Zwezi ma le u nuu tɔ, u wú: «Kan, bɛɛɛ n pià də nə? Á tɔtɔnan mánǵa tɔ wá yí!» ⁵ U nuu tɔ ma swin tɔtɔnɔ tɔ con, u wú: «Á fwa ku tɔ mama, u nə wá swin á con». ⁶ Sawurən bardu, ba nə fwa də kapana, yá ziga ku bwálí tɔ wa. Ku nɛdu mama ya zwɪ litərə sapwɪtwa, nə à yəš bíí. *Zwifə-ba yá kəni níá tɔ wa, ba ma sɪn ba tiən, ndə ku nə yí ba yofwamɪn, ba fwa nɛtu.

⁷ Zwezi ma swin ba con, u wú: «Á kənə níá á sú sawurən tɔ tɔ!» Tɔtɔnə tɔ ma kə níá ba sú tɔ nií. ⁸ Zwezi dān ma swin ba con, u wú: «Á dān kwaŋa, á ja va á pa liù tɔ nə, u nə ywāŋǵa wodirən tɔ yuu». Ba ma kwán tɔ, ba ja va, ba pa ku tíú nə. ⁹ Liù tɔ, u nə ywāŋǵa wodirən tɔ yuu, jon níá təntə, tɔ nə jigə diven tɔ, u nyu mancɪn. U yá yəri diven təntə mù nə nan lá bwálí. Yá tɔtɔnə tɔ, ba nə kwán níá tɔ mù yá yəš.

† 1:27 1.27 *Zwifə-ba con, ba yáá pa yonju, nə à yəš liù tɔ, ba nə ba wá dun pin, sɪn liù nɛɛ, sə ku buri də, ba sɛɛ wá ndə ba vɛɛ nə ba diə wa, nə à yəš, sə ku buri də, u yí dun tíú. ‡ 1:51 1.51 Zwezi yí u tətə yoo nə u swin.

Liù tē, v nē ywānā wodirēn tē yuu, dān ma hon kanbari tē,¹⁰ v swīn v con, v wú: «Lià tē mama yáá dí yáá, ba pa divēn tē, kv nē ywán zēnzēn. Yá mánjā tē wa, lià tē nē nyā ba sū, kv kwa nē, ba dān yáá pa ba divēn tē, kv nē ba ywán zēnzēn. N mū yá divēn tē, kv nē ywán, kv bà kv yí sún».

¹¹ Mē Zwezi dīga v Yū diàn mūminan tē dēn nētv. Kv yoo tēntē tun Kánā nē, Galile nagwanaa tē wa. Kv twá nētv, Zwezi ma buri v dun tē. Yá v karbia tē ken ba waa v nē. ¹² Kv mū tēntē kwa nē, v mū dē v nuu, dē v nyánā tē, dē v karbia tē vāli Kaperōnayimē. Ba wā kv tv tēntē wa yūn ba dānī, ba fwa dīan bagali cīci kv wa.

Zwezi dīgt baywələ, v li Yū diē tē wa (Matīō 12.38-40; 21.12-13; Marōkē 11.15-17; Likē 19.45-46)

¹³ *Zwifē-ba *Pakē cānā tē yā bwələ. Zwezi ma zān, v va *Zwerizalemē. ¹⁴ V nē yí lá, v vāli *Zwifē-ba Yū *diē dēwoo tē wa. V dān nī baywələ lá, dē ba wulē ba yoli nīan, dē pee dē nasara gunponi*. V na lià duēn dē, ba nē tún ba tabulan, ba ma lāri sēbia. ¹⁵ Zwezi ma zān v ja ŋoni, v ma fwa fīv, v ma dīgt ba mū dē ba nīan tē, dē ba pee tē mama, v li Yū diē dēwoo tē wa. V yigu sēbilara tē sēbia tē, v lwá tīa. V yigu ba tabulan tē, v vōveri v pū tīa. ¹⁶ Zwezi dān ma swīn lià tē, ba nē yoli nasara gunponi tē con, v wú: «Á liā tē mū wīēn tēntē yēbē! Á dānā ká tī à nyīna Yū diē tē, á ma fwa yolu diē!» ¹⁷ Zwezi nē fwa nētv, v karbia tē líi ba tiàn, dē kv pūpūnī Yū sagi tē wa, kv wú: «Sonu tē, à nē jē à pa n diē tē nē, yī ndē mēn nē, tē dē á bīcan wa».

¹⁸ Zwifē-ba yūn tiān dān ma bwe Zwezi, ba wú: «Bēēē Yū diàn mūminu nē, n wá fwa n buri nēba, sē nē ma lwarī dē, n jē cwōŋjē, sē n fwa yoo kv tē yiri?» ¹⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Á cūgá Yū diē ka tē. Yá à wá píi à lwá ka, dīan batwa nii nē». ²⁰ Zwifē-ba yūn tiān ma swīn, ba wú: «Ba fwa bīna sapwīlē dē bardv, sē ba ma lwá Yū diē ka tē, ba pa, ka zwēē. Yá n mū dān wú, n wá lwá ka dīan batwa nii nē?»

²¹ Zwezi yā nē swīn, dē Yū diē tē, kv yā yī v tētē yīra tē yoo nē, v swīn. ²² Kv mū nē pūn, v karbia tē líi ba tiàn, dē v yā swīn kv yoo tēntē, v nē píi v bwin v nan tīan wa, kwa nē. Yá ba dān pūn cīgá kv tē nē pūpūnī Yū sagi tē wa, dē sugv tē nē, Zwezi nē swīn.

Zwezi yēō lēzwōnē pubŋa mama

* 2:14 2.14 Vānā tēntē yī ba ma fwa *jōnī ba pa Yū nē.

3:14 Kv dēn tē yī v fwa kv dē cūta. Dē dēn nē dīgt liù, kv tiú ga ywān kv, v kúō bá tī. † 3:14 3.14 Zwezi yī ba

nē wá paa wá dagarv tē yuu wa, dē v nē wá píi v va Yū con tē yoo nē, v swīn nētv.

²³ *Pakē cānā tē mánjā wa, Zwezi yā wulē *Zwerizalemē nē. Lià zēnzēn ken ba waa v nē, Yū diàn mūminan tē yūri, ba nē nī dē, v fwa. ²⁴ Yá Zwezi bīcan yā wá sun ba yuu wa. V yā yēō kv tē, ba mama nē yī. ²⁵ Zwezi yā tē liù tē, ba nē mē, sē ba swīn kv tē liù nē yī, ba buri wá. V tētē yēō kv tē, kv nē wulē lēzwōnē bīcan wa.

3

Zwezi dē Nikodemē vijē yoo (Matīō 18.3; Zwan 1.12-13; 2 Korētē tīan 5.17)

¹ Bēē don yā wulē *Fariztian-ba wa, v yī *Zwifē-ba píi, v yūri nē yī Nikodemē. ² Dūn don nē, v zān v va Zwezi con tīttū nē, v swīn v con, v wú: «Karnyīna, nē yēō dē, n yī liù tē, Yū nē tun, sē n kārī nēba. Kv mū nē pūn, n ma fwa Yū diàn mūminan tē, liù mama nē wārī v fwa, dē Yū nē tēlō dē kv tiú».

³ Zwezi ma le wá, v wú: «Cīgá mama, à mū nē swīn kv n con: Liù nē wā v tiān luri lurdūn, v wārī Yū pāri tē wa liù v yanī». ⁴ Nikodemē ma swīn Zwezi con, v wú: «Nētē nē liù wá luri v tiān lurdūn, dē v nē yī nēkwīra? V kúō wāá v píi v zwī v nuu pūá wa, sē v luri wá, naaa?»

⁵ Zwezi ma le wá, v wú: «Cīgá mama, à mū nē swīn kv n con: Dē liù nē wā twá dē níá, dē Yū *Sīju tē, v ma luri v tiān, v wārī Yū pāri tē wa, v zwī. ⁶ Lià tē, ba nē yī bēē dē kan nē luri, ba yī lēzwōnē dwīi nē tī ba. Yá lià tē, ba nē yī Yū-Sīju tē nē luri, ba dē yī Yū-Sīju tē nē tī ba. ⁷ Dān ká pa kv nī n yuu, dē à nē swīn n con, à wú: Á mē, sē á luri á tiān lurdūn. ⁸ Vūv yī kv fuli bwālī tē nē, kv nē swē. N yāá nēn kv zēzugu, n ga yēri kwālī tē, kv nē nāja, nē à yēō bwālī tē, kv nē vōlē. Mē kv yī nētv dē liù tē mama, Yū-Sīju tē nē luri». ⁹ Nikodemē dān ma bwe Zwezi, v wú: «Nētē nē kv nētv tē wāá kv tūja?»

¹⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «N yī karnyīna, n yūri nē nan *Yūzōrayelē wa. N ga yēri yīēn tē tē? ¹¹ Cīgá mama, à mū nē swīn kv n con: Nē yāá swīn kv tē, nē nē yēō. Nē ga swīn nē buri aba kv tē, nē nē nī. Yá á ba nē sugv jōŋē. ¹² Á ba cīgá pūn à sūrān tē nē, dē à nē swīn tīa ka tē yuu yīēn tē yoo á con. Nētē nē á dān wá pa cīgá à sūrān tē nē, dē à nē wá swīn Yū sān yīēn tē yoo á con? ¹³ Liù mama tē wā Yū sān nē dī, dē kv tā *Lēzwōnē-Bīu* tē, v nē nan Yū sān, v cū.

¹⁴ *Moyizē fwa dēn†, v kē yū nē dau yuu wa, v zīgt lià tē mama yáá con. Mē nētv

* 3:13 3.13 Zwezi yī v tētē yoo nē v swīn. † 3:14

3:14 3.14 Zwezi yī ba

nē wá paa wá dagarv tē yuu wa, dē v nē wá píi v va Yū con tē yoo nē, v swīn nētv.

tətə nə ba mɛ, sɛ ba zìn Ləzwəŋə-Biu³ tɛ də ba kə yu nə lià mama yáá con. ¹⁵ Yá liù tɛ mama, v dǎn nə ken v waa v nə, v wá na mu tɛ, ku nə ba zwèe Yü con. ¹⁶ Cígá, Yü sóní lià mama zənzən. Ku mù nə pɪn, v pa v bidva kələn tɛ, sɛ liù tɛ mama, v nə ken v waa v nə, v kúð dǎn ká jén mama. Yá v wá na mu tɛ, ku nə ba zwèe Yü con. ¹⁷ Yü mù yá wá v biù tɛ tun luu wa, sɛ v bürì lià bürà. Yü tun wá, sɛ v jon lià ba cuna tɛ wa. ¹⁸ Liù tɛ, v nə keni v waa v nə wuuu, ba kúð bá bürì ku tíú bürà. Yá liù tɛ, v nə ba v waa keni v nə, ku tíú bürà dí yáá ka bürì, v nə ba v waa keni Yü bidva kələn tɛ nə yü. ¹⁹ Á nənə, nətə tɛ gərì bürà tɛ nə wá twá, ku ma bà. Poni twi luu wa, yá ləzoni ga sóní yikunu, ba doni poni tɛ, ba nə tɔŋa yolwana tɛ yü. ²⁰ Liù tɛ mama, v nə tɔŋa yolwana, v culi poni, v ga ba poni wa naŋa. Fən ja wá, dɛ dɪn don v tutunkukwinan tɛ nə wá nan poni tɛ nə yü. ²¹ Yá liù tɛ, v nə twá cígá cwənə, v yáá bà poni wa, sɛ v tutənɛ tɛ nan poni tɛ wa, sɛ lià mama na, dɛ v tutɔŋi mama twá Yü fira nə».

Zwan-Batisə kúð swìn Zwezi yoo
(Zwan 1.19-24)

²² Ku mù tɛntə kwa nə, Zwezi karbia tɛ kwé wá, ba va Zwide nagwanaa wa. U mù dɛ ba dǎn yá wulə lá, v ga li lià níá wa, ku twá dɛ Yü yü. ²³ Zwan^S dɛ yá wulə Enon nə, ku nə bwəlɛ dɛ Salimə. Níá yá dáá ku bwálí tɛ wa. U dǎn li lià níá wa. Yá lià dǎn yá twi v con, sɛ v lə ba níá tɛ wa. ²⁴ Ku máŋá tɛ wa, dɛ ba tɛ wá Zwan ken bán diə wa.

²⁵ Zwan karbia tɛ, dɛ *Zwifə-ba yuu tíú don, zìn tótóná ba pwəwə wa. Ba tótóná tɛ yí nətə liù nə wá sɪn v tìàn dɛ níá, ndɛ ba nə mɛ, sɛ ba fwa nətə, ba ma zilí Zwifə-ba yofwamɪn tɛ. ²⁶ Zwan karbia tɛ zǎn ba va ba yí wá, ba swìn v con, ba wú: «Karnyina, liù don yá yɪn dɛ mú, Zwurəðen munaa tɛ kwa con. N swìn v yoo n buri nəba. Nəń, v dɛ wulə v li lià níá wa, ku twá dɛ Yü yü. Yá lià tɛ mama vələ v mù con». ²⁷ Zwan ma le, v wú: «Ləzwəŋə mama wəri won v ni, dɛ ku nə tɛ kə tɛ, Yü nə ken ku diàn v juu wa. ²⁸ Á tətə yəð, dɛ à swìn à buri dɛ, à mù nə tɛ *Kərisə tɛ. À yí Yü nə tun nə, sɛ à ya Kərisə yáá, à bà. ²⁹ Ku yí ndɛ liù nə, v nə jə v kan, v nə pià, sɛ v swe. Kanbari nə ti v kan. Yá kanbari tɛ dabɛ tɛ, v nə jən v sɛpuni nə, v yáá cuga kanbari tɛ sugu. U piə yá poli kanbari tɛ sùràn tɛ yü. Mə à pupolì tɛ dáá zənzən nətə. ³⁰ Ku mù tɛ yü, Zwezi dun mɛ, sɛ tɛ súrí, wuuu, sɛ à mù dun ga mun».

³¹ «Liù tɛ nə nan Yü, wulə lià tɛ mama yuu wa. Liù tɛ, v nə yí tran nə fwa, v yí tɛ tɛ nə ti. Yá v yáá swìn ndɛ liù tɛ nə, v nə yí tɛ nyiən. Liù tɛ, v nan Yü *sǎn, v wulə lià tɛ mama yuu wa. ³² Liù tɛntə yáá swìn ku tɛ ba tɛ, v nə ni dɛ v nə ni, v buri. Yá liù mama ga ba v sugu tɛ jonə. ³³ Liù tɛ, v nə sɛe v sugu, ku tíú buri dɛ, Yü ya cígá. ³⁴ Liù tɛ, Yü nə tun, v yáá swìn Yü sùràn tɛ. Yá Yü yáá pa wá v mù Yü-*Siju tɛ zənzən. ³⁵ Nə nyina Yü swə v biù tɛ. Yá v ken won mama v juu wa. ³⁶ Liù tɛ, v nə keni v waa Yü-Biu tɛ nə wuuu, v jə mu tɛ, ku ba zwèe Yü con. Yá liù tɛ, v nə wá Yü-Biu tɛ nii zilí, v bá na mu. Yá Yü luŋa tɛ zaŋa v yuu wa, máŋá mama».

4

Samari tiàn kan don yoo
(Zwan 7.37-39; Totvnan 8.25)

¹⁻³ *Farzian-ba ni dɛ, Zwezi na karbia, v doni Zwan. U ga li lià dɛ níá wa, ku twá dɛ Yü yü, v doni wá. Ku cígá yá tɛ Zwezi tətə nə li lià tɛ níá wa. Ku yá yí v karbia tɛ. *Yuu-Tiu, nɛ lwarì ku, v dǎn zàn v nan Zwide nagwanaa tɛ wa, v va Galile nagwanaa wa.

⁴ Yá Zwezi nə pià, sɛ v va Galile nagwanaa tɛ wa, ku yá v mɛ, sɛ v twá Samari nagwanaa wa v le. ⁵ U dǎn vɛli v yí Samari nagwanaa tɛ tu don, ba nə bonə <Sikarə>. Ku tu tɛntə yá bwələ dɛ *Zwakobə kára tɛ, v nə pɪn v biù Zwuzɛfə nə. ⁶ Zwakobə vli yá wulə kára tɛntə wa. Zwezi vɛli v gwàri. U dǎn twi v jəð vli tɛ nii nə. Ku máŋá tɛntə yá yí ndɛ yɪcau lugu fugə bələ nə.

⁷⁻⁸ Zwezi karbia tɛ mù yá vɛli tɪfarv tɛ wa, sɛ ba yə wodiu. Samari tiàn kan don twi, sɛ v tan níá vli tɛ wa. Zwezi ma swìn v con, v wú: «À ləri níá, sɛ à nyu!» ⁹ Kan tɛ ma le wá, v wú: «À mù yí Samari tiàn kan. Yá n mù ga yí *Zwifə. Bèèèe nə pɪn, n ma ləri níá à con, sɛ n nyu?» Zwifə-ba dɛ Samari tiàn yofwamɪn yá tɛ nɛdɔ. Ku mù nə pɪn, v swìn nətə.

¹⁰ Zwezi ma pií v le kan tɛ, v wú: «N yəri won tɛ, ku nə yí Yü tarpɪn tɛ. Yá n yəri liù tɛ, v nə ləri, sɛ n pa wá níá, sɛ v nyu. N yá nə yəð ku tíú, n mù yá nə wá ləri níá v con, sɛ n nyu. Yá v wá pa mú níá, tɛ nə pɪn mu». ¹¹ Kan tɛ ma kúð swìn Zwezi con, v wú: «Yuu-Tiu, n dǎn nə ba won jə, ku nə wáá níá ku taŋa. Yá vli tɛ dɛ dɛn ma li. N dǎn wá na níá tɛntə yèn, tɛ nə pɪn mu? ¹² Vli ku tɛ, yí nə nibɛ Zwakobə nə pɪn nəba. U tətə Zwakobə, dɛ v bɪa, dɛ vǎná tɛ mama, nyua ku níá. N buŋa dɛ, n mù nə dwə wá, naaa?»

¹³ Zwezi ma kúù le kan tē, v wó: «Liù mama nē nyua vli kú tē níá tē, nanyōni tē wá pií kú ja wá. ¹⁴ Yá liù nē nyua níá tē, à nē wá pa wá, nanyōni kúù ba pií kú ja kú tíu mama. Yá níá tē, à nē wá pa kú tíu nē, níá tantē wá ji nabuliyi v waa, tē ðeri wuuu, tē pūn wá mu tē, kú nē ba zwēe Yū con». ¹⁵ Kan tē ma kúù lōri Zwezi, v wó: «Yuu-Tiu, pa nē níá tantē, sē nanyōni kúù ðàn ká pií kú ja nē. Sē à kúù ðàn ká pií à bà, à tan níá yēbē».

¹⁶ Zwezi ma swin kan tē con, v wó: «Væli, n bon n bart, sē à bà yēbē!» ¹⁷ Kan tē le Zwezi, v wó: «À ba bart jē!» Zwezi ma kúù swin kan tē con, v wó: «N jē cigá, sē n swin dē, n ba bart jē. ¹⁸ N jun bara bonu. Yá n bart tē, n nē jē síún nē, v dē tà n bart. N swin cigá à con!» ¹⁹ Kan tē ðàn ma swin Zwezi con, v wó: «Yuu-Tiu, à na dē, n yī Yū nii *sūsūnd. ²⁰ Nē nūbara Samari tián yá pūn dun Yū nē paan ka tē yuu wa. Yá á mù Zwifē-ba mù biri dē, bwálí tē, ba nē mē, sē ba pa dun Yū nē, yī kú wulē *Zwerizalemē wa».

²¹ Zwezi ma swin v con, v wó: «Kan, pa cigá à sugv tē nē. Mánǵa biàn, kú mánǵa tantē nē twi, lià kúù ba va paan ka tē yuu wa, sē ba pa dun Yū nē. Kú ma ba ya Zwerizalemē wa, nē á wá pa dun nyuna Yū nē. ²² Á mù Samari tián, á yèri liù tē, á nē pūn dun wá. Nē mù Zwifē-ba, nē yēó liù tē, nē nē pūn dun wá. Lwari dē, Yū nē twá Zwifē-ba, v ma jonǵ ləzoni ba cūna wa. ²³ Mánǵa biàn. Yá kú mánǵa tētē yī síún. Yá cigá cigá lià tē, ba nē pūn dun Yū nē tē, ðàn wá twá Yū-Siñu tē dē cigá nē, ba ma pa dun nyuna Yū nē. Mē ba mù Yū jūnā tantē yiri nē, nyuna Yū piá. ²⁴ Yū yī Siñu. Yá lià tē, ba nē pūn wá dun mē, sē ba pūn wá dun, dē Yū-Siñu tē sanu, dē cigá mama». ²⁵ Kan tē ma swin Zwezi con, v wó: «Á yēó dē Mesi tē, ba nē bonǵ *Kərisē, wá bà. V nē twi, v wá swin tē mama yáá, v biri nēba». ²⁶ Zwezi ma swin kan tē con, v wó: «Á mù nē yī kú liù tantē tētē! Á mù, à nē swin n con».

²⁷ Mánǵa don wa, Zwezi karbia tē ðàn pií ba bà. Kú ðigá ba yuu dē, kú tē nē pūn Zwezi swin dē kan tē. Ba liù mama dē wá Zwezi bwe, v wó: «Bēēē nē n pià kan tē con?» Nē à yēó: «Bēēē yoo nē n swin kan tē con?» ²⁸ Kan tē ðàn yá v kwárá tē, v ga va tifarv tē wa, v swin lià tē con, v wó: ²⁹ «Á biàn, á nēñ bēē, v nē swin won tē mama, à nē fwa. Dūn don, kú wá ya Kərisē nē». ³⁰ Samari tián ðàn nan ba tiv tē wa, ba bà Zwezi con.

³¹ Kú twi kú yī mánǵa don wa, Zwezi karbia tē yá wulē ba lōri wá, ba wó: «Karnyuna, yá, sē n dē wodiul!» ³² Zwezi ma swin ba con, v wó: «À jē wodiul, à nē

dē. Yá á ga yèri kú wodiul tantē». ³³ U karbia tē ðàn swin ðuən con, ba wó: «Mē kú nē yī liù nē ja wodiul, v bà v pa wá, sē v dē, naaa?» ³⁴ Zwezi ma swin ba con, v wó: «Á wodiul nē yī, sē à fwa kú tē nē yī liù tē, v nē tun nē, tē fira. Á mē, sē à tun v tutunan tē, à pa tē niú sú. ³⁵ Á tētē swin dē, kú ga cànì bania, sē ba za wiən. Á mù swin kú á con, á zian á yíá á kē yū nē, á ga jón kári tē nē piri nētv, tē pià zagv. ³⁶ Liù tē, v nē za tē, v dē yáá v na v jwírán. Yá v ga kəni wobia tē ðuən nē. Wobia tē, v nē kəni ðuən yī lià tē, Yū nē van ba, v jon, sē ba na mu, kú nē ba zwēe v con. Kú mù nē wá pa wodiur tē, dē liù tē nē za mē wá yá pupwən wa. ³⁷ Kú mù yiri nē, yoo kú tē, ba nē swin tē, yī cigá: «Liù yáá ðù, v don ga za». ³⁸ Á tun aba, à pa á va á za kára wiən, á ga wá ka wa tun mama. Lià ðuən nē ðí yáá ba tun ka wa. Á mù yī tori nē, á ti tutuñi tē nywari wa».

³⁹ Kan tē biri dē, Zwezi swin v con, won tē mama, v nē fwa. Kú mù nē pūn, Samari tián zənzən nan tiv tē wa, ba bà, ba kē ba waa Zwezi nē. ⁴⁰ Ba tē twi Zwezi con, ba lōri wá, sē v ya dē ba. Yá Zwezi fwa ðan bələ ba con. ⁴¹ Lià ðuən zənzən tē ken ba waa Zwezi nē, sūràn tē yiri, v mù Zwezi tētē nē swin ba con. ⁴² Ba ðàn ma swin kan tē con, ba wó: «Kú kúù tà n sūràn tē nē pūn, nē kē nē waa v nē. Nē tētē ðàn ni v sūràn tē. Kú mù nē pūn, nē yēó cigá mama dē, v jonǵ lià mama ba cūna wa».

Zwezi zwēe piú don kwa liù biú yayigv (Likē 7.1-10)

⁴³ Zwezi fwa ðan bələ kú bwálí tantē wa. Kú kwa nē, v zàn v lē v va Galile nagwanaa. ⁴⁴ Zwezi tētē nē swin dē, Yū nii *sūsūnd ba zilē ni v tētē nyuna tiv wa. ⁴⁵ Yá Zwezi nē yī Galile, Galile tián tē sēē, ba jon wá, ba dē yá nē væli *Zwerizalemē *Pakē cànà tē, ba ga na kú tē mama, v nē tun kú cànà tē wa yiri. ⁴⁶ Zwezi kúù pií v va Káná, kú nē wulē Galile nagwanaa tē wa. Mē kú mù tiv tantē wa nē, v lwàn níá tē, v pa tē ji ðiven.

Piú don kwa liù yá wulē Kaperənayimē nē, v biú yá nē yī. ⁴⁷ U yá ni dē, Zwezi nan Zwide nagwanaa tē wa, v bà Galile. U ðàn twi v yī Zwezi yira, v ga lōri wá, v wó: «Á lōri mú, sē n bà Kaperənayimē, n zwēē yayigv tē, kú nē piá, kú gv à biú tē». ⁴⁸ Zwezi ma swin v con, v wó: «Mánǵa mama, á nē wá Yū ðiàn mumunan dē yomlan ni, á ba sēē, á kəni á waa à nē». ⁴⁹ Piú kwa liù tē ma swin Zwezi con, v wó: «*Yuu-Tiu, bà à sañ, dē à biú tē tē wá tv». ⁵⁰ Zwezi ma kúù pií v lē wá, v wó: «Væli n sañ, n biú tē wulē v mu nē!» Bēē tē pūn cigá Zwezi sugv tē nē. Yá v ðàn ga lē, v

virí. ⁵¹ Mánǵa tē, v nē tē wulə cwəŋə wa, v ma vali v sǎn, dē v tətunbta nē ba twi, ba jéri wá cwəŋə tē wa, ba swĩn v con, ba wú: «N biú tē nı yazurə, v wulə v mu nē». ⁵² U ma bwe ba, sē v jén mánǵa ka wa nē, v nı yazurə. U tətunbta tē ma swĩn v con, ba wú: «Dıan dıun tē dədəni nıi lugu nədu mánǵa wa nē, yalıŋa tē duǵu wá». ⁵³ Biú tē nyına tē dǎn lwarı dē, ku ya mánǵa tē tətə wa, Zwezi nē swĩn v con dē, v biú tē nı yazurə, v wulə v mu nē. Ku dǎn pın v mǝ dē v diə liə mama kē ba waa Zwezi nē.

⁵⁴ Ku mǝ Yı diən mimunv tǝntə, nē yı bǝlə nıi nyiən, Zwezi nē fwa, dē v nē nan Zwide v va Galile.

5

Zwezi pın yazurə bεε don nē, v yà nē yı gwǎnú

(Marəkə 2.28; Zwan 7.19-24; 9.1-17)

¹ Ku kwa nē, *Zwifə-ba dí cǎnà don. Zwezi dǎn ma zǎn v va *Zwerizalemə. ² Zwerizalemə wa, cǎrú yá wulə mimii don nıi nē, ba nē boŋə ku mimii tǝntə <pbıii mimii>. *Ebərə-ba sǵu wa, ba yá jə cǎrú tǝntə, ba boŋə <Betesda>. Cǎrú tǝntə yá jə napakulan bonu. ³ Yayıŋa kapuɓ, dē lilirən, dē gwanan, dē kwanan yá nē tǝǵə napakulan tǝntə wa. [Ba yá tǝǵə lá, ba dǎni dē, cǎrú tē nıá tē dwanı. ⁴ Mánǵa don wa, *mahka yáá cú, ka dwanı nıá tē. Liú tē, v nē dí yáá, v zv nıá tē wa, dē tē nē dwan tē zwēe, ku tíú yáá na yazurə. Dē v yayıǵu tē nē swə, ku ya nətu mama.]

⁵ Bεε don dē yá tǝǵə lá dē v yayıǵu, ku nē jə bına fitwa dē nana. ⁶ Zwezi yá dí yáá v yǝə dē, ku bεε tǝntə nē yı ku dǎnı. Zwezi nē nı bεε tē v tǝǵə, v bwe wá, v wú: «N pià, sē n na yazurə, naaa?» ⁷ Yayıŋu tē ma le wá, v wú: «*Yuu-Tiu, à ba liú jə, sē v ja nē v kə nıá tē wa, mánǵa tē wa, tē nē dwanı. Tē nē wulə tē dwanı, à nē pià, sē à yı lá nē, dē liú don dí yáá, v zv, dē à tē wá yı». ⁸ Zwezi ma swĩn v con, v wú: «Zǎn yı nē, n ti n sara tē, n vii!» ⁹ Naa nədu, dē bεε tē yayıǵu tē zwēe, v zǎn, v ti v sara tē, v virí. Ku mǝ yoo tǝntə yı, ku tun *Zwifə-ba *siə dıun nē.

¹⁰ Ku mǝ nē pın, Zwifə-ba yun tián tē dǎn ma swĩn bεε tē, v nē nı yazurə tē con, ba wú: «Zǎn dıun tē yı siə dıun. Ku culə, sē n zin n sara tē!» ¹¹ Bεε tē ma piı v le ba, v wú: «Liú tē, v nē zwēe à yayıǵu tē, swĩn à con, dē à zǎn, à ti à sara tē, à ga vii». ¹² Zwifə-ba yun tián tē dǎn ma bwe wá, ba wú: «Wáá nē yı ku liú tǝntə, v nē swĩn n con dē, n zǎn, n ti n sara tē, n ga vii?» ¹³ Yá bεε tē, v yayıǵu tē nē zwēe tē, dē yá yəri ku liú tē, v nē zwēe ku. Zwezi yá le v vii lalıv tē yırı, ba yá nē wulu ku bwalı tē

wa. ¹⁴ Ku kwa nē, Zwezi piı v na bεε tǝntə Zwifə-ba Yı *diə tē wa, v ma swĩn v con, v wú: «Cǝǵu zəni, siún nē n nı yazurə, n kúv dǎn ká piı n tun cuna, sē yoo don, ku nē dwə ku tē, kúv dǎn ká piı, ku yı mú».

¹⁵ Bεε tē dǎn vǝli, v swĩn Zwifə-ba yun tián tē con dē, ku ya Zwezi nē zwēe v yayıǵu tē. ¹⁶ Ku mǝ yırı nē, Zwifə-ba yun tián dǎn zǎn, ba zıga Zwezi nē, ku nē yı ba siə dıun tē nē, v fwa ku yoo tǝntə yırı.

(Zwan 10.30-38; 2 Korǝntə tián 5.10)

¹⁷ Zwezi ma le ba, v wú: «À nyına Yı yı v tuŋa wuuu, dē siún mama, à dē yı à tuŋa». ¹⁸ Zwezi sǵu tǝntə kúv súrı lá, ku pa Zwifə-ba yun tián tē dǎn kwen, ba pià cwəŋə, sē ba ǵu wá. Ku tà v nē cǝǵu ba siə dıun tē cıci nē pın, ba pià, ba ǵu wá. Ku yı v nē kúv swĩn dē, Yı nē ya v nyıbra tē yırı. Ku nətu pià ku bırı dē, v jə v tián, v ma man dē Yı.

¹⁹ Zwezi dǎn piı v swĩn Zwifə-ba yun tián tē con, v wú: «Cıgá mama, à mǝ nē swĩn ku á con: Yı-Biu tē wǎri won mama v fwa v tián nē. Ku tē, Yı-Biu tē nē na, dē v nyına Yı fwa, v dē yáá fwa ku. ²⁰ Yı swə v biú tē. Yá v dǎn yáá bırı wá ku tē mama, v mǝ Yı tǝtə nē wa, v nē pià. U wá bırı tətunan, tē nē dwə tē tē, v biú tē nē, sē ku ma gwári aba. ²¹ Ku yı cıgá, à nyına Yı yáá bwin tıga, v pa ba mu. Ku mǝ nē pın, Yı-Biu tē dē pın mu liə tē nē, v nē pià. ²² Ku tē súrı lá, à nyına Yı ba liú mama bǝrà bǝri. U yá bǝrà tē mama v biú tē jıun wa. ²³ U fwa ku nətu, sē liə tē mama pa dun v biú tē nē, ndə ba nē pın dun nyına Yı nē. Nyına Yı nē tun biú tē. Liú tē, v nē ba dun biú tē nē pın, ku tíú ba dun pın nyına tē dē nē. ²⁴ Cıgá mama, à mǝ nē swĩn ku á con: Liú tē, v nē cǝǵa à sǝrǎn tē, v ga kəni v waa liú tē nē, v nē tun nē wuuu, ku tíú jə mu tē, ku nē ba zwēe Yı con. Yá Yı bǝrà tē, ku ba dé wá. U yı v twá dē tıan, v ma na mu Yı con. ²⁵ Cıgá mama, à mǝ nē swĩn ku á con: Mánǵa biən, yá ku mánǵa tǝntə yı siún tǝtə. Tıga tē dē wá ni Yı-Biu tē kori. Yá ba tē, ba nē ni v kori tē, ba ga sēe v kori tē, ba wá na mu tē, ku nē ba zwēe Yı con. ²⁶ Ndə nətu nyına Yı nē jə mu v tǝtə jıàn wa, mǝ nətu nē v pın v biú tē dē jə mu v jıàn wa. ²⁷ Yı ken diən v biú tē jıun wa, sē v bǝri liə bǝrà, v nē ya *Ləzwəŋə-Biu* tē yırı. ²⁸ Mánǵa don biən, á dǎn á ka pıyèn tē tē di á yuu. Ku mánǵa tē wa, liə tē mama, ba nē wulə ləbərə wa, wá ni Ləzwəŋə-Biu tē kori. ²⁹ Liə tē nē tun zəni wá bwin ba nan, ba ya mu wa, ku nē ba zwēe Yı con. Ba tē dē, ba nē tun lwanı, wá bwin ba nan, sē Yı bǝri ba bǝrà».

Won tē nē bırı dē, Zwezi jə diən

* 5:27 5.27 Zwezi yı v tǝtə yoo nē v swĩn.

³⁰ Kù kwa nè, Zwezi kùò swìn, v wú: «À mù wàri won mama à fwa à tiàn nè, dè kù nè tà kù tē, Yù nè burì nè, sè à b̀r̀ri kù b̀r̀rà. Yá à b̀r̀rà tē dè ga yì cìgá cìcì. À pià, sè à fwa liù tē, v nè tun nè tē fura. À ba pià, sè à fwa à tètè fura.

³¹ Dè à tètè nè swìn à tiàn yoo, kù sùgù tē bá lá nè dé. ³² Kù yì liù don nè swìn à yoo v burì. À ga yèé dè, kù tē, v nè swìn à yuu wa, yì cìgá. ³³ Á tun lià Zwan† con, v dè swìn cìgá tē, v burì. ³⁴ Á mù tà lèzwònè nè mē, sè ba swìn à yoo. Á swìn yoo kù tē, sè kù jon aba á cùna wa. ³⁵ Zwan yì ndè cànù nè, kù poni nè p̀r̀r̀i aba. Kù mù nè p̀n, á s̀e, á poli á p̀ùé dè wá, mánjá mancin wa. ³⁶ Kù tē Zwan nè swìn à yuu wa, yoo wulè kù nè dwè kù. Á nyina Yù p̀n nè tutunan, sè à tun. Tē tutunan tē, à nè tũja nè burì dè, kù ya nyina Yù nè tun nè. ³⁷ Nyina Yù tē, v nè tun nè, yèé kù tē, à nè yì. Á tē wà v kori ni, mama. Á ga tē wà v yáá nì á yii wa. ³⁸ Liù tē, Yù nè tun, á wá á waa ken kù tiú nè. Kù mù nè p̀n, á ba v sùgù tē s̀e. ³⁹ Á k̀r̀ri kù tē nè p̀p̀r̀nì Yù sagù tē wa, á ma pià mu tē, kù nè ba zwèe Yù con. Kù Yù sagù tètè nè burì kù tē, à nè yì. ⁴⁰ Yá á ba pià, sè á bà à con, sè á na mu tē, kù nè ba zwèe Yù con.

⁴¹ Á mù ba pià, sè lèzoni nè pa dun nè. ⁴² Á yèé aba dè, á ba Yù sonu tē jè. ⁴³ Á mù t̀wì lùw wa à nyina Yù yuu yurì, yá á wá nè s̀e. Yá liù don nè t̀wì lùw wa v tètè yuu yurì, á wá s̀e kù tiú. ⁴⁴ Á dun yì á tètè nè p̀n duən nè, á ga kùò ba dun tē, Yù cìcì nè wá pa aba, pià. Kù mù nè p̀n, á kùò ba á waa kèni Yù nè. ⁴⁵ Á dànà ká b̀n dè, à mù nè wá kè talí á yuu wa, à nyina Yù yáá con. Á ja yala *Moyizè nè. V mù Moyizè nè wá kè talí á yuu wa. ⁴⁶ Kù yì à mù yoo Moyizè p̀p̀r̀nì. Á yà nè kèni á waa Moyizè nè, á yá wá kè á waa à dè nè wuu. ⁴⁷ Á wá cìgá p̀n kù tē, Moyizè nè p̀p̀r̀nì tē nè. Kù mù nè p̀n, á bá cìgá à dè sùgù tē nè p̀n».

6

Zwezi p̀l̀i dipen v pa bara mùr̀ò bonu nè

(Matìè 14.13-21; Marèkè 6.30-44; Likè 9.10-17)

¹ Kù kwa nè, Zwezi zàn, v va Galile munaà tē vàn tē don nè. Munaà tètè yurì don yà nè yì <Tiberiyadè munaà>. ² Lalù tē nì Yù diàn mununan tē, Zwezi nè fwa. V yáá zwèe yayũja tē yayuran. Kù mù nè nè

p̀n, lià zènzèn yà p̀úé v kwa. ³ Zwezi dè v karbia tē d̀gá, ba jèé paan yuu wa.

⁴ Kù mánjá tē wa, dè *Zwifè-ba cànà tē, ba nè bonè <*Pakè> tē bwèlè. ⁵ Zwezi zìn v yáá, sè v ywáñ, dè nèñ lalù nè, kù biàn v con. V ma swìn Filipè con, v wú: «Nè wá na dipen yèn, nè yè, nè pa lià ba tē mē dè?» ⁶ Zwezi nè swìn kù nètu Filipè con, kù ga yì, sè v ma ja Filipè dèñ nè, v tètè yá yèé kù tē, v nè wá fwa. ⁷ Filipè ma le wá, v wú: «Nè nè yè dipen cùnà sèbikulan* bièlè (200) dè tètè, ba liù mama wàri dipen kuku v nì». ⁸ Zwezi karbiu tē don, ba nè bonè Andèrè, v nè yì Simon Piyerè nubiu, dān ma le Zwezi, v wú: ⁹ «Dipen bonu, ba nè fwa dè orèzè† mun, dè fèlè bèlè nè wulè bisimabara don con yèbè. Kù burì dè, tē yì ndè tutu nè, lià zènzèn ba tē yáá con». ¹⁰ Gau yá dáá kù bwálí tètè wa. Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Á p̀n lià tē mama jèñ tia». Bara tē yì ndè mùr̀ò bonu (5 000) nè, ba nè mē tia ba jèé. ¹¹ Zwezi tì dipen tē, v ga kè Yù lèèèè. V nè kèn Yù lèèèè v zwèe, v tàr̀i ba dè tē, v ga tàr̀i fèlè tē, dè v pa ba. Ba liù tē mama, v nè jèñ tia, v nì torì, ndè v nè pià nètu. ¹² Mánjá tē wa, ba mama nè dí ba sú, Zwezi swìn v karbia tē con, v wú: «Á pèègà dipen mumunè tē, tē nè gá tē, sè tē won mama dàn ká jén». ¹³ Zwezi karbia tē pèè dipen mumunè tē. Tē súé fiyaran fugè bèlè. Kù ga yì dipen bonu tē, lià tē nè dí, ba gá.

¹⁴ Lià tē nè nì Yù diàn mumunè tètè, Zwezi nè fwa, ba swìn, ba wú: «Cìgá mama, bèè wá tē nè yì Yù nìi *s̀s̀ùndò tē, v nè mē, sè v bà lùw wa». ¹⁵ Zwezi lwarì dè, ba wá bà, ba ja wá diàn yuu wa, sè ba ma fwa ba più. V kùò zàn v kwen v fàrí, v va paan tē yuu, v cìcì.

Zwezi vèli níá yuu wa

(Matìè 14.22-34; Marèkè 6.45-53)

¹⁶ Kù dèdèni nìi nè, Zwezi karbia tē vèli, ba nan munaà tē nè. ¹⁷ Ba zua níá yuu bori wa, sè ba ben, ba va Kapèrènyimè. Kù t̀v tē wulè munaà tē kwa. Tia yá bəbəri ka zwèe, dè Zwezi tē wá ba con vèli, v yì. ¹⁸ Vù dāñ nyí kù zàn, kù full dè diàn. Mùv tē níá dāñ ga zaŋa yù nè. ¹⁹ Zwezi karbia tē ye níá tē, kù yì ndè kilomètèrè bonu, nè á yèé bardu. Kù mánjá tē wa, ba dāñ nì Zwezi, dè v vèli níá tē yuu wa, v ma biàn ba níá yuu bori tē con. Fèn dāñ yá zua ba. ²⁰ Zwezi swìn ba con, v wú: «Kù ya à mù nè, á dànà ká pa fèn ja aba!» ²¹ Ba yá pià ba tí wá, ba kè níá yuu bori tē wa. Kù mánjá tē wa, dè níá yuu bori tē dwen

† 5:33 5.33 Kù mù Zwan tètè nè yì *Zwan-Batisè, v nè li lià níá wa, kù twá dè Yù yurì. * 6:7 6.7 Cùnà sèbikulò nèdu yì yituri nèdu tètè nì ǹwír̀án. † 6:9 6.9 Orèzè mun tètè yì ndè nyanswè mun nè.

bəbərü tē yura, bwálí tē nē, ba yà nē vèli tē.

Zwezi yi wodiü, ku nē pin mü
(1 Zwan 5.10-13; 1 Koréntə tián 10.3-4)

²² Ku tıpırtı nē, labıv, ku yà nē wulə bəbərü tē don tē nē, lwarı dē nıá yuu bori nədü nē wulə lá. Ba lwarı dē, Zwezi wə v karbıa tē nıá yuu bori tē wa zwı, ku yı ba cıctı nē vıí. ²³ Nıá yuu bwərə duən nan Tiberiyadə, tē bə tē yı bwálí tē nē, ba nē dí dipen tē, Yuu-Tiu Zwezi nē kən Yı lēēē. ²⁴ Labıv tē lwarı dē, Zwezi dē v karbıa tē tələ lá, ba dān zva nıá yuu bwərə təntə wa, ba vèli Kapereḅayımə, sē ba pià Zwezi.

²⁵ Labıv tē vèli, ku na Zwezi mənəa tē bəbərü tē don nē. Ba ma bwe wá, ba wú: «Karıyına dədəwə nē n twi yəbə?» ²⁶ Zwezi le ba, v wú: «Cígá mama, à mündə swın ku á con: Ku tã á nē nı Yı dıan mımunan tē, nē pin á twá lá á pià nē. Ku ya dipen tē, á nē dí á sú, tē nē pin, á twá lá á pià nē. ²⁷ Á dānà ká tun wodiü cıctı yırtı, ku nē wáá ku cügə. Á tunja wodiü tē yırtı, ku nē wulə wuuu, ku ga pin mü tē, ku nē ba zwēē Yı con. *Ləzwənə-Bıu[‡] tē nē wá pa aba ku wodiü təntə. Á nyına Yı pin v nıi tē nē, sē á tun á pa wá». ²⁸ Ba ma bwe Zwezi, ba wú: «Bēēē nē nē me, sē nē fwa, sē nē ma tun tutınan tē, Yı nē swə?» ²⁹ Zwezi le ba, v wú: «Won tē, ku nē ya Yı tutırtı tē, v nē swə, ku mü nē yı, sē á kə á waa liü tē nē, v mü Yı nē tun». ³⁰ Ba dān swın v con, ba wú: «Bēēē Yı dıan mımunan nē, n wá fwa, n bırtı nəba, sē ku pa, nē kə nē waa n nē? Bēēē tutırtı nē n wá tun? ³¹ Ku máńá ba yıgə, nē nıbara-ba tē yın kasıw lanworu tē wa. Ku bwálí təntə wa, ba dí wodiü, ba nē bonə «manəŞ». Ku tun, ndə ku nē pıpırtı Yı sagı tē wa, ku wú: «Yı pin, wodiü nan Yı sán nē, ku bə, ku pa ba, ba də.»

³² Zwezi ma le ba, v wú: «Cígá mama, à mü nē swın ku á con: Ku tã *Moyız nē pin aba dipen tē, ku nē nan Yı sán tē. Ku ya á nyına Yı nē pin aba cıgá cıgá dipen tē, ku nē nan Yı sán ku bə. ³³ Dipen tē, Yı nē pin, ku mü nē yı liü tē, v nē nan Yı sán v cı. V mü nē pin mü ləzoni nē».

³⁴ Lià dān swın Zwezi con, ba wú: «*Yuu-Tiu, pa nəba wodiü təntə dıın mama!» ³⁵ Zwezi dān ma swın v bırtı ba, v wú: «Á mü nē yı wodiü tē, ku nē pin mü, ku nē ba zwēē Yı con. Liü tē, v nē twi á con, nıən kúv bá ja ku tíu miámıán. Liü tē, v dē nē ken v waa á nē, nanyırtı kúv bá ja ku tíu miámıán. ³⁶ Á dān swın ku á

con, á nı nē dē, yá á tē ba á waa kəni á nē. ³⁷ Lià tē mama, á nyına Yı nē pin nē, wá bə á con. Yá liü tē, v nē twi á con, á bá varı ku tíu á dıgı, abada. ³⁸ Ku tã á nan Yı á cı, sē á tun á tətə fıra. Ku yı, sē á tun liü tē, v nē tun nē, fıra. ³⁹ Á dān nəḅə, ku tē nē yı liü tē, v nē tun nē tē, fıra. V ba pià, sē lià tē mama, v nē pin nē, tē ladıa tətə jén. Ku ya v pià, sē á bwın ba mama, á zın tıan wa, á kə mü tē wa, ku nē ba zwēē v con, lıv zanı máńá nē. ⁴⁰ Á nyına Yı fıra nē ya ku tē nətən. V pià, sē liü tē mama, v nē nı Yı-Bıu tē, v ga kə v waa v nē, sē ku tíu na mü tē, ku nē ba zwēē v con. Yá á wá bwın wá, á zın tıan wa, á kə mü tē wa, ku nē ba zwēē Yı con, lıv zanı máńá nē».

⁴¹ *Zwıfə-ba yun tián ḅıḅıwın Zwezi yoo duən con, dē v nē swın, v wú: «Á mü yı wodiü, ku nan Yı sán ku cı». ⁴² Ba dān swın, ba wú: «Ku tã Zwezi, v nē yı Zwızefə bıü tē, naaa? Nē yəē v nuu dē v nyına. Bēēē nē pin, v ma kúv pıı v swın dē, v yı v nan Yı sán, v bə?»

⁴³ Zwezi ma le ba, v wú: «Á dānà ká ḅıḅıwın duən con!» ⁴⁴ Liü mama varı á con v twi, dē á nyına Yı tē, v nē tun nē tē, nē wá ku tíu van, v pa nē, sē á bwın wá á zın tıan wa, lıv zanı máńá nē. ⁴⁵ Ku pıpırtı Yı nıi *sısbınb saga tē wa, ku wú: «Yı nē wá kəri ba mama».

Liü tē mama, v nē cıgı á nyına Yı sıgı tē, v ga sēē v kərə tē, v wá bə á con. ⁴⁶ Ku nətı ba pià ku bırtı dē, liü don nı á nyına Yı. Ku yı liü tē, v nē nan Yı con, v mü nē nı á nyına Yı. ⁴⁷ Cígá mama, à mü nē swın ku á con: Liü tē, v nē ken v waa á mü nē, v jə mü tē, ku nē ba zwēē Yı con. ⁴⁸ Á mü nē yı wodiü tē, ku nē pin mü ləzwənə nē. ⁴⁹ Á nıbara-ba tē dí wodiü tē, ba nē bonə «manəŞ», kasıw lanworu tē wa, yá ba tıga. ⁵⁰ Yá wodiü tē, ku nē nan Yı sán, ku cı tē, ku mü ya yırtı don. Liü tē, v nē dí ku, v kúv bá tı. ⁵¹ Á mü yı wodiü tē, ku nē pin mü, ku nē nan Yı sán ku cı. Liü tē, v nē dí ku wodiü təntə, v wá yá mü wa, ku nē ba zwēē Yı con, abada. Á yıra tē nē yı wodiü təntə, á nē wá pa, sē ləzoni na mü tē, ku nē ba zwēē Yı con».

⁵² Zwıfə-ba yun tián tútırtı duən, ku yoo təntə yırtı, ba swın, ba wú: «Ku wá twá nətə, sē bēē wá tē ma pa nəba v yıra tē, nē də?» ⁵³ Zwezi dān ma swın ba con, v wú: «Cígá mama, à mü nē swın ku á con: Də á nē wá *Ləzwənə-Bıu* tē yıra tē dí, á nē wá á jana tē nywın, á ba mü tē, ku nē ba zwēē Yı con, tē jə á tián nē. ⁵⁴ Liü tē, v nē dí á yıra tē, v nē nyıba á jana tē, v

‡ 6:27 6.27 Zwezi yı v tətə yoo nē v swın. § 6:31 6.31 Manə yı wodiü tē, Yı nē pin Yızərayələ lià tē nē, kasıw lanworu tē wa. * 6:53 6.53 Zwezi yı v tətə yoo nē v swın.

jø muu tē, ku nē ba zwēe Yū con. Yá à wá bwin wá à zín tian wa, á kē muu wa, ku nē ba zwēe, luv zaŋu máŋá nē. ⁵⁵ Á yira tē yi cígá cígá wodiu. Yá à jana tē dē yi cígá cígá nanywta. ⁵⁶ Liù tē, v nē dí á yira tē, v ga nyu à jana tē, ku tíu wulē dē nē, à dē ga wulē dē wá. ⁵⁷ Á nyina Yū nē tun nē. U mu nē jø muu. Ku mu nē pin, à twá dē wá, à dē ma jø muu. Yá liù tē, v nē dí nē, v dē wá twá nē v jø muu, ku nē ba zwēe Yū con. ⁵⁸ Nēñ, wodiu tēntē, ku nē nan Yū sán ku cú, tē dēñ nē. Ku wodiu tēntē ba yi ndē wodiu tē, à nūbara-ba nē dí, yá ba tē ga tū tē. Liù tē, v nē dí wodiu tēntē, v wá yá muu wa, ku nē ba zwēe Yū con, abada».

⁵⁹ Zwezi swin sùràn tēntē, máŋá tē wa, v nē wulē Kaperanayimē nē, Zwifō-ba *jérō diē tē wa, v kārī.

Sugu tē, ku nē pin mu tē, ku nē ba zwēe Yū con

(Ebørē-ba 3.12; 4.12-13; 10.38-39; 1 Piyerō 2.6-9)

⁶⁰ Zwezi karbia tē cugu v sùràn tē, ba zwēe. Ku kwa nē, ba zuni swin, ba wú: «Kàrà ka tē dà ka ē, liù mama wàri ka tē n sēe». ⁶¹ Zwezi yá yēō v waa con dē, v karbia tē ŋuŋwin yoo tēntē yira. U dán ma swin ba con, v wú: «Ku yoo tēntē gwàri á vana, naaa? ⁶² Sē á dán nē nī *Ləzwənē-Biu† tē, dē v ma dí bwálí tē nē, v ya nē wulē, ku wá yá nētē ku pa aba? ⁶³ Ku ya Yū-*Siŋu tē nē pin mu ləzwənē nē. Ləzwənē diàn mù ya tutu. Sùràn tē, à nē swin á con, tē mù nē yi Yū-Siŋu tē, tē mù ga nē yi mu tē. ⁶⁴ Lià duan wulē á tētēñi wa, ba nē ba ba waa kēni à nē». Zwezi yá dí yáá, v yēō lià tē, ba nē wá ba waa kēn v nē. U yá dí yáá, v yēō liù tē, v nē wá ja v mù, v pa. ⁶⁵ U tē bwé v swin, v wú: «Mē ku mù nē pin, à ma swin á con dē, liù mama wàri à con v twi, dē à nyina Yū nē wá cwēñē pin ku tíu nē».

⁶⁶ Ku nē mē, ku máŋá tēntē wa, v karbia tē zuni píi ba yá wá, ba kúu ba v nē twá. ⁶⁷ Zwezi ma swin karbia fugē bəlē tē con, v wú: «Á mù ba pià, sē á vii naaa?» ⁶⁸ Simon Piyerē ma le wá, v wú: «*Yuu-Tiu, wàa con nē, nē wá píi nē va? N mù nē jø sùràn tē, tē nē pin mu, ku nē ba zwēe Yū con. ⁶⁹ Yá nē mù kēn nē waa n nē, nē ga yēō dē, n mù nē yi liù tē, n nē yi Yū nē ti». ⁷⁰ Zwezi le ba, v wú: «Ku tà á mù nē kúri á mù lià fugē bəlē tē mē, naaa? Ku ya nētū, yá á wá liù don yi *Sitana». ⁷¹ Ku ya yi Zwidase Yisəkariyotē, v nē yi Simon biu tē, yoo nē, Zwezi yá swin nētū. Karbia fugē bəlē tē wa, mē v mù Zwidase tē, nē wá ja Zwezi, v pa.

7

Zwezi nubia tē wá wá sēe

(Zwan 15.18-19; Matīō 10.16)

¹ Ku mù tēntē kwa nē, Zwezi yáá jijiri Galile nagwanaa tē wa. *Zwifō-ba yun tián pià wá, sē ba gu. Ku mù nē pin, v yá kúu ba pià, sē v jijirē Zwide nagwanaa tē wa. ² Ku máŋá tē wa, dē Zwifō-ba cànà tē, ba nē boŋē «silē cànà*», tē bwələ.

³ Zwezi nyáná tē dán ma swin v con, ba wú: «Nan yōbē! N va Zwide, sē n karbia tē wani ba na yièn tē, n nē tuŋa. ⁴ Liù tē, v nē pià, sē ba lwarī ku tē, v nē yi, v ba v yièn sēgē v fwa. Yièn tē tē, n nē tuŋa nētēn, n dán tun tē, sē lià mē na mú». ⁵ U nyáná tē sugu tēntē biri dē, ba wá ba waa v nē kēn. ⁶ Zwezi ma swin ba con, v wú: «Á mù máŋá tē wá yí. Á mù con nē, máŋá mama zien, ka pa aba. ⁷ Lià tē, ba nē yi luv nē ti, wàri á mù ba duŋa. Á mù swin dē, ba twutnēe tē ba zien. Ku mù nē pin, ba duŋa nē. ⁸ Á mù vèli cànà tē! Á mù tē ba cànà tēntē vèli síún, à máŋá tē wá yí». ⁹ U swin sùràn tēntē ba con. Yá v píi v wulē Galile nē.

Zwezi vèli Zwerizalemē silē cànà tē máŋá wa

(Zwan 4.10-14)

¹⁰ Zwezi nyáná tē vèli cànà tē. Ku kwa nē, v dē tētē zàn v va lá. U nē vèli tē, v sēgē v tiàn. U wá v tiàn biri.

¹¹ *Zwifō-ba yun tián yá twá lá, ba pià Zwezi cànà tē wa, dē ba bwe, ba wú: «D wa yèn nē?» ¹² Laluv tē susuni duən nē zēnzēn ba tētēñi wa, v yuu wa. Ba duən swin, ba wú: «D yi bēe tē, v nē tuŋa zēni». Ba duən dē kúu wú: «On on! Kunkun nē! U mù nē pin laluv tē gugurē». ¹³ Fēn yá jø lià tē, Zwifō-ba yun tián tē yiri. Ku mù nē pin, ba liù dē mama yá ba Zwezi yoo swin nēpon nēpon v nii wa.

¹⁴ Máŋá tē, cànà tē nē zva ka tētēñi wa, Zwezi zàn v va *Zwifō-ba Yū *diē tē wa. U wulē v kārī lià tē. ¹⁵ Ku gwári Zwifō-ba yun tián tē, ba ga swin, ba wú: «Bēe v tē wá kārī. Ku dán nē fwa nēta, v ma yēō Yū sagi tē zēni zēni?» ¹⁶ Zwezi le ba, v wú: «Kàrà tē à nē kārī, ku tà ku nan á tētē. Ku yi ku nan Yū tē, v nē tun nē. ¹⁷ Liù tē, v nē sēe, sē v tun Yū fira, ku tíu wá lwarī, à kàrà ku tē nē nan Yū, nē à yēō dē ku nē yi à tētē sùràn. ¹⁸ Liù tē, v sùràn nē naja v tētē, ku yi v pià, sē v pa dun v tētē nē. Yá liù tē, v nē pià, sē v pa dun liù don nē, ku tíu nē tun wá, v yáá swin cígá. Yá kunkun yoo tēlō dē wá. ¹⁹ *Moyizē nē pin aba Yū *nii tē. Yá á liù mama ba ku nii zilí. Bēēēe dán nē pin, á pià, sē á gu nē?»

† 6:62 6.62 Zwezi yi v tētē yoo nē v swin.

* 7:2 7.2 Wien zagu kwa nē, Zwifō-ba yáá dē ku cànà tēntē.

²⁰ Lalub tɔ le wá, ku wú: «N yí *zinə nə jə mól! Wàà nə pià, sɔ v gu mú?» ²¹ Zwezi kúò le ba, v wú: «À tun yoo nɔ̀ɔ̀, ku ga gwári á mama. ²² Moyizə pɔ̀n aba nii, sɔ á *gwə̀ɔ̀ bɛɛ. U pɔ̀n ku nii tɔ̀tɔ̀, ku ga tà v m̀ nɔ̀ dɔ̀ga ka gwə̀ɔ̀ tɔ̀ dɛ̀n. Ku yí ku nan dɔ̀ á nɔ̀bara-ba. Yá á gwə̀ɔ̀ bɛɛ Zwifə-ba *siə̀ dɔ̀n tɔ̀ dɔ̀ tɔ̀tɔ̀ nɔ̀. ²³ Á gwə̀ɔ̀ liù siə̀ dɔ̀n tɔ̀ nɔ̀, sɔ á dɔ̀nà ká cùgù Yí nii tɔ̀, v nɔ̀ pɔ̀n Moyizə nɔ̀. Bɛɛɛ nɔ̀ pɔ̀n, á lɔ̀ɔ̀ zanjá à yuu wa, dɔ̀ à nɔ̀ pɔ̀n lɔ̀zwə̀nɔ̀pɔ̀rɔ̀ nɔ̀ yazurɔ̀ siə̀ dɔ̀n nɔ̀? ²⁴ Á dɔ̀nà ká ywá̀n dɔ̀ yíá, á ma b̀r̀r̀ b̀r̀r̀. Á nɔ̀ wá b̀r̀r̀ b̀r̀r̀, sɔ á pa ku twá dɔ̀ cigá».

Zwezi nə yí liù tɔ̀, Yí nɔ̀ tɔ̀n

²⁵ *Zwerizalemə̀ tián duən swɔ̀n, ba wú: «Ku tà bɛɛ wá tɔ̀ nɔ̀, ba pià, sɔ ba gu tɔ̀, naaa? ²⁶ Nɛ̀n, v nɔ̀ v zɔ̀ga v swɔ̀n v fura lià tɔ̀ mama yáá con, ba ga ba yoo mama v con swɔ̀n. Yá nɔ̀ yun tián tɔ̀ lwarɔ̀ dɔ̀, v m̀ nɔ̀ yí liù tɔ̀, v nɔ̀ yí *Kə̀risə̀ tɔ̀ cigá mama, naaa? ²⁷ Liù tɔ̀, v nɔ̀ yí Kə̀risə̀, wá bà. U nɔ̀ twi, liù mama bá yə̀ni bwálí tɔ̀, v nɔ̀ nan. Yá ku nɔ̀ yí bɛɛ wá tɔ̀ m̀, nɔ̀ yə̀ó bwálí tɔ̀, v nɔ̀ nan». ²⁸ Mánjá tɔ̀ wa, Zwezi nɔ̀ wulɔ̀ v kà̀r̀ *Zwifə-ba Yí *diə̀ tɔ̀ wa, v swɔ̀n v kə̀ yí nɔ̀, v wú: «Á buja dɔ̀, á yə̀ó nɔ̀? Á yə̀ó à nɔ̀ nan lá, cigá mama, naaa? Á tɔ̀tɔ̀ nɔ̀ wá lɔ̀v twi à tián nɔ̀, ku ya liù nɔ̀ tun nɔ̀. Á yə̀r̀i liù tɔ̀, v nɔ̀ tun nɔ̀. Ku liù tɔ̀tɔ̀ nɔ̀ yí cigá tíú. ²⁹ Mə̀ v m̀ con nɔ̀, à nan. U m̀ nɔ̀ tun nɔ̀. Ku m̀ nɔ̀ pɔ̀n, à m̀ yə̀ó wá». ³⁰ Zwezi nɔ̀ swɔ̀n ku nɔ̀v tɔ̀, ba dɔ̀n pià, sɔ ba ja wá. Yá ba liù mama jiàn wá v yura dwən. Mánjá tɔ̀ wá yí, sɔ ba ja wá.

³¹ Lalub tɔ̀ wa, lià zə̀nzən ken ba waa v nɔ̀, ba ga swɔ̀n, ba wú: «Kə̀risə̀ tɔ̀ nɔ̀ twi lɔ̀v wa, v wá fwa Yí diàn mumɔ̀nan, v doni tɔ̀tɔ̀ bɛɛ wá tɔ̀ nɔ̀ fwa, naaa?»

³² *Farizian-ba ni ku tɔ̀, lià tɔ̀ nɔ̀ nɔ̀ɔ̀wɔ̀n ba tɔ̀tɔ̀ɔ̀ wa, Zwezi yiri. Ba m̀, dɔ̀ Yí *jonwana yun tián tɔ̀ dɔ̀n tun Yí diə̀ lià tɔ̀ nɔ̀ c̀i ka nɔ̀ tɔ̀, sɔ ba ja wá.

³³ Zwezi swɔ̀n ba con, v wú: «Á tɔ̀ wulɔ̀ dɔ̀ aba, mánjá mancɔ̀n wa. Ku kwa nɔ̀, á wá piá à ya liù tɔ̀ con, v nɔ̀ tun nɔ̀. ³⁴ Bwálí tɔ̀, à nɔ̀ vɔ̀li, á wà̀r̀i lá á twi. Ku m̀ nɔ̀ pɔ̀n, á wá pià nɔ̀. Yá á bá na nɔ̀». ³⁵ Zwifə-ba yun tián dɔ̀n bwe duən, ba wú: «Yə̀n nɔ̀, v wá va, sɔ nɔ̀ ba wá nɔ̀? Ku yí v pià, sɔ v va Zwifə-ba con, ba nɔ̀ wulɔ̀ *Gə̀rəkə̀-ba tián tɔ̀ wa, naaa? Ku dɔ̀n nɔ̀ ya, v pià v kà̀r̀ Gə̀rəkə̀-ba, naaa? ³⁶ Sɔgɔ̀ tɔ̀tɔ̀ dɛ̀n nɔ̀ yí bɛɛɛ? U swɔ̀n dɔ̀, nɔ̀ wá pià wá, yá nɔ̀ bá na wá. U tɔ̀ swɔ̀n dɔ̀, bwálí tɔ̀, v nɔ̀ vɔ̀li, nɔ̀ wà̀r̀i lá, nɔ̀ vɔ̀li».

Zwezi yí ndə̀ nabuliyii nɔ̀

³⁷ Cànà tɔ̀ talukwa dɔ̀n tɔ̀ yin dɔ̀n nɔ̀farɔ̀. Zwezi dɔ̀n zàn v zɔ̀ga yí nɔ̀, v swɔ̀n, v wú: «Də̀ nanyunɔ̀ nɔ̀ jə̀ liù, sɔ v bà à con, v nyu níá. ³⁸ Liù tɔ̀, v nɔ̀ kenɔ̀ v waa à nɔ̀ wuuu, níá wá nan v con tɔ̀ dɔ̀r̀i. Níá tɔ̀tɔ̀ pɔ̀n mu. Mə̀ nɔ̀v nɔ̀, ku p̀p̀p̀nɔ̀ Yí sagɔ̀ tɔ̀ wa». ³⁹ Zwezi nɔ̀ swɔ̀n nɔ̀v tɔ̀, ku ya Yí-*Siɔ̀n tɔ̀ yoo nɔ̀, v swɔ̀n. Ku m̀ Siɔ̀n tɔ̀tɔ̀ nɔ̀ Yí nɔ̀ wá pa lià tɔ̀ nɔ̀, ba nɔ̀ kenɔ̀ ba waa v nɔ̀ wuuu. Zwezi yá tɔ̀ wá v dɔ̀n tɔ̀ wa piá v di. Ku m̀ nɔ̀ pɔ̀n, v yá tɔ̀ wá pɔ̀n, Yí-Siɔ̀n tɔ̀ bà lɔ̀v wa.

Lalub tɔ̀ pwèe duən wa Zwezi yiri
(*Tɔ̀tɔ̀nan 28.23-27*)

⁴⁰ Lalub tɔ̀ wa lià duən nɔ̀ ni tɔ̀ s̀r̀r̀n tɔ̀tɔ̀, ba swɔ̀n, ba wú: «Bɛɛ wá tɔ̀ cigá ya Yí nii *s̀s̀s̀nɔ̀ tɔ̀!» ⁴¹ Ba dɔ̀n dɔ̀ swɔ̀n, ba wú: «D m̀ nɔ̀ yí *Kə̀risə̀!» Ba dɔ̀n dɔ̀ tɔ̀ kúò swɔ̀n, ba wú: «Kə̀risə̀ tɔ̀ mɛ, sɔ v nan Galile nagwanaa wa?» ⁴² Kə̀risə̀ wá nan piú *Davidə̀ dwíi tɔ̀ wa. Yá ku wá ya Betələhəmə̀ nɔ̀. Mə̀ Betələhəmə̀ tɔ̀v tɔ̀tɔ̀ wa nɔ̀ Davidə̀ nan. Ku p̀p̀p̀nɔ̀ Yí sagɔ̀ tɔ̀ wa nɔ̀v. ⁴³ Ku m̀ nɔ̀ pɔ̀n, lià tɔ̀ dɔ̀n pwèe duən wa, Zwezi yiri. ⁴⁴ Lalub tɔ̀ wa lià duən yá pià, sɔ ba ja wá. Yá ba liù mama jiàn wá v yura dwən.

⁴⁵ Lià tɔ̀, ba nɔ̀ tun, sɔ ba ja Zwezi, dɔ̀n ma piá ba va *Zwifə-ba Yí *jonwana yun tián tɔ̀, dɔ̀ *Farizian-ba con. Ba bwe, ba wú: «Bɛɛɛ nɔ̀ pɔ̀n, á ma wá Zwezi jin, á ja á bà?» ⁴⁶ Lià tɔ̀tɔ̀ ma le ba, ba wú: «Liù mama tɔ̀ wá sɔgɔ̀ swɔ̀n, ndɔ̀ bɛɛ tɔ̀tɔ̀ nɔ̀». ⁴⁷ Farizian-ba ma piá ba bwe ba, ba wú: «Yá á m̀ tɔ̀tɔ̀ wá á tián dɔ̀gɔ̀, á pa v gɔ̀gɔ̀n aba?» ⁴⁸ Liù wulɔ̀ yun tián tɔ̀, dɔ̀ Farizian-ba wa, v nɔ̀ ken v waa Zwezi nɔ̀, naaa? ⁴⁹ Lalub tɔ̀tɔ̀, ku nɔ̀ yə̀r̀i Yí *nii tɔ̀, v nɔ̀ pɔ̀n *Moyizə̀ nɔ̀, wá cùgù». ⁵⁰ Farizian-ba wa liù dɔ̀n, dɔ̀ ya yin lá, v yiri nɔ̀ Nikodemə̀. U m̀ nɔ̀ di yáá v va Zwezi con, mánjá don wa. U zàn v swɔ̀n ba duən tɔ̀ con, v wú: ⁵¹ «Ku nɔ̀ twá dɔ̀ Yí nii tɔ̀, v nɔ̀ pɔ̀n Moyizə̀ nɔ̀, nɔ̀ wà̀r̀i liù b̀r̀r̀ nɔ̀ b̀r̀r̀, dɔ̀ v nɔ̀ wá v nii tɔ̀n, v buri nɔ̀ba, sɔ nɔ̀ cùgɔ̀ v sɔgɔ̀, nɔ̀ lwarɔ̀ ku tɔ̀, v nɔ̀ fwa». ⁵² Ba ma le Nikodemə̀, ba wú: «N dɔ̀ tɔ̀tɔ̀ yí Galile tíú, naaa? Və̀li, n kà̀r̀i ku tɔ̀, ku nɔ̀ p̀p̀p̀nɔ̀ Yí sagɔ̀ tɔ̀ wa. N wá na dɔ̀, Yí nii *s̀s̀s̀nɔ̀ nɔ̀v mama tɔ̀ wá Galile nan!»

Kacwarɔ̀ don ba nɔ̀ jin yoo
(*Romə̀ tián 2.1-3, 17-23*)

⁵³ [Ku kwa nɔ̀, ba liù dɔ̀ mama zàn, v va v sà̀n.

8

¹ Yá Zwezi vɔ̀li *oliviye tián paan tɔ̀ yuu. ² Ku tɔ̀pɔ̀r̀i jɔ̀v tɔ̀tɔ̀ nɔ̀, Zwezi kúò piá v va *Zwifə-ba Yí *diə̀ tɔ̀ wa. Lalub tɔ̀ mama twi v con. Yá v dɔ̀n ga jə̀ó tɔ̀, v kà̀r̀i ba.

³ Ku mánǎ tǎ wa, Yü nii *yǎnu tián tǎ, dǎ *Farizian-ba jun kan don, ba ja bà. Ba zigi kan tǎ lià tǎ mama yáá con. Kan tǎntǎ yǎ yi ba digà v yuu, dǎ v wulǎ v cwàrì. ⁴ Yá ba swìn Zwezi con, ba wú: «Karnyina, kan wǎ tǎ yi, ba zàn ba ja nǎpon nǎpon dǎ, v wulǎ v cwàrì. ⁵ *Moyizǎ pün nǎba nii Yü *nii sagi tǎ wa, sǎ nǎ dilü kayirǎ tǎntǎ dǎ kapana nǎ gv. N mù dǎn wú bèèèè?» ⁶ Ba yǎ swìn ku nǎtu tǎ, sǎ ba ma ja Zwezi dǎn nǎ, sǎ ba dǎn twá ku nǎ, ba kǎ yoo v nii nǎ. Zwezi kwá tia, v ja v jifua, v ma púpúní tia. ⁷ Ba dǎn nǎ tǎ ziga lá, ba bwe wá, v kwian yü nǎ, v swìn ba con, v wú: «Á wa liù tǎ, v tǎ nǎ wǎ cuna fwa, sǎ v dí yáá, v ti kapan, v ma dilü kan tǎ». ⁸ Yá v kúv pií v kwá, v wulǎ v púpúní tia. ⁹ Mánǎ tǎ, ba nǎ ni ku nǎtu tǎ, ku zigi ba nǎkwia tiú tǎ nǎ, ba nan nǎdu nǎdu, ba va ba zwèe. Yá ku ga Zwezi cici dǎ kan tǎ, v nǎ ziga v yáá con. ¹⁰ Zwezi dǎn ma kwian yü nǎ, v swìn v con, v wú: «Kan, lià tǎ, ba nǎ pià, ba kǎ yoo n yuu wa, tǎ wa yǎn nǎ? Ba liù mama wǎ mú yoo fwa, sǎ ku cǎgù mú, naaa?» ¹¹ Kan tǎ ma le Zwezi, v wú: «*Yuu-Tiu, liù mama tǎlǎ». Zwezi ma swìn v con, v wú: «Á dǎ nǎ bá fwa mú yoo, sǎ à cǎgù mú. Vǎli, n dǎn nǎ kúv dǎn ká pií n tun cuna, miámíán.].

Zwezi pün poni læzoni nǎ
(Zwan 1.4-5, 9-12; 5.26-37; 12.46-50)

¹² Zwezi dǎn kúv pií, v swìn lià tǎ con, v wú: «Á mù nǎ yi læzoni poni. Liù tǎ, v nǎ twá dǎ nǎ, ku tiú bá va yikunu wa, abada. Yá v wǎ na poni tǎ, ku nǎ pün mü tǎ, ku nǎ ba zwèe Yü con».

¹³ Ku yuu wa, *Farizian-ba swìn v con, ba wú: «N tǎtǎ nǎ swìn n tǎtǎ yoo. Ku mù nǎ pün, n sugv tǎ ba dǎn jǎ». ¹⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Dǎ à nǎ swǎ à swìn à tǎtǎ yoo, ku yi cigá. Á mù yǎð bwalí tǎ, à nǎ nan lá à bà, à ga yǎð à tǎ vǎli lá. Á mù yǎri bwalí tǎ, à nǎ nan lá, á ma kúv yǎri bwalí tǎ, à nǎ vǎli. ¹⁵ Á mù yáá twá dǎ læzoni yǎnu nǎ, á ma bǎrì lià bǎrì. Á mù ba liù mama bǎrì bǎrì. ¹⁶ Yá à mù nǎ wǎ bǎrì liù bǎrì dǎ, ku yáá ya ku cigá wa. Ku tà à cici. Á nyina Yü tǎ, v nǎ tun nǎ, v yáá wulǎ dǎ nǎ. ¹⁷ Ku púpúní Yü *nii sagi tǎ wa, v nǎ pün *Moyizǎ nǎ v pa aba, dǎ lià bèlǎ nǎ swìn yoo nǎdu, ku yoo tǎ yi cigá. ¹⁸ Á mù swìn à tǎtǎ yoo, yá à nyina tǎ, v nǎ tun nǎ, v dǎ swìn ku yoo tǎntǎ». ¹⁹ Ba dǎn ma swìn v con, ba wú: «N nyina tǎ wa yǎn nǎ?» Zwezi le ba, v wú: «Á yǎri à tǎtǎ, á ma yǎri à nyina tǎ dǎ. Dǎ á nǎ yǎð nǎ, á wǎ yǎni à nyina tǎ dǎ».

²⁰ Zwezi yǎ wulǎ *Zwifǎ-ba *Yü diè tǎ wa, sǎbia tǎ nǎ kǎni lá bwalí nǎ, v kǎrì lià tǎ. Mǎ ku bwalí tǎ wa, v swìn sǎrǎn tǎntǎ. Ku mánǎ tǎntǎ wa, dǎ v janv mánǎ tǎ wǎ yí. Ku mù nǎ pün, liù mama wǎ wǎ jun.

Zwezi biri dǎ, v vǎlǎ v nyina Yü con
(Zwan 7.33-36)

²¹ Zwezi kúv pií v swìn lià con, v wú: «Á mù wǎ vií, á wǎ pià nǎ, á ga. Yá á wǎ ti á cuna tǎ wa. Á wǎrì bwalí tǎ, à nǎ vǎlǎ, á vǎli». ²² *Zwifǎ-ba yun tián dǎn swìn duǎn con, ba wú: «D nǎ swìn dǎ, nǎ wǎrì bwalí tǎ, v nǎ vǎlǎ tǎ, nǎ vǎli, ku bá ya v pià, v gv v tián?» ²³ Zwezi le ba, v wú: «Á dǎkuu yi ku wulǎ tia ka tǎ yuu, à mù dǎkuu ga yi ku nan Yü. Á mù sǎn nǎ yi luv ku tǎ, à mù tà luv ku tǎ liù. ²⁴ Ku mù nǎ pün, à ma swìn á con dǎ, á wǎ ti á cuna tǎ wa. Á nǎ wǎ cigá pün dǎ, à mù nǎ yi liù tǎ, v nǎ wulǎ mánǎ mama, wuuu, á wǎ ti á cuna tǎ wa». ²⁵ Ba ma bwe wá, ba wú: «N mù nǎ yi wǎà?» Zwezi le ba, v wú: «Á dí yáá à swìn á con ku jǎv tǎ mama. ²⁶ Á yuu yǎn dáá zǎnzǎn, à nǎ me, sǎ à swìn tǎ yoo á con. Liù tǎ, v nǎ tun nǎ, yi cigá tiú. Yá ku tǎ, v nǎ biri nǎ, ku mù nǎ, à dǎ swìn lià con, ba nǎ yi luv nǎ ti». ²⁷ Ba yǎ wǎ lwarì dǎ, ku ya nyina Yü yoo nǎ, v swìn. ²⁸ Zwezi dǎn ma swìn ba con, v wú: «Mánǎ tǎ, á nǎ wǎ zǎn *Lǎzwǎnǎ-Biu* tǎ, á kǎ yü nǎ, ku mánǎ tǎ wa, á dǎn wǎ lwarì dǎ, à mù nǎ yi liù tǎ, à nǎ wulǎ mánǎ mama, wuuu. Á wǎ lwarì dǎ, à ba won mama fwa à tián nǎ. Yá à sǎrǎn tǎ yi ku tǎ à nyina Yü nǎ kǎrì nǎ, à swìn à biri lià tǎ. ²⁹ Mánǎ mama, á fwa ku tǎ, liù tǎ, v nǎ tun nǎ, nǎ swǎ. Ku mù nǎ pün, v wulǎ dǎ nǎ. V wǎ nǎ yá à cici».

³⁰ Mánǎ tǎ wa, Zwezi swìn ku nǎtu tǎ, lià zǎnzǎn ken ba waa v nǎ.

Cigá yi ka nanja Yü con
(Romǎ tián 6.14-23; Galasi tián 3.7, 29; 1 Zwan 3.8-10)

³¹ Zwezi swìn *Zwifǎ-ba con, ba nǎ keni ba waa v nǎ, v wú: «Á nǎ jon à sǎrǎn tǎ, á zillí tǎ nii, dǎ á cigá yi à karbia. ³² Ku nǎtu nǎ wǎ pa á lwarì cigá tǎ. Yá cigá tǎ nǎ wǎ jon aba á cuna tǎ wa, sǎ á tun á tián». ³³ Zwifǎ-ba tǎ ma pií ba le Zwezi, ba wú: «Nǎ mù yi ba luri nǎba *Abǎrahamǎ dwíi tǎ wa. Nǎ mù wǎ liù yonju yun miámíán. Ku fwa nǎtǎ, n ma wú: «Á dǎn wǎ tun á tián?» » ³⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Cigá mama, à mù nǎ swìn ku á con: Liù tǎ mama, v nǎ tunja cuna, v yi cuna yonju. ³⁵ Yá yonju tà v wulǎ sǎn wa, mánǎ mama. Sǎn tǎ biú nǎ wulǎ sǎn tǎ wa, mánǎ mama wuuu. ³⁶ Dǎ Yü-Biu tǎ dǎn nǎ jon aba á

* 8:28 8.28 Zwezi yi v nǎ wǎ pií v va Yü con tǎ yoo nǎ v swìn nǎtu.

cuna wa, á wá tuni á tiàn, cigá cigá. ³⁷ Á yèé dè, ba luri aba Abèrahame dwíí tē wa. Á ba à sùràn tē jonjē. Ku mù nē pin, á pià, sē á gu nē. ³⁸ Ku tē, à nyina nē pin á na, ku mù nē à swìn á con. Á dē yi ku tē, á dē nyina tē nē biri aba, nē á cuga, nē á tunja». ³⁹ Ba kúú pii ba le wá, ba wú: «Nē nyina nē yi Abèrahame!» Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Dē á cigá nē nan Abèrahame dwíí tē wa, á mē, sē á fwa ku tē Abèrahame nē fwa. ⁴⁰ Á nē pià, sē á gu nē, á mù liù tē, à nē swìn cigá tē, Yui nē biri nē á con, Abèrahame wá ku nyn don fwa. ⁴¹ Ku yi á nyina tē tutunan nē, á tunja». Ba ma kúú swìn v con, ba wú: «Nē tà bia tē, ba nē luri yirē duən nē. Nē nyina yi nēv, ku mù nē yi Yui». ⁴² Zwezi le ba, v wú: «Dē Yui cigá yà nē yi á nyina, á yà wá sóni nē. Ku ya Yui con nē, à nan á bà. Ku tà á tētē nē twi á tiàn nē, ku ya v mù nē tun nē. ⁴³ Bèèèè nē pin, á ba à sugu tē dēñ nēñ? Ku yi á nē ba pià, sē á sèè à sùràn tē. ⁴⁴ Á nyina nē yi *Sitana. Ku mù nē pin, á pià á tun á nyina tētē fira yiàn. Ku jiju mama, v yin laguru. U wá cigá swənə mama. Yui cigá ga tēlé v con. Máná tē, v nē koni kunkun tē, v sùràn yáá yi, ndə v tētē nē yi natv. U yi kunkunv tē, v nē ya kunkuna nyina. ⁴⁵ Á mù yi, à nē swìn cigá tē nē pin, á ba nē cigá pin. ⁴⁶ Á wa lá, wàà nē wàà v biri dē, à tun cuna? Dē ku nē yi cigá nē á swìn, bèèèè nē pin, á ma ba nē cigá pin? ⁴⁷ Liù tē, v nē ya Yui nyiən, v yáá cugu Yui sùràn tē. Á tà Yui nyiən. Ku mù nē pin, á ba Yui sùràn tē cuga».

Zwezi dē Abèrahame yoo
(Zwan 10.25-33)

⁴⁸ *Zwifə-ba yun tiàn tē dān ma swìn Zwezi con, ba wú: «Nē ba cigá jē, sē nē swìn dē, n yi Samari tíú, yá *zinə dē wulə n yuu wa, naaa?» ⁴⁹ Zwezi le ba, v wú: «Zinə tēlé á yuu wa. Ku yi á mù bwí à nyina Yui nē. Yá á mù wulə á munjə nē. ⁵⁰ Á mù ba à dun pià. Liù nēvba nē wulə, v nē pià dun tē, sē v pa nē. U mù ga nē buri lià bura. ⁵¹ Cigá mama, à mù nē swìn ku á con: Liù tē, v nē zilí à sùràn tē nii, v bá ti abada». ⁵² Zwifə-ba yun tiàn ma swìn v con, ba wú: «Sín nē, nē dān nē yèé dē, n yi zinə nē wulə n yuu wa. *Abèrahame tga, Yui nii *sùsùnà tē dē tga. Yá n mù swìn dē, liù nē zilí n sùràn tē nii, v bá ti abada. ⁵³ N dwə nē nibe Abèrahame, v nē tga, naaa? Yui nii sùsùnà tē dē tga. N mù buja dē n yi wàà?» ⁵⁴ Zwezi le ba, v wú: «Ku nē yi á tētē nē pin dun á tiàn nē, tē dun tē yi tutv. Ku yi á nyina Yui tē nē pin dun nē. U mù liù tē, á nē swìn dē, v yi á Yui tē. ⁵⁵ Á mù yèri wá, à mù ga yèé wá. Dē à nē swìn dē, à yèri wá,

à ya kunkunv ndə á nē. Á yèé wá, à ga jē v sugv tē. ⁵⁶ Á nibe Abèrahame pùé poli dē, v nē bún dē, v wá na à túri dūn tē. U ni ku dūn tē, yá v yin pupwən wa». ⁵⁷ Zwifə-ba yun tiàn swìn v con, ba wú: «N tē nē ba bina finu jē, yá n ni Abèrahame, naaa?» ⁵⁸ Zwezi le ba, v wú: «Cigá mama, à mù nē swìn ku á con: Á mù yà wulə, dē ba tē wá Abèrahame luri».

⁵⁹ Ku mù sugv tētē yuu wa, ba pèè kapana, sē ba ma dli wá. Ku mù nē pin, Zwezi sègè, v nan Zwifə-ba Yui *diè tē wa.

9

Zwezi pori bēe don yía
(Marəkə 8.22-25; 10.46-52)

¹ Dūn don nē, Zwezi ti cwəñə don, v le. U nē ma le, máná tē wa, v ni bēe don. Ba luri wá liliu. ² Zwezi karbia tē ma bwe wá, ba wú: «Karnyina, ba luri bēe tē liliu. Wàà nē tun cuna? Ku yi v mù, nē à yèé v nyina-ba nē tun cuna, ku ma pa v yi liliu?» ³ Zwezi le ba, v wú: «Ku tà v mù nē tun cuna, nē à yèé v nyina-ba nē tun cuna. Ku yi ku yi nēv, sē Yui tutunan tē twá v nē, tē biri tē tiàn. ⁴ Á mē, sē á tun Yui tutunan tē, dē tta tē wá yí. U mù Yui nē tun nē. Tia nē twi ka yí, liù mama kúú bá wàni v tun. ⁵ Máná tē wa, à nē tē wulə luv wa, à yi ləzwənə poni».

⁶ Zwezi nē swìn tē sùràn tētē kwa nē, v pi mumtan tta, v ma bu turan mancon. U ga fwa turan tētē, v ma tà liliu tē yía nē. ⁷ Yá v ga swìn v con, v wú: «Vəli càrú tē wa, ba nē bonjə «Silowe», n kwán níá, n ma puli n yáá tē». Silowe tē dēñ nē yi «liù, ba nē tun». Liliu tē vəli, v puli v yáá tē. U pii v biàn, máná tē, v yía tē póri tē na lá zəni. ⁸ U jəñ duən, dē ba tē, ba nē dí yáá, ba na wá dē, v lōri tē, dān ma swìn, ba wú: «Ku tà bēe wá tē, yà nē jèé tta, v lōri tē, naaa?» ⁹ Ba duən swìn, ba wú: «Mə v nē». Ba duən dē swìn, ba wú: «Ku tà v mù. Ku yi v nyinyiga». Bēe tē tētē dān ma swìn, v wú: «Ku cigá ya à mò!» ¹⁰ Ba dān ma bwe wá, ba wú: «Nətə nē ku twá, n yía tē ma póri?» ¹¹ U ma le ba, v wú: «Bēe tē, ba nē bonjə Zwezi tē, nē fwa turan, v ma tà à yía tē nē, v ga swìn á con, sē á va à puli à yáá tē càrú tē wa, ba nē bonjə «Silowe». À ma va lá, à nē puli à yía tē à zwēe, kwa nē, à yía tē na lá». ¹² Ba tē ma bwe wá, ba wú: «Bēe tētē wulə yən nē?» U ma le ba, v wú: «Á yəri v bwálí».

Farizian-ba tē bwe liliu tē, v yía nē póri tē

¹³ Ba dān ma ja bēe tē, v yía tē nē póri tē, ba ja va *Farizian-ba con. ¹⁴ Dūn tētē yin *Zwifə-ba *sié dūn, yá Zwezi ga fwa turan, v ma póri bēe tē yía. ¹⁵ Ku mù nē

pun, Fariztan-ba dē kúð bwe bēe tē, ba wú: «Ku fwa nētē, n yíá tē ma póri?» U le ba, v wú: «Zwezi fwa tūran mancin, v kē à yíá tē nē. Á vèli à puli à yáá tē. Mē ku nē, à na lá». ¹⁶ Ku yoo tētē yuu wa, Fariztan-ba wa lià swin, ba wú: «Ku bēe tētē wà Yū nan. Ku mù nē pun, v ba sié dūn tē nii zilí». Ba duən dē kúð swin, ba wú: «Nētē nē cuna liù wá twá, v ma fwa Yū diàn mumunv tētē yiri?» Ku nētū tē pun ba pwēe duən wa. ¹⁷ Ba kúð bwe bēe tē, v yà nē yī liliu tē, ba wú: «N mù con, n buŋa dē bēe tētē, v nē póri n yíá tē, yī wàá?» Bēe tē ma le ba, v wú: «D yī Yū nii *sòsònd».

¹⁸ Zwifə-ba yun tián tē wà cigá pun dē, v tētē yà yun liliu, yá v yíá tē ga póri. Ku mù nē pun, ba ma bon v nuu dē v nyina. ¹⁹ Ba nē twi ba yí lá, ba bwe ba, ba wú: «Bēe wà tē cigá ya à mù biù, naaa? Cigá mama, á wú v yī ba luri wá liliu? Ku dān fwa nētē, v ma na lá?» ²⁰ U nuu dē v nyina tē ma le, ba wú: «Nē yəó dē, v ya nē mù biù, yá v ga yī ba luri wá liliu. ²¹ Ku nē fwa nētū, v dān ma na lá síún nē, nē yəri ku mù. Nē ma kúð yəri liù tē dē, v nē póri v yíá tē. Á bwíə v tētē, v dē yī nəkwiá, v wáá v tētē yoo v swin». ²² Zwifə-ba yun tián fən yà jə v nuu dē v nyina tē. Ku mù nē pun, ba swin ku nētū tē. Zwifə-ba yun tián yà ken nii nēdv, sē ba dūŋi liù tē mama, v nē wá swin dē, Zwezi nē yī *Kərisə, ba li ba *jéré diè tē wa. ²³ Ku mù nē pun, v nuu dē v nyina tē ma swin dē, v dē yī nəkwiá, ba bwíə v tētē.

²⁴ Fariztan-ba kúð bon liliu tē, v yíá tē nē póri tē, nēe bələ nii nē, ba swin v con, ba wú: «Swin cigá Yū yáá con. Nē mù yəó dē, bēe wà tē yī cunv». ²⁵ U le ba, v wú: «Dē v nē yī cunv, à mù yəri ku. Yoo nēdv nē, à yəó. Á yà yī liliu, yá síún nē à yíá dān na lá». ²⁶ Ba ma swin v con, ba wú: «Nētē nē, v fwa mú? Ku yī v fwa nētē, v ma pwóré n yíá tē?» ²⁷ Bēe tē kúð le ba, v wú: «Á dí yáá à swin ku, à buri aba, yá á wá ku cugv. Bēe nē pun, á pià, sē à kúð pií à bwé ku? Ku yī á dē tētē pià, sē á jì v karbiá, naaa?» ²⁸ Ba dān twin wá, ba ga swin, ba wú: «Ku yī n mù nē ya v karbiu, nē mù yī *Moyizə karbiá. ²⁹ Nē yəó dē, Yū swin Moyizə con. U tē ba tē mù, nē yəri bwálí tē, v nē nan». ³⁰ Bēe tē ma le ba, v wú: «Mē ku yoo tētē nē gwári nē dē, á nē yəri v nē nan lá, yá v ga póri à mù yíá. ³¹ Nē yəó dē, Yū ba cunv yjuntí le. Ku ya liù tē, v nē zilí Yū nii, v ga tuŋa Yū fira nē, Yū yáá cugv. ³² Nē nē wá ní mama abada dē, liù póri liliu yíá, ba nē luri wá, dē v yī nētū. ³³ Dē bēe tētē yà nē wá Yū nan, v yà wàri won mama, v tuŋa». ³⁴ Ba ma le wá, ba wú: «N tētē mama yī ba luri mú

cuna wa, n ga pià, sē n kàri nēba!» Ba dān ma dūŋi wá, ba li ba jéré diè tē wa.

(*Likə 10.21; 2 Korəntə tián 4.3-6; 1 Piyerə 2.6-8*)

³⁵ Zwezi dān ni dē, Fariztan-ba dūŋi bēe tē, v yà nē yī liliu tē, ba li ba jéré diè tē wa. Zwezi ma jəri bēe tē, v bwe wá, v wú: «N ken n waa *Ləzwəŋə-Biu* tē nē, naaa?» ³⁶ Bēe tē le Zwezi, v wú: «Ku mù nē yī wàá, *Yuu-Tiu? Á swə, sē à kē à waa v nē». ³⁷ Zwezi ma swin v con, v wú: «N yíá cē ku tíú yuu wa. Mē v mù nē wulē v swin n con, síún nē!» ³⁸ Bēe tē dān ma swin, v wú: «Yuu-Tiu, à ken à waa n nē. Yá v ga tu v nadwana yuu, v bu Zwezi».

³⁹ Zwezi dān ma swin, v wú: «Á twi luu ku tē wa, sē à buri lià bura. Á pa lilirən yíá póri, à ga pa lià tē, ba yíá nē na lá, lwān ba jì lilirən». ⁴⁰ Fariztan-ba lià duən yà wulē ku bwálí tē wa. Ba nē ni tē sòran tētē, ba bwe Zwezi, ba wú: «Nē dē yī lilirən, naaa?» ⁴¹ Zwezi le ba, v wú: «Á yà nē ya lilirən, á yà ba cuna jə. Á dān nē swin dē, á na lá. Ku mù nē pun, á cuna tē wulē wuuu».

10

*Zwezi yī payirv nəzəŋu
(1 Piyerə 2.24-25, 5, 1-4)*

¹⁻² Zwezi kàri lià tē dē zwanssarí, v wú: «Cigá mama, à mù nē swin ku á con: Liù tē, v nē twá mimii, v ma zwí patuu wa, ku tíú nē yī payiru tē. Yá liù tē, v nē ba patuu mimii twá, v ma zwí, v ga twá ku bwálí don, v ma zwí, ku tíú yī ŋwìàn, v ga yī lagurv. ³ Liù tē, v nē cì patuu tē nii nē, v yáá síri ku mimii, v ma payiru tē nē. Yá pee tē ga cuga tē payiru tē kori. U yáá bon v piə mama dē ka yiri, v ma li tē patuu tē wa. ⁴ U nē li pee tē mama, v zwēe, v dān yáá ya tē yáá, pee tē ga pú v kwa. Ku nētū buri dē, tē yəó v kori swíán. ⁵ Pee tē bá sē, tē pwí liù don kwa. Tē yəri v kori swíán. Ku mù nē pun, tē nē ni liù don, tē wá dəri, tē jén v yáá nē».

⁶ Zwezi kàri lià tē dē zwanssara tē, ba ga wá yoo tē, v nē pià, sē v swin ba con, tē dēn ni. ⁷ Zwezi kúð swin, v síri lá, v wú: «Cigá mama, à mù nē swin ku á con: Á mù nē yī patuu tē mimii. ⁸ Lià tē mama, ba nē dí à yáá, ba bā tē yī ŋwina dē lagura. Yá pee tē wá ba cugv. ⁹ Á mù nē yī ndē mimii nē. Liù tē, v nē twá dē nē, v ma zu Yū wá jon ku tíú. U wáá v zwí dē v naŋa ndē pee tē nē, v ga wá na v nii wodiu dē. ¹⁰ Ŋwìàn mù yī v yáá bā, sē v ŋv, sē v gv, sē v cògv. Á mù yī à twi, sē à ti, sē lià tē ma na mi, sē ba na mi, ku nē ywán cigá cigá.

* 9:35 9.35 Zwezi yī v tētē yoo nē v swin.

¹¹ Á mù nè yí payírvu nǝzǝnju. Payírvu nǝzǝnju yáá ja v mu, v ma lárí v pee yuu nè. ¹² Yá liù tǝ, v nè cì pee nè, sǝ ba nwín wá, ku tíú mù yí sǝbiu tǝ nè, v ywǎǎ. Yá pee tǝ tà v mù nyǎn. Ku mù nè pín, v nè nì buyuru, dǝ nyankwan ku biǎn, v yáá dǝvǝ pee tǝ, v ga dǝri v jén. Buyuru tǝ dǎn yáá tv pee tǝ wa, ku ja tǝ, ku laga tǝ duǎn yáá nè. ¹³ Ku nǝtv dǎn biri dǝ, v yí v tǝnǝ sǝbiu yiri, pee tǝ yoo ba wá jǝ. ¹⁴ Á mù nè yí payírvu nǝzǝnju tǝ. Á yǝǝ à pee tǝ, à pee tǝ dǝ ga yǝǝ nè. ¹⁵ Mǝ nǝtv nè, à mù dǝ à nyina Yíu tǝ yǝǝ duǎn. U yǝǝ nè à dǝ ga yǝǝ wá. Á ja à mu, à ma lárí à pee yuu nè. ¹⁶ Á tǝ jǝ pee duǎn, tǝ nè tǝlǝ patuu ku tǝ wa. Á mǝ, sǝ à pià tǝ pee tǝntǝ, dǝ à ja bà. Pee tǝ mama dǎn wá nì à kori. Ku dǎn wá yá patuu nǝdv, yá payírvu tǝ dǝ wá yá nǝdv. ¹⁷ Á pín à mu tǝ, sǝ à kúv píí à jon. Ku mù nè pín, à nyina Yíu swǝ nè. ¹⁸ Liù mama wǎri à mu tǝ, v li v tiǎn nè. Á mù tǝtǝ nè ja cwǝnjǝ, sǝ à pa à mu tǝ, à mù nè ma ja cwǝnjǝ dǝ, sǝ à píí à jon à mu tǝ. Á nyina Yíu nè pín nè ku nii tǝntǝ». ¹⁹ Zwezi sǝrán tǝntǝ ku pín, Zwifǝ-ba yun tiǎn tǝ kúv píí ba pwǝe duǎn wa. ²⁰ Ba wa liǎ zǝnzǝn yá swín, ba wú: «*Zini nè wulǝ v yuu wa, v ga nyǎǎ. Á dǎnà ká cvǝ v sǝrán tǝ!» ²¹ Ba duǎn dǝ swín, ba wú: «Zini nè wulǝ liù yuu wa, v wǎri sǝrán tǝtǝ v swín. Liù tǝ zini nè jǝ, v wǎri liù yíá v póri».

*Zwifǝ-ba yun tiǎn viga Zwezi
(Zwan 8.51-59; 14.9-11)*

²² Ba yá wulǝ ba dé cǎnà don, ka nè yí *Zwifǝ-ba Yíu *diǝ tǝ nii sǝrú biri cǎnà, *Zwerizalemǝ nè. Ku máǎǎ tǝ yá yí waran máǎǎ. ²³ Zwezi vǎli Yíu diǝ tǝ wa. U jijiri bwǎlǝ tǝ nè, ba nè bojǝ «Salbmǝn napakǝlv». ²⁴ Zwifǝ-ba yun tiǎn kǝkari wá, ba ga swín v con, ba wú: «N pià, sǝ nè bèeé n yoo nè waa con, wuuu, ku jǝ vǝlǝ dǝn don? Swín ku nè con nǝpon nǝpon dǝ, n cigá nè yí *Kǝrisǝ».

²⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Á dí yáá à swín ku á con, yá á wá cigá pín à svǝg tǝ nè. Yǝn tǝ, à nyina Yíu nè pín nii, à ma fwa, tǝ mù nè biri liù tǝ, à nè ya. ²⁶ Á twá á tǝlǝ à pee tǝ wa. Ku mù nè pín, á wá cigá pín à svǝg tǝ nè. ²⁷ Á mù pee tǝ cvǝga à kori. Á dǝ yǝǝ tǝ swíán, yá tǝ ga pwí à kwa. ²⁸ Á pín tǝ mu tǝ, ku nè ba zwǝe Yíu con. Tǝ kúv bá jén, abada. Yá liù dǝ mama kúv wǎri tǝ, v li à jiǎn wa. ²⁹ Á nyina Yíu diǎn tǝ dwǝ won mama. U mù nè pín pee tǝ nè. Yá liù mama kúv wǎri tǝ, v li v mù

nyina Yíu jiǎn wa. ³⁰ Á mù dǝ à nyina Yíu ya nǝdv».

³¹ Zwifǝ-ba yun tiǎn kúv pǝe kapana, sǝ ba ma dilǝ Zwezi, ba gv. ³² Zwezi ma bwé, v swín ba con, v wú: «Á nyina Yíu diǎn tǝ pín, à tun tutǝnzǝnjǝ zǝnzǝn, á yíá yuu wa. Ku ka tǝtǝ yiri nè, á pià, sǝ á dilǝ nè, á gv?» ³³ Zwifǝ-ba yun tiǎn le wá, ba wú: «Ku tà nè pià nè dilǝ mù, nè gv, n nè tun tutǝnzǝnju yiri. N swín n twín Yíu. N dǝ ya lǝzwǝnǝ, n ga pià, n ja n tiǎn, n ma fwa Yíu». ³⁴ Zwezi le ba, v wú: «Ku pǝpǝní á sagǝ tǝ wa dǝ, Yíu swín dǝ, á yí yíá. ³⁵ Ku mù sagǝ tǝntǝ wa, Yíu swín lǝzoni con, v ga ja ba, v bojǝ «yia». Nǝ ga yǝǝ dǝ, nè wǎri ku tǝ, Yíu nè swín v sagǝ tǝ wa nè, nè pín ku jén lá. ³⁶ Á mù ya nyina Yíu nè kúri nè, v kǝ vǎn nè, v tun lǝv ku tǝ wa. Yá à dǎn swín dǝ, à yí Yíu-Biu. Á dǎn fwa nǝtǝ, á ma wú, dǝ à twín Yíu? ³⁷ Dǝ à nè bá à nyina Yíu tutǝnan tǝ tǝnǝ, á dǎnà ká pa nè cigá! ³⁸ Yá à dǎn nè tǝnǝ à nyina Yíu tutǝnan tǝ, á mǝ, sǝ á pa nè cigá. Á nè ba pià, sǝ á pa nè cigá, ku mǝ, sǝ á tà tutǝnjǝ tǝ yiri, á pa nè cigá. Ku nǝtv wá pa á lwarǝ dǝ, à nyina Yíu wulǝ dǝ nè, à dǝ ga wulǝ dǝ à nyina Yíu».

³⁹ Ba kúv zǎn, ba pià, ba ja Zwezi. U ma jén ba yíá yuu. ⁴⁰ Zwezi kúv píí, v va Zwurǝden munaǝ tǝ nii nè, bwǎlǝ tǝ, Zwan* nè dí yáá, v lǝ liǎ tǝ níá wa. U vǝli v wulǝ ku bwǎlǝ tǝntǝ nè. ⁴¹ Liǎ zǝnzǝn twi v con, ba swín, ba wú: «Zwan mù wá Yíu diǎn mǝmǝnǝ mama fwa. Yá yǝn tǝ mama, v nè swín bǝe wá tǝ yuu wa, tǝ ya cigá». ⁴² Ku bwǎlǝ tǝntǝ nè, liǎ zǝnzǝn ken ba waa Zwezi nè.

11

*Zwezi bwín Lazarǝ, v li tiǎn wa
(Likǝ 10.38-40; 7.11-16; Marǝkǝ 5.35-43; Zwan 5.21; 6.40)*

¹⁻² Betani tiǎn bǝe don, ba nè bojǝ Lazarǝ, tua yayígv. Mǝ ku tv tǝntǝ wa nè, Mari, dǝ v zǝnv Marǝtǝ dǝ yá wulǝ. Mari yá nè yí kan tǝ, v nè lwǝ trǎlǝ Zwezi nǝe nè, v ga ja v yukǝran, v ma pupugu tǝ. U mù nabua yá nè yí Lazarǝ tǝ. ³ Lazarǝ nakwana tǝ dǎn ma tun liù, sǝ v swín Zwezi con, v wú: «*Yuu-Tiu, nǝn, n dabaswǝnǝ tǝ tua yayígv». ⁴ Zwezi nè ni ku yoo tǝntǝ, v swín, v wú: «Lazarǝ yayígv tǝ bá gv wá. Yayígv tǝntǝ ya Yíu nè pià, v twá ku nè, v ma biri v dun tǝ, sǝ v pa, Yíu-Biu* tǝ na dun».

⁵ Yá Zwezi yá swǝ Marǝtǝ, dǝ v nyǎnú Mari, dǝ Lazarǝ. ⁶ Zwezi nè ni dǝ, Lazarǝ yí tǝ, v tǝ fwa dǝn bǝlǝ bwǎlǝ tǝntǝ wa,

* **10:40** 10.40 Ku mù Zwan tǝntǝ nè yí *Zwan-Batisǝ, v nè li liǎ níá wa, ku twá dǝ Yíu yiri. * **11:4** 11.4 Zwezi yí v tǝtǝ yoo nè v swín.

u yà nè wulə. ⁷ Ku kwa nè, u swìn u karbia tē con, u wú: «Nə pířə, nə va Zwíde nagwanaa tē wa». ⁸ U karbia tē ma le wá, ba wú: «Karnyuna, ku yi nətə? *Zwifə-ba yun tián pià, ba díli mú də kapana, ba gu lá nə. Ku tē wà dián, yá n ga tē pià, sē n pií n va lá?» ⁹ Zwezi le ba, u wú: «Díun wa, lugu fugə bələ nə wulə lá. Liù nə vèli yicav wa, u ba u naa mà won nə. Luu ku tē yicav tē dān nə pín u yá na lá. ¹⁰ Yá liù nə kúú u lwān, u vèli titin nə, u yá nə ba poni na tē, u yáá mà u naa won nə».

¹¹ Zwezi nè swìn sùràn təntə kwa nè, u swìn ba con, u wú: «Nə dabə Lazarə yi u dwèe, yá à mē, sē à va à zìn wá». ¹² U karbia tē ma le wá, ba wú: «Yuu-Tiu, də ku nə yi u dwèe, u yayigv tē wá zwèe». ¹³ Zwezi yá pià, sē u swìn də, Lazarə yi u tiga. Yá u karbia tē mù yá buŋa də, ku cígá yi u dwèe. ¹⁴ Zwezi dān ma swìn ku nəpon tē ba con, u wú: «Lazarə yi u tiga. ¹⁵ Á jə pupwən də, á tətə nə yəð də, à wá lá vèli tē yiri. Ku mù nə wá pa, á kə á waa à nə. Nə dān vələ u con». ¹⁶ Toma tē, ba yá nə boŋə <yıɔɔ>, u dān ma swìn u karbiduən tē con, u wú: «Nə də vələ, nə twá karnyuna nə, nə tı».

¹⁷ Máná tē, Zwezi nə vèli u yí lá, u nı də, ba nə gürí Lazarə, ku jə dían banta. ¹⁸ Betani yá bwələ *Zwerizalemə, ndə kilomətərə batwa nə. ¹⁹ Yá Zwifə-ba tē yá dáá, ba nə twi Marətə də Mari con, sē ba kə ba pupuə ba nabua tē tian tē yiri.

²⁰ Marətə dān nə nı də, Zwezi bián, u nan u va, sē u jéří wá. Mari mù pií sán nə, u jəð ba diə. ²¹ Marətə nə jéří Zwezi, u swìn u con, u wú: «Yuu-Tiu, də n yá nə yin yəbə, à nabua tē yá ba tı. ²² Yá də ku mē, à yəð də, máná ku tē də tətə wa, won tē mama, n nə lóři Yıu con, Yıu wá pa ku mú». ²³ Zwezi ma swìn u con, u wú: «N nabua tē wá pií u bwin, u nan tian wa». ²⁴ Marətə le Zwezi, u wú: «Á yəð də, Yıu wá bwin wá, u lı tian wa. Ku yoo tē wá tun, máná tē wa, Yıu nə wá bwin tiga tē, u lı tian wa, luu zanjv máná nə».

²⁵ Zwezi ma swìn u con, u wú: «Á mù nə yi ka bwin tiga, à mù ga nə yi mu tíú. Liù tē, u nə kenı u waa à nə wuuu, u wá yá mu wa, də u nə swə, u tı də. ²⁶ Yá liù tē də, u nə wulə mu wa, u ga kə u waa à nə, u mù kúú bá tı, abada. N pın cígá ku yoo təntə nə, naaa?» ²⁷ Marətə le Zwezi, u wú: «Awo, Yuu-Tiu, à pın cígá yoo təntə nə də, n yi *Kəřisə, n ga yi Yıu-Biu. N mù nə yá liù tē, u nə mē, sē u bə luu wa».

²⁸ Marətə nə swìn ku nətv tē kwa nə, u pií u vií. U dān vèli, u bon u nyánú Mari, u sègə, u swìn u con, u wú: «Karnyuna twi yəbə, yá u boŋə mú». ²⁹ Mari nə nı tē sùràn təntə, u nyí u zán lala, u ma vələ

Zwezi con. ³⁰ Zwezi yá tē wulə bwálí tē nə, Marətə nə jéří wá. U yá tē wá Betani tıv tē wa zwı. ³¹ Zwifə-ba yá twi diə tē wa, sē ba kə Mari pupwən. Ba dān nı wá də, u zán lala, u nanə kàrá wa. Ba də ma zán, ba pú u kwa. Ba yá buŋa də, ku yi u vèli ləbəri tē yuu, sē u kwi.

³² U vèli u yí bwálí tē, Zwezi nə wulə lá. Máná tē, u nə nı wá, u tua Zwezi nəe dən, u ga swìn u con, u wú: «Yuu-Tiu, də n yá nə yin yəbə, à nabua tē yá ba tı». ³³ Zwezi dān nı də, Mari yi u kwi, yá Zwifə-ba tē, ba nə wulə u kwa, də ga kwi. Ku vuvugu u bican, yá pucunı ga zu wá. ³⁴ U dān ma bwe ba, u wú: «Yèn nə nə, á gürí wá?» Ba le wá, ba wú: «Yuu-Tiu baá, n wá na ku bwálı».

³⁵ Zwezi dān wulə u kwi. ³⁶ Zwifə-ba dān ma swìn, ba wú: «Á nı nətv tē, u yá nə swə Lazarə». ³⁷ Ba wa lià duən də kúú swìn, ba wú: «D mù liù tē, u nə pórı liliu tē yá tē, u yá kúú wàrı u fwa, sē bəe wá tē dān ká tı, naaa?»

³⁸ Ku kúú vuvugu Zwezi bican, yá u dān ga vələ ləbəri tē nıi nə. Ləbəri tē yá yi ba kwa paan wa. Yá kapan dān yá sun ku mimii nə. ³⁹ Zwezi swìn, u wú: «Á surə kapan tē!» Tıgı tē nakua Marətə ma swìn Zwezi con, u wú: «Yuu-Tiu, u dān lwá síun nə. Ku dían banta nə zən, ba nə gürí wá». ⁴⁰ Zwezi le wá, u wú: «Á wá n con swìn də, n nə kenı n waa à nə, n wá na Yıu dun tē». ⁴¹ Ba dān ma súrı kapan tē. Zwezi zın u yá u kə yi nə, u ga swìn, u wú: «Á nyına, à kəni n lēeəe, n nə le nə tē yiri. ⁴² Á mù yəð də, n le nə díun mama. Ku dān yi lalbu tē yiri, ku nə wulə yəbə nə, à swìn ku. Á pià, sē ba pa cígá də, ku yi n mù nə tun nə». ⁴³ U nə swìn ku nətv tē kwa nə, u swìn də dián, u kə yi nə, u wú: «Lazarə, nan yəbəl!» ⁴⁴ Tıgı tē nan ləbəri tē wa, u jıán də u nəe ga vwə də gantwən. Yá gānù də ga pú u yáá nə. Zwezi ma swìn lià tē con, u wú: «Á kura tē, sē u vií».

Zwifə-ba yun tián pià Zwezi, sə ba gu (Líkə 16.31)

⁴⁵ *Zwifə-ba wa lià zənzən, ba yá nə twi Mari con, nı ku tē Zwezi nə fwa, ba ga kə ba waa u nə. ⁴⁶ Yá ba wa lià duən vèli, ba man ku tē, Zwezi nə fwa tē, ba bırı *Farızian-ba.

⁴⁷ Farızian-ba də Yıu *jonwana yun tián tē dān bon Zwifə-ba yun tián duən, ba nə bürı *bürá tē, ba kun duən nə, ba ga swìn, ba wú: «Bəe tē tunja Yıu dián mımınan zənzən. Bəeəe won nə, nə wá fwa u yıra? ⁴⁸ Də nə nə yá wá, sē u tun tē, lià tē mama wá kə ba waa u nə. Yá *Romə-ba lià wá bə, ba lı nəba, ba ga cügü nə Zwifə-bə Yıu *diə tē, də nə dwıfı tián tē nə luu tē mama wa».

49 Liù don yun ba wa, v nê yí Yü jorhwana yun tián nêkwia, ku bini tãntê nê, v yiri nê Kayifê. U swin ba con, v wú: «Á ba yoo mama dãn nêñ. 50 Á buja zeni, sê á yëni dê, bêe nêdva nê tiga nê dwíí tián tã yiri, ku kùkwa ku pa aba, ku doni, ba nê wá cùgù nê dwíí tã mama». 51 Sùràn tãntê yá tã v tãtê fira sùràn. Ku yí v yá nê yí Yü jorhwana yun tián nêkwia ku bini tãntê nê yiri. Ku mù nê pin, Yü twá dê wá, v ma swin v nii sugù dê, Zwezi mê, sê v ti Zwifê-ba dwíí tã yiri. 52 Ku nêtu tã yá tã ba cici dwíí tã yiri nê, v wá ti. Ku yí, sê v píí v van Yü bia tã, ba nê laga duên yáá nê, v ja bà, v kê duên nê, v pa ba jì dwíí nêdu.

53 Ku nê zigi ku dũn tãntê nê, Zwifê-ba yun tián tã ken ba nii nêdu, sê ba gu Zwezi. 54 Ku mù nê pin, Zwezi yá kúú bá jijiri, v vèli Zwifê-ba pwêrê wa. U nan ku bwálí tãntê wa, v zú nagwanaa don wa, ku nê bwèlê dê kasoo lanworu. U mù dê v karbia tã yá yun nagwanaa tãntê tiv don nê, ba nê bonê «Eferayimê».

55 Zwifê-ba *Pakê cànà tã yá bwèlê. Lià zenzên dãn nan nagwanaa tãntê wa, ba va *Zwerizalemê dê cànà tã tã wá yí, sê ba kwen ba yìèn ba mù dê Yü pwêrê wa. 56 Lià dãn yá twá lá, ba pià Zwezi Zwifê-ba Yü diê tã wa, dê ba bwe duên, ba wú: «Bêêêe nê, á buja v yoo wa? Á yèrì dê, v nê wá bà cànà tã, naaa?» 57 Yü jorhwana yun tián tã, dê Faruzian-ba yá pin nii ku tã dê, liù tã mama, v nê yêé Zwezi bwálí, sê v swin ku v biri, v pa ba yëni, sê ba va, ba ja wá.

12

Mari lwê turali nuga Zwezi nêe nê
(Matie 26.6-13; Marêkê 14.3-9)

1 Zwezi vèli Betani, dê *Pakê cànà tã ga dũn bardv, sê ka yí. Mê Lazarê tã, v nê tiga, Zwezi ma bwìn wá tã, yá wulê ku tiv tãntê nê. 2 Ba fwa wodiu, ba pa Zwezi nê. Marê tã yá nê wulê, v tãrì wodiu tã. Lazarê dê yun lià tã wa, ba mù dê Zwezi nê jêé, ba dê.

3 Mari dãn ti turali nuga litêrê fan, ku kwônê nê dáá. Ku yí ba fwa ku dê naradê paa tãtê. U twe ku Zwezi nêe nê, yá v ga ja v yukoran, v ma pupugu v nêe nê. Diê tã mama nii súé dê turali nuga tã lwán tã.

4 Karbiu don yun karbia tã wa, ba nê bonê Yisêkariyotê Zwidase. Mê v mù karbiu tãntê, nê wá ja Zwezi, v pa duja nê. U zàn v swin, v wú: 5 «Ku ya nêtu, n ma wá turali nuga ku tã yoli sêbikulan* biêtwa, sê n pa zura nê?» 6 Yá v nê swin ku nêtu tã, ku tã zura yoo cigá nê jê wá. Ku yí v ya

nwìàn. U yá nê jê ba sêbia lòò tã, v yáá nwìn sêbiu tã, ba nê keni ku wa. 7 Zwezi dãn ma swin Zwidase con, v wú: «Yá wá sênbwen! Turali nuga ku tã yí, v lwá à nê, sê ku ma kwen nê dũn tã nê, ba nê wá kê nê lèbêri wa. 8 Zura wulê dê aba máñá mama. Yá à mù ga bá ya dê aba máñá mama».

9 *Zwifê-ba lalvu ni dê, Zwezi wulê Betani nê. Ba dãn vèli, ba yí lá, ba pià Zwezi. Ku kúú tã Zwezi cici nê, ba pià, sê ba na, ku dãn yí dê Lazarê tã, Zwezi nê bwìn v zìn tian wa, nê ba pià, sê ba na. 10-11 Zwifê-ba lià zenzên yá nanja ba wa, ba keni ba waa Zwezi nê, v nê bwìn Lazarê v zìn tian tã wa yiri. Ku mù nê pin, Yü jorhwana yun tián tã yá pin nii, sê ba gu Lazarê dê.

Zwezi vèli Zwerizalemê

(Matie 21.1-11; Marêkê 11.1-10; Likê 19.29-44)

12 Ku tìpurì nê, lalvu tã, ku nê twi *Pakê cànà tã, ni dê, Zwezi wulê cwênjê wa, v ma biàn *Zwerizalemê. 13 Ba za† kura nêe ba ja nan, sê ba jéri wá, dê ba bubwi, ba wú: «Ozana! Sê dũn tã mē ya liù tã yuu wa, v nê biàn *Yuu-Tiu yiri tã yuu nê. U mù liù tãntê nê yí *Yüzarayelê piú».

14 Zwezi ni binabiê, v di v jêé ka yuu. Ku yoo tãntê púpúní Yü sagi tã wa, ku wú:

15 «Siyon‡ tián-ba, á dãnà ká pa fên ja aba.

Á nênjê, á piú tã biàn. U yí v jêé binabiê yuu wa».

16 Ku máñá tãntê wa, Zwezi karbia tã yá wá yìèn tãntê dãn lwarì. Zwezi nê bwìn, v nan tian wa, v na dũn Yü con, ku mù tãntê kwa nê, ba dãn lií ba tián dê, ku yí v mù yoo yá nê púpúní, Yü sagi tã wa. Yá v mù dãn yí v tun tã, sê sùràn tãntê nii sú.

17 Lalvu, ba nê yin dê Zwezi, máñá tã wa, v nê bon Lazarê lèbêri tã wa, v bwìn v li tian wa, yá wulê ba swin ku yoo tãntê, ba biri lià nê. 18 Zwezi nê tun Yü diàn mimuv tãntê. Ku mù nê pin, lià tã, ba nê ni ku, ma bà, sê ba jéri wá. 19 *Faruzian-ba dãn ma swin duên con, ba wú: «Á tãtê na dê, á wàri won mama á fwa. Á nênjê, lalvu tã mama piú v kwa».

Gêrekê-ba lià duên dê pià, ba na Zwezi
(Matie 16.24-27; Ebêrê-ba 2.9-10, 14-15)

20 *Gêrekê-ba lià yá twá, ba wulê lià tã wa, ba nê twi *Zwerizalemê, sê ba bu Yü nê *Pakê cànà tã wa. 21 Ba vèli ba yí Filipê con, v mù nê nan Bêtêsayida. Ku tiv tã nê wulê Galile nagwanaa tã wa. Ba lòri wá, ba wú: «Yuu tiú, nê pià, sê nê na Zwezi!»

* 12:5 12.5 Sêbikulu nêdu yí yituri nêdu tutunji njwíràn.
nê. ‡ 12:15 12.15 Siyon yí Zwerizalemê yiri don.

† 12:13 12.13 Ba fwa ku nêtu tã, sê ma pa dũn Zwezi

²² Filipə də ma va, v swìn ku Andərə con. Ba lià bələ tē mē dān vəli, ba swìn ku Zwezi con. ²³ Zwezi ma le ba, v wú: «Mánjá dān yí, sē *Ləzwənə-Biu[§] tē na dun. ²⁴ Cígá mama, à mō nē swìn ku á con: Míbiu nē wá tía dēn zwi, sē ku pu, ku wá yá mbiu nēdu cici, wuuu. Yá ku nē pu, ku kwa nē, ku yáá fwa bia zənzən. ²⁵ Liù tē, v nē swə v mu, v wá kwìn ku nē. Yá liù tē, v tətə mu tē yoo nē ba wá ja, lu ku tē wa, v ba kwìn v mu tē nē. V wá yá mu tē wa, ku nē ba zwēe Yu con. ²⁶ Liù tē, v nē pià, sē v tun v pa nē, sē v pú á kwa. Ku nētə tē dān wá pa bwálí tē, à nē wulə, à tibtnd tē də wá yá lá. Liù tē, v nē tunə v pin nē, à nyina Yu wá pa ku tiú na dun».

Zwezi swìn v tian tē yoo

²⁷ Zwezi kúð súrí lá, v wú: «Síún nē, à bican yi gurəgure. Á dān nē kúð wá swìn bēēē? Á kúð wàri à nyina Yu à lōri, sē v van nē v li cān tətə wa. Ku yi mánjá ka tē cān tē, à twi, sē á dē. ²⁸ Á dān wá lōri à nyina Yu, sē v pa v yiri tē na dun». Kori dān ma swìn yi nē, ku wú: «Á dí yáá à biri à dun tē, à tē wá kwen à biri tē». ²⁹ Lalə tē ku nē yin lá, ni kori tētə, ba dān swìn, ba wú: «Ku yi dwà nē ba». Ba duən də swìn, ba wú: «Ku yi *malika nē swìn v con». ³⁰ Zwezi dān ma swìn, v biri ba, v wú: «Ku tá à mō yiri nē, kori tē swìn. Ku yi á mō yiri nē, ku swìn. ³¹ Síún nē, mánjá yí, sē Yu bōri ləzoni bōri. Mánjá yí, sē Yu duri lu ku tē pū* tē. ³² Yá ku nē yi à mō, mánjá tē wa, ba nē wá zín nē yi nē, à wá van ləzoni mama, à kə à con».

³³ V yá swìn ku nētə tē, sē v ma biri v tian tē yiri, v nē wá yá nētə. ³⁴ Lalə tē ma le wá, ku wú: «Yu sagi tē biri nēba də, *Kərisə tē, v mē, sē v ya lá mánjá mama, wuuu, ku nē ba zwēe. Bēēē nē pin, n dān ma swìn, də ku mē, sē ba zín *Ləzwənə-Biu tē, ba kə yi nē? Ləzwənə-Biu tētə nē yi wàá?» ³⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Poni tē wulə á tətəni wa, mánjá mancin wa. Á vələ poni tē wa, mánjá tē wa, ku nē tē wulə də aba, sē yikunu dān ká bà tē di á yuu. Liù tē, v nē vələ yikunu wa, v yèri bwálí tē, v nē vələ. ³⁶ Mánjá ku tē wa, poni tē nē tē wulə də aba, á mē, sē á sēe poni tē, sē ku pa á wānì á ya poni lià». Zwezi nē swìn sùràn tētə kwa nē, v nan v yá ba, v va v sègə v tiàn bwálí don nē.

Zwifə-ba viga, sē ba kə ba waa Zwezi nē

³⁷ Zwezi fwa Yu diàn muminan zənzən *Zwifə-ba yíá yuu. Yá də ku mama ba tē viga, sē ba kə ba waa v nē. ³⁸ Ku yin nētə,

sē ku pa Yu nii *sùsùndə *Ezayi sōgə tē nii ma sú. V yá swìn, v wú:

«*Yuu-Tiu, wàà nē pin cígá nē sōgə tē nē, nē swìn nē biri? Yuu-Tiu diàn tē yi v biri tē wàà nē?»

³⁹ Zwifə-ba yá wàri cígá ba pin Yuu-Tiu sōgə tē nē. Ezayi swìn ku yoo tētə, v wú: ⁴⁰ «Yu púó ba yíá nē, v ga pa ba pubuŋa jén. Ku mō nē pin, ba yíá kúð ba na. Ba pubuŋa də wàri yoo dēn ku lwarti. Yá ba wàri, ba lwanti pubuŋi ba twi Yu con, sē v jon ba ba yayran tē wa».

⁴¹ Ezayi dí yáá, v na Zwezi dun tē. Yá ku dān yi v mō Zwezi yoo nē, v swìn.

⁴² Də ku nētə mē, Zwifə-ba yun tiàn tē wa lià zənzən ken ba waa Zwezi nē. Yá *Farizian-ba tē yiri nē, ba yá ba ku swìn ba nii wa, sē ba dān ka duri ba *jérə diè tē wa. ⁴³ Ku biri də, ba yá swə ləzoni dun, ba doni Yu dun.

Zwezi twi, sē v jon lià ba cuna wa

⁴⁴ Zwezi bubwi, v wú: «Liù tē, v nē keni v waa à nē, ku tá à mō cici nē, v keni v waa tē. Ku yi liù tē, v nē tun nē tē nē, v keni v waa tē wuuu. ⁴⁵ Liù tē, v nē ni nē, v ni liù tē də, v nē tun nē. ⁴⁶ Á mō twi lu ku tē wa, sē à ya poni à pa ləzoni nē. Liù tē mama, v nē keni v waa à nē, v dān ká mé yikunu wa. ⁴⁷ Də liù nē ni à sùràn tē, yá v ga ba tē nii nē twá, ku tá à mō nē bōri v bōri, sē à cūgə wá. Á mō tá à twi, sē à bōri lià tē, lu nē ti, ba bōri. Ku ya à twi, sē à jon lià ba cuna wa. ⁴⁸ Liù tē, v nē viga nē, v ga wá à sùràn tē sēe, ku mō yoo tētə nē wá bōri ku tiú bōri. Sùràn tē, à nē swìn tē, nē wá bōri v bōri lu zanə mánjá wa. ⁴⁹ Á nyina Yu nē tun nē. V mō nē ken sùràn tē, à nē wá swìn, də tətə à nē wá kəri à biri, à nii wa. Ku mō nē pin, à sùràn tē tá à tətə fira sùràn. ⁵⁰ Yá à yəó də, à nyina Yu nii tē, v nē pin nē, nē pin mu tē, ku nē ba zwēe v con. Ku mō nē pin, ku tē à nē swìn, ku yi à swìn ndə nētə tē nē, à nyina Yu nē pin nii, sē à swìn ku».

13

Zwezi sin v karbia tē nē

(Likə 22.14-18, 24-27; Marəkə 10.43-45)

¹ Də tía tē nē wá puri, sē ba dé *Pakə cānà tē, Zwezi yá dí yáá v yəó də, v mánjá yí. V yá yəó də, v mē, sē v yá lu ku tē, sē v pii v va v nyina Yu con. Zwezi yá sóni v kwa lià tē, ba nē wulə lu ku tē wa, yá v tē sóni ba zənzən, v ja le.

² Zwezi də v karbia tē yá jəó duən nē, ba dé wodiu. *Sitana mō yá dí yáá, v kə pubuŋa Zwidasə Yisəkarjəotə bican wa, v

nə yi Simon biú, sə v pa Zwezi dɔŋa ja wá. ³ Zwezi yá yəó də, v yi v nan v nyina Yɪ con. Yá v yi v píí v vəli v nyina Yɪ con. U yəó də, v nyina Yɪ ken wiən tə me diən v juu wa. ⁴ U dān nyí v zàn wodiu tə yuu, v kùrì gànò tə, v nə zua yuu wa, v tún. Ku kwa nə, v ti pùpòò, v vwa v tǎŋá nə. ⁵ Ku kwa nə, v dān twe níá v kə tasau wa, v ga wulə v sɪn v karbɪa tə nɛɛ. Yá v ja pùpòò tə, ku nə vwə v tǎŋá nə, v ma pupugə tə. ⁶ U dān ma sɪn ba nɛɛ tə, v va v yi Simon Piyerə. Simon Piyerə ma swɪn v con, v wú: «N mù *Yuu-Tiu, n bá sɪn à mù nɛɛ təl!» ⁷ Zwezi ma le wá, v wú: «Síún nə n tə yèrì ku tə, à nə fwa tə dǎn. Yá n wá nì ku dǎn, mǎŋá don wa». ⁸ Piyerə ma swɪn v con, v wú: «Abada! N bá sɪn à mù nɛɛ, mama!» Zwezi le wá, v wú: «Də à nə wá n nɛɛ tə sɪn, n bá ja tori à con». ⁹ Simon Piyerə ma swɪn v con, v wú: «Yuu-Tiu, ku kùb tə à nɛɛ cɪcɪ nə, n wá sɪn, n dān sɪn à jìàn tə, də à yuu tə mɛ». ¹⁰ Zwezi le wá, v wú: «Liù tə, v nə swe níá, v kùb ba pià, sə ba swe v yira tə mama, də ku nə tà, v nɛɛ ka sɪn. U yira tə mama zìen. U bɪcan yi nəpon Yɪ yáá con. Á bɪcan yi nəpon. Yá ku dān nə tà á mama». ¹¹ U yá yəó liù tə, v nə wá ja wá, v pa. Ku mù nə pɪn, v ma swɪn də, ku tà ba mama bɪcan nə ya nəpon Yɪ yáá con.

¹² Mǎŋá tə wa, Zwezi nə sɪn ba nɛɛ tə, v zwèe, v ti v ganan tə, v zv, v ga píí v va v jəó v bwálí nə wodiu tə bɪan nə. U dān ga swɪn ba con, v wú: «Á yəó ku tə, à nə fwa aba, tə dǎn, naaa? ¹³ Á bonə nə, á wú: «karnyina», nə à yəó «Yuu-Tiu». Ku yi cígá nə, á swɪn. Á yi karnyina, à ga yi Yuu-Tiu. ¹⁴ Də à mù liù tə, à nə yi Yuu-Tiu, à nə yi karnyina, à dān nə sɪn á nɛɛ, á də tətə dān mɛ, sə á sɪn duən nɛɛ. ¹⁵ Ku tə à nə fwa tə, à fwa ku, sə ku ya nyinyiga, ku pa aba, sə á də fwa ku duən yira, ndə à nə fwa ku á yira nɛtu. ¹⁶ Cígá mama, à mù nə swɪn ku á con: *Tɔtɔnbiu ba v yuu tíú dwə. Tɔtɔnɔn tə, ba nə tun, də ma ba liù tə, v nə tun wá, dwə. ¹⁷ Síún nə, á dān yəó ku yoo təntə mama. Á fwa ku tə, à nə swɪn á con, yá á wá yá pupwən wa».

(Matìə 26.21-25; Marəkə 14.18-21; Likə 22.21-23)

¹⁸ «Ku tà á mama yoo nə à swɪn, à yəó lià tə, à nə kúrí. Ku tə nə pùpúní Yɪ sagɪ tə wa, nii mɛ, sə ku sú. Ku swɪn, ku wú: «Liù tə, à mù də wa nə wulə, nə dé wodiu tə duən nə, ku tíú vɛvəri v zɪga à nə».

¹⁹ Á swɪn ku yoo təntə á con də, ku mǎŋá tə wá yí. Á pià, ku nə yí, mǎŋá tə wa, sə á pa cígá də, à mù nə yi liù tə, à nə wulə,

wuu. ²⁰ Cígá mama, à mù nə swɪn ku á con: Liù tə, v nə sèe liù tə, à nə tun, ku tíú sèe à tətə. Yá liù v nə sèe nə, ku tíú sèe liù* tə, v nə tun nə».

Zwidasə wá ja Zwezi, v pa

(Matìə 26.31-35; Marəkə 14.27-31; Likə 22.31-34; 1 Zwan 4.7-12)

²¹ Zwezi nə swɪn tə sùràn təntə kwa nə, v bɪcan gugurə, v ga swɪn yoo ku tə, v bɪrɪ ba, v wú: «Cígá mama, à mù nə swɪn ku á con: Á wa liù don wá ja nə, v pa». ²² Karbɪa tə jəó, ba ywǎn duən yɛɛ wa, də ba bwe ba tiàn, sə ba jón, ku yi wǎa yoo nə Zwezi swɪn. ²³ Karbɪa tə wa karbiu† tə, Zwezi yá nə swə tə, yá nə jəó v dà Zwezi nə. ²⁴ Simon Piyerə dān ma gwɛn wá, sə v bwe Zwezi v jón ku yi wǎa yoo, v swɪn. ²⁵ Karbiu təntə ma guni v kə Zwezi con, v ga bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, ku tíú nə yi wǎa?» ²⁶ Zwezi le, v wú: «Ku tíú nə yi liù tə, à nə wá kuli dipen kɪkav zɔŋa tə wa, à li à pa wá». Zwezi dān ma ti dipen, v kuli zɔŋa tə wa, v li v pa Zwidasə Yisəkarìyotə nə, v nə yi Simon biú. ²⁷ Mǎŋá tə, Zwidasə nə jon dipen kɪkav tə, də *Sítana zua v bɪcan wa. Zwezi ma swɪn v con, v wú: «Ku tə, n nə pià, sə n fwa tə, fwa ku lala!» ²⁸ Lià tə, ba yá nə jəó wodiu tə bɪan nə ladwa tətə yá wá ku tə, Zwezi nə swɪn v con, tə dǎn lwarɪ. ²⁹ Ku yi cígá, Zwidasə yá nə jə ba səbiu lɔò tə. Ku mù nə pɪn, ba wa lià duən buŋa də, ku yi ndə Zwezi tun wá, sə v va v yə cànà tə zila, nə à yəó, sə v pa won zura tə nə. ³⁰ Zwidasə nə jon dipen kɪkav tə, mɛ v ka nan də nə. Ku mǎŋá tə wa, də ti yá.

Zwezi pɪn nii nɔdɔn

(Zwan 7.33-36)

³¹ Zwidasə nə nan tə, kwa nə, Zwezi swɪn, v wú: «Síún nə, *Ləzwənə-Biu‡ tə dān wá na dun. Yá Yɪ wá twá wá, v bɪrɪ v dun tə. ³² Yɪ twá də wá, v bɪrɪ v dun tə, yá v wá pa v na dun tə, tə nə wulə v mù Yɪ con. U wá pa à na tə dun təntə, síún síún. ³³ Á bɪa-ba, à dān yi à wulə də aba mǎŋá mancɔn wa. Ku kwa nə, á wá pià nə. Síún nə, à dān swɪn á də con, ndə à nə swɪn *Zwifə-ba con də, bwálí tə, à nə vəli, á wàrì lá, á vəli. ³⁴ Á pɪn aba *nii yìèn nɔdɔn: Á swənə duən. Ku mɛ, sə á sóní duən, ndə à nə sóní aba nɛtu. ³⁵ Də á nə swə duən, mɛ ku wá twá nɛtu, lià mama ma lwarɪ də, á ya à mù karbɪa».

Zwezi bɪrɪ də, Piyerə wá swɪn də, v yèrì wá

(Matìə 26.31-35; Marəkə 14.27-31; Likə 22.31-34; 1 Zwan 4.7-12)

* 13:20 13.20 Ku nə yi Yɪ. † 13:23 13.23 Ku nə yi Zwan, v nə pùpúní ku sagɪ təntə. ‡ 13:31 13.31 Zwezi yi v tətə yoo nə v swɪn

³⁶ Ku kwa nê, Simon Piyerê bwe Zwezi, v wú: «*Yuu-Tiu, yèn nê n vèlê?» Zwezi ma le wá, v wú: «Bwálí tê, à nê vèlê, n wàrà à nê n twá, n vèli lá síún. Máná don wa nê, n wá twá à nê n va». ³⁷ Piyerê ma swìn, v wú: «Yuu-Tiu, bèèè nê pìn, à ma wàrà n nê à twá, à vèli lá, síún? À ken à sírí, sê à ti n yírí». ³⁸ Zwezi le wá, v wú: «N ken n sírí cígá mama, sê n ti à yírí? Cígá mama, à mù nê swìn ku n con: N wá swìn dê, n yèrì nê, nêè batwa, dê cêbu tê wá kwi».

14

Zwezi yi cwêjê, ka nê vèlê v nyina Yü sán

(2 Korêntê tiàn 4.17-5.1; Ebêrê-ba 9.24; 10.19-22; Kolosê tiàn 3.1-4; Zwan 16.23-24)

¹ Zwezi swìn v karbiá tê con, v wú: «Á dànà ká pa á bican gugurê. Á kênê á waa Yü nê, sê á kê á waa á dê nê. ² Dii dáá à nyina Yü sán tê wa, á nê wáá tê wa á yaní. Dê diê yá nê tólê lá, à yá wá swìn ku á con. Á dán vèli, sê à kwen diê tê, á nê wá yá lá, à tún á nê. ³ Yá máná tê wa, à nê vèli, à kwen á bwálí, à zwêè, à wá píí à bà à ti aba, à ja va à con. Ku nêtu tê dán wá pa á dê ya bwálí tê wa, à nê wulê. ⁴ Á yêé cwêjê tê, ka nê vèli bwálí tê, à nê vèlê».

⁵ Toma ma swìn v con, v wú: «*Yuu-Tiu, nê dán nê yèrì bwálí tê, n nê vèlê têtê. Nê wá fwa nêtê, nê ma lwarí ku cwêjê?»

⁶ Zwezi le wá, v wú: «Á mù nê yi cwêjê, à mù nê yi cígá tíú, à mù nê yi mü. Liù mama wàrà nyina Yü con, v vèli, dê v nê wá à nê twá. ⁷ Dê á nê yêé nê, á yêé à nyina Yü dê. Yá síún têtê, á yêé wá, á nî wá».

⁸ Filipê ma swìn Zwezi con, v wú: «Yuu-Tiu, birí nêba n nyina Yü tê, ku cíci mē nêba». ⁹ Zwezi ma swìn Filipê con, v wú: «Filipê, à wulê dê aba, ku diàn ku mē nêtên, yá n tê yèrì nê, naaa? Liù tê, v nê nî nê, v nî à nyina Yü. Bèèèè nê pìn, n ma swìn dê, à birí aba à nyina Yü? ¹⁰ N wá cígá pìn dê, à ya à wulê dê à nyina Yü, yá à nyina Yü dê ga wulê dê nê, naaa? Sòrán tê, à nê swìn á con, ku tà à têtê pubwja sòrán. Á nyina Yü tê, v nê wulê dê nê, v mù nê tunja v têtê tutunan. ¹¹ Á mē, sê á pa cígá dê, à nê swìn, à wú, à wulê dê à nyina Yü, yá à nyina Yü dê wulê dê nê. Ku nê kúú tà nêtu, á mē, sê á pa nê cígá, tutunan tê yírí, à nê tunja. ¹² Cígá mama, à mù nê swìn ku á con: Liù tê, v nê kení v waa á nê, v dê wá fwa tutunan tê, à nê fwa. U wá fwa tutunan, tê nê dwê tê. Á mù dán vèli à nyina Yü con. ¹³ Yá won tê mama, á nê wá twá dê à yírí tê, á lòrì, à wá tun ku, sê à nyina Yü wàrà v na dun,

à mù biù tê yírí. ¹⁴ Á nê twá dê à yírí tê, á ma lòrì won mama, à wá tun ku».

Zwezi kàn nii dê, v wá pa Yü-Sinju tê bà (Zwan 16.5-15; Filipê tiàn 4.6-7; 1 Zwan 2.3-5)

¹⁵ Zwezi kúú swìn, v súrí, v wú: «Dê á nê swê nê, á wá zilí à nii yìèn tê. ¹⁶ Á wá lòrì à nyina Yü, sê v pa liù tê, v nê wá san aba, bà, v ya dê aba, máná mama, wuuu. ¹⁷ Ku mù nê yi Yü-*Sinju tê, ku nê birí v cígá tê. Lià tê, ba nê yi luv nê ti ba, ba wàrà ku ba nî, ba ma wàrà ku ba lwàrà. Ku mù nê pìn, ba wàrà ku ba sêè. Ku wulê dê á mù, yá ku wá yá dê aba. Ku mù nê pìn, á mù yêé ku. ¹⁸ Á bá yá aba ndê bitaran nê, à wá píí à bà á con. ¹⁹ Máná mancun wa, lià tê, ba nê yi luv nê ti ba, ba kúú wàrà nê ba nî. Á wulê mü wa, yá á dê wá yá mü wa. Ku mù nê pìn, á mù wá na nê. ²⁰ Ku diàn tê nê, á wá lwàrà dê, à mù wulê dê à nyina Yü. Á mù wá yá dê nê, à dê ga wá yá dê aba. ²¹ Liù tê, v nê tún à *nii yìèn tê v bican wa, v ga zilí tê nii, ku tíú swê nê, cígá cígá. Á nyina Yü wá sóní liù tê, v nê swê nê. Á dê wá sóní wá, yá à wá birí à tiàn wá».

²² U karbiu tê don, ba nê bonjê Zwidê, ku nê tà Zwidasê Yisakariyotê, ma bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, bèèèè nê pìn, n ma pià, sê n birí n tiàn nêba, yá n ga bá birí n tiàn lià tê nê, ba nê yi luv nê ti?» ²³ Zwezi le wá, v wú: «Liù tê, v nê swê nê, v wá zilí à sôgu tê nii. Yá à nyina Yü wá sóní wá. Á mù dê à nyina Yü mē dán wá bà v con, nê ya dê wá. ²⁴ Liù tê, v nê ba nê swê, v ba à sòrán tê nii zilí. Ku tê á nê nêñ dê, à swìn nêtên, ku tà à têtê sôgu. Ku yi ku nan à nyina Yü con, v nê tun nê.

²⁵ Á swìn ku yoo têtê á con dê, à tê wulê dê aba. ²⁶ Liù tê, v nê wá san aba, à nyina Yü nê wá twá dê à yírí tê, v tun, ku mù nê yi Yü-Sinju tê. Ku nê twí, ku mù nê wá kàrà aba yoo mama. Yá ku wá líí aba yìèn tê mama, à nê swìn á con.

²⁷ Á yá bican sié dê aba, à pìn aba à têtê bican sié tê. Bican sié tê, à nê pìn aba, ku tà ndê bican sié tê nê, lià tê, ba nê yi luv nê ti ba, nê pìn nêtu. Á dànà ká pa á bican gugurê, á dànà ká pa fên ja aba. ²⁸ Á nî, dê à nê swìn á con, à wú: Á virí yá à wá píí à bà á con. Dê á nê swê nê, á pié mē, sê ka poli, à nê vèlê à nyina Yü con, tê yírí. Cígá, à nyina Yü nê dwê nê. ²⁹ Á swìn tê yìèn têtê á con síún nê dê, tê máná tê wá yí, sê ku pa máná tê wa, tê nê yí, sê á pa cígá à sôgu tê nê. ³⁰ Luv ku tê piú* tê ma biàn. Yá v ba diàn mama jê à mù yuu wa. Ku mù nê pìn, à kúú bá píí à swìn á con

* 14:30 14.30 Ku yi *Stana yoo nê ku swìn.

zənzən. ³¹ Yá kv me, sə lià tə, ba nə yí luv nə ti ba, lwàri də, à swə à nyina Yú, yá à ga tɔŋa nətv tə, v nə pɔn nə nii, sə à tɔn. Á zaŋa yú nə, sə nə vii bwálí kv tə wa».

15

Zwezi də v karɓia tə yí ndə diven tiú də kv nɛɛ nə

(Kolosa̯ tián 2.6-7; Efezə tián 3.17-19; Zwan 13.34-35; 14.21-23; 1 Zwan 3.16-19; 4.7-12)

¹ Zwezi kúú swìn, v súrí lá, v wó: «À mù nə yí cígá cígá diven tiú. Yá à nyina Yú tə dān nə yí kv tiú. ² Naa mama nə wulə à yira, ka nə ba bɪa zɪŋa, v yáá gwəŋə ka, v lí. Yá naa tɔ mama, ka nə zɪŋa bɪa, v yáá tá ka, sə ka kwen ka zɪn bɪa zənzən, ka súrí lá. ³ Kàrà tə, à nə kàri aba, ka dí yáá, ka píri á bɪcan tə Yú yáá con. ⁴ Á dān mara à yira, ndə à nə marí á yira nətv. Tiú naa wàri bɪa ka zɪŋa ka tiàn nə, də ka nə wá tiú tə dəkúu yira marí. Mə nətv á də wàri bɪa á zɪŋa á tiàn nə, də á nə wà à yira marí.

⁵ À mù yí ndə diven tiú dəkúu nə, á mù dān nə yí kv nɛɛ tə. Naa tə ka nə marí á yira, à də ga marí ka yira, ka yáá zən bɪa zənzən. Á wàri won mama á fwa, də à nə təlɛ də aba. ⁶ Liù tə, v nə wà à yira marí, v yí ndə tiú tə naa nə, ba nə gwəŋə ba dɔgɔ. Yá ka wá kù. Kú kwa nə, ba wá pɛe ka dɛɛ tə wakuran tɛntə, ba kə mən wa, sə tə dé. ⁷ Də á nə marí á yira, yá à sùràn tə də ga wulə á bɪcanɪ wa, á lwəɛ kv tə mama, á nə pià, yá á wá na kv. ⁸ Á nə zɪn bɪa zənzən, á ma bɪri də, á ya à karɓia, kv mù nə wá pa dun à nyina Yú nə.

⁹ À swə aba, ndə à nyina Yú nə sóní nə nətv. Á dān pɪan à sonu tə ya á waa. ¹⁰ Də á nə zílí à *nii yìèn tə, à sonu tə wá yá á waa. Mə nətv nə à də zílí à nyina Yú nii, yá v sonu tə ga wulə à waa. ¹¹ À swìn kv nətv tə á con, sə kv pa à pupwən tə ya də aba. Yá kv wá pa á pupwən tə ya cígá cígá pupwən.

¹² Á nɛŋə, à nii yìèn nə, à nə pɔn aba: Á swəɛ duən, ndə à nə sóní aba nətv. ¹³ Liù mama con, sonu don kúú təlɛ kv, də nə dwə liù nə ti v mɪ, v ma lírí v dabara mɪa yuu nə. ¹⁴ Á ya à dabara, də á nə fwa kv tə, à nə pɔn nii, sə á fwa. ¹⁵ Á kúú bá bon aba tɔtɔnbɪa. Tɔtɔnbɪu yèri kv tə, v tɔtɔnyina tə nə fwa. Á pɔn á lwari kv tə mama, à nyina Yú nə bɪri nə. Kú mù nə pɔn, à dān bonə aba à dabara. ¹⁶ À mù nə kúrí aba, á mù nə wà nə kúrí. Á mù nə pɔn nii aba, sə á va á zɪn bɪa. Á bɪa tə me, sə ba ya lá, wuuu. Yá won tə mama, á nə twá də à yiri tə, á ma lóri à nyina Yú con,

v wá pa kv aba. ¹⁷ À nii tə, à nə pɔn aba, kv yí, sə á sóní duən».

Lià tə ba Zwezi də v kwa lià tə swə (Matie̯ 10.22-33; Zwan 16.1-3, 33)

¹⁸ Zwezi kúú swìn, v súrí lá: «Də lià tə, ba nə yí luv nə ti ba, nə dɔŋa aba, á me, sə á lwari də, ba dí yáá ba dún à tətə. ¹⁹ Də á yá nə yí lià tə, luv nə ti aba, ba yá wá sóní aba, á nə yí ba mù lià tə yiri. Á kúrí aba, à van à lí ba waa, á tà ba mù waa lià. Kú mù nə pɔn, ba ba aba swə. ²⁰ Á lie á tiàn də sɔgɔ tə, à nə swìn á con: Tɔtɔnbɪu ba v tɔtɔnyina dwə. Də ba nə fifɪn nə, ba wá fifɪn á də. Ba nə zílí à sɔgɔ tə nii, ba wá zílí á də sɔgɔ tə nii. ²¹ Ba yèri liù tə, v nə tun nə. Kú mù nə pɔn, ba wá fwa tə yìèn tɛntə mama á yira, à mù yiri nə. ²² Ba yuu yá bá jə cuna, də à yá nə wá twi, də à yá nə wá ba con swìn. Yá síún nə, ba kúú wàri ba swìn də, ba yèri ba cuna yoo. ²³ Liù tə, v nə dɔŋa nə, v dɔŋa à nyina Yú də. ²⁴ Də á yá nə wá tɔtɔnan tun, ba tətəŋi wa, liù don nə wá tə yiri v tun, ba yuu yá ba cuna jə. Síún nə, ba ní tɔtɔnan tɛntə, ba ga tə dɔŋa nə, ba dɔŋa à nyina Yú də. ²⁵ Kú yí nətv, sə kv pa tə nə púpúní ba Yú sagi tə wa, nii sú. Kú púpúní, kv wó: «Ba dɔŋa nə, yá kv ba dɛn jə».

²⁶ À wá pa, à nyina Yú pa liù tə, v nə wá san aba, bà á con. V mù liù tɛntə nə yí Yú-*Sɪŋu tə. V yí v nan à nyina Yú con. V mù nə wá bɪri aba cígá tə, v ga wá swìn à yoo. ²⁷ Á də yin də nə, kv jɪv mama. Kú mù nə pɔn, á də wá swìn à yoo, á bɪri».

16

(Zwan 15.18-25; Likə 6.22-23)

¹ Zwezi kúú swìn v súrí lá, v wó: «Á dí yáá, à swìn yìèn tɛntə á con, sə tə máŋá nə yí, á dānà ká pií á kə á kwa, á yá nə. ² Ba wá dɔŋi aba, ba lí *Zwifə-ba *jéró dii tə wa. Máŋá don tətə wá bà, liù tə mama, v nə wàni v gv aba, v tə wá bún də, kv yí yozəŋu nə, v fwa v pa Yú nə. ³ Ba wá nə yəni, ba ga wá à nyina Yú yəni. Kú mù nə pɔn, ba wá fwa nətv. ⁴ Á swìn kv nətv tə á con, sə kv máŋá nə yí, sə á pií á lí á tiàn də, à dí yáá à swìn kv á con. Á wá kv yoo tɛntə swìn á con, kv jɪv tə mama, à yá nə tə wulə də aba tə yiri».

Yú-Sɪŋu tə tɔtɔŋi yoo

(Zwan 14.16-17, 26; 1 Korentə tián 7.10-16; 1 Zwan 2.27)

⁵ Zwezi kúú swìn, v súrí lá, v wó: «Síún nə, à pií á vələ liù tə con, v nə tun nə. Yá á ladva tətə ba nə bwe, sə v jén, à vələ yèn. ⁶ Á nə swìn kv nətv tə á con, kv mù nə pɔn, á puə cògà zənzən. ⁷ Kú ga yí cígá nə, à swìn á con. Á nə vií, kv mù nə wá san aba. Də á nə wá vií, liù tə, v nə wá bà

u san aba, bá bà. Yá à nè vùí, à wá pa u bà á con. ⁸ Mánjá tē wa, u mù liù tē, u nè wá san aba, nè twí. U wá burí lià tē, ba nè yí luv nè tí ba, cuna nè yí nētu, ku tē nè yí Yú cígá tē, dē nētu, Yú nè wá bùrì lià bùrà. ⁹ Ba wá ba waa ken á nè. Ku mù nè pín, ba dwé duən ba cuna tē yoo wa. ¹⁰ Á vèlè à nyina Yú con, yá á kúú bá píí á na nè. Ku mù nè pín, ba dwé duən Yú cígá tē yoo wa. ¹¹ Yú dí yáá u bùrì luv ku tē píú* tē bùrà. Ku mù nè pín, ba dwé duən Yú bùrà tē yoo wa.

¹² Á tē jē yìèn duən zənzən, sē à swìn á con. Á dān nè tē wàri tē á janí. ¹³ Mánjá tē, Yú-Síju tē, ku nè burí cígá tē, nè twí, ku mù nè wá burí aba Yú cígá tē mama. Ku bá swìn ku tētē sùràn. Ku ya yìèn tē mama, ku nè dí yáá ku ní, dē tē wá bà nè ku wá swìn ku burí aba. ¹⁴ Ku wá jon ku tē nè ya á mù nyièn, ku swìn ku burí aba. Yá ku dān wá pa, à na dun. ¹⁵ Won tē mama, à nyina Yú nè jē, ku ya à dē nyièn. Ku mù nè pín, à ma swìn á con dē, Yú-Síju tē wá jon ku tē nè ya á mù nyièn, ku swìn ku burí aba».

Pucvni wá lwaní ku jē pupwən
(Zwan 14.18-19)

¹⁶ Zwezi kúú swìn, u súri lá, u wú: «[Á mù vèli à nyina Yú con.] Ku wá fwa mancín, dē á kúú wàri nè á ní. Ku kwa nè mancín, dē á kúú wá píí á na nè».

¹⁷ Zwezi karbía tē duən dān swìn duən con, ba wú: «Bèèèe nè u pià, sē u swìn nè con dē, u mù wá va u nyina Yú con? Yá ku wá fwa mancín, dē nè kúú wàri wá nè ní. Ku kwa nè mancín, nè kúú wá píí, nè na wá?» ¹⁸ U karbía tē swìn, ba wú: «Zwezi nè swìn nè con dē, mánjá mancín, nè ba píí nè na wá, ku nētu tē dēn ya bèèèe? Nē yèri ku tē, u nè pià, sē u swìn».

¹⁹ Zwezi yá yèè dē, ba pià ba bwe wá ku dēn nè. U dān ma swìn ba con, u wú: «Á swìn ku á con dē, ku wá fwa mancín, dē á kúú wàri nè á ní. Ku kwa nè mancín, á kúú wá píí, á na nè. Ku mù dēn nè nè, á bwe duən, naaa?» ²⁰ Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Á wá kwí, á pué cùgù, yá lià tē, ba nè yí luv nè tí, ba mù ga wulè ba jwè. Pucvni wá yí aba, yá á pucvni tē wá lwaní, ku jì pupwən. ²¹ Ku yí ndē mánjá tē, kan nè pià u lura, ku nè ya càn ku nè pa wá nētu. Yá mánjá tē, u nè luri bisumaa tē, ku kwa nè, u yáá sú dē pupwən, u nè luri læzwənə, u kē luv wá yèri. Ku mù nè pín, u yáá swèèé u càn tē yoo. ²² Mē ku yí nētu á dē con. Á wulè càn wa síún, yá á wá píí á na aba. Ku mánjá tē wa, á dān wá yá pupwən wa. Yá liù mama ga bá wàni u cì á pupwən tē yáá nè. ²³ Ku

dun tēntē nè, á kúú bá bwe nè yoo mama. Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Won tē mama, á nè wá lòri à nyina Yú con, u wá pa ku aba, à mù yíri. ²⁴ Dē zēn mama, á tē wá à yíri tē nè twá á lòri won mama. Á lwəə, yá á wá na, sē ku pa á pupwən tē sú. ²⁵ Á twá dē zwansísari, à ma swìn yìèn tē tē á con. Mánjá biàn, à nè kúú bá twá dē zwansísari, à ma swìn á con. Á dān wá burí aba ku tē mama, ku nè yí à nyina Yú yoo, nēpon nēpon. ²⁶⁻²⁷ Mánjá tēntē nè yí, á wá twá dē à yíri tē, á ma lòri à nyina Yú con. Ku tà à pià à swìn dē, à wá lòri à nyina Yú à pa aba. Á nyina Yú tētē swè aba, á nè swè nè, á ga pa cígá dē, à ya à nan u con tē yíri. ²⁸ Á ya à nan à nyina Yú con, à bà luv wa. Síún nè, à kúú nanja luv wa, à vèlè à nyina Yú con».

²⁹ U karbía tē dān ma swìn u con, ba wú: «Á nējē, ku nè síún nè, n dān swìn nēpon nēpon nè con. N kúú ba zwansísari nè twá, n ma swìn nè con. ³⁰ Síún nè, nè dān yèè dē, n yèè yìèn tē mama, yá n bá pià, sē ba bwe mú bwíè. Ku mù nè pín, nè ma pa cígá dē, n nan Yú con». ³¹ Zwezi ma swìn, u wú: «Síún nè, á dān pín cígá, naaa?» ³² Á nējē, mánjá don biàn, ka yí ka zwèè tētē. Á wá dēri á jén duən yáá nè. Á liù mama wá pià bwáli u va. Á wá yá à cici. Ku mánjá tē wa, à ga tà à cici. Á nyina Yú wulè dē nè. ³³ Á swìn ku nētu tē á con, sē ku pa á ya bican sié wa, à mù dē á mù nimarv tē yíri. Á wá dē càn luv ku tē wa. Á dān nè daja á bican, à mù dí diàn luv yuu wa».

17

Zwezi lòri Yú u karbía tē yíri

(Romə tiàn 8.34; Ebəə-ba 4.14-16; 7.24-28)

¹ Zwezi nè swìn ku nētu tē, u zwèè, u zín u yáá, u kē yí nè, u ga swìn, u wú: «Á nyina Yú, mánjá yí. Pa à mù, n biú tē na dun. Sē n biú tē dē wàni u burí n dun tē. ² N ken diàn nè cwəjē n biú tē jun wa, sē u ya læzwənə mama yuu wa, sē u wàni u pa mu tē, ku nè ba zwèè n mù con, lià tē mama nè, n nè pín wá. ³ Mu tē, ku nè ba zwèè, tē nè ya, sē ba lwarí, n mù Yú nēdu tē, n nè yí cígá, dē liù tē n nè tun tē, ku mù nè yí Zwezi.*Kərisə. ⁴ Á pín, n na dun tta yuu yəbə. Á tun n tutuŋi tē, n nè pín nè, sē à tun tē, à zwèè. ⁵ Á yá jèè n səpuni nè dun wa, dē luv nè tē wá fwa. Á nyina Yú, síún nè, n dān pa, sē à píí á na à dun tēntē n səpuni nè.

* 16:11 16.11 Ku nè yí *Sitana.

⁶ Ləzoni tē, ba nē yi luv nē ti ba, n ti ba wa lià, n pa nē. À pɪn, ba lwàri n mù Yɪ. Ba yà yi n mù nē ti, ba zilí n sugv tē nii. ⁷ Ba dān lwarɪ dē, won tē mama, n nē pɪn nē yi kɔ nan n con. ⁸ Súràn tē, n nē pɪn nē, à swìn tē ba con, yà ba ga sēe, ba jon tē. Ba lwarɪ dē, à cigá nan n mù con, ba ga pa cigá dē, kɔ yi n mù nē tun nē.

⁹ À lòri mú à pɪn ba. À ba mù lòri lià tē, ba nē yi luv nē ti ba, yɪrɪ. Kɔ yi à lòri mú lià tē yɪrɪ, n nē pɪn nē, ba nē yi n mù nyiən. ¹⁰ Won tē mama, kɔ nē yi à mù nyiən, kɔ yi n mù nyiən. Kɔ tē ga nē yi n mù nyiən, kɔ yi à dē nyiən. Yà ba mù lià tēntē, ba nē yi n mù nyiən, nē bɪrɪ à dun tē. ¹¹ À mù kúv təlél luv wa. Ba mù tē ga wulə luv wa. À mù wá bà n con. À nyuna Yɪ, n ba man don ja. N pɪn nē n yɪrɪ tē. À twá n yɪrɪ tēntē diàn tē nē, à cì n lià tē nē. Pa, sē ba ya nēdv, ndē à mù dē mù nē yi nēdv nētv. ¹² Mánjá tē, à nē yɪn dē ba, à yà cì ba tē nē, n nē pɪn nē, dē n yɪrɪ tē diàn tē. Lià tēntē, n nē pɪn nē, à cigá ba nē, yà ba liè mama wá jén, dē kɔ nē tà liù tē, v nē mē, sē v jén. Kɔ yí nētv, sē kɔ tē nē púpúní Yɪ sagi tē wa, nii ma sú. ¹³ Síún nē, à biàn n mù con. À swìn súràn tēntē luv wa, sē kɔ pa, n lià tē na à pupwən tē. Sē kɔ mù pupwən tē sú ba, cigá cigá. ¹⁴ À swìn n sugv tē, à bɪrɪ ba. Lià tē, ba nē yi luv nē ti ba, dún ba, ba nē tà ba lià tē yɪrɪ, ndē à nē tà ba liù tē nētv. ¹⁵ Kɔ tà à lòri mú, sē n li n lià tē luv wa. À yi à lòri mú, sē n cì ba nē, ba dān ká tv *Sítana jɪn wa. ¹⁶ Ndē nētv tē, à nē tà luv nē ti nē. Mē nētv ba dē tà luv nē ti ba. ¹⁷ Twá n cigá tē nē, n pa, sē ba ya n mù nē ti ba. N sugv tē nē yi kɔ mù cigá tē. ¹⁸ Ndē nētv tē, n nē tun nē luv wa, mē nētv tētē nē, à dē tun ba luv wa. ¹⁹ À tà ba mù yɪrɪ, à yà à tiàn à pa mú, sē kɔ pa, ba dē ya n mù lià, cigá cigá.

²⁰ Kɔ tà à lià tē cɪcɪ yɪrɪ nē, à lòri mú. À lòri mú ba tē mama yɪrɪ, ba nē wá twá ba kàrà tē nē, ba ma kē ba wa à nē. ²¹ À fira nē yi, sē ba mama ya nēdv, ndē n mù à nyuna Yɪ dē à mù, nē wulə dē duən nētv. À pià, sē ba mù dē nē mù mama ya nēdv, sē kɔ pa lià tē, ba nē yi luv nē ti ba, pa cigá dē, kɔ yi n mù nē tun nē. ²² À mù dē n mù nē yi nēdv. À pɪn ba dun tē, n nē pɪn nē, sē kɔ pa ba dē ya nēdv. ²³ À wulə dē ba, n dē ga wulə dē nē, sē kɔ pa ba wání ba ya nēdv, cigá cigá. Kɔ wá pa lià tē, ba nē yi luv nē ti ba, lwàri dē, n mù nē tun nē. Yà ba wá lwarɪ dē, n mù sóní ba, ndē n nē sóní nē nētv.

²⁴ À nyuna Yɪ, à pià cigá mama, sē à mù dē lià tē, n nē pɪn nē tē, ya bwálí tē nē, à nē wá yà. Kɔ wá pa, ba na à dun tē. Dun

tē, n nē pɪn nē, dē luv tē wá fwa, n nē sóní nē, tē yɪrɪ. ²⁵ À nyuna Yɪ tē, n nē yi cigá tiú. Lià tē, ba nē yi luv nē ti ba, ba mù yèrɪ mú. À mù ga yéé mú. Yà lià tē, n nē pɪn nē tē, dē lwarɪ dē, n mù nē tun nē. ²⁶ À pɪn ba lwarɪ n yɪrɪ tē. Yà à tē wá bwé, à pa ba lwarɪ n yɪrɪ tē. À fira nē yi, sē sonu tē, n nē swə nē, tē dān ya dē ba, sē à dē tētē wání à ya dē ba».

18

Zwezi janv tē yoo

(Matìə 26.36-56; Marəkə 14.32-50; Likə 22.39-53)

¹ Zwezi nē swìn kɔ nētv tē, v zwēe kwa nē, v mù dē v karbɪa tē zàn, ba nan, ba va, ba galv nacwəŋə tē, ba nē boŋə <Sedəron>. Kɔ mù nacwəŋə tēntē nii nē, tiàn kàrà don yà wulə lá. V mù dē v karbɪa tē vèli, ba zu ka kwa.

² Mánjá mama, Zwezi dē v karbɪa tē yáà vèli ba jəni kɔ bwálí tēntē nē. Kɔ mù nē pɪn, Zwidasə dān ma yéə kɔ bwálí. V mù Zwidasə tēntē nē wá ja Zwezi v pa. ³ Zwidasə jɪn pamana púlí, dē *Zwifə-ba Yɪ *diè lià tē nē cì ka nē tē, v ja va kɔ bwálí tēntē nē. Ba mù lià tēntē yà yi Zwifə-ba Yɪ *jonwana yun tiàn tē, dē *Farɪzɪan-ba yà nē tun ba. Pamana tē dē lià duən tē yà jə sɪsɪran mən, dē cànán, dē kwatara zɪla.

⁴ Zwezi dē yà yéə yoo tē mama, kɔ nē wá yí wá. V dān ma va v yí ba nii, v bwe ba, v wú: «Wàà nē á pià?» ⁵ Ba le wá, ba wú: «Zwezi, *Nazarətē tiú tē!» Zwezi ma swìn ba con, v wú: «À mù nē!» Yá Zwidasə tē, v nē wá ja Zwezi v pa tē, yà zɪga dē ba. ⁶ Mánjá tē wa, Zwezi nē swìn ba con dē, kɔ yi v mù tē, ba twən ba kē ba kwa, ba ga tv tta.

⁷ Zwezi kúv bwé v bwe ba, v wú: «Wàà nē á pià?» Ba dē kúv le, ba wú: «Zwezi, Nazarətē tiú tē!» ⁸ Zwezi kúv le ba, v wú: «Á dí yáá, à swìn á con dē, kɔ yi à mù nē. Dē kɔ nē yi à mù nē, á pià, sē á yá bara-ba tē mù, sē ba víí». ⁹ Kɔ yun nētv, sē kɔ tē, v nē dí yáá v swìn, nii ma sú. V swìn, v wú: «Lià tē, n mù à nyuna Yɪ nē pɪn nē, à wá ba liù mama dɔgv».

¹⁰ Simon Piyerə yà jə lagurɪ síú. V dān ma van v lagurɪ síú tē, v cɪrɪ, v ma za Yɪ jonwana yun tiàn nəkwɪa tē tótònd jizən zɪn, v gwəŋə. Tótònd tēntē yɪrɪ nē yi Maləkisə. ¹¹ Zwezi ma swìn Piyerə con, v wú: «Píi n tɔrɪ n lagurɪ síú tē kɔ lèè wa. N buŋa dē, kɔ wá mē, sē yacara tē, à nyuna Yɪ nē pɪn nē yí nē, naaa?»

Ba ja Zwezi, ba va Anə con
(Zwan 11.49-50)

¹² Pamana púlí tē, dē ba yuu tíú tē, dē *Zwifə-ba Yü *diè lià tē nē cì ka nē tē, Zwifə-ba yun tián nē tun tē, dān jun Zwezi ba vwa. ¹³ Ba dí yáá, ba ja wá, ba va Anē con. Anē yá yí Kayifə tunbē. Kayifə yá ga nē yí Yü *jonwana yun tián nēkwia ku bñu tēntē nē. ¹⁴ Mē Kayifə tēntē yá nē kwè Zwifə-ba yun tián tē, v wú: «Bēē nēdva nē tīga nē dwíí tē yırı, ku kōkwa ku pa aba, ku doni, ba nē wá cūgù nē dwíí tē mama».

Piyerə swin də, v yəri Zwezi
(*Matie 26.69-70; Marəkə 14.66-68; Likə 22.54-57*)

¹⁵ Simon Piyerə dē Zwezi karbiu don yá púé Zwezi kwa. *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián nēkwia tē yá yéó karbiu tēntē. Ku mù nē pın, v pú Zwezi kwa, v zv Yü jonwana yun tián nēkwia tē dəwoo wa. ¹⁶ Yá Piyerə mù yá zīga kārā yáá dəwoo tē mīmii nīi nē. Karbiu tē don tē, Yü jonwana yun tián nēkwia tē nē yéó tē, nan v swin kan tē con, v nē cì mīmii tē nē. Karbiu tēntē ga pa Piyerə tē dəwoo tē wa. ¹⁷ Tütunbua tē, v nē cì mīmii tē nē, dān ma swin Piyerə con, v wú: «N dē yá tē bēē wá tē karbia tē wa liù don, naaa?» Piyerə le, v wú: «Á mù tē v karbiu!» ¹⁸ Waran yá wulə ku máná tēntē wa. Ku mù nē pın, jonwana yun tián nēkwia tütünà tē, dē Yü diè lià tē nē cì ka nē tē yá kēn mən, ba zīga tē yáá, ba ywəri. Piyerə dē yá zīga ba con, v ywəri mən tē.

(*Matie 26.57-68; Marəkə 14.53-65; Likə 22.63-71*)

¹⁹ Yü jonwana yun tián nēkwia tē bwe Zwezi v karbia tē, dē v kārā tē yoo yuu wa. ²⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Á swin à sùràn tē pwənə pwənə lià tē mama yá yuu. Á yáá kārī *Zwifə-ba *jéró diè tē wa, dē Zwifə-ba Yü *diè tē wa, ku yí bwálá tē nē, Zwifə-ba mama nē yáá kun duən nē. Yá à wá yoo mama səgə, à swin. ²¹ Bēēē nē pın, n kúb pií n bwe nē? N dān bwe lià tē, ba nē cūgù à sùràn tē, bēēē yoo nē à swin ba con. Ba mù nē yéó ku tē, à mù nē swin». ²² Máná tē, Zwezi nē swin sùràn tēntē v zwēē, dē Yü diè liù tē nē cì ka nē tē don, v yá nē zīga Zwezi səpuni nē, farí Zwezi pıpara nē, v ga swin, v wú: «Bēēē nē pın, n ma le Yü jonwana yun tián nēkwia tē nē?» ²³ Zwezi ma le wá, v wú: «Dē ku tē, à nē swin, tē nē yí yolwan, sē n bırı nēba ku lwanı tē bwálí. Ku dān nē kúú yá cīgá nē à swin, bēēē nē pın, n mǎ nē?»

²⁴ Anē dān ma pa, ba ja wá, ba kēēn dē v jian ŋoni tē me, ba ja va jonwana yun tián nēkwia Kayifə con.

Piyerə kúú bwé v swin də, v yəri Zwezi
(*Matie 26.71-75; Marəkə 14.69-72; Likə 22.58-62*)

²⁵ Ku máná tēntē wa, dē Simon Piyerə mù zīga mən yáá nē v ywəri. Ba ma bwe wá, ba wú: «N mù tē bēē wá tē karbiu tē don, naaa?» V ten ku, v ga swin, v wú: «Á mù tē v karbiu!» ²⁶ *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián nēkwia tütünà tē tütünù don yun lá, v nē yí bēē tē, Piyerə nē za v zıun tē v gwəŋə, dwíí tíú. Tütünù tēntē dē kúú bwe Piyerə, v wú: «Ku tē n mù nē, à nı tián kārā tē wa dē wá, naaa?» ²⁷ Piyerə tē kúú ten ku, dē ku tē cīgá. Ku máná tēntē tētə wa nē, cəbtu kwi.

Ba ja Zwezi ba va Pilatə yáá con
(*Matie 27.1-2, 11-30; Marəkə 15.1-15; Likə 23.1-25; Zwan 12.32-33*)

²⁸ Ku mù tēntē kwa nē, ba kúú ja Zwezi ba nan Kayifə con, ba va yáá tíú tē, piú nēfaru tē nē lı v tün, bürà diè wa. Ku yun jıv fuən fuən. *Zwifə-ba yun tián tē wá bürà diè tē wa zwı ba culu tē yırı. Ba cīgá ba tián nē dē durən yoo, sē ku pa ba wani ba dé *Pakə canà tē. ²⁹ Ku mù nē pın, *Pilatə ma nan v yí ba kārā wa, v bwe ba, v wú: «Bēēē nē bēē wá tē cūgù, á nē pià, sē á swin á zıgı v nē?» ³⁰ Ba ma le wá, ba wú: «Dē v yá nē tē yolwanfwanu, nē yá ba ja wá, nē bā nē pa mú». ³¹ Ku mù sugv tēntē yuu wa, Pilatə swin ba con, v wú: «Á tētə jonə wá, á twá á culu tē nē, á bürı v bürà». Zwifə-ba yun tián le wá, ba wú: «Nē ba cwəŋə jə, sē nē gu liù». ³² Zwezi yá dí yáá, v bırı nētu tē, v nē mē, sē v tı*. Ku mù nē pın, ku dān ma ya nētu, sē Zwezi sùràn tē nīi ma sú.

³³ Pilatə dān pií v zv bürà diè tē wa, v ga bon Zwezi v bwe, v wú: «N mù nē yı Zwifə-ba piú, naaa?» ³⁴ Zwezi le wá, v wú: «Ku tē, n nē swin tē, yı n tētə nē bün ku, nē à yéó ku yı lià nē swin à yoo n con?»

³⁵ Pilatə ma le, v wú: «Á mù tē Zwifə. N mù dwíí tián dē ba Yü jonwana yun tián tē nē ken mú à jian wa. Bēēē nē n cūgù?»

³⁶ Zwezi le wá, v wú: «Á mù pàri tē tē tıa ka tē yuu wa. Á pàri tē yá nē wulə tıa ka tē yuu wa, à tütünà yá nē wá ta à yırı, sē ba dān ká ja nē, ba pa Zwifə-ba yun tián nē. Á pàri tē dān nē tıa ka tē yuu wa».

³⁷ Pilatə dān ma swin v con, v wú: «Yá n dān yı piú, naaa?» Zwezi le wá, v wú: «Mē ku nē n swin, à yı piú. Ba bırı nē, à bā lıu wa, sē à swin cīgá tē à bırı. Yá liù tē

* **18:32** 18.32 *Romə-ba nē pià ba gu liù, ba yáá paa wá dagarv yuu wa. Zwifə-ba mù ba liù gwı nētu. Ba mù yáá dılı wá dē kapana ba gu. Yá Romə lià yá culi ku mù máná tēntē wa.

mama, v nɛ yɪ cígá liù, v yáa cɔgɔ à sùrán tɛ». ³⁸ Pilatɛ ma bwe wá, v wú: «Bɛɛɛ nɛ ya cígá tɛ?»

U nɛ bwe ku nɛtu tɛ kwa nɛ, v kúú píí v nan Zwifɛ-ba con. U swìn ba con, v wú: «Á mù wá yoo mama nɪ v yuu wa, ku nɛ mɛ, sɛ ba gu wá, ku yiri. ³⁹ Yá ku tɛ nɛ ya á yofwamɔn, binɪ mama *Pakɛ cànà tɛ nɛ yí, à yáa li bàn diè liù nɛdu, à dugv. Á dǎn pià, sɛ à dugv Zwifɛ-ba piú tɛ, naaa?» ⁴⁰ Ba kúú bubwi, ba wú: «Kú tǎ v mù! Barabasɛ nɛ nɛ pià, sɛ n dugv!» Barabasɛ tɛntɛ yá yi nwiàn, v nɛ gwi lià.

19

¹ Ku mù tɛntɛ kwa nɛ, Pilatɛ dǎn pin nii, sɛ ba ja Zwezi ba mà dɛ fifiran, v yira lá. ² Pamana tɛ sva casuran yupuu, ba pí Zwezi yuu nɛ, ba ga zu wá dɛ gasɔɔ nɛstan mwin. ³ Ba dǎn yáa va ba yí v yira, ba swìn, ba wú: «Nɛ jònì mú, Zwifɛ-ba piú!» Yá ba farɪ v pipara nɛ.

⁴ Pilatɛ kúú píí v nan, v swìn Zwifɛ-ba yun tián tɛ con, v wú: «Á cɔga, à wá li wá, à ja à nan á con kàrà wa, sɛ ku pa á lwarɪ dɛ, à mù ba yoo mama na v yuu wa, ku nɛ mɛ, sɛ ba gu wá ku yiri». ⁵ Zwezi nan bùrà diè tɛ wa, dɛ casuran yupuu tɛ v yuu nɛ, dɛ gasɔɔ nɛstan mwin tɛ v yira nɛ. Pilatɛ ma swìn ba con, v wú: «Á nɛɲɛ, bɛɛ tɛ nɛ!»

⁶ Mǎnǎ tɛ, Yɪ jonwana yun tián tɛ, dɛ Yɪ *diè lià tɛ nɛ cì ka nɛ tɛ, nɪ wá, ba bubwi, ba wú: «Pa, sɛ ba paa wá dagaru yuu wa! Pa, sɛ ba paa wá dagaru yuu wa!» Pilatɛ ma swìn ba con, v wú: «Á tɛtɛ jonɲ wá, á paa dagaru yuu wa. À mù ba yoo mama na v yuu wa, ku nɛ mɛ, sɛ ba gu wá ku yiri». ⁷ Zwifɛ-ba yun tián píí ba le, ba wú: «Nɛ jɛ culu, yá nɛ culu tɛntɛ yiri nɛ, v mɛ, sɛ v ti. U jin v tiàn, v ma ji Yɪ-Biu».

⁸ Mǎnǎ tɛ, Pilatɛ nɛ ni sùrán tɛntɛ, fɛn kúú kwen tɛ zu wá. ⁹ U píí v zu bùrà diè tɛ wa, v ga swìn Zwezi con, v wú: «N yɪ n nan yǎn?» Yá Zwezi wá wá le. Pilatɛ ma píí v swìn v con, v wú: ¹⁰ «Á mù con nɛ, n ba pià swìn, naaa? N yɛri dɛ, à diàn yí, sɛ à pa ba paa mú dagaru tɛ yuu wa? Á diàn ma kúú yí, sɛ à pa ba dugv mú, naaa?» ¹¹ Zwezi le Pilatɛ, v wú: «N ba diàn mama jɛ à yuu wa, dɛ ku nɛ tǎ diàn tɛ, Yɪ nɛ pin mú tɛ. Ku mù nɛ pin, liù tɛ, v nɛ jin nɛ, v pa mú, ku tíú cɔna tɛ nɛ dwɛ tɛ mɛ».

¹² Zwezi sugv tɛntɛ yiri, Pilatɛ dǎn pià, sɛ v dugv wá. Zwifɛ-ba tɛ dǎn bubwi, ba wú: «N nɛ dugv bɛɛ wá tɛ, dɛ n kúú tǎ *Romɛ-ba piú nɛfaru tɛ dabɛɛ. Liù tɛ mama, v nɛ jin v tiàn ma ji piú, ku tíú tɛ yɪ v zɪga piú nɛfaru tɛ nɛ». ¹³ Pilatɛ nɛ ni ba sùrán tɛntɛ, v pin Zwezi nan kàrà wa.

U tɛtɛ dǎn ga nan, v jɛɛ v bwálí tɛ nɛ, v nɛ jɛni, v ma bùrà tɛ. Ba yá ja ku bwálí tɛntɛ, ba bonɲ <kapana bwálí>. *Ebɛrɛ-ba sugv dɛ yá bonɲ ku <Gabata>. ¹⁴ Din tɛntɛ nɛ nɛ, Zwifɛ-ba yáa wulɛ ba tanɪ *Pakɛ cànà tɛ, sɛ ba zàn tia ba dɛ ka. Ku mǎnǎ tɛ yɪn ndɛ yɪcav lugu fugɛ bɛlɛ nɛ. Pilatɛ dǎn swìn Zwifɛ-ba con, v wú: «Á nɛɲɛ, á piú tɛ nɛ!» ¹⁵ Ba dǎn bubwi, ba wú: «Á gwɪa wá! Á gwɪa wá! Pa, sɛ ba paa wá dagaru yuu wa!» Pilatɛ ma swìn ba con, v wú: «Á pa, sɛ ba paa á piú tɛ dagaru yuu wa, naaa?» Yɪ jonwana yun tián tɛ ma le, ba wú: «Nɛ mù ba piú don jɛ, dɛ ku nɛ tǎ Romɛ-ba piú nɛfaru tɛ». ¹⁶ Pilatɛ dǎn ma dugv Zwezi, v pa ba, sɛ pamana paa wá dagaru yuu wa. Ba ma ja wá, ba ja kɛɛn.

Ba paa Zwezi dagaru yuu wa

(Matìɛ 27.32-56; Marɛkɛ 15.21-41; Likɛ 23.26-49)

¹⁷ Zwezi tɛtɛ nɛ zin v dagaru tɛ, v ja nan tiv tɛ wa, v va v yí bwálí tɛ, ba nɛ bonɲ <yuzɔɲa bwálí>. *Ebɛrɛ-ba sugv dɛ yá bonɲ ku bwálí tɛntɛ <Golɛguta>. ¹⁸ Mɛ ku bwálí tɛntɛ wá, pamana tɛ paa Zwezi dagaru tɛ yuu, yá ba ga paa lià bɛlɛ, dɛ ba súrí v nɛ dagaran yuu. Ba paa liù tɛ don v vǎn tɛ don nɛ, Zwezi tɛtɛ ga wulɛ ba tɛtɛni wa.

¹⁹ *Pilatɛ pin, ba púpúní sùrán daborubiɛ wa, ba kɛ Zwezi dagaru tɛ yuu wa. Ba púpúní, ba wú: «*Nazaretɛ Zwezi, *Zwifɛ-ba piú tɛ». ²⁰ Bwálí tɛ nɛ, ba nɛ paa Zwezi dagaru tɛ yuu, yá bwɛlɛ dɛ tiv tɛ nii. Ku mù nɛ pin, Zwifɛ-ba dáá zɛnzɛn, ba nɛ kàri púpúná tɛntɛ. Yá ku yá yɪ dɛ Ebɛrɛ-ba, dɛ Latin-ba, dɛ *Gɛrɛkɛ-ba sugv nɛ, ba ma púpúní tɛ. ²¹ Zwifɛ-ba Yɪ *jonwana yun tián tɛ ma swìn Pilatɛ con, ba wú: «N nɛ púpúní, dɛ v ya Zwifɛ-ba piú, ku wá mɛ, sɛ n yá ku nɛtu. Ku mɛ, sɛ n púpúní, dɛ bɛɛ wá tɛ nɛ wú, v yɪ Zwifɛ-ba piú». ²² Pilatɛ ma le ba, v wú: «Kú tɛ à nɛ púpúní, mɛ ku nɛ, à púpúní».

²³ Pamana tɛ nɛ paa Zwezi ba zwɛɛ, ba ti v ganan tɛ, ba tún púlɛ banɪa. Ku kwa nɛ, ba ti púlí nɛdu nɛdu, ba pa pamanu mama nɛ. Ba ti v gandaru tɛ, ku nɛ tǎ ba gwɛɲɛ ba nyen, ku yɪ ba zɪgi ku yuu nɛ, ba sv ba bà ba yí ku tia con. ²⁴ Ba dǎn swìn duɔn con, ba wú: «Nɛ dǎn ká kàri ku, nɛ pwára, sɛ nɛ lwarɪ liù tɛ, ku nɛ wá ya v nyiɛn». Ku nɛtu tɛ tun, sɛ ku pa sùrán tɛ, tɛ nɛ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa tɛ, nii ma sú. Ku púpúní, ku wú:

«Ba tǎri à ganan, ba ga pwári à gandaru tɛ yiri».

Mɛ ku mù yoo tɛntɛ nɛ, pamana tɛ tun.

²⁵ Zwezi nuu tɛ, dɛ v nuu nyánú tɛ, dɛ Kɛlopasɛ kan Mari, dɛ Mari Madɛlɛnɛ ya zɪga ba bwɛlɛ dagaru tɛ yira, ba nɛ paa

Zwezi ku yuu wa. ²⁶ Zwezi nuu tē, dē v karbiu tē, v nē swē tē, yā ziga duēn sēpuni nē. Zwezi nē nī ba, v swīn v nuu tē con, v wú: «Á nuu, nēn, n biú nē!» ²⁷ Kū kwa nē, v kúv swīn v karbiu tē con, v wú: «Nēn, n nuu nē!» Yá kú nē zīgī kú máǵá tēntē wa, karbiu tē jon Zwezi nuu Mari, v kē v con.

²⁸ Yīàn tēntē kwa nē, Zwezi yǎé dē, yoo mama tūn kú zwēe. U dān swīn, v wú: «Nanyunī jē nē». U swīn kú nētu tē, sē sūrān tē, tē nē púpúní Yū sagī tē wa, nī ma sū. ²⁹ Sawuru yā ziga bwálí tēntē wa, kú nī nē súé dē divēn nyūv. Pamana tē dān ma tī canfnsū, ba lē divēn nyūv tēntē wa, ba kē mv nī nē, ba nē bonjē «yizopē», ba ja va, ba kē Zwezi nī nē. ³⁰ Zwezi nē nyva divēn nyūv tēntē, v swīn, v wú: «Yoo mama tūn kú zwēe». Kū kwa nē, Zwezi ken v yuu tīa, mē v tīan dē nē.

Pamanv zwē Zwezi sēpuni v póri

³¹ Kū yī dūn tē, *Zwifē-ba yā nē wulē ba tanī ba *sió dūn tē, kú yoo nē cā ba nē. Kū ya Zwifē-ba sió dūn nēfarv. Kū mē nē pūn, Zwifē-ba yun tīán yā ba pià, sē tīga tē ya dagaran tē yuu wa. Ba dān vǎli, ba lōri *Pilātē, sē v pa ba cwǎnjē, sē ba kén lià tē nēe, ba nē wulē dagaran tē yuu wa. Ba ga cú kú tīán tīga tē. ³² Pamana tē dān twī, ba kén lià tē, ba nē paa ba mē dē Zwezi tē nēe. Ba kén tēntēn liū tē nēe, ba zān ba kén v don tē dē nēe. ³³ Ba nē yī Zwezi, ba nī dē, v mē tīga. Kū mē nē pūn, ba kúv wā v mē nēe kén. ³⁴ Yā pamana tē wa liū don ja cwīin, v ma póri Zwezi sēpuni, lala dē jana dē níá ga nan tē lwá tīa. ³⁵ Bēe tē, v nē púpúní yīèn tē tē ya v nī tē, v ma v bīri tē aba, sē kú pa á dē pa cīgá v sǔgv tē nē. Yá kú tē, v nē púpúní tē, yī cīgá. Yā v yǎé dē kú ya cīgá nē, v swīn. ³⁶ Kū púpúní Yū sagī tē wa, kú wú:

«U yīra kuu mama wā mē, sē kú kén». Yīèn tēntē tūn, sē kú pa sūrān tēntē nī sū. ³⁷ Kū tē púpúní Yū sagī tē wa, kú wú: «Ba wá ywǎn, ba na liū tē, ba nē póri tē».

Ba ken Zwezi lǎbēri wa

(Matīē 27.57-61; Marǎkē 15.42-47; Likē 23.50-56)

³⁸ Kū kwa nē, Zwǔzefē tē, v nē yī Arimate tīú, zān v va v na *Pilātē. U mē Zwǔzefē tē yā yī Zwezi karbiu. U yā sǔgē v tīàn, v nē dēri *Zwifē-ba yun tīán tē fēn yīr. U lōri cwǎnjē Pilātē con, sē v lī Zwezi tīgī tē. Pilātē dān ma pa wá cwǎnjē. Zwǔzefē dān vǎli v pa ba tī Zwezi tīgī tē. ³⁹ Nikodemē tē, v dūn nē vǎli Zwezi con tītūn tē nē, dē ja tīralī, kú nē yī ndē kilo fitwa nē, v ja bā. Tīralī tēntē yā yī mirē dē alwēsē nē, ba guli duēn wa, ba ma fwa kú. ⁴⁰ Ba mē bǎlē tē mē nē tī Zwezi tīgī tē, ba pēpōnī dē gantwēn, ba ga kē tīralī

v nē. Mē nētu nē Zwifē-ba yǎé fwa, dē ba nē pià, ba gūri tīgī. ⁴¹ Tīán kárá yā wulē bwálí tē wa, ba nē paa Zwezi dagarv tē yuu. Ba yā kua lǎbēri nēdun kú mē tīán kárá tē wa, ba nē tē wā liū mama kú wa ken. ⁴² Ba yā wulē ba kēni Zwifē-ba *sió dūn tē sīrī. Lǎbēri tē bwálí yā ga bwǎlē. Kū mē nē pūn, Zwǔzefē dē Nikodemē ma tī Zwezi, ba ja va, ba kē kú wa.

20

Zwezi bwin v nan tīan wa

(Matīē 28.1-8; Marǎkē 16.1-8; Likē 24.1-12; Tūtōnan 2.23-32; 1 Korētē tīán 15.1-28)

¹ *Zwifē-ba *sió dūn tē tūkūnī nē, jīv fuēn fuēn, tīa nē fwa gana gana máǵá wa, Mari Madǎlēnē zān, v va lǎbēri tē nī nē. U nē yī lá nē, v nī dē, kapan tē, kú yā nē sun lǎbēri tē nī nē, sūri kú yā lǎbēri tē nē. ² U dān piī v dēri, v va v yī Simon Piyērē, dē karbiu tē, Zwezi yā nē swē tē, v swīn ba con, v wú: «Ba lī *Yuu-Tiū v lǎbēri tē wa, yā nē ga yēri bwálí tē, ba nē ken wá».

³ Piyērē dē karbiu tēntē dān zān, ba va lǎbēri tē nī nē. ⁴ Ba mē bǎlē tē yā yī ba dēri, yā karbiu tē don tē dēri lala, v donī Piyērē. U dí yáá, v yī lǎbēri tē nī nē. ⁵ U nē kwá tīa, sē v ywǎn lǎbēri tē wa, v nī gantwēn tē, tē tǔgǔ tīa, yā v wā zwī. ⁶ Simon Piyērē púé v kwa, v yī lá, v lē, v zv lǎbēri tē wa. U dē kúv nī gantwēn tē, tē tǔgǔ tīa. ⁷ U nī gantwān tē dē, ba yā nē baa Zwezi yuu nē, dē tē mē pēpōnī kú tǔgǔ vān nē. ⁸ Karbiu tē don tē, v nē dí yáá v yī lǎbēri tē nī nē, dē dān zva lǎbēri tē wa. U dē nī kú nētu, v ga sēe dē, kú yī cīgá. ⁹ Kū máǵá tē wa, ba yā tē wā lwarī dē, Yū sagī tē wa kú bīri dē, Zwezi mē, sē v piī v bwin v nan tīan wa. ¹⁰ Kū kwa nē, karbiu tē piī, ba va ba sǎn.

Zwezi bīri v tīan Mari Madǎlēnē nē

(Matīē 28.9-10; Marǎkē 16.9-11)

¹¹ Kū máǵá tēntē wa, Mari mē yā ziga kárá wa, lǎbēri tē nī nē, v kwi. U nē ziga lá v kwi nētu tē, v kwá tīa, sē v ywǎn lǎbēri tē wa. ¹² U dān nī *malīkē bǎlē, tē nē zva ganpwēnē, tē jǎé bwálí tē nē, Zwezi tīgī tē yā nē tǔgǔ lá. Ka don jǎé yū con, ka don tē dē jǎé nēe con. ¹³ Malīkē tē dān ma bwe Mari, tē wú: «Kan, bēeēe nē pūn, n ma kwi?» Mari piī v lē ba, v wú: «Ba lī á *Yuu-Tiū tē, á ga yēri bwálí tē nē, ba nē ken wá». ¹⁴ U nē swīn kú nētu tē, v vǎvērī, sē v ywǎn v nī Zwezi, dē v zān v ziga yū nē. U yā ga wā lwarī dē, kú yī Zwezi. ¹⁵ Zwezi ma swīn v con, v wú: «Kan, bēeēe nē pūn, n ma kwi? Wǎa nē n pià?» Mari yā buǵa dē, kú yī bēe tē, v nē cī tīán kárá tē nē. Kū mē nē pūn, v ma swīn bēe tē con, v wú: «Yuu tīú, dē kú nē

yi n mù nè ti Zwezi, sè n biri nè bwálí tē, n nè ken wá, sè à va à ti wá». ¹⁶ Zwezi le wá, v wú: «Mari!» Dè v vèvèri, v ga swìn Zwezi con, v wú: «Rabuni!» Kù dèñ nè yi «karnyuna». ¹⁷ Zwezi ma swìn v con, v wú: «N kùd dàn ká dwen à yura, à tē wá à nyina Yü con vèli. Yá vèli n yí à nubia tē, n ga swìn ba con dē, à vèli à nyina con. Nyina tēntē nè yi á dē nyina. V mù nè yi à Yü, v ga yi á dē Yü». ¹⁸ Mari Madèlènè dāñ vèli, v swìn ku v biri Zwezi karbia tē nè. V swìn ba con dē, v nì Yuu-Tiu. V ga tún tē tē mama, Zwezi nè swìn v con, v biri ba.

Zwezi biri v tiàn v karbia tē nè

(*Matìè 28.16-20; Marèkè 16.14-18; Likè 24.36-49*)

¹⁹ *Zwifè-ba *sié dùn tē tükùni dèdèni nii nè, Zwezi karbia tē yá dèri Zwifè-ba yun tiàn tē fèn. Ba dāñ yá kun duèn nè diè don wa, ba ga tagu ka dē borbiu. Zwezi dèà v nan ba tètèñi wa, diè tē wa, v ga swìn ba con, v wú: «Bican sié wá ya dē aba!» ²⁰ V nè swìn sùràn tēntē kwa nè, v biri ba v jìàn tē, dē v sèpuni tē. Karbia tē súé dē pupwèn, ba nè pií, ba na *Yuu-Tiu tē yuri. ²¹ Zwezi kùb bwé, v swìn ba con, v wú: «Bican sié wá ya dē aba. Nètu tē, à nyina Yü nè tun nè, mē nètu nè, à dē tunjā aba». ²² Sùràn tēntē kwa nè, v fwi vùv v kè ba yuu wa, v ga swìn ba con, v wú: «Á jonè Yü-*Sinju tē. ²³ Lià tē, á nè wá kwen ba cuna, á li ba mù dē aba pwèrè wa, Yü dē wá kwen ba cuna, v li ba mù dē wá pwèrè wa. Yá lià tē, á nè wá ba cuna kwen, á li ba mù dē aba pwèrè wa, Yü dē bá ba cuna kwen, v li ba mù dē wá pwèrè wa».

Zwezi biri v tiàn Toma nè

(*1 Piyerè 1.8-9*)

²⁴ Toma tē, ba nè bonè «yüçç», v dē nè yin karbia fugè bælè tē wa, wá twá v yá lá, máñá tē wa, Zwezi nè twi tē. ²⁵ Karbia tē duèn tē dāñ ma swìn Toma con, ba wú: «Nè nì *Yuu-Tiu». V ma le ba, v wú: «Dè à nè wá çian tē buran tē nì v jìàn tē wa, à nè wá à jifua ken v sèpuni tē wa, à mù bá pa cigá á sugu tē nè». ²⁶ Dian nana nii nè, Zwezi karbia tē kùb pií ba kun duèn nè diè tēntē wa. Yá Toma dē dāñ yin lá. Mimie tē yá tagu dē borbiu, Zwezi ga bà v ziga ba tètèñi wa, v ga swìn, v wú: «Bican sié wá ya dē aba!» ²⁷ Ku kwa nè, v swìn Toma con, v wú: «Kè n jifua yèbè, sè n ga ywāñ à jìàn tē. Lārì n jun, n kè à sèpuni tē nè! N dāñ yá n tütùnà tē nè, sè n sèe cigá tē!» ²⁸ Toma ma le wá, v wú: «N mù nè ya à Yuu-Tiu dē à Yü!» ²⁹ Zwezi ma swìn v con, v wú: «Ku yi n nè nì nè, tē nè pun, n ma kè n waa à nè. Pupwèn lià nè yi ba tē, ba nè ken ba waa à nè, dē ba wá nè nì».

Won tē yuri sagi ku tē nè púpúní

³⁰ Zwezi tun Yü diàn mumunan duèn tē nè dáá zènzèn, v karbia tē yíá yuu. Tē yoo wá púpúní sagi ku tē wa. ³¹ Yá yìàn tètè yi tē púpúní, sè á pa cigá dē, Zwezi yi *Kèrisè, v yi Yü-Biu dē. Yá á dāñ nè keni á waa v nè wuuu, á wá twá dē wá, á ma na mü, ku nè ba zwèe Yü con.

21

Zwezi biri v tiàn v karbia nè Tiberiyadè múnna tē nii nè

(*Matìè 28.16; Likè 5.1-11*)

¹ Ku kwa nè, Zwezi kùb biri v tiàn karbia tē nè, dē ba wulè Tiberiyadè múnna tē nii nè. Nènjè nètu tē, v nè biri v tiàn ba.

² Simon Piyerè yin lá, dē Toma, ba nè bonè «yüçç», Natanayelè dē yin lá, v tu nè yi Káná Galile nagwanaa tē wa, dē Zebede bia tē, dē Zwezi karbia bælè duèn. Ba lià tēntē mama yá nè wulè duèn nè.

³ Simon Piyerè ma swìn ba con, v wú: «Á vèli, sè à ja fèlè». Ba dē ma swìn v con, ba wú: «Nè dē wá twá n nè, nè va». Ba dāñ vèli ba zv níá yuu bori wa. Ku ttun tēntē nè, ba wá won mama jin. ⁴ Tìg nè twi ka puri máñá wa, Zwezi nan v ziga múnna tē nii nè. V karbia tē yá wá lwarì dē, ku yi v mù. ⁵ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Á bia-ba, á ba wodiu mama jè, naaa?» Ba pií ba le wá, ba wú: «Nè ba won mama jè!» ⁶ V dāñ ma swìn ba con, v wú: «Á dùla fèlè gègèlù tē níá yuu bori tē jizan vān tē yuu, á wá ja fèlè». Ba nè dùl fèlè gègèlù tē, ba kùb wārì ku ba pií ba vanjā ba li, fèlè nè súé ku nii yuri. ⁷ Karbiu tē, Zwezi yá nè swè tē, dāñ ma swìn Piyerè con, v wú: «Ku yi *Yuu-Tiu!» Simon Piyerè yá yi v ziga swælè. V nè nì dē, ku yi Yuu-Tiu, v ti v gānù v zv, v ga vwa v voru v tànjá nè. Ku kwa nè, v fan v tu níá tē wa. ⁸ Karbia tē duèn tē ya ba níá tē nii njóná zènzèn. Bwálí tē, ba yá nè wulè, dē níá tē nii yá yi ndè metèrè bíí nè. Ba dāñ twi dē níá yuu bori tē. Ba nè pií ba biàn, fèlè gègèlù tē súé dē fèlè, ba dāñ ga vanjā ku.

⁹ Ba nan níá tē wa. Máñá tē wa, ba nè nan, ba nì cala tē nè jè mən, fèli dē dipen ga tégé tē yuu. ¹⁰ Zwezi swìn ba con, v wú: «Á lu fèlè duèn, á nè jun síún, á ja bà». ¹¹ Simon Piyerè zva níá yuu bori tē wa, v van fèlè gègèlù tē, v ja nan bèberu tē nii nè. Ku yá súé dē fèlè kəkərən. Tē mama yin bíí dē finu dē batwa. Yá dē tē nè dáá nètu tē mama, fèlè gègèlù tē wá karti. ¹² Zwezi swìn ba con, v wú: «Á biàn, á dè». Fèn zva karbia tē mama, sè ba bwe wá, ba na liù tē, v nè yi. Ba yá lwarì dē, ku ya Yuu-Tiu nè. ¹³ Zwezi twèn v yí lá, v ti dipen tē, dē fèli tē, v ma tarì ba.

Zwezi pii v kə Piyerə v tvtvŋi wa
(Likə 24.34; 1 Piyerə 5.1-4; Zwan 20.30-31)

tə, ba nə wá púpúní, yà wàri luv tətə tətə
wa miámíán.

¹⁴ Mə nɛɛ batwa nə, Zwezi nə buri v tiàn v karbiə tə nə, v nə pii v bwin v nan tian tə wa, kwa nə.

¹⁵ Ba nə dí ba zwèe kwa nə, Zwezi swìn Simon Piyerə con, v wú: «Zwɔnasə biú Simon, n swə nə, n doni ba duən tə, ba nə swə nə, naaa?» U ma le wá, v wú: «Cígá, *Yuu-Tiu, n yəé də, à swə mú». Zwezi mù swìn v con, v wú: «Ywàñ à pabii tə yoo».

¹⁶ U kúù pii v swìn v con, nɛɛ bələ nii nə, v wú: «Zwɔnasə biú Simon, n swə nə, naaa?» U də ma kúù le Zwezi, v wú: «Cígá, Yuu-Tiu, n yəé də, à swə mú». Zwezi ma kúù swìn v con, v wú: «Ywàñ à pee tə nə».

¹⁷ Zwezi tətə kúù pii v swìn v con, nɛɛ batwa nii nə, v wú: «Zwɔnasə biú Simon, n swə nə, naaa?» Piyerə pùè cùgò də, Zwezi nə bwe wá, nɛɛ batwa tətə nii nə, də v nə swə wá. U dǎñ ma le Zwezi, v wú: «Yuu-Tiu, n yəé yoo mama, n yəé də, à swə mú». Zwezi ma swìn, v wú: «Ywàñ à pee tə nə».

¹⁸ Cígá mama, à mù nə swìn ku n con: Mǎñá tətə, n yà nə yi balanduru, n tətə yàá nə vwe n tǎñá voru. Yá n yà ga vǎli bwálí tətə, n nə swə. Yá n nə twi, n bà n kwɔn, n wá zìn n vǎnà, liù don ga vwa n tǎñá voru v pa mú. Yá v wá ja mú, v ja va bwálí tətə, n nə bá pià».

¹⁹ Zwezi sùràn təntə yà yi v swìn, sə v ma buri tian tətə yiri, Piyerə nə wá ti, sə Yu ma na dun. Ku kwa nə, Zwezi swìn v con, v wú: «Twá à nə!»

²⁰ Piyerə dǎñ vǎvəri, v ywàñ v kwa, v na karbiu tətə, Zwezi nə swə tətə, də v nan ba kwa con, v biàn. Mə v mù karbiu təntə nə yà guni v kə Zwezi con, mǎñá tətə wa, ba yà nə wulə ba dé wodiu tətə. U yà ga bwe wá, v wú: «Yuu-Tiu, wàà nə yi liù tətə, v nə wá ja mú, v pa n duŋa tətə nə?» ²¹ Piyerə nə ni wá, v swìn Zwezi con, v wú: «Sə v tətə mù, Yuu-Tiu, bɛɛɛ nə wá yi v mù?»

²² Zwezi ma le wá, v wú: «À nə swə, sə v mù ya lá wuuu, ku ja vǎli mǎñá tətə, à nə wá pii à bà, ku jə n bɔn nə, naaa?» ²³ N mù twá à nə!» Ku mù sugu təntə, Zwezi nə swìn tətə tǎá tta mama, lià tətə, ba nə yi nubɔ *Kərisə yiri, tətəŋi wa, ba swìn də, karbiu təntə mù bá ti. Zwezi ga wà Piyerə con swìn də, v mù bá ti. Ku yi v swìn v con, v wú: «Də à nə swə, sə v mù ya lá, wuuu, ku jə vǎli mǎñá tətə, à nə wá pii à bà, ku jə n bɔn nə, naaa?» ²⁴ Mə v mù karbiu təntə nə swìn yìèn təntə tətə nə tun, v ga púpúní tətə. Ku mù nə pin, nə ma yəé də ku tətə, v nə púpúní, tətə yi cígá. ²⁵ Zwezi tətə tun yìèn duən, tətə nə dáá zənzən. Də ba yà nə púpúní tətə nədu nədu, à buŋa də, saga

Zwezi-Kørisø tuntuna tótunán yoo Tótunán sagi tē yuu wa sugv

Lìu tē, v nē púpúní sagi kv tē

Kv yi Likē nē púpúní kv. Mē kv mù nē púá v suywánú tē nē. U tētēn sagi tē wa, v biri yìèn tē, Zwezi nē swìn, dē tē tē, v nē fwa tia yuu wa. Kv kwa nē, Likē nē kúú púpúní tuntuna sagi tē dē.

Lìà tē nē, Likē nē púpúní

Likē púpúní sagi kv tē v pa *Zwifē-ba nē, dē ba tē nē, ba nē tà Zwifē-ba, ba nē jigō *Kørisø lià, ndē v tētēn sagi tē nē.

Sagi tē wa sugv

Zwezi-*Kørisø *tuntuna tē tótunán yoo nē kv swìn. Likē biri kv nē twá nētú *Kørisø lià púli tē ma púli mancun mancun, kv sú nagwanē tē wa, Mediterane muv tē nii nē. Kørisø lià púli tē dàñ tētēn kv dī *Zwerizalemē nē, *Pantəkotē cànà tē dūn nē máná tē wa, Yü-*Sìju tē nē cúó tuntuna tē yuu wa. Yìèn yá á kv yáá nē, tē nē duēn dē ga wuwali kv, yá dē kv nētú mē kv tē púli lala kv súri. Máná tē, ba nē ken càn Kørisø lià púli tē nē, kv làgá Zwide dē Samari nagwanē tē wa, kv ga swìn suywánú tē, kv biri dwíó tē nē, kv nē vèli kv jéri. *Yuu-Tiu biri Piyerē nē, sē v lwarí dē, mu tē, kv nē ba zwēe Yü con, tē yi lià tē, ba nē tà *Zwifē-ba dē nyiēn.

Bèlè nii yoo tē sagi tē nē biri nēba, kv yi nētú tuntunú Polē nē vèli v swìn suywánú tē nē batwa duēn dēñ nē v biri luv níó tē, tē nē kíkari Mediterane muv tē, ba ja va ba yí *Romē, kv nē yi Romē-ba pàri dēkuu bwálí. Tían yira dē Polē nē batwa nii vèlu wulē sagi tē bwálí don nē, ba nē fwa luv níó ba tún kv wa, sagi tē talikwa yáá tē wa.

Tótunán sagi tē píi kv líi nēba kv tē, Kørisø lià púli nē mē, sē kv fwa máná mama, bwálí mama nē dūn mama. Nē mē, sē nē swìn Zwezi-Kørisø yoo nē biri bara dē kana dē bisíná dē nēkwina dē jije tían dē zra máná mama wuuu, kv jē vèlè luv zañv.

Zwezi píi v dī Yü sán nē

(Likē 1.1-4; 24.33-51; Matie 28.18-20; Marøkē 16.15-19; Efejzē tían 4.8-10)

¹⁻² À dabēe Teofilē*, à tētēn sagi tē wa, à púpúní yìèn tē mama, Zwezi nē tun dē

tē tē, v nē kàri v biri lià nē. U kàri tē v biri v tótunú tē jìv mama, kv ja va kv yí máná tē wa, Yü nē li wá tta yuu, v kē v con. Zwezi nē yn luv wa, v kúri lià, v ma fwa v *tuntuna. U twá Yü-*Sìju tē diàn nē, v ma biri ba kv tē, ba nē mē, sē ba fwa. ³ U nē dí càn v ti kwa nē, v biri v tiàn v tuntuna tē nē dē, v cigá wulē mu wa. U biri v tiàn ba wuuu, nēe kapupu dian sapwilē, v ma swìn Yü pàri tē yìèn, v biri ba.

⁴ Kv máná tētē wa, Zwezi dē v tuntuna tē yá jèé ba dé wodiu. Kv mù wodiu tē yuu, v swìn ba con, v wú: «Á dàná ká nan *Zwerizalemē wa. Á dàná won tē, à nyina Yü nē kàn nii, sē v pa aba. Á dí yáá à swìn kv yoo á con: ⁵ Zwan† lēgē lià níá wa, kv twá dē Yü yiri, yá kv dàñ nē yí yáá mēe, Yü wá lē ba v *Sìju tē wa». ⁶ Tuntuna tē, ba nē kun duēn nē, dàñ ma bà ba bwe Zwezi, ba wú: «*Yuu-Tiu, kv máná tētē wa nē, n wá píi n tún *Yüzarayelē pàri tē, naaa?» ⁷ U ma le ba, v wú: «Kv mù tētē ba aba ywáná. Á nyina Yü tētē nē jē cwəñjē, sē v tún kv máná tē, dē kv dūn tē, kv nē wá tun. ⁸ Yá Yü-Sìju tē nē twí á yuu wa, á wá na diàn, sē á ya á lià tē, á nē wáá á biri kv tē, á nē ni à con Zwerizalemē wa, dē Zwide nagwanaa tē mama wa, dē Samari nagwanaa tē mama wa, halí, kv ja vèlè tia tē yuu mama». ⁹ Zwezi nē swìn kv mù tētē v zwēe, Yü pin, v zàn v dī yü nē ba yíá yuu. Yá bakwan twi kv pú v nē. ¹⁰ Ba dàñ nē ziga, ba ywáná yü nē zəñ, Zwezi zañv tē máná wa, dē nēñ, bara bəlē, ba nē zva ganpwəñə, nan ba nē. ¹¹ Ba bwe ba, ba wú: «Galile tián-ba, bēēē nē pin, á ma ziga, á ywáná yü nē? Yü nē ti v mù Zwezi tē, v ja dī v mù Yü *sán nē. U wá píi v bà nētú, ndē á nē ni wá dē, v dī Yü sán nē».

Ba ken liù don Zwidasē yuu nē

(Likē 24.52-53)

¹² Zwezi-*Kørisø *tuntuna tē dàñ píi, ba nan *oliviye tían paan tē yuu, ba va *Zwerizalemē. Paan tē dē Zwerizalemē yi ndē kilomētərē nēdu[‡] nē. ¹³ Ba nē vèli ba yí Zwerizalemē, ba digá dēyuu diē tē wa, ba nē yáá kun duēn nē máná mama. Kv yi Piyerē, dē Zwan, dē Zwakē, dē Andərə, dē Filipē, dē Toma, dē Barətēlemi, dē Matie, dē Aləfe biú Zwakē, dē Simon, v nē yi *Zelotē, dē Zwakē biú Zwidē. ¹⁴ Ba mama tē pubuñə yá yi nēdu, ba yá ŋwín ba yáá lá ba jùnì Yü, ba mù dē kana tē, dē Zwezi nuu Mari dē Zwezi nyáná tē.

(Zwan 12.4-6; Matie 26.14-16, 46-50; 27.3-10)

* **1:1-2** 1.1-2 Likē púpúní Zwezi-Kørisø suywánú tē dē v pa v mù Teofilē nē. † **1:5** 1.5 Kv mù *Zwan-Batise tē yi liù tētē. ‡ **1:12** 1.12 Zwifē-ba yá wá mē, sē ba va bwálí, kv nē dwē kilomētərē nēdu, ba *siá dūn tē nē.

¹⁵ Ba lià tē mama, ba nē yī nubta Kōrisē yūri, ba yā nē kun bwálí tē wa, yī ndē lià bíí dē sapva nē. Dian tēntē wa, dūn don nē, Piyerē zàn yū nē ba tētēji wa v swìn, v wú: ¹⁶ «Nubta-ba, Yū sagi tē wa, ku buri dē, Yū-**Siñu* tē pūn, pìú **Davidē* swìn Zwidasē yoo fuən nē. Ku yī kálú, sē ku nii sú. V mū Zwidasē tē nē yūn lià yáá, v pa ba ja Zezei. ¹⁷ Zwidasē yā yūn nē mū Zezei-Kōrisē tūntona tē wa liū. V dē yā jē tori tutnonan tē wa, Zezei nē tarì v pa nēba. ¹⁸ V mū Zwidasē tē tūn yoo, ku nē lwara zēnzēn. Ba ga pa wá sēbiu ku yūri. V ti ku mū sēbiu tē, v ma yē kárá. Ku mū kárá tē wa, v kén v tū v yari, v pùé pwin, v luran nan tē gārì tia. ¹⁹ Zwerizalemē lià mama nī ku mū yoo tēntē. Ba dān ma kē kárá tē yūri dē ba sugv Akelōdama. Ku dān nē yī «jana kárá». ²⁰ Ku púpúní gwaran sagi tē wa, ku wú:

«Yū wá pa, v sán jí digē, liū mama dān ká yā lá».

Ku tē súrí lá nē, ku wú:

«Yū wá pa, liū don jon v yuu nē».

²¹⁻²² Ku mū tē yūri, ku mē, sē liū don, v nē wáá v buri dē, v nī **Yūu-Tiu* Zezei bwiiu tē nē súrí nē nē. V mū liū tēntē mē, sē v yā liū tē, v nē yūn dē nēba, máñá tē wa, nē mū dē Zezei nē yā wulē duən nē. Ku nē zigi, Zwan ka lē lià níá wa, ku twá dē Yū yūri, ku ja va máñá tē nē, Zezei nē ñigā Yū **sān* nē».

²³ Ba dān ma li lià bēlē ba zigi. Ku mū nē yī Zwuzefē, ba nē bonē Barēsabasē, v yūri don dē ya Zwisētisē dē Matiasē. ²⁴ Ba dān lōri Yū, ba wú: «Yūu-Tiu, n mū nē yēš liū mama pubujā. Buri liū tē, n nē kúrí lià bēlē tē wa. ²⁵ Sē v ya Zezei-Kōrisē tūntōn, sē v tūn wá, sē v ya v tūntona, v tūn tūntōji tē, Zwidasē nē dugv, v ga va bwálí tē nē, Yū nē tūn v nē». ²⁶ Ba dān ma pwáí ku ja Matiasē. V mū dān nē ken tūntona fugē nēdv tē nii nē, ba yā nē ga.

2

Yū-Siñu tē cúš Pantēkotē dūn nē

(Matīē 3.11; Zwan 14.16-17, 26; 1 Kōrentē tīān 12.13)

¹ Pantēkotē cānā tē dūn nē yī, ba mē tē kun duən nē, ku mū bwálí nēdv tē nē. ² Naa nēdv, Yū pūn zēzugu ndē vūv nēfarv nē bā, ku sú diē tē mama nii, ba yā nē jēš ka wa. ³ Yā ba zēnzēn ba na wiən dē mēnvoo nē, tē nē nyūn ndē nēndēlē nē, tē twi. Tē mū wiən tēntē twi, tē pwēē duən nē, tē jēš ba liū mama yuu wa. ⁴ Yū-**Siñu* tē súš ba liū mama, ba ga wulē ba swìn sūrān yirē duən, ku nē pūn ba, sē ba swìn.

⁵ Ku máñá tēntē nē, lūv nii mama **Zwifē*-ba yā twi, ba wulē **Zwerizalemē* nē. Ba yī lià tē, ba yā twá Yū cwēñē tē

nē zēni. ⁶ Zēzugu tē pūn, lià zēnzēn kēēñ ba va ba kun ku bwálí nē. Ba nē yī lá, ku gwáí ba, dē ba liū mama yā nē nēñ v tētē dwíí sugv, ba nē swìn lá. ⁷ Ku gwáí ba mama, ku ga jí yoo ba nē ziga ba balt. Ba dān ma swìn duən con, ba wú: «Á nēñē, lià ba tē mē, ba nē swìn nētēn tā Galile nagwanaa lià naaa? ⁸ Yā ku dān twá nētē, nē liū mama ma nēñ v tētē dwíí sugv lià tē nii nē, dē ba swìn? ⁹ Lià tēntē yā yī ba nan Parētē, dē Mediē, dē Elamē nagwanēē tē wa. Ba duən dē yī ba nan Mezopotami nagwanaa dē Zwide nagwanaa tē wa lià, dē Kapadōsē nagwanaa tē wa lià, dē Pon nagwanaa tē wa lià, dē Azi nagwanaa tē wa lià. ¹⁰ Ku súrí Fōrizwi nagwanaa tē wa lià nē, dē Panfli nagwanaa tē wa lià, ku ja Ezwipātē lūv nii lià, ku kē Libi lūv nii lià con, ku nē pwēē sūswīan dē Sirenē. Ku súrí lià tē, ba nē nan **Romē*. Lià tēntē yā yī *Zwifē*-ba, dē lià tē, ba nē sēē, ba zv *Zwifē*-ba **yūjuncwēñē* tē wa, ¹¹ dē Kōrētē tīān dē Arabi tīān mama. Ku twá nētē, nē liū mama ma nēñ v tētē dwíí sugv, ba ma bwī Yū nē yofaran tē yūri, v nē fwa?»

¹² Hal, ba liū mama yī ndē v kúv ba v tiān ti ba pubujā mama jén. Ba dān swìn duən con, ba wú: «Yoo ku tē dēkuu yī bēēē?» ¹³ Yā lià duən dē kōkuli ba, ba wú: «Ku yī swana tē, ku yā tē nē wā zān zēnzēn nē ba nyua ba sú!»

Tūntōnū Piyerē swìn lalūv tē con

(Tutnonan 1.8; Likē 24.47; Tutnonan 3.13-26; 10.34-43)

¹⁴ Piyerē dān ma zigi yū nē, v mū dē **tūntōna* fugē nēdv tē, v kē v kori yū nē, v swìn, v wú: «**Zwifē*-ba, dē á mū lià tē mama, á nē wulē **Zwerizalemē* wa! Á mē, sē á yēni yoo ku tē! Á cōga ku tē, á nē piā, sē á swìn á con zēni! ¹⁵ Ku tā swana nē jē lià tē, ndē á mū nē buñā nētē. Sīūn nē, yū tē wā bi, ku tē yī lugu nugv nē. ¹⁶ Mē ku tē yoo nē Yū twá v nii **sūsūndē* Zwuwelē nē, v ma swìn, v wú:

¹⁷ «Talhwa dian tē wa, á mū Yū wá mí á **Siñu* tē lēzwēnyiri mama yuu wa. Á bīa dē á bwíí wá swìn á nii sūrān. Á wá pa lēzwēndūn tē na wiən, tē nē nan á mū con, á ga wá buri tē duən á bazunan nē ba pandwīa wa. ¹⁸ Tē mū dian tēntē wa, á cígā wá mí á Siñu tē, á tūtōnbara dē á tūtōnkana yuu wa. Yā ba wá swìn á nii sūrān. ¹⁹ Á wá pa yomūlan nan yū nē, á ga pa Yū diān mūmūlan ya tia yuu wa: Jana dē mēn dē nywīn wá yā lá. ²⁰ Yīcav tē wá lwāñ ku jí yikunu, yā cānā tē wá lwāñ ka jí nēstān ndē jana nē, sē **Yūu-Tiu* dūn dūn nēfarv tē ga zigi lá ku bā. ²¹ Yā

liù tē mama, v nē bon Yuu-Tiu yiri tē, v wá jon ku tíú v cuna wa».

²² Á mù *Yizərayelə lià-ba, á cuga sòrán tē tē! Yü biri dē, *Nazaretə Zwezi yí v mù tētē nē pun wá nii, ku mù nē pun, Yü pa v fwa yomulan dē yogwaran dē Yü diàn mumunan á tētəŋi wa, ndē á tētē nē yēó nētú. ²³ Yü yá yēó v janú tē yoo, ku wá v yuu di. U mù tētē nē kúri wá, v tún vān nē, ku nē ba yigē, ndē v nē tanú ku, sē ku ya nētú. U sēe v pa á ja wá, á pa lià tē nē, ba yáá tēlō Yü. Ba paa wá dagarú yuu, v tū. ²⁴ Yá Yü dān cugū tian diàn v pií v bwin wá v li tian wa. Tian yá wārì wá, tē janú tē con tíamíán. ²⁵ Piú *Davide yá swìn v yoo, v wú:

«Mánjá mama, à na Yuu-Tiu à yáá nē. U wulē à jizən vān nē, sē à dān ká dūgú Yü cwəŋə tē. ²⁶ Ku mù nē pun, à jwē à ga swìn dē pupwən. Á mù nē swē à wá tī, dē à jē yala, ²⁷ dē n bá yá nē tga bwalí nē. N ma bá sēe, n pa liù tē n li n tún n cici yiri, sē v pu. ²⁸ N biri nē conj tē, tē nē pun mi. Yá n ga wá ya dē nē, n pa à sú dē pupwən».

²⁹ Á nubia-ba, à jē cwəŋə, sē à swìn nibeə Davidə yoo á con nēpon nēpon. U tga, ba guri wá. Dē zēn mama v ləbəri tē wulē nē tētəŋi wa. ³⁰ U yá yí Yü nii sūsūnū, yá v yá yēó dē, Yü kàn nii dē wá v dù dē, v mù Yü wá pa, Davidə nāu dē v nibeə Davidə pəri tē. ³¹ U nē swìn dē, ba bá yá wá tga bwalí nē, yá v yatana tē bá pu, ku yí *Kərisə nē wá tī v pií v bwin tē yoo nē, v yá yēó. Yá mē ku mù yoo nē, v swìn nētú.

³² U mù Zwezi tētē nē, Yü pií v bwin v li tga wa, nē mama wáá nē biri dē, nē nī ku. ³³ Yü pun, v di v jēó v jizən* vān nē. U yá kàn nii dē, v wá pa v Siŋu tē. Yá v mù Zwezi dān nē jon Yü-Siŋu tē nē nyuna Yü con, v mí tta yuu. Mē ku mù nē á nēn, á ga na nētən. ³⁴ Piú Davidə tētē wá Yü *sān nē di, yá v swìn, v wú:

«Yuu-Tiu swìn à Yuu-Tiu con, v wú: «Báá n jēn à jizən vān nē, ³⁵ dē à ma kəni n dūŋa n nēe dēn nē!» »

³⁶ Yizərayelə dwíí tē mama dān mē, sē ku lwarí cigá cigá dē, Yü pun Zwezi tē, á nē pun ba paa dagarú tē yuu, jì Yuu-Tiu, v tē zigi lá v yí Kərisə».

Lià mǝrù batwa ken ba waa Zwezi nē (Zwan 16.8; Totónan 4.4; Liké 5.10)

³⁷ Ba cugú tē mù sòrán tētē, yá ba bicanú dí zənzən. Ba dān ga bwe Piyerə dē *tuntuna tē duən tē, ba wú: «Á nubia-ba, bēeēe tētē nē nē dān mē, sē nē fwa?» ³⁸ Piyerə ma le ba, v wú: «Á vəvərə á kwa

á ma sá á cuna, sē Yü kwen v li á cuna tē á mù dē wá pwərə wa, sē ba bon Zwezi- *Kərisə yiri, ba ma lə aba níá wa, ku twá dē Zwezi-Kərisə yiri. Yá ku nētú tē nii nē súé, á wá na Yü- *Siŋu tē tarpūn tē. ³⁹ Yü nikanú tē yí á mù dē á bia, dē lià tē mama, ba nē ŋúná nyiən. Ku yí lià tē mama, nē *Yuu-Tiu Yü nē wá bon ba, sē ba bà v con nyiən».

⁴⁰ Yá Piyerə tē tī sòrán duən, v swìn v biri ba, v ma kwē ba, v wú: «Á nanja, á ga yá zēn cuna lià tē, sē á jon á tiàn». ⁴¹ Ba ləgə lià tē, ba nē sēe Piyerə sugú tē, níá wa, ku twá dē Zwezi-Kərisə yiri. Yá ku mù dun tē nē, lià yí ndē mǝrù batwa nē, ba nē sùri Zwezi kwa lià tē nii nē.

Nētú tē Zwezi kwa lià tē nē wulē duən nē

(Totónan 4.32-37)

⁴² Ba yá ŋwūn ba yáá lá dē kàrà tē, Zwezi *tuntuna tē nē biri ba. Ba yá jē *nimaru, ba dē ba wodiú duən nē, yá ba jūnì Yü.

⁴³ Yü yá twá dē tuntuna tē, v tunja yogwaran dē Yü diàn mumunan zənzən. Ku mù nē pun, ba liù mama yá dəri fən. ⁴⁴ *Kərisə lià tē mama yá ken duən nē, yá ba mē won yá yí nādú. ⁴⁵ Ba yá yoli ba wiən, dē won tē mama, ba nē jē. Ku tē, ba nē yoli ba na, ba yáá tī ku ba tārà ba pa liù mama nē, ndē nētú tē ku nē mē dē wá. ⁴⁶ Ba yá ja pínú wuuu, ba dān ká pií ba kē ba kwa, ba ga wulē duən nē *Zwifə-ba Yü *diə tē wa. Yá ba yáá kun duən nē ba dii wa, ba dē *Yuu-Tiu nimaru wodiú tē, ba ga dē ba wodiú dē pupwən. Ba ga ba yokukwinan tunjə ba bicanú wa. ⁴⁷ Ba yáá bə Yü nē, lià tē mama pwíí ga poli ba yuu wa. Yá dun mama Yuu-Tiu yáá sùri lià v lià púlí tē nii nē, ba nē ken ba waa Zwezi nē, sē v jon ba ba cuna wa.

3

Gwǝnù don nī yazurə

(Totónan 4.9-22; 9.32-35; 14.8-10)

¹ Dədeni nii lugu batwa mánjá wa, Piyerə dē Zwan yá wəlì *Zwifə-ba Yü *diə tē wa, sē ba jun Yü. Ku mánjá tētē yá yí Zwifə-ba yijunú mánjá, ku nē mī ba. ² Bēe don, ba nē luri wá, dē v yí gwǝnù, dē yá wulē. Dun mama, ba yáá ja wá, ba va ba jēó Yü diə tē mímii nē, ba nē boŋə «mímii zanj», sē lià tē, ba nē zwí Yü diə tē wa, pa wá yulori wiən. ³ U mù bēe tētē nī Piyerə dē Zwan dē, ba pià, sē ba zv Yü diə tē wa, v ma lōri yulori won ba con. ⁴ Piyerə dē Zwan mama ma fin ba yíá, ba kē v yuu, ba ga swìn v con, ba wú: «Ywǝn nēba!» ⁵ Bēe tē ma ywǝn ba zən, v ga dānì, sē ba pa wá won. ⁶ Piyerə dān ma swìn v con, v wú:

* 2:33 2.33 Ka jən piú jizən vān nē yí dun bwalí.

«À ba sɛbiu jɛ, à dǎn wá pa mú kv tɛ, à nɛ jɛ. Dɛ *Nazaretɛ Zwezi-*Kɛrisɛ yiri tɛ, zàn yu nɛ, n va!»

⁷⁻⁸ U ga ja v jizɛn nɛ v van wá, v zìn. Dɛ naa nɛɔv, bɛɛ tɛ napira dɛ v nɛɛ tɛ mama dǎn, yá v ga fan v ziga yɛ nɛ, v vɛli. U twá ba nɛ, v zɔ Yu diɛ tɛ wa, v vɛli dɛ v faɲa, v ga bwi Yu nɛ. ⁹ Yá lalɔv tɛ mama ni wá, dɛ v vɛli dɛ v bwi Yu nɛ. ¹⁰ Liù mama nɛ ni wá, n yɛɔ v swíán. N yɛɔ dɛ, v mù yà nɛ jɛni Yu diɛ tɛ, «mimii zaɲv» tɛ nɛ, v lɔri yilori wiɛn tɛ. Kv kɛ lá lià tɛ zɛnzɛn. Kv yoo tɛntɛ, kv nɛ tɔn bɛɛ tɛ yira, yi yogwarɔ kv pa ba. ¹¹ Bɛɛ tɛ kúv ba Piyerɛ dɛ Zwan kwa naɲa. Kv gwári lià tɛ, ba dǎn dɛri, ba va ba kɛkari ba. Yu diɛ tɛ bwálí don nɛ, kv nɛ jɛ napakɔv, ba bonɔ kv napakɔv tɛntɛ «*Salɔmun napakɔv».

Piyerɛ sɔgv

(Tɔtɔnan 4.5-12; 2.22-36; 5.30, 32)

¹² Piyerɛ nɛ ni kv mù tɛntɛ, v swìn lalɔv tɛ con, v wó: «*Yizɛrayɛlɛ lià-ba, bɛɛɛɛ nɛ pɛn, kv ma gwári aba? Bɛɛɛɛ nɛ pɛn á mama yíá ma cɛ nɛ yuu? Á buɲa dɛ, kv yi nɛ mù diàn, nɛ à yɛɔ nɛ ka twá Yu cwɛɲɛ tɛ nɛ zɛni yiri, bɛɛ tɛ ma zàn v vɛli, naaa? ¹³ Yu tɛ, nɛ ni bara *Abɛrahámɛ, dɛ *Yizakɛ, dɛ *Zwakobɛ, dɛ nɛ ni bara-ba duɛn nɛ jun tɛ nɛ pɛn, v tɔtɔnɔ Zwezi na dun. U mù Zwezi tɛ, á tɛtɛ nɛ jun, á pa *Pilátɛ nɛ. Pilátɛ yá pià, sɛ v dɔgv wá, á ga wá sɛɛ. ¹⁴ Zwezi yá yi liù tɛ, Yu nɛ li v tún v ciɛi yiri, v ga yi cigá tiú dɛ. Dɛ kv mɛ á viga wá, á ga lɔri, sɛ Pilátɛ dɔgv lagɔv tɛ. ¹⁵ Á zigi kv tɛ nɛ, più Pilátɛ yá nɛ pià, sɛ v fwa á kálí á pa, mu tiú Zwezi ti. Yu più v bwin wá, v li tiga wa, nɛ yi lià tɛ nɛ, nɛ ni kv. ¹⁶ Bɛɛ wá tɛ nɛtɛn, á nɛ na, á yɛɔ wá, kv ga yi Zwezi yiri tɛ diàn nɛ pɛn v na yazurɛ, nɛ nɛ ken nɛ waa Zwezi nɛ yiri. Kv yi v nɛ ken v waa Zwezi nɛ tɛ, kv mù nɛ pɛn, v ma na yazurɛ míámíán.

¹⁷ Á nubia-ba, à yɛɔ dɛ, á mù dɛ á yáá tián tɛ mama yi á tun kv mù yoo tɛntɛ á lɛyɛri wa. ¹⁸ Yu dí yáá, v twá v nii *sùsùná tɛ mama nɛ, v swìn dɛ, *Kɛrisɛ wá na cǎn. Yá siún nɛ, Yu sɔgv tɛ nii dǎn súú. ¹⁹ Kv mù tɛ yiri, á vɛvɛrɛ á kwa á ma sá á cuna, sɛ v kwen v li á cuna tɛ á mù dɛ wá pwɛrɛ wa. ²⁰ Á nɛ fwa nɛv, *Yuu-Tiu wá pa aba sió máɲá. Yá v wá tun Kɛrisɛ, v nɛ kúri tɛ, v pa v bà á con. U mù Kɛrisɛ tɛ nɛ yi Zwezi. ²¹ Siún nɛ, Zwezi jɛɔ Yu *sǎn nɛ, v ma dǎnì won mama nɛ wá più kv ji, ndɛ Yu nɛ twá v nii sùsùná tɛ, ba nɛ yi v nɛ ti, v ma swìn fuɛn fuɛn. ²² *Moyizɛ swìn, v wó: «Yuu-Tiu Yu wá li v nii sùsùná á nubia tɛ wa, ndɛ à nɛ v pa aba. Á cuga sbràn tɛ mama, v nɛ wá swìn á con. ²³ Liù tɛ mama, v nɛ ba v mù Yu nii sùsùná tɛntɛ sɔgv cuga, ba wá li wá Yu lià tɛ dwíí wa».

²⁴ Yá Yu nii sùsùná tɛ mama, kv nɛ zigi Yu nii sùsùná Samiyɛlɛ nɛ, kv ja va ba duɛn tɛ, ba mama swìn dian tɛntɛ yoo. ²⁵ Á yi Yu nii sùsùná tɛ bia, yá Yu jun *nimarɔv dɛ á ni bara-ba. U swìn *Abɛrahámɛ con, v wó: «Tia yuu lià mama wá twá n dwíí nɛ, sɛ Yu fwa zɛni ba yira». ²⁶ Yu dí yáá, v tàà á mù yiri, v pa v tɔtɔnɔ tɛ nan, sɛ v fwa zɛni á yira. Sɛ Yu pa, á liù mama dǎn liwǎn v pubuɲa, v ga yá v yokɔkwɛnan».

4

Piyerɛ dɛ Zwan ziga Zwifɛ-ba yun tián, ba nɛ bɔri bɔrà, yáá con

(Matíɛ 10.17-20, 26-33; Zwan 15.20-21; 1 Piyerɛ 3.14-15)

¹ Piyerɛ dɛ Zwan yá tɛ wulɛ ba swìn lià tɛ con, dɛ *Zwifɛ-ba Yu *jonwana tɛ, dɛ lià tɛ, ba nɛ ci Zwifɛ-ba Yu *diɛ tɛ nɛ yáá tiú, dɛ *Sadɛsian-ba twi ba yi. ² Ba luɲa zàn Piyerɛ dɛ Zwan yuu zɛnzɛn, ba nɛ yá kàri lià tɛ, ba ga biri dɛ, Zwezi più v bwin, v nan tian wa tɛ yiri. Kv kàrà tɛntɛ pià kv biri dɛ, lià duɛn tɛ wá bwin, ba nan tian wa. ³ Kv yá yi dɛdɛni nii nɛ. Kv mù nɛ pɛn, ba ja ba, ba kɛ bǎn diɛ, kv ja va tɛpuri. ⁴ Lià tɛ, ba nɛ cɔgv sɔgv tɛ wa lià zɛnzɛn, ken ba waa Zwezi nɛ. Ba mama nɛ ken duɛn nɛ, ba yi ndɛ bara mùrɛ bonu nɛ.

⁵⁻⁶ Kv tia nɛ puri, Zwifɛ-ba yáá tián, dɛ ba *nɛkwɛna, dɛ Yu nii *yɛnu tián, dɛ Yu jonwana yun tián nɛkwɛna Anɛ tɛtɛ, dɛ Kayifɛ, dɛ Zwan, dɛ Alekɛzandɛrɛ, dɛ lià tɛ mama, ba nɛ dɛ jonwana yun tián dwíí tɛ wa, vɛli ba kun duɛn nɛ *Zwerizalemɛ wa. ⁷ Ba ja Piyerɛ dɛ Zwan tɛ, ba bà, ba zigi ba tɛtɛɲi wa, ba ga bwe ba, ba wó: «Kv yi bɛɛɛɛ diàn nɛ á jɛ, nɛ à yɛɔ kv yi wá tɛtɛ yiri nɛ, á twá á ma pa, gwǎnù tɛ zàn?»

⁸ Kv máɲá tɛ wa, Piyerɛ nɛ súú dɛ Yu-*Siɲu tɛ, v le ba, v wó: ⁹ «*Yizɛrayɛlɛ lià yáá tián-ba, dɛ ba nɛkwɛna-ba, zɛn kv tɛ, á bwe nɛba yozɛɲu tɛ yoo, kv nɛ tun gwǎnù tɛ yira. Á pià, sɛ á lwarɛ, kv nɛ twá nɛv, v ma na yazurɛ. ¹⁰ Kv mù tɛ yiri á mama mɛ, sɛ á lwarɛ! Sɛ Yizɛrayɛlɛ lià tɛ mama lwarɛ! Kv yi kv twá dɛ *Nazaretɛ Zwezi-*Kɛrisɛ yiri tɛ diàn, bɛɛ wá tɛ ma ziga á yáá con dɛ yazurɛ. Á paa v mù Zwezi tɛntɛ dagarɔ yuu. Yá Yu dǎn bwin wá, v li tian wa. ¹¹ Mɛ v mù yoo nɛ Yu sagɛ tɛ yá dí yáá kv swìn, v wó:

«Kapan tɛ, á mù dɛlwǎrɛ tɛ nɛ viga á dɔgv vǎn nɛ, kv mù nɛ più kv jì diɛ tɛ nigwancɛn wǎri, kv yoo nɛ cǎ.»

¹² Lɔv tɛ mɛ wa, Yu wá yiri liù don nɛ pɛn, nɛ nɛ wá twá kv tiú nɛ, sɛ Yu jon nɛba nɛ cuna wa. Kv mù nɛ pɛn, Yu twá Zwezi ciɛi nɛ, v ma jon lià nɛ ba cuna wa».

¹³ Ba nɛ dɛ, fɛn ba Piyerɛ dɛ Zwan jɛ ku yoo tɛ wa, yá ku ga gwári ba zɛni. Ku gwári ba, ba ga lwarɛ dɛ, ba yɛ lià tɛ, ba nɛ tà yɛnu tián, ba ga wà kàrà fwa. Ba lwarɛ dɛ, Piyerɛ dɛ Zwan yɛ Zwezi twaduɛn. ¹⁴ Yá ba nɛ na bɛt tɛ, v nɛ nɛ yazurɛ, v zɛga ba nii nɛ, ba wàri yoo mama ba le. ¹⁵ Ba dǎn ma pa Piyerɛ-ba nan dià tɛ, Zwifɛ-ba yun tián, ba nɛ bɔri *bɔrà tɛ wa, ba ga swɛn duɛn con, ba wú: ¹⁶ «Bɛɛɛ nɛ nɛ wá fwa dɛ bara ba tɛ? Cígá mama *Zwerizalemɛ tián tɛ mama yɛó Yɛ dián mumunan ku tɛ yoo, lià tɛntɛ nɛ fwa. Ku ba sɛgɛ, nɛ dɛ ga wàri ku nɛn. ¹⁷ Ku wá mɛ, sɛ yoo ku tɛ tàà tɛa mama, ku súri lá lià tɛ wa. Nɛ dǎn wá dù súú ba nii nɛ, ba kúò dǎn ká swɛn, ba za ku mù Zwezi tɛntɛ yɛri, liù mama con».

¹⁸ Ba dǎn ma kúò bon Piyerɛ dɛ Zwan, ba swɛn ba con, sɛ ba pa ku mɛ lá. Ba kúò dǎn ká pií, ba bon Zwezi yɛri, nɛ à yɛó, sɛ ba kári lià dɛ ku mù yɛri tɛntɛ. ¹⁹ Piyerɛ-ba ma le, ba wú: «Á tɛtɛ ywǎǎǎ ku wa, Yɛ yáá con ku mɛ, sɛ nɛ zilí á mù nii, nɛ ga yá Yɛ, naaa? ²⁰ Ku tɛ nɛ mù nɛ nɛ dɛ nɛ yíá, nɛ ga nɛ ku yoo dɛ nɛ zɛn, nɛ wàri ku nɛ nɛ cɛ, nɛ pa nɛ ba ku yoo swɛn». ²¹ Zwifɛ-ba yun tián tɛ, ba nɛ bɔri bɔrà tɛ, kúò caga ba nii nɛ, ba ga li ba ba dugv. Lalv tɛ mama yɛ ba bwi Yɛ nɛ, yoo tɛ yɛri, ku nɛ tun. Ku mù nɛ pɛn, ba yá yɛri cwɛnɛ tɛ, ba nɛ wá ti, sɛ ba ma kɛ ba cǎn wa. ²² Bɛɛ tɛ, Yɛ dián mumunv tɛ nɛ tun v yɛra, ku pa v na yazurɛ tɛ, bɛna yá dwɛ sapwile.

*Karbia tɛ lòri dián Yɛ con
(Matíə 18.19-20)*

²³ Ba zɛzɛn ba dugv Piyerɛ dɛ Zwan, ba vɛli ba nubia tɛ con. Ba vɛli ba man ku tɛ mama, *Zwifɛ-ba Yɛ *jɔnwana yun tián tɛ dɛ Zwifɛ-ba *nɛkwina tɛ nɛ swɛn ba con. ²⁴ Ba nubiduɛn tɛ nɛ cɔgv ba nii tɛ, ba zwɛɛ, yá *Kərisɛ lià tɛ mama ken ba kori yɛri nɛ, ba swɛn Yɛ con, ba wú: «*Yuu-Tiu, n mù nɛ fwa lanworɛ dɛ tɛ dɛ mvb, dɛ wiɛn tɛ mama, tɛ nɛ wulɛ tɛ wa. ²⁵ N mù nɛ twá n *Sijɛ tɛ nɛ, n ma kɛ sùrǎn tɛ tɛ nɛ nɛ bɛɛ *Davidɛ, v nɛ yɛri n tɔtɔnɔ, nii wa. V swɛn, v wú:

«Bɛɛɛ nɛ pɛn, luv dwíé tɛ mama luja ma zaɲa duɛn yun wa? Yá lià ma jɛ pubuɲi tɛ nɛ ba ziɛn? ²⁶ Tɛa yuu pɛgá ken duɛn nɛ, yáá tián boli duɛn yɛra, sɛ ba ji nɛdv, ba ma jan dɛ Yuu-Tiu».

²⁷ Cígá, *Erodɛ dɛ Ponsɛ *Pilatɛ ken duɛn nɛ tɛfaru ku tɛ wa. Ba mù dɛ luv dwíé tɛ mama dɛ *Yizərayɛlɛ lià, sɛ ba zɛgɛ n mù Yɛ cɛci tɔtɔnɔ Zwezi nɛ, n nɛ kúri, sɛ v ya Kərisɛ. ²⁸ Ba fwa ku tɛ mama, n dián tɛ dɛ n pubuɲa tɛ yá nɛ ken ku síri. ²⁹ Yá síun

nɛ, Yuu-Tiu cɔgv ba wulwan sùrǎn tɛ, sɛ n pa n *tɔntɔna tɛ swɛn n sugv tɛ dɛ bɛcadɛv. ³⁰ Bɛri n dián tɛ, sɛ n zwɛɛ lià yayuran, sɛ n dián mumunv yɛn dɛ yomilan twá n mù Yɛ cɛci tɔtɔnɔ Zwezi yɛri tɛ nɛ tɛ tun».

³¹ Ba nɛ lòri Yɛ ba zwɛɛ máǎǎ wa, bwalí tɛ, ba yá nɛ jɛn tɛ, zvuvugu. Ba mama ga sú dɛ Yɛ-Sijɛ tɛ, ba ga swɛn Yɛ sugv tɛ dɛ bɛcadɛv.

Kərisɛ lià púli tɛ nimarv yoo

(Tɔtɔnan 2.44-47; 1 Zwan 3.16-19; Likɛ 12.33; 2 Korɛntɛ tián 8.13-15)

³² Ku máǎǎ tɛ wa, ba lwarɛ dɛ, *Kərisɛ lià tɛ mama pubuɲa yá yɛ nɛdv. Ba liù mama ba swɛn dɛ, v won yɛ v mù cɛci nɛ ti. Ba mama won yá yɛ nɛdv. ³³ *Tɔntɔna tɛ swɛn Zwezi yoo ba bɛri dɛ dián. Ba bɛri dɛ, *Yuu-Tiu Zwezi pií v bwin v nan tɛga wa. Yá Yɛ v fwa pubwanv ba mama yuu wa. ³⁴⁻³⁵ Won mama yá wá ba wa liù mama mùri. Ba wa liù tɛ, v nɛ jɛ kári, nɛ à yɛó dii, v yáá ti tɛ v yoli, v ja ku kwɛnɛ, v ja bà tɔntɔna tɛ con. Ba dǎn yá tàrà sɛbiu tɛ, ndɛ ku nɛ mɛ dɛ liù mama, ba pa wá.

³⁶ Zwɔzɛfɛ, dɛ yá yɛ bɛɛ don Zwezi tɔntɔna tɛ nɛ, ken v yɛri Barənbasɛ, ku dǎn nɛ yɛri «kwinu», dɛ yá wulɛ dɛ ba. V mù Zwɔzɛfɛ tɛntɛ yɛ Levi tɛ dwíé tɛ wa liù. Ba lɛri wá Swipərə luv nii wa. ³⁷ Zwɔzɛfɛ tɛ yoli v kára, v ja ku sɛbiu tɛ, v bà, v pa tɔntɔna tɛ nɛ.

5

Ananiasɛ dɛ Safira gɛgira tɛ yoo

(Tɔtɔnan 4.35-37; Likɛ 12.1-5)

¹ Bɛɛ don yá wulɛ, v yɛri yɛ Ananiasɛ, dɛ v kan, v dɛ yɛri yɛ Safira. V mù Ananiasɛ tɛntɛ dɛ v kan ken nimarv, ba ti ba kára, ba yá. ² Ba dǎn ga li ku sɛbiu tɛ vǎn don, ba sɛgɛ, sɛ ba ma fwa ba nyiɛn. Yá ba dǎn ga ja ku giganɛ tɛ, ba va ba pa Zwezi *tɔntɔna tɛ nɛ. ³ Piyerɛ dǎn ma bwe wá, v wú: «Ananiasɛ, bɛɛɛ dɛ nɛ pɛn, n ma cɔgv *Sitana kwíə? Ku pa n kɔna kɔnkɔn, n kɛ Yɛ-*Sijɛ tɛ nii nɛ. N li sɛbiu tɛ vǎn don, n ma fwa n nyiɛn? ⁴ Kára tɛ yá nɛ wá yɛ, ka yá tɛ n mù nyiɛn, naaa? Yá dɛ ka nɛ yɛ tɛ, ka sɛbiu tɛ yá tɛ tà n mù nyiɛn, naaa? Ku yɛ nɛtɛ, n ma bún pubuɲa ku tɛ yɛri n waa con? Ku tà ləzoni con nɛ, n kɔni, ku ya Yɛ con nɛ n kɔni». ⁵ Ananiasɛ nɛ ni tɛ sùrǎn tɛ, v tua, yá mɛ v tɛn dɛ nɛ. Yá fɛn dǎn gɛn lià tɛ mama, ba yá nɛ zɛgɛ. ⁶ Balandɔra tɛ nyí ba zàn, ba pɛpɛni wá, ba ti ba ja va ba gùri.

⁷ Ku nɛ kɛɛn ndɛ lugu batwa nɛ, Ananiasɛ kan twi v zv. Yá v ga wá lwarɛ ku tɛ, ku nɛ tun ku le. ⁸ Piyerɛ ma bwe, v wú: «Swɛn cígá à con! Mɛ á kára tɛ sɛbiu nɛ nɛtɛn, á nɛ yɛ á na?» Kan tɛ ma le, v wú: «Awo, mɛ ku nii nɛ». ⁹ Piyerɛ dǎn

ma swìn v con: «Bèèèe nè pun, á ma kè ku nìmaru tontè, sè á ma pià *Yuu-Tiu Yu-Siju tē nii nē? Haya, nēn lià tē, ba nè gùri n bari tē nè, ba wulè mimii nè. Yá ba kùb wá gùri n dē». ¹⁰ Naa nēdu, dē kan tē dē tōa, ku májá tē tētē wa, Piyerè yáá nè, v tì. Balandura tē zva dē v tga, ba ma tì v dē, ba ja va ba gùri v bari tē sèpuni nè. ¹¹ Fən gən *Kerisè lià pùli tē, dē lià tē mama, ba nè nì ku yoo tētē.

Yomulan tē nè tun Zwerizalemə nə yoo (Totónan 19.11-20; Matiə 5.6-7)

¹² Zwezi-*Kerisè *tuntōna tē yá tunja Yu diàn mumunan zənzən dē yomulan zənzən, lalub tē tətəŋi wa. Kerisè lià tē mama dān yá ziga duən yáá nè, *Salbumun napakub tē dān nè. ¹³ Yá liù mama dān kùb ba lalub tē wa naŋa, v gùli ba wa. Yá lalub tē mama dān yá ga bwí ba nè zəni. ¹⁴ Bara dē kana kapupu, ba nè ken ba waa *Yuu-Tiu nè, dān yá pùli ba sùri lá. ¹⁵ Ku pa, ba dān janí yayiŋa, ba naŋa conj tē yuu, ba tunjə gədərən yuu dē sarí wa. Piyerè dān nè twi v lē, sē v yiywara tē twá ba duən mə yuu. ¹⁶ Lalub, ku nè nan *Zwerizalemə nii tun duən dē dəri ku twi dē ku yayiŋa, dē lià, *zine nè wuwah ba. Yá ba mama ga na yazurə.

Ba nə fifin Zwezi-Kerisə tuntōna tē yoo (Totónan 12.3-11; 4.5-12, 18-20)

¹⁷ Ku májá tē wa, *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián nəkwia tē, dē ba tē, ba nè wulè dē wá, ku mù nè nē yá *Sadistian-ba tē, dān zān dē wugwú. ¹⁸ Ba jün Zwezi-*Kerisè *tuntōna tē, ba kə bān diè wa. ¹⁹ Yá ku ttun nè, *Yuu-Tiu *malika twi, ka sùrú bān diè mimian tē, ka li ba, ka ga swìn ba con: ²⁰ «Á wəłə Zwifə-ba Yu *diè tē wa, á swìn suywánj tē, ku nè biri mi tē, ku nè ba zwèe Yu con». ²¹ Ba nè nì ku sugu tētē, ku jju tētē nè, ba zva Yu diè tē wa, ba ga wulè ba kəri.

Yu jonwana yun tián nəkwia tē, dē v kwa lià dān zān, ba bon yun tián tē, ba nè bəri *bərə tē, dē *Yzərayelə dwii tē wa *nəkwina tē, ba kə duən nè. Ba dān ga tun ba lià, sē ba va ba li tuntōna tē bān diè tē wa. ²² Ba lià tē dān nè vèli, ba yí lá, ba wá ba nì bān diè tē wa. Ba ma pií ba va, ba tún ba nii, ²³ ba wú: «Nə vèli, dē bān diè tē tagu, yá pamana tē, ba yá nè cigá ba nè tē, dē wulè mimian tē nè. Yá nè dān sùrú, nè wá liù mama nì bān diè tē wa».

²⁴ Májá tē wa, Yu diè tē totónbia yuu tiú tē, dē jonwana yun tián tē nè nì sùrən tētē, ba kùb yəri ku tē, ba nè wá fwa dē yoo tē, ku nè wá bə yoo tētē kwa nè. ²⁵ Liù don kùb twi, v swìn ba con, v wú:

«Á nəŋə, bara tē, á nè ken bān diè tē wa, wulə Zwifə-ba Yu diè tē wa, ba kəri lalub tē». ²⁶ Totónbia yuu tiú tē dē v kwa lià tē, dān vèli sənbnwen, ba ja ba ba ja ví. Lalub tē yá swè tuntōna tē. Yá ku yá wáá totónbia yuu tiú tē dē v kwa lià tē, ba tì dē kapana. Ku mù nè pun, ba yá dəri fən, sē ba fifin tuntōna tē.

²⁷ Ku kwa nè, ba jün tuntōna tē, ba pií ba va yun tián tē, ba nè bəri bərə tē yáá con. Yu jonwana yun tián nəkwia tē dān bwe ba, v wú: ²⁸ «Nə wá suni nè swìn á con, sē á kùb dānà ká twá dē Zwezi yurí tē, á ma kəri lalub tē, naaa? Ku nè á pa, á kərə tē sú *Zwerizalemə mama. Á dān ga pià, sē nè mù nè zün bēe tētē tun tē tal nè yun wa». ²⁹ Piyerè dē tuntōna tē duən tē dān ma le, ba wú: «Ku tà ləzwənə nii nè, nè mē, sē nè zilí. Ku ya Yu nii nè, nè mē, sē nè zilí. ³⁰ Yu tē, nè nbarə-ba tē nè jùni, nè bwín v mù Zwezi tētē, á nè paa dagarv tē yuu wa, á gu. ³¹ Yu ken wá v dun bwálí wa, v jzən* vān nè, sē v yá piú tē, v nè wá jon lià ba cuna wa. V wá san Yzərayelə lià tē nè, sē ba vovəri ba kwa ba sá ba cuna tē, sē v ma wān v kwən ba cuna tē, ba mù dē wá pwərə wa. ³² Nə ya yìən tētē, tē nè tun tē sùsùnà, nè wáá nè swìn nè biri dē, nè nì tē. Nè mù dē Yu-*Siju tē, Yu nè pun lià tē nè, ba nè zilí v nii tē».

(Matiə 5.10-12; 1 Piyerə 4.13-16; Apokalise 3.8)

³³ Yun tián tē, ba nè bəri bərə tē, nè nì tē sùrən tētē, ba sùs dē liŋa, ba dān ga pià, sē ba gu tuntōna tē. ³⁴ Yá bēe don dān yun lá, v yurí nè yí Gamalielə. V yí *Farizian-ba pùli tē wa liù, v nè yí Yu nii *yənu tiú. Ba mē yá zilí wá zənzən. V nyí v zān yun tián tē, ba nè bəri bərə tē wa, v ga pa nii, sē ba li tuntōna tē kərə wa, májá mancun.

³⁵ Ku kwa nè, v dān ma swìn, v wú: «Á cia á tētē nè, á mù lià tē, á nè ya Yzərayelə dwii tē, dē won tē, á nè pià, á tun ba mù lià tētē yura. ³⁶ Májá ku nè lē, ku tē wá dání, Tidase dē yá zān, v biri dē, v jə dun. Lià, ba nè yí ndə biənta nè, yá nè vèli ba twá v nè. Yá ba gva wá, v kwa lià tē, dē ba totónan tē mama jén lá. ³⁷ V mù tētē kwa nè, Zwidasə, v nè ya Galile tiú, dē kùb nan, gəlù tē májá wa. V dē yá kùb van lalub tē, v kə v con. V mù tētē dē tga, v kwa lià tē ga jén duən yáá nè. ³⁸ Ku mù nè pun, á swín á con siún nè, sē á dānà ká tan barə-ba tē dē con. Á mù dān yá ba, sē ba ví. Ba totun tētē nè yí ləzwənə yura ku nan, ku wá cùgə, ku jén lá. ³⁹ Yá ku dān nè ya ku nan Yu, á wəri ku á cùgə, á pa ku jén. Á cia á tētē nè, ku dān ká bà, ku ya á mù

* 5:31 5.31 Ka jən piú jzən vān nè yí dun bwálí.

də Yü nə jaŋa».

⁴⁰ Yun tián tē mama dān sēe Gamaltelə pubuŋa təntə. Ba dān pií, ba bon tuntuŋa tē, ba pa, ba mǎ ba də kafiran. Ba ga caga ba nii nē də, ba kúð kwárí, ba pií ba twá də Zwezi yúri tē, ba ma swin yoo. Kú kwa nē, ba yá ba, ba pa ba víí. ⁴¹ Tuntuŋa tē nan Zwifə-ba yun tián tē, ba nē bürí bürá tē con, ba víí də pupwən, Yü nē pín, ba na dun, ba nē dí càn Zwezi yúri nē. ⁴² Yá dún mama, Zwifə-ba Yü diè tē wa, də ba sǎn nē, ba tē wǎ kǎrà tē də Zwezi-Kərisə suywǎŋú tē sugu nē yaga.

6

Ba kúrí lià barpe, sə ba san Zwezi-Kərisə tuntuŋa nē

(1 Timote 3.8-13)

¹ Kú máŋá tē wa, Zwezi karbía tē dān pùli, ba súrí lá zənzən. Ba yá ba *Zwifə-ba tē, ba nē swin *Gerekə tē, kadənə tē yoo jələ dún mama ba nii wodiu taru máŋá wa. Kú mù nē pín, ba də dān ŋuŋwín ba duən tē, ba nē swin *Ebərə tē yuu wa. ² Zwezi-*Kərisə *tuntuŋa fuğə bələ tē dān ma bon Zwezi karbía tē mama, ba kə duən nē, ba ga swin ba con, ba wú: «Kú wǎ me, sə nē yá Yü sugu tē kǎrà nē, nē ga pií nē pa, wodirən taru nē yá nē yuu zú. ³ Nē nubía-ba, kú mù nē pín, á kúrə á waa bara barpe, ba nē swin ba liú mama yozəŋə. Ba lià təntə liú mama me, sə v yá liú tē, v nē súé də Yü-*Sijü tē. Ba lià təntə liú mama me, sə v yá wobunyien, sə nē ma kú tutuŋi təntə, nē ma zin ba. ⁴ Nē mù me, sə nē wǎni nē tni nē máŋá tē, nē kə yjuni wa, də nē kǎri Yü sugu tē, nē biri».

⁵ Kú mù yoo təntə dān yin ywání, kú pa laluv tē mama nē. Ba dān ma kúrí Etyenə. V yá beə tē, v nē ken v waa Zwezi nē zənzən, v ga sú də Yü-Sijü tē. Kú súrí Filipə, də Prəswərə, də Nukanərə, də Timon, də Parəmenasə, də Nikolasə nē. Nikolasə yá Antuswə beə don, v də nē yá zua Zwifə-ba *yijuncwəŋə tē wa. ⁶ Ba ja ba, ba va ba biri tuntuŋa tē nē. Tuntuŋa tē də ma jun Yü, ba ga tún* ba jiàn lià təntə yuu wa.

⁷ Ba dān yá swin Yü sugu tē, ba súrí lá wuu. Zwezi karbía tē nii dān pùli, ba súrí zənzən *Zwerizalemə nē. Yá Zwifə-ba Yü *joŋwana kapupu də twi, ba kə ba waa Zwezi nē, sə ba zilí v nii.

Ba nē jin Etyenə tē yoo

(Ebərə-ba 2.4; Likə 21.14-15; Zwan 15.18-21)

⁸ Yü pín v diàn tē də v pubwanv tē Etyenə nē. Kú pín v tuŋa yomlan də Yü

diàn mumunan nəfaran laluv tē tətəŋi wa. ⁹ Bara duən zàn, ba zigi v nē. Lià təntə yá yü *Zwifə-ba *jǎré diè tē, ba nē boŋə <ywəŋə, ba nē jon ba tiàn> jǎré diè tē lià. Kú mù nē yü Zwifə-ba lià duən, ba nē nan Sirenə də Alekazandəri. Ba mù də Zwifə-ba, ba nē nan Silisi luv nii tē wa, də Azi nagwanaa tē wa, dān tütüni də Etyenə. ¹⁰ Etyenə yü wobuŋa tē, Yü-*Sijü tē nē pín wǎ nē, v ma swin. Yá kú dān pín ba wǎri ba le. ¹¹ Ba dān ma ga ba vwín lià, sə ba mù lià təntə dān nē swin ndə: «Nē mù ni də, Etyenə swin sulwan, v zigi *Moyizə də Yü nē». ¹² Ba dān twá nətə, ba sú laluv tē, də Zwifə-ba *nəkwina tē, də Yü nii *yənu tián tē, ba kə v nē. Ba ma ja Etyenə, ba ja va yun tián tē, ba nē bürí *bürá tē yáá con. ¹³ Ba taní lià, ba nē wǎ kuni kunkun, ba kə v nii nē, ba ja vu. Kunkuna təntə dān nē swin, ba wú: «D mù beə təntə nē swin sürən, máŋá mama, v ma ziga nē Zwifə-ba Yü *diè tē də Yü *nii tē nē, v nē pín Moyizə nē. ¹⁴ Nē ni də, v swin də, v mù *Nazaretə Zwezi təntə wǎ cügü Yü diè tē, v ga lwǎn Yü nii tē, Moyizə nē pín nəba tē».

¹⁵ Lià tē mama, ba yá nē yü yun tián tē wa, ba nē bürí bürá, yá dān fin Etyenə yuu wa. Yá ba ni də, v yáá tē nyin ndə *malika yáá nē.

7

Etyenə nii tuŋa

(Tottonan 6.9-15; Ebərə-ba 11.23-29; Zwan 5.45-47)

¹ *Zwifə-ba Yü *joŋwana yun tián nəkwia tē bwe Etyenə nē, v wú: «Mə yièn tē neə nē nətən cígá?» ² Etyenə ma le, v wú: «Á nubía-ba, də à nyina-ba, á cuga nē! Yü tē, v jə dun, nē nan nē nibeə *Abərahámə nē. Kú máŋá tē wa, də v wulə Mezopotami nagwanaa wa, v tē wǎ vəli, sə v jəñ Aran nē. ³ Yü swin v con, v wú: «Nan, n ga yá n luv nii, də n dwii tián, sə n ga va luv nii tē wa, à nē wǎ biri mú». ⁴ Abərahámə ma nan Kalədə, v va v jəñ Aran nē. V nyina tian kwa nē, kú bwalí təntə wa, Yü dān pín v nan Aran, v bǎ luv nii kú tē nətən wa, á nē wulə kú wa zən. ⁵ Kú máŋá tē wa, Yü wǎ wǎ bwalí pín, sə v tni kú. V wǎ bwalí tətə pín, sə v tni v naa kú wa. Kú ya Yü kǎn nikana mù də, v wǎ pa kú luv nii təntə Abərahámə də v dwii tē nē, v nē wǎ kə luv wa. Abərahámə yá ga tē ba biú jə. ⁶ Á nəŋə kú tē, Yü nē swin: «Abərahámə dwii tē wǎ jəñ luv nii don nē. Ba wǎ jì luv nii təntə ywəŋə, yá ba wǎ dé càn bina biənta. ⁷ Luv tē, ba nē wǎ yá kú tián ywəŋə, à mù Yü nē wǎ bürí

* 6:6 6.6 *Zwifə-ba nē yáá tún ba jiàn lià yun wa, sə kú biri də, ba ken yuywanu ba yuu wa, nē á yàé, sə kú biri da, ba pín ba Yü nē.

ku bürä. Ku mù tontè kwa nè, ba dän wá bà, ba fwa yijunü bwálí ku tè wa, à nè dí yáá à kàn ku nii dè ba». ⁸ Yü dän ma kàn nikanü dè Abèrahame. Ku mumunü nè ya bæe *gwøñø tè. Ku mù nè pun, Abèrahame ma goñi v biü *Yizakø, v luri dtan nana dtun nè. Yizakø dè nè luri *Zwakøbø, v dè goñi wá. Zwakøbø dè goñi v bia fugø bæle tè, ba nè yi nè nìbara fugø dè bæle tè.

⁹ Nø nìbara-ba tè jun wøgwø dè ba nyánü Zwøzefø, ba ma yè wá lià yuu wa, ba nè vèli *Ezwpøtø luv nii. ¹⁰ Yü dän yin dè wá. U li wá v wøwulv mama wa. Yü pun v na pubwøv dè wøbøña Ezwpøtø piü *Farawon yáa con. Farawon li Zwøzefø v tún, sè v tün Ezwpøtø luv nii, dè v diè tè v ywän tè yuu. ¹¹ Nìan dän twi tè zø Ezwpøtø luv nii tè, dè Kanan luv nii tè mama wa. Ku yin cànzøzø, nè nìbara-ba tè dän yá kùb ba won na ba dé. ¹² Zwakøbø nè ni dè, muna wulø Ezwpøtø nè, v tontøn v tun nè nìbara-ba tè naa nødu. ¹³ Yá ba nè vèli nœ bæle tè nii nè, Zwøzefø pun v nubia tè lwarü wá, Farawon dè dän lwarü Zwøzefø dwíí tíán tè. ¹⁴ Zwøzefø dän ma tun v pa, ba ja v nyina Zwakøbø dè v diè lià, ba nè yí sapwitwa dè fugø dè bonu, ba bà. ¹⁵ Mø nøtv nè, Zwakøbø vèli Ezwpøtø. Yá mæ lá nè, v tìga. Nø nìbara tè dè mama tìga lá nè. ¹⁶ Ba zün ba tìga tè, ba jø va Siswemø nè, ba gürì løbøri tè wa, Abèrahame yè dè sèbiu Emørø bia tè con Siswemø nè.

¹⁷ Yá máñá tè wa, Yü nikanü tè, v nè kàn dè Abèrahame nii nè, bwøle, sè ku sù, nè dwíí tè dän püli zønzøzø Ezwpøtø nè. ¹⁸ Ku kwa nè, piü don dè kùb jon pàri tè, v nè wá Zwøzefø yøni. ¹⁹ U mù piü tontè dän nè tun yá swian nè dwíí tè yira. U dän fifin nè nìbara-ba tè, v pa, ba vi ba bisini ba duga, sè ku pa ba ti. ²⁰ Ku máñá tontè wa nè, ba luri Moyizø. U yi binanuvü Yü yíá yuu. Ba kuni wá càni batwa v nyina diè tè wa. ²¹ Máñá tè wa, ba nè dugv wá, Farawon búa ni wá, v ti v ja va, v kuni, ndø v tètø bilvra nè. ²² Ezwpøtø tíán wøbøña tè nè, ba ma kwè wá. Moyizø yi diàn tíú, ku twá dè v nii svø dè v tutunœ nè.

²³ U buna sapwilø nii nè, v ken sirí, sè v va v nubia *Yizørayelø lià tè con. ²⁴ U ni Ezwpøtø tíú don dè, v wulø v fifin v dwíí tè wa liü don. Yá v dän gva Ezwpøtø tíú tè, sè v ma wäni v jon v nubiu tè, Ezwpøtø tíú tè yá nè fifin. ²⁵ U yá bønø dè, v nubia Yizørayelø lià tè yá wá lwarü dè, ku wá twá dè wá, sè Yü ma jon ba. Yá ba wá ku lwarü. ²⁶ Ku tia nè puri, v kùb ni Yizørayelø lià tè bæle, ba wulø ba mà duøn, v ma kùb

pià, sè v kwèe ba. U dän ma swin ba con, v wó: «À dabara-ba, á yi nubia, bæeèe nè pun, á dè ma fifin duøn?» ²⁷ Yá ba liü tè, v nè fifin v don tè, yugu Moyizø, v ga swin, v wó: «Wää nè tún mü, sè n ya piü, sè n bürì bürä nè yuu wa? ²⁸ N pià, sè n gv à dè, ndø n dtun nè gva Ezwpøtø tíú tè, naaa?» ²⁹ Ku svø tontè pun Moyizø dæri, v va Madian nagwanaa wa. U luri bia bæle, ku luv nii tontè wa.

³⁰ Ku buna sapwilø nii nè, *malika nan v nè, kasco lanworu tè wa, *Sinayi paan tè yuu, manvoo ku nè jø tuni wa. ³¹ Ku yiri tè gwári Moyizø. U dän ma va, sè v ywän ku v lwarü. U dän ma ni *Yuu-Tiu kori, ku nè wó: ³² «À yi Yü tè, n nìbara-ba tè nè jünì! Á yi Yü tè, n nìbara Abèrahame, dè Yizakø, dè Zwakøbø, ba nè jünì!» Moyizø dän vüvaga, yá v kùb ba wudv jø, sè v ywän. ³³ Yü-Tiu dän ma swin v con, v wó: «Li n natura tè n nœ nè! Bwálí tontè, n nè zìga lá, yi à mù tètø bwálí. ³⁴ Á ni wøwulv tè à lià tè wulø ku wa Ezwpøtø nè. Á ni ba yinøg kwirø tè. Yá à cuø, sè à jon ba ba cànzø tè wa. N dän bàá síun nè, à wá tun mü Ezwpøtø nè.»

³⁵ Etyenø ma kùb swin v síri lá, v wó: «U mù Moyizø tontè, ba yá ten, ba ga swin, ba wó: «Wää nè tún mü, sè n ya piü dè n bürì nè bürä?» Mø v mù nè Yü tun, sè v yá piü, dè v li ba ba cànzø wa. Ku twá dè malika tè, v ni tuni tè wa, sanju. ³⁶ U mù nè li ba Ezwpøtø luv nii tè wa. Ku twá dè v nè tun yomlan dè Yü diàn mumunan yìan, Ezwpøtø luv nii tè wa, dè «muv nœstian*» tè wa, dè kasco lanworu tè wa buna sapwilø. ³⁷ Mø v mù Moyizø tontè nè swin Yizørayelø lià tè con, v wó: «Yü wá li á wa liü, sè v yá Yü nii *sòsòndø, ndø à mù nè.» ³⁸ Máñá tè nè, Moyizø nè yin dè Yizørayelø piü tè kasco lanworu tè wa, v nè yin dè nè nìbara-ba tè, v ga ya dè malika tè. U mù con nè malika tè swin Sinayi paan tè yuu wa, v ga jon Yü svøv tè, ku nè pun mü v pa nøba.

³⁹ Nø nìbara-ba tè yá ba pià, sè ba zilí v nii. Ba vüga wá, ba wøbøña ga piü, ku wulø Ezwpøtø luv nii nè. ⁴⁰ Ku mù nè pun, ba swin *Arøn con, ba wó: «Fwa yia, n pa nøba, sè tè yá nè yáá. U mù Moyizø tontè, v nè pun, nè nan Ezwpøtø luv nii tè wa, nè kùb yèri ku tè, v nè jigø.» ⁴¹ Ku mù dtan tontè wa, ba fwa wøñwanv, ku nè nyin ndø nabø nè, ba ga gv wien, ba ma fwa *jonjü ku mù wøñwanv tontè yuu wa. Ba dän ga jwe ku mù won tontè yiri, ba tètø nè fwa. ⁴² Yü ma wøvøri v kwa, v ma

* 7:36 7.36 Máñá tè wa, Moyizø nè li Yizørayelø lià tè Ezwpøtø luv nii tè wa, mæ «muv nœstian» tè wa nè Yü pun, ku níá tè pwèe duøn wa, tè ga yá cwøñø, tè pa, ba kœen tia nœkuru wa, ba va Kanan luv nii. Ku muv tontè wa nè Farawon kwatara tè mé, máñá tè wa, ba nè dtun Yizørayelø lià tè, sè ba ja.

te ba, v ga yá ba, ku pa, ba dán jùní yícau dè càná dè kacilace tē, lanworu tē wa. Yoo tēntē púpúní Yú sagí tē wa, ku twá dē Yú níi sùsùná tē, ku wú:

«Yízarayelè lià-ba, á bina sapwilè tē me kasoo lanworu tē wa, á fwa jonè, dè á gwi váná, á pín nē, naaa?»⁴³ Ku yí á zín yú Moloké† gansili tē, dè á yú Ronfan kacilaco tē, á tētē nē fwa. Tē mù kunkun yíá tēntē mama yí á tētē nē fwa, sè á bu tē nē. Ku mù nē pín, á dán wá pa, á va á galí *Babilonè luv níi yuu».

⁴⁴ Kasoo lanworu tē wa, á nūbara-ba yá jín Yú *wulu gansili tē. Ku yí ku fwa ndè nētū tē, Yú nē swín Moyizè con, sè ku fwa, ndè Moyizè tētē nē ní ku yíri tē. ⁴⁵ Nē nūbara tē, ba dè nē kùú púó ba kwa, dè nē kùú jon ku mù gansili tētē, ba zín, máná tē wa, Zwozuwe dè nē kùú yín ba yáá tíú, ba ja bà luv níi ku tē wa. Yú ma san v ta luv níi tētē tíán, v dúní ba yáá con. Yú wulu gansili tē yín bwálí ku tē wa, ku ja va ku yí piú *Davidè pàrí tē máná. ⁴⁶ Davidè ní yuywanjv Yú yáá con, v dán ma lóri cwèhè, sè v lwá bwálí v kè Zwakobè Yú‡ tē lá nē. ⁴⁷ Yá ku yí *Salòmùn nē lwè diè tētē.

⁴⁸ Yú tē, v nē wulè ban ban, ga ba diè tē, lèzwèhè nē lwè, wa yaní. Yú níi sùsùndè swín dè, Yúu-Tíu swín, v wú:

⁴⁹ «Lanworu tē nē yí à padav, yá tia tē mù yí goli, à naa cici kè tún bwálí. Bakun diè yíri nē, á wáá á lwè, á pín nē? Bwálí kukwa wa nē, à wáá à pèni, à síí? ⁵⁰ Ku tà à mù nē fwa won mama, naaa?»

⁵¹ Á mù, á yí lià tē, á yí vlv lià. Á mantia á gwèhè bēē. Yá á waa tē dè á zian mù ba Yú svgu tē sèe, Yú-*Sínjū tē nē swín á con. Á dè á nūbara-ba tē nē yí won nēdv. ⁵² Yú níi sùsùná tē wa, ba wá tētē nē, á nūbara-ba tē nē wá fifin? Lià tē, ba nē dí yáá ba swín cigá tíú§ tē túrí tē yoo, á nūbara-ba tē nē gva ba. Yá mē ku liú tētē, á dè kùú gígira á gv. ⁵³ Á mù yí lià tē, á nē twá dè malke, á ma na Yú *níi tē, v nē pín Moyizè nē. Yá dè ku nētū me, á wá ku níi tētē zili».

Ba dli Etyenè dè kapana ba gv

⁵⁴ Etyenè nē tún v níi wuuu, v va v zwèe. V sùrán tē ma pín, ba bicaní sú dè lūja v yuu wa. Ba ga vwa ba nipuru. ⁵⁵ Etyenè, súé dè Yú-*Sínjū tē, v zín v yáá v kè lanworu tē wa, v ga na Yú dun tē, dè Zwezi v zàn v ziga Yú jizèn vàn nē. ⁵⁶ V

ma swín, v wú: «Á cvga, à na lanworu tē ku sùrí, yá *Lèzwèhè-Biu* tē ziga Yú jizèn vàn tē yuu».

⁵⁷ Ba mama dán ma mà cèrí zègè zègè ba sun ba zian, ba ga gàrí duan v yuu wa. ⁵⁸ Ba túri wá, ba ja nan tiv tē níi nē. Ba dán ga wulè ba dli wá dè kapana, sè ba gv. Balanduru don, v yúri nē yí Solè† nē cigá lià tē, ba nē dli Etyenè, ganan nē. ⁵⁹ Máná tē wa, ba nē wulè ba dli wá dè kapana tē, Etyenè lóri Zwezi, v wú: «*Yuu-Tíu Zwezi, jon à sínjū tē n kè n con». ⁶⁰ V ga jèñ v nadwana yuu, v bubwi, v wú: «Yuu-Tíu, dán ká jèlè cvna tē tē, n kè ba yuu wa». Etyenè nē swín tē sùrán tētē, v zwèe kwa nē, v mu zwèe.

8

¹ Solè dè yá buri dè, Etyenè mē tian.

Solè nē fifin Kèrisè lià púli tē yoo
(Totnonan 11.19-21; Filipè tíán 1.12-14; Zwan 6.70)

Ku dun tētē nē, ba dán fifin *Kèrisè lià púli tē mama, ku nē wulè *Zerizalè mē wa. Ba mama dèri ba pwèe duen yáá nē, ba yá tà Zwezi-*Kèrisè *tuntuna tē cici. Ba dèri ba va Zwide nagwanaa tē dè Samari nagwanaa tē mama wa. ² Bara-ba nē zili Yú níi zèni tí Etyenè, ba gùri, ba ga kwi zènzèn v yúri. ³ Solè mù dán yí v kèni diàn, sè v cùgè Kèrisè lià púli tē. V twá dii dè dii wa v vèli, v ma janí bara dè kana, ba nē ken ba waa Zwezi nē, v pa ba kèni bán diè. ⁴ Ba tē, ba nē dèri ba pwèe duen yáá tē, dán tē swín Zwezi-Kèrisè svywánjv tē, bwálí tē mama, ba nē vèli.

Filipè swín svywánjv tē Samari nagwanaa wa

(Zwan 4.1-42; Totnonan 1.8)

⁵ Filipè vèli v zv Samari nagwanaa tē tifarv tē wa, v wulè v swín Zwezi-*Kèrisè svywánjv tē. ⁶ Laluv tē mama, ku nē kun duen nē, níi yá yí nēdv, ku ma cvga Filipè svgu tē zèni zèni dè waa nēdv. Lià tē yá nèñ, ba ga na Yú diàn mumunan tē, Filipè nē tujá. ⁷ Cígá, *zinè nan, tē yá lià zènzèn nē dè tē bubwi. Yá gwanan zènzèn yayuran zwèe. ⁸ Ku yín pupwèhè nēfarv ku mù tifarv tētē wa.

⁹ Bèe don yá dí yáá, v wulè ku tifarv tē wa, v yúri nē yí Simon. V dè yá pín dun v tíán nē, v yá fwa jinè mōri, v ma gwáí Samari laluv tē zènzèn. ¹⁰ Ku yá nē zigi bisumabii nē, ku ja va ku yí bazunan nē, ba kama míámíán yá twá v nē, dè ba swín, ba wú: «D tē mù yí Yú diàn tē

† 7:43 7.43 Molokè dè Ronfan yí wonwanan. Fuèn lià tē, ba yá nē wulè Kanan luv níi tē wa, yá nē jùní tē. ‡ 7:46 7.46 Ku yí *Zwifè-ba Yú *diè. Wièn tē mama, tē yá nē wulè Yú wulu gansili tē wa, ba ken tē mama Yú diè tē wa. § 7:52 7.52 Liú tētē nē yí Zwezi. * 7:56 7.56 Liú tētē nē yí Zwezi. † 7:58 7.58 Solè jè yúri don, ku nē yí Pola.

tətə, ba nə bonɔ «dìàn nəfaru.»¹¹ U yà gwári ba, máná kú nə dari də v jìnəmorì tɔtɔnɛ tə. Kú mù nə pɪn, ba yà twá v nə.¹² Yá Filipə dǎn twí, v swìn Yú pàrì tə, də Zwezi-Kərisə yúri tə yoo, v burí ba. Kú mù nə pɪn, bara də kana mama dǎn píí ba yá jìnəmorì tə, ba kə ba waa Zwezi sɔywǎǎǔ tə nə, ba ga pa, ba lə ba níá wa, kú twá də Zwezi-Kərisə yúri tə.¹³ Simon də tətə ken v waa Zwezi nə. Yá ba ga lə wá níá tə wa, kú twá də Zwezi-Kərisə yúri tə. U dǎn zɪga Filipə səpuni nə, kú ga gwári wá zənzən, v nə na Yú dìàn mɪmnan də dìàn wiən, tə nə tɔŋa tə yúri.

(Tɔtɔnan 19.5-6; 1 Timote 6.9-10; Matie 6.24)

¹⁴ Zwezi *tɔtɔna tə, ba yà nə wulə *Zwerizalemə wa, dǎn nə nì də, Samari tíàn sèe Yú sɔgɔ tə, ba dǎn tɔn Piyerə də Zwan lá nə.¹⁵ Ba də nə vɛli, ba yí Samari tíàn tə, ba lɔrì Yú ba pa ba, sə Yú-*Sínju tə wǎnì kú cú ba yun wa.¹⁶ Kú yà tə wá ba liù yuu wa cwí, kú ya Filipə ləgə ba níá wa, *Yuu-Tíu Zwezi yúri nə cíci.¹⁷ Piyerə də Zwan dǎn ma tún* ba jìàn ba yun wa, Yú-Sínju tə ga cú ba yun wa.

¹⁸ Máná tə nə, Simon nə nì də, Yú-Sínju tə ya kú twá Zwezi-Kərisə tɔtɔna tə jìàn ka tún yuu wa, kú ma nì, v pɪn ba səbiu.¹⁹ U ga swìn, v wú: «Á pɪan dìàn tə tə à də nə, sə liù tə mama, à də nə tún à jɪn v yuu wa, sə Yú-Sínju tə cú kú tíú yuu wa.»²⁰ Piyerə dǎn víga səbiu tə, v ga swìn v con, v wú: «Yú wá cɔgò n mù də n səbiu tə mɛ, n nə bún də Yú tarpɪn tə wáá kú yə də səbia tə yúri.²¹ N tori tɛlɛ yoo kú tə wa, kú ga tà n yáá con yoo. N pubɔŋa tə ba cígá nə twá Yú yáá con.²² Vəvəri n kwa, n ma sá n cuna tə, sə n yá n wulɔŋv tə, sə n lɔrì Yú-Tíu də, kú nə wáá, sə v kwɛn n cuna tə n mù də wá pwərə wa, n pubɔnkɔkwɔn kú tə yúri.²³ Á na də, n waa tə lwara zənzən, n ga yí kɔnkɔn yìèn yonju.»²⁴ Simon ma swìn, v wú: «Mə á tətə lɔrì Yú á pa nə, sə tə tə mama á nə swìn tə, nədv tətə dǎn ká yí nə.»

²⁵ Piyerə də Zwan dǎn kàrì Yú-Tíu sɔgɔ tə, ba burí Samari tíàn nə. Kú kwa nə, ba bələ tə píí ba va Zwerizalemə. Ba nə ma virí, ba tə swìn sɔywǎǎǔ tə ba burí Samari tɔbii zənzən wa.

Filipə pɪn, Etiyopi bɛɛ don lwari sɔywǎǎǔ tə

²⁶ Dɪn don nə, *Yuu-Tíu *malika twí, kú swìn Filipə con, kú wú: «Zàn, n va luv jɪzən saparu yuu, sə n tí kasɔɔ cwəŋə tə,

ka nə nan *Zwerizalemə nə, ka vɛli Gaza.»²⁷ Filipə zàn v vɛli, də nəñ Etiyopi† tíàn batana nə, v nə yí ba luv níí tə kapɪv minisə. Kapɪv tə yúri nə yí Kandasə. U mù batana təntə yà nə ywǎǎǔ kapɪv tə wiən tə mama yuu, tə kwənə nə dáá. U mù bɛɛ təntə yà vɛli Zwerizalemə, v jun Yú.²⁸ U dǎn jəó v səsən tərəkə wa, v píí v ma virí, v ga kàrì Yú sagɔ tə wa, Yú níí *sùsùndə *Ezayi nə púpúnì.²⁹ Yú-*Sínju tə swìn Filipə con: «Vɛli v boli səsən tərəkə kú tə yura.»

³⁰ Filipə dəri v boli kú yura, v nì Etiyopi minisə tə nə kàrì Yú níí sùsùndə Ezayi púpúná tə. U dǎn ma bwe wá, v wú: «N nəñ kú tə, n nə kàrì, tə dèñ?»³¹ Minisə tə ma le, v wú: «Á wá fwa nətə, à ma nì kú dèñ, də liù nə wá à nə san?» U ma bon Filipə, v pa, v bà v zɔ səsən tərəkə tə wa, v jəó v səpuni nə.³² Sagɔ tə wa bwálí tə, minisə tə yà nə kàrì tə nə, yí kú tə:

«Ba jɪn wá ndə piə nə, ba ja va nangɔra diə wa. U yí ndə *pabiə nə ka níí nə ba swìn, də ba nə swə ba finí‡ ka kɔran də. U wá v níí súrí.³³ U dí cǎn də yinəgə mama. Yá tə mama wa, ba tə wá wá cígá pɪn. Wáà nə wá man, v burí v máná lià tə, sə ba ma lwari yoo dèñ? Ba li v mù mu luv kú tə wa.»

³⁴ Minisə tə dǎn tə ma swìn Filipə con, v wú: «Á lɔrì mú, Yú níí sùsùndə tə yí wáà tətə yoo nə v swìn nətɔ? Kú yí v tətə, nə à yəó kú yí liù don yoo?»³⁵ Kú máná təntə wa, Filipə dǎn twá kú púpúná təntə nə, v ma swìn Zwezi sɔywǎǎǔ tə, v burí minisə tə nə.³⁶ Ba vɛli wuuu, ba va ba yí yáá, də nəñ, níá nə. Minisə tə ma swìn, v wú: «Nəñ níá nə, bɛɛɛ dǎn nə cígá, sə n li nə níá tə wa kú twá də Zwezi-*Kərisə yúri tə?»³⁷ [Filipə swìn, v wú: «Də n nə ken n waa mama, kú yoo təntə wáá kú tɔŋa». Minisə tə ma píí v le, v wú: «Á ken à waa də Zwezi-Kərisə yí Yú-Biu».]

³⁸ Minisə tə pɪn, v səsən tərəkə tə zɪgɪ. Filipə də minisə tə cúé, ba mù bələ tə zɪ níá tə wa, Filipə ma lə minisə tə níá tə wa, kú twá də Zwezi-Kərisə yúri tə.³⁹ Máná tə nə, ba nə píí ba nan níá tə wa, Yú-Tíu Sínju tə tí Filipə, yá minisə tə kúú ba wá na. Yá v súé də pupwən, v ga tí cwəŋə, v virí.⁴⁰ Yú-Sínju tə ken Filipə Azotə nə. U zɪgɪ Azotə, v twá tɪfaran duən wa, v va v nan Sezare. U dǎn ga swìn sɔywǎǎǔ tə tɪn tə mama wa, v nə twá tə wa.

* 8:17 8.17 *Zwifə-ba nə yáá tún ba jìàn lià yun wa, sə kú burí də, ba ken yuywanju ba yuu wa, nə à yəá, sə kú burí də, ba pɪn ba Yú nə. † 8:27 8.27 Etiyopi yí kú wulə ləzwənzəwənən luv wa, ba nə bonɔ Afərikə. Mə Etiyopi yúri nə ba lwǎn ba bonɔ Sudan. ‡ 8:32 8.32 *Zwifə-ba luv níí wa, də luv níé duən wa, ba yáá finí pee kɔran, ba ma swí ganan.

9

Zwezi biri v tiàn Solè nè

(Totvnan 22.3-16; 26.9-20; Galasi tiàn 1.11-16)

¹ Mánǵá don wa, Solè mù yí v tò wulè v fifin *Yuu-Tiu karbia tē, v ga pià ba gurí. U dàñ vèli *Zwifè-ba Yü *jonwana yun tiàn nèkwia tē con. ² U lòri, sè v pa saga v mù Solè nè, v nè wá biri Zwifè-ba *jéré dii tē wa, tē nè wulè Damasè nè. Solè pià, sè ba lwarí dè, v jè cwènjè, v nè nì lià, ba nè zua Zwezi cwènjè tē wa, ku nè yí bara, nè à yèé kana, sè v vwa ba, v jè bà *Zwerizalemè wa.

³ Mánǵá tē wa, v nè wulè cwènjè tē wa, dè v dàñ yà bwèlè Damasè, naa nèdu, dè poni nan yí nè, ku pipili ku kíkari wá. ⁴ U tua tia, v ga nì kori, ku nè swìn v con, ku wú: «Solè, Solè, bèèè nè pín, n ma fifin nè?» ⁵ U dàñ ma le, v wú: «N mù nè yí wàà, Yü-Tiu?» Yü-Tiu dàñ ma swìn, v wú: «À mù nè yí Zwezi tē, n nè fifin. ⁶ Zàn yí nè, sè n va tifarú tē wa, ba wá biri mú ku tē, n nè mè, sè n fwa. ⁷ Bara tē, ba nè yà kwé wá tē mù, yí ba ziga cùrù. Ba nì kori tē mù, yà ba dàñ nè wá liù mama nì. ⁸ Solè nýí v zàn yí nè, v yíá tē súrí, yà v dàñ nè bá won mama na. Ba jun v jun nè, ba ga van wá, ba ja va Damasè. ⁹ U fwa dian batwa, dè v tē ba lá na. U ba dó, v ba nywìn.

¹⁰ Ku tiv tontè tètè wa, Zwezi karbiu don dè yin Damasè nè, v yiri nè yí Ananiasè. Yü-Tiu biri v tiàn wá, v ga swìn v con, v wú: «Ananiasè!» U ma sèe, v wú: «Nèñ à nè, Yü-Tiu!» ¹¹ Yü-Tiu dàñ ma swìn v con, v wú: «Zàn, n ti cwènjè tē, ba nè bonjè <cwèmjè nè mènè> tē, n va Zwidasè sàñ nè! Vèli, n pià bèe don, v yiri nè yí Solè. U yí Tarèsè tíú. U wulè v jònè Yü. ¹² À pín, v na bèe don, v yiri nè yí Ananiasè. U mù bèe tontè twi v zv, v ga tún v jun v yuu wa, sè v yíá tē pií tē na lá». ¹³ Ananiasè ma le, v wú: «Yü-Tiu, à nì bèe tontè yìèn lià zènzèn nè swìn dè, v fwa lià tē yira, ba nè yí n mù nè ti, Zwerizalemè nè. ¹⁴ Yá Yü jonwana yun tiàn tē ken diàn v jun wa yèbè, sè v vwa lià tē mama, ba nè yí n mù Yü-Tiu nè ti». ¹⁵ Yá Yü-Tiu tē pií v swìn, v wú: «Vèli, v mù bèe tontè yí à kúrú wá à li, sè à ma tún. U wá biri à yiri tē dwíé tē mama luv mama wa, pèégá yáá con, *Yüzarayelè lià tē yáá con. ¹⁶ Yá à dàñ wá biri wá càñ yiri tē mama, v nè mè, sè v dé à yiri».

¹⁷ Ananiasè dàñ ma nan v víí. Mánǵá tē wa nè, v nè vèli v yí, v zua diè tē wa. U tún v jun Solè yuu wa, v ga swìn, v wú: «Solè, à nubiu, Yü-Tiu Zwezi tē, v nè nan n nè cwènjè tē wa, dè n ma biàn tē, v mù nè tun nè, sè n yíá tē ma wání tē pií tē

na lá, sè n sú dè Yü-*Sinju tē». ¹⁸ Ku mánǵá tē tètè wa, ku fwa ndè wìèn puran nè nan Solè yíá tē wa, tē tv. U yíá tē dàñ ga na lá. U ma zàn, v pa, ba lè wá nía wa, ku twá dè Zwezi-*Kerisè yiri tē. ¹⁹ Ku kwa nè, v dí wodiu, yá v diàn dàñ pií tē bà.

Solè swìn suywánú tē Damasè wa

Solè yin dè Zwezi karbia tē, ba yà nè wulè Damasè nè, ndè dian bagalı nii nè. ²⁰ U zàn lala, v swìn Yü svgu tē, *Zwifè-ba *jéré dii tē wa, v biri dè, Zwezi yí Yü-Biu. ²¹ Lià tē mama nè nì Solè sùrán tē, ku gwárí ba, ba dàñ ga swìn, ba wú: «Ku tà bèe wá tē, yà nè fifin lià tē, ba nè bonjè Zwezi yiri tē *Zwerizalemè wa, naaa? Mè ku nè tà v yà twi yèbè, sè v kúv vwa ba duèn, v ja va Yü *jonwana yun tiàn tē yáá con, naaa?»

²² Ku mánǵá tontè wa, Solè diàn dàñ nè kwen tē súrí, wuuu. U vuvugè Zwifè-ba tē, ba nè wulè Damasè wa, v biri dè, Zwezi nè yí *Kerisè.

Solè vèli Zwerizalemè dè Tarèsè

(2 Korèntè tiàn 11.32-33; Galasi tiàn 1.18-24; Totvnan 22.17-21)

²³ Ku dàñ vèli, ku yí mánǵá don wa, *Zwifè-ba yun tiàn tē ken nimaru, sè ba gu Solè. ²⁴ Solè dí yáá v gigan v lwarí ba pubonja tontè. Ba dàñ yà cì mimìèn tē nè, titun dè yicav, ba ma pià wá, sè ba li v mu. ²⁵ Ku nètv dàñ pín, v karbia tē ken wá fiyafaru wa, titun don nè, ba ga twá bóré, ba cú wá.

²⁶ Mánǵá tē, v nè pií v va *Zwerizalemè wa, v kèèñ lala, v va v wulè dè Zwezi karbia tē. Ba dè mama dàñ yà dèri wá, ba yà ba buja dè, v yí Zwezi karbiu tē yiri. ²⁷ Barènasè dàñ bon wá, v kè v con, v ja wá, v ja va Zwezi-*Kerisè *tuntuna tē con. Barènasè dàñ man v biri ba ku tē, ku nè tun cwènjè tē wa, Solè ma na *Yü-Tiu. U man Yü-Tiu nè swìn Solè con nètv, dè Solè nè kàri Damasè nè pwènè pwènè dè Zwezi yiri tē. ²⁸ Ku kwa nè, Solè dè tuntuna tē dàñ vèli Zwerizalemè wa. Yá Solè swìn Yü svgu tē pwènè pwènè dè Yü-Tiu yiri tē. ²⁹ Solè swìn, v ga tótùní Zwifè-ba tē, ba nè swìn *Gerekè. Ba mù tontè mù dàñ yà pià ba li v mu. ³⁰ Lià tē, ba nè yí v nubia Kerisè yiri tē dàñ nè lwarí ku, ba ja wá, ba va Sezare ba pa v va Tarèsè.

Piyerè zwèe gwánú, v yiri, nè yí Ene, yayigv

³¹ Mè ku twá nètv *Kerisè lià púli tē dàñ ma na sié Zwide dè Galile dè Samari nagwanè tē mama wa. Ba jiàn danja tē súrí wuuu, ba ga zilí *Yü-Tiu nii, yá Yü-*Sinju tē dè dàñ sanja ba, ku pín ba púli ba súrí wuuu.

³² Piyerə yà nan v twá lá, v vèli bwálá tɛ mama, v ma nɛ lɛ̀à tɛ, ba nɛ yɛ Kərisə nɛ tɛ. U dɛ̀n vèli ba duən con, ba dɛ nɛ yà wulɛ Lida nɛ. ³³ U nɛ vèli v yí lá, v nɛ bɛɛ, v yɛ nɛ yɛ Ene. U yɛ gwánv, v yí bɛna nana, v nɛ tégó gədoɔ yuu wa. ³⁴ Piyerə ma swɛn v con, v wú: «Ene, Zwezi-Kərisə nɛ zwèe n yayigv tɛ. Zàn yɛ nɛ, sɛ n kwɛn n gədoɔ tɛ». Naa nɛdɔ dɛ Ene nyí v zàn. ³⁵ Lɛ̀à tɛ mama, ba nɛ wulɛ Lida dɛ Saron varə tɛ wa nɛ wá. Ba ma lwàn ba pubɔɲɛ tɛ, ba bə Yuu-Tiu con.

Piyerə bwin Tabita v li tian wa

³⁶ Kan don yà wulɛ Zwezi karbia tɛ wa Zwafa nɛ. U yɛ nɛ yɛ Tabita. Ku dɛ̀n nɛ yɛ «səgá». U yà tɔɲa tɔtɔnɔɲə zənzən, dɛ v fwa yɛlɔri wɛn dɛ zənzən. ³⁷ U m̀v kan tɛntə twi, v tɔ yayigv, v tɛ ku máná tɛ wa. Máná tɛ nɛ, ba nɛ swɛ wá, ba zwèe ba ja wá, ba zv ba tɛn dəyuu diɛ don wa. ³⁸ Lida dɛ Zwafa yà bwələ dɛ duən. Ku m̀v nɛ pɛn, Zwezi karbia tɛ yà nɛ dɛ, Piyerə wulɛ Lida nɛ. Ba dɛ̀n ma tɔn bara bələ v con, sɛ ba lɔri wá, sɛ v bə ba con lala, v dɛn ká dání. ³⁹ Piyerə zàn, v m̀v dɛ bara tɛ kɛ duən ba va. Máná tɛ nɛ, ba nɛ vèli ba yí lá, ba yɛn v yáá, ba ja zv dəyuu diɛ tɛ wa. Kadənə tɛ mama dɛn kɛkari Piyerə dɛ ba kwi, ba ga bɛri wá ganvwirən dɛ ganzɔran Tabita yà nɛ fwa, dɛ v nɛ yɛn dɛ ba. ⁴⁰ Piyerə dɛn ma pa lià tɛ mama nan, v ga tɔli v nadwana yuu v jɔn Yɛ. U pií v vɔvəri v yáá, v kɛ tigi tɛ con, v ga swɛn, v wú: «Tabita, zàn yɛ nɛ!» Kan tɛ sɛri v yíá, v nɛ nɛ Piyerə, v zàn v jéé. ⁴¹ Piyerə ma tɛ v jɛn v nɛ, v ga van wá v zɛn yɛ nɛ. ⁴² Piyerə yɛn Zwafa nɛ, ba nɛ yɛ Kərisə nɛ tɛ tɛ, dɛ kadənə tɛ, v ga bɛri ba kan tɛ dɛ v bwin. ⁴³ Zwafa tián mama yɛni ku yoo tɛntə, lià zənzən ga kɛ ba waa Yuu-Tiu nɛ. ⁴³ Piyerə yɛn Zwafa nɛ, v dání lá nɛ zənzən góó don con, v nɛ nɛɲɛ tɛnən, v yɛ nɛ yɛ Simon.

10

Zwezi-Kərisə svyáɲú tɛ yí lià tɛ, ba nɛ tɛ Zwifə-ba, con

(Tɔtɔnan 10.30-35; 11.13-14)

¹ Bɛɛ don yà wulɛ Sezare nɛ, v yɛ nɛ yɛ Kərəneyə. U m̀v bɛɛ tɛntə yà yɛ pamana púli don wa yuu tiú, ba nɛ boɲə ku pamana púli tɛntə Yitalhyenə*. ² Kərəneyə yɛ bɛɛ tɛ, v nɛ twá Yɛ cwəɲə tɛ nɛ zəni, v ga zilí Yɛ nii, v m̀v dɛ v diɛ lià mama. U yà pɛn yɛlɔri wɛn zənzən zɔra tɛ nɛ, v ga jɔnɛ Yɛ dɛn mama. ³ Dɛn don nɛ, ku vèli ku yí ndɛ dɛdɛni nii lugu batwa máná wa nɛ, Yɛ pɛn, v na v *malika v yíá wa pwənə pwənə, dɛ ka twi, ka zv v con. Yá ka ga

swɛn v con, ka wú: «Kərəneyə!» ⁴ U fin v yíá, v kɛ malika tɛ yuu wa, fən dɛ dɛn ga zv wá. U ma le, v wú: «Ku yɛ nɛtə, *Yuu-Tiu?» Malika tɛ ma swɛn v con, ka wú: «N yɛjɔnɛ tɛ dɛ n yɛlɔri wɛn tɛ mama, n pɛn zɔra tɛ nɛ, diɛ gá tɛ yɛ Yɛn con, ndɛ *jɔɲɛ nɛ, ku nɛ pɛn, v lií n yoo. ⁵ Síɔn nɛ, n dɛn tɔn Zwafa nɛ, sɛ Simon tɛ, v yɛ don nɛ yɛ Piyerə, bə. ⁶ U yɛ v wulɛ Simon tɛ, v nɛ yɛ góó v nɛɲɛ tɛnən tɛ, diɛ. U diɛ tɛ yɛ ku wulɛ m̀v tɛ nii nɛ».

⁷ Máná tɛ nɛ, malika tɛ, ka yà nɛ swɛn v con tɛ, vií, Kərəneyə bon v tɔtɔnbɛa bələ, dɛ v pamana tɛ wa pamánv nɛdɔ, v dɛ nɛ twá Yɛ cwəɲə tɛ nɛ zəni, v ga tɔɲa v pɛn wá. ⁸ Kərəneyə ma man won tɛ mama, ku nɛ tɔn tɛ nɛɛ v bɛri ba, v ga tɔn ba Zwafa nɛ.

(Tɔtɔnan 11.1-18; 15.7-9; Romə tián 9.25-26)

⁹ Ku tɛ nɛ pɛri, ba nan ba zv cwəɲə, ba ma vələ Zwafa. Ba vèli wuuu, ba va ba bwələ Zwafa. Ku máná tɛ wa, dɛ Piyerə diɛ gá dəyuu wa, sɛ v jɔn Yɛ. Ku yɛn lugu fugə bələ máná wa. ¹⁰ Niən dɛn jɛn Piyerə, v ga pià won, sɛ v dé. Máná tɛ wa, ba nɛ wulɛ ba fwa wodui, sɛ v dé, yiviru ti wá. ¹¹ Yiviru tɛ máná wa, v nɛ lanworu tɛ dɛ ku sɛri. Yá v na won don ndɛ gansara nɛfaru nɛ, ba nɛ vwa ku níó banɛ tɛ nɛ, dɛ ku ma cwi tɛ. ¹² Váná† yiri mama tɛ nɛ vèli dɛ nɛɛ banɛ, dɛ váná yiri tɛ mama, tɛ nɛ vèli tɛ pié ban tɛ yuu wa, dɛ zəɲé yiri mama, tɛ nɛ pɛrə yɛ nɛ, yà nɛ wulɛ gansara tɛntə nɛ. ¹³ Piyerə ma nɛ kori, ku nɛ wú: «Piyerə, zàn, n gu, n dól!» ¹⁴ Piyerə ma le, v wú: «Yuu-Tiu, à ba tɛ pià, sɛ à dé. À tɛ wá won mama dí, ku nɛ yɛ culu won, nɛ à yéə pɔpwalan won». ¹⁵ Nɛɛ bələ nii nɛ, v kúv nɛ kori tɛ: «Won tɛ, Yɛ nɛ bɛri dɛ ku mɛ, dɛn ká ywàn ku ndɛ culu won nɛ». ¹⁶ Ku fwa nɛtv nɛɛ batwa. Ku kwa nɛ, won tɛ dɛn pií, ku di yɛ nɛ.

¹⁷ Piyerə yà tɛ wá won tɛ, v nɛ nɛ, tɛ dɛn lɛwari, dɛ nɛn, bara tɛ, Kərəneyə nɛ tɔn tɛ nɛ, ba bwe Simon diɛ tɛ bwálí nɛ, ba bə ba ziga v mimí yáá nɛ. ¹⁸ Ba ga bɔri ba kɛ yɛ nɛ, ba bwe, sɛ ba jén, dɛ Simon tɛ, v yɛ tɛ don nɛ yɛ Piyerə tɛ, wulɛ yəbə tɛ nɛ.

¹⁹ Piyerə yà yɛ v tɛ buɲa won tɛ, v nɛ nɛ tɛ yoo. Yɛ *Sijɔ tɛ ma swɛn v con, ku wú: «Nɛn, bara batwa nɛ, ba bwe n bwíə. ²⁰ Zàn n cú, twá ba nɛ, n vií. Dɛn ká fwa bábíá, ku yɛ à m̀v nɛ tɔn ba». ²¹ Piyerə ma cú, v swɛn bara tɛ con, v wú: «Á nɛɲə à nɛ, à m̀v nɛ yɛ liú tɛ á nɛ pià. Bèèè yoo nɛ ja aba ku bə?» ²² Ba ma pií, ba le wá, ba wú: «Ku yɛ Kərəneyə nɛ tɔn nɛba n con.

* **10:1** 10.1 Yitalhyenə yə *Romə-ba pamana púli don yɛ. † **10:12** 10.12 Váná tɛntə yɛ *Zwifə-ba dɛrə, Piyerə dɛ ma yɛ Zwifə.

U yi pamana yuu tiú, v nɛ yi cígá tiú, v ga zillí Yü nii. *Zwifə-ba tɛ mama nɛ swɪn v yozɔŋə yoo. Yü malika nɛ cúé ka swɪn v mù Kɔrɔneyə tɛ con, sɛ v pa n bà v diè, sɛ v ma ni n sùràn». ²³ Piyerə dān ma pa ba zv, v ga pa ba bwálí.

Ku tia tɛ nɛ puri, Piyerə zàn, v mù dɛ ba kɛ duən ba víí. Lià tɛ duən, ba nɛ yi v nubɪa Kərisə yiri, ba nɛ wulə Zwafa nɛ, nan, ba kwé wá. ²⁴ Ba viru tɔpuri nɛ, ba yí Sezare. Kɔrɔneyə yà bon v dwíí tiàn, dɛ v dabazɛŋə, v dān ga dāni ba. ²⁵ Mánǎ tɛ nɛ, Piyerə nɛ twi v zv, Kɔrɔneyə zàn, v va v jóri wá, v ga tua v nɛ nɛ Piyerə yáá con, v jun wá zəni zəni. ²⁶ Piyerə ma zin wá, v ga swɪn v con, v wú: «Zàn yü nɛ, à dɛ yi ləzwənə!»

²⁷ Piyerə dɛ Kɔrɔneyə swɪn duən nɛ, v ga le, v zv diè tɛ wa. U zva v na lià, ba nɛ dáá zənzən dɛ ba jòé duən yáá. ²⁸ Piyerə ma swɪn ba con, v wú: «Á yəé dɛ, Zwifə-ba liù wá mɛ, sɛ n ja nimarv dɛ vee, nɛ à yəé, sɛ n zv v diè wa. Yá Yü dān biri à mù, sɛ à dān ká ywān ləzwənə mama, ndɛ v nɛ yi cuna liù, nɛ à yəé, ndɛ pɔpwalan liù nɛ, v nɛ wá mɛ, sɛ ba yí v yira. ²⁹ Ku mù nɛ pin, à ma wá tótúní dɛ yəbɛ túrí. Á nɛ bon nɛ tɛ, à dān pià, sɛ à bwe à jón, bɛɛɛ nɛ pin á ma tun, á pa ba bon nɛ». ³⁰ Kɔrɔneyə ma le, v wú: «Kv yi dɪan banɪa zən kv tɛ, à wulə à jùnì dɛdɛni nii lugu batwa yijunì tɛ, à diè wa nɛ. Dɛ nɛn bɛɛ nɛ, v nɛ zva gānɔ, kv nɛ pipilɪ, v nan à yáá con. U ga swɪn v wú: ³¹ «Kɔrɔneyə, Yü jon n yijunì, v ga lií n yilori wiən tɛ lió. ³² N dān tun liù Zwafa nɛ, sɛ v pa Simon tɛ, v yiri tɛ don nɛ yi Piyerə tɛ, bà. U yi v wulə Simon tɛ, v nɛ yi gɔɔ v nɪŋi tənən tɛ, diè muv tɛ nii nɛ». ³³ Á dɛ ma tun liù lala, sɛ v bà v bon mú. N dɛ nɛ twi tɛ, n fwa zəni. Síun nɛ, nɛ mama dān wulə Yü yáá con, sɛ nɛ wāni nɛ cugv won tɛ mama, Yuu-Tiu nɛ biri mú, sɛ n swɪn nɛ con».

³⁴ Piyerə dān ma swɪn, v wú: «Síun nɛ, cígá mama à dān yəé dɛ, Yü ba liù kúrí, v ma kwani v don. ³⁵ Luv dwíí tɛ mama wa nɛ, liù tɛ, v nɛ zillí Yü nii, v ga vɛli dɛ cígá, kv tiú tɛntɛ zien v mù Yü yáá con. ³⁶ Yü pin v sugv tɛ *Yuzərayelə lià tɛ nɛ, v ma dí yáá, v swɪn v biri ba dɛ, bican sié wulə Zwezi-*Kərisə con, v nɛ yi lià tɛ mama Yuu-Tiu. ³⁷ Zwan dí yáá v kàrì ka lə lià níá wa kv twá dɛ Yü yiri kàrà tɛ. Kv kwa nɛ, á yəé won tɛ, kv nɛ tun. Kv tɛ nɛ dí yáá kv tun Galile nagwanaa tɛ wa, dɛ kv tɛ nɛ tun Zwide nagwanaa tɛ mama wa. ³⁸ Á yəé nɛtv tɛ, Yü nɛ pin v Sinju tɛ dɛ v diàn tɛ Zwezi nɛ, v nɛ yi *Nazaretə tiú. U mù yà nɛ vɛli bwálá tɛ mama, v fwa zəni

dɛ v pin yazurə lià tɛ mama nɛ, ba yà nɛ wulə *Sitana wɔwalv tɛ wa. Yü yà wulə dɛ wá. ³⁹ Wiən tɛ mama, v nɛ tun Zwifə-ba luv nii tɛ wa dɛ *Zwerizalemə wa, nɛ nɪ tɛ dɛ nɛ yíá. U yi ba paa wá dagarv tɛ yuu wa, ba gv. ⁴⁰ Yá Yü dān pií v bwin wá, dɪan batwa dɪn nɛ. Yü pin v tɛ pií v nan, v biri v tiàn. ⁴¹ Kv kùb tà laluv tɛ mama nɛ, v wá biri v tiàn, kv yi lià tɛ, Yü nɛ v kúrí, sɛ ba na wá dɛ ba yíá, nɛ v wá biri v tiàn. Yü dí yáá v kúrí ba mù lià tɛntɛ. Nɛ mù yi lià tɛ, nɛ nɛ dí dɛ wá, nɛ nyu dɛ wá, v ka pií, ka bwin ka nan tɪga wa, kwa nɛ. ⁴² Zwezi nɛ pin nii nɛba, v wú, nɛ swián nɛ biri lià tɛ nɛ, sɛ nɛ pa ba yəni dɛ, kv yi v mù nɛ Yü tún, sɛ v ya liù tɛ, v nɛ buri lià tɛ, ba nɛ wulə mu wa, dɛ ba tɛ, ba nɛ tɪga dɛ mɛ buri. ⁴³ Yü nii *sùsùná tɛ mama swɪn dɛ, liù tɛ mama, v nɛ ken v waa v mù Zwezi nɛ, v wá kwen v cuna tɛ v mù dɛ Yü pwərə wa, kv twá dɛ v yiri tɛ nɛ».

⁴⁴ Piyerə nɛ wulə v swɪn tɛ sùràn tɛntɛ, Yü-Sinju tɛ cuə lià tɛ mama, ba nɛ cuga sugv tɛ, yun wa. ⁴⁵ Kv gwári Kərisə lià tɛ, ba nɛ kwé Piyerə, ba ja bà, ba nɛ yi Zwifə-ba. Kv gwári ba, dɛ Yü tarpiun tɛ, kv nɛ yi Yü-Sinju tɛ cuə lià tɛ, ba nɛ tɛ Zwifə-ba tɛ, dɛ yun wa. ⁴⁶ Ba dān yà nɛn, ba nɛ swɪn dɛ svyirə duən, dɛ ba ga bwi Yü nɛ. ⁴⁷ Piyerə dān ma swɪn, v wú: «Nɛ wáá nɛ vɪ, sɛ nɛ lə lià tɛ, ba dɛ nɛ nɪ Yü-Sinju tɛ, ndɛ nɛ tɛtɛ nɛ, níá wa, naaa?»

⁴⁸ Piyerə ma pa nii, sɛ ba lə ba níá wa dɛ Zwezi-Kərisə yiri tɛ. Kv mù tɛntɛ yuu wa, ba lori wá, sɛ v ya ba nii nɛ, ndɛ dɪan bagali nɛ.

11

Nii tɛ, Piyerə nɛ tún Zwerizalemə Kərisə lià tɛ yáá con

(Totɔnan 10; Efezə tiàn 2.11-22; Titə 2.11; 1 Timote 2.4)

¹ Kv mánǎ tɛ wa, Zwezi-*Kərisə *tuntuna tɛ, dɛ lià tɛ duən, ba nɛ yi nubɪa Kərisə yiri, ba nɛ wulə Zwide nagwanaa tɛ wa, twi ba ni dɛ, lià tɛ, ba nɛ tɛ *Zwifə-ba tɛtɛ, dɛ sɛɛ Yü sugv tɛ. ² Mánǎ tɛ wa, Piyerə nɛ pií v bà *Zwerizalemə wa, Kərisə lià tɛ, ba nɛ yi Zwifə-ba tɛ, zàn ba wulə ba caga v nii nɛ, ba swɪn, ba wú: ³ «N zva lià tɛ, ba nɛ ba bɛɛ *gonji, con. Yá n mù dɛ ba dí* dɛ duən dɛ».

⁴ Piyerə dān ti yoo tɛ nɛɛ mama, v twari kv zigɪ nɛtv, kv ma tun, dɛ kv yígúré, v biri ba nɛtən: ⁵ «Á yà wulə Zwafa wa, à jùnì Yü, dɛ naa nɛdv yiviru ti nɛ, Yü ga pa à na won yijunì tɛ wa: Á nɪ won don

* 11:3 11.3 Zwifə-ba bara mama yà *gwəŋə ba, ba ga culi, sɛ ba jə nimarv, nɛ à yəé, sɛ ba dɔ wodiú dɛ lià tɛ, ba nɛ ba gwəŋə.

ndə gansara nəfaru nə, ba nə vwə ku níe banta tē nə, də ku naŋa lanworu tē wa, ku cwi tta. Won tē twi, ku bà ku yí à nii.

⁶ À dǎn ma ywǎn ku zən, à ga na tia yuu vǎná yiri mama, tē nə vǎli dē nɛɛ banta, dē ganana dē wiən tē, tē nə vǎli tē piè ban, dē lanworu zǎŋá tē, dē tē wulə won tē wa. ⁷ À ga nì kori, ku swìn à con, ku wú: <Piyerə, zàn, n gu, n dó!> ⁸ À ma swìn, à wú: <*Yuu-Tiu, à ba tē pià, sè à dé. À tē wá won mama dí, ku nə yí culu won, nə à yéè pupwalan won!>

⁹ Nɛɛ bələ nii nə, kori tē kúú bwe, ku zɪgt lanworu tē wa, ku swìn: <Won tē, Yui nə biri dē ku mɛ, dǎn ká ywǎn ku ndə culu won nə!> ¹⁰ Ku fwa nɛtu nɛɛ batwa. Ku kwa nə, tē mama pií tē dī lanworu tē wa. ¹¹ Lala dē nǎn, bara batwa nə, ba tun ba, ba nan Sezare, ba bà ba yí diè tē wa, nə nə wulə. ¹² Yui-*Siju tē swìn à con, sè à twá dē ba à vií, à dǎn ká fwa bábiá. Lià bardu ku tē, ba nə yí nə nubia Kərisə yiri, nə kwé nə, nə ma va nə zú Kərəneyə diè. ¹³ U m̀ Kərəneyə tē dǎn nə man, v biri nɛba nɛtu tē, v nə nɪ *malika tē v diè tē wa, dē ká nə nan v nə, ka ga swìn, ka wú: <Tun lià, sè ba va Zwafa nə, ba pià Simon tē, v yiri don nə yí Piyerə, ba ja bà. ¹⁴ U m̀ nə wá swìn sǎrǎn n con, n m̀ dē n diè tē mama nə wá twá tē nə, sè Yui jon aba á cuna wa>. ¹⁵ Mǎŋá tē, à nə wulə à swìn, Yui-Siju tē cuè ba yun wa, ndə ku nə fwa nɛtu tē, ku tǎntən dɪn tē nə, nə dē yun wa. ¹⁶ À dǎn ma lií Yui-Tiu sugv ku tē yoo, ku nə wú: <Zwan yí níá wa nə, v lǎgə lià duən. Yá á m̀ yá Yui-Siju tē wa nə, ba wá lə aba>. ¹⁷ Nə m̀ lià tē nə, nə ken nə waa Yui-Tiu Zwezi-Kərisə nə, m̀ ku piri tǎntə v pin nɛba. Mə Yui dǎn nə pin ba ku m̀ piri tǎntə. À m̀ dǎn nə kúú yí wǎá, à ma ziga Yui yoo nə?>

¹⁸ Ba nə nì tē sǎrǎn tǎntə kwa nə, ba yá ku sugv tē nə, ba ga bwi Yui nə, ba wú: <Yui tǎntə dǎn nə pin cwəŋə lià tē nə, ba nə tǎ Zwifə-ba tē, sè ba vɛvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna, sè ba ga na mu tē, ku nə ba zwèe v con>.

Barənasə dē Solə vǎli Antuswə

(Tɔtɔnan 8.4; 1 Tɛsalonikə tián 1.9-10; Kolosə tián 2.6-7)

¹⁹ Lià tē yá pwèe duən yáá nə, wɔwɔlu tē yiri, ku nə twi ku tē Etyenə nə swìn tē yiri. Ba duən vǎli Fenisi nagwanaa, dē Swipərə nagwanaa, dē Antuswə. Ba ga ba Yui sugv tē swìn liú don, dē ku nə tǎ *Zwifə-ba con. ²⁰ Bara duən dē yin ba wa, ba nə yí Swipərə, dē Sirənə tián ba nə twi Antuswə. Ba dē nə swìn *Gərəkə-ba tē con, ba ga swìn *Yuu-Tiu Zwezi suywǎnjú

tē, ba biri ba. ²¹ Yui-Tiu diən tē yin dē ba, yá lià zənzən ken ba waa Zwezi nə, ba ga lwǎn ba pubɔŋa, ba bà Yui con.

²² *Kərisə lià púli tē, ku nə wulə *Zwerizalemə wa, lià twi, ba nì ku m̀ yoo tǎntə. Ba dǎn ma tun Barənasə, sè v va Antuswə. ²³ Mǎŋá tē nə, v nə yí lá v ga na pubwanu tē, Yui nə pin ba, v jwɛ, v ga kwé ba mama, sè ba zɪgt ba waa nɛtu tē yuu wa, ba ga vwa ba tiən Yui-Tiu yira. ²⁴ Barənasə yí woywanyiən, v nə súé dē Yui-*Siju tē. U yá ken v waa Zwezi nə wuuu. Laluv nə pin ba tiən Yui-Tiu nə, ba súri ba duən tē nə.

²⁵ Ku kwa nə, Barənasə nan lá nə, v va Tarəsə, sè v pià Solə. ²⁶ Mǎŋá tē, v nə nɪ wá, v ja wá, v va Antuswə. Barənasə dē Solə fwa biri piri dē Kərisə lià púli tē, ba ga kǎri laluv, ku nə dáá zənzən. Mə ku zɪgt mǎŋá tǎntə wa Antuswə nə, ba ma kə Zwezi karbia tē yiri Kərisə lià.

²⁷ Ku dɪn tǎntə nii nə, Yui nii *sùsùná nan Zwerizalemə, ba bà Antuswə. ²⁸ Ba wa liú don, v yiri nə yí Agabisə, nyí v zàn, v twá dē Yui-Siju tē, v ma swìn dē, niən nəfaru wá bà tta yuu wa bwǎli mama nə. *Kələdə mǎŋá tē wa, ku niən tē cigá twi. ²⁹ Zwezi karbia tē vuri duən nə, sè ba tun sarɔ ndə nɛtu tē, ba liú mama nə wǎá, sè ku va ku pià tē nə, ba nə yí ba nubia Kərisə yiri, ba nə wulə Zwide nagwanaa tē wa. ³⁰ Ba cigá fwa ku yoo tǎntə: Ba ken ku sarɔ tǎntə Barənasə dē Solə jǎn wa, sè ba ja ku, ba va ba pa Kərisə lià púli yáá tián tē nə, Zwerizalemə nə.

12

Ba gva Zwakə, ba ga pin Piyerə bǎn diè (Tɔtɔnan 5.17-24; Ebərə-ba 1.14; Apokalisə 2.10)

¹ Ku mǎŋá tǎntə wa, piú *Erodə dǎn zàn, v fifin *Kərisə lià púli tē wa lià duən. ² U pin, ba gu Zwan zɔnu Zwakə dē laguri siú. ³ U nə nɪ dē, ku yoo tǎntə ywǎn ku pa *Zwifə-ba yun tián, v kúú pin nii, sè ba ja Piyerə. Ku yin cǎná* tē, ba nə dé dē dipen tē, ku nə ba sabwari kəni, tē mǎŋá wa. ⁴ Ba nə jin Piyerə ba zwèe kwa nə, Erodə pin, ba kə wá bǎn diè, v ga tún pamana púli banta, ku nɛdu mama nə ja lià banta, sè ba cì v nə. U pubɔŋa dǎn yá nə yí, sè v ja wá v va laluv tē yáá con, *Pakə cǎná tē kwa nə. ⁵ Piyerə dǎn yá yí ba cigá v nə bǎn diè tē wa. Yá Kərisə lià púli tē dǎn yá wulə ba lǎri Yui ba pin wá wuuu.

⁶ Dɪn tē tta nə wá puri, sè Erodə pa, ba biri v biri, Piyerə dwèe pamana bələ tətəŋi wa, ku titin tē nə. U yá yí ba vwə wá dē banzala bələ, yá ba duən dē ga cì bǎn

* 12:3 12.3 Ku pià ku biri dē *Pakə cǎná tē le.

diè tɔ mimii tɔ nɔ. ⁷ Naa nɔdɔ, dɔ *Yuu-Tiu *malika twi, yá poni ga pɔpɔlɔ ku piri bán diè tɔ wa. Ka pɔpaga Piyerɔ ka zɔn, ka ga swɔn v con, ka wú: «Zàn yɔ nɔ, lala!» Ku máǵá tɔ wa, banzala tɔ nan v jìan nɔ, tɔ tv. ⁸ Malika tɔ swɔn v con, ka wú: «Vwa n tǵǵá voru tɔ lá, sɔ n ga kɛ n natura». Piyerɔ fwa ku nɔtv tɔ v zwèe, malika tɔ kúv swɔn v con, ka wú: «Zv n gandarɔ tɔ, sɔ n ga pú à kwa».

⁹ Ba nɔ nan kàrá wa ba zwèe, Piyerɔ púé ku kwa. Yá v yá yèri cigá mama dɔ ku yɔ malika nɔ twi v con. U yá buɲa dɔ, ku yɔ Yɔ nɔ pɔn, v na won v pandwɔa wa. ¹⁰ Ba vèli, ba lɛ tɛntan bwalí tɔ, ba nɔ cigá ku nɔ, ba tɔ va ba lɛ ku bɛlɛ nii nyiɛn tɔ, dɔ ba va ba yí lugu mimii tɔ yáá, ku nɔ nanja tɔfaru tɔ wa. Ku lugu boru tɛntɛ dɔ súri ku tiàn nɔ, ku pa ba. Ba nan, ba va ba jɔri cwɛɲɛ yuu. Naa nɔdɔ dɔ malika tɔ jén.

¹¹ Piyerɔ waa dán pii ka bà, v ga swɔn, v wú: «Sún nɔ, à dán lwarɔ cigá dɔ, Yuu-Tiu nɔ tvn v malika à con, ka ga van nɔ, ka lɛ Erodɔ dɔ won tɔ mama, Zwifɔ-ba lɔv lià yá nɔ dànì, tɔ jɔn wa». ¹² U nɔ bɔn ku nɔtv, v zwèe v vèli Mari diè. Mari yɔ Zwan tɔ, v yɔri don nɔ yɔ Marɛkɔ, nuu. Lià-ba nɔ dáá yá kun duɛn nɔ ku diè tɛntɛ wa, ba jùnì Yɔ. ¹³ Piyerɔ ma kɔkwaga boru tɔ nɔ. Tɔtɔnkana don, v yɔri nɔ ya Rodɔ, twi v bɔlì mimii tɔ nii, sɔ v cɔgu. ¹⁴ U lwarɔ Piyerɔ kosɔgu tɔ. Pupoli cɔcɔ súé wa, ku pa v wá mimii tɔ súri. U dɛri, v va diè tɔ tɔtɛɲi wa, v swɔn v bɔri dɔ, Piyerɔ wulɛ mimii tɔ yáá kàrá wa. ¹⁵ Ba duɛn tɔ swɔn v con, ba wú: «N yɔ n nyaɲa». Yá v dán tɔ swɔn, dɔ ku ya cigá mama. Ba dán ma wú: «Ku ya v malika† nɔ». ¹⁶ Piyerɔ dɔ con nɔ, v dɔ tɔ wá boru tɔ kɔkwagu nɔ yá. Máǵá tɔ, ba nɔ súri boru tɔ, ba nɔ wá, ku ga gen ba. ¹⁷ U dán ma ja v jɔn, v ma fwa mumuv, sɔ ba yá zɛzugu tɔ nɔ, v ga tún, ku nɔ zɔgɔ nɔtv, Yuu-Tiu ma lɛ wá bán diè tɔ wa. U dán swɔn ba con, v wú: «Á pɔan Zwakɔ‡, dɔ ba duɛn tɔ, ba nɔ yɔ nɔ nubɔa Kɛrisɔ yɔri, tɔ yɛni ku». U ga nan, v va bwalí don nɔ.

¹⁸ Ku tɔ tɔ nɔ pɔri, dwanɔ nɛfaru dwan pamana tɔ tɔtɛɲi wa, ba ga bwe duɛn, ba wú, Piyerɔ yɔ v fwa nɔtɔ. ¹⁹ Erodɔ pɔn ba pià wá, yá ba wá wá nɔ. U dán ma pa, ba bwe lià tɔ, ba nɔ cigá v nɔ tɔ, v ga pa nii dɔ, sɔ ba gu.

Nɔtv Erodɔ nɔ tɔga

Ku kwa nɔ, *Erodɔ nan Zwide nagwanaa tɔ wa, v va Sezera. ²⁰ U lɔɲa dán yá zanja Tirɔ, dɔ Sidon tiàn yuu wa zɛnzɛn. Ku tiàn

tɛntɛ tiàn dɔ ken nimaru, sɔ ba ma wàni ba bà ba yí wá. Ba dí yáá ba dɔ dabari dɔ Bɛlasɛtisɔ v nɔ ya piú Erodɔ diè tɔ yáá tiú. Ku kwa nɔ, ba vèli ba lɔri, sɔ sió ya ba pwɛrɔ wa, ba nagwanaa tɔ nii wodiu yá nɔ yɔ ku nanja piú Erodɔ nagwanaa tɔ wa yɔri.

²¹ Ku dɔn tɔ nɔ yí, Erodɔ ti v paganu v zv, v ga nan v jéé v padav yuu. U dán ga swɔn sùran ba con pwɛnɔ pwɛnɔ. ²² Laluv tɔ cèri, ba wú: «Ku yɔ yɔ don nɔ swɔn, ku tà lɛzwɛnɔ nɔ swɔn». ²³ Ku máǵá tɛntɛ tɔtɛ wa, *Yuu-Tiu *malika mà Erodɔ v nɔ wá dun pɔn v mù Yɔ nɔ tɔ yɔri. Ku pɔn zunzɔran zɔgɔ v waa tɔ dé wá, tɔ nan poni nɔ, v ga ti.

²⁴ Yá Yɔ svɔ tɔ dán yɔ ku zwi ku súri, wuuu. ²⁵ Barɛnabasɔ dɔ Solɔ tutɔɲi tɔ nɔ zwèe *Zwerizalɛmɔ nɔ, ba jɔn Zwan, v yɔri don nɔ yɔ Marɛkɔ, ba súri ba tiàn nɔ, ba ja pii ba bà.

13

Barɛnabasɔ dɔ Solɔ vèli Swipɛrɔ (Galasi tiàn 2.7-9; 2 Timote 3.8-9)

¹ Yɔ nii *sùsùnà dɔ karnyina-ba dɔ ya wulɔ *Kɛrisɔ lià púli tɔ wa, ku nɔ wulɔ Antɔswɛ nɔ. Ku mù nɔ yɔ Barɛnabasɔ dɔ Simeyon, ba nɔ bonɛ «nɛzonu», dɔ Lisiyisɔ Sirenɔ tiú tɔ, dɔ Manayɔn piú *Erodɔ bisini dabɛe tɔ, dɔ Solɔ. ² Dɔn don nɔ, ba nɔ kun duɛn nɔ, ba bwi *Yuu-Tiu nɔ, dɔ ba fwa nivori, Yɔ-*Sɔɲu tɔ dán swɔn, ku wú: «Á kɛnɔ Barɛnabasɔ dɔ Solɔ vàn nɔ tutɔɲi tɔ yɔri, à nɔ pɔn ba». ³ Ba dán nɔ vwɛ nii, ba ga jɔn Yɔ, ba zwèe kwa nɔ, ba tún* ba jìan ba mù lià bɛlɛ tɛntɛ yuu wa. Yá ba ga kɛ ba cwɛɲɛ wa.

⁴ Ba mù tɛntɛ Yɔ-Sɔɲu tɔ nɔ tvn, ba vèli Sɛlasi, ba zv níá yuu bori, ba va Swipɛrɔ nagwanaa. ⁵ Ba nɔ vèli ba yí Salaminɔ, ba zɔgɔ lá, ba swɔn Yɔ svɔ tɔ *Zwifɔ-ba *jɔré dii tɔ wa. Ba jɔn Zwan ba kɛ ba con, sɔ v san ba.

⁶⁻⁸ Máǵá tɔ, ba nɔ vèli ba jijiri lɔv nii tɛntɛ wa, ba vèli ba yí Pafosɔ. Ba nɔ jinɛmori don, kɔnkɔn nii sùsùndɔ. U yɔ Zwifɔ, v yɔri ga yɔ Barɔ-Zwezi, v yɔri tɔ don dɔ *Gɛrɛkɔ-ba svɔ nɔ yɔ Elimasɔ. Bɛɛ tɛntɛ yá wulɔ dɔ yáá tiú tɔ, piú nɛfaru tɔ nɔ lɛ v tún. U yɔri nɔ yɔ Sɛrɛgisɔ Polisɔ. U yɔ yɛnu tiú. U mù yáá tiú tɛntɛ dán pɔn ba bon Barɛnabasɔ dɔ Solɔ, v ga bɔri dɔ, v swɛ, sɔ v nɔ Yɔ svɔ tɔ. Jinɛmori tɔ dán zàn v zɔgɔ ba nɔ, v pià, sɔ v vɛvɛri yáá tiú tɔ, sɔ v dán ká kɛ v waa Zwezi nɔ. ⁹ Solɔ, v yɔri don nɔ yɔ Polɔ, v nɔ súé dɔ Yɔ-Sɔɲu tɔ

† 12:15 12.15 *Zwifɔ-ba tɔ yá buɲa dɔ, liù mama jɔ malika, ka nɔ cì v nɔ. ‡ 12:17 12.17 Zwakɔ wá tɔ yá yɔ *Zwerizalɛmɔ *Kɛrisɔ lià púli tɔ yáá tiú. * 13:3 13.3 *Zwifɔ-ba nɔ yáá tún ba jìan lià yun wa, sɔ ku bɔri dɔ, ba ken yuywanɔ ba yuu wa, nɔ à yéó, sɔ ku bɔri dɔ, ba pɔn ba Yɔ nɔ.

dán ma fin v yíá, v kə jinəmori tə yuu wa, v ga swìn, v wú: ¹⁰ «N mù bɛɛ tɛntə, n yí n súé də yíá swítan yiri mama də wɔlɔŋv. N mù *Sitana biú! N yí cigá yiri mama dɔŋv! Cì n tiàn nə, də Yú cigá cwəŋə tə ka cɔgù. ¹¹ Sún nə, nən Yuu-Tiu jun wulə n yuu wa. N wá jì liliu, yá máŋá don wa nə, n bá na yicav tə». Lala, də yikunu piú v yuu nə, v dän ga twá lá, v tɛtə v pià lià, sə ba van wá, ba kə cwəŋə nə. ¹² Haya, yáá tíú tə nə nì kɔ tə, kɔ nə tun, Yú sɔgɔ tə zua wa, v ga kə v waa Zwezi nə.

(Tɔtvonan 7.1-50; 10.36-43)

¹³ Polə də v twadunə tɛ ní tiá yuu bori Pafɔsə nə, ba va Pəɾəgə, Panfili nagwanaa wa. Yá Zwan mù piú v yá ba Panfili nə, v va *Zwerizalemə. ¹⁴ Ba kúú zɪgɪ Pəɾəgə nə, ba va ba yí Antɔswə don Písidi nagwanaa wa. Ba zua *Zwifə-ba *jérə diə tə wa ba *sió dɔn nə, ba jəð lá nə. ¹⁵ Máŋá tə, ba nə kàri Yú *nii tə, v nə pun *Moyizə nə saga tə, də Yú nii *sòsùnà saga tə, ba zwɛɛ, kɔ kwa nə, jérə diə yáá tiàn tə tun, sə ba swìn ba con ndə: «Nə nubibara-ba, də á nə jə kwíə, á nə pià, sə á ma kwè lià tə, á swián». ¹⁶ Polə nyí v zàn v ja jun, v ma fwa ba mumu, v ga swìn, v wú: «*Yizərayelə lià-ba, də á mù lià tə, á nə sɛə á zɔ Zwifə-ba *yijɔncwəŋə tə wa, á cɔga: ¹⁷ Yú tə, v nə yí nə mù Yizərayelə lià Yú, nə kúri nə nɪbara-ba tə. V mù nə pun, kɔ lià tɛntə pùli zənzən, máŋá tə wa, ba nə yin vərə *Ezwipətə luv nii tə wa. Yá kɔ twá v vən tə diàn tə nə, v ma pa ba nan lá nə. ¹⁸ Kɔ dánì kɔ yí ndə bɪna sapwìlə nə, Yú kálì v tiàn, v ma ywán ba yuu kasɔ lanworu tə wa. ¹⁹ Yú cɔgù dwíə barpe Kanan luv nii tə wa, yá kɔ kwa nə, v pun ba mù nə tɪnì ba luv tə. ²⁰ Kɔ nɛtu tə yí ndə bɪna biənta də finu (450) nə.

Kɔ kwa nə, v pun ba yáá tiàn, kɔ ja va kɔ yí Yú nii sòsùnò Samyèlə. ²¹ Kɔ mù tɛntə kwa nə, ba lòri piú. Yú ma pa ba Sayilə, v nə yí Kisə biú Benzwamen dwí dəkúu tə wa. V də fwa bɪna sapwìlə. ²² Kɔ kwa nə, Yú vɪga wá, v ga tún *Davideə pàri tə yuu wa. Yú swìn Davideə yoo, v wú: «À nì Yizayí biú Davideə, də v yí bɛɛ tə, v nə súé à yii, v nə wá tun à fira wiən tə mama tə sú». ²³ Mə v mù dwíí tə wa nə, Yú pun Zwezi bà, ndə v nə kàn nii nɛtu. V mù Zwezi tɛntə nə wá jon Yizərayelə lià ba cuna wa. ²⁴ Máŋá tə Zwezi tɛtə nə wá twí, Zwan kàri v buri Yizərayelə lià tə mama nə, sə ba vɔvəri ba kwa ba ma sá ba cuna, sə v lə ba níá wa, kɔ twá də Yú yiri tə. ²⁵ Zwan mu nə bwələ, sə kɔ zwɛɛ, v swìn, v wú: «À mù nə tà kɔ tə, á nə buŋa də, á yí. Á nəŋə, á mù kwa nə liù don wá bà. Á jun mùri, sə à kòri v natura tɛtə».

²⁶ À nubia-ba, *Abərahəmə dwíí wa

nìan-ba, də á mù tɛntə, á nə zilí Yú! Kɔ yí nə mù con nə, nə Yú tun v sɔgɔ tə, kɔ nə buri də, v wáá nəba v jonə nə cuna wa. ²⁷ Zwerizalemə tiàn də ba pɛɛgá wá Zwezi tɛntə yəni, ba ga wá Yú nii sòsùnà tə sùràn tə dən nì. Kɔ pun, ba v wá, sə Yú nii sòsùnà tə sùràn tə, ba nə kàri Zwifə-ba sió dɔn mama, tə nii sú. ²⁸ Də ba nə wá yoo mama nì v yuu wa, kɔ nə buri də, v mɛ tian, ba tə lòri *Pilatə, sə v pa, ba gw wá. ²⁹ Yá ba dän lɪ wá dagarv tə yuu wa, ba guri ləbəri wa. Kɔ nɛtu tə yá dí yáá, kɔ púpúnì Yú sagɔ tə wa, yá kɔ nii dän sú. ³⁰ Yú dán ma bwin wá, v lɪ tian wa. ³¹ V buri v tiàn dɔn də dɔn ba tə nə, ba mù də wá nə ken duən, ba nan Galile nagwanaa tə wa, ba va Zwerizalemə. Yá sún nə, kɔ tiàn tə nə swìn sɔywáŋú tə Yizərayelə lià tə yáá con. ³² Nə də tɛtə yí kɔ mù sɔywáŋú tə nə, nə jə bà, sə nə buri aba. Kɔ mù nə yí won tə, Yú nə kàn nikanì də nə nɪbara-ba tə. ³³ Yú pun kɔ nii sú sún nə kɔ pa nə mù nə, nə nə yí ba nìan. Yú lɪ Zwezi tian wa, v kə mu wa, ndə kɔ nə púpúnì bələ nii gwaran sagɔ tə wa, kɔ nə yí bələ nii nyiən tə wa, kɔ wú:

«Kɔ yí n mù nə ya à biú! À mù nə luri mú zən».

³⁴ Yú yá swìn, v ka bwin ka nan tə yoo də, v wá bwin wá v lɪ tian wa, v kə mu wa, sə v dän ká pu. V yá swìn, v wú:

«À wá pa aba wozəŋə tə, à nə ken vən nə, tə nə yí cigá wiən. À kàn tə nikanì piú Davideə con».

³⁵ Kɔ mù nə pun, kɔ tə ma swìn gwaran sagɔ tə bwálì don wa, kɔ wú:

«N bá sɛə n pa ləzwənə tə, v nə yí n mù nə tɪ, pu ləbəri wa».

³⁶ Piú Davideə mù twá də Yú pubuŋa tə, v ma tun v pa Yú nə v máŋá tə wa. V nə twí v tɪ, ba guri wá v nɪbara-ba tə con, v də ga pu. ³⁷ Yá Zwezi tə, Yú nə bwin, v kə mu wa, wá pwí. ³⁸ À nubia-ba, á lwara də, kɔ yí kɔ twá də v mù Zwezi tə, ba ma swìn də, Yú wá kwen nə cuna tə nə mù də wá pwərə wa. V wá kwen á cuna yiri mama, tə nə wá kwen á mù də wá pwərə wa, máŋá tə, á nə twá də Yú nii tə, v nə pun Moyizə nə. ³⁹ Kɔ twá də Zwezi yiri tə, liù tə mama, v nə ken v waa v nə, v wá kwen kɔ tíú cuna v mù də wá pwərə wa.

⁴⁰ Á cɪa á tiàn nə, sə yoo tə, kɔ nə púpúnì Yú nii sòsùnà saga tə wa dän ká yí aba. Kɔ mù yoo tə swìn, kɔ wú:

⁴¹ «À mù lià tə, á nə goni lià, á ywáná, sə kɔ gwári aba, sə á jén lá. À tun yoo á luv wulu wa. Á yá bá sɛə kɔ, də ba yá nə man kɔ ba buri aba».

(Romə tiàn 15.8-13; 1 Tesalonikə tiàn 2.14-16)

⁴² Májá tē wa, Polē dē Barēnabasē nē nan jéré diè tē wa, ba lōri ba, sē ba tē pií, ba bà sié dūn tē, ku nē daa lá tē, ba bwé ku yoo tēntē yuu wa. ⁴³ Jéré tē kwa nē, Zwifē-ba zēnzēn dē lià tē, ba nē sēe ba zu Zwifē-ba *yujncwōjē tē wa, púó Polē dē Barēnabasē kwa. Polē dē Barēnabasē dān yá kwē ba ba daŋa ba jiàn, sē ba zigi diàn zēni Yūi pubwanu tē wa.

⁴⁴ Sió dūn tē, ku nē daa lá tē nē yí, ku yī ndē tifarū tē mama nē twi duēn yáá, sē ku cugu Yūi sugu tē. ⁴⁵ Yá Zwifē-ba yun tián tē nē ni ku lalub tēntē, ku jigē wōgwū ku pa ba. Yá ku dān yī ba twá dē turan, ba ma swīn, ba ziga Polē nē. ⁴⁶ Polē dē Barēnabasē swīn ba con pwōnē pwōnē, ba wú: «Ku yī á mù mama míámíán con nē, Yūi sugu tē yá mē, sē ku dí yáá ku swīn. Á dē vī ku á dūga, á ga kúú ba buŋa á waa con dē, á tētē mē, sē á na mu tē, ku nē ba zwēe Yūi con tē. Ku mù nē pun, nē mù dān wá wōvōri lià tē, ba nē tē Zwifē-ba tē con. ⁴⁷ Yá mē yoo ku tē nē, Yūi pià, sē nē fwa. Yūi swīn, v wú:

«Á tun mú, sē n va luv tē mama wa, sē n ya ndē poni nē. N sūrī lià tē, ba nē tē Zwifē-ba tē yáá, sē ba lwarī dē, Yūi wáá ba v jonjē ba cuna tē wa.»

⁴⁸ Ba tē, ba nē tē Zwifē-ba tē, nē ni ku nētū tē, ba pwií poli, yá ba dān ga bwi Yūu-Tiu nē v sugu tē yūi. Yá lià tē mama, Yūi nē kūrī, sē ba na mu tē, ku nē ba zwēe v con tē, dān ken ba waa ku nē.

⁴⁹ Yūu-Tiu sugu tē lārī ku tà luv ni tē mama. ⁵⁰ Zwifē-ba yun tián tē dān sugu kana tē, ba nē jē dūn, ba nē yá jūnī Yūi, dē tifarū tē nēkwīna-ba tē, ba kē Polē dē Barēnabasē nē. Ba fwa nētū, ba kē wōwalu Polē dē Barēnabasē nē, ba ma dūŋi ba ba nagwanaa tē wa. ⁵¹ Bara bēlō tēntē dē pi† ba nē puran, ba kē ba yuu wa, yá ba ga va Yikoniomē. ⁵² Antuswē nē karbīa tē yá súé dē pupwōn dē Yūi-Sinju tē.

14

Polē dē Barēnabasē vēli Yikoniomē
(Totónan 17.2-14; Matīē 10.23; 2 Tim-ote 3.11)

¹ Yikoniomē nē, Polē dē Barēnabasē kúú zua *Zwifē-ba *jéré diè wa, ndē ku don tē dē nē. Ba swīn sugu ku yiri tē nē pūn Zwifē-ba zēnzēn dē *Gōrēkē-ba kē ba waa Zwezi nē. ² Yá Zwifē-ba tē, ba nē vīga, sē ba kē ba waa Zwezi nē tē, sugu ba tē, ba nē tē Zwifē-ba tē, ba kē lià tē nē, ba nē yī nubūa *Kōrisē yūi. ³ Polē dē Barēnabasē tē wānī ba ya lá, ku dānī.

Fōn yá ba ba jē *Yūu-Tiu yūi, ba ga swīn pwōnē pwōnē. Yūu-Tiu pūn, ba tūŋa v diàn mūmūnan dē totónan tē nē burī v diàn tē. Tē mù nē burī dē, Yūi sūrān tē yī cígá, tē ga burī v pubwanu tē. ⁴ Tūv tē lēzwōnbiā tē pwēe duēn wa. Ba duēn yá yī Zwifē-ba yun tián nē tī, ba duēn tē dē yī Zwezi-Kōrisē *tūntuna tē nē tī.

⁵ Zwifē-ba dē ba yun tián, dē ba tē, ba nē tē Zwifē-ba tē, dē ba dē yun tián dān yá wulē ba tanī, sē ba kē Polē dē Barēnabasē cān wa, sē ba dūlī ba dē kapana, ba gv. ⁶ Zwezi tūntuna tē nē twi, ba lwarī ku, ba dēri ba va Likaoni nagwanaa tē tifarūn tē con, tē nē yī Lisētērē, dē Dērēbe dē tē sēpunē tē nē. ⁷ Yá ku bwálī tēntē dē nē, Polē dē Barēnabasē vēli ba swīn suywāŋū tē.

Polē dē Barēnabasē wulē Lisētērē nē
(Totónan 3.1-12; 17.22-31)

⁸ Lisētērē nē, bēe don yá wulē lá nē, v nē yá jēó tīa, v nēe nē tīga. V yī ba lūrī wá gwānū, yá v dān yá tē wá yūi nē zān, v va mama. ⁹ V yá cuga ku tē, Polē nē swīn. Polē ma ywān wá zēn, v ga na dē, v ken v waa Zwezi nē, ku nē wáá ku pūn v nī yazurē. ¹⁰ Polē ma swīn v con dē kofaru, v wú: «Zān, n zigi mēnē mēnē n nēe tē yuu wa!» Bēe tē fan, v cú v nēe tē yuu wa, v ga wulē v vēli. ¹¹ Ba nē ni ku tē, Polē nē fwa tē, lià tē bubwī dē Likaoni-ba sugu, ku wú: «Yīa tē dān jigē lēzoni, tē cú nē con». ¹² Ba yá jē Barēnabasē ba bonjē Zeizē*, Polē dē nē yī Erēmēsē, mē v mù yá nē swīn sugu tē. ¹³ Zeizē yūi tē diè yá lwē tūv tē nīi nē. Ku jonjwanū tē jūn nabēe, v nē nan tē dē tián punē, v jē ba mīmīēn tē yáá. V pià, sē v mù dē lalub tē fwa jonjī ba pa Zwezi *tūntuna tē nē. ¹⁴ Polē dē Barēnabasē nē ni ku, ba kārī† ba ganān, ba ga bībarī ba vōlē lalub tē con dē ba bubwī, ba wú: ¹⁵ «Bēēēē won nē, á fwa lá nē, barā-bā? Nē dē tētē yī lēzoni yiri nēdū, ndē á dē nē. Yá ku ya suywāŋū tē, nē kārī nē burī aba, sē á dūgu wōjwanu tē, sē á lwānī á pubūŋa tē, á ba Yūi tē, v nē wulē mu wa, con, v mù Yūi tē nē fwa lanworu dē tīa, dē muv tē, dē wīēn tē mama, tē nē wulē ku wa. ¹⁶ Būna dē būna tē nē lē, Yūi yá dūwí tē luv mama wa, ba nē tē *Zwifē-ba, sē ba tūn ba fīra. ¹⁷ Dē ku nētū mama v tē burī v tián, v ga fwa zēni, ku twá dē, v nē pūn dūwā nāŋa yūi nē, ka nī ka pūn á cē, dē ku máŋá nē yī. V pūn aba wodiu ku yī aba, v ga sú aba dē pupwōn». ¹⁸ Dē ba nē swīn nētū tē mama, ku tē wá mwálī yūn, sē ba

† 13:51 13.51 Ba yáá fwa ku nētū tē, ba ma burī Zwifē-ba dē, ba nē vīga tē, ba tanyūnī tē cān wá mé ba yuu wa.

* 14:12 14.12 *Gōrēkē-ba con, Zeizē nē ya ba yīa tē yuu tīú, yá Erēmēsē dē ga yī tē tōtōnū. † 14:14 14.14 Ba nē kārī ba ganān tē, ku pià ku burī, ba pūó nē cūgō zēnzēn.

ma wàní, ba cì lalɔv tɛ nɛ, ku dàn ká fwa jonji ku pa ba.

¹⁹ Zwifɛ-ba yun tián tɛ nan Antɔswɛ dɛ Yikoniomɛ ba bà. Ba gɛgarɪ lalɔv tɛ, ba ga dɪlɪ Polɛ dɛ kapana. Ba bún dɛ, v tɛga, ba tɪrɪ wá, ba ja nan tɪfarɔ tɛ nii nɛ. ²⁰ Yá karɓɪa tɛ nɛ twi, ba kun v nɛ tɛ pɪn Polɛ pií v zàn, v zu tɪv tɛ wa. Ku tɪa tɛ nɛ pɪrɪ, v mù dɛ Barɛnabasɛ vɛli Derɛbe.

²¹ Máná tɛ, ba nɛ wàní ba kàrɪ suywánɔ tɛ ku tɪfarɔ tɛntɛ wa, ba ga pa lià zɛnzɛn jì Zwezi karɓɪa ba pií ba va Lisɛtɛrɛ. Ba zàn lá ba va Yikoniomɛ, ba zàn Yikoniomɛ, ba va Antɔswɛ. ²² Tɪv mama wa, ba danja karɓɪa tɛ waa, ba swìn, sɛ ba zigɪ diàn, ba nɛ ken ba waa Zwezi nɛ tɛ yuu wa. Ba bɪrɪ dɛ, ku mɛ, sɛ nɛ twá càn dɛ càn wa, sɛ nɛ ma wàní nɛ zu Yɪ pàrɪ tɛ wa. ²³ *Kɛrisɛ lià púlɪ mama wa nɛ, ba kúrɪ *nɛkwɪna. Ba dán yáá jun Yɪ ba vwɛ ba nii. Ku kwa nɛ, ba yáá ti ba, ba pa *Yuu-Tiu nɛ, ba nɛ ken ba waa v nɛ.

²⁴ Ku kwa nɛ, ba bɛn Pisidi nagwanaa tɛ, ba va ba yí Panfilɪ nagwanaa tɛ wa. ²⁵ Ba pɪn Perɛgɛ tián nì Yɪ sugɔ tɛ. Ku kwa nɛ, ba lɛ ba va Atali. ²⁶ Ba zigɪ lá nɛ, ba ti níá yuu bori, ba va Antɔswɛ con bwálí tɛ nɛ, ba nɛ nan. Mɛ ku bwálí tɛntɛ nɛ, ba ken ba Yɪ pubwanɔ tɛ wa, tutɔɪ tɛ yɪrɪ, ba nɛ vɛli ba tun.

²⁷ Máná tɛ, ba nɛ yí Antɔswɛ, ba bon Kɛrisɛ lià púlɪ tɛ, ba kun duɛn nɛ. Ba dán ga tɪn won tɛ mama, Yɪ nɛ twá dɛ ba v ma tun. Ba tɛ swìn dɛ, Yɪ pɪn cwɛɲɛ lià tɛ, ba nɛ tà Zwifɛ-ba nɛ, sɛ ba dɛ kɛ ba waa Zwezi nɛ. ²⁸ Ba yɪn lá nɛ, ba dánɪ zɛnzɛn, ba mù dɛ Zwifɛ-ba karɓɪa tɛ.

15

Zwerizalemɛ Kɛrisɛ lià púlɪ tɛ yoo
(Galasi tián 2.1-9)

¹ Bara duɛn nan Zwide nagwanaa tɛ wa, ba bà Antɔswɛ, ba kàrɪ kàrà ku tɛ, ba bɪrɪ lià tɛ, ba nɛ yɪ nubɪa *Kɛrisɛ yɪrɪ tɛ, ba wú: «Dɛ á mù bara tɛ nɛ wá *gonji aba, ndɛ Yɪ *nii tɛ, v nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ, nɛ bɪrɪ nɛtv tɛ, Yɪ bà jon aba á cɔna tɛ wa». ² Ku zɪn tótɔnà nɛfarɔ ba dɛ Polɛ dɛ Barɛnabasɛ tɛtɛɲɪ wa. Ku pɪn Polɛ dɛ Barɛnabasɛ, dɛ ba lià duɛn kɛ sɪrɪ, sɛ ba va *Zwerizalemɛ, Zwezi-Kɛrisɛ *tɔntɔna tɛ, dɛ Kɛrisɛ lià púlɪ yáá tián tɛ con, sɛ ba li ku yoo tɛntɛ yáá.

³ Ba lià tɛntɛ, Kɛrisɛ lià púlɪ tɛ nɛ ken cwɛɲɛ tɛ wa, vɛli ba lɛ Fenisi nagwanaa, ba lɛ Samari nagwanaa. Cwɛɲɛ tɛ wa, ba tɛ swìn Kɛrisɛ lià tɛ con nɛtv lià tɛ, ba nɛ tà *Zwifɛ-ba tɛ, nɛ lwàn ba pubɔɲa, ba bà Yɪ con. Yá ku yoo tɛntɛ yá ga pɪn, lià tɛ mama, ba nɛ yɪ nubɪa Kɛrisɛ yɪrɪ, jɛ

pupwɛn zɛnzɛn. ⁴ Ba nɛ yí Zwerizalemɛ, Kɛrisɛ lià púlɪ tɛ sɛɛ ba jon Zwezi-Kɛrisɛ tɔntɔna tɛ, dɛ Kɛrisɛ lià púlɪ yáá tián tɛ. Yá ba dán ga tɪarɪ won tɛ mama, Yɪ nɛ twá dɛ ba, v ma fwa. ⁵ *Farɓɪan-ba púlɪ tɛ wa lià duɛn, ba dɛ nɛ yá ken waa Zwezi nɛ, dán zàn ba wú, ku mɛ, sɛ ba yá gonji ba bara tɛ, yá ba ga kálú ba, sɛ ba zilí Yɪ nii tɛ, v nɛ pɪn Moyizɛ nɛ.

⁶ Tɔntɔna tɛ dɛ Kɛrisɛ lià púlɪ yáá tián tɛ kun duɛn nɛ, sɛ ba balɪ ku yoo tɛntɛ.

⁷ Tótɔnà nɛfarɔ kwa nɛ, Piyɛrɛ zàn, v wú: «Á nubɪa-ba, á dɛ tɛtɛ yéɔ dɛ, Yɪ kúrɪ nɛ á tɛtɛɲɪ wa, tɛntɛn dɪan tɛ nɛ, sɛ lià tɛ, ba nɛ tà Zwifɛ-ba tɛ, nì Yɪ suywánɔ tɛ à nii wa, sɛ ba kɛ ba waa Zwezi nɛ. ⁸ Yɪ tɛ, v nɛ yéɔ ba waa tɛ, pɪn ba v *Sɪɲu tɛ, v nɛ pɪn nɛ dɛ nɛ, sɛ v ma bɪrɪ dɛ, ba dɛ yɪ v mù lià, ndɛ nɛ dɛ nɛ yɪ v mù lià nɛtv. ⁹ Yɪ wá pwɪa ken nɛ mù dɛ ba pwɛrɛ wa. V sun ba bɪcanɪ tɛ, sɛ tɛ ya nɛpon v yáá con, ba nɛ ken ba waa Zwezi nɛ yɪrɪ. ¹⁰ Á pià, sɛ á kɛ zilí Zwezi karɓɪa tɛ nɛ, nɛ nɛbara-ba tɛ dɛ tɛtɛ nɛ wá ku wàní ba zɪn. Bɛɛɛ nɛ pɪn, á pià Yɪ nii nɛ? ¹¹ Nɛ yéɔ dɛ, *Yuu-Tiu Zwezi pubwanɔ tɛ jon ba ba cɔna wa, ndɛ nɛ dɛ tɛtɛ nɛ».

¹² Lalɔv tɛ mama púɛ ku nii, yá ba ga cɔga Polɛ dɛ Barɛnabasɛ, ba nɛ tɪarɪ Yɪ diàn mumunan tɛ, dɛ yomulan tɛ, Yɪ nɛ twá dɛ ba, v tun lià tɛ, ba nɛ tà Zwifɛ-ba, con.

(Romɛ tián 15.8-12; Kolosɛ tián 2.11-17; Galasi tián 5.1-6; Tɔtɔnan 21.25)

¹³ Máná tɛ, ba nɛ swìn ba zwɛɛ, Zwakɛ dán swìn, v wú: «Á nubɪa-ba, á cɔga á con. ¹⁴ Simon tɪn nɛtv tɛ mama, Yɪ nɛ dí yáá, v kúrɪ lià tɛ, ba nɛ tà Zwifɛ-ba tɛ lià, sɛ ba ya v mù lià. ¹⁵ Ku sugɔ tɛntɛ dɛ Yɪ nii *sùsùnà tɛ dɛ ga vɛli duɛn nɛ zɛni. Ku nɛ púpúnɪ Yɪ sagɪ tɛ wa, ku wú:

¹⁶ <Ku mù tɛntɛ kwa nɛ, à wá pií, à bà à zɪn piú *Davidɛ díboo tɛ, ku yá nɛ tua. Á wá pií à lwá ku bɛrɛ kɪkaran tɛ, à zigɪ yɪ nɛ. ¹⁷ Ku wá pa lɛzoni tɛ gɛganɪ tɛ pià Yuu-Tiu, ba mù dɛ dwíɛ tɛ mama, tɛ nɛ tà Zwifɛ-ba, à nɛ wá pa à yɪrɪ* tɛ ba. Yuu-Tiu nɛ swìn ku, v mù nɛ fwa wiɛn tɛ mama. ¹⁸ V mù nɛ pɪn, ba lɪarɪ tɛ yìɛn tɛntɛ, halɪ ku máná nɛ, ba yigɛ!»

¹⁹ Ku mù nɛ pɪn, à dɛ yá swɛ, sɛ nɛ dán ká kɛ wuwalu lià tɛ nɛ, ba nɛ tà Zwifɛ-ba, ba nɛ lwàn ba pubɔɲa, ba bà Yɪ con.

²⁰ Á dán nɛ pià, sɛ nɛ púpúnɪ ba nɛ, nɛ pa ba nii, sɛ ba ci ba tián nɛ dɛ yìɛn tɛ tɛ: Ba dán ká dɛ nɛɲɔv tɛ, ba nɛ gua wɔɲwanɔ nɛ. Sɛ ba dán ká cwàrɪ dɛ duɛn, ba dán ká dɛ

* 15:17 15.17 Ku nɛtv tɛ bɪrɪ dɛ, ba yɪ Yɪ nyiɛn.

wotɔɔ nàŋú. Ba dàn ká dé jana. ²¹ Máná don wa, ku nè dání zənzən, là yin tɔfəru mama wa, ba nè kàrì Yü nii tɔ, v nè pɔn Moyizə nè, sagi tɔ, ba bɔrì Zwifə-ba *jǝré dii tɔ wa ba *sié diin mama nè».

²² Zwezi-Kərisə tuntuɔna tɔ, də Kərisə là púlí yáá tián tɔ, də Kərisə là púlí tɔ mama dán bún də, ku mɛ, sə ba kúrí ba waa là duən, sə ba tɔn ba mù də Polə də Barənabasə Antɔswə nè. Ku mù nè yí Zwidə, v yiri don nè yí Barəsabasə də Silasə. Ba bələ tɔ yá yí yáá tián, ba nè jə dun là tɔ, ba nè yí nubɔa Kərisə yiri, tɔ tətəŋi wa. ²³ Ba dán pɔn ba sagi ku tɔ, ba nè púpúní ku wa, ba wú:

«Nə mù Zwezi tuntuɔna tɔ, də Kərisə là púlí yáá tián tɔ, nè nè yí nubɔa Kərisə yiri, nè púpúní sagi ku tɔ, nè pɔn á mù là tɔ nè, á nè tǎ Zwifə-ba, á wulə Antɔswə nè, Siri nagwanaa tɔ wa, də Silisi luv nii tɔ wa. Nə jǝnì aba. ²⁴ Nə nì də, là nan nè con, ba ja sɔràn duən ba bà á con, ba ma gugurə aba ba cǔgù á púé nè. Yá ku nɛtu tɔ ga tǎ nè mù nè pɔn ku cwəŋə. ²⁵ Nə mama ken nii nɛdu, nè ga bún nè na də, ku zìən, sə nè kúrí bara nè tɔn ba mù də nè nubizəŋə Barənabasə də Polə á con. ²⁶ Polə də Barənabasə təntə dɔɔv ba mɔ Yü-Tiu Zwezi-Kərisə yiri. ²⁷ Nə dán tɔŋa Zwidə də Silasə, sə ba swìn á con ku tɔ, nè nè púpúní tɔ yuu wa. ²⁸ Yü-Sinju tɔ də nè tətə nè bún nè na də, ku mɛ, sə nè dàn ká kə zila yirə duən á yuu wa, də ku nè tǎ yìèn tɔ tɔ, tɔ mù yoo nè cá. ²⁹ Tɔ mù nè yí: Á dànà ká dé nàŋú tɔ, ba nè gva wɔŋwanv nè! Á dànà ká dé jana, nè à yəé vana, tɔ nè tɔga nàŋú! Á dànà ká cwàri də duən! Á nè cìgá á tiàn nè də tɔ yìèn təntə, də á fwa zəni. Yü nè wá ya də aba!»

(Efezə tián 2.17-19; 1 Piyerə 4.10-11)

³⁰ Ba yá là tɔ, ba də ga va Antɔswə. Ba nè yí lá ba bon luvv tɔ, ba kə duən nè, ba ga tǎ sagi tɔ, ba pa ba. ³¹ Ba kàrì sagi tɔ, ba mama ga jwe, ku nè dàn ba jìàn tɔ yiri. ³² Zwidə də Silasə tətə yá yí Yü nii sɔsɔnà. Ba swìn ku dání, sə ba ma kwè là tɔ, ba nè yí ba nubɔa Kərisə yiri, sə ba ma dàn ba jìàn. ³³ Ba dání mancin, ku kwa nè, là tɔ, ba nè yí ba nubɔa Kərisə yiri, pɔn ba cwəŋə, sə ba pií ba va là tɔ con, ba nè tɔn ba də bɔcan sié. ³⁴ [Silasə mù pií v yá də ba.]

³⁵ Polə də Barənabasə mù tɔ fwa diin də diin Antɔswə nè. Ba də là duən zənzən kàrì də ba swìn Yü-Tiu sɔɔv tɔ sɔywanjɔ tɔ.

(2 Korəntə tián 11.28; Romə tián 15.29; Eberə-ba 13.18)

³⁶ Diin bagalt nii nè, Polə ma swìn Barənabasə con, v wú: «Nə pié nè va tɔfaran tɔ mama wa, nè nè swìn Yü-Tiu sɔɔv tɔ lá, nè jǝn nè nubɔa tɔ yí nətə».

³⁷ Sə yəé Barənabasə yá pià v ja Zwan, v yiri don nè yí Marəkə, v sùrí ba nè. ³⁸ Yá Polə mù yá ba pià, sə Marəkə twá, v nè dí yáá v pií v yá ba Panfli nagwanaa tɔ wa, yá v kúv wà tɔn də ba tɔ yiri. ³⁹ Ku jigə tótóná nɛfarv ba pwərə wa, ku pa ba pwèe də duən. Barənabasə jɔn Marəkə, v ma kwé v tiàn, ba ga tǎ níá yuu bori ba va Swipərə nagwanaa. ⁴⁰ Polə kúrí Silasə, là tɔ, ba nè yí ba nubɔa Kərisə yiri, tɔ ga tǎ ba, ba kə Yü pubwanv tɔ wa, ba də ga vií.

⁴¹ V vèli v jijiri Siri nagwanaa də Silisi luv nii tɔ wa, v danə Kərisə là púlé tɔ jìàn.

16

Timote kwé Polə də Silasə

(Romə tián 16.21; Filipə tián 2.19-22; Galasi tián 4.13-15)

¹ Polə vèli Dərəbe, v lɛ v va Lisətərə. Liù don yá wulə lá nè, v nè yí Zwezi karbiu, v yiri nè yí Timote. V nuu yí *Zwifə, v də nè ken v waa Zwezi nè. Yá v nyina də yí *Gərekə. ² Lià tɔ, ba nè yí nubɔa *Kərisə yiri, Lisətərə nè də Yikoniomə nè, yá swìn v yozəŋə tɔ yoo. Polə yá ken siri, sə v ja wá, v kə v con. ³ V dán ma *gɔŋi wá Zwifə-ba yiri, ba nè wulə tɔ nagwanɛ təntə wa. Lià tɔ mama yá yəé də, v nyina tɔ yí Gərekə. ⁴⁻⁵ Tɔfaran tɔ wa, ba nè twá ba lɛ, ba yáá swìn ku tɔ, Zwezi-Kərisə *tuntuɔna tɔ, də Kərisə là púlí yáá tián tɔ nè swìn ba tún *Zwerizaləmə nè. Ba swìn ba con, sə ba zili tɔ nii. Kərisə là púlé tɔ dán kwen tɔ na diàn, sə ba ma kwen ba kə ba waa Zwezi nè, yá ba ga sùrí diin mama.

⁶ Yü-*Sinju tɔ cìgá ba nè, ba dàn ká swìn Yü sɔɔv tɔ Azi nagwanaa tɔ wa. Ba dán ma twá Fərizwi də Galasi nagwanɛ tɔ wa ba lɛ. ⁷ Máná tɔ, ba nè vèli, ba lɛ Misi nagwanaa tɔ, ba yá ken siri, sə ba va Bitini nagwanaa. Zwezi Sinju tɔ ma vɔ ku ba con. ⁸ Ba dán ma twá Misi nagwanaa tɔ wa, ba va Tərowasə. ⁹ Titɔn nè, Yü pɔn Polə na yoo v dwɔn wa. V nɔ Masedwanə nagwanaa tɔ wa bɛɛ don də v zɔga, v dán ga lòri wá, v wú: «Báá Masedwanə, n san nɛba!» ¹⁰ Ku mù yoo təntə pɔn, nè va Masedwanə nè ga yəé də, ku yí Yü nè pɔn nii nɛba, sə nè ja sɔywanjɔ tɔ, nè va nè bɔri ba.

(Matie 18.20; Zwan 6.44-45; Matie 13.23)

¹¹ Nə tǎ níá yuu bori Tərowasə nè, nè tɔ mənə mənə nè va Samotərasə nagwanaa tɔ wa. Ku tǎ nè pɔri, nè lɛ nè va Neyapolisə. ¹² Nə zɔɔ lá, nè va Filipə. Filipə yí Masedwanə nagwanaa tɔ wa tɔfari, ku nè

dwə tə mama, ku nə yí *Romə-ba pàrì, tvu. Nə yin ku tfaru təntə wa, ndə dian bagali nə. ¹³ Zwifə-ba *sié dun nə yí, nə nan nə yá tfaru tə, nə va nacwəŋə don nii nə. Nə bún də, bwálí təntə wá ya yjwɔn bwálí. Nə jəŋ tɪa, nə dān swin də kana, ba yə nə kun lá nə. ¹⁴ Kan don yin lá, v yiri nə yí Lidi. U yí Tiyatirə tíú. U yá yoli gansian mwɔn. Kan təntə wá zilí Yú fuən. U dān yá cwə sɔgɔ tə. *Yuu-Tiu sūrí v yá, sə v zùrì v yura də ku tə, Polə nə swin tə. ¹⁵ Yá ba ləgə kan təntə də v diə lià níá wa, ku twá də Zwezi-Kərisə yiri tə. Ku kwa nə, v dān lōrì nəba, v wú: «Á nə wàn á bún də, à ken á waa Yuu-Tiu nə, á biàn á yá à diə wa». Yá v kálí nəba lá nə.

(Tutnonan 19.23-24; 1 Tesalonikə tián 2.2; 1 Piyerə 4.12-13; Filipə tián 1.12)

¹⁶ Dun don nə, nə ma vəli yjwɔn bwálí nə, nə jərí tutonkana don, v nə jə cicirə. U yáá swin lià yiən, tə nə wá bà. Ku mù nə pɔn, v vwa tə yá pɔn, lià tə, ba nə tɪ wá, yá na wiən zənzən. ¹⁷ U púé nə mù də Polə kwa, də v bubwi, v wú: «Lià-ba tə yí Yú tə, v nə wulə tə mɛ yuu wa, tütɔnà. Ba twí, sə ba swin ba biri nəba cwəŋə, sə Yú jon nəba nə cuna wa». ¹⁸ Kan tə tə pií v bwé ku, dian də dian. Polə waa nan ku, v dān ma pií v vəvəri, v swin v cicirə tə con, v wú: «Də Zwezi-Kərisə yiri tə, à pɔn mú nii, sə n nan kan wá tə waa!» Ku máŋá tə tətə wa, də tə nan.

¹⁹ U lià tə, ba nə tɪ wá, nə lwart də, ba kúv wəri nywarí ba nɪ v yira, ba dān jin Polə də Silasə, ba ga van ba, ba ja nan kanporu wa tɪv tə yun tián yáá con. ²⁰ Ba ja ba, ba va lià tə, ba nə bürì bürà yáá con, ba ga swin, ba wú: «Lià-ba tə nə gugurə nə tɪv ku tə lià tə. Ba yí Zwifə-ba tə. ²¹ Yá ba mù nə kàrì nəba kàrà yiri don, ku nə wá nəba nii pɔn, nə mù Romə-ba lià nə, sə nə sèe, nə à yèə, sə nə fwa». ²² Lalv tə nýí ku zàn ba zɪga Polə də Silasə nə. Lià tə, ba nə bürì bürà tə pɔn, ba dí yáá ba ja ba, ba kùrì ba ganan tə, ba ga pa nii, sə ba mà ba də kafuran. ²³ Ba nə mà ba, ba zwèe kwa nə, ba ken ba bān diə wa. Yá ba dān ga pa nii liù tə, v nə cì bān diə tə nə, sə v cì ba nə zəni. ²⁴ Ku tíú təntə də nə nì ku nii təntə, ba nə pɔn wá, v də ken ba bān diə tə tətəŋi diə tə wa. U dān ga kə daran ba nəe nə.

²⁵ Máŋá tə tɪa nə pweè ka tàrà, Polə də Silasə wulə ba jùnì Yú də ba nuŋə Yú gwanan tə. Yá bān diə lià tə ga cwə ba. ²⁶ Naa nədv də tɪa tə lulugu zənzən, ku pa bān diə tə dəkuu tə mama sɔsɔgɔ. Ku máŋá təntə tətə wa, mimien tə mama sūrì,

yá bān diə lià tə mama banzala tə kùrì. ²⁷ Bān diə cirú tə nə wùrì, v zàn dwian wa, v ga na mimien tə, də tə sūrì, v van lagurì sùv v cùrì, sə v ma gu v tiàn. U yá buŋə də, bān diə lià tə mama nan ba dəri ba jén. ²⁸ Polə dān ma bubwi də kofari, v wú: «Dān ká fwa lwanì nədv mama n yira, nə mama wulə yəbə». ²⁹ Bān diə nəcɪv tə dān lōrì mən, v ga bɪbarì v zv, v tv Polə də Silasə yáá con də v vɪvaga. ³⁰ Ku kwa nə, v jin ba v ja nan kàrà wa, v ga swin, v wú: «Yun tián-ba, bēēe nə à mɛ, sə à fwa, sə Yú jon nə à cuna tə wa?» ³¹ Ba ma le wá, ba wú: «Kə n waa Yuu-Tiu Zwezi nə, yá Yú wá jon n də n diə lià á cuna wa». ³² Yá ba dān swin Yuu-Tiu sɔgɔ tə, ba biri v mù də lià tə mama, ba nə wulə v diə wa. ³³ Ku máŋá təntə wa, tittɔn tə nə, v li ba, v kə v con, v ga sun ba yira nuran tə. Ku kwa nə, lala də ba ləgə v mù də v diə lià níá wa, ku twá də Yú yiri tə. ³⁴ U pɔn, ba zv v diə, v ga pa ba fwa wodui ba pa ba, ba dé. Yá v mù də v diə lià mama fwa pupwən, də ba nə wànì ba kə ba waa Yú nə.

(Tutnonan 22.25-29; Filipə tián 1.27-30)

³⁵ Tɪa nə pɔrɪ, lià tə, ba nə bürì bürà tə, tun lià, sə ba swin bān diə nəcɪv tə con, ba wú: «Dugv lià bələ təntə». ³⁶ Bān diə nəcɪv tə twí, v swin ku, v biri Polə nə, v wú: «Lià tə, ba nə bürì bürà tə, tun ba swin, sə à dugv aba. Á nanja sún nə, á vií də bican sié». ³⁷ Polə dān swin lià tə, ba nə tun tə con, v wú: «Ba mà nəba lià yáá con, ba ga wá nə bürà bürì də. Nə mù lià tə, nə nə ya Romə-ba lià, yá ba ga kə nəba bān diə tə wa. Yá sún nə, ba dān pià ba səgə ba li nəba ba dugv. Abada, ku wəri! Ba tətə biàn, ba li nəba!» ³⁸ Lià tə, ba nə jin tuŋə tə, ba bà tə pií ba va ba swin tə sùràn təntə, ba biri lià tə, ba nə bürì bürà tə nə. Fən zua ba, də ba nə nì də, Polə də Silasə yí Romə-ba* lià. ³⁹ Ba dān twi, ba kori ba, ba li ba dugv, ba ga lōrì ba, sə ba nan ba tv tə wa. ⁴⁰ Máŋá tə, Polə də Silasə nə nan bān diə tə wa, ba vəli Lidi diə. Ba nɪ lià tə, ba nə yí ba nubia Kərisə yiri, ba ga kwé ba. Ku kwa nə, ba vií.

17

Polə də Silasə wulə Tesalonikə nə
(1 Tesalonikə tián 1.4-7; 2.11-16; Filipə tián 4.16; Zwan 15.19-21, 25; 16.2-3)

¹ Polə də Silasə twá Anfipolisə də Apoloni, ba kēn ba va Tesalonikə. *Zwifə-ba yá jə *jéré diə lá nə. ² Polə zua ka wa, ndə ku nə yí v yofwamɪvən nə. U fwa Zwifə-ba *sié dian tə batwa, v mù də ba

* **16:38** 16.38 Yiən tə, ba nə ba Romə-ba yira tuŋə: Ba nə wá v bürà bürì, ba ba wá vve də banzala, ba ga ba wá mà də kast. Ba ba wá pe dagaru yuu wa. Ba nə wulə ba bürì v bürà, v wáá v buŋə v kəni Romə-ba piú nəfaru tə nə, sə v mù nə bürì bürà tə.

ma swìn dè duèn Yü sagi tē yoo yuu wa. ³ U yáá gwín Yü sagi sùràn tē dēñ, v biri ba dē, *Kərisə yə mē, sē v dé càn, sē v pīi v bwín v nan tīga wa. Polə swìn, v wó: «D m̀ Zwezi tē, à nē swìn v yoo à biri aba, nē yī Kərisə». ⁴ Sugv tē zva ba wa lià duèn, ba ga nan ba sùri Polə dē Silasə nē, kv sùri laluv nē, ba nē yī *Gərekə-ba, yá ba ga zilí Yü, dē kana duèn, ba dē nē jē dun kana wa.

⁵ Yá Zwifə-ba yáá tián kúv zàn dē wogwiv, ba ja bara duèn, ba nē yī ləzwənyanan laluv tē wa, ba ma zín lià tē lɛja, ba ga gugurə tiv tē. Ba vèli ba kun Zwason diə yáá, sē ba pià Polə dē Silasə, ba ja bà laluv tē yáá con. ⁶ Ba vèli ba wà ba nɪ, ba dān pií ba van Zwason, dē lià duèn dē, ba nē yī v nubia Kərisə yiri, ba ja bà tiv tián tē yáá con, dē ba bubwi, ba wó: «Lià tē, ba nē gugurə nē tia yuu lià tē mama twi yəbē. ⁷ Yá kv yā Zwason nē sē v jon ba v diə wa. Ba m̀ lià tēntə mama tutvneə dē yī tē zīga *Romə-ba piú nēfarv tē nií yìèn tē nē. Ba ga tē swìn dē, piú don wulə, v yiri nē yī Zwezi». ⁸ Tē sùràn tēntə gugurə laluv tē dē tiv tián tē. ⁹ Kv m̀ nē pɪn, Zwason dē ba duèn tē ɲwín vwinən, ba pa tiv tián tē nē, sē ba dān ma zīgí lá, ba dɔgv ba.

*Polə dē Silasə wulə Bere nē
(1 Tesalonikə tián 5.21)*

¹⁰ Tia nē twi, ka yī máná tē wa, lià tē, ba nē yī Polə dē Silasə nubta *Kərisə yiri tē, li ba, ba pa ba va Bere. Máná tē, ba vèli ba yí lá, ba vèli *Zwifə-ba *jéré diə tē wa. ¹¹ Ba m̀ Bere tián tē yá ken ba síri, sē ba cugv Yü sugv tē ba doni Tesalonikə tián tē. Ba sēe Yü sugv tē dē yawala zənzən. Ba yáá bēeé Yü sagi tē dɪn mama, sē ba jón kv tē, Polə nē swìn, tē yī cigá, naaa. ¹² Ba lià zənzən ken ba waa Zwezi nē. Kv sùri *Gərekə-ba wa kana zənzən, ba nē ja dun kana wa, dē bara zənzən dē ken ba waa Zwezi nē. ¹³ Yá Tesalonikə Zwifə-ba yáá tián tē nē lwarv dē, Polə wulə v swìn Yü sugv tē, v biri Bere tián tē nē. Ba twi, ba zín ba lià tē lɛja, ba ga gugurə laluv tē Bere dē nē. ¹⁴ Lià tē, ba nē yī Polə nubta Kərisə yiri, ma pa, Polə va mvv tē vān nē lala, ba ga yá Silasə dē Timote m̀ Bere nē. ¹⁵ Lià tē, ba nē kwé Polə tē, ja wá ba va wuuu, ba yí Atənə. Ba mé lá nē ba pií ba víi dē Polə tvɛj, sē tē pa Silasə dē Timote nē, sē ba bà lala, ba yí wá.

*Won tē, Polə nē kúv fwa Atənə wa
(Totnonan 14.14-17; 26.17-20; 1 Korəntə tián 1.18-25)*

¹⁶ Máná tē, Polə nē dān Silasə dē Timote Atənə wa, v puə cugv zənzən dē nētv, v nē na tiv tē dē kv súsé dē wəɲwanan. ¹⁷ U m̀ dē *Zwifə-ba dē lià tē, ba nē zilí Yü tē, dān yá vè duèn nē *jéré diə tē wa. Dɪn mama, v yáá vèli kanporu tē wa, v vè dē lià tē, v nē yáá na lá nē. ¹⁸ Yipɪrvnyina duèn yin lá nē, ba dē nē swə ka pià yənu zənzən. Ba duèn yá yī yipɪrvnyina, ba nē bonə ba «Epikurian-ba*», ba duèn dē ga yī yipɪrvnyina «Sətoyistan-ba†». Ba duèn swìn, ba wó: «Bēeé nē kunkun sùsùnv wá tē pià, sē v swìn?» Ba duèn dē kúv swìn, ba wó: «D yī ndē liú tē, v nē swìn yia duèn yoo, nē nē yèri tē yoo». Kv wáá nētv kv yanɪ, v swìn Zwezi svywanjv tē. U ma swìn ka pií ka bwín ka nan dē yoo.

¹⁹⁻²⁰ Ba dān ma ja wá, ba ja va bwálí don, ba nē yáá jéri duèn, kv bwálí tē nē. Ba bonə kv Ariupazə. Ba dān ga swìn v con, ba wó: «N pa nē nēñ yodora nē zɪn wa. Yá nē dān pià, sē nē lwarv tē dēñ. Kv m̀ nē pɪn, nē pià, sē n twari kərə nēdun tē nē n biri nēba». ²¹ Atənə tián dē vərə yá nē wulə duèn nē. Ba mē tutvnan yá nē yī, yodun ka cugv dē yodun ka swìn, ka biri lià nē cvct.

²²⁻²³ Polə nyí v zàn yū nē Ariupazə tē wa, v ga swìn, v wó: «Atənə tián-ba, à nē twá á tiv tē wa, à jiri à nɪ wiən tē, á nē ɲwanɪ tē nē. Á nɪ *jonj bwálí don, á nē lwə, á púpúní kv yuu wa, á wó: «Kv yī yū tē, á nē yèri nyien». Kv m̀ nē pɪn, á dí yáá á yī lià tē, á nē bwɪ wiən zənzən nē. Kv yī won tē, á nē júná kv, á ga yèri kv. Mə kv m̀ nē à pià, sē à swìn á con. ²⁴ Yü tē, v nē fwa tia tē dē wiən tē mama, tē nē wulə ka wa, v m̀ yī lanworu dē tia mē *Yuu-Tiu. U m̀ Yü tēntə ba dii tē, ləzoni jìàn nē lwə, wa yanɪ. ²⁵ U ga kúv ba pià, sē ləzoni jìàn tvn wiən, tē pa v m̀ Yü nē. Kv dān ká nyin ndē v pià, sē ləzoni san wá dē won mama. U m̀ nē pɪn mɪ dē sɪɲv, dē wiən tē mama ləzoni tē mama nē. ²⁶ U m̀ nē twá dē bēe nēdv nē, v ma pa ləzoni pɪli ba wulə tia tē yū mama wa. U m̀ nē tvn máná, v pa dvií mama nē, v ga fwa ba nagwanə tē sɪswɪan v pa ba. ²⁷ U fwa kv nētv tē, sē ləzoni ma wáni ba tɪtə, ba ma pià v m̀ Yü ba na. Yü ga ba ɲúná dē nē liú mama. ²⁸ U m̀ con, nē nē ja mɪ, nē ga wáá nē yira wa nē dwanɪ. U m̀ nē pɪn, nē wulə. Á dē tətə wa gwēe duèn swìn kv, ba wó: «Nē dē yī v dvií tē wa lià». ²⁹ Nē dān nē yī Yü dvií tē bia, nē kúv wá mē, sē nē bɪn dē, Yü wáá v nyin ndē síán nē, nē à yéə ndē cɪnɪ nē, nē à yéə ndē kapan nē, ləzoni nē sarɪ dē ba tēntɪan pubɔɲa. ³⁰ Yü yá ba ləzoni tē ləyəri tē máná tē ywanjá,

* 17:18 17.18 Epikurian-ba yī *Gərekə-ba yənu tiú don, ba nē bonə Epikurə, karba. † 17:18 17.18 Sətoyistan-ba yī Gərekə-ba yənu tiú don, ba nē bonə Zenon, karba.

sə v kə ba càn wa. Sín nə, Yü dän pün nii læzoni tə mama nə bwala tə mama nə, sə ba vɔvəri kwa, ba ma sá ba cuna. ³¹ Yü kúrí dún v tún, v ga li liú, sə v twá kv tíú nə, v ma búrì tta yuu lià tə mama búrà, v cígá tə wa. Kv mù liú tɛntə, v nə kúrí tə, v pün kv tíú pií v bwin, v nan tga wa, sə kv pa, lià tə mama lwarì də, kv yi cígá».

³² Máná tə, ba nə ni də Polə swìn, ka pií ka bwin ka nan tga wa yoo, ba duən dí bɔyırı v yuu wa, ba duən tə ga swìn, ba wú: «Nə tə dani mú dún don nə, kv yoo tɛntə yuu wa». ³³ Nətv nə kv yun, Polə dän ma nan ba tətəŋi wa. ³⁴ Də kv nətv tə mama, bara duən tə vwə ba tiàn Polə nə, ba ga kə ba waa Zwezi nə. Ba wa liú don yırı nə yi Denisə, v nə yi Arupazə tə yáá tián tə wa liú don, də kan, v yırı nə yi Damarisə, də lià duən də.

18

Polə vèli Korentə

(1 Korentə tián 1.1-9; 2.1-5; 2 Korentə tián 11.5-12; 12.12-13)

¹ Kv kwa nə, Polə nan Atenə v va Korentə. ² V vèli, v yi *Zwifə don lá, v yırı nə yi Akilasə, v nə yi Pon nagwanaa tə wa liú. *Romə-ba piú nəfarv *Kələdə yá pün nii Zwifə-ba mama nə, sə ba nan Romə wa. Kv mù nə pün, Akilasə də v kan Pərisilə də yá nan Yitali nagwanaa, ba bà kv máná tə wa. Polə vwə v tiàn kv bæ tɛntə də v kan tə yura. ³ Ba mɛ tɔtɔŋi yá yi won nədv, kv mù nə yi gansilə fwəpú. Polə dän ga wulə də ba, v mù də ba tɔŋa də duən. ⁴ Polə yá ve də Zwifə-ba də *Gerekə-ba *siə dún mama nə, *jórə diè tə wa, v ma swìn də ba, sə v wáni ba, v kə v nyiən wa.

⁵ Silasə də Timotə dän nə nan Mased-wanə nagwanaa tə wa, ba bà, Polə dän ti v máná mama, v ma swìn sugv tə. V swìn kv v biri Zwifə-ba nə, də Zwezi nə yi *Kərisə. ⁶ Zwifə-ba dän zàn ba ziga v nə, ba twin wá. Polə dän ma bɔbaga* v ganan kukulu. V ga swìn, v wú: «Á tanyırı tə càn wá pií kv tv á tətə yuu wa. Kv tà à mù yoo. Yá sún nə à dän wá wa lià tə, ba nə tà Zwifə-ba tə, con».

⁷ Polə nan lá nə, v va bæ don diè wa. V yırı nə yi Titiusə Zwisətisə. Kv bæ tɛntə yi liú tə, v nə zilí Yü zəni. V diè yá wulə jórə diè tə sɔpuni nə. ⁸ Kərisəpisə, v nə yi jórə diè tə yáá tiú, də v diè lià mama, ken ba waa *Yuu-Tiu nə. Korentə tián zənzən, ba də nə cugv Polə sùràn tə, ken ba waa Zwezi nə, ba ga lə ba níá wa, kv twá də Zwezi-Kərisə yırı.

⁹ Tttun nə Polə dwèe, v na Yuu-Tiu, də v swìn v con, v wú: «Dän ká pa fən ja mú! Swìn, sə n dän ká pú n nii! ¹⁰ À jə lalvɔ tɔfarv kv tə wa. Á wulə də mú, yá liú mama ba zin v jiàn, sə v ma fwa mú lwan».

¹¹ Polə yırı lá nə, bini də cànì bardv, v ma kàri Yü sugv nə ba tətəŋi wa. ¹² Kv máná tə wa, də Galion nə yi Akayi nagwanaa tə yáá tiú, piú nəfarv tə nə li v tún. Zwifə-ba yáá tián ken nii nədv, ba ja Polə ba ja va yáá tián tə, ba nə búrì búrà tə, púlí tə yáá con. ¹³ Ba ga swìn, ba wú: «Kv bæ wá tə yi v wulə v yigə lià tə, sə v pa ba bv Yü nə yiri don kv, də nə Yü *nii tə, v nə pün *Moyizə nə tə, nə ziga duən nə». ¹⁴ Polə nə pià, sə v sùrí v nii v swìn, də Galion le Zwifə-ba, v wú: «Kv yá nə yi kunkun wiən, nə à yəə yokukwɔn nə v fwa, à yá wá ti máná, à ma cugv á mù Zwifə-ba sùràn tə ndə cígá nə. ¹⁵ Kv nətən tə dän nə yi á tótúní duən lià yura, də á tətə Yü nii tə, v nə pün Moyizə nə tə, də á kàrà tə yuu wa, kv mù tà à yáá yoo. Á ba pià, sə à búrì kv búrà». ¹⁶ Galion nə swìn kv nətv tə, v zwèe v dugv ba, sə ba nan lià tə, ba nə búrì búrà púlí tə yáá con. ¹⁷ Ba mama dän jun Sosətənə, v nə yi jórə diè tə yáá tiú, ba wulə ba mǎ wá lià tə, ba nə búrì búrà tə púlí tə yáá con. Yá Galion tə nə wá pa, kv yoo yi wá.

Polə kúv pií v va Antuswə

(Tɔtɔnan 21.23-26; 20.16)

¹⁸ Polə dání Korentə nə zəni. Kv kwa nə, v kúv lòri cwəŋə lià tə con, ba nə yi v nubta *Kərisə yırı, v ga ti níá yuu bori, v mù də Pərisilə də Akilasə, ba dän ma vèli Siri nagwanaa. Polə yá fwa kv mù nə pün, v yá pün ba gian v yukuran† tə, Sankəre nə, kv máná tə wa. ¹⁹ Ba vèli ba yi Efezə nə, Polə ma yá v twaduən tə lá nə, yá v ga zv *Zwifə-ba *jórə diè tə wa, v vurí də ba. ²⁰ Zwifə-ba lòri wá, sə v ya də ba máná mancun wa. Yá Polə wá kv sèe. ²¹ V lòri cwəŋə ba con, v ga swìn, v wú: [«Yoo nədv nə à pià, kv mù nə yi, sə à fwa cànà tə, ka nə biàn tə *Zwerizalemə wa.] Á tə wá pií à bà á con, də Yü nə swə kv». V dän ga ti níá yuu bori Efezə nə, v vii. ²² V vèli v twá Sezare nə, v jun Kərisə lià púlí tə, v ga le v va v cú Antuswə nə.

Apɔlɔsə yanv tə, v nə yi Efezə də Korentə nə yoo

(Tɔtɔnan 15.41; 16.4-6; 1 Korentə tián 3.4-8)

²³ Polə fwa máná mancun Antuswə nə, v ga pií v va, v jijiiri Galasi nagwanaa tə

* 18:6 18.6 Ba yáá fwa kv nətv tə, ba ma biri Zwifə-ba də, ba nə vɔga tə, ba tanyırı tə wá mé ba yuu wa. † 18:18 18.18 *Zwifə-ba con, lià duən yá wulə, ba nə yáá fwa Yü lèèèe kənu yilori. Kv yilori tɛntə yáá pa, ba yá ba yukuran kv dání zənzən. Ba nə pià, ba fɔni tə, ba yáá fwa Yü lèèèe kənu yilori wien, sə ba yoo ma kwən Yü yáá con.

wa dɛ Fɛrizwi nagwanaa tɛ wa, ɔ ma dɛna Zwezi karɓia tɛ mama jààn. ²⁴ *Zwifɛ don, ɔ yiri nɛ yi Apolosɛ, ɔ nɛ ya Alekɛzandɛri tiú, twi ɔ yi Efezɛ. Bɛɛ tɛntɛ yɛɔ sugu yáá, ɔ ga yɛɔ Yɛi saga tɛ zɛnzɛn. ²⁵ Ba yá kàrì wá *Yuu-Tiu cwɛnjɛ tɛ yoo wa. U yá ga jɛ yawala dɛ kv. Apolosɛ dɛn yá swìn ɔ biri dɛ ɔ kàrì, ndɛ nɛtɔ tɛ nɛ, kv nɛ mɛ, Zwezi yoo wa. U yá fwa kv nɛtɔ tɛ, ɔ ga yi Zwan nɛ lɛgɛ lià tɛ níá wa, kv twá dɛ Yɛi yiri, tɛ ciɓi nɛ ɔ yɛɔ. ²⁶ U zàn ɔ wulɛ ɔ swìn napon napon Zwifɛ-ba *jɛrɛ diè tɛ wa. Pɛrisilɛ dɛ Akilasɛ nɛ cwɔ ɔ sùrán tɛ kwa nɛ, ba jin wá, ba kɛ ba con, yá ba ga biri wá Yɛi cwɛnjɛ tɛ dɛ cigá mama. ²⁷ Kv kwa nɛ, Apolosɛ ken ɔ sirì, sɛ ɔ va Akayi nagwanaa tɛ wa. Lià tɛ, ba nɛ yi ɔ nubia *Kɛrisɛ yiri, tɛ dɛn ɔ jààn, ba ga púpúnì sagi ba pa Zwezi karɓia tɛ nɛ, ɔ nɛ yi lá, sɛ ba ja wá zɛni. U nɛ vɛli ɔ yi lá nɛ, ɔ san ba tɛ nɛ, ba nɛ ken ba waa Zwezi nɛ zɛnzɛn, kv twá dɛ Yɛi pubwanɔ tɛ. ²⁸ Kv yá yi kanporu wa nɛ, ɔ swìn Zwifɛ-ba con dɛ barì ɔ biri ba nɛpon napon dɛ, ba tɛlɛ cwɛnjɛ wa. U ti Yɛi saga tɛ, ɔ twá tɛ nɛ, ɔ ma biri dɛ, Zwezi nɛ yi Kɛrisɛ.

19

Polɛ kàrì Efezɛ nɛ

(Tobtonan 8.14-17; 5.15-16; Romɛ tián 15.25-27)

¹ Máná tɛ wa, Apolosɛ nɛ wulɛ Korentɛ nɛ, Polɛ mù vɛli ɔ twá pɛɛn* tɛ wa, kv lɔv ni tɛ nagwanɛɛ tɛ wa, ɔ kɛɛn ɔ va Efezɛ. U vɛli, ɔ jɛrì Zwezi karɓia duɛn. ² U dɛn ma swìn ba con, ɔ wú: «Yɛi-*Siɛu tɛ cuɛ á yuu wa, máná tɛ wa, á nɛ ken á waa Zwezi nɛ, naaa?» Ba ma le wá, ba wú: «Nɛ tá nɛ wá ni tɛtɛ dɛ, Yɛi-Siɛu tɛ yi ba pin». ³ Polɛ tɛ kúɔ pií ɔ bwe ba, ɔ wú: «Bɛɛɛ wa nɛ ba dɛn lɛgɛ aba, kv twá dɛ Yɛi yiri tɛ?» Ba ma kúɔ le wá, ba wú: «Kv ya Zwan† níá liu tɛ». ⁴ Polɛ dɛn ma kúɔ swìn, ɔ wú: «Zwan lɛgɛ lià mama níá wa, kv twá dɛ Yɛi yiri. Kv nɛtɔ biri dɛ, ba mɛ, sɛ ba vɛvɛri ba kwa, ba ma sá ba cuna, ba bà Yɛi con. U yáá swìn lalɔv tɛ con, ɔ wú, ba kɛni ba waa liú tɛ nɛ, ɔ nɛ wulɛ ɔ mù Zwan kwa ɔ biàn, kv mù nɛ yi Zwezi».

⁵ Tɛ sùrán tɛntɛ kwa nɛ, ba lɛgɛ ba níá wa dɛ *Yuu-Tiu Zwezi yiri tɛ. ⁶ Polɛ tún ɔ jààn ba yuu wa, yá Yɛi-Siɛu tɛ ga cú ba yuu wa. Ba wulɛ ba swìn suyirɛ duɛn, dɛ ba swìn Yɛi nii sùrán. ⁷ Bara tɛntɛ mama yá yi ndɛ lià fugɛ bɛlɛ nɛ.

⁸ Polɛ zua *Zwifɛ-ba *jɛrɛ diè tɛ wa, ɔ swìn cigá tɛ pwɛnɛ pwɛnɛ wuuu, càni batwa. U swìn ba con dɛ, Yɛi wá dɛ ɔ pàrì tɛ ba yuu wa. Yá ɔ sùrán tɛ yá ga di

ba. ⁹ Lià duɛn dɛn yiri lá nɛ, ba nɛ za ba vapanan, ba ga vi, sɛ ba kɛ ba waa Zwezi nɛ. Yá ba dɛn swìn ba pwé Yuu-Tiu cwɛnjɛ tɛ lalɔv tɛ yáá con. Polɛ dɛn ma nan ba tɛtɛni wa, ɔ jɛ Zwezi karɓia tɛ, ɔ va ɔ kàrì ba dɛn mama Tiranisɛ kardɛ tɛ wa. ¹⁰ Kv nɛtɔ tɛ dɛnì bina bɛlɛ, kv pa Zwifɛ-ba dɛ *Gɛrɛkɛ-ba, ba nɛ wulɛ Azi nagwanaa tɛ wa, ni Yuu-Tiu sugu tɛ.

Seva bia tɛ yoo

¹¹ Yɛi yá twá Polɛ nɛ, ɔ tunja ɔ yogwaran tɛ yiri nɛ yi tɛ ciɓi. ¹² Kv yiri tɛ pin, ba pɛri ganan nɛ à yɛɔ gantwɛn tɛ nɛ dwɛn Polɛ yira yayɔja yuu nɛ, yá yayran tɛ yáá nan, tɛ yá ba. *Zinɛ dɛ nanja, tɛ yá ba.

¹³ *Zwifɛ-ba duɛn, ba dɛ nɛ yá twá lá ba vɛli, dɛdɛn, sɛ ba ja *Yuu-Tiu Zwezi yiri tɛ, ba ma duja zinɛ lià yuu wa. Ba dɛn yáá swìn, ba wú: «À dwi à kɛni á nɛ dɛ Zwezi tɛ, Polɛ nɛ kàrì ɔ yoo tɛ». ¹⁴ Lià tɛ, ba nɛ yá fwa kv yoo tɛntɛ, yá yi bɛɛ don, ɔ yiri nɛ yi Seva, bia barpe. U mù Seva tɛntɛ yá yi Zwifɛ-ba Yɛi *jonwana yuu tiú don. ¹⁵ Zini tɛ dɛn ma le ba, kv wú: «À yɛɔ Zwezi, à ma yɛɔ liú tɛ, ɔ nɛ yi Polɛ, sɛ á mù, á mù nɛ yi bɛrɛ?» ¹⁶ Yá bɛɛ tɛ, zini tɛ nɛ wulɛ ɔ yuu wa, dɛn fan ɔ tu ba mama yuu wa. U jin ba duɛn, ɔ biri ba dɛ, ɔ diàn dwɛ ba. U fiɓin ba dɛ diàn yiri don, kv pa ba dɛri diè tɛntɛ wa wala, ɔ ga tún nɛran ba yira.

¹⁷ Zwifɛ-ba dɛ *Gɛrɛkɛ-ba, ba nɛ yiri Efezɛ nɛ, lwarì kv yoo tɛntɛ. Yá fɛn dɛn zua ba mama, Yuu-Tiu Zwezi yiri tɛ ga na dun. ¹⁸ Ba tɛ, ba nɛ ken ba waa Zwezi nɛ tɛ, lià zɛnzɛn nanja, ba twi ba lɔri, sɛ Yɛi kwen ba cuna ba mù dɛ wá pwɛrɛ wa, ba ga swìn ba curi tɛ mama, ba nɛ fwa. ¹⁹ Ba mù lià tɛntɛ ja ba saga, ba nɛ ma fwa curi, ba bà ba pa ba suri tɛ, lià tɛ mama yáá con. Ba jɛlɛ tɛ sɛbiu, ba na dɛ kv yi sɛbikulan‡ mùrò finu (50 000). ²⁰ Mɛ nɛtɔ nɛ, kv dɛn twá dɛ Yuu-Tiu diàn tɛ, ɔ sugu tɛ ma swìn, kv sú nagwanaa tɛ mama wa.

²¹ Tɛ mù yien tɛ nɛ tun tɛ zwɛɛ kwa nɛ, Polɛ ken ɔ pubɔja wa, sɛ ɔ twá Masedwanɛ dɛ Akayi nagwanɛɛ tɛ wa, ɔ lɛ ɔ va *Zwerizalɛm. U yá pià dɛ máná tɛ wa, ɔ nɛ yi Zwerizalɛm, sɛ ɔ kɛɛn, ɔ va ɔ na *Romɛ. ²² U li ɔ lià tɛ, ba nɛ sanja wá, lià bɛlɛ ɔ tun Masedwanɛ nɛ, kv mù nɛ yi Timote dɛ Erasɛtɛ. U tɛtɛ ga ya Azi nagwanaa tɛ wa, máná mancun wa.

Yaru Demetariyisɛ tɛgurɛ tɛ yoo

(1 Korentɛ tián 16.8-9; 15.32; 2 Korentɛ tián 1.8-10)

²³ Kv máná tɛntɛ wa, tɛgurɛ nɛfaru twi, kv ya lá nɛ, *Yuu-Tiu cwɛnjɛ tɛ yiri.

* 19:1 19.1 U vɛli ɔ twá Azi nagwanaa pɛɛn tɛ wa, ɔ le. nɛdɔ yi yitɔri nɛdɔ tobɔni njwírán.

† 19:3 19.3 Ywàñ Matɛ 3.

‡ 19:19 19.19 Sɛbikulu

24 Cɔnayarɔ don yun lá, ɔ yiri nɛ yi Demetəriyisɛ. U yà fwa Arɛtemisɛ[§] diè tɛ, ba nɛ yáá jùni ka wa tɛ, nɛmanbii dɛ cɔnɔ. U dǎn yà pɔn lià tɛ, ba mù dɛ wá nɛ tɔja tutɔɔ tɛntɛ, na nywarɔ zɛnzɛn ku wa. 25 Demetəriyisɛ ken ba tɛ, ɔ mù dɛ ba nɛ tɔja ku tutɔnyiri nɛdɔ tɛntɛ, dɛ ba tɛ, ba dɛ nɛ tɔja ku tutɔnyiri tɛntɛ yáá tián tɛ duɛn yáá nɛ, ɔ ga swɛn ba con, ɔ wú: «À dabara-ba, á mù yèè dɛ, nɛ wojan tɛ yi ka nanja tutɔɔ ku tɛ nɛtɛn wa. 26 Á na, á ga nǎn ku tɛ, bɛɛ tɛntɛ, ɔ yiri nɛ yi Polɛ, nɛ fwa. Ku tà Efezɛ cɔcɔ wa, ku yi dɛ Azi nagwanaa tɛ dɛ mɛ. U sùrán tɛ wɛvɛri lalɔ zɛnzɛn, dɛ ɔ nɛ bɔri ba dɛ, yia tɛ, lɛzwɛnɛ jìan nɛ fwa, tɛ tà yia. 27 Ku yoo tɛntɛ wá bà ku cògò nɛ tutɔɔ tɛ. Ku ga tà ku cɔcɔ, ku wá pa yìkan nɛfaru Arɛtemisɛ diè tɛ yà ndɛ tutɔ nɛ. Ku yìkan tɛntɛ wá kwɛn dun tɛ nɛ, Azi nagwanaa lià, dɛ tia yuu lià tɛ mama yà nɛ pɔn ku».

28 Lià tɛ nɛ ni tɛ sùrán tɛ ba zwèe, ba súè dɛ lɔja, ba ga bubwi, ba wú: «Efezian-ba yìkan Arɛtemisɛ nɛ dáá!» 29 Ku yoo tɛ zɛn tɔfaru tɛ mama ku zigɔ yu nɛ. Ba vɛli ba kun duɛn nɛ bwálí don nɛ, ba nɛ fwa mómɔn lá, ba ga van Masedwanɛ tián bɛlɛ, ba ja bà. Ku mù nɛ yà Gayisɛ dɛ Arisɛtarɛkɛ, ba nɛ yi Polɛ twaduɛn ɔ vɛlɛ tɛ wa. 30 Polɛ yà pià, sɛ ɔ nan lalɔ tɛ yáá con, ɔ pa ba na wá. Zwezi karbia tɛ ma kán ɔ nɛ, sɛ ɔ dǎn ká fwa ku. 31 Azi nagwanaa yáá tián duɛn, ba dɛ nɛ yi Polɛ dabara, tun lià, sɛ ba kwè wá, ɔ dǎn ká wa bwálí tɛntɛ nɛ. 32 Ku mǎjá tɛntɛ wa, lalɔ tɛ gugurɛ. Ba duɛn yáá bubwi yiri don, ba duɛn dɛ bubwi yiri don. Yá ba zɔni tɛtɛ yèri won tɛ tɛtɛ yiri, ba nɛ kun duɛn nɛ. 33 Ba dǎn ma pa Alekɛzandɛrɛ nan lalɔ tɛ wa. U mù Alekɛzandɛrɛ tɛ yi *Zwifɛ-ba yà nɛ yigɛ wá, ba kɛni yáá. Yá Alekɛzandɛrɛ dɛ dǎn yà ja ɔ jìan, ɔ ma fwa mómɔn ɔ pià, sɛ ɔ swɛn ɔ ma jon ɔ tián lalɔ tɛ yáá con. 34 Ba nɛ lwarɔ dɛ, ɔ yi Zwifɛ, ba mama bubwi dɛ kori nɛdɔ, ku dǎni ndɛ lugu bɛlɛ nɛ, ba wú: «Efezian-ba yìkan Arɛtemisɛ nɛ dáá!»

35 Ku mǎjá tɛntɛ wa, ba tu tɛ sekɛretɛrɛ pɔn, ba yà zɛzugu tɛ nɛ, ɔ ga swɛn, ɔ wú: «Efezian-ba, liù mama tɛlɛ, ɔ nɛ yèri dɛ, Efezɛ tu tɛ nɛ cɔ yìkan nɛfaru Arɛtemisɛ diè tɛ, dɛ ku pìv kapan cɔcɔ tɛ, ku nɛ nan yu ku tu, tɛ nɛ. 36 Ku yoo tɛntɛ nɛ ba tɔtɔnà jɛ tɛ yiri, á mɛ, sɛ á ja á tián sɛnbwen. Á dǎnà ká bɔbarɔ, á fwa won mama. 37 Á jɔn bara-ba tɛ, á ja á bà yɛbɛ. Ba mù nɛ wá won nɔwin nɛ yìkan tɛ diè tɛ wa, ba ga wá nɛ yìkan tɛ twɛn. 38 Dɛ

ku nɛ yi Demetəriyisɛ dɛ tɔtɔnà tɛ, ba nɛ wulɛ dɛ wá, nɛ ja yoo dɛ liù, dɛn wulɛ, ba nɛ bɔri yìan bɔrà, tu tɛ yun tián ma wulɛ. Ba vɛlɛ ba bon ku tiú lá nɛ. 39 Nɛ à yèè, dɛ ku nɛ yi yoo don nɛ wulɛ, á nɛ pià, sɛ á swɛn á púlí tɛ ku lià tɛ nɛ bɔri bɔrà tɛ nɛ mɛ, sɛ ku li ku yoo tɛntɛ yáá. 40 Ku nɛ tà nɛtu, nɛ wá bà, nɛ ti talɔ yoo ku tɛ nɛtɛn yiri ku nɛ fwa zɛn. Cígá mama tɛlɛ yoo ku tɛ wa, nɛ nɛ wáá nɛ bɔri dɛ, ku mù nɛ pɔn, nɛ mɛ, sɛ nɛ kun duɛn nɛ, nɛ fwa jara». 41 Sekɛretɛrɛ tɛ nɛ swɛn nɛtu ɔ zwèe, ɔ pɔn nii, sɛ lalɔ tɛ víi.

20

Polɛ vɛli Masedwanɛ, ɔ lɛ ɔ va Gɛrɛsɛ (1 Korɛntɛ tián 16.1-7; 2 Korɛntɛ tián 7.5; Romɛ tián 15.25-27)

1 Mǎjá tɛ wa, gugurɛ tɛ nɛ zwèe Efezɛ wa, Polɛ bon Zwezi karbia tɛ, ɔ kɛ ɔ con. U nɛ kwè ba ɔ zwèe, kwa nɛ, ɔ lɔri cwɛnɛ ba con, ɔ ga zàn, ɔ zu cwɛnɛ, ɔ ma vɛli Masedwanɛ nagwanaa tɛ wa. 2 Polɛ twá ku luu nié tɛntɛ wa, ɔ lɛ dɛ ɔ pɔn kwè zɛnzɛn lià tɛ nɛ. U nɛ lɛ lá nɛ, ɔ vɛli Gɛrɛsɛ luu nii tɛ wa. 3 U fwa cǎni batwa lá nɛ, yá ɔ dǎn yà ken ɔ sirí, sɛ ɔ ti níá yuu bori ɔ va Siri nagwanaa con. *Zwifɛ-ba yáá tián nɛ yà ken tɔja ba ja zigɔ ɔ nɛ. Ku mù nɛ pɔn, Polɛ pií ɔ kɛ ɔ pubɔja wa, sɛ ɔ pií ɔ va Masedwanɛ nagwanaa tɛ wa. 4 Lià tɛ, ba yà nɛ kwè wá, nɛ yi Sopatɛrɛ, ɔ nɛ yi Pirisɛ biú, ɔ tu nɛ yi Bere. Ba duɛn dɛ nɛ yi Arisɛtarɛkɛ dɛ Sekondisɛ, ba nɛ yi Tesalonikɛ tián, dɛ Gayisɛ ɔ nɛ yi Derɛbɛ tiú, dɛ Timotɛ, ku súri Tiswíkɛ, dɛ Tɛrofimɛ nɛ, ba nɛ yi Azi nagwanaa lià. 5 Ba mù lià tɛntɛ di yáá ba va, ba dián nɛba Tɛrowasɛ nɛ. 6 Nɛ tɛtɛ zua níá yuu bori Filipɛ nɛ, cǎnà tɛ, ba nɛ dɛ dɛ dipɛn tɛ, ku nɛ ba sabwarɔ kɛni tɛ nɛ lɛ, kwa nɛ. Yá nɛ dɛn bonu nii nɛ, nɛ vɛli nɛ yí ba Tɛrowasɛ nɛ. Nɛ fwa dɛn barpɛ lá nɛ.

Polɛ bwin Etikisɛ Tɛrowasɛ nɛ (Tɔtɔnan 9.36-42)

7 Dapanɔ tɛ tɛntɛn dɛn tɛ nɛ, nɛ kun duɛn nɛ, sɛ nɛ mómuni *nimarɔ dipɛn tɛ, nɛ dɛ. Polɛ dǎn yà mɛ, sɛ ɔ víi ku tɔpɔri nɛ. Ku mù nɛ pɔn, ɔ dǎn yà wulɛ, ɔ vɛ dɛ lià tɛ, ba nɛ wulɛ lá. U vɛ ɔ viɛ tɛ ku dǎni ku yí tɔtɔn lugu fugɛ bɛlɛ. 8 Cǎnán yà yun dǎni dɛyuu diè tɛ wa, nɛ yà nɛ wulɛ ku wa. 9 Yèè balandɔru don, ɔ yiri nɛ yi Etikisɛ, yà jèè tɛkurɛ nɛfaru nii nɛ. Dwan zǎn tɛ ti wá ligɔ, mǎjá tɛ wa, Polɛ nɛ tɛ wulɛ ɔ viɛ tɛ wa. Dwan tɛ li wá dɛyuu dii batwa nii nɛ, ɔ bà ɔ tu tia. Ba twi ba zin wá, dɛ ɔ tɔga. 10 Polɛ dǎn cuɛ, ɔ kwá ɔ yuu

§ 19:24 19.24 Arɛtemisɛ yi *Gɛrɛkɛ-ba sugɔ, Diyanɛ ga yi *Romɛ-ba sugɔ, yá ku yi yoo nɛdɔ nɛ ku swɛn. Ku yi kunkun yu, ba nɛ lwè diè, ba kɛ ku lá Efezɛ nɛ. Azi nagwanaa lià yà bɔnɔ ku yu tɛ, ku nɛ yi yunuu.

con, v ti wá, v kə v vānà wa, v ga swìn, v wó: «Á dānà ká pa á pwíi cògò, v mu tē wulə, v tē wà tē».

¹¹ Máná tē wa, v nē pií v di dəyuu diē tē wa, v mumuni dipen tē, v ga fū v dō. Kū kwa nē, v tē pií v swìn ku dání wuuu, ku va ku yí tublakunu. Kū máná tēntē wa nē, v vií. ¹² Ba ja balanduru tē, ba pií ba bā dē v wulə mu wa, yá ku dān yun jidarí zənzən ku pa ba.

Polə zigi Tərowasə nə, v va Mile

¹³ Nə mù nē dí yáá, nə zu níá yuu bori tē wa. Yá ku dān ti nēba, ku ja va Asosə bwálí tē nē, níá yuu bwəɹ tē nē ziga lá. Mə ku bwálí tēntē wa nē, nə wá ti Polə níá tē níi nē. Mə nətə nē v yá swìn, v tún dē v piá, sə v va ku bwálí tē nē dē nē. ¹⁴ Máná tē, v nē twi v yí Asosə nē, nə tí wá níá tē níi nē, yá nē ga le nē va Mitilənə. ¹⁵ Nə kúò zigi lá nē, nə vií dē níá yuu bori tē muv tē yuu wa. Kū tɔpuri nē, nə yí Swio nagwanaa tē vān nē. Diun tē, ku nē daa lá, nə le nē yí Samosə nagwanaa tē. Nə nē yí Samosə tɔpuri nē, nə le nē yí Mile. ¹⁶ Polə yá ken sirí, sə v twə Efezə níi nē, v le, sə v dān ká cògò v máná Azi nagwanaa tē wa. V yá yí v bíbarí dē ku nē wáá, sə v ya *Zwerizalemə nē *Zwifə-ba cānà tē, ba nē bonjə *Pantəkotə tē diun nē.

Polə swìn Efezə Kərisə lià púli nəkwinə tē con

(1 Tesalonikə tián 2.1-12; 1 Piyerə 5.1-4; Matíə 7.15-20; 2 Piyerə 2.1-3; Titə 1.9-14)

¹⁷ Kū máná tēntē wa nē, Polə zigi Mile nē, v tūn Efezə *Kərisə lià púli *nəkwinə tē nē, sə ba bā. ¹⁸ Máná tē, ba nē twi ba yí v níi, v swìn ba con, v wó: «Á yəò nətə, à nē yun á tətəŋi wa, ku jju diun tē nē, à nē diğà à naa Azi nagwanaa wa. ¹⁹ Á cuə à tiàn míámíán, à ma tūn à pa *Yuu-Tiu nē dē yinɔ *Zwifə-ba cān tē wa, ba nē yá kəni à nē. ²⁰ Á yəò dē, à wá aba won mama səgə. Á yáá swìn tē à buri aba dē, à kārì aba won tē mama, ku nē jə funə ku pa aba, kanporu tē wa, dē dii tē wa. ²¹ Á swìn Zwifə-ba con dē *Gərekə-ba con, sə ba vəvəri kwa, ba ma sá ba cūna, sə ba kə ba waa Yuu-Tiu Zwezi nē. ²² Yá síún nē, Yú-Sinju tē kálí nē ku pa, à vèli *Zwerizalemə, à ga yəri won tē, ku nē wá yí nē lá. ²³ Á dān nē yəò yoo nədə. Tɔfaru mama wa nē, Yú-Sinju tē yáá swìn à con dē, bān diē zuri, dē cān nē dāni nē. ²⁴ Yá à mu tē yoo ba nē jə ku nədə mama wa, sə ku dān ká ya, ndə à mu tē jə funə ku pa nē. Á mù yoo nē yí, sə à wāni à yí à vèli tē yigúré, sə à wāni à tun Yuu-Tiu Zwezi tutuŋi tē, v nē pun nē, sə ku níi sú. Sə à swìn suywájú tē à buri dē, Yú jə pubwanu.

²⁵ Yá síún nē á nəŋə, à yəò dē, á kúò ba pií á na à yáá. Á mù lià tē mama, à nē twá á tətəŋi wa, à ga swìn dē, Yú wá dē v pàri tē. ²⁶ Kū mù nē pun, à swìn ku á con zən. Á liù mama talí təló à yuu wa. ²⁷ Á wá aba səgə won mama wa. Á swìn ku tē mama, ku nē yí Yú puswəŋə tē, à buri aba. ²⁸ Á dān cia á tətə nē dē Kərisə lià púli tē mama nē. Yú-Sinju tē nē tún aba púli tēntē yuu wa, sə á ya ku cirá, á cì ku nē. Kū twá v tətə biú tē tian tē nē, Kərisə lià púli tēntē ma yí v mù nyiən. ²⁹ Á yəò dē lià, ba nē yí ndə buyurən nyankwɔn nē, wá zu á tətəŋi wa, à kwa nē, ba nē bá yá Kərisə lià púli tē. ³⁰ Yá á tətə wa, bara wá ya lá nē, ba nē wá zān ba swìn kunkun sūrān, sə ba ma van Zwezi karbiə tē, ba kə ba con. ³¹ Kū mù nē pun, á me, sə á cì ku nē, sə á lií á tiàn, dē à fwa bina batwa titun dē yucau, à ma dí yáá à swìn á liù mama con dē yinɔ à tunjə lá.

³² Yá síún nē, à pun aba Yú nē, sə v twá v sugv tē nē, ku nē jə diàn, ku ga buri v pubwanu tē, v ma kwə aba. Sugv tēntə nē wá pa tori lià tē mama nē, ba nē ya Yú ciɔi nē ti. ³³ Á wá lià səbiu nē à yəò ganān piá. ³⁴ Á yəò dē, ku wá nətə yun. Á ni dē, à tətə jian nē tun tē pa nē, à mù dē à twaduən tē won mama wa. ³⁵ Won mama wa, à buri aba dē, ku me, sə á tūn, sə á wāni á san lià tē, ba nē ba diàn jə nē. Á lie Yuu-Tiu Zwezi sūrān tē, v tətə nē swìn, v wó: «N nē pun won liù nē, ku jə pupwən ku doni, liù nē pun mú won.»

³⁶ V nē swìn nətə, v tòli v nadwana yuu, sə v jun Yú dē ba mama. ³⁷ Ba mama tē dān kwi zənzən, ba ga vwa Polə bian nē, ba púri wá ba kə ba nyuŋi nē. ³⁸ Pucunɔ yá zua ba, v nē swìn ba con dē, ba kúò ba pií ba na v yáá tē yuri. Kū kwa nē, ba kwé wá ba ja va, ba yí níá yuu bori tē.

21

Polə vèli Zwerizalemə

(Totnonan 20.36-38; 8.5, 40; 20.22-24)

¹ Nə mù dē ba dɔgə duən. Kū kwa nē, nə zua níá yuu bori nē va muv tətəŋi Kose nagwanaa mənə mənə. Kū tia nē puri, nə vèli Rodə muv tətəŋi nagwanaa tē wa, nə zigi lá, nə va Patara. ² Nə dān ni níá yuu bori, dē ku piá ku ben ku va Fenisi nagwanaa con. Nə vèli nē zu ku wa, sə nē kwen nē va yuŋuŋu. ³ Máná tē, nə yíá nē na Swipərə muv tətəŋi nagwanaa, nə ken ku nē jɔgwiə con. Níá yuu bori tē ga ja nēba, ku vèli Siri nagwanaa con, sə nē va nē cú Tirə nē. Mə bwálí tēntē wa nē, níá yuu bori tē me, sə ku cú ku zila tē. ⁴ Nə vèli nē na Zwezi karbiə tē, nə fwa dtan barpe lá nē. Yú-Sinju tē yigu ba, ba ga

swɪn Polə con, v dān ká va *Zwerizalemə.
 5 Dian tɛntə dān nɛ lɛ tɛ zwɛɛ, ba mama
 dɛ ba kana, dɛ ba bɪa kwɛ nɛba, nɛ va
 wuuu, nɛ va nɛ lɛ tɪfarv tɛ nii. Nɛ dān tɔli
 nɛ nadwana yuu nɛ bɛbɛru tɛ nii nɛ, sɛ
 nɛ jun Yɪ. 6 Ku kwa nɛ, nɛ mɛ dɛ ba mɛ
 dɔgv duɛn, nɛ ga zv nɪá yuu bori tɛ. Yá ba
 dɛ ga píí, ba va ba hwálí nɛ.

7 Nɪá yuu bori tɛ ja nɛba kv nan Tirɛ, kv
 va Pɛtolemayisɛ. Nɛ jun liá tɛ, ba nɛ yɪ
 nɛ nubɪa *Kɛrisɛ yɪrɪ, ba nɛ wulɛ lá nɛ,
 nɛ ga fwa dɪn nɛdv ba con. 8 Kv tɪpɪrɪ
 nɛ, nɛ zán nɛ va nɛ yɪ Sezare nɛ. Nɛ vɛli
 nɛ zv Filipɛ diɛ wa, nɛ yá lá nɛ. U dɛ yɪ
 sɔyvárv tɛ *sɔsɔndɔ. Filipɛ tɛntɛ yá yɪ liá
 barpɛ tɛ, ba nɛ san *tɔntɔna tɛ nɛ, wa liú
 don. 9 U yá jɛ bwɪí bantá, ba tɛ nɛ yɛrɪ
 bɛɛ. U bwɪí bantá tɛntɛ yá jonɔ Yɪ nii
 sɔràn, ba swɪn. 10 Nɛ dān nɛ yɪn lá nɛ,
 dian tɛ pùli, Yɪ nii sɔsɔndɔ don, v yɪrɪ nɛ
 yɪ Agabisɛ, nan Zwidɛ nagwanaa tɛ wa, v
 bà nɛ con. 11 U tɪ Polɛ voru, v ma vwɛ v
 tɛtɛ nɛɛ dɛ v jìàn, v ga swɪn, v wú: «Á
 nɛjɛ kv tɛ, Yɪ-Sɪju tɛ nɛ swɪn: «Bɛɛ tɛ,
 voru kv tɛ nɛ yɪ v mɛ nyiɛn, *Zwifɛ-ba wá
 vwa wá nɛtv Zwerizalemə nɛ. Yá ba ga
 wá ja wá, ba kɛ liá tɛ, ba nɛ tɛ Zwifɛ-ba
 tɛ jìàn wa.»»

12 Nɛ nɛ nɪ tɛ sɔràn tɛ kwa nɛ, nɛ mɛ
 dɛ hwálí tɛ tián mɛ san duɛn nɛ, nɛ lɔrɪ
 Polɛ, sɛ v dān ká va Zwerizalemə. 13 Polɛ
 dān ma le, v wú: «Bɛɛɛ nɛ pun, á kwi á
 ma cɔgá à pùɛ nɛ? Á mɛ ken á sírɪ dɛ kv
 yoo tɛntɛ, sɛ ba vwa nɛ. Kv tɛ kv cɪcɪ, sɛ
 á tɪ Zwerizalemə nɛ *Yuu-Tiu Zwezi yɪrɪ».
 14 Nɛ nɪ dɛ, v bá sɛɛ, v pa nɛ swɪn wá nɛ
 dɪ, nɛ kúv wá kv nɛ jun kan kan. Nɛ dān
 swɪn, nɛ wú: «Yuu-Tiu nɛ wá tvn v fira».

*Polɛ yɪ Zwerizalemə nɛ
 (1 Korɛntɛ tián 9.19-23)*

15 Tɛ dian tɛntɛ kwa nɛ, nɛ ken nɛ zɪla,
 nɛ ga va *Zwerizalemə. 16 Zwezi karbɪa
 duɛn dɛ twá nɛ nɛ, ba nan Sezare ba
 bà. Yá ba yɪn nɛ yáá, ba ja va bɛɛ don
 sán, v yɪrɪ nɛ yɪ Mɛnason. U yɪ Zwezi
 karbidwarv fuɛn fuɛn, v ga yɪ Swipɛrɛ tíú.
 U mɛ diɛ nɛ nɛ mɛ, sɛ nɛ zɔrɪ.

17 Nɛ nɛ vɛli nɛ yɪ Zwerizalemə nɛ, liá
 tɛ, ba nɛ yɪ nɛ nubɪa *Kɛrisɛ yɪrɪ, sɛɛ nɛba
 dɛ pupwɛn. 18 Kv tɪpɪrɪ nɛ, nɛ mɛ dɛ Polɛ
 mɛ vɛli Zwakɛ sán. Yá Kɛrisɛ liá púlí tɛ
 *nɛkwɪna tɛ, dɛ mama twi lá nɛ. 19 Polɛ
 nɛ jun ba v zwɛɛ, v dān wulɛ v tori yìɛn
 tɛ nɛdv nɛdv, Yɪ nɛ twá dɛ v tɔtvɪjɪ tɛ nɛ,
 v fwa liá tɛ, ba nɛ tɛ *Zwifɛ-ba tɛtɛnjɪ wa.
 20 Ba nɛ cɔgv wá ba zwɛɛ, ba bɔv Yɪ nɛ. Yá
 ba dān swɪn v con, ba wú: «Á nubiu, n na
 Zwifɛ-ba mɛrɔv dɛkurɛn fugɛ fugɛ nɛ ken

ba waa Zwezi nɛ. Yá ba mama ga jɛ yawala
 Yɪ *nii tɛ, v nɛ pun *Moyizɛ nɛ, yoo wa.
 21 Síún nɛ, ba swɪn n yoo ba con, dɛ n kàrɪ
 Zwifɛ-ba mama, ba nɛ wulɛ liá tɛ, ba nɛ
 tɛ Zwifɛ-ba tɛtɛnjɪ wa, sɛ ba vɛvɛrɪ, ba yá
 Yɪ nii tɛ, v nɛ pun Moyizɛ nɛ. Kv mɛ nɛ
 yɪ svgv tɛ, nɛ nɛ swɪn ba con, n wú, ba dān
 ká *gvɛjɛ ba bisɪmabari, ba dān ká twá
 Zwifɛ-ba yofwamɪnan tɛ nɛ. 22 Nɛ dān wá
 fwa bɛɛɛ? Nɛ zán nɛ yɛɔ dɛ, kv ba tɔtvɛná
 jɛ, lalɔv tɛ wá kun duɛn nɛ, ba wá lwarɪ
 dɛ, n twi. 23 Kv mɛ yɪrɪ nɛ, fwa kv tɛ, nɛ nɛ
 wá swɪn n con. Bara bantá wulɛ nɛ tɛtɛnjɪ
 wa, ba nɛ fwa Yɪ lɛɛɛɛ kɛnu yɪlorɪ. 24 Ja ba
 n kɛ n con, sɛ n mɛ dɛ ba tanɪ á tián kv Yɪ
 lɛɛɛɛ kɛnu yɪlorɪ* tɛ wa. Yá n ga tɪ kv junɪ
 tɛ n zin, sɛ ba ma fina ba yun tɛ. Liá tɛ
 mama dān wá lwarɪ dɛ, cígá tɛlɔ kv tɛ wa,
 ba nɛ swɪn ba pa mú. Yá ba wá lwarɪ dɛ,
 n tɛtɛ yɪ n twá Yɪ nii tɛ, v nɛ pun Moyizɛ
 nɛ, n ma vɛli. 25 Kv nɛ yɪ liá tɛ, ba nɛ tɛ
 Zwifɛ-ba tɛ, ba nɛ ken ba waa Zwezi nɛ
 yoo, nɛ bɔn nɛ na dɛ kv mɛ, sɛ nɛ púpɔnɪ
 nɛ pa ba. Nɛ swɪn ba con, sɛ ba cɪ ba tián
 nɛ dɛ nɛjɔv, ba nɛ gua wɔrvanjan nɛ, ba
 dān ká dɛ jana, ba dān ká dɛ wotɪgv nɛjɔv,
 sɛ ba dān ká cwàrɪ dɛ duɛn dɛ».

26 Kv tɪpɪrɪ nɛ, Polɛ jun bara tɛntɛ, v kɛ
 v con. U mɛ dɛ ba mɛ dān ga tanɪ ba tián
 kv Yɪ lɛɛɛɛ kɛnu yɪlorɪ tɛ wa. Kv kwa nɛ,
 v zva Zwifɛ-ba Yɪ *diɛ tɛ wa, v swɪn v birɪ
 dɪn tɛ, ba yɪlorɪ tɛ, ba nɛ tanɪ, tɛ nɛ wá
 zwɛɛ. U ga birɪ dɪn tɛ, dɛ *jonɪ won tɛ,
 ba nɛ wá pa Yɪ nɛ ba liú mama yɪrɪ.

Polɛ janv tɛ yoo

*(Tɔtvnan 20.23; 24.5-19; Romɛ tián
 15.30-31; 1 Tesalonikɛ tián 2.15-16)*

27 Máná tɛ nɛ, dian barpɛ tɛ nɛ bwɛlɛ,
 sɛ tɛ zwɛɛ, Azi nagwanaa *Zwifɛ-ba tɛ nɪ
 Polɛ Yɪ *diɛ tɛ wa. Ba sugu lalɔv tɛ ba
 kɛ v nɛ, ba ma ja wá. 28 Ba dān ga bubwi,
 ba wú: «*Yɪzɛrayɛlɛ bara-ba, á biàn á san
 nɛba. Á nɛjɛ bɛɛ tɛ, v nɛ kàrɪ bwálá tɛ
 mama, liá tɛ mama con, v ma zɪga nɛ lvɔ
 liá tɛ, dɛ Yɪ *nii tɛ, v nɛ pun *Moyizɛ nɛ,
 dɛ Yɪ diɛ kv tɛ nɛ. U bilɪ v jɛ *Gɛrɛkɛ-ba
 liá duɛn, v zv Yɪ diɛ tɛ wa, v ma cɔgv kv
 v kɛ durɛn kv bwálí tɛntɛ wa, kv nɛ yɪ Yɪ
 cɪcɪ nɛ tv». 29 Máná don wa, ba nɪ Polɛ dɛ
 Efɛzɛ tián bɛɛ don, v yɪrɪ nɛ yɪ Tɛrofimɛ
 tv tɛ wa. Yá ba dān yá bɔvɛ dɛ, Polɛ pun
 v zv Yɪ diɛ tɛ wa. Kv mɛ nɛ pun, ba swɪn
 nɛtv. 30 Tv tɛ mama svsvgv, lalɔv ga dɛrɪ
 kv naja bwálí mama kv twi. Ba jun Polɛ,
 ba tɛtɛli wá, ba jɛ nan Yɪ diɛ tɛ wa, ba
 ga pun ka mimɛn lala. 31 Polɛ dān yá yɪ
 ba piá, sɛ ba gv. Pamana yuu tíú don ma
 nɪ dɛ gugurɛ zva *Zwerizalemə mama wa.

* 21:24 21.24 Zwifɛ-ba con, liá duɛn yá wulɛ, ba nɛ yáá fwa Yɪ lɛɛɛɛ kɛnu yɪlorɪ. Kv yɪlorɪ tɛntɛ yáá pa, ba yá ba
 yukɔran kv dání zɛnzɛn. Ba nɛ piá, ba finɪ tɛ, ba yáá fwa Yɪ lɛɛɛɛ kɛnu yɪlorɪ wɛn, sɛ ba yoo ma kwen Yɪ yáá
 con.

³² Ku máǵá tē tētē wa, v nē nī ku, v zàn v lī pamana dē lià, ba dē nē cī v ja dāri, v va ba con. Máǵá tē, ba nē nī pamana yuu tiú tē dē pamana tē, ba yá Polē maran tē nē. ³³ Pamana yuu tiú tē dān ma bà, v yí lá nē v pūri Polē, v ga pa nii, sē ba vwa wá dē banzala bēlē. Ku kwa nē, v bwe Polē, sē v na liú tē, v nē yī, dē won tē, v nē fwa. ³⁴ Laluv tē tētēni wa nē, lià duēn yá bubwi yiri don, ba duēn dē bubwi yiri don. Zēzugu tē dān pūn v wārī cígá yoo mama v nī. Ku mù yiri nē v pūn nii, sē ba ja Polē ba va pamana sǎn tē wa. ³⁵ Máǵá tē Polē nē digá nētēnē tē yuu, ku yī pamana tē ga ba ti wá, ba zūn laluv tē tutugu tē yiri. ³⁶ Yá tuv tē lēzwēnbia tē yá tē púó v kwa, ba bubwi, ba wú: «Á gwta wá!»

Polē swīn Zwerizalemē tián tē con

(*Matīē 10.19-20; Totnunan 9.1-30; 26.9-21*)

³⁷ Máǵá tē wa, ba nē pià, ba kē Polē pamana sǎn tē wa, v swīn pamana yuu tiú tē con, v wú: «Á jē cwōǵē, sē à swīn yoo n con, naaa?» Pamana yuu tiú tē ma le wá, v wú: «N nēnī *Gērkē-ba sugu naaa?» ³⁸ Ku nē yī nētū, sē mē ku tā n mō nē yī Ezwipētē tiú tē, v kanya nē sugu lià v kē *Romē-ba nē. Yá v ga jē lagura mūrō banua (4 000), dē ba cēcōrē sián, v ja va kasōō lanworu tē wa?» ³⁹ Polē ma swīn, v wú: «Á mù yī *Zwifē, Tarēsē tiú, Silisi luv nii tē wa, ku tuv tē yiri nan. À lōrī mō, sē n pa nē cwōǵē, sē à swīn laluv tē con.»

⁴⁰ Pamana yuu tiú tē ma pa wá nii, sē v swīn. Polē dān zàn v zīga nētēnē tē yuu wa. Yá v ga jē v jūn, v ma fwa mumūn laluv tē yáá con. Zēzugu tē mama zwēē. Polē dān wulē v swīn laluv tē con dē *Ebērē-ba sugu.

22

¹ Polē swīn, v wú: «Á nubīa-ba dē à nyūna-ba! Á cuga ku tē, à nē jē, sē à swīn, à ma jon à tián!»

² Máǵá tē, ba nī dē, Polē yī Ebērē-ba sugu nē, v ma swīn ba con, ba kúō kwēn ba kē sēgē sēgē. Yá Polē dān swīn ba con, v wú:

³ «Á mù yī Zwifē, ba lurti nē Tarēsē nē, ku nē wulē Silisi luv nii tē wa. Mē tīfaru ku tē, ku nē yī Zwerizalemē wa, nē ba kōnī nē. Gamalīelē yá nē yī à karnyūna, v nē kārī nē, sē à twá Yū *nii tē, v nē pūn nē nyūna-ba tē nē zēnī zēnī. Á yá jē yawala zēnzēn dē Yū nyiēn tē, ndē á dē mama nē yī nētū tē zēnī ku tē. ⁴ À tētē fifin ba tē, ba nē wulē *Yuu-Tiū cwōǵē ka tē wa, à gv. Á vwē bara dē kana à kē bān diē. ⁵ *Zwifē-ba Yū *jonwana yun tián nēkwīa tē, dē *nēkwīna tē mama yēō ku tē, à nē

fwa. Ba tētē pūn nē saga, sē à burti Zwifē-ba nubīa tē nē, ba nē wulē Damasē nē. Á vāli ku tuv tētē dē saga tētē, tē nē pūn nii nē, sē à vwa lià tē, ba nē zva Zwezi cwōǵē tē wa, à ja bà Zwerizalemē, sē à pa, ba kē ba cān wa.

⁶ Á vāli cwōǵē tē wa, ku bà ku bwōlē lugu fugē bēlē, dē à dān yá bwōlē Damasē. Ku máǵá tē wa, naa nēdv dē poni nēfaru nan yū nē. Ku pūpū ku kīkarī nē. ⁷ Á tua tīa, à ga nī kori, ku nē swīn à con, ku wú: «Solē, Solē, bēēē nē pūn, n ma fifin nē?» ⁸ Á dān ma le, à wú: «N mù nē yī wāā, Yūu-Tiū?» V ma swīn à con, v wú: «Á mù nē yī *Nazaretē Zwezi, n nē fifin.» ⁹ Lià tē, à mù dē ba nē twá duēn tē, nī poni tē, yá ba nē wā liú tē, v nē swīn à con tē, kori nī. ¹⁰ Á dān ma swīn, à wú: «Bēēē nē à dān mēē, sē à fwa Yūu-Tiū?» Yūu-Tiū ma swīn à con, v wú: «Zàn, n va Damasē, yá mē lá nē, ba wá swīn n con won tē mama, à nē pūn nii, sē n fwa.» ¹¹ Á yá yá kúō ba won mama na, poni tētē nē pūpū tē yiri. Lià tē, ba nē yūn dē nē tē jūn à jūn nē, ba van nē, à ma va à yī Damasē.

¹² Bēē don yūn lá nē, v yiri nē yī Ananīasē. V yá zilī Yū nii tē, v nē pūn *Moyizē nē, zēnī zēnī. Damasē Zwifē-ba mama yá swīn v yozōǵē yoo. ¹³ Ku mù bēē tētē dān twi v yī nē, v swīn à con, v wú: «Á nubīu Solē, sē n yíá tē pií, tē na lá!» Ku máǵá tē tētē wa, à yíá tē pōri. Yá à ga na wá. ¹⁴ V dān ma swīn, v wú: «Yū tū, v nē yī nē Zwifē-ba nūbara-ba Yū nē tūn mō, sē n yēnī v fura tē, sē n na cígá tiú Zwezi, sē n nī sugu tē, v tētē nii wa. ¹⁵ Ku mù nē pūn, n wá swīn v yoo lià tē mama yáá con. N wá burti ba ku tē, n nē nī dē ku tē, n nē nī tē. ¹⁶ Yá síún nē, bēēē nē n dān kúō dānī? Zàn yū nē, n bon Zwezi yiri tē, sē n pa ba lē mō níá wa, sē n cōna tē durēn tē ma sin tē nan.»

Won tē, ku nē ken Polē lià tē, ba nē tà Zwifē-ba, con

(*Totnunan 7.57-58*)

¹⁷ Polē kúō swīn, v wú: «Á pií à bà *Zwerizalemē wa, yá à dān yá wulē à jūnī Yū *Zwifē-ba Yū *diē tē wa. Ku fwa ndē yiviru nē ti nē, Yū ga burti nē won. ¹⁸ Á nī *Yūu-Tiū dē v swīn à con, v wú: «Bbarti n bà, n lē n nan Zwerizalemē wa lala, ba bá jon n sūrān tē, n nē swīn n burti à yuu wa.» ¹⁹ Yá à dān swīn, à wú: «Yūu-Tiū, ba tētē yēō zēnī dē, à yá twá Zwifē-ba *jérō dii tē wa, à vāli, à ma pià ba, sē à pa ba kē ba bān diē, dē à pa ba mā lià tē, ba nē kēni ba waa n nē. ²⁰ Máǵá tē wa, ba nē gva n *sūsūnū Etyēnē, v nē swīn n sugu tē, à tētē yūn lá nē. Á ken à nii ba kwa, à ga jon lià tē, ba nē gva wá ganān, à ja tē nē.»

21 U dǎn ma swìn à con, v wú: «Vèli, n yí à tɔŋa mú yɔŋɔni dwíí tɔ, ba nè tà Zwifɔ-ba tɔ, con.»

*Polɔ biri dɛ, v yí Romɔ-ba biú
(Tɔtɔnan 16.22-23, 35-39; 25.16)*

22 Lià tɔ cugu wá, wuuu, ku va ku yí Polɔ sugu tɛntɛ yuu wa. Ba dǎn zìn ba kwɛrɛ yí nɛ, ba ga swìn, ba wú: «Á gwia ku mù bɛɛ wá tɔ yiri tɔ! Ku wá mɛ, sɛ á yá wá á pa v mu síí lɔv wa!» 23 Ba bubwi, ba lí* ba ganán, ba díli, ba dɔga, ba ga pɛɛ purɛn, ba mí yí nɛ. 24 Pamana yuu tíú tɔ pɔn nii, sɛ ba kɛ Polɔ pamana sǎn tɔ wa, sɛ ba ga firi wá dɛ kafu, sɛ v swìn won tɔ, ku nɛ pɔn, ba bubwi nɛtu v yuu wa. 25 Yá máŋá tɔ wa, ba nɛ vwɛ wá, sɛ ba mà, Polɔ swìn pamana bíí yuu tíú tɔ con, v yá nɛ wulɔ lá, v wú: «N jɛ nii, sɛ n mà *Romɔ-ba biú, ba nè tɔ wá v bɔrà bɔrà, naaa?» 26 Tɛ sùràn tɛntɛ pɔn, pamana bíí yuu tíú tɔ va v tɔn tɔ nii v yuu tíú tɔ con, v wú: «Bɛɛ tɔ yí Romɔ-ba biú, bɛɛɛɛ nè n dǎn wá fwa?» 27 Pamana yuu tíú tɔ dǎn ma bà, v swìn Polɔ con, v wú: «Swìn à con dɛ, n nè yí Romɔ-ba biú». Polɔ ma le wá, v wú: «Awo, à yí Romɔ-ba biú». 28 Pamana yuu tíú tɔ ma súrí lá nè, v wú: «Á mù yí sɛbifarɔ nè à ŋwín, sɛ à ma jì Romɔ-ba biú». Polɔ dɛ ma kúɔ swìn, v wú: «Á mù yí Romɔ-ba nè luri nɛ». 29 Lala dɛ lià tɔ, ba yá nɛ mɛ, sɛ ba mà Polɔ ba pa, v swìn tɔ píí, ba kɛ ba kwa. Fɛn dǎn yá zua pamana yuu tíú tɔ, dɛ v nè lwarí dɛ, Polɔ yí Romɔ-ba biú, v nè pɔn ba vwa wá tɔ yiri.

(Tɔtɔnan 23.28; Matíɛ 23.27-28; 10.16)

30 Ku tɔpɔri nè, v nè pià, sɛ v lwarí cígá mama won tɔ, ku nè pɔn *Zwifɔ-ba bubwi v yuu wa, v pɔn ba kúrí Polɔ. U dǎn ga pa nii, sɛ Yí *jɔŋwana yun tián tɔ dɛ Zwifɔ-ba yáá tián tɔ, ba nè bɔrí *bɔrà tɔ, bà duɛn yáá nè. Ku kwa nè, v pɔn Polɔ cú, v ga zɔŋtí wá ba tɔtɔŋi wa.

23

1 Polɔ ywǎn Zwifɔ-ba yáá tián tɔ, ba nè bɔrí bɔrà tɔ, v ga swìn, v wú: «Á nubɔ-ba, à mù waa con, à wá yoo ni, à nè dwá ku wa, Yí yáá con, ku ja bà ku yí zɛn». 2 Zwifɔ-ba Yí jɔŋwana yun tián nɛkwia Anantɛ sɛ pɔn nii lià tɔ, ba nè bwɛlɔ Polɔ yira, sɛ ba mà v nii tɔ nè. 3 Polɔ dǎn ma swìn v con, v wú: «Yí wá mà mú, bɛrɛ pwɛ! N yí n jɛn, sɛ n twá dɛ Yí *nii tɔ, v nè pɔn *Moyizɛ nè, n ma bɔrí à bɔrà, yá n yí n ziga Yí nii tɛntɛ nè, dɛ n nè pɔn nii, sɛ ba mà nè». 4 Lià tɔ, ba nè wulɔ lá nè, swìn ba wú: «Ku yí n twín Yí jɔŋwana yun tián nɛkwia tɔ». 5 Polɔ ma le, v wú: «Á nubɔ-ba, à yá yèrɛ dɛ, ku yí Yí jɔŋwana yun tián

nɛkwia. Ku dí yáá, ku swìn Yí sùràn saga tɔ wa, ku wú: «N wá mɛ, sɛ n swìn n lɔv nii lià tɔ yáá tíú tɔ yolwan.» 6 Polɔ yá yèɛ dɛ, ba púli tɔ vàn don yá yí *Sadɔsɔn-ba, ku vàn don dɛ ga yí *Farɔzɔn-ba. Ku mù nè pɔn, v bubwi Zwifɔ-ba yáá tián tɔ, ba nè bɔrí bɔrà tɔ, yáá con, v wú: «Á nubɔ-ba, à mù yí Farɔzɔn. Farɔzɔn-ba nè luri nè. Ku yí à nè pɔn cígá dɛ, tɔga wáá ba bwín ba nanɔ tɔ, nè pɔn, ba wulɔ ba bɔrí à bɔrà».

7 Polɔ nè swìn ku nɛtu tɔ, v zwɛɛ, tútɔná nyí tɔ zàn Farɔzɔn-ba dɛ Sadɔsɔn-ba pwɛrɛ wa. Púli tɔ dǎn pwɛɛ púlɔ bɛlɔ. 8 Sadɔsɔn-ba mù yá swìn dɛ, tɔga ka bwín ka nan, dɛ *malɔka, dɛ siŋu tɛlɔ. Yá Farɔzɔn-ba dɛ con nè, ba dɛ wú, tɔ wulɔ. 9 Ku zìn tútɔná nɛfaru. Farɔzɔn-ba wa Yí nii *yɛnu tián dǎn ma zàn ba caga ku zɛnzɛn, ba ga swìn, ba wú: «Nɛ ba lwaní yiri mama na, ku bɛɛ wá tɔ yuu wa. Ku wáá ku yaní siŋu, nè à yèɛ malɔka nè, swìn v con». 10 Tútɔná tɔ dǎn nè súrí zɛnzɛn tɔ, ku pɔn fɛn zɔ pamana yuu tíú tɔ. U yá buŋa dɛ, ba wá za Polɔ, ba pwɛɛ kɔkaran ba tɔtɔŋi wa. Ku mù nè pɔn, v ma pa nii v pamana púli nè, sɛ ba lí Polɔ ba tɔtɔŋi wa, ba ja va pamana sǎn tɔ wa.

11 Ku tɔ tɔ nè yí, *Yuu-Tiu twi Polɔ con, v ga swìn, v wú: «Pa n jun dǎn! Nɛtu nè, n nè swìn à yoo n biri *Zwerizalem nè, ku mɛ, sɛ n tɔ swìn à yoo *Romɔ dɛ wa».

Zwifɔ-ba ken nimarv, sɛ ba gv Polɔ

(Tɔtɔnan 9.23-25; 2 Korɛntɛ tián 11.23, 26)

12 Ku tɔ tɔ nè pɔri, *Zwifɔ-ba duɛn ken tɔŋa. Ba dùɛ ba kɛ ba tián nè, ba ga kɛ ba sírí, dɛ ba bá dɛ wodiu, ba bá nyu mama, ku ja vèli máŋá tɔ, ba nè wá gv Polɔ. 13 Lià tɔ, ba yá nè fwa ku tɔŋa tɛntɛ yá dwɛ lià sapwilɔ. 14 Ba vèli ba yí *Zwifɔ-ba Yí *jɔŋwana yun tián tɔ, dɛ Zwifɔ-ba *nɛkwia tɔ, ba swìn ba con, ba wú: «Nɛ mù dùɛ nè kɛ nè tián nè, nè ken nè sírí, sɛ nè dǎn ká dɛ wodiu, dɛ nè nè wá Polɔ gwí. 15 Á mù dɛ nè yáá tián tɔ, ba nè bɔrí *bɔrà tɔ, dǎn kɛni nimarv, sɛ á va á yí pamana yuu tíú tɔ. Á dǎn wá swìn v con, sɛ v ja Polɔ, v bà á yáá con, sɛ ku ya ndɛ á pià, sɛ á kwen á balí v yoo tɔ cígá cígá. Nɛ mù ken nè sírí, sɛ nè gv Polɔ, dɛ v tɔ wá aba yí».

16 Polɔ nakwabiu ní ku tɔŋa sùràn tɛntɛ. Yá v zàn, v va v zɔ pamana sǎn tɔ wa, sɛ v swìn Polɔ con. 17 Polɔ ma bon pamana bíí yuu tíú tɔ don, v swìn v con, v wú: «Ja balandɔrv wá tɔ, n va pamana yuu tíú tɔ con, v jɛ yoo v pià, sɛ v swìn v biri wá». 18 Pamana bíí yuu tíú tɔ jin wá,

* 22:23 22.23 Ku nɛtu biri lɔŋa.

ɔ ja va ɔ yuu tiú tɔ con, ɔ ga swìn, ɔ wú: «Polə, ɔ nə wulə bán diè tɔ wa, nə bon nə, ɔ ga lòrì nə, sɛ à ja balanduru wà tɔ, à bà n con. U wú ɔ jɛ yoo, ɔ pià, sɛ ɔ swìn ɔ biri mú». ¹⁹ Pamana yuu tiú tɔ ma ja ɔ jun nə, ɔ ga ja wá, ɔ nan kwa. U dǎn ma bwe wá, ɔ wú: «Bèèè yoo nə, n jɛ n pià, sɛ n swìn n biri nə?» ²⁰ U ma le wá, ɔ wú: «Zwifə-ba ken nimarv, sɛ ba lòrì mú, sɛ n jwɔn ja Polə, n ja bà ba yáá tián tɔ, ba nə bùrì bùrà tɔ yáá con, sɛ ku ya, ndə ba pià ba kwen ba balɔ ɔ yoo tɔ zɛni. ²¹ Dǎn ká cɔgɔ ba lòrì tɔ. Ba wa lià dwə sapwilə ba nə tanɔ, sɛ ba sɛgò ba gu Polə. Ku tián tɔ dùə ba kə ba tián nə, ba dǎn ká dé wodiu mama, ba dǎn ká nyu níá, də ba nə wà Polə gwɔ. Ba ken ba sírì ba zwèe, síún nə, ku dǎn yɔ ba dǎni, sɛ n sɛe ku yoo tɛntə». ²² Pamana yuu tiú tɔ ma swìn ɔ con, sɛ ɔ dǎn ká swìn ku yoo tɛntə, ɔ biri liú don. Ku kwa nə, ɔ pin wá cwəŋə, sɛ ɔ vií.

Nətv ba nə ja Polə, ba va Sezare Felikəsə con

²³ Ku kwa nə, pamana yuu tiú tɔ bon pamana bíi yun tián bələ, ɔ swìn ba con, ɔ wú: «Á tana pamana biələ (200), də sɛsədura sapwɔtwa də fugə, də pamana biələ (200), ba nə wá ti cwɛn, sɛ titun lugu nɔgɔ máŋá wa, sɛ ba va Sezare. ²⁴ Á tana vǎná tɔ, á nə wá di tɔ yuu, sɛ ku pa á wǎni Polə á ja va á pa yáá tiú Felikəsə nə, piú nəfarv tɔ nə li ɔ tún, də yazurə». ²⁵ Pamana yuu tiú tɔ púpúnɔ sagɔ ku tɔ, ɔ pa ba:

²⁶ «Á mù Kələdɔ Lisasə nə púpúnɔ á yáá tiú nəzəŋu Felikəsə nə. Á jùnɔ mú. ²⁷ Bɛɛ wá tɔ yɔ *Zwifə-ba yà nə jun wá, sɛ ba gv. Ku máŋá tɔ wa, á ni də, ɔ yɔ *Romə-ba biú, á dǎn ma ja pamana púlí à ja va à ma jon wá ba tətəŋi wa. ²⁸ Á yà pià, sɛ à lwarɔ won tɔ yɔrɔ, ba nə ziga ɔ nə. Á ja wá à va ba yáá tián tɔ, ba nə bùrì *bùrà tɔ yáá con. ²⁹ Á nɔ də, ba nə ziga ɔ nə, ku ya yièn tótóná yuu wa, tɔ nə wulə ba tətə Yɔ *nii tɔ wa, ɔ nə pin *Moyizə nə. Yá ku mù tɛntə kwa nə, won don mama təlɔ, ku nə biri də, ɔ mɛ gurɔ, ku nə biri də, ɔ mɛ, sɛ ba vwa wá də banzala. ³⁰ Á ni də, ba ken nii nədu, sɛ ba ma gv ku bɛɛ wá tɔ. Ku mù nə pin, á də kúú pin wá mú lala. Á pin nii ɔ jara duən tɔ nə, sɛ ba bà ba bon wá n yáá con ku yoo tɔ yɔrɔ».

³¹ Pamana tɔ jon ba yuu tiú tɔ nii, ba ga ti Polə titun nə, ba ja va ba yí Antipaterisə. ³² Ku tia tɔ nə purɔ, ba tɔ, ba nə vɛli də nɛɛ tɔ pií ba bà pamana sǎn tɔ wa, ba ga yá sɛsədura tɔ, sɛ ba ja Polə ba yí Sezare. ³³ Ba nə vɛli ba yí lá, sɛsədura tɔ pin sagɔ tɔ yáá tiú, piú nəfarv tɔ nə li ɔ tún tɔ nə,

ba ga ti Polə, ba pa wá. ³⁴ Yáá tiú tɔ nə kǎrɔ sagɔ tɔ ɔ zwèe, ɔ bwe, sɛ ɔ jón Polə yɔ luv nii ku kwa liú. U nə ni də, ɔ yɔ Silisi luv nii tɔ wa liú, ³⁵ ɔ dǎn ma swìn, ɔ wú: «Á wá dián mú, də n jari duən tɔ nə twi, ba yí máŋá tɔ wa». U ga pa nii, sɛ ba kə wá piú *Erodə sǎn tɔ wa.

24

Zwifə-ba san Polə kwa Sezare nə

(Tɔtɔnan 6.11-12; 21.27-36; Matie 5.11-12)

¹ Dian bonu kwa nə, *Zwifə-ba Yɔ *jonwana yun tián nəkwɔ Ananiasə də ba *nəkwɔna tɔ duən, də bɛɛ don, ɔ yɔrɔ nə yɔ Terətílə, vɛli Sezare. Terətílə nə yɔ ba jurumv liú, ɔ nə pià, sɛ ɔ tún ba nii, sɛ ba na cigá. Ba vɛli ba bon Polə yáá tiú Felikəsə con, piú nəfarv tɔ nə li ɔ tún, sɛ ba biri won tɔ, ɔ nə cɔgò. ²⁻³ Yáá tiú Felikəsə pin, ba bon Polə. Yá Terətílə dǎn wulə ɔ biri wiən tɔ mama, Polə nə cɔgò. U swìn, ɔ wú: «Á nyɔna yáá tiú nəzəŋu Felikəsə, n mù nə pin, nə jɛ sié zanzən, ku twá də lwanv tɔ, n nə lwǎn nə luv tɔ wa. Ku tɔ mama, n nə fwa diɔn mama, bwálí mama wa, nə mù sɛe ku də zilé zanzən. ⁴ Á ba pià, sɛ nə ja n bian nə, nə donɔ nətv. Á lòrì mú, sɛ n cɔgɔ nəba, máŋá mancɔn wa də n wuywanv tɔ. ⁵ Nə nɔ də, bɛɛ wá tɔ yɔ tɔcɔn, ɔ kəni tótóná Zwifə-ba mama pwərə wa, luv tɔ mama wa. U yɔ *Nazaretə Zwezi kunkun yɔjuncwəŋə tɔ yáá tiú. ⁶ U dádəŋ, sɛ ɔ cɔgò nə mù Zwifə-ba Yɔ *diè tɔ, ɔ kə duran ka nə. Nə ma ja wá, [nə yà pià, sɛ nə twá də nə Yɔ *nii tɔ, ɔ nə pin *Moyizə nə, nə ma bùrì ɔ bùrà. ⁷ Yá pamana yuu tiú Lisasə dǎn twi də dián tɔ nə dáá, ɔ ma jon wá nə jiàn wa. ⁸ U mù pamana yuu tiú tɔ dǎn nə pin nii ɔ jari duən tɔ nə, sɛ ba bà n mù yáá tiú Felikəsə con.] N də kúú wá bwe wá, sɛ n lwarɔ won tɔ mama, ku nə pin nə ziga ɔ nə».

(Likə 21.12-15; 1 Piyerə 3.15-16)

⁹ Zwifə-ba ken ba nii tɔ sùrǎn tɛntə kwa, ba ga swìn də, ku yɔ nətv nə. ¹⁰ Yáá tiú Felikəsə dǎn ma fwa munuv də Polə, sɛ ɔ də tún ɔ nii. Polə də kúú wulə ɔ tunv ɔ nii, ɔ wú: «Á yəé də, buna púlí, n nə yɔ nə luv lià tɔ liú, n nə bùrì nə bùrà. Ku mù nə pin, fən ba nə jɛ yoo ku tɔ wa, sɛ à biri won tɔ, à nə wá ma jon à tián. ¹¹ Ku tɔ ba dian fugə bələ dwə à nə vɛli *Zwerizalemə, sɛ à bu Yɔ nə. N nə pià ku nɛɛ, n wá lwarɔ ku. ¹² Ba wá à mù də liú nɔ Zwifə-ba Yɔ diè tɔ wa, nə à yəé Zwifə-ba *jéré dii tɔ wa, nə à yəé tv tɔ wa, də à mù də ku tiú wulə nə tótóni duən. Ba wá nə nɔ də, à wulə à gugurə laluv. ¹³ Yá cigá mama, ba wǎrɔ won tɔ yɔrɔ, ba nə ziga à nə, ba biri síún

nɛtɛn. ¹⁴ Yoo tɛ, à nɛ yɛ́ɛ́, sɛ̀ à swìn n yáá con, nɛ yɪ kɔ tɛ nɛtɛn: À yɪ à tɔŋa à pɪn nɛ nɪbara Zwifɛ-ba Yɪ tɛ nɛ, yɪjɔncwɛŋɛ nɛdɔn tɛ wa, ba mù nɛ ma boŋɛ kɔnkɔn yɪjɔncwɛŋɛ. À pɪn cígá won tɛ mama nɛ, kɔ nɛ púpúní Yɪ nɪi tɛ, v nɛ pɪn Moyizɛ nɛ, saga tɛ wa, dɛ Yɪ nɪi *sùsùná saga tɛ wa. ¹⁵ À jɛ yala dɛ Yɪ, ba dɛ tɛtɛ ga jɛ tɛ yala tɛntɛ. Kɔ mù nɛ yɪ cígá tián dɛ lià, ba nɛ tɔŋa kɔnkɔn, mɛ wá bwɪn ba nan tɪan wa. ¹⁶ Kɔ mù nɛ pɪn, à dɛ ma kɛni à kajaŋa máŋá mama, sɛ̀ à bɪcan wáni kɔ yɛ nɛpon Yɪ yáá con, dɛ lɛzoni yáá con.

¹⁷ À nɛ nan Zwerizalemɛ wa, kɔ yí bɪna dɛ bɪna. Yá à dǎn yá pií à jɛ sɛbiu à bà, sɛ̀ à ma fwa yɪlɔri à lɔv zura tɛ nɛ, sɛ̀ à kɛ lá, à fwa *jonj à pa Yɪ nɛ. ¹⁸ Kɔ mù yá nɛ yɪ à tɔtɔŋɪ, máŋá tɛ wa, ba nɛ nɪ nɛ Yɪ diè tɛ wa. Kɔ máŋá tɛ wa, à dɛ tanɪ à tián, sɛ̀ à yoo kwɛn Yɪ yáá con. À mù dɛ lalɔv yá nɛ wá lá yɪn, gurɛ gurɛ dɛ ga wá lá yɪn. ¹⁹ Yá Azi nagwanaa Zwifɛ-ba duɛn yá nɛ mɛ, sɛ̀ ba bà n yáá con, ba bon nɛ lá, dɛ yoo nɛ wulɛ à mù dɛ ba pwarɛ wa. ²⁰ Nɛ à yɛ́ɛ́, sɛ̀ ba tɛ nɛtɛn bɪri won tɛ, kɔ nɛ ya à mù nɛ cùgù, máŋá tɛ wa, à nɛ tún à nɪi tɛ, ba yáá tián tɛ, ba nɛ bɔ̀rɪ bɔ̀rɪ tɛ, yáá con. ²¹ Dɛ kɔ nɛ tǎ sɔgɔ nɛdɔv cɪcɪ, kɔ mù nɛ yɪ à nɛ bɔ̀wɪ ba tɛtɛŋi wa, à wú: «Kɔ yɪ à nɛ pɪn cígá dɛ, tɪga wá bwɪn tɛ yɪrɪ nɛ pɪn ba bɔ̀rɪ à bɔ̀rɪ á yáá con.» ²² Felikɛsɛ dɛ yá yɛ́ɛ́ kɔ cwɛŋɛ tɛntɛ nɛ yɪ nɛtu mama. U dǎn ma lwán bɔ̀rɪ tɛ, v kɛ dɪn don nɛ. U ga swìn, v wú: «Máŋá tɛ, pamana yuu tiú lɪstasɛ nɛ twi, à wá kwɛn à ywán á yoo tɛ wa». ²³ Kɔ kwa nɛ, Felikɛsɛ pɪn nɪi pamana bíí yuu tiú tɛ nɛ, sɛ̀ v cì Polɛ nɛ, sɛ̀ v pa v tunɪ v tián. U dǎn ká cì v nubɪa tɛ nɛ, dɛ ba nɛ pià ba fwa won ba pa wá.

(Tɔtɔnan 17.30-32)

²⁴ Kɔ dɪan bagalɪ nɪi nɛ, Felikɛsɛ dɛ v kan Dɛrisilɛ, v nɛ yɪ Zwifɛ-ba bɔ̀bá, twi. Yá v dǎn pɪn ba bon Polɛ v bà, v ga cɔgɔ wá, ka kɛ waa Zwezi-*Kɛrisɛ nɛ yoo yuu wa. ²⁵ Polɛ dǎn swìn bɔ̀rɪ bɔ̀rɪ yoo wa cígá nɛ yɪ nɛtu, dɛ n nɛ mɛ, sɛ̀ n yɛni n tián jonɔ nɛtu, dɛ bɔ̀rɪ tɛ, ka nɛ bián, yoo yuu wa. Kɔ nɛtu tɛ pɪn fan zu Felikɛsɛ, v ga swìn Polɛ con, v wú: «Nɛ wá yá nɛtɛn, sɛ̀ n vií, à nɛ kùb nɪ máŋá, à wá pií, à bon mú». ²⁶ U yá jɛ yala dɛ, Polɛ wá pa wá sɛbiu. Kɔ mù yá nɛ pɪn, v yáá pa ba bon Polɛ lala, sɛ̀ v mù dɛ wá vɛ dɛ duɛn.

²⁷ Kɔ fwa bɪna bɛlɛ mɛ, kɔ kwa nɛ, Pɔrɛkiyisɛ Fɛsɛtɛsɛ twi, v jon Felikɛsɛ yuu nɛ. Felikɛsɛ yá pià, sɛ̀ Zwifɛ-ba pwií ya ywání v yuu wa. Kɔ mù nɛ pɪn, v yá Polɛ bán diè tɛ wa.

25

Zwifɛ-ba kùb bon Polɛ Fɛsɛtɛsɛ dɛ yáá

con

(Tɔtɔnan 23.12-15, 30)

¹ Fɛsɛtɛsɛ twi, v jon Felikɛsɛ yuu nɛ, kɔ lɔv nɪi tantɛ wa. Dɪan batwa nɪi nɛ, v nan Sezare, v va *Zwerizalemɛ. ² *Zwifɛ-ba Yɪ *jonwana yun tián tɛ, dɛ *Zwifɛ-ba yáá tián tɛ kùb tún v dɛ con yìèn tɛ nɛ pɪn ba zɪga Polɛ nɛ. ³ Ba dǎn ga swìn dɛ, tɛ mù yɪrɪ ba lòri yuywanɔ Fɛsɛtɛsɛ con. Ba lòri wá, sɛ̀ v san ba, sɛ̀ v pa Polɛ bà Zwerizalemɛ, sɛ̀ ba pwií poli. Ba yá ken nɪi nɛdɔv, sɛ̀ ba ja Polɛ ba gu cwɛŋɛ wa. ⁴ Fɛsɛtɛsɛ ma le ba dɛ, Polɛ yɪ ba cígá v nɛ Sezare nɛ, yá v dɛ tɛtɛ mɛ, sɛ̀ v pií v vií, máŋá mancun wa. ⁵ U swìn v súri lá nɛ, v wú: «Dɛ á nɛ swɛ, sɛ̀ á pià lià, ba nɛ yɪ á yáá tián, sɛ̀ ba twá à nɛ, sɛ̀ nɛ va. Dɛ kɔ bɛɛ tɛntɛ nɛ fwa yolwan, sɛ̀ ba swìn v yolwan tɛ». ⁶ Fɛsɛtɛsɛ fwa dɪan nana, kɔ ja va dɪan fugɛ, ba tɛtɛŋi wa. Kɔ kwa nɛ, v pií v va Sezare. Kɔ tɔpɔri nɛ, v zɔv v jɛ́ɛ́ bɔ̀wálí tɛ nɛ, ba nɛ bɔ̀rɪ bɔ̀rɪ tɛ, sɛ̀ v bɔ̀rɪ yoo tɛ bɔ̀rɪ. U dǎn ga pa nɪi, sɛ̀ ba jɛ Polɛ ba bà. ⁷ Máŋá tɛ wa, ba nɛ ja Polɛ ba bà, Zwifɛ-ba tɛ dɛ nan Zwerizalemɛ ba bà. Ba kɪkarɪ wá, ba ga man v yuu yolwan tɛ nɛ dáá, tɛ yoo ga cà zɛnzɛn, ba tɛtɛ nɛ wàri tɛ nɛɛ ba bɪri. ⁸ Kɔ tɛ Polɛ nɛ wá ma jon v tián, v swìn, v wú: «Á wá lwani fwa won mama wa. Á wá Zwifɛ-ba Yɪ *nɪi tɛ, v nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ, cùgù, nɛ à yɛ́ɛ́ Zwifɛ-ba Yɪ *diè tɛ, nɛ à yɛ́ɛ́ *Romɛ-ba piú nɛfarɔ tɛ». ⁹ Fɛsɛtɛsɛ dɛ nɛ pià, sɛ̀ Zwifɛ-ba pwií ya ywání v yuu wa, v bwe Polɛ, v wú: «N pià, sɛ̀ n va Zwerizalemɛ, sɛ̀ ba bɔ̀rɪ n bɔ̀rɪ kɔ yɪrɪ, à yáá con, naaa?» ¹⁰ Polɛ dɛ ma le, v wú: «Á yɪ à zɪga Romɛ-ba piú nɛfarɔ tɛ lià tɛ, ba nɛ bɔ̀rɪ bɔ̀rɪ tɛ yáá con. Yá mɛ yɛ́ɛ́ nɛ, ba mɛ, sɛ̀ ba bɔ̀rɪ à bɔ̀rɪ. Á wá Zwifɛ-ba won mama cùgù, ndɛ n tɛtɛ nɛ yɛ́ɛ́ kɔ zɛni zɛni. ¹¹ Dɛ à nɛ ba cígá jɛ, à nɛ fwa won, kɔ nɛ mɛ, sɛ̀ ba gu nɛ kɔ yɪrɪ, à bá vi, sɛ̀ ba gu nɛ. Cígá mama dǎn nɛ tɛlɛ ba sùràn tɛ wa, ba nɛ jɛ zɪga à nɛ, liú mama wàri nɛ n kɛni ba jìàn wa. Á mù pià, sɛ̀ Romɛ-ba piú nɛfarɔ tɛ nɛ bɔ̀rɪ à bɔ̀rɪ tɛ». ¹² Fɛsɛtɛsɛ vɔrv dɛ v kwa lià tɛ, ba nɛ bɔ̀rɪ bɔ̀rɪ tɛ, v ga swìn Polɛ con, v wú: «N swìn dɛ, n pià, sɛ̀ Romɛ-ba piú nɛfarɔ tɛ nɛ bɔ̀rɪ n bɔ̀rɪ tɛ, n dǎn wá va Romɛ-ba piú nɛfarɔ tɛ yáá con».

Fɛsɛtɛsɛ pɪn, Polɛ tún v nɪi Agɛripa yáá con

(Tɔtɔnan 9.15)

¹³ Kɔ dɪan bagalɪ kwa nɛ, piú Agɛripa dɛ v nakɔa Berenisɛ twi Sezare, sɛ̀ ba jun Fɛsɛtɛsɛ. ¹⁴ Ba dɪan tɛ cé duɛn lá nɛ. Fɛsɛtɛsɛ dǎn ma tì Polɛ yoo tɛ, v man v bɪri Agɛripa nɛ, v wú: «Felikɛsɛ yá bɛɛ don bán diè tɛ wa. ¹⁵ Yá máŋá tɛ wa, à nɛ vɛli *Zwerizalemɛ, *Zwifɛ-ba Yɪ

*jonwana yun tián tē, dē ba *nēkwina tē swin, ba zigī v nē. Ba lōri, sē ba bōri v bōrà, sē ba gu wá. ¹⁶ Á ma le ba dē, *Romē-ba culi, sē ba pa nii, sē ba kē bēe càn wa, nē à yēó, sē ba gu wá, dē v mō dē v jara duən tē nē wá ba nió tún, sē v buri dē, v wá yoo cōgō, sē ba na dē, ba jē cigá. ¹⁷ Bēe tēntē jara duən tē dān ma bā yēbē lala, ku máǵá tē tētē wa. Ba túri tē tǵuri nē, à jēn bwáli tē nē, ba nē bōri bōrà tē, à ga pa nii, sē ba ja ku bēe tēntē, ba bā. ¹⁸ V jara duən tē nē twi, ba tún ba nii, ba wá wāni ba kē yolwan nēdu tētē v yuu wa, ndē à yā nē bōja nētu tē. ¹⁹ Ba mù dē wá yā yi tótúná duən nē, ba jē dē duən, tē nē yi ba tētē yijuncwōǵē tē cici yuu wa. Ba tótúná tē vān don dē yā yi bēe, v yiri nē yi Zwezi, yuu wa, v nē tǵa. Yá Polē mù ga swin dē, v wulē mu wa. ²⁰ Á mù con nē, à yēri nētu tē, à nē wá fwa ku tótúná yiri tēntē wa. Á dān ma bwe Polē, dē v nē pià, sē v va Zwerizalemē, sē ba bōri ku bōrà tē lá nē. ²¹ Yá Polē dē dān buri dē, v mù swē, sē Romē-ba piú nēfaru tē nē bōri v bōrà tē. Á dān pa nii, sē ba cì v nē ku ja vǒli máǵá tē, à nē wá pa v va v pa Romē-ba piú nēfaru tē nē». ²² Agēripa dān ma swin Fesētisē con, v wú: «Á dē tētē pià, sē à ni ku bēe tēntē nii sōǵu». Fesētisē ma le wá, v wú: «Jwian nē, n wá ni v sōǵu».

²³ Ku tǵuri nē, Agēripa dē Berenisē twi dē dun zēnzēn, ba mù dē lià tē, ba nē bōri bōrà tē, dē tu tē yáá tián tē mē kē duən ba zu diē tē wa, ba nē bōri bōrà tē. Fesētisē ma pa, ba ja Polē, ba ja bā. ²⁴ Fesētisē dān swin, v wú: «Piú Agēripa, dē á mù lià tē mama, á nē wulē dē nēba. Á na bēe wá tē, Zwifē-ba lalōv tē mama nē twi, ba yi nē, dē ku nē yi Zwerizalemē nē, nē à yēó yēbē tētē, ba buri dē, ku wá mē, sē ba yá wá, sē v mu sií luw wa. ²⁵ Á mù con, à na dē, v wá won mama fwa, ku nē buri dē ba mē, sē ba gu wá ku yiri nē. V tētē bon v kē Romē-ba piú nēfaru tē nē. Ku mù nē pin, à ni dē ku mē, sē à pa v va, v pa wá. ²⁶ Á ba cigá yoo mama jē à pǵpǵni Romē-ba piú nēfaru tē nē, Polē yoo tē yuu wa. Ku mù yiri nē, à pin v nan á yáá con. Ku tē ku nē dwē, piú Agēripa yáá con, sē bwie tē, ba nē wá bwe wá tē kwa nē, sē à wāni à na yoo à pǵpǵni. ²⁷ Ku nē tà nētu, à yēri ku yáá dē nētu tē, à nē wá tun bān diē liū Romē-ba piú nēfaru tē nē, yá à ga wá ku tē, v nē cōgō buri».

26

Polē tún v nii sē v jon v tián

(Matīē 10.18-20; Tvtónan 9.1-30; 22.1-21; 1 Piyerē 2.12)

¹ Piú Agēripa cōǵu ku tē mama, yáá tiú Fesētisē nē swin Polē yuu wa, v zwēe. Ku kwa nē, Agēripa swin Polē con, v wú: «Cwōǵē wulē ka pa mú, sē n tún n nii n yoo tē yiri». Polē dān ma ja v jun, v ma fwa mumunō, sē v tún v nii. V swin, v wú: ² «Á jē pupwōn, dē zēn ku tē, à nē wáá wiōn tē mama *Zwifē-ba nē ziga à nē tē yiri, à swin n mù, à nyuna piú Agēripa yáá con. ³ N dí yáá n yēó Zwifē-ba yofwamūnan, dē ba tótúná nē yi nētu mama. Ku mù nē pin, à lōri mú, sē n cōǵu nē dē piú. ⁴ Á mu tē wa nē, ku nē zigī à zandwan mama, à yi à bori à dwií tián Zwifē-ba tētēni wa dē *Zwerizalemē nē. Ku mù nē pin, Zwifē-ba mama yēó nētu tē, à nē yi. ⁵ Ba dí yáá, ba yēó nē fuēn fuēn, dē ba nē pià, sē ba swin cigá. Á yā yi à wulē nē *Farizian-ba yijuncwōǵē tē wa, ka twagū yoo nē cā zēnzēn, ka doni tē mama. ⁶ Yá siún nē, ku yi yala tē, à nē jē Yū nikanū tē, v nē kán dē nē nūbarā-ba tē, nē pin ba wulē ba bōri à bōrà. ⁷ Nē Zwifē-ba dwií dēkurēn fugē bēlē tē mē, tē nē tǵa tē pin Yū nē, tittū dē yicav dē jē yala tēntē. Yá mē yala tē, à nē swin tē yoo, à nyuna piú Agēripa, tē mù nē pin Zwifē-ba ziga à nē. ⁸ Á bwe á mù lià tē mama, á nē cuga nē. Bēēē nē pin, á ma bōja dē, Yū wāri tǵa v bwin?

⁹ Ku nē ya à mù con nē, à lií à tián dē, à mù yā bōja dē, ku mē, sē à zigī lià tē nē, ba nē jūni *Nazaretē Zwezi yiri tē nē zēnzēn. ¹⁰ Á nōǵē ku tē, à nē fwa Zwerizalemē nē. Á tētē lōri cwōǵē Zwifē-ba Yū *jonwana yun tián tē con, à ma kē *Kerisē lià zēnzēn bān diē wa. Yá máǵá tē wa, ba nē pià, ba gu ba, à dē yáá buri dē ku mē. ¹¹ Máǵá don tētē wa, à yáá kálú ba Zwifē-ba *jérē dii tē wa, sē à pa ba twin Zwezi. Á luja tē nē zān zēnzēn, máǵá tē wa, à fifin ba, à ja va, à yi tian tē wa, tē tián nē tà Zwifē-ba.

¹² Ku mù yuu wa nē, à yā vǒli Damasē dē dián tē, Yū jonwana yun tián tē nē ken à jun wa, dē ba nii tē, ba nē pin nē. ¹³ Á nyuna piú, cwōǵē tēntē wa, ndē lugu fugē bēlē máǵá wa, à ni poni. Ku nan yū nē ku cú, ku pipili ku kīkari à mù dē à twaduēn tē. Ku poni tēntē yā dwē yicav tē. ¹⁴ Nē mama tua tia. Yá à dān ga ni kori, ku nē swin à con dē *Ebērē-ba sōǵu, ku wú: «Solē, Solē! Bēēē nē pin, n ma fifin nē? N nē zigī à nē, n mù nē wá dé càn». ¹⁵ Á ma le, à wú: «N nē nē yi wāá, *Yuu-Tiu?» Yuu-Tiu ma pií v le nē, v wú: «Á mù nē yi Zwezi tē, n nē fifin. ¹⁶ Zān yū nē, n zigī n nēē yuu. Nēi, won tē yiri, à nē nan n nē. N yi à kúri mú, sē n yā à tótúnō, sē n swin yiēn tē, à nē pin n na,

də tɛ tɛ, à tɛ nɛ wá buri mú. ¹⁷ Á wá jon mú Zwifɔ-ba, də dwiá tɛ, ba nɛ tɛ Zwifɔ-ba tɛ, jìtàn wa. Mɛ ba mù lià tɛ con nɛ, à tun mú, ¹⁸ sɛ n sùrí ba yíá. Kú dǎn wá pa ba nan yikunu wa, ba bà poni wa. Ba wá nan *Stana diàn wa, ba bà Yɛ con, sɛ v ma wání v kwen ba cuna tɛ, v li ba mù də wá pwərɛ wa. Yá ga wá na tori, ba mù də lià tɛ, ba nɛ pɛn ba tiàn míámíán Yɛ nɛ. Kú twá də ba nɛ ken ba waa à mù Zwezi nɛ».

¹⁹ Kú mù tɛntɛ yɛrɛ, à nyuna piú Agərɛpa, à mù wá won tɛ, Yɛ nɛ buri nɛ tɛ, nii viga. ²⁰ Á tɛntɛn à fwa kú Damasɛ nɛ. Á nɛ zàn lá, kú yɛ Zwerizalemɛ. Á nɛ kùv zàn lá, kú yɛ Zwide nagwanaa tɛ mama wa, à le à yí ba tɛ, ba nɛ tɛ Zwifɔ-ba tɛ. Á swin ba con, sɛ ba vɔvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna, ba bà Yɛ con, sɛ ba buri də, ba cigá lwǎn, kú twá ba tutɔnɛ nɛ. ²¹ Mɛ kú yoo tɛntɛ yɛrɛ nɛ, Zwifɔ-ba jun nɛ ba Yɛ *diè tɛ wa, ba yá pià, sɛ ba gv nɛ. ²² Yá kú nɛ yɛ Yɛ nɛ cì à nɛ tɛ yɛrɛ, à tɛ wulɛ luv zɛn kú tɛ. Á tɛ swin kú yoo ləzwənbii də ləzwənfaran mɛ yáá con. Tɛ sùràn tɛntɛ wa, à ba won mama sùrí, kú tɛ *Moyizə də Yɛ nii *sùsùná tɛ nɛ dí yáá, ba swin də, kú wá bà tɛ nɛ. ²³ Kú mù nɛ yɛ Kərisɛ nɛ wá dé càn, v nɛ wá ya tɛntɛn liù, v piú v bwin v nan tiga wa. V wá swin poni tɛ yoo v buri Zwifɔ-ba də ba tɛ, ba nɛ tɛ Zwifɔ-ba nɛ».

²⁴ Polɛ dǎn nɛ caga v tiàn yɛrɛ nɛtɔ tɛ, Fesətisɛ zɛn v kori yɛ nɛ, v wú: «N yɛ n nyana, Polɛ. N yənu nɛfaru tɛ kəni mú nyoo wa». ²⁵ Polɛ ma piú v le, v wú: «Á ba nyana, à nyuna piú nəzəŋu Fesətisɛ. Kú yɛ cigá sùràn, tɛ nɛ jə dǎn zəni, nɛ à swin nɛtɔ. ²⁶ Piú Agərɛpa mù dí yáá, v yəé tɛ yìèn tɛntɛ. Kú mù nɛ pɛn, fɛn ba nɛ ja tɛ yoo wa, sɛ à swin tɛ. Á yəé də, v də yəé tɛ nɛɛ mama, yá tɛ nɛ wá tun, tɛ nɛtɔ tɛtə wá sɛgə. ²⁷ Á nyuna piú Agərɛpa, n pɛn cigá Yɛ nii sùsùná tɛ nɛ, naaa? Á yəé də, n pɛn ba cigá». ²⁸ Agərɛpa ma swin Polɛ con, v wú: «Kú wá fwa mancin, n wá pià, sɛ n pa à jì Kərisɛ liù». ²⁹ Polɛ piú v le wá, v wú: «Də kú nɛ yɛ máǵá mancin, nɛ à yəé zənzən, à wá lɔrɛ Yɛ, sɛ n mù də lià tɛ mama, á nɛ cvga nɛ zən, sɛ á ya ndə à nɛ. Yá sɛ à jìtàn banzala tɛ mù dǎn ká ya á mù jìtàn nɛ».

³⁰ Piú Agərɛpa, də yáá tiú Fesətisɛ, piú nɛfaru tɛ nɛ li v tún, də Agərɛpa nakva Berenisɛ, də lià tɛ mama, ba nɛ buri buri tɛ, ba yá nɛ wulɛ də ba, zàn yɛ nɛ. ³¹ Ba nan kwa, ba swin duən con, ba wú: «Bɛɛ wá tɛ ba won mama fwa, kú nɛ mɛ, sɛ ba

gv wá kú yɛrɛ, nɛ à yəé kú nɛ mɛ, sɛ ba vwa wá də banzala». ³² Agərɛpa dǎn ma swin Fesətisɛ con, v wú: «N yá wáá kú bɛɛ wá tɛ n dɔga, də v yá nɛ wá swin də, *Romɛ-ba piú nɛfaru tɛ nɛ wá buri v buri tɛ».

27

Polɛ vɛli Romɛ

(2 Korɛntɛ tiàn 11.25-26)

¹ Máǵá don wa, yáá tiú Fesətisɛ pɛn nii, sɛ nɛ zɛ níá yuu bori, nɛ va Yitali nagwanaa wa. Yá ba dǎn pɛn Polɛ də bǎn diè lià duən pamana bíi yuu tiú don nɛ, v yɛrɛ nɛ yɛ Zwiliyisɛ. V yá wulɛ pamana púli don wa, ba nɛ boŋə <*Romɛ-ba piú nɛfaru pamana púli>. ² Nɛ dǎn ti níá yuu bori don, kú nɛ nan Adəramitɛ. Kú mù yá nɛ mɛ, sɛ kú twá tian tɛ nɛ wulɛ Azi nagwanaa tɛ vǎn nɛ, kú kɛkarɛ kú le. Mɛ kú mù nɛ jə nɛba kú vii. Bɛɛ don də yɛn lá, v yɛrɛ nɛ yɛ Arisətarəkə. V yɛ Tesalonikɛ tiú, Masedwanɛ nagwanaa tɛ wa. ³ Kú tɛpɛrɛ nɛ, nɛ yɛ Sidon. Romɛ-ba pamana bíi yuu tiú Zwiliyisɛ pɛn yuywanɔ Polɛ nɛ, sɛ v va v dabara con, sɛ ba pa wá kú tɛ, v nɛ pià. ⁴ Nɛ zàn lá, nɛ twá Swipɛrɛ nagwanaa tɛ, kú nɛ wulɛ muv tɛtəŋi wa, vǎn nɛ, sɛ nɛ ma kwáli nɛ tiàn nɛ vuv tɛ yɛrɛ, kú nɛ ziga nɛ nɛ. ⁵ Nɛ vɛli nɛ ben muv tɛ, kú nɛ jə Silisi luv nii tɛ yɛra, də Panfili nagwanaa tɛ, nɛ va nɛ yɛ Mira, Lisi nagwanaa tɛ wa. ⁶ Kú bwáli tɛntɛ nɛ, pamana bíi yuu tiú tɛ nɛ níá yuu bori, kú nɛ nan Alekəzəndəri, kú vɛlɛ Yitali nagwanaa wa. V dǎn ma pa, nɛ va nɛ zɛ kú níá yuu bori tɛntɛ wa.

⁷ Nɛ fwa diən də diən, də níá yuu bori tɛ yɛ kú vɛli mancin mancin. Yá nɛ dí càn zənzən, nɛ ma va nɛ bwɛlɛ Kənidɛ. Vuv tɛ yá cigá nɛ nɛ, kú pa nɛ wari yáá nɛ vɛli kú vǎn tɛntɛ yuu. Nɛ vɛli nɛ twá Kəretɛ nagwanaa tɛ, kú nɛ wulɛ muv tɛtəŋi wa, jɛgwɛ saparu con nɛ kɛkɛn nɛ va nɛ twá Salomone, nɛ le. ⁸ Nɛ dí càn nɛ ma kɛkarɛ kú, nɛ va nɛ yɛ bwáli don, ba nɛ boŋə <níá yuu bwɛrɛ yiziga nəzəŋu>. Kú mù nii nɛ Lase tɛfaru də yá wulɛ lá.

⁹ Nɛ dián zənzən, yá níá yuu bori tɛ vɛli tɛ dǎn yá jə fɛn zənzən. Kú máǵá tɛ wa də nivori* tɛ le. ¹⁰ Kú mù nɛ pɛn, Polɛ dǎn ma kwɛ ba, v swin ba con, v wú: «Á dabara-ba! Á na də, níá yuu bori tɛ bá va kú yɛ də yazurɛ. Á na də, nɛtɔ tɛ kú nɛ ye níá tɛ, kú yɛ kú pià, sɛ kú fwa nɛba yoo. Kú wá ya càn zənzən. Kú tɛ níá yuu bori tɛ də kú zila tɛ cɛɛ nɛ wá jén, kú yɛ də nɛ tɛtə mɛ». ¹¹ Kú máǵá tɛ wa, Romɛ-ba pamana

* 27:9 27.9 Nagwanaa tɛntɛ wa, nivori tɛntɛ jə cànà, ba nɛ yáá dé bununu cànà tɛ wa. Kú zigt bununu cànà tɛ, kú jə vɛlɛ malakapuru cànà tɛ, nɛ à yəé lunbwalà cànà tɛ, níá yuu bori wari muv tɛ yuu wa kú vɛli.

bíi yuu tíú tē yá ken v yala liú tē nē, v nē pa níá yuu bori tē vèli, dē níá yuu bori tē tíú nē, v doni Polē sùràn tē. ¹² Bwálí tē, níá yuu bwērē tē nē zǐga lá, waran máǵá wa níá yuu bori wàri lá nē ku zǐga. Lià tē zoni dàǵ ma sēe, sē ba zǐgí lá nē, ba pií ba fwa kv tē mama, ba nē wáá, sē ba yí níá yuu bwērē yizǐga tē, ba nē boǵē Fenikēsē, kv nē wulē Kēretē nagwanaa, kv nē wulē muv tētēǵi wa, tē wa. Ku bwálí tē yáá don yá wulē jizēn saporu dē yu yizwǐa wa. Ku yáá don dē yá wulē jǵgwǐē saporu dē yu yizwǐa con. Nē yá pià, sē nē ya kv bwálí tētē wa, dē waran máǵá tē kēēfi.

Vuv nēfaru tē kv zàn muv tē yuu wa yoo

¹³ Vuv kíkala wulē kv nanǵa jizēn saporu con kv fuli. Ba dàǵ yá buǵa dē, ba pubuǵa tē pià kv jǐ. Ku mù nē pin, ba ma yá níá yuu bori tē kv vii. Yá ba dàǵ ga kíkari, ba boli Kēretē nagwanaa muv tētēǵi wa tē yura. ¹⁴ Kv wá díán dē dwá vuv don, ba nē boǵē Erakilon, nyí kv zàn, kv nanǵa nagwanaa tē con, kv wulē kv fuli. ¹⁵ Níá yuu bori tē diàn wá vuv tē yí. Ku mù nē pin, nē yá nē pa vuv tē yugu nēba, kv jē kēēfi. ¹⁶ Máǵá tē wa, nē nē vèli, sē nē twá muv tētēǵi wa tia nēmanbiē don, ba nē boǵē «Kéloda», jizēn saporu con nē le, kv yin càn zēnzēn kv pa nēba, sē nē ma wání, nē van níá yuu bori tē kwa, níá yuu boribiē tē, nē kē nē con. ¹⁷ Nē nē wání nē van ka, nē pa ka di kwa nē, nē vwē ka, sē ka dàn ká tu, nē ga vwē níá yuu bori tē tētē tētēǵi wa dē ǵoni, sē kv dàn ká lwa. Fēn dē yá jē nēba dē dun don, nē nē wá va, nē bwín nē tiàn kasub tē nē, kv nē wulē Sirētē nē. Nē dàǵ ma li níá yuu bori tē wiēn duēn, tē yá nē pin kv vèli tē yí bwá bwá. Yá mē nētū nē, nē dàǵ ma vèli bwálí tē mama, vuv tē nē yugē nēba kv kēni lá. ¹⁸ Vuv tē zuzvǵu nēba zēnzēn dē diàn. Kv tia tē nē purt, nē li níá yuu bori tē wa galwaran tē, tē nē dù, nē dǵu. ¹⁹ Kv diàn batwa dūn nē, ba tētē nē li níá yuu bori tē yura zǐla duēn, tē nē pin kv vèli, dē jiàn ba dǵu muv tē wa. ²⁰ Dian dē dian yicav ba nanǵa, kaculace ba nanǵa. Yá vuv nēfaru tē mù yí kv fuli dē diàn, kv pa nē pwií cǵù. Nē kúú ba buǵa dē, nē mu kúú wá sií luv wa.

²¹ Nē díán zēnzēn nē wá wodiú dí, kv fra nē ba nēba jē yurí. Polē dàǵ ma zàn bara tē tētēǵi wa, v swín ba con, v wú: «Á yá mē, sē á zǐlí à nii tē, sē á kúú dàn ká nan Kēretē nē á vii. Á yá wáá nē ka mē muv kv tē wa nētēn tē dē càn tē tē yáá nē, á cì. ²² Sún nē, à dàǵ tē kwē aba, sē

á dàn á waa. Á liú nēdu tētē mu ba nan, dē kv nē tà níá yuu bori tē cǐcǐ nē wá mē muv tē wa. ²³ Yu tē, v nē ti nē tē, v mù Yu tētē, à nē tuǵa à pin wá tē, *malíka twi à con, titun tē nē. ²⁴ Ka swín à con, ka wú: «Polē, dàn ká pa fēn ja mú. Kv mē, sē n va n nan *Romē-ba piú nēfaru tē yáá con nē. Yá Yu, n mù yurí nē, v wá li n mù dē lià tē mama, ba nē wulē níá yuu bori tē wa». ²⁵ Á dabara-ba, kv mù nē pin, à ma wú, á dǵa á jiàn. Á ken à waa Yu nē dē kv tē, v nē swín tē, kv wá tun, ndē v nē swín kv à con nētū tē. ²⁶ Nē wá va nē lwá muv tētēǵi wa tia don yuu».

²⁷ Nē diàn fugē dē bania titun nē, dē nē tē wulē muv tē, ba boǵē Mediterane tē yuu wa, nē vin vuv tē wa. Kv titukwíun nē, lià tē, ba nē pin níá yuu bori tē vèli tē, búǵ ba waa con dē, kv yí ndē nē bwēlē tia don bēberu. ²⁸ Ba li won don, ba nē ma manǵa níá, ba dǵli níá tē wa. Ba ni dē, tē luǵē yí metērē fitwa dē barpe. Ba kúú vèli yáá mancín, ba bwé ba dǵli kv. Ba ni dē, kv luǵē yí metērē saporu dē nana. ²⁹ Fēn yá jē ba, dē níá yuu bori tē nē wá va kv bwín kapana nē níá tē wa. Ku mù nē pin, ba dàǵ ma pin níá yuu bori tē vèli tē mun. Ba dàǵ yá yí ba dàni, sē tia purt dē yabubara. ³⁰ Lià tē, ba nē pin níá yuu bori tē, vèli tē dàǵ yá pià, sē ba nan ba yá níá yuu bori tē. Ba li níá yuu boribiē tē, ba nē yáá zu, ba ma jén tē, ba tún níá tē yuu. Yá ba ga fwa ndē kv yí ba pià, ba kē níá yuu bori yura wiēn[†] tē duēn níá yuu bori tē yáá con dē. ³¹ Kv mù nē pin, Polē ma swín Romē-ba pamana bíi yuu tíú tē, dē pamana tē con, v wú: «Dē lià-ba tē nē wá níá yuu bori tē wa yin, á bá wání á nan muv tē wa». ³² Pamana tē dàǵ ma gwēǵē níá yuu boribiē tē ǵoni tē, ba ga yá ka, ka tu níá tē wa.

³³ Kv fwa máǵá mancín, dē tia tē wá purt, Polē swín ba mama con, sē ba dé wodiú. V swín ba con, v wú: «Nē jē diàn fugē dē bania zēn nē, á nē dàni, á ga ba wodiú dé. ³⁴ Á dàǵ swín á con, sē á dé wodiú. Kv mē, sē á dé kv, sē á ma á wání á jon á tiàn. Á liú mama bá kwín v yukuv nēdu dē tētē nē».

³⁵ Polē nē swín tē sùràn tētē kwa nē, v ti dipen, v ga kē Yu lēēē ba mama yáá con, v ja kv v fu v wulē v dé. ³⁶ Ba dē mama jún dàǵ pií tē dán, ba ga dé wodiú. ³⁷ Nē yin lià biēlē dē sapwitwa dé fugē dē bardu (276) níá yuu bori tē wa. ³⁸ Máǵá tē, ba nē dí wodiú tē, ba sú, ba kōri muna tē níá yuu bori tē wa, ba dǵli muv tē wa, sē kv dun tē fu tē mun.

[†] 27:30 27:30 Níá yuu bori yura won tētē, ba nē boǵē «ankērē», yí ndē gwala nē. Ba nē ken kv níá tē wa, kv nē zua kv yí níá tē dàǵ, kv yáá murí lá, kv pa níá yuu bori tē wàri kv vèli.

Níá yuu bori tɛ nyɔnyɔgbɔ

³⁹ Tɛ nɛ puri, mánǎ tɛ wa, lià tɛ, ba nɛ pin níá yuu bori tɛ vɛli tɛ, wá kɔ bwálí tɛ lwarí. Ba nɛ tɛa bwálí don, ba nɛ na dɛ ba wáa kɔ bwálí tɛ nɛ ba cwí. Ba dǎn ken ba sírí, sɛ ba pa níá yuu bori tɛ zɔgɔ kɔ bwálí tɛntɛ wa. ⁴⁰ Ba kòrì níá yuu bori yɛra won tɛ, ba dɔgbɔ muv tɛ wa. Ku mánǎ tɛntɛ tɛtɛ wa, ba kòrì ñoni tɛ, tɛ yá nɛ vwɛ níá yuu bori tɛ danyungulɛn tɛ, tɛ nɛ kɛni níá yuu bori tɛ cwɛnjɛ wa. Ba ga kɛ tapoli níá yuu bori tɛ yáa con, sɛ ku pa vuv tɛ yigu ba. Yá ba dǎn ma vɛli bwálí tɛ con, ba nɛ pià ba zɔgɔ lá. ⁴¹ Ku mánǎ tɛntɛ wa, níá yuu bori tɛ vɛli kɔ bwɛn kaslu dɛdolu don nɛ, kɔ nɛ wulɛ navwɛ bɛlɛ pwɛrɛ wa. Níá yuu bori tɛ cɛn kɔ bwálí tɛntɛ wa. Ku yáa con tɛ dǎn yá mɔrɛ kaslu tɛ wa, ku pa kɔ kúv wàrì kɔ susɔga. Yá navwɛ tɛ diàn tɛ pupɔgbɔ kɔ kwa con tɛ mù.

⁴² Pamana dǎn yá pià ba gu bàn diè lià tɛ, sɛ ba liù mama dǎn ká ye níá tɛ wa v jén. ⁴³ Yá *Romɛ-ba pamana bíi yuu tíú tɛ dɛ yá nɛ pià, sɛ v jon Polɛ tɛ, v cigá ba nɛ, sɛ ba fwa kɔ yoo tɛntɛ. V pin níi lià tɛ nɛ, ba nɛ yɛð níá yuu, sɛ ba dí yáa ba fan ba tɛ níá tɛ wa ba ye, ba nan muv tɛ wa. ⁴⁴ Ku kwa nɛ, ba duɛn tɛ dɛ wá marɛ daran nɛ, nɛ à yɛð níá yuu bori tɛ kɛkaran tɛ nɛ, ba jɛ pí ba kwa. Mɛ nɛtɔ nɛ, kɔ yin ba mama tɛ ma nan muv tɛ wa, ba mu nɛ.

28

Polɛ-ba yí Malɛtɛ nagwanaa muv tɛtɛnjɛ wa

(Eberɛ-ba 13.2; Likɛ 10.19; Tɔtɔnan 14.11-12; Matíɛ 8.14-16)

¹ Mánǎ tɛ wa, nɛ nɛ wǎnì nɛ jon nɛ tiàn, nɛ va nɛ nan, kɔ kwa nɛ, nɛ ni dɛ, kɔ nagwanaa tɛntɛ yɛrɛ nɛ yí Malɛtɛ. ² Ku nagwanaa tɛ tiàn ywǎn nɛ yuu zɛni. Ku mánǎ tɛ wa, dɛ dwá wulɛ ka ni. Ba ma dwɛn mɛn nɛfarɔ ba pa nɛba, sɛ nɛ yweri waran tɛ yɛrɛ. ³ Polɛ vɛli v pɛɛ damunɛ púlí don, sɛ v ja bà, v kɛ mɛn tɛ nɛ. Yá mánǎ tɛ, mɛn tɛ bárì nɛ mà damunɛ tɛ nɛ, dɛkwaa cùrì ka nan tɛ wa, ka dɔnɔ v jun nɛ ka marɛ lá. ⁴ Mánǎ tɛ wa, kɔ nagwanaa tɛntɛ lià tɛ nɛ ni dɛkwaa tɛ, dɛ ka gwɛ Polɛ jun tɛ nɛ, ba swɛn duan con, ba wú: «Ku tɛ nɛtɛn bɛrɛ dɛ, cigá mama bɛɛ wá tɛ yí lagrɔv. Ku mù nɛ pin, v ma wǎnì v nan muv tɛ wa, yá Yu cigá tɛ yɛrɛ, v tɛ pià, sɛ v gu wá». ⁵ Polɛ ma vɛvaga dɛkwaa tɛ, v kwɛn v di mɛn tɛ wa. Yá kɔ tǎ nɛ wá wá yì dɛ tɛtɛ. ⁶ Lià tɛntɛ dǎn yá yí ba dǎnì, sɛ Polɛ jun tɛ ñonɛ, nɛ à yɛð, sɛ v tɛ tɛa, v ti naa nɛdɔ. Ba dǎn diàn wuuu, ba ga na dɛ, yokɔkwɛn mama ba Polɛ jɛ. Ku mánǎ

tɛntɛ wa nɛ, ba kúv pí ba lwǎn ba pubɔnjɛ tɛ, ba swɛn dɛ, v yí yí don.

⁷ Ku bwálí tɛntɛ yá bwɛlɛ dɛ kɔ nagwanaa tɛ yáa tíú tɛ sǎn. Ku nagwanaa tɛ yáa tíú tɛ yɛrɛ yá nɛ yí Pibɛliiyisɛ. Mɛ v mù nɛ jon nɛba, v kɛ v diè dɛ dabarɔ. Nɛ fwa diàn batwa lá nɛ. ⁸ Ku mánǎ tɛ wa, dɛ Pibɛliiyisɛ nyina yá tɛgá. Yalɛna dɛ purɔ yá nɛ jɛ wá. Polɛ zàn v zɔ v con, v jun Yu, v tún v jiàn bɛɛ tɛ yuu wa, v zwɛɛ kɔ yayɔgbɔ tɛ. ⁹ Ku mù yuu wa nɛ, kɔ nagwanaa muv tɛtɛnjɛ wa tɛ yayɛna tɛ duɛn twi, yá ba dɛ yayɛran zwɛɛ. ¹⁰ Ba zilí nɛba zɛnzɛn, yá nɛ víru mánǎ wa, ba pin nɛba won tɛ mama, nɛ yá nɛ pià, sɛ nɛ na.

Polɛ-ba yí Romɛ

(Tɔtɔnan 23.11; Romɛ tiàn 1.9-15; 15.29)

¹¹ Nɛ fwa cǎnì batwa Malɛtɛ nagwanaa muv tɛtɛnjɛ tɛ wa. Yá cǎnì batwa tɛntɛ kwa nɛ, nɛ zwa Alekɛzandɛrì níá yuu bori wa. Ku níá yuu bori tɛntɛ yá yin kɔ nagwanaa tɛntɛ wa, waran mánǎ tɛ mama. Ku yɛra yá jɛ mumunɔ, ba nɛ boñɛ «Diyɛsɛkírɛ*». ¹² Nɛ vɛli nɛ twá Sirakisɛ, nɛ fwa diàn batwa lá nɛ. ¹³ Nɛ zɔgɔ lá, nɛ va nɛ yí Rezwiyo. Ku tɔpɔrɛ nɛ, vuv nyí kɔ zàn luv jizɛn saporɔ yuu. Vuv tɛntɛ pin nɛ zɔ níá yuu bori nɛ víi. Ku diàn bɛlɛ níi nɛ, nɛ vɛli nɛ yí Puzolɛ. ¹⁴ Ku tɛv tɛntɛ wa, nɛ ni lià tɛ, ba nɛ yí nɛ nubɛa *Kɛrisɛ yɛrɛ, ba ga lòrì nɛba, sɛ nɛ fwa diàn barpe ba con. Yá mɛ kɔ yí nɛtɔ, nɛ ma va nɛ yí *Romɛ. ¹⁵ Lià tɛ, ba nɛ yí nɛ nubɛa Kɛrisɛ yɛrɛ, ba nɛ wulɛ kɔ tɛv tɛntɛ wa, yá dí yáa ba ni nɛ ñwɛn. Yá ba dǎn zàn ba va, wuuu, ba bà ba yí bwálí don, ba nɛ boñɛ «Forimɛ Apiyisɛ». Ba duɛn lɛ, ba va ba yí bwálí don, dɛ ba nɛ boñɛ «Tɛrowa Tavrɛnɛ», sɛ ba ma jórì nɛba. Polɛ nɛ ni ba, v ken Yu lɛɛɛɛ, v waa ga píi ka dǎn. ¹⁶ Ku kwa nɛ, nɛ nɛ yí Romɛ. Pamana bíi yuu tíú tɛ dǎn ma kɛn bàn diè lià tɛ yáa tíú tɛ jun wa. Yá ba dǎn pa níi, sɛ Polɛ mù yá bwálí don nɛ, v mù dɛ pamano tɛ, v nɛ cì v nɛ.

(Romɛ tiàn 11.1-11; Efezɛ tiàn 6.19-20; Kolosɛ tiàn 1.24-29)

¹⁷ Ku diàn batwa níi nɛ, v bon *Zwifɛ-ba yáa tiàn tɛ, v kɛ duɛn yáa nɛ. V ti sùrán tɛ tɛ, v swɛn ba con, v wú: «À nubɛa-ba, dɛ à nɛ wá won mama fwa, kɔ nɛ zɔga nɛ luv kɔ tɛ lià tɛ nɛ, nɛ à yɛð nɛ nɛbara-ba yofwamunɛn tɛ nɛ, ba jun nɛ, ba kɛ bán diè. Yá kɔ yí *Zwerizalemɛ nɛ, ba ken nɛ Romɛ-ba jiàn wa. ¹⁸ Ba nɛ bwe nɛ, à ma tún à níi, ba ni dɛ, won mama yá tǎlɛ à yuu wa, kɔ nɛ bɛrɛ dɛ, kɔ me, sɛ ba gu nɛ. Ba mù yá pià ba dɔgbɔ nɛ. ¹⁹ Yá Zwifɛ-ba

* 28:11 28.11 Ku mù nɛ yá yia bɛlɛ, ba nɛ fwa, ba bɛrɛ dɛ, tɛ ya yiywe.

yáá tìán tɛ vɪga, ba zàn ba zɪga à nè. Kù mù nè pɪn, kù ya kálú kù pa nè, sɛ à swìn dɛ à bùrà tɛ yɪ Romə-ba pìú nəfaru tɛ nè wá bùrì ka. Yá à ga wá pubɔŋa jén, sɛ à kɛ talɪ à lɔv tɛ yuu wa. ²⁰ Kù mù yoo tɛntɛ yɪrɪ nè, à lòrì, sɛ à na aba, sɛ à swìn kù á con. Yala tɛ, *Yɪzərayelə dwíí tɛ nè jɛ tɛ, nè pɪn báh diə banzala tɛ wulə à jìàn nè». ²¹ Ba ma le wá, ba wú: «Nə wá sagu nɪ, kù nan Zwerizalemə, Zwìde nagwanaa tɛ wa, kù bà n yɪrɪ. Yá nè nubiu nədu dɛ tɛtɛ wá nè con twi, v dɛ tɪjaŋa, nè à yèé, sɛ v swìn n yolwan. ²² Nə dáh nè pià, sɛ nè nì n nii wa, kù tɛ n nè buŋa. Nə dí yáá nè yèé dɛ, bwálí mama kù mù kunkun yɪjuncwəŋə kàrà tɛ yáá ja tótúná, kù bà».

²³ Ba dáh h dɪn ba tún, ba pa Polə nè. Kù dɪn tɛ nè yí, lià zənzən twi. Ba yí bwálí tɛ nè, v yà nè wulə. U sɔgv tɛ wa, v burɪ dɛ, Yɪ wá dɛ pàrì. Yá v dáh twá Yɪ *nii tɛ nè, v nè pɪn *Moyizə nè dɛ Yɪ nii *sùsùnà tɛ saga tɛ nè, v ma swìn ba, v janɪ kù tɛ, kù nè yɪ Zwezi yoo yuu wa. U zɪgtɪ kù yoo tɛntɛ yuu wa jɪv mama, v ja va v yí kù dɛdɛni nè. ²⁴ Sùrán tɛ v nè swìn, tɛ zba ba duən, yá ba duən dɛ ga vɪ, sɛ ba pa tɛ cígá. ²⁵ Máná tɛ, ba dáh nè pií ba virí dɛ ba tótúnì duən, Polə dáh swìn sùrán tɛ tɛ, v sùrì lá, v wú: «Yɪ-*Sɪŋu tɛ jɛ cígá, kù ma twá dɛ Yɪ nii sùsùnə *Ezayi, kù swìn á nɪbara-ba con, kù wú:

²⁶ «Vəli lɔv kù tɛ lià tɛ con, n swìn n wú: Á wá nì zəni, yá á bá lwarɪ kù dɛñ. Á wá ywáh zəni, yá á bá na kù.

²⁷ Lalɔv kù tɛ lià tɛ bɪcanɪ tɪga. Ba swìn ba zɪan, ba pú ba yíá, sɛ dɪn don ba dahn ká na dɛ ba yíá, sɛ ba dahn ká nì kù ba zɪan wa. Ba bá pià, sɛ ba lwarɪ kù dɛñ ba bɪcanɪ wa, sɛ kù pa, ba lwáh ba pubɔŋa, ba bà à mù Yɪ con, sɛ à pa ba yazurə».

²⁸ Á lwarə dɛ, sɔywáŋú tɛ, kù nè burɪ dɛ, Yɪ wá jon aba á cuna wa, Yɪ tun kù, v pa lià tɛ nè, ba nè tà Zwifə-ba. Ba mù wá cɔgv kù».

²⁹ [Máná tɛ wa, v nè swìn kù nətu tɛ, Zwifə-ba vií dɛ ba tótúnì duən zənzən.]

³⁰ Polə fwa bɪna bɛlə mɛ bwálí tɛntɛ wa, v yá nè jon, v ŋwín kù yuu nè. U sɛɛ v jonə lià tɛ mama, ba nè twi v con, sɛ ba na wá.

³¹ U yáá swìn dɛ, Yɪ wá dɛ v pàrì tɛ, dɛ v kàrì ba *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yoo. U yá fwa kù nətu tɛ, yá fən dɛ ga ba wá jɛ kù yoo wa mama. Yá yoo dɛ mama wá v nè cɪ.

**Sagi tə, Polə nə púpúní v pa
Romə
Kərisə lià tə nə
Romə tián sagi tə yuu wa
sugv**

Liù tə, v nə púpúní sagi kv tə

Kv yi Zwezi-*Kərisə *təntənu Polə nə púpúní kv. V vəli bwálá kapupu, v ma swin Zwezi-Kərisə suywánú tə v biri.

Lià tə nə, Polə nə púpúní

Polə púpúní kv v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə *Romə nə. Kv máǵá tə wa, də Polə wulə v nəe batwa nii vəlu tə wa. V wulə Korəntə nə, v dǵǵ yá pià, sə v twá Romə v kēēn v va Esəpanyə.

Sagi tə wa sugv

Polə biri v kǵrǵ tə mama Romə tián sagi tə wa. V biri də, ləzoni tə mama yi cuna lià, yá Yı swə ba mama míámíán. *Zwifə-ba də ba tə, ba nə tǵ Zwifə-ba mə wǵá cigǵ tián ba yanı Yı yǵá con, də ba nə ken ba waa Zwezi-*Kərisə nə, v nə tǵa ba yuu yırı. Kv nətu yi pubwanu Yı fwa ba yıra. Yá siún nə, ba də Zwezi-Kərisə dǵǵ vǵə duən nə.

Swapitərə nana tə wa, Polə swin Yı-*Sıǵu tə yoo, kv nə pın mıı, kv nə yǵá pın, nə ji Yı bta, kv ga tvi kv sarǵa nəba.

Swapitərə nuǵv kv va kv yı fugə nədu tə yi Yı fıra tə nə yi nətu, *Yızərayələ lià yuu wa nə kv swin. Zwifə-ba zǵnı vıǵa suywánú tə ba dǵǵv. Yá Yı mù wǵ v dwıfı tə vı.

Swapitərə fugə bələ kv va kv yı fugə də bonu tə wa, Polə tın conı v pa ba nətu yuu wa, ba nə mə, sə ba ya Kərisə lià púfı tə wa də kǵrǵ con. V biri də, won mama mə, sə kv fwa də sonu.

*Polə jǵnı Kərisə lià tə Romə nə
(Titə 1.1-4)*

¹ Á mù Polə yi Zwezi-*Kərisə təntənbıı.

Á mù nə púpúní sagi kv tə. Yı kúrfı nə, sə á ya v *təntənu. V hı nə, v tın vǵnı nə, sə á swin v suywánú tə, á biri lià nə. ² Yı yá dí yǵá, v twá də v nii *sǵsǵnǵ tə, v ma kǵnı suywánú təntə nıkanı, fuən fuən. Yá kv yoo dǵǵ púpúní Yı sagi tə wa. ³⁻⁴ Kv suywánú təntə swin v bıú Zwezi-Kərisə yoo, v nə yi nə *Yuu-Tıu. V jıǵə ləzwəne, ba ga lırtı wǵ pıú *Davidə dwıfı tə wa. Yá Yı twá də v *Sıǵu tə, v ma bwin wǵ, v hı tıan wa, yá v dǵǵ ga biri də, cigǵa mama, v yi v bıú tə, v nə jə diǵn. ⁵ Kv twá də v mù Zwezi-Kərisə, Yı ma fwa v pubwanu tə nə yıra, v ga tın nəba, sə nə ya v təntəna. V fwa kv nətu tə, sə nə va nə swin v sugv tə,

nə biri dwıfı tə mama luv mama wa nə, ba nə tǵ *Zwifə-ba, sə ba zılı v nii, kv twá v yırı tə nə. Kv nətu twá ba nə keni ba waa v nə wuuu. ⁶⁻⁷ Á mù *Romə tián də wulə ba mù lià təntə wa, Zwezi-Kərisə nə kúrfı, sə ba ya v lià. Kv dǵǵ ya á mù mama nə, á púpúní á pın. Yı swə aba, v kúrfı aba, sə á ya v mù nyıən. Nə nyına Yı də nə Yıu-Tıu Zwezi-Kərisə nə wǵ fwa pubwanu á yıra, ba ga pa aba bıcan sıə.

Nətu Polə nə swə Kərisə lià tə, ba nə wulə Romə nə

(Romə tián 15.23-32; 1 Tesalonikə tián 1.2-3; 3.7-13)

⁸ Tıa yuu bwǵlı mama nə, lià nənı də, á keni á waa Zwezi-*Kərisə nə. Kv mù nə pın, á dí yǵá, á twá də Zwezi-Kərisə, á ma kəni á nyına Yı lēēē, á mama yırı. ⁹⁻¹⁰ Yá á tıǵa tıtuǵı tə, Yı nə pın nə, də á waa mama, á ma swin v bıú tə suywánú tə á biri. Yı yǵə də, kv yi cigǵ, á swin nətən də. V yǵə də, máǵá mama, á nə wulə á jǵnı wǵ, á yǵá lǵrı wǵ á pın aba. Yá máǵá mama, á lǵrı Yı, sə v súrı cwǵə, v pa nə siún, də kv nə twá də v fıra, sə á bǵ á na aba. ¹¹ Á pià, sə á na aba də á waa mama, sə á pa aba Yı-*Sıǵu tə tarpuon don, sə kv pa á zıǵı diǵn, á twá Zwezi-Kərisə nə. ¹² Á mù də á mù mə keni nə waa Zwezi-Kərisə nə, yá nə dǵǵ yi won nədu. Kv mù nə pın á pià, sə nə na duən, nə ga dǵnı duən jǵn.

¹³ Á nubıa-ba, á pià, sə á lıwǵı də, á dǵdǵn, sə á bǵ, á na aba kv nəe cé duən. Yá yıən cigǵ á yǵá nə, kv bǵ kv yı zǵn. Á pià, sə á bǵ, á tın tıtuǵı á tətǵı wa. Kv wǵ san aba, sə á va yǵá, á ga bori Yı nyıən tə wa, ndə á nə fwa nətu luv dwıfı tə duən wa. ¹⁴ Yı nə pın nə kv tıtuǵı təntə. Kv dǵǵ yi ndə jıǵı nə á yuu wa, sə á swin suywánú tə, á biri *Gərekə-ba nə, də ba tə, ba yıá nə wǵ purı nə, də ba tə, ba nə yǵə saga kǵrǵ, də ba tə, ba nə yǵrı won mama nə. ¹⁵ Mə kv mù yoo təntə nə pın, á pià, sə á bǵ, á swin suywánú tə, á biri á mù *Romə tián də, də á waa mama.

Suywánú tə jə diǵn

¹⁶ Cavıra ba á mù Polə jə, sə á swin suywánú tə á biri lià nə. Yı diǵn wulə suywánú təntə wa, sə tə jon lià tə mama, ba nə keni ba waa Zwezi-*Kərisə nə, ba cuna wa. Cwǵə təntə təntən ka wulə *Zwifə-ba yırı. Kv kwa nə, ka wulə *Gərekə-ba tə də yırı. ¹⁷ Suywánú təntə nə biri nətu tə, Yı nə pın ləzwəne jı cigǵ tıú v mù Yı yǵá con. Kv yoo təntə cwǵə dǵnı lǵıı də kv yıǵıǵı nə yi, sə lià tə kəni ba waa Zwezi-Kərisə nə wuuu. Kv yi ndə, kv nə púpúní Yı sagi tə wa, kv wǵ: «Liù tə, v nə keni v waa Zwezi nə, Yı yǵá pa v jı cigǵ tıú, v mù Yı yǵá con. Yá v mù

liù təntə wá ya mu wa, ku nə ba zwèe Yü con».

Lìa tə mama yi cuna lià
(Efezə tián 4.17-19; 1 Piyerə 4.3-5)

¹⁸ Yü buri də, v luja zanja v sán tə nə, lià tə tutunkukwunan tə mama yiri, v nə ba pià, də kunkun yièn yiri. Mə tə mù nə, ba ma cì lià tə yáa nə, ba dân ká lwarı cígá tə. ¹⁹ Cígá, ku tə, ba nə wáa ba lwarı Yü yoo yuu wa ku yi nəpon. Yü tətə nə buri ba ku yoo tə, v pa ba lwarı ku. ²⁰⁻²¹ Liù mama yà tə wá nı Yü nə yi nətu. Yá ku nə zıgı mángá tə wa, Yü nə fwa luv, ku ja bá ku yí zən, wiən tə, v nə fwa, tə buri nətu tə, v nə yi. Tə ma buri də, cígá mama, v jə diàn, tə nə bá zwèe, abada də. Tə ma kúv buri də, v mù cıci cígá nə yi Yü də. Ba yəð də, Yü wulə zəni, yá ba ga vi, sə ba pa wá dun, nə à yəð, sə ba kə v léeəe, ndə ba nə me, sə ba fwa nətu. Ku mù nə pin, ba kúv wəri ba swin də, ba wá v mù Yü nii zilí, ba nə yəri wá yiri. Yá ba bicani kúv ba pubuŋa jə. Ba yəri won mama, ba ga yəri yozəŋu də. ²² Ba swin də, ba mù jə wubunja, yá ba ga yəri də, ba yi ləyərən. ²³ Ba mù con nə, ba yá dun Yü tə, v nə wəri v ti v pwi, yá ba ga jüni wəŋwanan. Tə wəŋwanan təntə yi ləzwənə nyinyi, ba nə sári, yá ləzwənə tətə ga ti v pwi. Tə duən də nyin də zuŋi. Tə duən də nyin də vana, tə nə jə nəe banu, tə duən də kúv nyin də wiən tə, tə nə vəli tə püə ban.

²⁴ Mə ku mù nə pin, Yü dân ma yá ba, sə ba fwa ba püə yokukwunan fıra yièn tə duən yira, sə tə kə ba durən wa, sə tə ga kə cavira ba tətə nə. ²⁵ Ba yá Yü cígá tə, ba ga pú kunkun kwa. Ba tuŋa ba pin wiən tə nə, Yü nə fwa, də ba pin tə dun, ba ga yá Yü tətə, v nə fwa tə wiən təntə mama. Yá v mù nə ba yá me, sə ba bu v nə, mángá mama wuuu, ku nə ba zwèe. Amuna!

²⁶ Mə ku mù nə pin, Yü dân ma yá ba, sə ba fwa caviyien tə, ba nə swə tə fəŋú. Ba kana dân yá bara nə, ba pií ba pəni ba duən kana, ba ma tuŋa yièn duən yira, tə nə wá me. ²⁷ Bara tə də con, ba də tuŋa ku yoo təntə. Ba də yá kana tə nə, ba duən bara fıra ga pií ku gwı ba. Ba də pəni də ba duən bara, ba ma tuŋa caviyien duən yira. Cən nə wá ya ba ŋwírán, tə yolwana təntə yiri, ba nə fwa.

²⁸ Ba mù lià təntə ba pià, sə ba lwarı Yü. Ku mù nə pin, Yü ma yá ba, sə ba pubuŋa tə ya pubunkukwun, sə ku pa ba tun yièn tə, ba nə wá me, sə ba tun. ²⁹ Ba bicani súé də kunkun yièn yiri mama. Ba tuŋa yolwana duən yira. Lià duən wiən jə yimən tə pa ba. Ba wəe luja duən yuu wa. Ba zıga lià duən nə, ku tián wiən yiri. Ba swə lià guri. Ba dı jara də duən. Ba gıgıri lià. Ba tuŋa yutələ yièn lià yira. Ba dá

tıjaŋa duən dən nə. ³⁰ Ba swin yolwana, ba pin duən nə. Ba yi Yü duŋa. Ba twın lià. Ba yi fwiə lià. Ba fwa yuru. Ba swə yolwan nəduv fəŋú. Ba ba ba nyina-ba nii zilí. ³¹ Ba kúv yəri ku tə, ku nə zıən. Ba nə kán nikanı, ba ba ku nii nətwá. Ba yəri ka sóni lià. Ba ba lià yinəgə dəri. ³² Ba yəð zəni də, Yü *nii tə buri də, lià tə, ba nə tuŋa yokukwunan təntə me, sə ba ti, sə tian nə ya ba ŋwírán. Ba yəð ku nətu tə, yá ba ga tuŋa tə yièn tə. Ku tà tə cıci nə ba tuŋa, ba nə nı liù, də v tun yolwan, ba yáa swə, ba ga daŋa ku tíu jian, sə v fwa v súri lá.

2

Nətu Yü nə wá buri lià tə bura
(Matıə 7.1-5; Romə tián 14.10-12; Tutunan 10.34-35)

¹ N mù liù tə, n nə ti n tiàn, n ma fwa liù tə nə buri lià bura, sə n buri n duən bura, ku me, sə n bwe n tiàn n jón, n tətə yi bəeəe. N buri lià duən bura, yá n tətə tuŋa yièn tə, ba nə tuŋa. Ku mù nə pin, n kúv wəri n swin də, n wá v mù Yü nii zilí, n nə yəri wá yiri. Yá n nə buri lià tə bura tə wá pa, Yü bura tə ja n tətə. ² Nə yəð də, Yü jə cígá, v ma buri lià təntə, ba nə tuŋa yokukwunan təntə bura. ³ N mù liù tə, n nə buri lià duən bura, yièn yiri, ba nə fwa, n tətə ga tuŋa tə yièn təntə, n mù dân buŋa də, n mù wá jén Yü bura tə yáa nə naaa? ⁴ Yü ya wuywanyien zənzən. V jə pínú zənzən də. U yəð nətu v nə wá ja v tiàn v ma dân. N yi n goni tə yièn təntə naaa? N yəri də, ku yi wuywanı nə v fwa n yira, sə n twá ku nə, n vəvəri n kwa n ma sá n cuna tə naaa? ⁵ N mù liù təntə n yuu dà, ku pa n ba pià, sə n vəvəri n kwa, n ma sá n cuna tə. N tətə dân nə wá pa Yü luja tə zán n yuu wa. Yü bura tə wá ja mù dun tə nə, v luja tə nə wá pwin, tə nan poni nə. Ku dun təntə nə, v wá buri lià tə mama bura, ku twá də cígá. ⁶ Ku dun tə nə, v wá ŋwín liù mama tutuŋi ŋwírán, v pa wá. ⁷ Lià duən jə pínú wuuu, ba dân ká pií ba kə ba kwa, ba ma tuŋa zəni. Ba pià dun Yü con. Ba pià zilí. Ba pià mu tə, ku nə ba zwèe Yü con. Mə ba mù lià tə nə, v cígá wá pa mu tə, ku nə ba zwèe v con. ⁸ Lià duən də yi tútunya, ba ba Yü cígá tə nii zilí, ba ga swə, sə ba tun ku tə nə lwarı. Ku mù nə pin, Yü luja zanja tə fufwin ku lià təntə yuu wa zənzən. ⁹ Lià tə mama, ba nə tuŋa yolwana tə, Yü wá kə cən ba nə zənzən, fən ga wá zə ba. Cən təntə wá dé yáa, tə yi *Zwifə-ba. Ku kwa nə, tə dân wá yí *Gərekə-ba tə. ¹⁰ Yá lià tə mama, ba nə fwa zəni, Yü wá pa ba na dun. U wá pa ba zilí, v ga pa ba bicən sié. U wá dí yáa v tun ku yoo təntə Zwifə-ba

yura. Ku kwa nə, v dǎn wá tun ku Gerekə-ba yura. ¹¹ Yı yáá con, ləzwənə mama ba n don dwə.

Won tə, ku nə dwə, ku yı ka twá Yı nii tə nə

(*Matıə 8.10-12; 23.3-4*)

¹² Lià tə, ba nə tà *Zwifə-ba, yèri Yı *nii tə, v nə pun *Moyizə nə. Ba mù lià təntə tunja cuna, yá ba ga wá tı, ba jén míámíán Yı yáá con, ba bá yəni ku. Zwifə-ba mù yəə Yı nii tə, v nə pun Moyizə nə. Yá ba də wa lià duən wá Yı nii təntə nə twá. Yı wá twá ku nə, v ma bürı ba bürà. ¹³ Liù mama bá ya cıgá tíú Yı yáá con, v nə cuga Yı nii tə yırı. Ku mə, sə v tun ku tə, Yı nii tə nə bırı, də ku tə, Yı nii tə nə pià, ku bırı də, ba yəə ku tə, Yı nə pià, ba cıgá ga yèri Yı nii tə mù. ¹⁴ Dwíé tə duən yèri Yı nii tə, v nə pun Moyizə nə. Yá ba dǎn nə twá ba tətə pubuŋa nə, ba tun yièn tə nə tua tə mə, də ku tə, Yı nii tə nə pià, ku bırı də, ba yəə ku tə, Yı nə pià, ba cıgá ga yèri Yı nii tə mù. ¹⁵ Ku bırı də, Yı nii tə wulə ba bıcanı wa, sə ba lwarı ku tə, ba nə mə, sə ba fwa. Yá ba bıcanı wa, ba pubuŋa tə yáa bırı yièn tə, ba nə fwa zəni tə wa, də yièn tə, ba nə fwa lwanı tə wa. ¹⁶ Dıın don nə, Yı wá twá də Zwezi-*Kərisə, v bürı yièn tə, tə nə səgə, lià tə bıcanı wa bürà, ndə Yı suywánı tə, à nə swın à bırı tə nə bırı nətu. Yá ku dıın təntə nə, yièn təntə dǎn wá nan poni nə.

Zwifə-ba wá Yı nii zılı

(*Matıə 3.8-10; Marəkə 7.9-13*)

¹⁷ N mù liù tə, n nə swın də, n yı *Zwifə-ba dwíé tə wa liù, n ba fən dəri, n nə twá Yı *nii tə nə yırı. N yáa fwa yırv, də n yı Yı nyiən. ¹⁸ Ku twá də Yı nii tə, v nə pun *Moyizə nə sanı, n ma yəə ku tə nə yı Yı fıra, n ga yəə yozəŋu də yolwan swíán duən wa. ¹⁹ N mù con nə, n buŋa də, n mù yíá nə na lá cıgá mama, n ma bırı cwəŋə lılrən nə. N buŋa də, n yı ndə poni nə, n pıri lià tə, ba nə wulə yikunu wa. ²⁰ Yı nii tə, v nə pun Moyizə nə, bırı mù yənu də cıgá. Yá ku mù nə pun, n buŋa də, n mù nə wáa lià tə, ba nə tálə cwəŋə wa, n kwen n kəni cwəŋə wa. N buŋa də, n mù nə yı kənyuna, n kəri lià tə, ba nə yèri won mama. ²¹ Haya! N mù liù tə, n kəri lià duən, n ba n tətə kəri. N mù liù tə, n kəri n bırı, sə ba dǎn ká ŋu, n tətə ŋwın. ²² N mù liù tə, n nə swın, sə ba dǎn ká cwəri, n tətə cwəri. N mù liù tə, n nə culı woŋwanan, n tətə piı n ŋwın woŋwanan n yoli. ²³ N fwa fwıə n nə jə Yı nii tə, v nə pun Moyizə nə tə yırı, yá n ga ba Yı nii təntə nə twá. Ku nətu pun, n cügü Yı dun tə. ²⁴ Ku yı ndə ku nə púpúnı Yı sagı tə

wa, ku wú: «Ku zigı á mù yuu wa, dwíé tə, ba nə tà Zwifə-ba, ma twın Yı».

(*Romə tián 4.11-12; 1 Korəntə tián 7.19; Galası tián 5.6*)

²⁵ Á mù Zwifə-ba pun ba *gwəŋə bəe. Də á nə twá ku tə nə, Yı nii tə, v nə pun Moyizə nə, nə bırı aba, á gonı tə jə dǎn. Yá á dǎn nə ba ku tə nə twá, Yı nii tə nə bırı aba, ku yı ndə ba nə wá aba gwəŋə. ²⁶ Yá ba dǎn nə wá liù gwəŋə, v ga twá ku tə nə, Yı nii tə nə bırı, Yı wá jələ ku tíú ndə ba gwəŋə wá. ²⁷ Ba wá v mù bəe təntə gwəŋə, yá v ga twá ku tə nə, Yı nii tə nə bırı. V mù bəe təntə bürà wá ja n mù liù tə, n nə yı Zwifə. N jə Yı nii tə, ba gwəŋə mú də, yá n ga ba Yı nii təntə nə twá. ²⁸ Cıgá cıgá Zwifə tà liù tə, v yura nə nyın də Zwifə yıra cıı. Yı yáa con, ku tà liù tə, ba nə gwəŋə wá cıı. ²⁹ Cıgá cıgá Zwifə yı v bıcanı tə nə yı nətu nə bırı də, v yı Zwifə. Liù tə, ba nə gwəŋə wá cıgá cıgá Yı yáa con, ku yı liù tə, Yı-*Sıŋu tə nə lwán v bıcanı tə. Ku tà liù tə, ba nə gwəŋə wá cıı. V mù ləzwənyırı təntə yı Yı nə yáa bwı v nə, ku tà ləzoni.

3

Nətu Yı nə fwa zəni Zwifə-ba yıra v doni dwíé tə duən

(*Romə tián 9.4-21*)

¹ Ku nətu wa, liù dǎn nə yı *Zwifə, bəeəe won nə, v ma dwə lià tə duən tə? Zwifə-ba nə pun ba *gwəŋə bəe tə, ku nywarı nə yı bəeəe? ² Yiən dáa zənzən, Yı nə ma fwa zəni Zwifə-ba yıra, ku pa ba dwə dwíé tə duən tə. Tə wa təntən yoo nə yı Yı bırı v sǎrən tə ba mù Zwifə-ba nə. ³ Yá ba wa lià duən dǎn nə jigə pwiı bələ tián tə, ku nətu tə dǎn wá pa Yı də lwán, v ji pwiı bələ tíú naaa? ⁴ Abada! Ku tà nətu! Ləzoni mama nə swə ba kuni kunkun, Yı mù ba v cıgá sugu tə lwáni. Ku yı ndə ku nə púpúnı Yı sagı tə wa, ku swın Yı yoo, ku wú:

«Máná tə, n nə swın, ba mama wá lwarı də, n swın cıgá. Də ba nə pià ba bürı n bürà, n tə wá nan bürà tə wa».

⁵ Yá nə dǎn nə tà cıgá tián tə nə bırı də, Yı yı cıgá tíú, bəeəe won nə nə kúw wá swın? Yı ba cıgá jə, də v luja tə nə yáa pa v kəni nəba cǎn wa, naaa? Bwáli ku tə wa, à pubuŋa tə yı ndə ləzwənə nə buŋa nətu. ⁶ Abada! Ku tà nətu! Də Yı yı nə tà cıgá tíú, v yá wəri luv ku tə ləzoni bürà v bürı. ⁷ Yá á kunkun dǎn nə pun, Yı cıgá tə kwen ka nan poni nə ka súrı, sə ku pa Yı na dun, bəeəe nə pun Yı bürà ma wá ja nə, à nə yı cunu tə yırı? ⁸ Ku nə yı nətu, bəeəe nə pun, nə ba swın, nə wú: «Nə fwa yolwana tə, sə tə nan zəni nə?» Lià duən buŋa də, nə kərə tə yı nətu, ba ga twın

nəba. Bòrà wá ja ku mù lià təntə, yá ku mù nə me də ba.

Liù təlól, v nə yi cígá tíú

⁹ Bèèèe won dān nə wulə, ku nə buri də, nə mù *Zwifə-ba, dwə dwíó tə duən tə? Ku won təntə təlól. Nə dí yáá nə buri də, Zwifə-ba də *Gərəkə-ba tə mama yi cuna nə dí diàn ba yuu wa. ¹⁰ Ku yi ndə ku nə púpúní Yü sagı tə wa ku wú:

«Liù təlól, v nə yi cígá tíú, liù nədu tətə təlól. ¹¹ Liù mama təlól, v nə jə wubnja. Liù mama təlól, v nə pià Yü. ¹² Lià tə mama dɔgv cígá cwəŋə tə. Ba mama yi tutu Yü yáá con. Liù təlól, v nə tɔŋə zəni, liù nədu tətə təlól. ¹³ Süràn tə nə nanja ba níó wa yi yokukwinan, ndə ba súrí ləbəri nii nə. Ba nəndələ nə ba ma gıgarı lià duən ba cùgá. Ba níó cə ndə dekwaə cwan nə. ¹⁴ Ba níó súó də ka zırı ka kə lià nə, də sùràn tə, tə nə cùgá lià. ¹⁵ Ba nəe lıya tia zənzən, sə ba ma va ba li mu. ¹⁶ Ba mù nə twá bwálí nə, ba yáá cùgú wian tə mama, ba ga kə cən ku bwálí tə wa. ¹⁷ Ba yəri cwəŋə tə, ka nə kəni bıcan sıó lià pwərə wa. ¹⁸ Ba ba zilól jə, ba pa Yü nə».

¹⁹ Yá nə ga yəó də, ku tə mama Yü *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, nə buri tə, yi lià tə yırı, ba nə me, sə ba zilól Yü nii tə. Liù mama kúú wàri v swin də, v yəri. Yá liù mama dān me, sə v tún v nii Yü yáá con. ²⁰ Ku mù nə pın, Yü yáá con, liù mama wàri cígá tíú v jı, də ku nə yi, sə v zilól Yü nii tə, v nə pın Moyizə nə. Yü nii tə mù yi ku buri lià, sə ba lwarı də, ba tın cuna cıci.

*Nətv liù nə wá jı cígá tíú Yü yáá con
Zwezi-Kərisə yırı*

(Galasi tián 2.15-16; 3.8-14; Efezə tián 2.7-9)

²¹ Sıún nə, Yü dān buri nəba nətv, v nə wá buri də, liù yi cígá tíú v mù Yü yáá con, yá ku tà ku tíú zilól v mù Yü *nii tə də. Yü nii tə, v nə pın *Moyizə nə, saga tə, də Yü nii *süsünə saga tə buri də, ku yoo tə yi cígá. ²² Yü yáá buri də, lià tə yi cígá tíán, ba nə ken ba waa Zwezi-Kərisə nə yırı. Lià tə me, ba nə ken ba wəe Zwezi-Kərisə nə yi won nədu. Yü ba liù kúri, v ma kukwanı v don. ²³ Lià tə mama tun cuna Yü yáá con. Yá ba kúú wàri Yü dun tə ba ni. ²⁴ Yü dān nə fwa pubwanı ləzoni yıra, v ga pa, ba jı cígá tíán v mù Yü yáá con, tutu. V fwa ku nətv tə Zwezi-Kərisə yırı, v nə yi liù tə, v twá v nə v ma li ba ba cuna tə wa. ²⁵⁻²⁶ Yü nə ken, sə Zwezi-Kərisə ya ndə vanı nə, ba nə ma fwa *ıonji cuna yırı, sə v ti, v jana lwá. Yá lià tə, ba nə keni ba waa Zwezi nə, Yü dān wá li ba

cuna tə, ba mù də v mù Yü pwərə wa. Yü fwa ku nətv tə, sə v ma buri də, v yi cígá tíú. Mágá don yın lá, v yà pínı cuna tə, ləzoni nə fwa, v wá ba ken cən wa tə yırı. Yá sıún nə, Yü dān buri nətv tə, v nə wá pa ləzoni ya cígá tíán v mù Yü yáá con. Yü pià, sə v ya v cígá tə wa, yá v ga pa lià tə, ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə, ya cígá tíán v mù Yü yáá con.

²⁷ Bèèèe won nə, nə kúú wáá nə ma mà nə nyuna wa? Ku won təntə təlól míámíán. Bèèèe dān nə pın ku yi nətv? Ku tà ka zilól nii tə, Yü nə pın Moyizə nə. Yá ku dān nə yi ka kə waa Zwezi-Kərisə nə wuuu. ²⁸ Nə mù yəó nə waa con də, Yü nə yáá pa lià tə ya cígá tíán v mù Yü yáá con. Ku yi ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə wuuu tə yırı, ku tà ba nə zilól v nii tə, v nə pın Moyizə nə yırı. ²⁹ Nə à yəó, Yü yi *Zwifə-ba cıci Yü, naaa? U tà dwíó tə duən, tə nə tà Zwifə-ba mù Yü, naaa? U cígá yi dwíó tə duən tə də Yü. ³⁰ Yü nədu cıci nə wulə. Yá v mù Yü nədu təntə nə wáá v pın Zwifə-ba, ba nə *gıŋı bəe tə, yanı cígá tíán v yáá con, ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə tə yırı. V mù ga nə wáá v pın dwíó tə duən tə, ba nə ba bəe gıŋı tə, yanı cígá tíán v mù Yü yáá con, ba də nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə wuuu yırı. Yá Yü dān twá cwəŋə nədu təntə, v ma tun ku Zwifə-ba, də lià tə, ba nə tà Zwifə-ba yıra. ³¹ Yá nə dān nə keni nə waa Zwezi-Kərisə nə, ku pià ku buri də, Yü nii tə, v nə pın Moyizə nə, kúú təlól, naaa? Abada! Ku tà nətv! Ku nətv tətə yi nə dān buri də, Yü nii tə tə jə tutuŋı wuuu.

4

*Abərahəmə ken v waa Yü nə
(Galasi tián 3.6-9, 29)*

¹ Nə dān wá swin nə nıbeə *Abərahəmə, v nə luri nəba yoo. U yoo yi ku yın nətv? ² Də ku nə yi ku twá Abərahəmə tutuŋı nə, v ma jı cígá tíú Yü yáá con, Abərahəmə yá wáá v tiàn nə v bwi. Yá ku dān nə tà Yü yáá con, v wáá v tiàn nə v bwi. ³ Ku púpúní Yü sagı tə wa, ku wú: «Abərahəmə ken v waa Yü nə wuuu, yá Yü nə wáá jələ wá də, v yi cígá tíú v mù Yü yáá con». ⁴ Də liù nə tun tutuŋı ba yáá ıwín wá ku ıwírán. Tə ıwírán təntə tà zilól ba fwa v yıra. Tə yi won ba nə me, sə ba pa wá. ⁵ Liù don də kúú wáá lá v yanı, v nə wá tutuŋı tun, yá v ga kəni v waa Yü nə. Yü yáá jələ v mù liù təntə ndə cígá tíú nə v mù Yü yáá con, ku tíú nə keni v waa v mù Yü yáá con, ku yı nətv, liù təntə nə keni v waa Yü nə, v nə pın cuna liù jı cígá tíú tə yırı. ⁶ Pıú *Davidə tətə buri liù tə, Yü nə wá pa v ya cígá tíú v mù Yü yáá con, v ga wá

tutonj tun, nè wá ya pupwæn liù nètɔ. U swìn, v wú:

⁷ «Pupwæn lià nè yì lià tɛ, Yì nè kwen ba yokukwɔnan, ba mù dɛ wá pwærɛ wa. Yá v ga sɔn ba cuna tɛ v h. ⁸ Pupwæn liù nè yì liù tɛ, Yì nè ba v yuu cuna jɛlɛ».

Kv tà bæ nɛ gɔnjì nɛ pɔn v yì cígá tíú Yì yáá con

⁹ *Davidɛ nè swìn nètɔ tɛ, kv tà *Zwifɛ-ba lià tɛ ba nè *gɔnjì bæ tɛ cɔcɔ yɔrɔ, kv yì dɛ dwíɛ tɛ duɛn mɛ, ba nè ba bæ gɔnjì yɔrɔ. Abɛrahámɛ ken v waa Yì nè, yá Yì dǎn jɛlɛ wá dɛ, v yì cígá tíú v mù Yì yáá con, ndɛ nè nɛ dí yáá nè swìn kv. ¹⁰ Yá kv dǎn zigɛ nɛtɛ, Yì ma jɛlɛ wá dɛ v yì cígá tíú v mù Yì yáá con? Kv yoo tɛ yì kv tun v nè gɔnjì tɛ kwa nè, nè à yɛ́ɛ́ dɛ v tɛ wá gɔnjì? Kv tun, dɛ v tɛ wá gɔnjì. ¹¹ Abɛrahámɛ ken v waa Yì nè, dɛ v tɛ wá gɔnjì. Yá kv kwa nè, v dǎn gɔnjì, sɛ kv ya mumunɔ. Kv mumunɔ tɛntɛ bɔrɔ dɛ, Yì jɛlɛ Abɛrahámɛ dɛ, v yì cígá tíú v mù Yì yáá con, kv twá dɛ v nè ken v waa tɛ v mù Yì nè wuuu. Yá kv dǎn pɔn Abɛrahámɛ yì lià tɛ mama, ba nè kenɩ ba waa Yì nè nɛ bæɛ, dɛ ba nè swɛ ba wá gɔnjì dɛ. Ba dɛ yì cígá tíán v mù Yì yáá con, ndɛ ba nɛ bæɛ Abɛrahámɛ nè. ¹² Yá v mù Abɛrahámɛ ga tɛ nè yì lià tɛ, ba nè gɔnjì tɛ dɛ mama nɛ bæɛ. Kv tà lià tɛ, ba nè gɔnjì ba cɔcɔ yoo nè, à swìn. Kv yì lià tɛ, ba nè gɔnjì, yá ba dǎn ga twá kv tɛ nè, nè nɛ bæɛ Abɛrahámɛ yá nè twá. Ba ga kɛnɩ ba waa Yì nè, ndɛ nè nɛ bæɛ Abɛrahámɛ nè fwa nètɔ, dɛ v tɛ wá gɔnjì.

Yì nikanɩ tɛ yì lià tɛ mama, ba nè kenɩ ba waa v nè, nyièn
(Eberɛ-ba 11.8-19; Galasi tián 3.8-18, 26-29)

¹³ Yì kàn nii dɛ, v wá pa *Abɛrahámɛ dɛ v dwíɛ tɛ, v nè wá kɛ luv wa, tɩnɩ luv. Yá Yì nikanɩ tɛntɛ v nè kàn dɛ Abɛrahámɛ, kv tà v nè zilí v mù Yì *nii tɛ, v nè pɔn *Moyizɛ nè yɔrɔ. Kv yì Yì kàn nikanɩ tɛntɛ dɛ Abɛrahámɛ, v nè jɛlɛ wá dɛ v yì cígá tíú v yáá con, v nè kɛnɩ v waa v nè wuuu tɛ yɔrɔ. ¹⁴ Kv nè yì liù nè zilí Yì nii tɛ cɔcɔ nè pɔn v jɛ tori Yì con, v ka kɛ v waa Yì nè tɛ mù dǎn yì tutɔ, yá Yì nikanɩ tɛ kúv ba dɛn jɛ. ¹⁵ Ka vɩ Yì nii, nè yáá zɩn Yì lɔŋa. Yá bwálí tɛ nè Yì nii tɛ nè tɛlɛ́, cuna yoo dɛ tɛlɛ́ kv bwálí tɛ nè. ¹⁶ Kv mù yɔrɔ, kv dǎn pɔn, liù nè kenɩ v waa Yì nè, v wá na Yì nikanɩ wiɛn tɛ. Yá tɛ cígá yì wiɛn tɛ, Yì nè pɔn v pubwanɩ yɔrɔ. Yì nikanɩ tɛntɛ dǎn jɛ dɛn kv pa Abɛrahámɛ dwíɛ tɛ mama nè. Kv tà dwíɛ tɛ, kv nè jɛ Yì nii tɛ cɔcɔ, kv yì dɛ lià tɛ mama, ba nè kenɩ ba waa Yì nè wuuu, ndɛ Abɛrahámɛ nè. Kv mù yɔrɔ nè, nè mama dǎn wáá Abɛrahámɛ nè ma bonjɛ nè nɛ bæɛ. ¹⁷ Kv

yì ndɛ kv nè púpúní Yì sagɩ tɛ wa. Yì swìn Abɛrahámɛ yoo, v wú: «À kàn nii dɛ mù, sɛ à pa n ya dwíɛ́ kapɔpɔ nɛ bæɛ». Yá Abɛrahámɛ nè ken v waa Yì nè wuuu, v cígá jígɛ nè mama nɛ bæɛ Yì yáá con. Mɛ v mù Yì nè pɔn mɩ tɩga nè, v ga pɔn won tɛ, kv yá nè tɛlɛ́, dǎn wulɛ. ¹⁸ Yala mama yá kúv tɛlɛ́, yá Abɛrahámɛ mù ga ja yala. V ken v waa Yì nè, kv ga pa v jì dwíɛ́ kapɔpɔ nɛ bæɛ, ndɛ kv nè púpúní Yì sagɩ tɛ wa, kv wú: «N dwíɛ́ wá ya dwíɛ́ kapɔpɔ». ¹⁹ Abɛrahámɛ yá kwɩn v bwɛlɛ bɩna bíí. Yá v tɛtɛ nɩ dɛ, v mù dɛ v kan Sara mɛ kwɩn, ba kúv wàrɩ bíú ba lɔrɩ. Yá dɛ kv nètɔ mɛ, Abɛrahámɛ ken v waa Yì nè wuuu, v ga wá píí v kɛ v kwa. ²⁰ V ken v waa Yì nè wuuu, kv ga pa v jɩn dǎn. Yá v dǎn pɔn dun Yì nè. V wá bábíá fwa dɛ nikanɩ tɛ, Yì nè kàn dɛ wá, v ga wá Yì nii vɩ. ²¹ Abɛrahámɛ yá zɛzɛn v yɛ́ɛ́ cígá mama dɛ, kv tɛ, Yì nè kàn nii, sɛ v fwa, Yì jɛ diàn dɛ, sɛ v ma tun kv, v pa kv jì. ²² Kv mù nè pɔn, Yì jɛlɛ Abɛrahámɛ dɛ, v yì cígá tíú v mù Yì yáá con. ²³ Kv púpúní Yì sagɩ tɛ wa, kv wú: «Yì jɛlɛ Abɛrahámɛ dɛ, v yì cígá tíú v mù Yì yáá con». Kv sɔgɩ tɛntɛ tà v mù cɔcɔ yɔrɔ, ²⁴ kv yì nè dɛ yɔrɔ. Nɛ dɛ kenɩ nè waa Yì nè, yá Yì wá jɛlɛ nèba dɛ, nè yì cígá tíán v mù Yì yáá con. V mù nè píí v bwin nè *Yuu-Tiu Zwezi v h tɩan wa. ²⁵ Ba gua v mù Zwezi tɛntɛ nè cuna tɛ yɔrɔ. Yá Yì píí v bwin wá, sɛ v ma pa nè ya cígá tíán v mù Yì yáá con.

5

Zwezi pɔn, nè mù dɛ Yì píí nè kɛ duɛn yuu

(1 Piyɛrɛ 1.3-9; 1 Zwan 4.9-10; Rome tián 8.32)

¹ Nɛ kenɩ nè waa Zwezi nè. Kv pɔn nè yì cígá tíán Yì yáá con. Yá nè *Yuu-Tiu Zwezi-*Kerisɛ nè pɔn, bɩcan siɛ wulɛ nè mù dɛ Yì pwærɛ wa. ² Nɛ kenɩ nè waa Zwezi nè, yá nè dǎn twá dɛ wá nè yí Yì yɔrɔ, sɛ v fwa pubwanɩ nè yɔrɔ. Kv pubwanɩ tɛntɛ yì ndɛ nabuliyii nè, kv pɔn nèba mɩ máŋá mama wuuu. Nɛ dǎn yì nè jwɛ nè nè jɛ yala dɛ, nè wá na tori Yì dun tɛ wa yɔrɔ. ³ Kv tɛ nè súrí lá, nè tɛ wulɛ nè jwɛ, nè nè wulɛ càn zɛnzɛn wa yɔrɔ. Nɛ yɛ́ɛ́ dɛ, càn zɛnzɛn yáá pa liù ja pínu wuuu, v dǎn ká píí v kɛ v kwa. ⁴ Yá liù dǎn nè jɛ pínu, kv yáá pa v yì púá nɛdu tíú, dɛ yìèn nè swɛ tɛ yí wá. Dɛ v nè ba v kwa kɛnɩ, kv yáá pa v jɛ yala. ⁵ Yá yala tɛntɛ bá gɩgarɩ wá tɛ dugɔ, Yì nè twá v *Sɩŋu tɛ nè, v nè pɔn nèba, v pa, nè zɛzɛn nè yɛ́ɛ́ nè bɩcanɩ wa dɛ, v swɛ nèba zɛnzɛn tɛ yɔrɔ. ⁶ Máŋá don wa, nè yá nè ba diàn jɛ, sɛ nè jon nè tiàn nè cuna tɛ wa, Zwezi-Kerisɛ tɩga nè mù cuna lià yɔrɔ, máŋá tɛ

wa, Yü nê li v tún. ⁷ Kú yí càn, sê liù sêe v tì liù don yí, v nê yí cígá tíú. Kú tê nê yí liù tê, v nê tónja zèni zènzèn, dùn don liù wáá v ba fèn dèri, sê v tì v yí. ⁸ Yá kú dǎn nê yí Yü mù, v mù bìrì nêba v nê swê nêba zènzèn nêtu. Mǎnjá tê, nê yá tê nê yí cuna lià, Kərisə tǐga nê yí. ⁹ S'íún nê, Zwezi-Kərisə nê tǐga v jana tê ga nan, tê pún nê dǎn yí cígá tián Yü yáá con. Yá kú tê nê dwê, Zwezi-Kərisə wá jon nêba, Yü lǐja tê dē wa. ¹⁰ Mǎnjá don wa, nê yá yí Yü dǔja. Yá Yü dǎn pún nê mù dē wá píi nê kə duən yuu. Kú twá v biú Zwezi-Kərisə tian tē nê. Yá kú tē nê dwê, dē nê mù dē wá nê píi nê kə duən yuu nêtu, v wá twá v biú Zwezi-Kərisə tē nê píi v bwin v nan tian wa tē nê, v jon nêba nê cuna wa. ¹¹ Kú tà kú tē cici, nê nê dí yáá nê swìn. Yá kú tē nê s'úri lá, nê yí nê jwê, nê nê yí Yü lià tē yí. Kú nêtu twá dē nê Yü-Tiu Zwezi-Kərisə, v nê pún nê mù dē Yü píi nê kə duən yuu s'ún nê.

Kú tē Adamə nê yí, dē kú tē Zwezi nê

yí

(1 Korəntə tián 15.21-22, 41-49, 56-57; Romə tián 6.23)

¹² Cuna yí tē twá ləzwənə nêdu nê, tē ma bà luv wa. Kú mù liù tēntə nê yí Adamə. Yá cuna nê pún tian wulə. Ləzoni tē mama fwa cuna. Kú mù nê pún, ba mama ma mē, sê ba tì. ¹³ Cuna yá dí yáá tē wulə luv wa, dē Yü tē wá v *nii tē pún *Moyizə nê. Yá mǎnjá tē, Yü nê wá v nii tē pún Moyizə nê, v wá v nii tē cuna yoo swìn. ¹⁴ Kú yí nêtu, yá kú ga nê zǐgí Adamə mǎnjá tē wa, kú bà kú yí Moyizə mǎnjá tē wa, tian dí diàn zènzèn ləzoni yuu wa. Tian dí lià tətə, ba nê wá cuna fwa ba ma dwê Yü nii nê, ndə Adamə nê. Adamə tēntə yá nǐn dē Zwezi, v nê mē, sê v bà yìàn dēn wa. ¹⁵ Adamə cuna tē, v nê fwa, dē Yü pubwanv tē, v nê fwa nê yira, tà nêdu. Lià zènzèn tǐga ləzwəndva cuna yí. Kú liù tēntə nê yí Adamə. Yá Yü pubwanv zílə wìen tē, dē v nê twá ləzwəndva don dē nê, v fwa lià kapupv yira, v pubwanv tē yí, dē kú zìen zènzèn tē doni won mama. Kú liù tēntə dē nê yí Zwezi-Kərisə. ¹⁶ Yü zílə tēntə dē cuna tē ləzwəndva tē nê tun, tà nêdu. Ləzwəndva cuna pún Yü bìrì ləzoni bìrà, sê v cǔgǔ ba. Yá Yü pubwanv zílə tē, v nê fwa ləzoni yira, pún ləzoni tē dǎn yí cígá tián v mù Yü yáá con. Yá ba ga yí lià tē, ba nê dí yáá ba tun cuna kapupv. ¹⁷ Tian twá ləzwəndva cuna nê, tē ma dé diàn ləzoni mama yuu wa. Yá kú tē nê dwê, Yü kúw twá Zwezi-Kərisə nê, v ma fwa pubwanv zènzèn ləzoni yira. V pún ba jì cígá tián v mù Yü yáá con. Yá kú twá dē Zwezi-Kərisə cici, ba dǎn wá na diàn ba ma ya mu wa, ba ga wá dé

pàri dē wá. ¹⁸ Nêtu tē, ləzwəndva cuna nê pún, Yü bìrì ləzoni mama bìrà, sê v cǔgǔ ba, mē nêtu nê ləzwəndva dē nê tun cígá yoo, Yü wá twá v dē nê, v pa ləzoni kapupv ya cígá tián v mù Yü yáá con, ba ga na mu, kú nê ba zwêe v con. ¹⁹ Nêtu tē, ləzwəndva nê viga Yü nii, kú ga pa ləzoni mama dǎn yí cuna lià Yü yáá con, mē nêtu nê, ləzwəndva dē nê zílí Yü nii, kú wá pa lià zènzèn ya cígá tián Yü yáá con. ²⁰ Yü nii tē mù, v nê pún Moyizə nê, yí kú twi talikwa, sê v ma pa cuna kwen tē pùli tē s'úri lá. Yá bwálí tē nê, cuna tē dǎn nê pùli tē s'úri lá, Yü yáá fwa pubwanv zènzèn kú bwálí tē nê, v ja le tta nê. ²¹ Kú yí nêtu, sê kú pa nêtu tē, tian nê twá cuna nê, tē ma dé diàn ləzoni yuu wa, mǎnjá don wa, tē pa ba tì, Yü pubwanv tē dē jē diàn mama s'ún nê, sê kú pa lià ya cígá tián v yáá con. Yá Yü dǎn ga wá twá nê *Yü-Tiu Zwezi-Kərisə nê, v pa ba mu tē, kú nê ba zwêe v con.

6

Nê dvga nê cuna tē, sê nê twá Zwezi-Kərisə nê ya mu wa

(Kolose tián 2.11-13; 3.1-10; Galasi tián 2.19-20; 1 Piyerə 4.1-2)

¹ Bèeèe nê nê kúw wá swìn? Kú mē, sê nê fwa cuna tē wuuu, sê Yü pubwanv tē kwen kú s'úri zènzèn nê yira naaa? ² Abada! Kú tà nêtu! Kú nê yí cuna yoo wa, nê mù yí ndə nê tǐga. Nê kúw wǎri, nê píi nê fwa cuna wuuu, nê jē wulə. ³ Á yèé zèni dē, nê mù lià tē mama, ba nê ləgə nêba níá wa kú twá dē Yü yí, ba ga bon Zwezi-*Kərisə yí tē, kú yí ndə nê twá dē wá, nê tì v tian tē. ⁴ Kú twá ba nê ləgə nêba níá tē wa, nê mù dē v mù dǎn wulə tian wa. Yá nê nyina Yü twá v pàri tē dun tē nê, v ma bwin Zwezi-Kərisə v li tian wa. Kú yí nêtu, sê nê dē lwǎn nê mu tē, sê nê ya Yü cwənjə tē wa. ⁵ Kú pià kú bìrì dē, nê mù dē Zwezi nê twá duən nê tì v tian tē, nê kúw wá píi nê twá dē wá, nê bwin nê nan, ndə v nê bwin v nan nêtu. ⁶ Nê yèé dē, ba nê paa Zwezi-Kərisə dagaru tē yuu, ba gv, nê yua nədwan tē dē twá v nê ka tì. Kú nêtu dǎn pún nê dé diàn, sê nê kúw dǎn ká píi nê fwa cuna tē, nê yua nədwan tēntə yá nê pún nê fwa dí yáá nê. Yá nê dǎn kúw tà cuna ywənjə. ⁷ Cígá, liù nê tǐga, cuna kúw ba diàn jē v yuu wa. ⁸ Yá nê dǎn nê twá dē Zwezi-Kərisə nê tì, nê pún cígá dē, nê mù dē v mù wá píi nê ya mu wa. ⁹ Nê yèé zèni dē, Zwezi-Kərisə píi v bwin v nan tian wa, yá v kúw bá píi v tì. Tian kúw ba diàn jē v yuu wa. ¹⁰ Zwezi-Kərisə tǐga naa nêdu cici, kú ga yí nê cuna yí. Yá s'ún nê, v wulə mu tē, v ga yí Yü nê tì. ¹¹ Mē kú yí nêtu á dē con. Á dē mē, sê

á jələ á tiàn ndə tɔga nə, də ku nə yɪ cuna yoo wa. Yá ku twá á mù də Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə tə, á dǎn wulə mɪ wa, á ga yɪ Yɪ nə tɪ.

¹² Á yɪ là tə, á nə wá tɪ. Á kúv dǎnà ká pa cuna pií tə dé diàn á yuu wa, tə pa á zilí á fira yokukwunan tə nii. ¹³ Á dǎnà ká sɛe á pa á tiàn cuna nə, sə tə pií tə dé diàn á yuu wa, tə pa á tɔŋa lwanɪ. Ku tə nə me, á pɪan á tiàn Yɪ nə, ndə là nə, ba nə bwin ba nan tɪan wa. Á tɔŋa ku tə nə zɪən Yɪ yáa con. ¹⁴ Cuna kúv bá dé diàn á yuu wa, ku nə kúv tà kálú, sə á twá Yɪ nii tə, v nə pɪn Moyizə nə yɪrɪ. Á dǎn yɪ Yɪ nə tɪ aba, v pubwanɪ tə yɪrɪ.

Nə yɪ Yɪ tǔtǔnà

(Zwan 8.31-36; Romə tián 7.4-6; Títə 2.11-14)

¹⁵ Ku nətu dǎn pià ku bɪrɪ bɛɛɛe? Nə yɪ Yɪ nə tɪ nəba, v pubwanɪ tə yɪrɪ, nə kúv tà kálú, sə nə twá v *nii tə nə, v nə pɪn *Moyizə nə. Ku mù tǔntə dǎn pià ku bɪrɪ də, nə me, sə nə fwa cuna naaa? Abada! Ku tà nətu! ¹⁶ Á yèrɪ yoo ku tə naaa? Á nə pɪn á tiàn liù nə, sə á tɔn á pa wá ndə ywəŋə nə, á cígá wá ya v ywəŋə, á sɛe v nii. Ku nətu pià ku bɪrɪ də, á nə yɪ cuna ywəŋə, tə mù nə wá kə aba tɪan wa. Nə à yəð, á nə kúv yɪ Yɪ tǔtǔnà, Yɪ wá pa á jì cígá tiàn v mù Yɪ yáa con, á nə sɛe v nii tə yɪrɪ. ¹⁷ Mǎŋá don wa, á yá yɪ cuna ywəŋə. Yá síun nə, á dǎn sɛe kǎrǎ tə nii, ba nə kǎrɪ aba, á ga twá ka nə də á waa mama. Ku mù nə pɪn, nə kəni Yɪ lɛɛɛe. ¹⁸ Yɪ lɪ aba á cuna wa, yá á dǎn yɪ v ywəŋə, á tɔŋa v cígá tə yɪrɪ. ¹⁹ Ku yɪ cǎn ku pa aba, sə á wǎnɪ á nì sɔvɔ dɛn lala. Ku mù nə pɪn, á sǔrǎn tə yɪ ndə ləzoni sǔrǎn nə yɪ nətu. Mǎŋá don wa, á yá sɛe á kə á tiàn durən yiən wa, də yokukwunan wa, tə ga dé diàn á yuu wa. Ku nətu bɪrɪ də, á yɪ ndə cuna ywəŋə nə. Síun nə, á dǎn me, sə á sɛe á kə á tiàn Yɪ cígá tə wa, sə ku pa á yá á tiàn míámíán Yɪ jɪn wa wuuu. ²⁰ Mǎŋá tə, á yá nə yɪ cuna ywəŋə tə, ka twá Yɪ cígá tə nə yoo yá ba aba jə. ²¹ Bɛɛɛe nywarɪ nə á dǎn nɪ yoywanan tǔntə wa? Tə yiən tǔntə jə cavɪra tə pa aba síun nə, tə yígúré nə yɪ tɪan yɪrɪ. ²² Yá síun nə, Yɪ dǎn lɪ aba cuna wa. Yá á dǎn jigə Yɪ tǔtǔnà. Á tɔtɔŋɪ dǎn nə yɪ, sə á tɔn ku tə nə yɪ Yɪ cígá tə. Yá á nywarɪ dǎn nə yɪ, sə á yá á tiàn míámíán Yɪ jɪn wa wuuu, á ga tə wá na mɪ tə, ku nə ba zwɛe Zwezi-Kərisə con, ku yígúré wa. ²³ Cuna ŋwírǎn nə yɪ tɪan. Yá zilé tə, Yɪ nə pɪn v pubwanɪ tə yɪrɪ, ku mù yɪ mɪ tə, ku nə ba zwɛe Yɪ con, nə *Yuu-Tíu Zwezi-Kərisə yɪrɪ.

7

Yɪ nii tə kúv ba diàn jə nə yuu wa
(Galasi tián 2.19-20)

¹ Á nubɪa-ba, á yɪ là tə, á nə yəð Yɪ *nii tə, v nə pɪn *Moyizə nə. Ku mù nə pɪn, á swɪn sǔrǎn tə tə á con. Yɪ nii tə wá dé diàn ləzoni yuu wa, mǎŋá tə mama, ba nə wulə luv wa. ² Ku yɪ ndə kan nə swe v bari nə. Mǎŋá tə mama, v bari tə nə wá ya luv wa, Yɪ nii tə ba cwəŋə pɪn, sə v nan v bari tə con. Yá v bari tə dǎn nə tɔga, Yɪ nii tǔntə, ku yá nə pɪn, v wulə v bari tə con, yoo kúv tǔlɔ v yuu wa. ³ Ku mù yɪrɪ nə, kan nə nan v bari con, v va v swe bɛɛ don nə, də v bari tə wá tɪ, ba yáa swɪn ba wú kan tǔntə yɪ kacwarɪ. Yá ku ga nə yɪ kanbarɪ tə tɔga, Yɪ nii tə yoo kúv tǔlɔ v yuu wa. V kúv tà kacwarɪ, də v nə pií, v swe bɛɛ don nə. ⁴ Á nubɪa-ba, mə ku yɪ nətu á dé con. Á vwə á tiàn Zwezi-*Kərisə yɪra, v nə tɔga nə yɪrɪ. Ku nətu dǎn pɪn, Yɪ nii tə yoo wa, á yɪ ndə á tɔga. Yá á dǎn yɪ liù don nə tɪ aba. V mù liù tǔntə nə yɪ Zwezi, v nə bwin v nan tɪan wa. Yá ku mù nə pɪn, nə me, sə nə tɔn zənzən nə pa Yɪ nə, ndə tív nə zɪŋa bɪa nətu. ⁵ Nə yəð də, mǎŋá don wa, nə yá tɔŋa nə tətə fira yiən. Nə cuna fira tə yá twá Yɪ nii tə nə tɔŋa də nəba. Yá nə tətə fira yiən tǔntə yá kəni nəba tɪan wa. ⁶ Yá síun nə, tɪan dǎn pwɛe nə mù də Yɪ nii tə duən nə. Yá Yɪ nii tə, ku yá nə cɪ nə nə, ndə bǎn diè là nə, kúv tǔlɔ nə yuu wa. Ku mù nə pɪn, nə dǎn zilí Yɪ-*Sɪŋu tə nii, nə ma tɔŋa nə pɪn Yɪ nə cwəŋə nəduɪn wa. Nə kúv ba Yɪ nii tə, v nə pɪn Moyizə nə zilí, sə nə ma tɔn nə pa wá.

Yɪ nii tə ba liù jəŋə v cuna wa

(Romə tián 5.20; 3.19-20; Galasi tián 3.21-22)

⁷ Bɛɛɛe nə nə kúv wá swɪn? Yɪ *nii tə yɪ cuna naaa? Abada! Ku tà nətu! Yá ku yɪ Yɪ nii tə cɪcɪ nə, á twá, á ma lwarɪ cuna. Ku nə tà Yɪ nii tə nə swɪn, ku wú: «N wá me, sə n pa n yii zu liù won!», á yá bá lwarɪ ku yoo tǔntə. ⁸ Cuna dǎn twá Yɪ nii tə nə, tə na diàn á yuu wa, tə pa á yii zu lià wiən yɪrɪ mama. Yɪ nii tə yá ga nə tǔlɔ, cuna də yá ba diàn jə. ⁹ Á mù con nə, mǎŋá don wa, də á nə yèrɪ Yɪ nii tə, á yá jə diàn. Yá mǎŋá tə, á nə lwarɪ Yɪ nii tə, cuna tə dǎn nɪ diàn á yuu wa. ¹⁰ Á dǎn ga jì ndə tɪtɪ nə. Mə ku twá nətu Yɪ nii tǔntə, ku yá nə me, sə ku kə nə mɪ wa, dǎn pií ku kə nə tɪan wa. ¹¹ Cuna tə dǎn twá Yɪ nii tə nə, tə pa á dwá cwəŋə, tə ga pa tɪan ja nə. ¹² Ku nətu dǎn bɪrɪ də, Yɪ nii tə mù cígá yɪ ku nan Yɪ con, Yɪ nii yoo tə də yɪ ku nan Yɪ con. Yɪ nii tə yɪ cígá, ku ga zɪən də. ¹³ Ku nətu dǎn yɪ ku bɪrɪ də, Yɪ

nii tə, kə nə zìən wáá kə pún tian janı liù naaa? Abada! Kú tà nətú! Yá cuna dǎn nə twá won tə, kə nə zìən nə, tə ma gə nə. Kú nətú tən, sə kə pa ba lwarı cuna nə ba zìən nətú, də nətú tə nə dwə won mama.

Janja tə, ka yoo nə dà zənzən

¹⁴ Nə yəó zəni də, Yı *nii tə yı kú nan Yı con. Yá à mù yı ndə yonı nə, cuna nə yə, à ga yı ləzwənə mùv. ¹⁵ Á tunja yìən, à nə yəri tə dǎn. Kú tə à nə pià, sə à fwa, kú tà kú mù nə à yáá fwa. Yá kú tə, à nə culi, mə kú mù nə, à yáá fwa. ¹⁶ Də à nə fwa yìən tə, à nə ba pià, kú bırı də, à sèe də, Yı nii tə zìən. ¹⁷ Sı́n nə, à mù nə kúv ba tə yìən təntə tunja, kú dǎn yı cuna tə, tə nə wulə də nə, nə tunja tə. ¹⁸ Á dǎn yəó də, à mù yı ləzwənə, à yıra ga ba won mama jə kú nə zìən. Á yáá pià, sə à fwa zəni. Yá kú dǎn nə yı, sə à fwa zəni tə, à kúv wàri kú à fwa. ¹⁹ Á yáá pià, sə à fwa zəni, yá à ba zəni təntə fwa. Lwanı tə, à nə ba pià, sə à fwa, mə kú nə à fwa. ²⁰ Də à dǎn nə fwa kú tə, à yáá nə ba pià, kú pià kú bırı də, kú ká tà à tətə nə fwa tə, kú dǎn yı cuna tə, tə nə wulə də nə, nə pın à fwa tə. ²¹ Á dǎn lwarı cwənjə təntə nə yı nətú. Kú yı mǎnǎ tə, à nə pià, sə à fwa zəni, lwanı tə nə yáá wulə à səpuni nə, sə tə cı à yáá nə. ²² Á jə pupwən zənzən də Yı nii tə à waa con. ²³ Yá à dǎn yəó də, diàn duən wulə də nə, tə nə pià tə kálı nə, sə à twá cwənjə tə, kú nə ba zìən mǎnǎ mama. Kú yoo təntə dǎn janja də kú tə, à pubuŋa nə bırı də, kú zìən. Kú mù nə pın, cuna dǎn twá də Yı nii tə, v nə pın *Moyizə nə, tə pa à jı ndə bǎn diè liù nə. ²⁴ Nǎn à nə, à jıgə pucvni liù. Á wàri tian yáá nə à jén. Wáa nə wáa nə v jonə tə jun wa? ²⁵ Nə kəni Yı lèèe nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yırı. Kú dǎn nə yı à fira nə, à yı Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə, yonı à pubuŋa wa. Yá kú nə kúv twá à tutvneə nə, à yı cuna yonı, tə nə twá Yı nii tə nə, v nə pın Moyizə nə, tə ja.

8

*Yı-Sıju tə dí diàn cuna yuu wa
(Galasi tián 3.13-14; 5.16-25)*

¹ Sı́n nə, Yı ba lià tə, ba nə yı Zwezi-Kərisə nə ti bǎrǎ bǎrǎ, sə v cǔgə ba. ² Kú nətú bırı də, liù nə yı Zwezi-Kərisə nə ti, Yı *Sıju tə, kú nə pın mı, dǎn nə yı v cwənjə. Yá cwənjə təntə pın, Yı jon nə cuna yoo wa də tian yoo wa. ³ Ləzwənə bwǎnı tə pın, Yı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, yá wàri kú yoo təntə kú tunja. Yá Yı dǎn wǎnı v tun kú yoo təntə. V pın v biú Zwezi jı ləzwənə, ndə cuna lià tə nə. V

twi tta yuu wa, sə v jon cuna lià ba cuna wa. Yı twá nətú, v cǔgə cuna diàn ləzoni yuu wa. ⁴ Yı fwa kú nətú, sə kú pa nə wǎnı nə ya cígá tián v yáá con, sə nə na diàn nə tun kú tə mama, Yı nii tə nə bırı də, nə me, sə nə tun. Kú mù nə pın, nə kúv tà nə tətə fira tə nə kəni nəba cwənjə wa. Kú dǎn yı Yı-Sıju tə nə kəni nəba cwənjə wa. ⁵ Lià tə, ba nə yı ba tətə fira nə kəni ba cwənjə wa, ba yáá tunja ba púə yokukwınan fira. Yá lià tə, ba nə yı Yı-Sıju tə nə kəni cwənjə nə, ba mù yı ba twá kú tə nə, Yı-Sıju tə nə pià. ⁶ Liù pubuŋa nə wulə v púə yokukwınan fira yuu wa, v yı v vələ tian wa. Yá liù tə, v pubuŋa nə twá kú tə nə, Yı-Sıju tə nə pià, v yı v vələ mı wa, kú nə ba zwèe Yı con, də bican sıó wa. ⁷ Liù tə nə tunja v púə yokukwınan fira, v yı Yı dıŋv. V ba Yı nii tə zılı, v ga wàri kú v zılı tətə. ⁸ Lià tə, ba nə twá ba púə yokukwınan fira nə, ba wàri Yı púə ba poli. ⁹ Á mù kúv tà lià tə, á nə twá á púə yokukwınan fira nə. Á mù dǎn yı á twá kú tə nə, Yı-Sıju tə nə pià, kú nə wulə də aba yırı. Də liù nə ba Zwezi-Kərisə Sıju* tə jə, v tà v mù liù. ¹⁰ Á tətə yı kálı, sə á ti á cuna tə yırı. Yá á dǎn nə yı Zwezi-Kərisə lià tə, Yı pın á jı cígá tián v yáá con. Kú mù yırı nə, Yı pın aba Sıju də mı. ¹¹ Yı nə piı v bwin Zwezi-Kərisə v li tian wa. Də v Sıju tə dǎn nə wulə də aba, v mù Yı tə, v nə bwin Zwezi v li tian wa, v wá twá v Sıju tə nə, kú nə wulə də aba, v pa á yıra tə nə me, sə tə ti piı, tə na mı.

(Kolosə tián 3.1-6; Galasi tián 4.4-7; 1 Zwan 3.1-3; 2 Korəntə tián 4.16-18; 5.1-5)

¹² Á nubta-ba, nə mù dǎn yı ndə jıtuŋa nə. Yá junı tə, kú nə wulə nə yuu wa, kú tà ləzoni púə yokukwınan fira junı. Nə kúv wá me, sə nə piı nə twá nə tətə púə yokukwınan fira nə. ¹³ Á nə twá á tətə púə yokukwınan fira nə, tian wá ja aba. Yá á nə twá Yı-Sıju tə nə, á pwèe á tiàn də á púə fira tutvntukwınan tə, á wá ya mı wa, kú nə ba zwèe Yı con. ¹⁴ Kú dǎn pià kú bırı də, lià tə mama, Yı-Sıju tə nə kəni cwənjə wa, yı Yı bıa. ¹⁵ Yá Sıju tə, Yı nə pın aba, kú tà Sıju tə, kú nə wá piı kú kə aba ywənjə tutvnan wa, sə fən ja aba. Kú yı Sıju tə, kú nə pın, á jı Yı bıa. Kú mù dǎn nə pın, nə wáa nə bonjə Yı, nə wú: «Baba, nə nyina Yı!» ¹⁶ Yı-Sıju tə tətə bırı nəba nə waa con də, nə cígá yı Yı bıa. ¹⁷ Də nə dǎn nə yı Yı bıa, kú me, sə nə ja torı v con. Də nə nə sèe nə twá Zwezi-Kərisə nə, nə dé v cǎn tə, sə nə twá də wá, nə na dun, nə mù də v mù wá tǎri wìən tə, Yı nə kǎn nii, sə v pa nəba.

* 8:9 8.9 Də ba nə wú, Yı-Sıju, nə à yəó Zwezi-Kərisə Sıju, kú mama yı won nədú, Yı də Zwezi-Kərisə nə yı ndú tə yırı.

Yu pià, sə nə twá nə ya v dun tə wa

18 À mù con, à buŋa də, càn tətə tənə wulə tə wa, sún máŋá kə tə wa, yí tutu dun tənə, Yu nə wá buri nəba. 19 Wiən tə mama, Yu nə fwa tə dani də hibàrù, máŋá təntə, Yu nə wá buri v bia tənə tənə nəpon nəpon. 20 Wiən tə mama, Yu nə fwa twi tətə jì wiən tənə wá cəgù. Ku tà wiən tətə tətə nə pià ku nətə tətə, ku yí Yu nə pin, ku tun. 21 Də ku nətə mē, yala tətə wulə tətə pa wiən tətə mama nə, Yu nə fwa, v nə wá jon tətə mama diàn tətə wa, tənə cùgà tətə yiri. Tə dān wá tun tətə tiàn, ndə Yu bia tənə nətə ti ba tiàn v dun tətə wa nətə.

22 Yá nə dān yəð də, zən mama, wiən tətə mama, Yu nə fwa, wulə wəwalə də càn wa, ndə kan nə pià v luri biù, v ga ní. 23 Yá ku dān tà wiən təntə cici, ku yí də nə mù lià tətə mē, Yu nə kən v Siŋu tətə nə bican wa. Nə də yí nə ní nə waa con, nə ma dān máŋá tətə, nə nə wá jì Yu bia cigá, sə Yu ga jon nə də nə yira tətə mama. Ku yí nətə nətə də con, yá nə mù ga dí yáá nə na Yu-Siŋu tətə, ndə təntən won nə, Yu nə pin nəba, ku nə buri də, nə wá na wiən tətə duən tətə mama. 24 Yu jon nəba, ku pa nə jə yala də, nə wá na ku tətə, v nə wá pa nəba. Yá liù nə jə won yala, v nə twi v na ku, ku ká tà yala yoo. Won tətə, liù nə ni, v kùb wáá yala v kəni ku nə naaa? 25 Yá nə yala tətə nə yí nə ken won nə, nə nə ba ja, ku wá pa nə diàn ku də pínu.

26 Ku tətə də ku nə sùrí lá, Yu-Siŋu tətə yáá ba ku san nəba, nə bwani tətə yiri. Nə yəri won tətə, nə mē, sə nə lóri Yu con, nə yjəni máŋá wa. Yá Yu-Siŋu tətə mù dān yáá jon nə yuu nə, ku lóri Yu də ku ní, nii nə wari ku yoo ku maŋa. 27 Yu də yəð ku tətə nə wulə ləzwənə mama bican wa, v ga yəð ku tətə, v Siŋu tətə nə pià. Yu-Siŋu tətə yí ku lóri Yu ndə Yu nə pià, sə ba lóri wá nətə, ku pin lià tətə nə, ba nə yí v mù Yu nə ti. (Efezə tián 1.3-12; Romə tián 5.1-11)

28 Nə tətə yəð də, Yu yáá fwa yoo mama, sə ku kwen lià tətə, ba nə swə v mù Yu. Yu dí yáá v tún cwəŋə, v twá ku nə, v ma kúrí ba mù lià təntə. 29 Yá ba mù lià təntə, v nə dí yáá v kúrí, v dí yáá v kə v sírí də, sə v pa ba nyin də v biù Zwezi tətə. Ku nətə dān wá pa, v biù tətə ya v bikwra bia kapuvu wa. 30 Lià tətə, Yu nə dí yáá v kə ba sírí, v dí yáá v kúrí ba də. V nə kúrí ba, v pin ba jì cigá tiàn v mù Yu yáá con. Yá v nə pin ba jì cigá tiàn v yáá con, v dān pin ba v dun tətə də.

Yu sonu tənə nə mē nətə

31 Bèèèè nə nə kùb wá swìn? Də Yu nə wulə də nəba, wáà nə wá zàn v zigi nə nə? 32 Yu wá v biù tətə tətə nətə cì, v dān ká dətə càn tətə. V sèè v yá wá ləzoni jìàn wa, v

pa ba gu wá nə mama yuu yiri. Bèèèè dān nə kùb cigá, sə v sùrí wiən tətə mama v biù tətə nə v pa nəba? 33 Wáà nə wáá v buri də, nə mù lià tətə, Yu nə kúrí, cùgù yoo v yáá con? Yu tətə dān nə pin, nə jì cigá tiàn v yáá con. 34 Wáà nə wáá nə bura v buri, sə v cùgù nəba? Zwezi-*Kərisə tiga. Ku tətə nə dwə, v pií v bwin v nan tian wa. Yá v dān wulə Yu jizən† vən nə, v lóri Yu nə yuu yiri. 35 Bèèèè won dān nə kùb wáá nəba, ku li Zwezi-Kərisə sonu tətə wa? Ku yí càn zənzən naaa? Nə à yəð pucuni naaa? Nə à yəð càn tətə, lià nə kəni nəba tətə wa naaa? Nə à yəð niən nə jə nəba naaa? Nə à yəð zuri nə jə nəba naaa? Nə à yəð yoo tətə ku nə pià nəba, sə ku gu naaa? Nə à yəð ba nə wá kə laguri sív nə bian nə naaa? 36 Ku púpúni Yu sagi tətə wa, ku wú:

«Máŋá mama ba pià ba gu nəba, n mù yiri.

Ba ja nəba ba fwa ndə pee nə, ba nə ja wəli nangura diè wa».

37 Yá yiən təntə mama wa, nə yáá dətə diàn tətə nə dwə diàn yiri mama, ku twá dətə liù tətə, v nə sóni nəba. 38-39 À mù zén à yəð də, cigá mama won təlò, ku nə wá li nəba Yu sonu tətə wa, v nə twá nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə, v buri nəba. Ku nə yí tian, nə à yəð mu, nə à yəð *malike, nə à yəð wiən tətə, tətə dətə diàn luu ku tətə yuu wa, nə à yəð sún máŋá ku tətə wiən tətə, nə à yəð máŋá tətə, ku nə wá ba wiən tətə, nə à yəð diàn tian, nə à yəð lanworu diàn, nə à yəð tia yuu diàn, nə à yəð won don mama, Yu nə fwa, ku wari nəba ku li Yu sonu tətə wa.

9

Yu kúrí Yizərayelə lià dwii tətə (Romə tián 10.1)

1 À mù dətə Zwezi-*Kərisə vwə duən nə, ku ga yí cigá nə, à wá swìn, à bá kun kun. Yu-*Siŋu tətə, ku nə wulə à pubuŋa wa, buri də, ku yí cigá. 2 À pùè cùgù zənzən, à yira ga wiri máŋá mama. 3 Cigá mama à tətə yá swə, sə Yu cùgù à mù, sə v ga pwèè à dətə Zwezi-Kərisə duən nə, dətə ku yá nə wá pa lià tətə, ba nə luri à mù dətə ba mù mē dwii nətə wa, ba ga yí à nubua tətə boli v yira. 4 Ba mù nə yí *Yizərayelə lià tətə, Yu nə kúrí, sə v pa ba jì v bia. V buri ba v dun tətə. V jun *nimaru dətə ba. V twá dətə *Moyizə v pa ba v *niú tətə. V pin cwəŋə, sə ba tun ba pa wá. V kàn nikanan dətə ba. 5 Ba dwii tətə dəkuy yí ku nan nə nibaraba-ba dwii tətə wa. Mə ba mù dwii tətə wa nə, ba luri Zwezi-Kərisə ndə ba nə luri ləzwənə nətə. V mù Zwezi-Kərisə təntə nə yí Yu, v ga wulə tətə mama yuu wa. Nə pian dun mē wá máŋá dətə máŋá, ku nə ba zwèè. Amuna!

† 8:34 8.34 Ka jəni piú jizan vən nə yí dun bwáli.

Lìa tē, ba nə yí Yú bía cígá cígá
(Galasi tián 4.22-31)

⁶ Kú tà à pià, sè à buri dē, Yú nikaní tē dān jigə tutu. Kú cígá wa nə, kú tà lià tē mama *Yüzərayelə* lià tē nə luri, nə yí Yüzərayelə lià cígá cígá. ⁷ Yá kú ma tà lià tē mama, ba nə luri ba *Abərahame† dwíí tē wa, nə yí v bía cígá cígá. Cígá, Yú swin Abərahame con, v wú: «N wá twá dē *Yizakə n na dwíí, kú bon n yiri». ⁸ Nəń, kú yoo təntə dēń. Yú bía cígá cígá yí bía tē, kú nə twá dē v nikaní tē, ba ma luri ba. Kú tà bía tē, bēe dē kan nə pēń duən nə, ba ma luri dē ba tətē fira. ⁹ Á nəñə kú tē, Yú nə swin v nikaní tē wa. U swin, v wú: «Kú máńá təntə tətē wa nə wá kú bə kú yí, à wá pií à bà, dē Sara luri biú».

¹⁰ Yá kú tà kú cici. Rebeka dē luri yiywēe bəłə nə nibe Yizakə nə. ¹¹⁻¹³ Dē v tē wá yiywēe bəłə təntə luri, sē ba fwa zəni, nə à yəš lwani, Yú swin v con, v wú: «Zunu tē wá jì nyánú tē tótònd. Kú yí ndē kú nə púpúní Yú sagi tē wa, kú wú: «Á sóní *Zwakobə, à ga varí Esau à dugv».»

Kú yoo təntə tun, sē kú pa kú tē, Yú nə dí yáá, v taní v tún tē níi sú. Yú tətē nə yáá kúrí lià tē. Kú tà ba tutunan nə yáá pa v kúrí ba, kú yí v tətē fira nə, v yáá twá v ma kúrí ba.

(Romə tián 11.22, 30-36)

¹⁴ Bēēēe nə nə kúw wá swin? Kú pià kú buri dē, kunkun yièn wulə Yú dē con, naaa? Abada! Kú tà nətú! ¹⁵ Yú swin *Moyizə con, v wú: «Á wá dəri liú tē yinəgə zənzən, à nə pià, sē à dəri v yinəgə zənzən. Á ga wá ya zəni à pa liú tē nə, à nə pià, sē à ya zəni à pa wá». ¹⁶ Kú nətú dān buri dē, Yú fira tē ba ləzoni fira nə twá. Tē ma kúw ba ba kajańa dē nə twá. Tē yí tē twá dē v mǝ Yú tətē, v nə dəri yinəgə zənzən. ¹⁷ Kú púpúní Yú sagi tē wa dē, Yú swin *Farawon con, v wú: «N yí à siní à tún mú piú, sē máńá tē, n nə viga à níi, sē à buri mú à diàn tē, sē à yiri zv luv mama wa». ¹⁸ Kú buri nəba dē, Yú yáá dəri liú tē yinəgə zənzən, v nə pià, sē v dəri kú tíú yinəgə zənzən. Yá v yáá pa liú don dē v v mǝ Yú níi, kú ga yí Yú tətē nə pià kú nətú.

Yú kúrí lià dwíé tē duən dē wa

¹⁹ Kú wáá kú pin liú bwe nə, v wú: «Dē kú nə yí nətú, bēēēe nə pin, Yú yáá caga lià duən níi nə, ba nə fwa cuna yiri? Liú tēłé v nə wáá yoo v fwa, dē kú nə tà kú tē, Yú nə pià». Yá à mǝ wá le kú tíú, à wú: ²⁰ «N mǝ dān nə yí wáá, v ma dí tótòná nətú dē Yú?» Liú nə ma wúrú, wúrú tē wáá kú tíú con kú swin, kú wú: «Bēēēe nə

pin, n ma nə nətən?» ²¹ Liú tē, v nə ma wúrú tē, jə cwəńə, sē v fwa kú tē, v nə pià dē dōc tē. U wáá dōc tē v pwēe bəłə, v tí kú vān don, v ma fwa wúrú nəzəńu, ba nə li ba tún, ba ma tūńa dun tótunan. U ga tí kú don tē, v ma fwa wúrú, ba nə ma tūńa dun mama.

²² Yú yá pià v buri dē, v luńa zańa, v ga jə diàn dē. Yá v jun pínú zənzən dē lià tē, v luńa tē nə zańa ba yuu wa, v yá nə me, sē v cùgə ba v pa, ba jén v yáá con míámíán. ²³ Kú máńá nədu təntə wa, Yú yá pià, sē lià tē lwarí v dun tē nə dáá zənzən nətú. U dəri lià duən yinəgə zənzən, v ga dí yáá v tantí ba v tún, sē ba twá ba ya v dun təntə wa. ²⁴ Nə mǝ nə yí ba lià təntə. Nə mama yí lià tē, Yú nə kúrí, sē nə ya v lià. Kú tà *Zwifə-ba dwíé tē cici, v kúrí, v kúrí dwíé tē duən tē dē. ²⁵ Kú yí ndē kú nə púpúní Yú níi *sòsònd Oze sagi tē wa, kú wú:

«Dwíí tē, kú yá nə tà à mǝ nyièn, síún nə, à wá bon kú à mǝ nyièn. Dwíí tē, à yá nə ba kú swə, síún nə, à wá bon kú dwíí tē, à dān nə swə kú. ²⁶ Yá bwálí tē nə, ba yá nə swin ba con dē, ba tà à mǝ Yú lià, ba dān wá bon ba, Yú tē, v nə wulə mu wa, bía».

²⁷ Yú níi sòsònd *Ezayi dē swin *Yüzərayelə dwíí tē yoo, v buri, v wú: «Yüzərayelə dwíí tē dē nə swə kú wá yá dání ndē muv níi kasilv nə, ba lià manciń cici, nə Yú wá jon ba cuna wa. ²⁸ Kú tē Yú nə swin dē, v wá fwa tía yuu wa, v bá dān v ma tun kú, v zwēe».

²⁹ Ezayi tē kúw dí yáá, v swin, v wú:

«Yú tē, v nə wulə tē me yuu wa, nə yá nə dwíí tē wa lià duən, sē ba yá lá. Kú nə tà nətú, dē nə yá jigə ndē *Sodomə tián dē Goməřə tián nə».

(Romə tián 10.3, 16-21; 3.19-29; Galasi tián 3.8-14)

³⁰ Bēēēe nə nə kúw wá swin? Lià tē, ba nə tà Zwifə-ba mǝ yá ba ba tián kálú, sē ba ya cígá tián Yú yáá con. Yá síún nə, ba jigə cígá tián Yú yáá con, ba nə kení ba waa Zwezi-Kərisə nə yiri. ³¹ Yá Yüzərayelə lià tē mǝ yá yí ba kálú ba tián, sē ba twá Yú *níi tē nə, sē ba ma ya cígá tián Yú yáá con. Yá ba wá wani ba twá Yú níi tē nə, ndē kú nə me nətú, ba va ba yí kú yígúré. ³² Bēēēe dān nə pin, ba wá cígá tián jì Yú yáá con? Yüzərayelə lià yá pià ba tutunan nə, ba ma jì cígá tián Yú yáá con, yá ba ga kúw wá ba waa ken Yú nə. Kú mǝ nə pin, ba v liú tē, Yú nə tun, ndē lià nə bwun ba tián kapan tē nə, ba tv. ³³ Kú púpúní Yú sagi tē wa, kú wú:

* 9:6 9.6-7 Yüzərayelə lià dē Abərahame dwíí me yí won nədú. † 9:7 9.6-7 Yüzərayelə lià dē Abərahame dwíí me yí won nədú. ‡ 9:33 9.33 Siyon yí paan tē, Zwerizalemə nə lwə kú yuu wa, yiri nədwan.

«Nèñ à tún kapan Siyon³ nè, lià nè mà ba nɛɛ kɔ nè, ba twɪ. Kɔ yɪ kapan tɛ, kɔ nè pɪn lià dɔga cwɛŋɔ, ba jén. Yá liù tɛ, v nè keni v waa liù tɛ nè, Yɪ nè tɔn, cavura ba yɪ kɔ tiú».

10

(Romē tián 9.1-5; Galasi tián 3.21-29)

¹ À nubɪa-ba, à swɛ zɛnzɛn à waa con, sɛ Yɪ jon *Zwifɛ-ba mama ba cuna wa. À dãn ga lòri Yɪ kɔ yoo tɛntɛ yɪrɪ. ² À wáà à swɪn dɛ, ba kɛni ba kajaŋa mama, sɛ ba wani ba tɔn ba pa Yɪ nè. Yá ba dãn nè yèri cwɛŋɔ tɛ, ba nè mɛ, sɛ ba twá ba ma tun kɔ. ³ Ba wá lwarɪ nɛtv tɛ, Yɪ nè yáa pa liù jì cigá tiú v mù Yɪ yáa con. Kɔ dãn pɪn, ba pià ba tɛntan cwɛŋɔ, sɛ ba ma wani ba jì cigá tián Yɪ yáa con. Yá ba ga vɪ, sɛ ba twá Yɪ cwɛŋɔ tɛ mù. ⁴ Zwezi-*Kərisɛ twi v pa Yɪ *nii tɛ, v nè pɪn *Moyizɛ nè, cwɛŋɔ tɛ yɪ kɔ yígúré. U fwa nɛtv, sɛ Yɪ pa liù tɛ mama, v nè ken v waa v mù Zwezi-Kərisɛ nè, jì cigá tiú Yɪ yáa con.

⁵ Máná don wa, Moyizɛ nè púpúní Yɪ nii tɛ, v burɪ nɛtv liù nè mɛ, sɛ v twá kɔ nè, v ma jì cigá tiú Yɪ yáa con. U púpúní kɔ, v wú: «Liù tɛ mama, v nè twá Yɪ nii tɛ mama nè, kɔ tiú wá na mɪ». ⁶ Yá kɔ dãn nè yɪ nɛtv tɛ, liù nè keni v waa Yɪ nè, v ma jì cigá tiú v mù Yɪ yáa con, kɔ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú: «Dãn ká swɪn n waa con, n wú: «Wáà nè wá dɪ Yɪ *sáñ nè?» Kɔ dãn nè yɪ: Wáà nè wá dɪ v bon Zwezi-Kərisɛ, sɛ v cú? ⁷ Nɛ à yéò: Dãn ká swɪn n waa con dɛ, n wú: «Wáà nè wá cú tia dɛn nè?» Kɔ dãn nè yɪ: Wáà nè wá cú tia dɛn, v bon Zwezi-Kərisɛ, sɛ v bwin v nan tɪan wa? ⁸ Yá kɔ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú: «Yɪ sugv tɛ bhwɛlɛ n yɪra. Kɔ wulɛ n nii wa, kɔ ga wulɛ n bɪcan dɛ wa.» Mɛ kɔ sugv tɛntɛ nè, nè kàri nè burɪ lià nè, nè ga swɪn ba con, sɛ ba kɛ ba waa Zwezi-Kərisɛ nè wuuu. ⁹ Dɛ n nè swɪn n burɪ n nii wa dɛ, Zwezi-Kərisɛ yɪ *Yuu-Tiu lià yáa con, n nè kɛ n waa v nè, n ga pa cigá dɛ, Yɪ bwin wá v lɪ tɪga wa, Yɪ wá jon mú. ¹⁰ Kɔ yɪ cigá, dɛ n nè ken n waa Zwezi-Kərisɛ nè, Yɪ wá pa n jì cigá tiú v mù Yɪ yáa con. Dɛ n nè kúv swɪn n burɪ n nii wa dɛ, Zwezi-Kərisɛ yɪ Yuu-Tiu lià yáa con, Yɪ wá jon mú. ¹¹ Kɔ yɪ ndɛ kɔ nè púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú:

«Liù tɛ mama, v nè ken v waa Zwezi-Kərisɛ nè, cavura bá yɪ wá».

¹² Mɛ kɔ yɪ nɛtv kɔ pa dwíé tɛ mama nè. Ba tɛ nè yɪ Zwifɛ-ba, dɛ ba tɛ nè yɪ *Gərekə-ba. Ba mama Yuu-Tiu yɪ nɛtv. U mù nè tãri v jɪjɛ tɛ, v pɪn lià tɛ mama nè, ba nè bonɔ ba keni v nè. ¹³ Kɔ yɪ ndɛ kɔ nè púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú: «Liù tɛ

mama, v nè bonɔ v keni Yuu-Tiu yɪrɪ tɛ nè, Yuu-Tiu wá jon kɔ tiú».

Yizərayelə lià wà Zwezi-Kərisə suywáŋú tɛ sɛɛ

(Marəkə 16.15-16; Tɔtvnan 13.45-49)

¹⁴ Yá kɔ dãn yɪ kɔ wá twá nɛtv, liù ma bon v kɛ *Yuu-Tiu nè, dɛ v nè wá v waa ken v nè? Liù wá fwa nɛtv, v ma kɛ v waa Yuu-Tiu nè, dɛ v nè wá ni dɛ, ba swɪn Yuu-Tiu yoo? Liù wá fwa nɛtv, v ma ni dɛ, ba swɪn Yuu-Tiu yoo, dɛ liù nè tɛlɛ, sɛ v swɪn kɔ v burɪ? ¹⁵ Lià wá fwa nɛtv, ba swɪn kɔ ba burɪ, dɛ ba nè wá ba tɔn? Kɔ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú:

«Lià tɛ, ba nè swɪn suywáŋú tɛ ba burɪ, ba vɛli jɛ pupwɛn».

¹⁶ Ba mama dãn ga nè wá Yɪ suywáŋú tɛ nii zilí. Yɪ nii *sùsùnbù *Ezayi dɛ swɪn kɔ yoo, v wú: «Yuu-Tiu, wáà nè pɪn cigá nè suywáŋú tɛ nè?» ¹⁷ Kɔ nɛtv burɪ dɛ, ka kɛ waa Zwezi-*Kərisɛ nè, yɪ kɔ yáa twá dɛ kɔ tɛ, liù nè yáa ni, dɛ ba swɪn ba burɪ. Yá kɔ suywáŋú tɛntɛ nè yɪ Zwezi-Kərisɛ suywáŋú tɛ.

¹⁸ À dãn pià, sɛ à bwe à jón: kɔ yɪ *Zwifɛ-ba wá kɔ sugv tɛntɛ ni naaa? Ba ni kɔ zeni! Kɔ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú:

«Ba ni *tɔntɔna tɛ sugv tia yuu bwálí mama. Ba sùràn tɛ ga va tɛ yɪ lɔv yígúré».

¹⁹ À tɛ kúv pià, sɛ à bwe à jón: Zwifɛ-ba yɪ ba cigá yá wá kɔ nɛtv lwarɪ, naaa? Yɪ dí yáa v pa *Moyizɛ swɪn, v wú:

«Á wá pa lià tɛ, à yà nè ba jɛlɛ ndɛ dwíí nè, yimɛn ja aba. Á wá pa á lɔja zàn lià tɛ yuu wa, ba tɛ nè ba yɛnu jɛ».

²⁰ Kɔ mù nè, Yɪ nii sùsùnbù Ezayi dɛ jun wɔdɔv, v swɪn Yɪ yoo, v wú:

«Lià tɛ, ba yà nè ba nè pià, mɛ ba mù lià tɛntɛ nè ni nè. Á burɪ à tián lià tɛ nè, ba yà nè ba bonɔ ba keni à nè».

²¹ Yá Yɪ swɪn Yizərayelə lià tɛ mù yoo, v wú:

«Dɪn mama, kɔ nè zɪgɪ jɪjɔ kɔ va kɔ yɪ tɪtɪn, à yáa tɛ à jun á dwíí don con, yá kɔ vɪ, sɛ kɔ sɛɛ à nii, yá kɔ ga zɪga à nè».

11

Yɪ wá Yizərayelə lià dwíí tɛ vɪ v dɔgv
(Romē tián 9.31-33)

¹ À dãn bwe, sɛ à jón: Yɪ yɪ v vɪga v tɛtɛ dwíí tɛ naaa? Abada! Kɔ tã nɛtv! Á dɛ tɛtɛ yɪ *Yizərayelə lià biú. Á yɪ *Abərahame nãv, Benzawamen dwíí dɛkuu tɛ wa liù.

² Yɪ wá v tɛtɛ dwíí tɛ, v nè kúri fuɛn fuɛn, vɪ v dɔgv, abada. Á yéò kɔ tɛ, Yɪ sagɪ tɛ nè swɪn Eli yuu wa, máná tɛ wa, v nè caga Yɪ v burɪ dɛ, Yizərayelə lià tɛ wá zeni

fwa. ³ U swín, v wú: «*Yuu-Tiu ba gva n nii *sùsònà tə, ba mà n *jonj kúrə tə ba dt. À mù cɪɪ dǎn nə ga, yá ba ga tə pià, sə ba gv à də». ⁴ Bèèè nə Yui dǎn le wá? Yui le wá v wú: «À h bara mǎrò barpe (7 000), à tún vǎn nə, à nə ti ba. Lià tǎntə tə wà nǎdwana yuu twi kunkon yui tə, ba nə bonjə «Baalə», yáá con, ba ma jon wá». ⁵ Zən kv tə də yi ndə kv nə. Lià mancín tə wulə Yui nə twá v pubwanv tə nə, v kúri ba. ⁶ Yá kv dǎn nə yi Yui pubwanv, tə nə pin v kúri ba, kv burɪ də, kv tà ba tutɔɪ yurɪ. Də kv yá nə yi ba tutɔɪ yurɪ, Yui pubwanv tə yá bá ja dǎn. ⁷ Kv dǎn nə yi Bèèè? Won tə Yizərayelə lià yá nə pià, ba wá kv nɪ. Yá lià mancín tə, Yui nə kúri Yizərayelə lià tə wa, ba mù nɪ kv tə, ba nə pià. Ba duən də yun yá dǎ, ⁸ ndə kv nə púpúni Yui sagɪ tə wa, kv wú:

«Də zən mama, Yui pin ba pubɔɲa tə dwèe.

U púó ba yíá nə, ba dǎn ká na. U swín ba zɪan, ba dǎn ká ni».

⁹ Púó Davidə də swín, v wú:

«Pa ba cǎni tə, ba nə dé jì won, kv ja ba, ndə ba nə ken nyalt, ba ma ja ganaɲv nətɔ. Pa tə cǎni tǎntə ya ndə buv nə, sə ba tv kv wa. Pa ba na cǎn zənzən, kv dǎn nə. ¹⁰ Pa ba yíá jén, ba dǎn ká na lá. Kə cǎn ba nə zənzən, n ga pa ba kwá tta, máɲá mama».

¹¹ À dǎn bwe, sə à jén: Zwifə-ba mà ba naa nə ba tv, sə ba kúv dǎn ká pií ba zàn míámíán naaa? Abada! Kv tà nətɔ! Yá Zwifə-ba nə vga Yui *nií tə, ba ga tv tə, dǎn nə pin, Yui pií v jon dwíé duən ba cuna wa. Yui fwa kv nətɔ, sə v pa, kv wɔgwɪv ja Yizərayelə lià tə. ¹² Ba nə vga Yui nií tə, ba ga tv tə pin, Yui fwa zəni zənzən lià tə mama yura. Zwifə-ba kwín kv tə nə, ba yá nə me, sə ba na, kv ga pa Yui fwa zəni zənzən dwíé tə duən tə mama, ba nə tà Zwifə-ba yura. Kv nətɔ dǎn burɪ də, máɲá tə, Zwifə-ba mama nə wá pií ba bà, Yui zəni tə dǎn wá kwen kv súrí.

Nətɔ Yui nə jon lià tə, ba nə tà Zwifə-ba ba cuna wa

(1 Korəntə tían 4.7; 10.11-12)

¹³ Stún nə, à dǎn pià, sə à swín á mù lià tə, á nə tà *Zwifə-ba con. À yi Yui *tuntunv, v nə tun á mù lià tə, á nə tà Zwifə-ba con. Á jələ də tutɔɪ tǎntə, Yui nə pin nə, jə dǎn kv doni won mama. ¹⁴ À swín kv tutɔɪ tǎntə yoo Zwifə-ba con, sə à pa kv wɔgwɪv ja à dwíé tían Zwifə-ba, sə kv pa ba duən pií ba bà Yui con, sə v jon ba ba cuna wa. ¹⁵ Máɲá tə, Yui nə dɔgv Zwifə-ba vǎn nə, v mù də dwíé tə duən tə

mama lià luv wa, pií ba kə duən yuu. Yá máɲá tə, Yui nə wá pií v ja Zwifə-ba v kə v con, kv dǎn wá ya nətə? Kv wá ya ndə lià yá nə tɪga, yá ba dǎn ga pií ba bwin ba nan.

¹⁶ Nə yéé də, ba nə pin dipen tǎntən kukuu Yui nə, kv pià kv burɪ də, dipen tə mama dǎn yi Yui nə ti. Ba nə kúv pin wá tiú dagalv, kv pià kv burɪ də, kv nɛɛ tə də yi v mù nə ti. ¹⁷ *Yizərayelə lià yi ndə sǎn tiú nə, Yui nə cwɛn. Yá v ga gwəɲə kv nɛɛ duən v dɔgv. N mù liú tə, n nə tà Zwifə, n yi ndə gav con tiú nə, Yui nə gwəɲə kv nɛɛ, v ja bà v vwa v marɪ sǎn tiú tə, nɛɛ tə bwálí nə. Nɛɛ tǎntə də dǎn twá tə vaɲa tiú tə níá tə, ndə kv tətə nɛɛ tə nə, tə yá nə ga kv yuu wa*. ¹⁸ Yá dǎn ká ywǎn kv yoo tǎntə, n ma fwa fwíə Zwifə-ba yáá con, ba nə yi ndə sǎn tiú nɛɛ nə, ba gwəɲə ba dɔgv. Də n nə fwa fwíə nətɔ, sə n lwarɪ də, tiú dagalan nə pin diàn kv nɛɛ nə, kv tà kv nɛɛ nə pin diàn kv dagalan nə.

¹⁹ N wáá n swín, n wú: «Yui dɔgv Zwifə-ba duən vǎn nə, ndə v nə gwəɲə sǎn tiú nɛɛ v dɔgv, sə v ga ja à mù v kə v con, ndə v nə gwəɲə gav tiú nɛɛ, v vwa v marɪ sǎn tiú yura nətɔ». ²⁰ Kv yi cígá. Zwifə-ba yi ndə tiú nɛɛ nə, Yui nə gwəɲə v dɔgv, ba nə wá ba waa ken v nə tə yurɪ. N mù yi ndə gav tiú naa nə, Yui nə gwəɲə v vwa v marɪ sǎn tiú yura, n nə kenɪ n waa v nə wuuu yurɪ. Dǎn ká ywǎn kv nətɔ, n ma fwa fwíə. N yi n me, sə zúri n yura! ²¹ Də Yui nə wá Zwifə-ba yá, ba mù yá ga nə yi sǎn tiú tə nɛɛ tətə, n buɲa də, v wǎri kv v tuɲa n mù yura naaa? ²² Cɔgv yəbə, Yui yi wɔywanyɛn, v yoo cà də. Yui yoo cà lià tə yuu wa, ba nə mà ba naa nə ba ga tv. Yá v waa ywǎn n mù yuu wa, də n nə wá pií n yá v cwəɲə tə. Yá n dǎn nə pií n yá Yui cwəɲə tə, v wá gwəɲə n də v dɔgv vǎn nə, ndə tiú naa nə. ²³ Ba mù Zwifə-ba nə nə me máɲá don wa, ba pií ba kə ba waa Yui nə, v jə diàn, sə v pií v kə ba, ba bwálí tə nə, ba yá nə wulə. Kv yi ndə ba nə gwəɲə tiú nɛɛ, ba ga pií ba vwa tə ba marɪ tə bwálí nə. ²⁴ N mù liú tə, n nə tà Zwifə, n yi ndə gav tiú nɛɛ nə, Yui nə gwəɲə v ja bà, v vwa v marɪ sǎn tiú yura. Də Yui nə wǎní v tun yoo, nətɔ liú mama yáá nə ba tuɲa tían yura, n me, sə n lwarɪ də, Yui tə wáá Zwifə-ba v pií v kəni ba bwálí nə. Mə ba mù yá nə yi sǎn tiú tə nɛɛ tətə.

Yui wá jon Yizərayelə dwí tə ba cuna wa máɲá don wa

²⁵ À nubta-ba, à pià, sə á lwarɪ cígá tə, kv nə səgə, sə á dǎn ká bún də, á yi yənu tían. Cígá tǎntə nə yi *Yizərayelə lià tə

* 11:17 11.17 Kv yi tiú, ba nə gwəɲə kv don naa, ba vwa kv yura, tə ga nu tə marɪ duən nə. Kv mù tiú tǎntə bia zɪɲv máɲá nə yí, kv dǎn wá zɪn tiú tə, ba nə gwəɲə kv naa tə bia.

vàn don yun yin diàn. Yá ku wá ya nǝtu wuuu, ku va ku yí máǵá tǝ wa, dwíé tǝ duǝn lià tǝ, ba nǝ tà *Zwifǝ-ba, yá ba ga kǝni ba waa Yü nǝ, nii nǝ wá cé. ²⁶ Ku mù tǝntǝ kwa nǝ, Yü dǝn wá jon Yüzǝrayelǝ lià tǝ mama ba cuna wa, ndǝ ku nǝ pǝpǝnǝ Yü sagü tǝ wa, ku wú:

«Liù tǝ, v nǝ jonǝ lià ba cuna wa, wá nan Siyon† v bà. Á mù nǝ wá pa *Zwakǝbǝ‡ dwíé tǝ lià tǝ twá à nǝ. ²⁷ Nǝn *nimaru tǝ, à nǝ wá tún à mù dǝ ba pwǝrǝ wa, máǵá tǝ, à nǝ wá kwǝn ba cuna tǝ à li.»

²⁸⁻²⁹ Zwifǝ-ba viga Yü sǝywǝǵú tǝ, ku pa ba ji Yü duǵa. Ku yü nǝtu, sǝ ku pa Yü jon á mù lià tǝ, á nǝ tà Zwifǝ-ba, á cuna wa. Yü nǝ pin won, v kǝb ba pií v jonǝ ku. Yá v nǝ kǝri liù, v ba v nii pií v kwǝnǝ. Yá Yü yá kǝri ba, sǝ ba yǝ v mù nyiǝn. U kǝn nii dǝ ba nǝbara tǝ, ku mù nǝ pin, v tǝ ma swǝ ba. ³⁰ Máǵá don wa, á mù lià tǝ, á nǝ tà Zwifǝ-ba, á yá ba Yü nii zilí. Yá síún nǝ, Yü dǝri á yinǝǵǝ zǝnzǝn, Zwifǝ-ba nǝ viga v nii tǝ yü. ³¹ Zwifǝ-ba dǝ con, mǝ ku wá ya nǝtu. Síún nǝ, ba ba Yü nii zilí, ku pa Yü pií v dǝri á yinǝǵǝ zǝnzǝn. Yá máǵá don dǝn wá bà, ba dǝ nǝ wá pií ba kǝ ba waa Yü nǝ, sǝ v ga dǝri ba yinǝǵǝ zǝnzǝn. ³² Yü dǝn nǝ pin lǝzoni tǝ mama lwart dǝ, ba ba v nii zilí, sǝ v ga wǝnǝ v dǝri ba yinǝǵǝ zǝnzǝn.

Yü dáá, v doni won mama!

³³ Cíǵá mama, Yü dáá zǝnzǝn! U wǝbǝǵa tǝ dǝ v yǝnu tǝ dǝn lù zǝnzǝn. Liù mama wǝri Yü conǝ tǝ dǝ nǝtu tǝ, Yü nǝ bǝri lià bǝrǝ, v lwart. ³⁴ Ku yü ndǝ ku nǝ pǝpǝnǝ Yü sagü tǝ wa, ku wú:

«Wǝà nǝ yǝǝ ku tǝ *Yuu-Tiu nǝ bǝǵa? Wǝà nǝ wǝá wá n kwǝ?»

³⁵ Wǝà nǝ wǝnǝ v dí yáá v pa won Yü nǝ, sǝ ku pa Yü dǝ pií, v űwǝn ku tíú ku yü? ³⁶ Cíǵá, wiǝn tǝ mama nan v mù. Wiǝn tǝ mama yü v mù nǝ, tǝ twá tǝ ma wulǝ, tǝ ga yü v mù nǝ ti. Nǝ pian dun Yü nǝ, máǵá dǝ máǵá, ku nǝ ba zwǝe! Amuna!

12

Nǝtu Kǝrisǝ lià nǝ mǝ, sǝ ba ya

(1 Korǝntǝ tián 6.19-20; Efezǝ tián 4.1-16; 1 Piyerǝ 4.10-11)

¹ Á nubǝ-ba, à pià, sǝ á kwǝ aba, Yü nǝ dǝri nǝ yinǝǵǝ tǝ yü. Á pian á tiǝn Yü nǝ, ndǝ won nǝ, ba nǝ ma fwa *jonǝ. Dǝ á nǝ fwa nǝtu, ku jonǝ tǝntǝ yü ndǝ á mu nǝ, á pin Yü nǝ, yá ku ga wá poli v più

zǝnzǝn. Mǝ ku mù nǝ yü cíǵá cíǵá bǝrǝ, á nǝ bwi Yü nǝ. ² Á kǝb dǝnǝ ká twá lǝu wiǝn fura nǝ. Á kǝnǝ diǝn, sǝ Yü pa aba pubundǝra, sǝ ku pa á mu tǝ lwǝn. Ku mù nǝ wá pa á yǝni ku tǝ, Yü nǝ pià. Yü pià, ku tǝ nǝ zǝn, ku tǝ nǝ poli v più, dǝ ku tǝ nǝ yü cíǵá.

³ Yü twá v pubwanu tǝ nǝ, v pa á ji v tǝtǝnǝ. Ku mù nǝ pin, à wǝá á liù mama con á swǝn, sǝ v dǝn ká kǝ v tiǝn bwǝlǝ tǝ nǝ, v nǝ wá lá yí. Yá á liù mama dǝn mǝ, sǝ v bǝn, v lwart won tǝ, Yü nǝ tǝri v pa wá, ku twá dǝ v waa tǝ, v nǝ kǝn Yü nǝ. ⁴ Lǝzwǝnǝ yura tǝ mama yü won nǝdu, ku ga jǝ nǝndaran tǝ nǝ dáá. Yá nǝndǝn mama dǝ ga jǝ ku tǝtǝnǝ, ku nǝ ba nyin dǝ ku don tǝtǝnǝ.

⁵ Mǝ ku yü nǝtu nǝ dǝ con, nǝ nǝ yü Zwezi-*Kǝrisǝ lià tǝ. Nǝ dáá, nǝ ga yü yura nǝdu. Yá nǝ dǝn marǝ duǝn nǝ, ndǝ nǝndaran tǝ nǝ marǝ duǝn nǝ nǝtu. ⁶ Yü twá v pubwanu tǝ nǝ, v pa tarpunan yǝrǝ yǝrǝ nǝ liù mama nǝ. Dǝ Yü nǝ pin mu tarpun, sǝ n wǝnǝ v nii sürǝn n jon n swǝn, n mǝ, sǝ n twá n waa tǝ nǝ, n nǝ kǝn Yü nǝ, n ma swǝn tǝ sürǝn tǝntǝ. ⁷ Dǝ Yü nǝ pin mu tarpun, sǝ n tun, n pa ba duǝn nǝ, sǝ n twá ku nǝ, n tun n pa ba. Dǝ Yü nǝ pin mu tarpun, sǝ n kǝri lià duǝn, sǝ n kǝri ba. ⁸ Dǝ Yü nǝ pin mu tarpun, sǝ n kwǝ lià, sǝ n kwǝ ba. Dǝ Yü nǝ pin mu tarpun, sǝ n pa wiǝn lià nǝ, sǝ n pa tǝ ba dǝ n waa mama. Dǝ Yü nǝ pin mu tarpun, sǝ n ya yáá tíú, sǝ n tun ku yoo tǝ dǝ yawala. Dǝ Yü nǝ pin mu tarpun, sǝ n dǝri lià yinǝǵǝ zǝnzǝn, sǝ n tun ku yoo tǝ dǝ pupwǝn.

(1 Piyerǝ 3.8-12; 4.7-9; Matǝ 5.38-48)

⁹ Á swǝnǝ lià tǝ cíǵá cíǵá dǝ á waa mama. Á pian lwanu ya á culu. Á vwǝ á tiǝn won tǝ nǝ, ku nǝ zǝn. ¹⁰ Á dǝn swǝnǝ duǝn cíǵá cíǵá dǝ á waa mama, ndǝ nubǝ nǝ mǝ, sǝ ba sóni duǝn nǝtu. Á kǝnǝ kǝjanǝ, sǝ á liù mama zilí v don v doni! ¹¹ Á bǝbara á tun á pa *Yuu-Tiu nǝ dǝ á waa mama! Á dǝnǝ ká pa yayǝ zu aba! ¹² Á fwa pupwǝn máǵá mama, yala tǝ yü, á nǝ jǝ Yü con. Á jana pinú cǝn tǝ wa, á ga jun Yü máǵá mama. ¹³ Á pian wiǝn lià tǝ nǝ, ba nǝ yü Kǝrisǝ nǝ ti, ba ga ba won jǝ, sǝ ba ma san ba tiǝn nǝ. Ba tǝ, ba nǝ twi ba zǝri á diǝ wa, sǝ á sǝc á ja ba zǝni.

¹⁴ Á lwǝrǝ Yü, sǝ v fwa zǝni lià tǝ yura, ba nǝ kǝni aba cǝn wa. Á dǝnǝ ká lǝri Yü, sǝ v cǝǵǝ ba. ¹⁵ Dǝ lià tǝ nǝ wulǝ pupwǝn wa, sǝ á dǝ ya pupwǝn wa dǝ ba. Ba nǝ kǝb yü ba wulǝ kwǝrǝ wa, sǝ á dǝ kwǝ dǝ

† **11:26** 11.26 Siyon yü paan tǝ, *Zwerizalemǝ nǝ lwǝ ku yuu wa, yü nǝdwan. ‡ **11:26** 11.26 Zwakǝbǝ yü dwíé dǝkǝrǝn fugǝ bǝlǝ nyina. Yü pin wá yü don, ku mù nǝ yü Yüzǝrayelǝ. Zwakǝbǝ yü tǝ Yüzǝrayelǝ dwíé tǝ mama yoo ku swǝn, sagü tǝ bwǝlǝ ku tǝ wa.

ba. ¹⁶ Á pian á pubuŋa ya nødu duøn yuu wa. Á dånà ká pià dùn bwálfí, á pa á tiàn nø. Yá á dån muŋø á tiàn duøn yáá con, sø ku pa á wåní á tun tutønbií tètø. Á dånà ká búñ á waa con dø, á yí yønu tiàn.

¹⁷ Liù mama nø fwa lwaní á yura, á dånà ká fwa lwaní, á ma ñwín ku tíú. Á kønø diàn, sø á fwa ku tø nø zìen lià tø mama yáá con. ¹⁸ Á kønø diàn, á fwa ku tø mama, á nø wáá, sø á mù dø lià tø ya duøn nø dø bican sié, dø ku nøtu yà nø wáá ku tuŋa.

¹⁹ Á nubisoni-ba, á mù dånà ká búñ, sø á tun lwaní, á ma ñwín lià tø, ba nø tuŋa lwaní á yura. Á dån yá ba, sø Yú luŋa zàn ba yuu wa. Ku yoo tæntø púpúní Yú sagí tø wa: «Yuu-Tiu swìn, v wú: Á mù nø wá kø ba càn wa, à ma ñwín lwaní tø, ba nø tun á yura». ²⁰ Ku tø nø kúð zìen ku doni, ku púpúní Yú sagí tø wa, ku wú:

«Dø nøñ dån nø jø n dønø, sø n pa wá wodiu, sø v dø. Nanyuñ nø kúð jø wá, sø n pa wá níá, sø v nyu. Dø n nø fwa nøtu, ku yí ndø mæncala* nø, n tuŋø v yuu wa».

²¹ Dån ká dvgu n tiàn n pa lwaní dø diàn n yuu wa. Tun zøni máŋá mama, sø n mù nø wåní, n dø diàn lwaní yuu wa.

13

Á zilí á luv nii yun tián tø nii!

(1 Piyerø 2.13-17; Likø 20.20-26)

¹ Yun tián tø mama, ba nø wulø á luv nii tø yuu wa, yí Yú nø tún ba. Yá ku dån yí Yú nø pin, ba wulø á yuu wa. Ku tà ba tètø diàn nø pin, ba wulø á yuu wa. Ku mù nø pin, á liù mama mæ, sø v zilí yun tián tø nii, ba nø wulø á luv nii tø yuu wa. ² Liù dån nø viga yun tián tæntø nii, ku yí ku tø, Yú nø tún tø nii nø v viga. Yá lià tø, ba nø v ku nøtu tø nii, ba wá bürí ku tián bürà ku yurí, ba ga cøgù ba. ³ Lià tø, ba nø tuŋa zøni, wá mæ, sø ba dæri yun tián tæntø fæn. Ku yí liù tø, v nø tuŋa yolwana, nø mæ, sø v dæri ba fæn. Dø n wá ba pià, sø yun tián tø fæn ja mú, n mæ, sø n fwa zøni, sø ku pa ba bu n nø. ⁴ Ba mù yun tián tæntø yí ba tuŋa ba pin Yú nø, ba pià, sø ba san mú, sø n fwa zøni. Yá n dån nø tun yolwan, n mæ, sø n dæri ba fæn. Ku tà tutv, Yú ma pa ba kø diàn ba jiàn wa. Ba yí ba tuŋa ba pin Yú nø, sø ba kø lià tø, ba nø tuŋa yolwana tø càn wa, sø ku burí dø, Yú luŋa zaŋa ba yuu wa. ⁵ Ku mù tæntø yurí, n mæ, sø n zilí ba nii. Ku tà Yú luŋa tø ciçi yurí, nø pin n mæ, sø n zilí ba nii. Zilí ba nii, n tètø nø yøð n pubuŋa wa dø, n mæ, sø n zilí ba nii tø yurí.

* **12:20** 12.20 Ku dån nø yí, dø n nø fwa nøtu, cavura wá ja ku tíú.

⁶ Mø ku mù yoo tæntø yurí nø, á ma ñwín lanpwøren tø dø. Yá yun tián tæntø, ba nø jonø tø lanpwøren tæntø, dø yí ba tuŋa ba pin Yú nø ku tutønji tæntø wa. ⁷ Á ñwíán ku tø, á nø mæ, sø á ñwín á pa ba liù mama nø. Ku nø kúð yí ba tø, ba nø jonø á wiøn yuu ñwíran, sø á ñwín tø dø á pa ba. Ku nø yí lià tø, ba nø lé á yuu lanpoo tø, á ñwíán ku á pa ba. Ku nø yí lià tø, ba nø mæ, sø á zilí ba, sø á zilí ba zøni. Ku nø yí lià tø, ba nø mæ, sø á pa ba dun, sø á pa ba dun zøni.

Nø swónø duøn

(Matjø 22.35-40; 1 Zwan 3.11-23)

⁸ Á dånà ká pa liù mama juŋi ya á yuu wa. Juŋi tø ku nø mæ, sø ku ya á yuu wa, ku mù nø yí, sø á sóni duøn á súri lá. Liù tø, v nø swø v duøn tø, v zilí Yú *nii yìen tø mama, v nø pin *Moyizø nø. ⁹ Yú pin nii nøba, v wú: «Dån ká cwàri, dån ká gv liù, dån ká ñv, dån ká pa n yii zv liù won». Yú nii tø yìen tæntø, dø tø duøn tø mama, yí tø wulø yoo nødu ku tø wa, ku mù nø yí: «Sóni n don, ndø n tètø nø!» ¹⁰ Dø liù nø swø v don, v bá wåní v fwa lwaní v yura. Ku dån burí dø, liù nø swø v don, v zilí Yú nii tø mama.

Á kønø á síri á diàn Zwezi-Kørisø nø pií v biàn tø

(Efejø tián 5.8-18)

¹¹ Á kønø diàn nøtu, á nø yøð máŋá tø, á nø wulø ku wa zèn ku tø yurí. Síún nø, máŋá yí, sø á súri á yíá, á zàn dwian nø. Máŋá tø nø nø ken nø waa Zwezi-*Kørisø nø, dø máŋá yá tø ñúná, sø Yú bà v jon nøba. Yá síún nø máŋá dån bwøle, sø Yú tun ku. ¹² Máŋá ga mancun, ndø tta nø bwøle purv, yá yikunu dån wá zwèe. Nø dån dvgu yikunu wa tutønkuwínan tø. Nø dån mæ, sø nø ja Yú diàn tø, ndø kwatara zúla nø, sø nø wåní nø twá poni cwønø tø. ¹³ Nø dån pian nø tutønæ ya zøni, ndø liù nø mæ, sø v ya nøtu poni wa. Nø dånà ká jøn duøn nø, nø nyu swana nø bubuñ. Nø à yøð nø dø wodíren zønzøn, nø ja le. Nø à yøð nø cwàri dø duøn. Nø dånà ká jøn duøn nø, nø ma tun yìen gurø gurø, nø à yøð nø di jara dø duøn. Nø dånà ká pa wøgwiv ja nøba. ¹⁴ Á pian, á ya ndø *Yuu-Tiu Zwezi-Kørisø nø. Á kúð dånà ká pií á búñ á pùø fra yokukwínan tø yoo, á ya nø swø tø fånø, sø ku pa á pií á fwa tø.

14

Nø wá mæ, sø nø cøgø duøn

(1 Korøntø tián 4.3-5; 10.23-33; Romø tián 15.1-7)

1 Á siá, sê *Kerisê lià tē, ba nē ba diàn jē Yū cwənjē tē wa, yá á púli tē wa. Á dānā ká fwa tūtōnā ku tē yuu wa, ba nē buŋa ba waa con. 2 Liù don wulē, v mū nē ba won mama culi, v mū dé tē mama. Yá v don dē wulē, v nē ba diàn jē Yū cwənjē tē wa, ku pa v mū ba won don dé, dē ku nē tà davoran cici. 3 Liù tē, v nē ba won mama culi, dān ká gwien liù tē, v nē ba wiēn duēn dé. Liù tē dē, v nē ba wiēn duēn dé, dān ká cəgə v tē, v nē ba won mama culi, Yū nē sēc v dē tē yū. 4 N mū nē yī wāá, n ma cəgə *Yuu-Tiu tūtōnū? Dē nē Yūu-Tiu tūtōnū nē fwa zēni, nē à yēó v nē fwa lwani, ku ywāŋá nē Yūu-Tiu, v nē ti wá. Ku ba mú ywāŋá. Yá nē Yūu-Tiu tūtōnū fwa zēni, nē Yūu-Tiu nē wāá v pūn v fwa zēni tē yū.

5 Lià duēn buŋa dē, diūn don wulē, ku nē dwē diān tē duēn. Yá lià duēn dē ga buŋa dē, diān tē mama yī won nēdv. Ba liù mama dān nē mē, sē v lwarī ku tē, v nē buŋa v waa con, cigá cigá. 6 Liù tē, v nē kēni dūn diūn don nē, v doni diān tē duēn, v yī v fwa nētv, sē v ma pa dūn Yūu-Tiu nē. Liù tē, v dē nē ba wodiū mama culi, v dē dé won mama, sē v ma pa dūn Yūu-Tiu nē, v ga kēni Yū lēēē ku tē yū, v nē dé. Liù tē dē, v nē ba wiēn duēn dé, v dē ba wiēn duēn dé, sē v pa dūn Yūu-Tiu nē, v dē ga kēni Yū lēēē. 7 Yá nē liù mama dān tà v mū wulē lūv v cici yū, nē liù dē mama ga ba ti, v cici yū. 8 Yá nē mū tē dān nē wulē lūv wa, ku yī nē wulē Yūu-Tiu yū. Nē kūb nē tīga dē, ku yī nē tīga Yūu-Tiu yū. Nē mū tē dān nē wulē, nē à yēó ku nē tīga, nē tē yī Yūu-Tiu nē ti nēba. 9 Ku yī cigá, Zwezi-Kerisē tīga, yá v piī v bwin v nan, v wulē mū wa, sē v dé diān tīga dē ləzwənəŋə mē yuu wa. 10 Sē n mū dān yī, bēēē nē pūn n ma cəgə n don tē, v nē yī n nubiū Kerisē yū? Sē n mū yī, bēēē nē pūn n ma gonī n don tē, v nē yī n nubiū Kerisē yū? Nē mama wá zīgī Yū yáá con, sē v buri nē bura. 11 Ku yī ndē ku nē pūpūni Yū sagī tē wa, ku wú:

«Ku yī cigá, à yī Yūu-Tiu tē, à nē wulē mū wa. Ku mū nē pūn, à mū nē swin, à wú: Liù mama wá tv v nadwana yuu à yáá con, liù mama ga wá sūri v tətē niī, v pa dūn à mū Yū nē».

12 Ku dān pià ku buri dē, nē liù mama wá tūn v niī v tiān nē Yū yáá con.

Nē dānā ká yugu liù, nē li Yū cwənjē tē wa

(1 *Korentē tián 8.1-13; Kolosē tián 2.16*)

13 Nē kūb dānā ká cəgə duēn. Á dān kēnē á pubuŋa wa dē, á wá mē, sē á fwa won mama, ku nē wá ya ndē kapan nē, á nē ken á duēn *Kerisē lià tē yáá con, ba

nē wá mà ba nēc ku nē ba tv, nē à yēó ku nē wá pa ba piī ba yá Yū cwənjē tē. 14 Á mū dē *Yuu-Tiu Zwezi vwē duēn nē. Yá ku dān pūn, à yēó zēni zēni dē, wodiū mama tēlō, ku tētē nē yī durēn won Yū yáá con. Yá liù tē, v dān nē buŋa dē, wodiū don yī durēn wodiū, v wá mē, sē v dé ku, v nē buŋa v waa con dē, ku yī durēn tē yū. 15 Dē n nē tà wodiū yū, n nē dé, n pa n liù don, v nē yī n nubiū Kerisē yū, jiān gwari Yū cwənjē tē wa, ku buri dē, n kūb ba wá swē. Dān ká pa liù tē, Zwezi-Kerisē nē tīga v dē yū, tà n wodiū tē yū, v jēn Yū cwənjē tē wa. 16 Á cīa á tiān nē, liù dān ká di tījānə wozənjē tē yū, Yū nē pūn aba. 17 Yū pari tē tà wodirən, nē à yēó won tē, ba nē nywin yoo. Yū pari tē dān yī ku tē, Yū *Siŋu tē nē tuŋa dē nēba. Ku mū nē sanja nēba, ku pūn, nē tuŋa ku tē nē yī cigá. Ku mū nē pūn, nē wulē duēn nē, dē bican sió. Ku mū nē pūn, nē jē pupwən. 18 Liù tē, v nē tuŋa v pūn Zwezi-Kerisē nē nētv, v wá poli Yū pūš nē, yá lià ga wá swin dē, v tuŋa ku tē nē zīen.

19 Ku mū yū, nē dān kēnē diān, nē fwa ku tē nē wá kē bican sió nē pwērē wa dē ku tē nē wá dān lià tē duēn jiān Yū cwənjē tē wa. 20 Dān ká cūgū Yū tutuŋi tē, dē won tē, n nē dé. Cigá, wodiū tēlō, ku nē yī durēn won Yū yáá con. Yá dē ku tē, n nē dé, dān nē wá yīgu n duēn Kerisē lià tē, ku pa ba fwa lwani, sē n dān ká dé ku. 21 Nēn, ku tē nē zīen: Dān ká fwa won mama, ku nē wá pa n duēn Kerisē lià tē piī ba yá Yū cwənjē tē nē. Ku nē yī nāŋū diŋə, nē à yēó ku yī swana nywūvən, nē à yēó won tē mama, ku nē wáá ku yanī. 22 N pubuŋa tē nē yī nētv ku yoo tēntē yuu wa, ku twá dē n waa tē, n nē ken Yū nē, ja ku n cici con, sē ku ya n mū dē Yū pwērē wa. Pupwən liù nē yī liù tē, v nē ba bābiá fwa ku tē yū, v nē ken siri, sē v fwa. 23 Yá liù tē, v nē fwa bābiá wodiū yuu wa, v ga dé ku, Yū wá buri ku tiú bura, v ga cūgū wá. Ku pià ku buri dē, v wá v waa ken Yū nē ku wodiū tē yuu wa. Yá won tē mama, liù nē tun, v ga wá v waa ken Yū nē ku yū, ku yī cūna.

15

Nē fwa ku tē nē zīen, ku pa nē duēn nē (Romē tián 14.13-23; Filipē tián 2.1-5)

1 Nē mū lià tē, nē nē jē diān Yū cwənjē tē wa, nē mē, sē nē san lià tē nē, ba nē ba diān jē ka wa. Nē wá mē, sē nē pià ku tē nē poli nē cici pūš. 2 Nē liù mama dān mē, sē v fwa ku tē nē poli v don pūš, sē nē ma fwa wá zēni, sē ku wāni ku dān v jiān Yū cwənjē tē wa. 3 Zwezi-Kerisē tētē wá ku tē nē poli v cici pūš fwa. Ku pūpūni Yū sagī tē wa, ku wú: «Tūrán tē mama, ba

nə twín n mù Yú, píi tē tū à mù yuu wa». ⁴ Kú yí cígá, yoo tē mama, ba nē dí yáá, ba púpúní Yú sagí tē wa, yí ba púpúní, sē kú kārī nēba. Kú mù nē mē, sē kú pa, nē ja pínú, kú ga zùrì nē bicaní, sē nē wání nē ja yala Yú con. ⁵ Pínú dē ka zùrì bicaní yí Yú nē pín. Yú dān nē wá pa á ya lià tē, á pubuŋa nē yí nēdu, sē á fwa ndē Zwezi-Kərisə yá nē fwa nētu. ⁶ Yá á dān wá wání á bu Yú nē, v nē yí nē *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nyina, dē bican nēdu dē nii nēdu. ⁷ Á dān siá duən, ndē Zwezi-Kərisə nē sēc aba nētu, sē kú pa dun Yú nē.

(Tútunan 3.25-26; Efejə tián 2.11-19)

⁸ Kú yí cígá nē, á swín á con: Zwezi-Kərisə jigə *Zwifə-ba tütünd. U fwa kú nētu, sē v pa kú tē Yú nē kán nii dē ba nɪbara-ba tē, nii sù, sē kú buri ba dē, Yú yoo ba kwē, ⁹ sē kú ga pa, lià tē, ba nē tà Zwifə-ba bu Yú nē, v nē dərī ba yinəgə zenzən tē yur. Kú yí ndē kú nē púpúní Yú sagí tē wa, kú wú:

«Kú mù yur, á wá bu n nē, lià tē, ba nē tà Zwifə-ba, tətəŋi wa. Á wá nun gwaran á ma bu n yur nē».

¹⁰ Kú tē púpúní Yú sagí tē wa, kú wú:

«Á mù lià tē, á nē tà Zwifə-ba, á fwa pupwən, á mù dē dwif tē, Yú nē kúri».

¹¹ Kú tē púpúní Yú sagí tē wa, kú wú:

«Á mù lià tē mama, á nē tà Zwifə-ba, á bwia Yuu-Tiu nē. Á dwif tē mama bwia v nē».

¹² Yú nii *sùsùnd *Ezayi dē swín, v wú:

«Liù wá nan Yizayi* dwif tē wa, v nē wá dē parì lià tē yuu wa, ba nē tà Zwifə-ba. Luv dwif tē mama, ba nē tà Zwifə-ba, wá ja yala dē wá».

¹³ Yú nē pín, á jə yala dē wá. U mù dān nē wá pa, á sú dē pupwən, v ga pa aba bican siá, á nē kəni á waa v nē tē yur. Kú mù nē wá pa, á twá v *Siŋu tē diàn nē, á ja yala dē wá, tē nē dáá, tē ja le tia nē.

Polə yí Zwezi-Kərisə tütünd

(1 Korəntə tián 15.10; 2 Korəntə tián 12.12; 10.13-18)

¹⁴ Á nubia-ba, á mù yəó cígá mama á tətə yuu wa dē, á yí lià tē, á nē yí wuywanyuna. Á jə yənu zənzən, kú pa, á wáa duən á kwē. ¹⁵ Yá dē kú nētu mē, á tē swín yien duən yuu wa nəpon nəpon á sagí kú tē wa, sē á ma líf aba. Á swín tē sùrən təntə, Yú pubwanu tē yur, v nē fwa á yura. ¹⁶ Yú tun nē, sē á ya Zwezi-Kərisə tütünd, á pa lià tē nē, ba nē tà *Zwifə-ba. Yá á dān tɪŋa kú tutuŋi təntə, á pín Yú nē. Á swín v suywánú tē, á buri lià tē nē, ba nē tà Zwifə-ba. Á pià, sē v li

ba v tún vān nē, sē ba ya v mù nyiən, ba ga poli v púó. Yú-*Siŋu tē dān nē wá pa, ba ya lià tē, ba nē yí Yú nyiən. ¹⁷ Kú nētu pín, á mù dē Zwezi-Kərisə wulə duən nē, á dān ga jwe, á nē tɪŋa á pín Yú nē tē yur.

¹⁸ Yoo tē, á nē jə wudú, sē á swín, yí yoo nēdu cici. Kú mù nē yí tutuŋi tē, Zwezi-Kərisə nē twá dē nē, v tun. U pín á van lià tē, ba nē tà Zwifə-ba, á kə Yú cwəŋə tē wa, sē ba zilí v nii. U twá á nii sùrən nē, dē kú tē, á nē fwa nē, v ma tun kú yoo təntə. ¹⁹ U tun v diàn mɪmuv dē yomlan, kú twá dē Yú-Siŋu tē diàn. Kú nētu dān pín, á zigi *Zwerizalemə nē, á swín Zwezi-Kərisə suywánú tē, bwálí mama nē, á va á yí Yiliri. ²⁰ Yá kú dān yí dun yoo, kú pa á mù nē, sē á swín Zwezi-Kərisə suywánú tē bwálá tē nē, ba nē wá dí yáá ba ní kú yoo. Á yá ba pià, sē á swín kú bwálí nē, ba nē dí yáá ba ní kú, sē kú dān ká ya, ndē liù don nē tún v béré dēŋ, á ga bá á lwá ka yuu wa. Á dān yá pià, sē kú ya, ndē kú nē púpúní Yú sagí tē wa, kú wú:

²¹ «Lià tē, ba tē nē wá v yoo swín ba buri ba, ba mù wá na wá. Lià tē, ba tē nē wá v yoo ní, ba wá ní v suywánú tē dēŋ».

Polə pià, sē v va Romə

(Romə tián 1.9-15; 2 Korəntə tián 8 dē 9)

²² Mə kú mù yoo təntə dān nē cígá á yáa nē, kú pa máŋá mama, á nē pià, sē á bà á con, á ba twi. ²³ Sín nē, bwálí kúú tələ nagwanə tē tē wa, ba nē wá suywánú tē swín lá. Kú tē nē súrì lá, kú buna dáá, á yá nē pià, sē á bà á na aba dē á bican mama. Yá á dān pià, sē á tun kú yoo təntə máŋá tē wa, á nē vəlī Esəpanyə. ²⁴ Á jə yala dē, á wá na aba máŋá tē wa, á nē twi, sē á le. Á wá ya á con dɪan bələ, sē á yura zùrì á yoo wa. Kú kwa nē, á pià, sē á san nē, sē á wání á va á cwəŋə tē.

²⁵ Sín nē, á dān yí á vələ *Zwerizalemə, sē á san *Kərisə lià tē nē. ²⁶ Kərisə lià tē, ba nē wulə Masedwanə dē Akayi nagwanə tē wa, lá səbiu, sē ba ma san zura tē nē, ba nē wulə Zwerizalemə Kərisə lià púlí tē wa. ²⁷ Ba tətə nē ken ba pubuŋa wa, sē ba san ba. Yá kú sanu təntə yá yí *Zwifə-ba jɪŋi, kú nē wulə ba yuu wa. Kú jɪŋi təntə dēŋ nē yí, ba yá tà Zwifə-ba, yá ba ga twá Zwifə-ba nē, ba na tori Yú con. Kú mù nē pín, ba mù lià tē, ba nē tà Zwifə-ba, dān mē, sē ba san Zwifə-ba nē dē wiən tē, tē nē yí tia yuu wiən. ²⁸ Máŋá tē, á nē li kú yoo təntə yáá, á nē wání á pa səbiu tē Zwerizalemə Kərisə lià púlí tē nē, á wá twá á con, á ma va Esəpanyə. ²⁹ Á yəó dē,

* 15:12 15.12 Yizayi yá yí piú *Davidə nyuna. Mə v mù dwif tē wa nē, ba luri Zwezi-Kərisə.

mánǵa tǝ, à nè wá bà á con, Zwezi-Kǝrisǝ wá fwa zǝni á yura zǝnzǝn.

³⁰ À nubia-ba, à kwǝ aba dǝ nè *Yuu-Tiu Zwezi-Kǝrisǝ yurǝ tǝ, dǝ Yui-*Sinu tǝ nè pin nè swǝ duǝn tǝ yurǝ, sǝ á súri à nè, á jun Yui dǝ diǎn á pa nè. ³¹ Á lwǝrǝ Yui á pa nè, Zwǝde nagwanaa liǝ tǝ, ba nè wá suywǎnǵu tǝ sǝe dán kǝ ja nè, ba kǝ cǎn wa. Á tǝ lwǝrǝ Yui á pa nè, sǝ kv tǝ, à nè ja wǝlǝ Zwerizalemǝ, sǝ á pa liǝ tǝ nè, ba nè yi Kǝrisǝ nè ti, wǎni kv poli ba pùǝ nè. ³² Dǝ kv dán nè yi Yui fura, à wá bà á con dǝ pupwǝn. Yá nè wá ya duǝn nè, sǝ à siǝ mancǝn.

³³ Yui tǝ, v nè pin bican siǝ, nè wá ya dǝ á mama! Amuna!

16

Sagǝ tǝ yígúré sǝrǎn

(3 Zwan 5-8; 1 Korǝntǝ tián 16.19-20)

¹ Á piǝ, sǝ á lwarǝ nè nakua Fowebe. U yi v tunǵa Yui tutǝnǵi tǝ Sankǝre *Kǝrisǝ liǝ púli tǝ wa. ² Mánǵa tǝ, v nè yǝ á con, sǝ á sǝe, á ja wá zǝni *Yuu-Tiu yurǝ, ndǝ liǝ tǝ, ba nè yi Yui nè ti, nè mǝ, sǝ ba fwa nǝtu. U san liǝ zǝnzǝn nè, v ga san á dǝ nè. Kv mù yurǝ, á sanǵa wá wǝn mama wa, v nè piǝ á sanǵu.

³ Á jǝnǝ Pǝrisǝka dǝ Akilasǝ á pa nè. Á mù dǝ ba mù nè tunǵa nè pin Zwezi-Kǝrisǝ nè. ⁴ Ba tà à yurǝ, ba dǝgǝ ba mu, sǝ ba ma wǎni ba jon à mu ba yá. Yá à dán kǝni ba lǝeǝe. Kv tà à cǝci nè kǝni ba lǝeǝe. Kǝrisǝ liǝ púli tǝ mama, ba nè tà Zwifǝ-ba dǝ kǝni ba lǝeǝe. ⁵ Á jǝnǝ Kǝrisǝ liǝ púli tǝ, ba nè yáǝ jǝni duǝn nè Pǝrisǝka dǝ Akilasǝ diǝ tǝ wa. Á jǝnǝ à nubiswǝnǝ Epayinǝtǝ á pa nè. U mù nè yi Azi nagwanaa tǝ wa tǝntǝn liǝ, v nè kǝni v waa Zwezi-Kǝrisǝ nè. ⁶ Á jǝnǝ Mari dǝ, á pa nè, v tun zǝnzǝn v pa aba. ⁷ Á jǝnǝ Andǝronikisǝ dǝ Zwiniyasǝ á pa nè. Ba yi à mù dwǝi tiǎn, à mù dǝ ba mù ga nè yun bǎn diǝ tǝ wa dǝ. Ba yi Zwezi *tǝntǝna, liǝ nè swǝn ba zǝni yoo. Ba mù nè dí à yáǝ, ba kǝni ba waa Zwezi-Kǝrisǝ nè. ⁸ Á jǝnǝ Anpǝliyatǝsǝ, v nè yi à nubiswǝnǝ Yui-Tiu yurǝ nè, á pa nè. ⁹ Á jǝnǝ Yirǝben, nè mù dǝ wá nè tunǵa Zwezi-Kǝrisǝ tutǝnǵi tǝ, á pa nè. Á jǝnǝ à nubiswǝnǝ Sǝtakisǝ á pa nè. ¹⁰ Á jǝnǝ Apelesǝ á pa nè. U dǝ birǝ dǝ, v cigǝ yi Zwezi-Kǝrisǝ tǝtǝndǝ. Á jǝnǝ Arisǝtobilǝ dǝ v diǝ liǝ tǝ á pa nè. ¹¹ Á jǝnǝ Erodiiyon, v nè yi à dwǝi tiǝ, á pa nè. Á jǝnǝ Narǝsisǝ dǝ v diǝ liǝ tǝ, ba dǝ nè kǝni ba waa Yui-Tiu nè, á pa nè. ¹² Á jǝnǝ Tǝrifǝnǝ dǝ Tǝrifǝzǝ, ba dǝ nè tunǵa Yui-Tiu tutǝnǵi tǝ zǝnzǝn, á pa nè. Á jǝnǝ à nubiswǝnǝ Pǝrǝsidǝ á pa nè. U yi kan tǝ,

v dǝ nè tun zǝnzǝn v pa Yui-Tiu nè. ¹³ Á jǝnǝ Rifisǝ á pa nè. U yi liǝ tǝ, Yui-Tiu nè kúri. Á jǝnǝ v nuu tǝ, v nè yi à dǝ nuu, á pa nè. ¹⁴ Á jǝnǝ Asinkǝritǝ, dǝ Fǝlegon, dǝ Erǝmesǝ, dǝ Paterobasǝ, dǝ Erǝmasǝ, dǝ Kǝrisǝ liǝ tǝ duǝn tǝ mama, ba nè wulǝ dǝ ba, á pa nè. ¹⁵ Á jǝnǝ Filologǝ, dǝ Zwili, dǝ Nere, dǝ v nakua tǝ á pa nè. Á jǝnǝ Olinpasǝ, dǝ liǝ tǝ duǝn tǝ mama Kǝrisǝ nè ti, ba nè wulǝ dǝ wá, á pa nè.

¹⁶ Á jǝnǝ duǝn dǝ zilǝ zǝnzǝn dǝ sonu ndǝ Kǝrisǝ liǝ nè mǝ, sǝ ba fwa nǝtu. Kǝrisǝ liǝ púli tǝ mama jǝni aba.

(Titǝ 3.9-11; 2 Piyǝrǝ 2.1-3)

¹⁷ Á nubia-ba, á nǝnǝ kv tǝ, à nè kwǝ aba kv yurǝ. Kv mù nè yi, sǝ á cǝ á tiǎn nè dǝ liǝ tǝ, ba nè kǝni pwǝa liǝ pwǝrǝ wa, ba pin ba dugǝ Yui cwǝnǝ tǝ, ba jǝn. Kǝrǝ tǝ, ba nè kǝri aba, dǝ ba liǝ tǝntǝ tǝtǝnǝ tǝ ba duǝn yuu kǝni. Á dán pin á ya yurǝnǝ dǝ kv liǝ tǝntǝ. ¹⁸ Ba mù lǝzwǝnyiri tǝntǝ ba nè Yui-Tiu tutǝnǵi tǝ tunǵa. Ba yi ba twǝ kv tǝ nè, kv nè yi ba pwǝi fura. Ba níǝ ywǎn, ba ga swǝn suywǎnǵa liǝ con. Ba fwa nǝtu, ba ma gǝrǝ liǝ tǝ, ba nè yǝri ka fwa yolwan, ba pin ba puburǵa lwǎni. ¹⁹ Liǝ tǝ mama yǝǝ, á mù nè zilǝ Yui nii zǝni nǝtu. Kv mù yurǝ nè, à wulǝ pupwǝn wa zǝnzǝn á yurǝ. Yá à yǝ swǝ, sǝ á ya liǝ tǝ, á nè jǝ wuburǵa, sǝ á ma fwa kv tǝ nè zǝn. Yá à ga swǝ, sǝ á ya liǝ tǝ, á nè ba pubunǝkwunǝn jǝ, sǝ lwǎni dán kǝ cǝgǝ aba. ²⁰ Yui nè yáǝ pin bican siǝ liǝ nè. U bá dánǝ, v ma cǝgǝ *Sitana diǎn, v ga pa á nǝnǵa wá dǝ á nǝe. Nǝ Yui-Tiu Zwezi nè wá fwa pubwanǝ á yura.

²¹ Timote, v nè tunǵa dǝ nè, jǝni aba. Lisiyisǝ, dǝ Zwason, dǝ Sosipatǝrǝ, ba nè yi à dwǝi tiǎn tǝ, jǝni aba. ²² Á mù Terǝtiyisǝ jǝni aba Yui-Tiu yurǝ. Mǝ à mù nè Polǝ jun v pa á pǝpǝni v sagǝ kv tǝ. ²³ Gayisǝ dǝ jǝni aba. Mǝ v mù con nè, à mù Polǝ wulǝ, yá Kǝrisǝ liǝ tǝ dǝ mama yi v mù con, ba twi, ba jǝni Yui. Erasǝtǝ, v nè túnǵ tǝ tǝ sǝbiu tǝ, dǝ nè nubiu Karǝtisǝ jǝni aba. [²⁴]

Yui cǝci nè mǝ dǝ dun

(Eǝzǝ tián 3.20-21; Zwǝdǝ 25-26)

²⁵ Nǝ pin dun Yui nè. U wǝǝ Zwezi-*Kǝrisǝ suywǎnǵu tǝ nè, à nè swǝn à birǝ liǝ tǝ nè, v twǝ v pin, á zǝgǝ diǎn, á ma twǝ Zwezi-Kǝrisǝ nè. Yui twǝ suywǎnǵu tǝntǝ nè, v pa ba lwarǝ cigǝ tǝ, ka nè sǝgǝ, kv mánǵa nè ba yigǝ. ²⁶ Yá siǝn nè, cigǝ tǝntǝ dán nan poni nè. Dwǝi tǝ mama dán twǝ Yui *nii saga tǝ nè, ba lwarǝ cigǝ tǝ. Yui tǝ, v yǝ nè dí yáǝ v wulǝ fuǝn fuǝn, nè pin nii tǝntǝ, sǝ kv pa liǝ tǝ mama kǝ ba waa v nè. ²⁷ Nǝ pin dun Yui nè. U mù cǝci nè jǝ wuburǵa. Nǝ pin dun wá, kv twǝ

də Zwezi-Kərisə, mǎǎ tə, kʉ nə ba zwè.
Amuna!

Təntən sagi tə, Polə nə púpúní v pa Koréntə Kərisə lià tə nə Koréntə tián təntən sagi tə yuu wa sugu

Liù tə, v nə púpúní sagi kv tə
Ku yi *tuntunu Polə nə púpúní ku.

Lià tə nə, v nə púpúní

Ku yi təntən sagi tə, Polə nə púpúní v pa Kərisə lià tə nə, ba nə wulə Koréntə nə. Polə tətə nə dıga Kərisə lià púlí təntə dən. Nəhə kv tə yırı, Polə nə púpúní ba nə:

Ku máná tə wa, də Koréntə yi Gərəsə nagwanaa tə wa tıfaru don. Ywəhə də yá dáá zənzən kv wa. Koréntə yá jə níá yuu borə yizıga bwálá bələ, tə nə pın, kv yi tıv tə jıjə nə wulə kv wa. Yolu yá vəli yáá zənzən kv wa. Koréntə tián dən yá twá pubonyirə mama nə də yıjıncıhı yirə mama nə, tə nə pın lià tə tıjə yokıkwınan.

Sagi tə wa sugu

Polə ni Koréntə lià tə ıjwen tə nə ba ywán. Ku tə nə súrı lá, Koréntə tián yá tun sagi v nə, kv nə bwe bwiə zənzən, kv ga swın yojanan zənzən yoo. Polə dí yáá v bıri ba də ba púlí tə pwəe, v ga pià, sə v pa ba piı ba kə duən nə. U bıri ba nətv, ba nə me, sə ba ya duən nə ndə Kərisə lià nə, lià tə tətəhı wa, ba nə twá lıv yofwamınan nə. Ku kwa nə, Polə le Koréntə Kərisə lià tə bwiə tə, v ga swın kaswe yoo də badən nə à yəə kadən yoo, də Kərisə liù nə tı v tián nətv yoo, də Yı-Sıju tarpınan yoo də nətv, ba nə me, sə ba ja tə ba ma tun yoo, də yiən duən.

Polə jını Kərisə lià tə Koréntə nə (Romə tián 1.1-7; Tıtvnan 18.1-11)

¹ Yu twá də v fıra tə, v ma kúrı à mù Polə, sə à yá Zwezi-*Kərisə *tuntunu. Á mù də Sosətəne, v nə yi à nubıu Kərisə yırı, nə púpúní sagi kv tə, nə pın aba. ² Ku yi nə púpúní ku, á mù Kərisə lià púlí tə nə, kv nə wulə Koréntə nə. Yu twá də Zwezi-Kərisə, v hı aba v tın, v pa v tián nə. U kúrı aba, sə á yá v mù nyiən. Sagi kv tə à á mù Koréntə tián cıı nyiən. Ku yi á mù də lià tə, ba nə wulə bwálí tə mama nə, ba ga bonə ba kəni nə *Yuu-Tıu Zwezi-Kərisə yırı tə nə nyiən. Zwezi-Kərisə tətə yi nə mù də ba mù me Yuu-Tıu. ³ Nə nyuna

Yu də nə Yuu-Tıu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanu á yıra, ba ga pa aba bıcan sıé.

Yu fwa zəni Koréntə tián yıra (Filipə tián 1.3-6; Kolosə tián 1.3-6)

⁴ Á kəni Yu lèeəe wuuu, á pın aba. U twá də Zwezi-*Kərisə, v ma fwa v pubwanu tə á yıra. ⁵ Á mù də Zwezi vwə duan nə. Ku mù nə pın, v ma pa aba tarpınan mama. Á ni Yu sırən tə yənu zənzən, á ga yəə kv ka swın ka bıri də. ⁶ Nə swın Zwezi-Kərisə sıywánı tə, nə bıri aba. Yá sıywánı tə cıgá zıa aba. ⁷ Yá tarpıun won tə mama, Yu nə fwa, kv wá aba mùrı. Á dən ya á dənı máná tə nə, *Yuu-Tıu Zwezi-Kərisə nə wá piı v bə, v bıri v tián, v nan á yıá yuu. ⁸ U mù nə wá pa, á ga zıgı dıən Yu nyiən tə wa dın mama, kv ja vələ lıv zanı máná nə, Zwezi nə túrı dın tə nə, sə á dəná ká ja yoo, ba nə wá caga á nii nə kv yırı. ⁹ Yu yi púə nədv tíú, v tətə nə kúrı aba, sə á vwə v bıú Zwezi-Kərisə yıra. U mù nə yi nə Yuu-Tıu.

Nımarv ya tələ Kərisə lià púlí tə wa Koréntə nə

(1 Koréntə tián 3.3-8, 21-22)

¹⁰ Á nubıa-ba, á mù də á mù me yi nə vwə *Yuu-Tıu Zwezi-*Kərisə nə. Ku mù nə pın à lóri aba, sə á cıgı á sugı, á ma kwə aba. Á pın á ya nədv, sə pwıa dən ká yá á pwərə wa. Á dən kənə nii nədv, sə á ja pubıjə nədv. ¹¹ Á nubıa-ba, lià nan kan tə, ba nə bonə Kəlowe* sən con. Ba bə, ba swın á yoo. Yá à ni də, ba wú, á dı jara də duən. ¹² Won tə, à nə pià, sə à swın, kv mù nə yi də, á nii sırən tə à nədv. Á ni də, lià wulə á wa, ba nə swın də, ba mù wulə Polə kwa. Ba duən də kúú wú, ba də yi ba wulə Apələsə kwa. Ba duən də kúú swın, ba wú, ba də yi ba wulə Sefəsə[†] kwa. Ba duən də kúú swın, ba wú, ba də yi ba wulə Kərisə kwa. ¹³ Kərisə yi v pwəe duən wa naaa? Ku yi à mù Polə nə, ba paa dagaru tə yuu wa, sə à tı á yırı naaa? Nə à yəə kv yi à mù Polə yırı tə nə, ba twá ba ma lə aba níá wa, kv twá də Yu yırı tə naaa? ¹⁴ Á kəni Yu lèeəe də, à nə wá á liù mama lí níá wa, də kv nə à Kərisəpısə də Gayısə cıı. ¹⁵ Ku nətv tə pın, liù mama wəri v swın də, kv ya à mù yırı nə, ba twá, ba ma lə aba níá wa. ¹⁶ Uıııı, à líı də, à tə ləgə Sətefanəsə də v diə líá níá wa. Ku tə, kv nə ga tə mù, à yəri də, à nə ləgə liù don níá wa. ¹⁷ Zwezi-Kərisə yi v tun nə, sə à swın sıywánı tə, à bıri lià nə. U wá nə tun, sə à lə lià níá wa. Á nə swın sıywánı tə, kv tə ləzoni wııııjə nə à ma swın kv.

* **1:11** 1.11 Lià duən bıjə də, Kəlowe yá yi kayəlukan, v nə wulə Koréntə wa. Yá v tıtvnà dən yá nanı v con, ba vəli bwálí tə nə, Polə nə wulə lá. † **1:12** 1.12 Sefəsə ja yırı don, ba nə bonə Pıyerə.

À yà nè swìn ku dè lèzoni wubunja ku yà wà pa Zwezi-Kerisè tian tɔ dagaru tɔ yuu wa ya tutu ku pa lèzoni nè.

Yi diàn tɔ dɔ v yɛnu tɔ

(1 Korentò tián 3.18-20; Matie 11.25-27)

¹⁸ Sugu tɔ, ku nè biri dɔ, Zwezi-*Kerisè tɔga dagaru tɔ yuu wa, yi lɛyɛri yoo, ku pa lià tɔ nè, ba nè wulɛ cwɛnɛ wa, ku nè jén ba miámíán. Yá ku yi Yi diàn yoo, ku pa nè mù lià tɔ nè, nè nè wulɛ cwɛnɛ tɔ wa, Yi nè twá ku nè, v ma jon nèba nè cuna wa. ¹⁹ Ku púpúní Yi sagi tɔ wa, ku wó:

«À wá cùgù wubunyina wubunja, à ga pa yɛnu tián dɔ yɛnu ji tutu».

²⁰ Dɔ Yi nè swìn nɛtu, wubunyiɛn tɛlɔ. *Zwifɛ-ba Yi *nii yɛnu tiú kúú tɛlɔ. Tútunyiɛn dɔ tɛlɔ, máná ku tɔ wa. Yi pin, tia yuu lèzoni wubunja tɔ jì lɛyɛri yoo. ²¹ Yi twá dɔ v tɛtɛ wubunja nè v ma biri dɔ, v wá sɛɛ, sɛ tia yuu wubunyina ba lwarí wá dɔ ba tɛtɛ wubunja tɔ. Ku mù nè pin, Yi ma sóní, sɛ v jon lià tɔ nè, ba nè kení ba waa v nè wuuu, ba cuna wa. Ku nɛtu twá v sùrán tɔ, nè nè swìn nè biri lià nè, tɔ nè yi ndɛ lɛyɛri sùrán nè, wubunyina yáá con. ²² Zwifɛ-ba tɔ pià, sɛ ba na Yi diàn mumu dɔ yíá, sɛ ba dán ma zigí lá, ba pa cigá ku. *Gɛrɛkɛ-ba dɔ pià, sɛ ba lwarí yìèn tɔ dɔ ba tɛtɛ wubunja. ²³ Yá nè mù yi Zwezi-Kerisè, ba nè paa dagaru tɔ yuu wa yoo, nè nè swìn nè biri. Ku kàrà tɛntɛ yi cuguguran, ku pa Zwifɛ-ba nè, ku ga yi lɛyɛri yoo, ku pa lià tɔ nè, ba nè tɔ Zwifɛ-ba. ²⁴ Yá lià tɔ, Yi nè kúrí, dɔ ku nè yi Zwifɛ-ba, nè à yɛɔ Gɛrɛkɛ-ba con, Zwezi-Kerisè nè biri Yi diàn tɔ dɔ Yi wubunja tɔ. ²⁵ Yiàn duɛn ku yáá yi ndɛ Yi pa lɛyɛru. Ba mɛ, sɛ ba lwarí dɔ, Yi lɛyɛri dwɛ ba wubunja. Yièn duɛn dɔ wa, ku yáá yi ndɛ Yi ba diàn ja dɔ. Ba mɛ, sɛ ba lwarí dɔ, Yi bwàni dwɛ ba diàn.

²⁶ À nubia-ba, á ywànjá lià tɔ, Yi nè kúrí, v kɛ duɛn nè, sɛ ba ya á púlí tɔ. Dɔ ku nè yi tia yuu lèzoni wubunja wa nè, wubunyina ba dáá á wa. Ku nè kúú ya diàn yoo, dɔ diàn tián ba dáá á wa. Nè à yɛɔ ku nè kúú yi dun yoo, dun tián ba dáá á wa. ²⁷ Yi kúrí lià tɔ, tia yuu lèzoni nè bunja dɔ, ba yi lɛyɛrɛn tɔ, sɛ v ma pa wubunyina tɔ ya tutu. U kúrí wiɛn tɔ, ba nè bunja dɔ, tɔ ba diàn jɛ tɔ, sɛ v ma pa diàn tián tɔ ya tutu. ²⁸ Yi kúrí lià tɔ, ba nè bunja dɔ, ba ba dun jɛ tɔ, dɔ lɛzwɛnbii tɔ tia tɔ yuu wa. U kúrí lià tɔ, ba nè ba jɛli ba kɛni lià wa, sɛ v ma pa dun tián ya tutu. ²⁹ Yi fwa ku nɛtu tɔ, sɛ tia yuu lɛzwɛnɛ mama dàn ká bu v tián nè, v mù Yi yáá con.

³⁰ Dɔ ku nè yi á mù yoo, ku twá dɔ Yi, á ma vwɛ Zwezi-Kerisè yira. Yá Zwezi-Kerisè dán nè yi nè wubunja. Ku pià ku biri dɔ, Zwezi nè kwen nè cuna tɔ v li, sɛ nè ya cigá tián, sɛ nè ya nè tián miámíán Yi jiàn wa. Yá v yɛ nèba v jon dɔ v jana tɔ, sɛ nè tutu nè tián. ³¹ Ku mɛ, sɛ ku ya ndɛ ku nè púpúní Yi sagi tɔ wa, ku wó: «Liù tɔ, v nè pià, sɛ v bwí liù nè, sɛ v bu *Yuu-Tiu nè, won tɔ cici yiri, Yuu-Tiu nè fwa tɔ».

2

Polɛ yoo nè yi Kerisè, ba nè paa dagaru tɔ yuu wa

(2 Korentò tián 4.5-7)

¹ À nubia-ba, máná tɔ, à nè twi á con, sɛ à swìn Yi cigá tɔ, ka nè sɛgɛ, à biri aba, à wá sùrán tɔ, tɔ dɛn niu nè cá, nè à yɛɔ lɛzwɛnɛ wubunja nè twá, à ma swìn ku á con. ² Ku máná tɔ wa, à wá sírí ken, sɛ à biri yoo don á tɛtɛni wa, dɔ ku nè tɔ Zwezi-*Kerisè yoo. U mù Zwezi-Kerisè tɔ, ba nè paa dagaru tɔ yuu wa. ³ À mù Polɛ tɛtɛ twi á con, máná tɔ wa, dɔ à ba diàn jɛ dɔ fɛn yá jɛ nè, à ga vɛvaga zɛnzɛn. ⁴ À sugu tɔ dɔ à kàrà tɔ ya tɔ lèzoni wubunja sùrán, à ma swìn aba á dt. À kàrà tɔ máná wa, Yi-*Siju tɔ dɔ Yi diàn tɔ nè ken à sùrán tɔ cwɛnɛ wa. ⁵ Ku mù nè pin, á nè ken á waa Yi nè, tɔ kúú tɔ lèzoni wubunja yiri, ku yi Yi diàn tɔ yiri.

Yi-Siju tɔ biri wubunja mama

(Efezɛ tián 3.2-11; 1 Zwan 2.20, 27)

⁶ Nè kàrà tɔ, ku yi wubunja nè, nè swìn nè biri lià tɔ nè, ba nè biri Yi cwɛnɛ tɔ wa. Ku wubunja tɛntɛ tɔ sún luv wubunja. Ku tɔ sún luv diàn tián yɛnu. Diàn tián nè yáá bà ba jén. ⁷ Yi wubunja tɔ sɛgɛ tia yuu lèzoni yáá con. Mɛ tɔ mù yoo nè, nè mù swìn nè biri. Yi tani ku v tɛn, dɔ v wá luv fwa, sɛ v ma twá ku nè, v pa nè píi nè na dun v mù Yi con. ⁸ Sún luv diàn tián wá ku wubunja tɛntɛ lwarí. Dɔ ba ya nè lwarí ku, ba ya bá paa *Yuu-Tiu tɔ, v nè yi dun tiú, dagaru tɔ yuu wa, ba gv. ⁹ Nɛdɔ ku nè púpúní Yi sagi tɔ wa, ku wó:

«Won wulɛ, lɛzwɛnɛ yii nè wá ku ni miámíán, v zɛn nè wá ku ni miámíán, v ga ba ku yoo bunja v waa con dɔ. Mɛ ku mù won tɛntɛ nè Yi tani, sɛ v pa lià tɔ nè, ba nè swɛ wá».

¹⁰ Yi twá dɔ v *Siju tɔ, v ma biri ku yoo tɛntɛ nè mù nè. Yi-Siju tɔ yáá balu won mama. Ku yáá balu Yi pubunja tɔ, ka nè lù tɛtɛ, ku lwarí ka dɛn. ¹¹ Dɔ nè nè ti lɛzwɛnɛ nè ywàni, nè yɛɔ dɔ, ku nè tɔ v tɛtɛ waa tɔ, nè yɛɔ ku tɔ, v nè bunja, liù don mama yèri ku. Mɛ ku yi nɛtu Yi dɔ con, Yi-Siju tɔ cici nè yɛɔ won tɔ mama,

Yü nê buŋa. ¹² Yü pun nêba Siŋu tē, ku nê nan v con, sê ku pa nê lwarî tarpivn tē, Yü nê ma fwa zœni nê yura. Yá ku tà lià tē, luv nê kœni cwœŋə wa pubuŋa tē, nê Yü pun nê mù nê. ¹³ Ku mù nê pun, nê ba læzoni wubuŋa sùràn nê twá, nê ma swin ku yoo. Ku yi nê twá ku tē nê, Yü-Siŋu tē nê biri nêba. Mœ natv, nê nê twá, nê ma guli cigá tē, ku nê naŋa Yü con, nê biri lià tē nê, ba nê zili Yü-Siŋu nii. ¹⁴ Lœzwœnə tē, v nê twá v tœtœ pubuŋa nê, v ba Yü-Siŋu tē yoo sœ. Yü-Siŋu tē yoo yi ndœ læyœri yoo nê v con. Ku yá mœ, sœ Yü-Siŋu tē ya dœ wá, sœ ku pa v ni ku dœn. Yá Yü-Siŋu tē dãn tœlœ dœ wá. Ku mù nê pun, v wârî ku dœn v ni. ¹⁵ Yá læzwœnə tē, v nê zili Yü-Siŋu tē nii, v mù wáá won mama dœn v lwarî. Liù don ga wârî v mù dœn v lwarî. ¹⁶ Ku yi cigá, ku yi ndœ ku nê púpúnî Yü *sagî tē wa, ku wú:

«Wáá nê yœó ku tē, Yü-Tiu nê buŋa? Wáá ga nê wáá kwœiœ v pin Yü-Tiu nê?»

Yá nê mù ja pubuŋa ndœ Zwezi-*Kœrisœ pubuŋa tē nê.

3

Yü tûtônâ tē tutvŋi tē nê yi netv

(Eberœ-ba 5.11-14; 1 Korentø tián 4.1-6)

¹ Á nubua-ba, à nê dí yáá à swin á con tē, à yi á swin á con, ndœ lià tē nê, ba tē nê twá ba tœtœ pubuŋa nê, ba nê yi ndœ bisiná nê Zwezi-*Kœrisœ kwa. Á wá wânî á swin á con, ndœ lià tē nê, ba nê zili Yü-*Siŋu nii. ²⁻³ Á tē wârî wodiu tœtœ á dœ. Ku mù nê pun, à sùràn tē, à nê swin á con tē, yi ndœ nayula nê, à nê pun aba. Á yá yi lià tē, á nê tē twá á tœtœ pubuŋa nê. Ku mù nê pun, dœ zœn mama, á tē wârî ku á dœ. Á tœtœŋi wa, á tē jœ wugwuv dœ á dî jara dœ duœn. Ku nœtv tē biri dœ, á mù dœ læzoni tē duœn tē, ba nê twá ba tœtœ pubuŋa nê, yi nœdv. Yá á dœ tuŋa yiœn tē, ba nê tuŋa tva yuu. ⁴ Ku twá dœ á liù don nê yáá swin, dœ v mù wulœ Polœ kwa. V don dœ tē wú, v mù wulœ Apolœsœ kwa. Ku nœtv tē biri dœ, á tutvœœ tē yi ndœ læzoni tē, ba nê twá ba tœtœ pubuŋa nê.

⁵ Cigá mama, Apolœsœ nê yi wáá? Sœ á mù Polœ nê yi wáá? Nœ yi Yü tûtônâ mùv. Yü twá dœ nœba, v ma van aba, v pa á kœ á waa v nê. Yü-Tiu pun diàn nê liù mama nê, sœ v ma tun tutvŋi tē, v nê mœ, sœ v tun. ⁶ Ku yi ndœ á mù Polœ nê cwœn tiú nê, Apolœsœ dœ ma gârî níá ku dœn nê, yá Yü dãn nœ pun ku bori. ⁷ Ku mù nê pun, nê mœ, sœ nê lwarî dœ, liù tē, v nê cwœn tiú tē, dœ liù tē, v nê gârî níá tē ku dœn nê, ba mù mœ yi tutv. Yü cœci nê jœ dun, v nê pun tiú tē bori tē yuri. ⁸ Liù tē, v nê cwœn tiú tē,

dœ liù tē, v nê gârî níá tē ku dœn nê, ba mœ yi won nœdv. Yá nê liù mama wá na v tœtœ tutvŋi tē ŋwírán. ⁹ Á mù Polœ dœ Apolœsœ mù yi nê tuŋa dœ duœn Yü tutvŋi tē wa. Á mù yi ndœ Yü kárá nê, nê à yœó ndœ Yü diœ nê, v nê lwœ.

(Efezœ tián 2.20-22; 1 Piyerœ 2.4-6)

¹⁰ Yü nê fwa pubwanv à yura, sœ à tun à pa wá. Ku yi ndœ á nê dîga diœ dœn, ndœ dœlwrœó nê, v nê jœ wubuŋa. Yá liù don dœ kúv twi, v lwá ka bóri tē. Liù mama dãn nê mœ, sœ n cî n tián nê dœ lwiu tœ yiri tē, v nê lwœ ka yuu wa. ¹¹ Ku mù yuri nê, liù don mama kúv wârî dœn don v tuŋə, dœ ku nê tà Zwezi-*Kœrisœ, v nê dí yáá v wulœ lá. ¹² Lià duœn wá ja stán, nê à yœó cœta, nê à yœó kapana wárá, tœ sœbiu nê dáá zœnzœn, ba ma lwœ ku bœrœ tē. Ba duœn dœ wá ja dœ, nê à yœó gakurv, nê à yœó sisiran, ba ma lwœ ku bœrœ tē. ¹³ Dun tē, Yü nê wá bœrî læzoni tœ bœrà, liù mama tutvŋi wá nan poni nê. Yá Yü dãn wá pa liù mama tutvŋi twá mœn tē wa, sœ tē biri won tē, ku nê yi. ¹⁴ Liù tē, v tutvŋi tē nê wá mœn dí, Yü wá ŋwín ku tiú tantœ. ¹⁵ Liù tē, v tutvŋi tē nê dí mœn, ku tiú wá kwîn v ŋwírán tē nê. Yü wá jon v tœtœ mù, ku dãn nê wá yá ndœ v twá mœn wa.

(1 Korentø tián 6.15-20)

¹⁶ Á yœó zœni dœ, á yi ndœ Yü *diœ nê, Yü-Siŋu tē ga wulœ á waa tē wa. ¹⁷ Dœ liù nê cœgv Yü diœ tantœ, Yü dœ wá cœgv ku tiú. Ku diœ tantœ yi diœ, ku nê yi Yü nyiœn, á mù ga nê yi ku diœ tantœ.

¹⁸ Liù mama dãn ká gurgv v tiàn. Dœ á wa liù nê buŋa dœ, v mù jœ tva yuu læzoni wubuŋa, ku tiú mœ, sœ v jî ndœ læyœru nê ba con, sœ v cigá ma ya wubunyœn. ¹⁹ Á swin ku nœtv, sœ á ma biri dœ, tva yuu læzoni wubuŋa yi læyœri Yü yáá con. Yá ku nê púpúnî Yü sagî tē wa, ku wú:

«D wá ja wubuŋa tián tē ba tœtœ yíá swian tœ wa».

²⁰ Ku tē swin ku súrî lá, ku wú:

«Yü yœó yœnu tián tē pubuŋa tē nê yi netv. V yœó dœ, ka yi tutv».

²¹ Won tē mama dãn yi á mù nyiœn. Ku mù nê pun, liù mama dãn ká ti læzwœnə, v ma fwa fwœ. ²² Tœ mama miámíán yi á mù nyiœn. Á mù Polœ, dœ Apolœsœ, dœ Sefasœ*, dœ luv tē, dœ mu tē, dœ tian, dœ síún máŋá ku tē wiœn tē, dœ máŋá tē, ku nê wá ba wiœn tē, tœ mama miámíán yi á mù nyiœn. ²³ Yá á tœtœ yi Zwezi-Kœrisœ nyiœn, Zwezi-Kœrisœ dœ ga yi Yü nyiœn.

* 3:22 3.22 Sefasœ ja yuri don, ba nê bonœ Piyerœ.

4

Zwezi-Kərisə tətòdnà tə yoo

(1 Koréntə tián 3.5-9; Romə tián 14.10-12)

¹ Lià tə dàñ mɛ, sə ba jələ nəba ndə Zwezi-**Kərisə tətòdnà* nə, ba nə ywǎǵá v tutuŋi tə yuu, sə nə tun də v cigá tə, ku yá nə sǝǵə. ² Də ba nə pɪn tutuŋi liù nə, sə v ywǎñ ku yuu won tə, ba nə pià, sə v fwa, ku mù nə yɪ, sə v tun ku tutuŋi tǝntə də piú nǝdv. ³ Də ku nə yɪ á mù Polə con nə, á nə swə, sə á buri à bura də, ku ba nə yɪ. Nə à yəə ləzoni tə, ba nə buri bura nə swə, ba buri à bura də, ku ba nə yɪ. Á tətə ga ba à tián bura buri. ⁴ Ku pià ku buri də, yoo tǝl ə pubuŋa wa. Ku nǝtv tə dàñ nə ba buri də, à wá jì cigá tiú Yɪ yáa con. **Yuu-Tiu* nə wáa à bura v buri. ⁵ Ku mù nə pɪn, á dàná ká buri liù mama bura v tutuŋi yuu wa, də ku máǵá tə wá yɪ. Á dàná də Yuu-Tiu pií v tui. U mù nə wá li wiən tə mama, tə nə sǝǵə, yikunu wa, v kə poni wa. Ku tə ləzoni tə nə buŋa ba waa con, v wá li ku v buri. Ku dun tǝntə nə, Yɪ wá bu liù mama nə, v tutuŋi tə yɪrɪ, v nə fwa.

⁶ Á nubɪa-ba, à swɪn ku nǝtv tə à mù də Apoləsə yuu wa, sə ku wani ku pa aba kwìə. Á pià, sə á twá də nəba, á ma sǝe ku tə, ku nə púpúni tə cɪcɪ nií. Sə á liù mama dàñ ká ti liù, v zigɪ v yura, v ma fwa fwíə, á ga muŋə liù don. ⁷ Won mama tǝl ə, ku nə buri də, n dwə n duən tə. Won tə mama n nə jə, ku yɪ Yɪ nə pɪn ku mù. Də ku nə yɪ, Yɪ nə pɪn mú tə wiən tǝntə mama, bǝeəe nə pɪn, n ma pɪn dun n tián nə, ndə ku tǝ Yɪ nə pɪn mú tə?

(2 Koréntə tián 6.4-10; Filipə tián 2.19-22)

⁸ Awo, á buŋa də, á manwarɪ á jə wiən tə mama, yá won mama wá aba mùri. Á manwarɪ á jì jɪjə tián Yɪ cwəŋə tə wa. Á manwarɪ á yɪ pǝegá, yá nə mù də ga tǝ pǝegá. Ku yá yɪ yozəŋu, də cigá mama, á nə ya pǝegá Yɪ yáa con, sə nə də twá á dwani nə, nə dǝ ku pəri tǝntə. ⁹ Á buŋa də, nə mù jǝǵə mumun lià luu mama wa, də **malike* yáa con, də ləzoni yáa con. Ku mù nə pɪn, á buŋa də, Yɪ ken nə mù lià tə, nə nə yɪ Zwezi-Kərisə **tuntuna* tə, lià tə mama kwa wa. Nə yɪ ndə lià tə nə, bura nə jɪn nəba, ba nə mɛ, sə ba cǝǵə nəba. ¹⁰ Nə mù yɪ ləyərən Zwezi-Kərisə yɪrɪ, yá á mù yɪ yənu tián Zwezi-Kərisə yoo wa. Nə mù yɪ labwana, yá á mù yɪ diàn tián. Lià pɪn dun á mù nə, yá ba ba dun pɪn nə mù nə. ¹¹ Də zən mama, nə mù yɪ niən də nanyuŋi nə jə nəba. Nə mù nə ba gǝnǝ də jə, lià də ga mà nəba, nə twá lá nə nə ywanja. ¹² Nə yáa tun jìàn tutunan, nə yura cə zəni. Ba

nə twɪn nəba, nə tə yáa ləri Yɪ, sə v fwa zəni ku tián yuu wa. Ba nə fɪftɪn nəba, nə yáa pɪni ku nə wɛɛ con. ¹³ Də ba nə dí tɪjaŋa, ba kə nə nií nə, ku yɪ nə yáa zuri ba bɪcanɪ, sə nə pií nə kə duən yuu. Lià tə, ba nə yɪ luu nə kəni cwəŋə nə mù yáa con, nə yɪ lià tə, ba wɛɛ nə nan nəba, nə yɪ ndə ywərən nə, ba nə yáa lwé puré yuu wa. Halt, ku ja bà ku yɪ zən.

¹⁴ Ku yɪ yoo nə, á dí yáa à swɪn á con, à tunjə lá. Á mù nə yɪ lià tə, á nə ya à bua tə, á nə swə. Ku tǝ à púpúni yìən tə tə, sə á ma kə cavira á nə. ¹⁵ Də á nə swə, á jə lià duən zənzən, ku tián nə buri aba Zwezi-Kərisə cwəŋə tə wa, á nyɪna mù tə yɪ nǝdv. Á mù nə yɪ á nyɪna Zwezi-Kərisə cwəŋə tə wa. Ku twá də, à mù nə nə dí yáa, à swɪn suywǎŋú tə á con, á ma kə á wɛɛ ku nə. ¹⁶ Á dàñ kwə aba, sə á fwa ndə à nə. ¹⁷ Ku mù yɪrɪ nə, à tunja à biswəne Timote, v nə twá **Yuu-Tiu* cwəŋə tə də piú nǝdv. Á tunja wá, sə v bà v pií v lií aba ku tə, à nə yɪ Zwezi-Kərisə cwəŋə tə wa. Ku tə, v nə wá kəri aba, də ku tə, à nə kəri Kərisə lià púl ə tǝ bwálá mama wa, yɪ nǝdv.

(2 Koréntə tián 10.1-11)

¹⁸ Á wa lià duən wulə ba fwa fwíə, ndə ku yɪ à kúv bá pií à bà á con. ¹⁹ Yá də ku nə yɪ Yuu-Tiu fura, à wá bà á con síun síun. Máǵá tə wa, à nə wá yɪ á con, ku kúv bá ya ba níə sǝrən tə nə, à wá lwarɪ. Á dàñ wá lwarɪ, də ba cigá nə jə diàn. ²⁰ Də Yɪ nə dǝ pəri liù yuu wa, Yɪ diàn tə də tunja də wá, ku tǝ nií sǝrən cɪcɪ. ²¹ Bǝeəe won nə, á dàñ pià? Á pià də, máǵá tə wa, à mù biàn á con, sə á ja kafɪv à bà á ma fɪrɪ aba naaa? Nə à yəə, á pià də, à nə biàn, sə á bà də sonu də bɪcabwanu?

5

Bacwan wulə Koréntə Kərisə lià púli tə wa

(1 Timote 1.19-20; Galasi tián 5.9; Eberə-ba 10.22)

¹ Á ni də, lià zənzən swɪn á yoo, də á tunja bacwan á pwərə wə. Ku bacwan tǝntə, á nə tunja tə, lià tə də tətə, ba nə yəri Zwezi-**Kərisə*, ba tə yìən tǝntə tunja ba pwərə wa. Ba swɪn də, á wa liù don ti v nyɪna kan, v ma fwa v kan. ² Ku yoo tǝntə yá mɛ, sə ku ya pucuni, ku pa aba. Yá də ku nǝtv tə mama, ku tə yɪ fwíə nə jə aba. Ku yá mɛ, sə á dɪŋi ku bɛɛ tǝntə, v nə tun ku yolwan tǝntə, á li á tətəŋi wa. ³ Á mù tətə tǝl ə də aba, yá à pubuŋa wa, à wulə də aba ku yoo tə wa. Ku mù nə pɪn, á mù dí yáa à buri ku bɛɛ tǝntə yolwan tə bura, ndə ku ya à wulə də aba. ⁴ **Yuu-Tiu* Zwezi yuu yɪrɪ, à swɪn á con, sə á lwarɪ, ku tə, á nə mɛ, sə á fwa. Ku mɛ, sə á jəŋi duən

yáá nə, sə kv bæe təntə bərə ma bəri. Á pubuŋa tə wá yá də aba. Yuu-Tiu Zwezi dián tə də wá yá nə tətəŋi wa. ⁵ Kv máŋá təntə, á nə kun duən nə nətə tə, sə á dán dŋi kv bæe təntə, á li á púli tə wa, sə v va v ya də *Sitana. Sitana wá cügü v yira tə, sə Yu ga jon v jərə tə, dŋn tə nə, Yuu-Tiu Zwezi nə wá pií v bà, v bəri ləzoni tə bərə.

⁶ Kv ba zian, sə á ti kv, á ma fwa fwia. Á yəə də, ba nə pià, ba fwa dipen, kv yi sabwari mancin nə, ba yáa ma pa dipen mun tə mama zàn tə ñòni.

⁷ Zwezi-Kərisə dán nə yi nə *Pakə canà tə *pabie, ba nə gua nə cuna yiri. Á dán me, sə á li cuna nədwara tə, tə nə yi ndə sabwari nə, á tətəŋi wa. Sə kv pa á ya ndə dipen mun nədun nə, sabwari nə wá kv wa ken. ⁸ Kv mù nə pin, nə me, sə nə dé canà təntə də dipen tə, kv wa nə ba sabwari nədwan jə. Nə dán dŋja kv tə, kv nə yi cuna də wulŋv yien tə, sə nə dán ga ya lià tə, nə bicani nə yi nəpwəne, ba nə yi cigá lià.

(Zwidə 22-23)

⁹ Á sagi tə, à nə púpúni á nə tə, à swin kv wa də, á mù də lià tə, ba nə pəni duən vee vee tə dán ká jəŋ duən nə. ¹⁰ Də à nə swin kv nətə, kv tá lià tə, ba nə tà Kərisə lià tə nə, à swin. Ba mù yi lià tə, ba nə pəni duən vee vee, ba duən yi lià tə, lià wiən nə jə yimən tə pa ba, ba duən yi lià tə, ba nə viri lià wiən də dián, ba duən yi lià tə, ba nə pin dun woŋwanan tə nə, ba ga dŋga Yu vān nə. Də liū nə ba pià, sə v ya də kv lià təntə, kv tiú yi v me, sə v nan luw wa miámán. ¹¹ Kv tə, à nə púpúni tə, kv tá nətə. Kv yi á púpúni kv á mù lià tə nə, á nə yi nubia Kərisə yiri. Də liū nə wú, v yi á nubiu, yá kv tiú tə ga pəni lià vee vee, nə à yəə lià wiən yimən nə jə wá, nə à yəə v nə pin dun woŋwanan nə, v ga dŋga Yu vān nə, nə à yəə v nə twin lià, nə à yəə v nə nywin swana v tətəli, nə à yəə v viri lià wiən də dián, á dánà ká jəŋ də kv tiú. Á mù də kv tiú dánà ká dé wodiu tətə də duən. ¹² Á mù Kərisə lià tə bərə yoo nə ywəŋá nə. Lià tə, ba nə tà Kərisə lià tə bərə yoo ba nə ywəŋá. Yá kv yi á də nə me, sə á bəri á púli tə bərə. ¹³ Yu nə wá bəri lià tə, ba nə tà Kərisə lià tə, bərə. Á dŋja liū tə, v nə tuŋa lwani tə, á tətəŋi wa, á li.

6

Kərisə lià bərə nə me, sə kv ya nətə
(Zwak 4.1; Matie 5.23-24; Romə tián 12.17-18; Efezə tián 5.3-8)

¹ Də á púli tə wa, liū nə yəə liū don yoo, v nə pià, sə ba bəri kv bərə, kv twá nətə v ma pií v ja kv, v vèli v swin lià tə nə

bəri bərə tə con, ba nə tà *Kərisə lià tə? Kv me, sə v swin kv lià tə ciŋi yáa con, ba nə yi Kərisə nə ti, sə ba mù nə bəri kv bərə. ² Á yəə də, kv ya lià tə, ba nə yi Kərisə nə ti, nə wá bəri lià tə mama, ba nə yi luw nə ti, ba bərə. Yá cigá mama də á nə me, sə á bəri lià tə, ba nə yi luw nə ti, ba bərə, bēēē nə pin á wá me, sə á bəri yobii tə tə bərə? ³ Á yəri də, nə mù nə wá bəri *malke tə də tətə bərə naaa? Kv nə yi nətə, də nə nə wá bəri malke bərə, kv me, sə nə bəri tta kv tə yuu yien tə bərə.

⁴ Á dán nə jə yoo kv nə me, sə kv swin, kv yi nətə á ma pií á ja kv, á vèli á pin lià tə nə, ba nə ba funə jə Kərisə lià púli tə wa, sə ba mù nə li kv yoo təntə yáa? ⁵ Kv yoo təntə yi á cavira yoo nə, à swin. Liū nədu mama tá nə tələ á mù Kərisə lià púli tə wa, kv tiú wəbŋa nə yi, sə v wani v bəri bərə á mù lià tə, á nə yi nubia Kərisə yiri, pwərə wa naaa? ⁶ Á wa liū don yáa pií v ja v nubiu yoo v ja va, v swin lià tə con, ba nə tà Kərisə lià. ⁷ Də yien nə wulə á tətəŋi wa, liū don nə wá bəri tə bərə, kv nətə tə buri də, á ga tə nə. Də liū nə tun kunkun yoo á yira, bēēē nə pin á ma wari kv á pini? Bēēē nə pin, á ma wari á pini á pin v ŋwin aba? ⁸ Á mù tətə dán nə pií á tuŋa kunkun yien də á ŋwin á nubia tə duən tətə. ⁹ Á yəə də, lià tə, ba nə tuŋa kunkun yien tə, ba bá twá ba ya Yu pari tə wa. Á dánà ká gıgari á tián, á lwara də, lià tə, ba nə pəni duən vee vee tə, də ba tə, ba nə pin dun woŋwanan nə, ba ga dŋga Yu vān nə, də ba tə, ba nə cwari, də bara tə, ba nə ba kan pià, ba ga pià bara duən, ba ma fwa ba kana, ¹⁰ də ba tə, ba nə yi ŋwina, də ba tə, lià wiən yimən nə jə ba, də ba tə, ba nə nywin swana ba tətəli, də ba tə, ba nə twin lià, də ba tə, ba nə viri lià wiən də dián, ba mù ləzwənlan tətə mama, bá twá ba ya Yu pari tə wa. ¹¹ Á wa lià duən də yá yi ndə lià təntə nə, máŋá don wa. Yá sún nə, Yu sin á cuna tə. U tant aba v tın, sə á ya v mù nyien. Yu twá *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə də v *Siŋu tə, v pa á ji lià tə, á yi cigá tián v yáa con.

Nətə tə á yira tə nə me, sə tə pa dun
Yu nə

(1 Tesalonikə tián 4.1-7; 1 Piyerə 1.14-19)

¹² Á wa lià duən swin də, ba jə cwəŋə, sə ba fwa won mama. Də kv nə swə, kv yi cigá, kv dán nə tà wiən tə mama, ba nə fwa nə jə nywari tə pa ba. Á swin də, á jə cwəŋə, sə á fwa won mama. Yá à mù Polə dán nə ba pià, sə won mama mi nə, kv ja à bian nə. ¹³ Á swin də, wodiu yi púé yiri nə kv wulə, yá púé də ga yi wodiu yiri ka wulə. Yá dŋn don nə, Yu wá pa púé də

wodiú me nyu lá. Á mù con nè, læzwəne yira tē mù yá tã Yü fwa ku, sē v ma pēn lià duən vee vee. Yü fwa ku, sē nè jē ku, nè twá *Yuu-Tiu nè. Yá Yuu-Tiu dē ga yí yira tē nyiən. ¹⁴ Yü pií v bwin nè Yuu-Tiu, v li tian wa. Yá v wá bwin nè dē, v li tian wa dē v diàn tē. ¹⁵ Á yèrì dē, *Kərisə lià púlí tē nè yí Kərisə yira tē, yá á liù dē mama ga yí Kərisə yira tē nandav naaa? Ku zìen, sē à ti Kərisə nandav tē don, à pa kacwaru nè naaa? ¹⁶ Abada! Ku tà nətü! Á yèrì dē, liù tē, v nè pēn dē kacwaru, v mù dē kacwaru tē me jigə won nədü naaa? Ku yí ndē ku nè púpúní Yü sagü tē wa, ku wú: «Ba mù lià bələ təntə, ba nè tun ku yoo tē, dān wá jì won nədü». ¹⁷ Yá liù tē, v nè ti v tiàn v marí Yuu-Tiu nè, ku tiú dē Yuu-Tiu wá ya sinju nədü tē wa.

¹⁸ Ku mù yiri nè, á dān dŋja ka cwàri dē duən tē. Cuna tē duən tē, læzoni nè tŋja, tē wá marí ba yira. Yá liù tē, v dān nè cwàri, cuna tē yí v tŋja v tətə yira. ¹⁹ Á yəð dē, á yira tē nè ya Yü-Sinju tē *diə. U pin ku, sē ku bà, ku ya ku wa. Á yira tē kúv tà á mù nè ti, ku ya Yü nyiən. ²⁰ Á na zəni dē, Yü yə aba dē kwəne tē nè dáá v jon. Á dān pian Yü na dun, won tē mama wa, á yira tē nè tŋja.

7

Ka swe yoo (Matíə 19.3-12)

¹ Sín nè, á dān pià, sē à le á bwiə tē, á nè bwe nè á sagü tē wa: Ku ba zion, sē bēe pēn dē kan naaa? ² Á dān nè kúv pií, á búñ lià tē nè pəni duan vee vee tē yoo, á na dē, ku zìen, sē bēe mama swe v kan, sē kan dē mama swe v barí nè. ³ Kanbarí tē me, sē v tun kanbarí tutŋj v kan tē yira ba sapaa wa. Kan tē dē me, sē v tun kan tutŋj v barí tē yira ba sapaa wa. ⁴ Kan tē kúv ba v tətə yira tē ti, ku dān ya v barí nè ti v tətə yira tē. Bēe tē dē kúv ba v tətə yira tē ti, ku dān ya v kan nè ti v yira tē. ⁵ Yá bēe dē v kan wá me, sē ba kán ba tiàn nè duən con. Dē á nè pià, sē á pwēe dē duən tətə, ku me, sē ku ya máñá mancün wa, ku twá dē nimarü nè, sē á ma jon Yü. Ku máñá mancün tē nè le, sē á pií á va dūen con. Ku nè tà nətü, á bá wàní á ja á tiàn sənbnen. Yá *Sitana wá twá ku nè, v dédén, sē v yugə aba, v pa á tun yokukwün.

⁶ Ku tē à nè swin nətən, ku tà ndē nii nè á pin aba, kan dē v barí ka pwēe duən nè yoo wa. Ku yí yoo tē, á nè na, dē á nè fwa ku, ku tà yolwan. ⁷ Yü pin tarpinan yirə yirə liù dē mama nè, sē n ma tun v tutŋj tē. Ba duən con, ba dē nyiən yí ku ciçi, ba duən dē con, ba dē nyiən yí ku ciçi. Á mù

Polə con nè, á mù yá swə, sē lià tē mama yá ndə à nè, ba dān á ká swe.

⁸ Á dān swin bara tē con, ba nè wá swe, dē kadənə tē con dē, ku zìen, sē ba ya lá nətü ndə à nè. ⁹ Dē ba nè wàri ba tiàn ba píni, sē ba swe. Ku zìen, dē á nè swe duən, ku doni, dē á nè yá á pa ku fira dé aba.

¹⁰ Á dān pià, sē à swin ba tē ba swe tē con. Ku tà á mù nè pin nii ku tē. Ku ya *Yuu-Tiu nè pin ku. Kan tē, v nè swe, v dān ká nan v barí con. ¹¹ Dē v nè nan v barí tē con dē, sē v kúv dān ká pií v swe barí con. Nē à yəð dē v nè pià barí, sē v pií v va v barí tē con, sē v pa ba kē duən yuu. Sē kanbarí tē dē dān ká dŋj v kan v dugü.

¹² Sín nè, á pià, sē à swin lià tē duən tē con. Ku ya á mù nè swin, ku tà Yuu-Tiu nè swin. Dē liù tē, v nè yí á nubiu Kərisə yiri, nè jē kan, v nè tà Kərisə liù, yá kan tē ga swə, sē ba ya duən nè, sē v dān ká dŋj wá v dugü. ¹³ Dē kan dē nè kúv ya Kərisə liù, yá v barí tē ga tà Kərisə liù, ku bēe təntə ga swə, sē ba ya duən nè, sē kan tē dān ká nan v yá wá. ¹⁴ Yü twá dē kan tē, v ma ti bēe tē, v nè tà Kərisə liù tē. Yü twá dē bēe tē dē, v ma ti kan tē, v nè tà Kərisə liù tē. Ku nè tà nətü, á bía tē, á nè lbrí, wá ya cuna bía. Yá ku cigá mama wa, ba ya Yü nè ti ba.

¹⁵ Dē ba liù tē, v nè tà Kərisə liù tē nè pià, sē v pwēe dē v tē, v nè yí Kərisə liù tē, sē v pwēe dē wá. Ku nətü tē wa, ku ba yoo mama jē, ku pa liù tē nè, ku nè yí á nubiu, nè à yəð á nubua Kərisə yiri, dē ba nè pwēe dē duən. Yü ya swə, sē á ya duən nè dē bican sió. ¹⁶ N mù kan tē, n nè ya Kərisə liù, n wàri n lwarí, dē Yü nè wá twá dē mú, v ma jon n barí tē v cuna wa. N mù kanbarí tē dē con, n wàri n lwarí, dē Yü nè wá twá dē mú, v ma jon n kan tē v cuna wa.

Nətü tē, n nè yí Yü ma kúri mú, n tē ya nətü

(Romə tián 6.18-22)

¹⁷ Á pià, sē à súrí yoo ku tē lá nè. Ku mù nè ya, sē liù mama ti cwənjə tē *Yuu-Tiu nè kúri, v pa wá. Ku mù cwənjə təntə, v yá nè ti dē máñá tē wa, Yü nè kúri wá, sē v twá v mù Yü nè. Kərisə lià púlí tē mama wa, ku mù nii təntə nè á pin ba. ¹⁸ Dē Yü nè kúri bēe, dē v yá nè *gwənjə, sē ku tiú ya lá nətü. Dē Yü nè kúri bēe, dē v yá tē wá gwənjə, sē ku bēe təntə kúv dān ká gwənjə. ¹⁹ Dē bēe nè gwənjə, nè à yəð v wá gwənjə, tē me ya tutü. Yoo tē, ku nè dé lá, ku mù nè ya ka zilí Yü *nii yiən. ²⁰ Sē liù mama dān ká lwāñ v yiri tē, v nè yí, máñá tē wa, Yü nè kúri wá. ²¹ Yü nè kúri mú, dē n nè ya yonju, dān ká pa ku yoo yí mú. Yá n dān

nə ni cwəŋə, sə n ma tuni n tīan, sə n ti ka, n ma tuni n tīan. ²² Yoŋu tē, Yuu-Tiu nə kúri wá, sə v twá v nə, ku yoŋu tē kúv tã yoŋu Yı yáa con Yuu-Tiu yiri. Mə ku yi nətu ku pa liu tē nə, v də nə ti v tīan, yá Yı ga kúri wá, sə v bã v twá v nə. Ku tiú jigə Zwezi-Kərisə yoŋu. ²³ Yı piı v yə aba də kwəŋə tē nə dáa. Á dãn ya v m̀ nyiən. Á kúv dãnã ká piı á ji ləzoni ywəŋə. ²⁴ Á nubia-ba, sə á liu mama ya Yı yáa con, ndə nətu tē nə, v nə yi mánjã tē wa, Yı nə kúri wá, v dãn ká lwãñ.

*Lìa tē, ba nə wã swe tē yoo
(1 Piyerə 4.7; Ebərə-ba 13.4)*

²⁵ Síun nə, á wá swin lià tē, ba nə wã swe tē yoo. Ku tã *Yuu-Tiu nə pun nə ku m̀ nui tēntə, ku ya á tətə pubuŋa, á swin á con. Yuu-Tiu nə dəri yinəgə zənzən tē pin á me, sə á pa cigá á sòràn tē nə, á nə yi puə nədv tiú tē yiri.

²⁶ Á nəŋə ku tē, á nə buŋa də, ku ziən. Wuwalu tē yiri, ku nə wulə síun mánjã ku tē wa, ku ziən, sə liu mama ya lá, ndə n nə ya nətu. ²⁷ Də n nə jə bwálú, n nə càri, sə n swe, dãn ká dugu wá. N nə kúv ba bwálú jə, sə n ya lá nətu, n ba bwálú càri. ²⁸ N dãn nə kúv twá ku nətu tē wa, n swe kan, n wã cuna fwa. Kacun tē də, v tē nə yəri bɛɛ, nə kúv twá ku nətu tē wa, v swe bɛɛ nə, v wã cuna fwa. Lià tē, ba nə swe duən nə, wã na càn zənzən. Yá á m̀ yá á pià, sə á ma cì á nə. Ku m̀ yiri nə á swin, sə á dãnã ká swe.

²⁹ Á nubia-ba, á sugv tē dãn nə ya mánjã tē, Yı nə pin nəba, kúv ba dáa. Ku m̀ yiri nə, ku nə zigı síun nə, sə ba tē, ba nə swe tē, dãn ká vwa ba tīan ba kana tē nə, ba doni Yı. ³⁰ Ba tē, ba nə kwi tē, sə ba ya, ndə ku tã ba kwi. Ba tē, ba nə jwe, sə ba ya, ndə ku tã ba jwe. Ba tē, ba nə yə wiən, sə ba də ya, ndə ba ba won jə. ³¹ Sə ba tē, ba nə tuŋa luw tutunan tē, sə ba ya, ndə ba ba luw tutunan tuŋa. Tia ka tē yuu wiən tē, nə nə na, tē wá le. ³² Á ba pià, sə twara jə aba. Liu tē, v nə wã swe, ku ya Yuu-Tiu tutuŋi tē twara nə yáa jə wá, də nətu tē, v nə wá ma poli Yuu-Tiu puə nə. ³³ Kanbari m̀ yá luw wiən twara nə jə wá. U pià, sə v poli v kan tē puə nə, v m̀ nə kúv pià, sə v poli Yı də puə nə. ³⁴ U pubuŋa tē dãn yáa ji bələ. Mə ku ya nətu kana tē də con. Kan tē, v nə ba barı ja, də kacun tē, v tē nə yəri bɛɛ, Yuu-Tiu tutuŋi tē ciı twara nə jə ba. Ba pià, sə ba ya Yı nyiən, sə Yı nə tuni ba yira tē də ba pubuŋa mama. Yá kan tē, v nə swe barı nə, v də ya luw wiən twara nə jə wá. U pià nətu tē, v nə wá twá, v ma poli v barı puə nə.

³⁵ Á nə swin tē yiən tēntə á con, ku ya, sə tē san aba. Ku tã á pià, sə á kə aba yoo

wa. Ku ya á pià, sə á tun won mama, ndə ku nə me, sə ku tun nətu Yı cwəŋə tē wa. Sə vanu dãn ká ya lá, sə á ma marı Yuu-Tiu yira.

³⁶ Á dãn pià, sə á swin bɛɛ nə jə v kacun v nə pià, sə v swe yoo. Diun don, bɛɛ də v bwálú wáa ba buŋa də, ku me, sə ba yá ba bwálú tē. Yá ku kwa nə, ku wáa ku pin bɛɛ tē ga buŋa də, ku ya yolwan, v tun v bwálú tē yira. U fira nə jə wá zənzən, ku pa v wari v pinı, v nə na də v pià, sə v swe v bwálú tē, sə ba swe duən nə. Də ba nə swe duən nə ku tã cuna. ³⁷ Yá bɛɛ tē wáa v kúri v ti də, v bá swe v bwálú tē də v waa mama. Də v nə jə v tian diən, də v nə ken v pubuŋa wa, də v m̀ də v bwálú tē bá pəñ duən nə, ku ziən, v nə wá v bwálú tē swe. ³⁸ Ku yoo tē dãn pià ku swin də, bɛɛ tē, v nə swe v bwálú tē fwa yozəŋu. Bɛɛ tē, v də nə ba v bwálú tē swe, də nə kúv fwa yozəŋu v doni.

³⁹ Kan nə swe barı nə, v barı tē nə wá ti, v ba cwəŋə jə, sə v nan v va v swe barı don nə. Yá v barı tē dãn nə tga, v jə cwəŋə, sə v piı v swe barı don nə, v nə swə. Ku me, sə barı tēntə də ya Kərisə liu. ⁴⁰ Á m̀ pubuŋa wa, á yá wá swin də, kan tē nə wá piı v swe, v yá wá ja pupwən, v doni v nə piı v swe. Mə á m̀ pubuŋa nə nətu, yá á də ga yəə də, Yı-*Sıŋu tē wulə də nə.

8

Jonı diə nəŋú diŋə yoo

(1 Korēntē tīan 10.19-33; Romə tīan 14.13-23)

¹ Síun nə, á dãn pià, sə á swin nəŋá tē, ba nə ma fwa *jonı, ba pin woŋwanu nə yuu wa. Ku yi cigá, á swin, á wú: «Nə mama yəə cigá tē». Yá ku yənu tēntə nə yáa kə nəba fwiə wa. Yá sonu m̀ yi ku yáa pa, nə vəli yáa wuuu. Yı tutuŋi tē wa. ² Də liu nə fwa fwiə v burı də, v m̀ yəə yiən, ku nətu tē nə burı də, v tē yəri yiən tē, ndə ku nə me nətu. ³ Ku m̀ nə pin, liu tē, v nə swə Yı, Yı də yəə ku tiú yoo.

⁴ Ku nə yi nəŋú tē, ba nə ma fwa jonı, ba pin woŋwanu nə yoo wa, nə mama yəə də, luw woŋwanu ya tutu. Nə ga yəə də, Yı ciı nə ba don jə. ⁵ Lià duən burı də, wiən wulə lanworu tē wa də tia yuu wa, ba m̀ nə jüni, ndə ba ya nə. Ku m̀ nə burı də, lià duən con yia dáa, yun tian də dáa. ⁶ Nə m̀ yəə də, ku tã cigá. Nə yəə də, Yı ya nədv ciı. U m̀ nə ya nə nyina. Yá v m̀ yiri nə nə wulə. U m̀ nə pin wiən tē mama wulə. Nə yəə də, *Yuu-Tiu də yi nədv ciı. Ku m̀ nə yi Zwezi-*Kərisə. Wiən tē mama nə twá də wá tē ma wulə. U m̀ nə pin nə də wulə.

⁷ Lià tē mama pubuŋa tã nədv. Lià duən wulə á pwərə wa, ba nə mi woŋwanan tē

zənzən. Kù m̀ n̄ p̄n, kù tián t̄ənt̄ə n̄ d̄i w̄onwan̄ n̄n̄p̄, ba waa con ba yáá pií ba b̄n̄ja d̄ə, w̄onwan̄ t̄ə n̄ə ya ba ȳu. Yá ba kùb̄ ba dián j̄ə Ȳu cw̄ənj̄ə t̄ə wa, kù jiḡə cuna ba waa con. ⁸ N̄ə m̀ ȳəð d̄ə, kù t̄ə wodiu n̄ə wá pa n̄ə yí Ȳu ȳra. D̄ə n̄ə n̄ə dí kù, kù bá súr̄i n̄əba Ȳu yáá con. N̄ə n̄ə kùb̄ wá kù dí, kù bá mun n̄əba Ȳu yáá con.

⁹ Á d̄án n̄ə z̄ur̄ə á ȳra, d̄ə á n̄ə sw̄ə á j̄ə cw̄ənj̄ə, s̄ə á d̄ə won t̄ə mama, á n̄ə pià. Kù n̄ə t̄ə n̄ətv, K̄eris̄ə lià t̄ə, ba n̄ə ba dián j̄ə Ȳu cw̄ənj̄ə t̄ə wa, wá twá á n̄ə, ba ma d̄əgv̄ Ȳu cw̄ənj̄ə t̄ə ba j̄én. ¹⁰ Á wá man kù n̄ətv t̄ə n̄ə, á b̄r̄i aba. D̄ə liù t̄ə, v̄ t̄ə n̄ə ȳèr̄i Ȳu cw̄ənj̄ə t̄ə wa yìèn t̄ənt̄ə, v̄ n̄ə n̄ n̄ m̀ liù t̄ə, n̄ə ȳəð Ȳu cigá t̄ə d̄ə, n̄ j̄én w̄onwan̄ diè wa, n̄ d̄ə t̄ə n̄n̄p̄, v̄ d̄ə wá b̄n̄ d̄ə, v̄ d̄ə wáá kù v̄ d̄ə. ¹¹ Yá kù d̄án wá twá, d̄ə n̄ m̀ liù t̄ə, n̄ə ȳəð Ȳu cigá t̄ə, liù t̄ə don t̄ə, v̄ n̄ə ȳi n̄ nubiù K̄eris̄ə ȳr̄i, v̄ n̄ə ȳèr̄i t̄ə ma j̄én, Z̄wezi-K̄eris̄ə ga t̄i v̄ d̄ə ȳr̄i. ¹² D̄ə n̄ə n̄ə f̄wa n̄ətv, kù ȳi cuna n̄ə, n̄ f̄wa n̄ nubià t̄ə ȳra, ba n̄ə ba dián j̄ə Ȳu cw̄ənj̄ə t̄ə wa. Kù ȳi n̄ ḡugur̄ə ba pub̄n̄ja t̄ə, kù cuna t̄ə ga ȳi t̄ə t̄əḡə n̄ m̀ d̄ə Z̄wezi-K̄eris̄ə pw̄ərə wa. ¹³ Kù m̀ ȳi n̄ə, d̄ə á n̄ə wá d̄ə w̄onwan̄ n̄n̄p̄, á nubiù don ga twá kù n̄ə, v̄ j̄én Ȳu cw̄ənj̄ə t̄ə wa, á kùb̄ bá d̄ə w̄onwan̄ n̄n̄p̄ miám̄ián, s̄ə kù p̄n nubiù don j̄én Ȳu cw̄ənj̄ə t̄ə wa.

9

Pol̄ə ba ñwírán pià Ȳu t̄ətv̄n̄i t̄ə wa (Lik̄ 10.7; Galasi tián 6.6; 1 Timote 5.17-18; 2 Korentë tián 11.7-12; Tut̄vnan 20.34-35)

¹ Á t̄ət̄ə ȳəð d̄ə, á m̀ Pol̄ə ȳi liù t̄ə, á n̄ə t̄i á tián. Á ȳəð d̄ə, á ȳi Z̄wezi-K̄eris̄ə *t̄ətv̄n̄v̄. Á cigá n̄i n̄ə *Ȳu-Tiu Z̄wezi á ȳi wa. Cigá mama, á t̄ətv̄n̄i t̄ə, á n̄ə t̄un á pa Ȳu-Tiu n̄ə t̄ə, n̄ə p̄n á ma ȳi Ȳu-Tiu K̄eris̄ə lià. ² D̄ə lià duən n̄ə sw̄ə ba sw̄in d̄ə, á t̄ə Z̄wezi-K̄eris̄ə t̄ətv̄n̄v̄, á m̀ ȳəð d̄ə, á ȳi Z̄wezi-K̄eris̄ə t̄ətv̄n̄v̄. Á m̀ ȳi m̄m̄in̄v̄, kù n̄ə b̄r̄i d̄ə, á ȳi Ȳu-Tiu t̄ətv̄n̄v̄.

³ M̄ə kù m̀ yoo t̄ənt̄ə á yáá ma le lià t̄ə, ba n̄ə caḡə n̄ə t̄ə. ⁴ Cigá mama á j̄ə cw̄ənj̄ə, s̄ə á jon á nii wodiu d̄ə won t̄ə, á n̄ə wá nȳv á con, á t̄ətv̄n̄i t̄ə ȳr̄i. ⁵ Cigá mama á j̄ə cw̄ənj̄ə, s̄ə á d̄ə swe kan lià t̄ə wa, ba n̄ə ȳi á nubià K̄eris̄ə ȳr̄i. Yá á d̄ə d̄ə á kan t̄ə yá wáá n̄ə twá t̄ian t̄ə wa n̄ə w̄eli, nd̄ə Ȳu-Tiu nubià t̄ə, d̄ə v̄ t̄ətv̄n̄v̄ t̄ə duən n̄ə, nd̄ə Sefas̄ə* n̄ə. ⁶ Cigá mama, kù ȳi á m̀ d̄ə Bar̄enabas̄ə c̄ic̄i n̄ə ba cw̄ənj̄ə j̄ə, s̄ə n̄ə ma n̄i n̄ə nii wodiu, d̄ə kù n̄ə t̄ə n̄ə tv̄n̄ d̄ə n̄ə j̄iàn naaa? ⁷ Á t̄ə n̄i paman̄, d̄ə ba n̄ə ba v̄ nii n̄ə li, v̄ ga v̄l̄ə kùb̄ naaa? Á t̄ə n̄i

valv, d̄ə v̄ var̄i kárá, ka wiən bi, yá v̄ ga ba tori j̄ə ka wiən t̄ə t̄ə wa naaa? Á t̄ə n̄i liù, d̄ə v̄ c̄i v̄aná n̄ə, yá v̄ ga ba t̄ə ȳla kan̄a v̄ nyw̄in naaa? ⁸⁻⁹ Kù t̄ə l̄əzoni pub̄n̄ja n̄ə, á ma sw̄in yìèn t̄ənt̄ə. Ȳu *n̄ii t̄ə, v̄ n̄ə p̄n *Moyiz̄ə n̄ə saga t̄ə d̄ə t̄ə sw̄in t̄ə yìèn t̄ənt̄ə. Kù p̄p̄n̄i saga t̄ənt̄ə wa d̄ə, m̄án̄á t̄ə wa, n̄ə j̄ə nav, n̄ ma t̄v̄n̄a n̄ f̄o, kù wá m̄ə, s̄ə n̄ v̄wa kù nii n̄ə, kù d̄án ká d̄v̄i wob̄ia t̄ə. Kù sv̄gv̄ t̄ənt̄ə pià kù b̄r̄i d̄ə, n̄ian yoo ȳi Ȳu naaa? ¹⁰ Kù sv̄gv̄ t̄ənt̄ə t̄ə n̄ə m̀ Z̄wezi-K̄eris̄ə t̄ətv̄n̄v̄ t̄ə ȳr̄i n̄ə, Ȳu sw̄in kù naaa? Awo, kù ya n̄ə m̀ ȳr̄i n̄ə, Ȳu sw̄in kù. Liù n̄ə var̄i kárá, v̄ yáá j̄ə yala d̄ə, v̄ wá na v̄ tori ka wodiu t̄ə wa. Liù n̄ə c̄èr̄i m̄ina, v̄ d̄ə yáá j̄ə yala d̄ə, v̄ wá d̄ə t̄ə wodiu. ¹¹ N̄ə m̀ n̄ə ken Ȳu sv̄gv̄ t̄ə á pub̄n̄ja wa, nd̄ə ba n̄ə duè wod̄wii kárá wa. Á b̄n̄ja d̄ə, kù wá wá m̄ə, s̄ə á m̀ n̄ə li n̄ə nii n̄ə naaa? ¹² D̄ə lià duən n̄ə jon̄ə ba nii wodiu á j̄iàn wa, n̄ə m̀ yá n̄ə m̄ə, s̄ə n̄ə na n̄ə nii wodiu á con, n̄ə doni kù tián t̄ə. N̄ə m̀ ga wá aba l̄òr̄i, s̄ə á ñw̄in n̄əba won mama wa. Yá n̄ə yá m̄ə, s̄ə n̄ə pa á ñw̄in n̄əba. N̄ə s̄èe n̄ə d̄ə c̄àn t̄ə mama, s̄ə n̄ə d̄án ká f̄wa won, kù n̄ə wá c̄i á n̄ə, s̄ə á n̄i Z̄wezi-K̄eris̄ə sv̄yw̄án̄v̄ t̄ə. ¹³ Á ȳəð d̄ə, lià t̄ə, ba n̄ə t̄v̄n̄a Z̄wif̄ə-ba Ȳu *diè t̄ə wa, ba nii wodiu nan̄ja t̄ətv̄n̄i t̄ə wa, ba n̄ə t̄v̄n̄a. Á ma kùb̄ ȳəð d̄ə, Ȳu *jon̄wana t̄ə, ba n̄ə ḡw̄i v̄aná t̄ə, d̄ə yáá li ba tori *jon̄i t̄ə n̄n̄p̄ t̄ə wa. ¹⁴ N̄ə d̄ə con n̄ə, m̄ə kù ȳi n̄ətv. Ȳu-Tiu d̄ə p̄n nii, s̄ə lià t̄ə, ba n̄ə sw̄in v̄ sv̄yw̄án̄v̄ t̄ə, na ba nii wodiu kù t̄ətv̄n̄i t̄ənt̄ə wa.

¹⁵ D̄ə kù n̄ətv t̄ə mama, á m̀ wá aba l̄òr̄i, s̄ə á li á nii n̄ə. Á n̄ə p̄p̄n̄i kù n̄ətv t̄ə, kù t̄ə á wú á d̄án p̄ian won b̄à, kù pa n̄ə. Á ba pià, s̄ə liù mun á dun t̄ə, á n̄ə j̄ə t̄ə. Á n̄ə t̄iga, kù kukwa, d̄ə á n̄ə b̄we won bw̄iè á con. ¹⁶ Won t̄ə, kù n̄ə pa á sw̄in sv̄yw̄án̄v̄ t̄ə, kù t̄ə won t̄ə á n̄ə wáá á ma f̄wa f̄wiè. Kù ya Ȳu t̄ət̄ə n̄ə kál̄i n̄ə, s̄ə á sw̄in sv̄yw̄án̄v̄ t̄ə. D̄ə á n̄ə wá kù sw̄in, kù ya c̄àn n̄ə wá yí n̄ə. ¹⁷ Ȳu sv̄yw̄án̄v̄ t̄ə ya á yuu z̄ih̄ Ȳu p̄n n̄ə. Kù t̄ə á t̄ət̄ə n̄ə kúr̄i kù á tián n̄ə. Kù yá n̄ə ȳi á t̄ət̄ə n̄ə kúr̄i á t̄i, s̄ə á sw̄in Ȳu sv̄yw̄án̄v̄ t̄ə, á yá wá jon ñwírán kù ȳra. ¹⁸ B̄èèe d̄án n̄ə ȳi á ñwírán kù t̄ətv̄n̄i t̄ənt̄ə wa? Á ñwírán n̄ə ya, s̄ə á sw̄in sv̄yw̄án̄v̄ t̄ə, á pa lià n̄ə tut̄v̄. Á d̄án ká b̄we ba á ñwírán bw̄iè.

¹⁹ Á m̀ Pol̄ə t̄i á tián liù mama yáá con. Yá á t̄ət̄ə n̄ə t̄i á tián, á ma f̄wa lià t̄ə mama yon̄u. Á f̄wa n̄ətv, s̄ə á twá kù n̄ə, á van lià z̄ənz̄ən á pa Z̄wezi n̄ə. ²⁰ M̄án̄á t̄ə wa, á d̄ə *Z̄wif̄ə-ba n̄ə wul̄ə duən n̄ə, á yáá lw̄án̄ á j̄i nd̄ə ba n̄ə, s̄ə á ma w̄ən̄i ba á van á Z̄wezi n̄ə. Á yáá f̄wa kù n̄ətv, yá Ȳu *n̄ii t̄ə,

* 9:5 9.5 Sefas̄ə ja ȳr̄i don, ba n̄ə bon̄ə Piȳərə.

v nē pūn *Moyizē nē tē ga kúv ba diàn jē à yuu wa. Dē à nē fwa ku, ku yī à pià, sē à van Zwifē-ba Yū nī tē, v nē pūn Moyizē nē tē wa, à pa Zwezi nē. ²¹ À nē kúv wulē lià tē, ba nē yēri Yū nī tē, v nē pūn Moyizē nē pwəwē wa, à yáa fwa ndē à dē yēri ku, sē à ma wānī ba à van à pa Zwezi nē. À nē fwa ku nētv tē, ku ba pià ku swīn dē, à ba Yū nī tē, v nē pūn Moyizē nē zilí. À zilí Zwezi-Kērisē nī zēni. Ku yī à fwa ku, sē à ma van lià tē, ba nē ba Yū nī tē, v nē pūn Moyizē nē jē, à pa Zwezi nē. ²² À nē kúv wulē dē lià tē, ba nē tē ba diàn jē Yū cwəŋə tē wa, à yáa jī ndē à dē ba diàn jē, sē à ma wānī ba à van à pa Zwezi nē. Dē lià nē swē, ba yī nētv mama, à yáa jī ndē ba nē, sē à ma wānī à twá yiri mama nē, à ma van ba duən, sē Yū jon ba ba cūna wa. ²³ À fwa wiən tē mama Yū suwəŋjū tē yū, sē à ma wānī tori à na Yū con.

(2 Timote 2.3-6; 4.5-8)

²⁴ Á yəó dē, lià nē pià, sē ba dēri dēru, sē ba jon ŋwírán. Ba mama yáa dēri cigá, ku dān nē ya ba wa lià nētv tē, v nē wá dēri v le ba duən tē, nē wá na ŋwírán tē. Á dān kēni diàn, ndē lià tē nē, ba nē dēri tē, sē á dē wānī ŋwírán á. ²⁵ Lià tē mama, ba nē pià, sē ba dēri dēru ba jon won, ba yáa dí yáa ba cī ba tiàn nē dē wiən tē, ba nē swē, yá tē ga ba zīen dē dēru tē. Ba fwa nētv, sē ba ma na jala yupuu dēru tē wa. Yá yupuu tēntē ba dānī, ku ma kwīn. Nē mē dēru tē wa, Yū wá pa nēba yupuu tē, ku nē bá kwīn, abada. ²⁶ Ku mù nē pūn, à mù ma dēri Yū nyiən tē wa, sē à yī ku yígúré. Á tē yī ndē liù tē nē, v nē mē cwārī. Á ba à cwārī tē mē woru wa. ²⁷ Á kēni cān à tētē yira tē nē, sē ku pa à wānī à tiàn à ja, sē à mù liù tē, à nē swīn Yū sūgv tē, à burī lià nē, Yū dān ká vī nē v dūgv.

10

Won tē, Yizərayelē lià tē nē fwa, ku nē kārī nēba

(Eberə-ba 3.7-19)

¹ Á nubīa-ba, à mù Polē pià, sē á líi ku tē, ku nē tvn máná tē wa, nē nūbara*, ba nē wulē *Moyizē kwa, kasəv lanworu tē nē. Bakwan tē yā nē púv ba mama míámíán yuu nē, ba ma vėli. Ba mama nē vėli ba ben mūnaa nēstān tē. ² Ba mama tē yā yī ndē ba ləgv ba bakwan tē dē mūnaa tē wa, sē ku pa, Moyizē ya ba yuu tíú. ³ Ba mama dí wodiu tē, ku nē nan Yū con. ⁴ Ba mama nē nyva níá tē, Yū nē pūn tē nan più tē wa. Ku più tēntē yā yī Zwezi-*Kērisē, nē

vėli dē ba. ⁵ Yá dē ku nētv mama ba wa lià zənzən wá Yū piúv poli. Ku mù nē pūn, ba tī ba zwe kasəv lanworu tē wa.

⁶ Ku nētv tē pià ku burī nēba dē, ku ba zīen, sē nē pa nē piúv yokukwīnan fira zv nēba, ndē tē fira nē zva ba nētv. ⁷ Ba wa lià duən yā yī wonwanan nē ba pūn dun, ba ga dūgv Yū vān nē. Ku yā yī, ndē ku nē púpúnī Yū sagī tē wa, ku wú:

«Lià tē jēn duən yáa nē, ba dē wodiu, ba nyu ba sú. Ku kwa nē, ba zān, ba wulē ba sē».

⁸ Ba wa lià duən dē yā pēni duən vėv vėv. Ku mù nē pūn, ba wa lià mùrv sapva dē batwa (23 000) twá duən, ba tī dūn nēdv. Nē mù dān ká cwārī dē duən ndē ba nē.

⁹ Ba wa lià duən dē pià *Yuu-Tiu nī nē. Ku mù nē pūn, dūŋa tē ma dūŋa ba, tē gv. Nē mù dān ká pià Yū-Tiu nī nē, ndē ba nē. ¹⁰ Ba wa lià duən dē ŋŋwīn Yū. Ku mù nē pūn, Yū *malika tē, ka nē cūgá lià tē bā, ka gv ba. Á mù dān ká ŋŋwīn Yū, ndē ba nē. ¹¹ Tē mù yīən tēntē mama fwa ba, sē ba duən twá tē nē, ba ma lwarī. Ba púpúnī tē ba tūn Yū sagī tē wa, sē tē kārī nē mù lià tē, nē nē wulē luv talikwa máná tē wa.

¹² Ku mù yūri nē, liù tē, v nē buŋa dē, dē v ziga yū nē Yū cwəŋə tē, sē v cī v tiàn nē, v dān ká dūgv Yū cwəŋə tē. ¹³ Yoo tē mama ku nē dódén aba, sē ku yigu aba ku pa á tvn yokukwīv, ku dí yáa ku dódén lià duən dē. Yū yī piúv nēdv tíú, v bá sēe, sē yoo mama, ku nē dwē á diàn dódén aba, sē ku yigu aba ku pa á tvn yokukwīv. Yū wá pa aba diàn, sē á ma nan ku wa, ku dān ká doni aba, sē ku pa á wānī á piñi ku.

Á cia á tiàn nē dē wonwanan tē

(2 Korēntē tīan 6.14-18; 1 Korēntē tīan 8; Romē tīan 14.13-23; Apokalisē 2.14)

¹⁴ Á nubisoni-ba, ku mù nē pūn, á dān dūga ka pa dun wonwanan nē tē míámíán. ¹⁵ Á yī à swīn á mù lià tē con, á nē jē pubūŋa, sē á tētē lwarī ku tē, à nē swīn tē. ¹⁶ Zwezi-*Kērisē jana tē lwá nē yūri v tian tē wa. Yá diven wūrv zūŋa tē, nē nē yáa bwī Yū nē, dē nē nywīn tē yī, sē ku ma burī dē, nē burī dē Zwezi-Kērisē jē *nimarv v jana, tē nē lwá tē yūri. Dipen tē, nē nē yáa fū nē tārī duən, nē dé tē yī, sē ku ma burī dē, nē mù dē Zwezi-Kērisē jē nimarv v yira tē yūri, ku nē cūgv v tian tē wa. ¹⁷ Dipen tē yī nēdv, nē mù ga dáa, yá nē ga dé ku dipen nēdv tēntē. Ku nētv tē burī dē, nē yī ndē won nēdv nē.

¹⁸ Á buŋa *Yizərayelē lià dwíi tē yoo. Ba lià tē, ba nē yáa gvī vānā tē Yū *jonj kūrī

* 10:1 10.1 Polē yī *Zwifē-ba yoo nē v swīn. Zwifē-ba tē yā yī ywəŋə, ba wulē *Ezwpətvə nagwanaa wa. Yū ma li ba lá nē, v pa ba twá kasəv lanworu tē wa, ba va *Yizərayelē luv nīi tē wa.

tə yuu wa ba pɪn Yɪ nɛ tɛ, yáá dé nǎnú tɛ vǎn don. Yá kú nɛtu tɛ pià kú bɪrɪ dɛ, ba mù dɛ Yɪ marɪ duən nɛ. ¹⁹ Kú nɛtu tɛ ya à pià à bɪrɪ dɛ, wɔŋwanu tɛ dɛ kú vanu tɛ mɛ ba funɛ jɛ. ²⁰ Á dǎn swɪn á con dɛ, kú tɛ, ba nɛ yáá gu wɔŋwanu tɛ nɛ, kú ya ba gwi *zinɛ nɛ, kú tà Yɪ nɛ. Yá à ba pià, sɛ á mù dɛ zinɛ marɪ duən nɛ. ²¹ Á ba cwɛŋjɛ jɛ, sɛ á nyu zinɛ diven wùrú zɔŋa tɛ, sɛ á tɛ nyu *Yuu-Tiu dɛ diven wùrú zɔŋa tɛ. Á ma kúv wàri wodiu tɛ, ba nɛ pɪn zinɛ nɛ, á dé, sɛ á tɛ dé Yuu-Tiu dɛ wodiu tɛ. ²² Dɛ nɛ nɛ fwa kú nɛtu, kú yɪ nɛ pià, sɛ Yuu-Tiu wɔgwɔ zǎn naaa? Á buŋa dɛ, nɛ diàn dɛw wá naaa?

²³ Cwɛŋjɛ wulɛ, sɛ ba fwa won mama. Kú ya cígá, kú dǎn nɛ tà wiən tɛ mama, ba nɛ fwa nɛ jɛ nywarɪ tɛ pa aba. Cwɛŋjɛ wulɛ, sɛ ba fwa won mama, yá wiən tɛ mama dǎn nɛ ba nɛba saŋa, sɛ ba bɔri Yɪ nyɛn tɛ wa. ²⁴ Sɛ liù mama dǎn pià kú tɛ, kú nɛ saŋa v duən tɛ nɛ. U dǎn ká pià kú tɛ, kú nɛ saŋa v tɛtɛ nɛ. ²⁵ Á díó won tɛ mama, ba nɛ yoli yɛw wa, á dǎnà ká bún yoo mama, kú yoo wá mɛ, sɛ kú zú á pubuŋa wa. Á dǎnà ká bwe yoo mama. ²⁶ Kú púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kú wú:

«Tɪa dɛ kú yuu wiən tɛ mɛ yɪ Yuu-Tiu nɛ ti kú».

²⁷ Dɛ liù nɛ tà Kɔrisɛ liù, yá v bon aba, sɛ á dé dɛ duən, á nɛ vɛli, sɛ á dé kú tɛ mama, ba nɛ tún á yáá con. Á dǎnà ká bún yoo mama, kú yoo wá mɛ, sɛ kú zú á pubuŋa wa. Á dǎnà ká bwe yoo mama. ²⁸ Liù dǎn nɛ swɪn á con, v wú: «Won kú tɛ yɪ ba gwa wɔŋwanu nɛ», á dǎnà ká dé kú liù tɛ yɪrɪ, v nɛ dí yáá v swɪn kú n con dɛ, kú yoo tɛ nɛ wá zú v pubuŋa tɛ wa yɪrɪ. ²⁹ Kú tɛ, à nɛ swɪn yɛbɛ, kú tà á tɛtɛ pubuŋa tɛ, nɛ wá gugurɛ tɛ yoo, kú ya liù tɛ don tɛ pubuŋa tɛ nɛ wá gugurɛ tɛ yoo. Bɛɛɛ yɪrɪ nɛ liù don pubuŋa dǎn ma mɛ, sɛ kú bɔrɪ à bɔrà kú tɛ yɪrɪ, à nɛ ti à tiàn à ma fwa? ³⁰ Á ken Yɪ lɛɛɛ à wodiu tɛ yɪrɪ, à nɛ dé. Bɛɛɛ nɛ pɪn, lià duən tɛ cɛgɛ nɛ, kú wodiu tɛ yɪrɪ, à nɛ ken Yɪ lɛɛɛ?

³¹ Á sɔgu tɛ dǎn pià, kú bɪrɪ dɛ, kú nɛ yɪ á wodiu diŋɛ wa, nɛ à yɛɔ kú tɛ, á nɛ nywɪn, nɛ à yɛɔ kú tɛ mama, á nɛ fwa, á fwa kú, sɛ á pa Yɪ na dun kú wa. ³² Á dǎnà ká ya lià tɛ, lià duən nɛ wá zigɪ á yuu wa ba tun cuna, kú nɛ yɪ *Zwifɛ-ba, nɛ à yɛɔ *Gɛrɛkɛ-ba, nɛ à yɛɔ Kɔrisɛ lià púlí tɛ. ³³ Á dɛ yɪ á fwa won mama à pià, sɛ kú poli lià tɛ mama pwíi nɛ. Kú tɛ à nɛ pià, kú tà à cɪci saŋu nɛ à pià. Kú yɪ lià kapupu saŋu nɛ à pià, sɛ Yɪ jon ba ba cuna wa.

11

¹ Á dǎn kwɛ aba, sɛ á fwa ndɛ à nɛ, ndɛ à dɛ nɛ fwa ndɛ Zwezi-Kɔrisɛ nɛ.

Bɛɛ dɛ kan nɛ mɛ, sɛ ba jɛn nɛtu Yuu-Tiu yáá con

(1 Korintə tián 14.40; Efezɛ tián 5.22-24; 1 Timote 2.8-14)

² Á bwi á nɛ dɛ, á tɛ nɛ lií à lió yoo mama wa, á ga twá à kàrà tɛ nii nɛ, ndɛ à nɛ kàrà aba nɛtu. ³ Á dǎn pià, sɛ á lwarɪ yoo kú tɛ. Zwezi-*Kɔrisɛ nɛ wulɛ bɛɛ mama yuu wa. Bɛɛ dɛ nɛ wulɛ v kan yuu wa. Yá Yɪ dɛ nɛ wulɛ Zwezi-Kɔrisɛ yuu wa. ⁴ Bɛɛ tɛ mama, v nɛ jònà Yɪ, nɛ à yɛɔ v nɛ swɪn Yɪ *nii sùràn, v ga pú won v yuu nɛ, kú yɪ v mun v Yuu-Tiu. ⁵ Kan tɛ mama, v dɛ nɛ jònà Yɪ, nɛ à yɛɔ v nɛ swɪn Yɪ nii sùràn won, ga wá v yuu nɛ pwí, kú yɪ v mun bɛɛ tɛ, v nɛ wulɛ v yuu wa. Yá kú cavɪra tɛ yɪ, ndɛ ba nɛ pàrɪ* kan yuu nɛ. ⁶ Dɛ kan nɛ wá won v yuu nɛ pwí, sɛ v gran v yukɔran tɛ. Dɛ kú nɛ yɪ cavɪra kú pa kan nɛ, sɛ v pa ba gran v yukɔran, nɛ à yɛɔ, sɛ v pa ba pàrɪ v yuu, v mɛ, sɛ v pú won kú nɛ. ⁷ Bɛɛ yɪ Yɪ nyinyiga dɛ Yɪ dun, kú mù nɛ pɪn, v wá mɛ, sɛ v pú won v yuu nɛ. Kan dɛ con, v dɛ yɪ bɛɛ dun. ⁸ Yɪ li won bɛɛ yɪra, v ma fwa kan. Yɪ wá won li kan yɪra, v ma fwa bɛɛ. ⁹ Yɪ wá bɛɛ fwa kan yɪrɪ, yá kú ya v fwa kan bɛɛ yɪrɪ. ¹⁰ Kú mù nɛ pɪn, kan mɛ, sɛ v pú won v yuu nɛ, sɛ kú bɪrɪ dɛ, v jɛ nii Kɔrisɛ lià púlí tɛ wa, *malɩkɛ tɛ yɪrɪ.

¹¹ Yuu-Tiu yáá con, kan ba v tiàn ti, bɛɛ nɛ ti wá. Bɛɛ dɛ ba v tiàn ti, kan nɛ ti wá. ¹² Ndɛ nɛtu tɛ, Yɪ nɛ li won bɛɛ yɪra, v ma fwa kan, mɛ nɛtu nɛ bɛɛ yɪ kan nɛ yáá lɔrɪ wá. Yá tɛ mɛ yɪ tɛ naŋa dɛ Yɪ. ¹³ Á tɛtɛ buŋa kú, á jɛn kú zɛn, sɛ kan jon Yɪ, v ga ba won v yuu nɛ pwí naaa? ¹⁴ Nɛtu tɛ, Yɪ nɛ fwa won mama, tɛ nɛ bɪrɪ dɛ, bɛɛ yukɔran nɛ dara zɛnzɛn, kú jɛ cavɪra. ¹⁵ Yá kú lwán, kú ya dun kú pa kan nɛ, dɛ v yukɔran nɛ dara. Kan mù con nɛ, Yɪ pɪn wá yukɔran tɛ, sɛ tɛ pú v nɛ nɛ. ¹⁶ Dɛ liù nɛ ba kú swɛ, v nɛ tútúní, nɛ mù ba yofwamɪn tɛntɛ jɛ. Yɪ lià púló tɛ dɛ ba kú yofwamɪn tɛntɛ jɛ.

Nɛtu tɛ, nɛ nɛ mɛ, sɛ nɛ dé Yuu-Tiu nimarv wodiu tɛ

(Matíe 26.26-28; Marɛkɛ 14.22-25; Likɛ 22.19-20)

¹⁷ Á nɛ pɪn nii kú tɛ, won tɛ, à nɛ bá bu á nɛ kú yɪrɪ, kú mù nɛ yɪ á nɛ yáá jɛn duən nɛ Yɪ lià púlí tɛ wa, kú ba aba lwání, sɛ á jɪ zɛni. Kú yáá kwɛn kú cùgá aba. ¹⁸ Tɛntɛn yoo, à nɛn dɛ, ba swɪn dɛ, á nɛ jɛn duən yáá nɛ *Kɔrisɛ lià púlí tɛ wa, á

* 11:5 11.5 Korintə tián con, kú májá tɛntɛ wa, dɛ liù nɛ pàrɪ kan yuu, kú yɪ v pià, sɛ v kɛ cavɪra kú kan tɛntɛ nɛ.

yáá pwēe púló púló dē duēn. Á buŋa dē, ku vān don wáá cígá ku yanu. ¹⁹ Ku mē, sē pwia cígá ya á tētēŋi wa, sē ku pa ba lwarí lià tē, ba nē twá Zwezi cígá cígá á tētēŋi wa. ²⁰ Ku burí dē, á nē yáá jēn duēn yáá nē, cígá mama ku tà *Yuu-Tiu *nimaru wodiu tē á pià á dō. ²¹ Á liù mama yáá dí yáá v dē v tētē wodiu. Ku mù nē pin, niēn yáá jē liù don, yá liù don ga nyu, v sú v bubun. ²² Ku yi á ba dii jē, á nē wá dō á wodirēn tē lá, dē á nywīn á swana tē tē wa naaa? Ku yi Yu lià púlí tē nē á pià, sē á mun. Yá ku yi cavira nē, á kēni ba tē nē, ba nē ba won mama jē. Á buŋa dē, á wá bu á nē ku yoo tēntē yiri naaa? Abada, á bá bu á nē.

²³ Á mù jon Yuu-Tiu sōrān tē, á swīn á con.

Dūn tē, ba nē jun Yuu-Tiu Zwezi tē, ku titin nē, v ti dipen, ²⁴ v kē Yu lēēēe ku yiri. Ku kwa nē, v fua fua ku, v ga swīn, v wú: «Ku yi á yira tē nē, á mù yiri. Á dān fwa ku nētu tē, á ma lií à yoo». ²⁵ Ba nē kúú dí wodiu tē, v zwēe, v kúú ti diven wūrú zŋa wa, v ga swīn, v wú: «Diven ku tē wūrú zŋa ka tē wa nē yi á jana tē, tē nē yi Yu *nimardun tē. Á fwa ku nētu, sē á ma lií á yoo, máŋá tē wa, á nē wá nyu ku». ²⁶ Yá máŋá mama, á nē dí dipen ku tē, á nē nyua wūrú zŋa ku tē diven tē, ku yi Yuu-Tiu tian tē yoo nē, á burí wuuu. Á fwa ku nētu tē, ku jē wlēe máŋá tē wa, Yuu-Tiu nē wá pií v bà.

²⁷ Ku mù nē pin, liù tē, v nē dí ku dipen tēntē, v nē nyua Yuu-Tiu diven tē, yá v ga wá mē, sē v fwa ku, bōrà wulē ku tíú yuu wa, Yuu-Tiu yira tē dē v jana tē yiri. ²⁸ Liù mama dān mē, sē v dē yáá v zēn v tiān, sē v ma dō ku dipen tēntē, sē v ma nyu ku diven tēntē. ²⁹ Liù tē, v nē dí ku, v nē nyua ku, v ga wá Zwezi yira tē zili, v tētē nē wá pa Yu kē wá cān wa. ³⁰ Ku mù nē pin, labwana dē yayŋa ma dáá zēnzēn á tētēŋi wa, yá á wa lià duēn dē ga ti. ³¹ Dē nē nē bōrī nē tētē bōrā nē tiān nē, bōrā kúú bá ja nēba. ³² Dē Yuu-Tiu nē ken cān nē nē, máŋá tē wa, ku yi v pià, sē v ma li nēba yoo wa. U pià, sē dūn tē nē, v nē wá bōrī lià tē mama bōrā tē, v dān ká kē nē mù dē lià tē mama, ba nē yi luv nē ti, cān wa. ³³ Á nubia-ba, ku mù yiri, máŋá tē wa, á nē jēé duēn yáá, sē á dē Yuu-Tiu nimarv wodiu tē, sē á diān duēn. ³⁴ Dē niēn nē jē á wa liù, sē v dē wodiu v sān nē, sē ku dān ká pa á jēn duēn nē, á ma pa Yu bōrī á bōrā.

Á wa le á yìēn tē duēn tē, máŋá tē wa, á nē wá bà á con.

12

Yu tarpivn tē, v nē pin Kōrisē lià duēn nē

(Efezē tīan 4.6-12; 1 Piyerē 4.10-11; Filipē tīan 2.1-4)

¹ Á nubia-ba, ku nē yi Yu *Siŋu tarpivn tē yoo wa, á pià, sē á ni ku dēn zēni. ² Á yēé dē, máŋá tē wa, á yá nē yēri Zwezi *Kōrisē, wonwanan tē, tē nii nē ba swīn nē yugē aba, tē ga dō diān á yuu wa, sē á pú tē kwa á jōnī tē. ³ Ku mù yiri nē, á swīn á con dē, liù wārī v swīn dē, Zwezi ya *Yuu-Tiu, dē ku nē tà Yu-Siŋu tē nē burí ku wá. Ku mù nē pin, dē liù mama wārī v twá dē Yu-Siŋu tē, v ma swīn v pin Yu cūgā Zwezi.

⁴ Yu-Siŋu tarpivn yirē yirē dáá, yá Yu-Siŋu tē yi nēdv ku nē pin tē. ⁵ Tūtōnan yirē yirē dáá, yá Yuu-Tiu tē mù yi nēdv, ba nē tŋa tē ba pin wá. ⁶ Yiēn yirē yirē dáá tē nē tŋa, yá ku yi Yu nēdv tē nē pin diān yirē yirē lià tē nē, ba ma tŋa tē. ⁷ Yu-Siŋu tē yáá burí ku tiān liù mama nē, sē v wānī v san ba duēn tē nē. ⁸ Ku mù nē pin, Yu-Siŋu nēdv tē yáá pa v wōbuŋa sōrān liù don nē, ku ga pa v don dē nē yēnu sōrān. ⁹ Ku mù Yu-Siŋu nēdv tē yáá pa liù don nē, sē v wānī v kē waa Zwezi nē dē cígá cígá. Ku ga pa v don dē nē tarpivan, tē nē zwēe yayuran. ¹⁰ Ku mù Yu-Siŋu nēdv tē yáá pa liù don nē tarpivn, sē v ma fwa tūtōnā, tē nē burí Yu diān tē. Ku pa v don nē tarpivn, sē v ma jon Yu *niī sōrān v swīn. Ku pa v don nē tarpivn, sē v ma lwarí sugv tē, ku nē yi Yu-Siŋu tē sugv, dē ku tē nē yi *zinē sōrān. Ku mù Yu-Siŋu nēdv tē yáá pa liù don nē tarpivn, sē v swīn suyirē duēn, ku pa v don nē tarpivn, sē v ma gwīn tē suyirē tē dēn. ¹¹ Yu-Siŋu nēdv tē tētē nē tŋa tē yìēn tēntē mama. Ku mù nē tārī ku pin liù mama nē, nē nētu tē nē, ku nē pià.

Yira nēdv dē ku nandaran, tē nē dáá

¹² Nē yēé dē, yira yi nēdv, yá ku ga nandaran, tē nē dáá zēnzēn. Yá nandaran tēntē nē dáá nētu mama, tē mù nē ken duēn nē, tē ma fwa yira nēdv tē. Mē ku ya nētu Zwezi *Kōrisē dē con. ¹³ Yá ku dān nē yi *Zwifē-ba, nē á yēé ba tē, ba nē yi dē *Gōrēkē-ba, dē ba tē, ba nē yi ywēŋē, nē á yēé ba tē, ba nē ti ba tiān, ba lōgē nē mama Yu *Siŋu tē wa, sē nē wānī nē ya won nēdv. Nē mama súé dē Yu-Siŋu nēdv tē. ¹⁴ Yira tà nandav nēdv nē ku jē, ku yi nandaran, tē nē dáá, nē ku jē. ¹⁵ Dē naa yá nē swīn dē, ku tà jun, ku mù yiri nē, ku tà yira tē nē ti ku, ku nētu wārī ku pin naa kúú tà yira tē nandav. ¹⁶ Dē zūn yá nē swīn dē, ku tà yii, ku mù yiri nē, ku tà yira tē nē ti ku, ku nētu tē wārī ku

pın ku kúò bá ya yıra yıra nandav. ¹⁷ Də yıra tē mama yā nē yi yii cıctı, ku yā wá fwa nētē, ku ma nı sùràn? Nē à yèé ku yā nē kúò yi zıın cıctı, ku yā wá fwa nētē, ku ma nı lwán? ¹⁸ Ku mù nē pın, Yı ma kē nandaran tē mama yıra wa, ndē v nē pià nētü. ¹⁹ Yıra ya wàri lá ku yanı, də ku yā nē yi nandav nēdu cıctı. ²⁰ Ku mù yırı nē yıra yi nēdu, yá ku nandaran ga dáá. ²¹ Yii dān wàri jun con ku swın dē, jun ba tütüjı jē ku pa ku. Yuu dē ma kúò wàri nēē con ku swın dē, nēē ba tütüjı jē tē pa ku. ²² Nandaran tē tētē, tē nē yi ndē tē ba diàn jē, tē dē jē tütüjı yıra tē wa. ²³ Nandaran duən wulē yıra tē wa, ba nē buja dē, tē ba dun jē. Yá ba yáá ywānā tē yoo zēni. Ku mù nē pın, nē nandaran tē, tē nē jē cavıra tē, nē yáá ywānā tē yoo zēni, nē doni. ²⁴ Yá nē nandaran tē, tē nē ba cavıra jē, tē mù ba pià, sē nē ywān tē yoo nētü. Yı ken nandaran tē yirē yirē, sē ku pa nandaran tē, tē nē ba dun ja wānı tē na dun, tē doni tē duən tē. ²⁵ Ku yi nētü, sē yıra tē dān ká pwēē duən nē, sē nandaran tē mama san duən nē. ²⁶ Yá dē nandav nē wulē cān wa, sē tē duən tē twá tē ya cān tēntē wa. Nandav don nē wulē dun wa, sē tē duən tē dē twá tē jwē dē ku. ²⁷ Á mama míámían yi Zwezi-Kerisē yıra tē. Yá á liü mama dān ya yıra tēntē nandav. ²⁸ Yı tēntēn v kē Zwezi-Kerisē *tütüna tē Kerisē lià púli tē wa. Bēlē nii nē, v ken Yı nii *sùsùnà lá. Batwa nii nē, v ken karnyına lá. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nē jē Yı tarpıun, ba ma tıja yomulan, tē nē bırı Yı diàn tē. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nē zwēē yayıran tē. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nē saña lià nē. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nē kēni lià cwēnjē wa. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nē swın suyirē duən. ²⁹ Ba mama nē tē Zwezi-Kerisē tütüna. Ba mama nē tē Yı nii sùsùnà. Ba mama nē tē karnyına-ba. Ba mama nē ba yomulan tē fwa, tē nē bırı Yı diàn tē. ³⁰ Ba mama nē ba tarpıun tē, ku nē zwēē yayıran tē jē. Ba mama nē ba suyirē yirē tē swın. Ba mama nē ba suyirē yirē tē dēn gwın. ³¹ Á kēni á kajaña á pià tarpıunan, tē nē jē funē tē doni. Yá á dān wá bırı aba cwēnjē tē, ku nē zıen ku doni.

13

Sonu yoo

(Matıē 22.36-40; Romē tían 13.8-10; 1 Zwan 3.16-19; 4.7-21)

¹ Dē à nē swın lēzoni sùràn dē *malıke sùràn tētē, yá á ga ba sonu jē, ku ya tütü. Ku yi ndē lulojı zēzugu nē, nē à yèé ndē ba nē mà kwān ka zēzēgē nētü. ² Á wáá tarpıun á nı, sē á ma swın Yı nii sùràn. Á wáá wubıja á janı á ma lwarı yiēn tē

mama, tē nē sàgē. Á ma kúò wáá yēnu yırı mama á janı. Á ma kúò wáá á yanı liü tē, á nē kēni á waa Yı nē wuuu dē cigá cigá, ku pa á wáá á pın pēēn fāri tē bwálá nē tētē. Yá á nē ba sonu jē, á tē ya tütü. ³ Á nē kúò swē á tārı á jıjē tē mama, á pa zıra nē, á nē pın ba surı á yıra tē tētē man wa, yá á nē ba sonu jē, ku tē ba funē jē ku pa nē.

⁴ Liü nē jē sonu, ku tíú jē pınú, v ga sú dē ywánı. Liü nē jē sonu, ku tíú ba liü don nē zıga v wiēn yırı. Liü nē jē sonu, ku tíú ba ka bu tıan nē jē. Liü nē jē sonu, ku tíú ba fwıē jē. ⁵ Liü nē jē sonu, ku tíú ba cavıra kēni liü don nē. Liü nē jē sonu, ku tíú ba v tētē zēni pià. Liü nē jē sonu, ku tíú ba luja jē. Liü nē jē sonu, ku tíú ba yolwan tınjē v bıcan wa. ⁶ Liü nē jē sonu, ku tíú yáá jwē cigá yoo yırı, ku tíú ba pupwēn fwa kunkun yiēn yırı. ⁷ Liü nē jē sonu, ku tíú yáá kwēn yoo mama v li v mù dē lià tē duən tē pwēē wa. Liü nē jē sonu, ku tíú kēni v waa Yı nē yoo mama wa. Liü nē jē sonu, ku tíú jē yala yoo mama wa. Liü nē jē sonu, ku tíú jē pınú yoo mama wa.

⁸ Ka jon Yı nii sùràn, ka swın wá zwēē. Suyirē tē duən wá zwēē. Yēnu dē ga wá jén. Liü nē jē sonu, ku tíú sonu tē bá zwēē, abada. ⁹ Ku nētü tē bırı dē, ku tē yiēn tē me, nē nē yèé. Yá Yı nii sùràn tē, nē nē jonjē nē swın, ku tē tē me, nē nē wáá nē swın. ¹⁰ Mánā tē wa, Yı nē wá bırı nēba won mama nē yi nētü, wiēn tēntē, nē nē yèé síún nē, wá jén lá.

¹¹ Mánā tē wa, á yā nē ya bisımaa, á yā swın ndē bisımaa nē, á yā buja ndē bisımaa nē, á yā nēn yiēn tē dēn ndē bisımaa nē. Mánā tē wa, á dān nē jigē bee, á dıgı bisımaa yiēn tēntē. ¹² Síún nē, ku yi ndē won nē, nē nē ywān zēnjē wa, ku ga tē yi gana gana. Dıın don wá bā, nē nē wá na ku won tē nē yía tētē wa. Síún nē, á tē yēri tē mama. Dıın don nē, á wá yēni tē mama, ndē Yı nē yèé nē nētü. ¹³ Síún nē, yiēn batwa nē ga tē nē wulē wuuu. Tē mù nē yi, sē lià kēni ba waa Zwezi nē wuuu, sē ba ja yala dē Yı, sē ba sóni duən. Yá tē batwa tē wa, sonu tē nē dwē tē me.

14

Yiēn tē, tē nē wulē Yı-Sıju tarpıun tē wa

(1 Korēntē tían 12.4-7, 27-31; Romē tían 14.19)

¹ Á dān me, sē á dē yáá, á sóni duən. Ku kwa nē, á pià Yı-*Sıju tarpıunan tē. Tē mù tarpıunan tēntē wa, á pià tarpıun tē, ku nē yi ka swın Yı nii sùràn tē, á doni tē duən tē. ² Liü tē, v nē swın suyirē duən, ku tē lēzoni con nē, v swın, ku ya Yı con nē, v swın. Ku twá dē Yı-Sıju tē, v ma swın

cígá, tə nə səgə. Kú mù nə pún, liù mama ba tə sòrán tə dèñ nèn. ³ Yá kú nə lwàn kú yí liù nə swìn Yú níi sòrán, kú mù yí ləzoni tə con nə v swìn. U sòrán tə daña ba jìan Yú cwəŋə tə wa, v kwè ba, v zùri ba bɪcɪni Yú nyiŋə tə wa. ⁴ Liù tə, v nə swìn sɔyirə tə duən tə, kú ya v tətə jìan nə v daña. Liù tə, v nə swìn Yú níi sòrán, kú ya Kərisə lià púlí tə jìan nə, v daña. ⁵ Á swə, sə á mama swìn sɔyirə tə duən tə. Á dǎn nə kúv swə á doni, sə á mama swìn Yú níi sòrán tə. Liù tə, v nə swìn Yú níi sòrán tə, nə dwə liù tə, v nə swìn sɔyirə tə duən tə, də liù tə, v nə swìn sɔyirə tə duən tə, nə ba tə dǎn gwín, v buri Kərisə lià púlí tə, sə v ma dǎn ba jìan.

⁶ Á nubɪa-ba, à nywarí nə wá ya bèèè tətə, də à nə twí á con, à wulə à swìn sɔyirə duən, á nə ba tə dǎn nèn? Á wá ja nywarí à pa aba, də à nə swìn yoo, Yú nə buri nə, à buri aba, nə à yəé yoo, Yú nə pún nə kú yənu, nə à yəé Yú níi sɔgɔ, nə à yəé kàrà. ⁷ Nə wá tì gwaran wiən, sə nə ma man. Kú mù nə yí nabwanu nə à yəé kunkolu. Də tə kwəŋə tə nə ba lwàn duən wa, nətə nə ba wá twá, ba ma lwarí kú tə nə swìn. ⁸ Də ba nə kúv wúri kúv nabwana gurə gurə, nətə nə kwatara wá fwa, ba ma lwarí də, kú yí kúv, sə ba kə ba sírí? ⁹ Mə kú yí nətə á də con. Də sɔgɔ tə, á nə swìn sɔyirə duən tə wa, kú dǎn nə ba nèn, nətə nə ba wá lwarí kú tə, á nə swìn. Kú nə yun nətə, á wá swìn woru wa. ¹⁰ Sɔyirə duən dáá tta yuu wa. Yá sɔyiri mama tələ tə wa, ba nə ba kú dǎn nèn. ¹¹ Yá à dǎn nə ba sɔgɔ dǎn nèn, ba nə ma swìn à con, liù tə, v nə swìn kú, wá ya ndə vee nə à con, à də ga wá ya ndə vee nə v də con. ¹² Mə kú yí nətə á də con. Kú mù nə pún, á kənə kajaŋa mama á ma pià Yú-Sinju tarpunan tə. Á kənə diàn, sə á wàní á na tə tə, tə nə daña Kərisə lià púlí tə jìan, sə tə ya zənzən.

¹³ Kú mù yiri nə, liù tə, v nə swìn sɔyirə duən, tə dǎn nə ba nèn, sə kú tíú lòri Yú, sə v wàní v gwín tə dǎn. ¹⁴ Á nə jòní Yú də sɔyirə tətə, à jərə wulə yjuntə tə wa, yá à pubɔŋa tə ga yí kú cɪci. ¹⁵ Á dǎn wá fwa bèèè? Á wá jun Yú də à jərə, yá à tə ga jun Yú də à pubɔŋa tə də. Á wá nun də à jərə, yá à tə ga nun də à pubɔŋa tə də. ¹⁶ Də n nə kəni Yú lèèè də n jərə cɪci, nətə nə liù tə, v nə yəri tə yìen tətə v nə jəé á mù Kərisə lià púlí tə wa, wá twá, v ma swìn, v wú: «Amɪna», n nə kəni Yú lèèè tə yiri? U bá wàní v lwarí kú tə, n nə swìn tə. ¹⁷ Də n yjuntə tə yá nə zìen zənzən, də kú wá liù tətə jìan dǎn. ¹⁸ Á mù Polə, à kəni Yú lèèè də, à nə swìn sɔyirə tə duən tə, à doni á mama. ¹⁹ Á mù

dǎn nə swə, sə à swìn sòrán ndə bonu nə də à pubɔŋa, tə dǎn nə nèn Kərisə lià púlí tə yáá con, sə tə kàri ba. Kú mù nə dwə sòrán mùrù mùrù, à nə wá swìn də sɔyirə tə duən tə, yá tə dǎn ga ba nèn.

²⁰ Á nubɪa-ba, á yaní nəkwtina nətə tə á pubɔŋa tə nə buŋa wa. Á dǎnà ká ya ndə bisíná nə á pubɔŋa wa. Kú nə yí lwaní yoo wa, á yaní ndə bisíná nə. ²¹ Á nənə kú pópóní Yú sagí tə wa, kú wú:

«Á mù *Yuu-Tiu nə swìn kú. Kú wá twá lià duən sòrán nə, à ma swìn lià tətə con. Á wá twá də vee, à ma swìn ba con. Də kú nətə mama, ba tə bá sèe, ba cɔgɔ à sɔgɔ».

²² Sɔyirə tə duən tə ya lià tə, ba nə tà Kərisə lià nə, tə pià tə buri yoo. Tə ba pià tə buri yoo Kərisə lià tə nə. Yú níi sòrán tə də kúv ba pià tə buri yoo lià tə, ba nə tà Kərisə lià tə. Kú ya Kərisə lià tə nə, tə pià tə buri yoo. ²³ Də Kərisə lià púlí tə mama nə kun duən nə, ba swìn sɔyirə duən tə, liù tə, v nə yəri tə yìen tətə, nə à yəé liù don, v nə tà Kərisə lià nə twí, v yí lá, v wá swìn də, á yí nyinyanan. ²⁴ Kú nə yí á mama swìn Yú níi sòrán, liù tə, v nə tà Kərisə lià nə twí, v yí lá, nə à yəé liù don, v nə yəri tə yìen tətə, nə twí, v yí lá, á mama sòrán tə wá buri kú tə, kú nə wulə v waa con. Yá ba mama wá pa v lwarí cígá tə v tətə yuu wa. ²⁵ U waa tə pubɔŋi tə, tə nə səgə tə, nan poni nə. Yá v dǎn wá tu v yáá yuu, v pa dun Yú nə, v swìn də, Yú cígá wulə á tətəŋi wa.

Nətə tə kú nə me, sə kú ya Kərisə lià púlí wa

(1 Piyerə 4.10-11)

²⁶ Á nubɪa-ba, bèèè nə nə dǎn me, sə nə fwa? Mǎŋá tə wa, á nə jòn duən yáá nə, sə á jun Yú, sə á fwa nətən: Á liù nə jə nuŋə, v don nə jə kàrà, v don də nə jə yoo, Yú nə buri wá, v don də nə pià, v swìn sɔyirə tə duən tə, v don də nə pià, v gwín sɔyirə tə duən tə dǎn, sə á fwa tə mama, sə tə wàní tə dǎn Kərisə lià púlí tə jìan. ²⁷ Kú nə yí sɔyirə tə duən tə nə á pià á swìn, kú me, də lià bələ, nə à yəé lià batwa, kú dǎn ká doni nətə. Ba me, sə ba swìn ba jon duən nə. Sə liù don də gwín tə dǎn. ²⁸ Də liù nə tələ, sə v gwín tə dǎn, sə liù tə, v nə swìn sɔyirə duən tə, pú v níi Kərisə lià púlí tə wa. Sə liù mama də swìn v tiàn con də Yú con. U dǎn ká swìn sɔgɔ v pa kú nan v níi wa. ²⁹ Kú nə yí Yú níi *sòsònà tə, sə ba lià bələ, nə à yəé batwa nə swìn. Yá ba duən tə ga cɔgɔ, ba jén, kú nə ya Yú níi sɔgɔ nə ba swìn.

³⁰ Liù don nə kúv ní yoo, Yú nə buri wá, sə təntən liù tə pú v níi. ³¹ Á mama wáá Yú níi sòrán tə, á swìn, sə tə kàri lià tə mama,

tø ga kwè ba. ³² Yü nii sòsùn tò tarpuon tøm, sò kv sèe ba nii won mama wa. ³³ Yü pià, sò nò jø bican sié dø duøn. U ba pià, sò nò ya gurø gurø lià dø duøn.

Kørisø lià púlí tøm wa kana tøm yoo

³⁴ Máná tøm wa, á mù *Kørisø lià, tøm nò kun duøn nò, kana tøm møm, sò ba pú ba níó, ndø kv nò tunja nøtv Kørisø lià púlí tøm mama wa. Cwøñø tøló kv pa ba, sò ba swìn, ndø kv nò swìn Yü sagí tøm wa, dø ba møm, sò ba sèe nii nøtv. ³⁵ Dø ba nò jø yoo, sò ba bwe, sò ba bwe ba bana tøm sán nò. Kv wà møm, sò kan swìn Kørisø lià púlí jórø wa. ³⁶ Á buñja døm, Yü svøv tøm yi kv nan á mù con naaa? Nø à yøø kv yi á buñja døm, Yü svøv tøm yi á mù cici con nò kv twi naaa?

³⁷ Liù tøm, v nò buñja døm, v yi Yü nii *sòsùn, v nò buñja døm, Yü-*Sijnø tøm wulø døm wá, sò kv tiú lwarí døm, tøm tøm, à nò púpúní à pun aba, kv ya *Yuu-Tiu nò pun nii yoo tøm tøm yuu wa. ³⁸ Dø liù nò ba kv tøm, à nò púpúní tøm sèe, Yü-Tiu Yü døm bá sèe kv tiú. ³⁹ Á nubia-ba, kv nøtv tøm wa nò, á dån møm, sò á dí yáá á pià ka swìn Yü nii sòràn tøm. Yá á nò dån ká cì, sò ba swìn svyirø tøm duøn tøm. ⁴⁰ Kv møm, sò won mama fwa, ndø kv nò møm nøtv, kv ti kv cwøñø.

15

Zwezi-Kørisø nò bwin v nan tian wa yoo

(Matíø 28; Marøkø 16; Zwan 20; 21; Totvnan 1.3)

¹ Á nubia-ba, à pià, sò à pií à lií aba svyváñv tøm tøm, à nò døm yáá à swìn á con. Kv svyváñv tøm tøm á nò sèe kv, á ga zigtí diàn kv yoo wa. ² Kv mù nò pun, Yü twá svyváñv tøm tøm nò, v jon aba á cuna wa. Á cígá twá kv nii nò, ndø à nò swìn kv á con nøtv. Kv nò tà nøtv, kv ya tvøtv døm, á nò ken á waa Yü nò.

³ Á dí yáá à swìn *Yü-Tiu Zwezi sòràn tøm, à nò nì, à buri aba. Zwezi-*Kørisø yi v tga nò mù cuna yurí, ndø kv nò púpúní Yü sagí tøm wa nøtv. ⁴ Ba gürí wá, yá Yü pií v bwin wá dian batwa diøn nò, ndø kv nò púpúní Yü sagí tøm wa nøtv. ⁵ U nan v buri v tiàn Sefasø* nò. Kv kwa nò, v nan v buri v tiàn v *tvøtvna fugø bølø tøm nò. ⁶ Kv kwa nò, v nan v buri v tiàn lià duøn nò, ba nò yi nubia Kørisø yurí. Ba lià tøm tøm døm lià biønø (500), ba nò twá duøn, ba na wá naa nødv. Ba mù lià tøm tøm zøv tøm wulø luv wa. Ba duøn døm tga. ⁷ Kv kwa nò, v nan v buri v tiàn Zwakø nò, v nan lá v buri v tiàn v tvøtvna tøm mama nò. ⁸ Ba

mù tøm mama kwa nò, v nan à døm Polø nò. Á mù dån yi ndø biú nò, ba nò cen†. ⁹ Á ken càn Kørisø lià púlí tøm nò. Kv mù nò pun, à yi Zwezi-Kørisø tvøtvna tøm møm kwa liù. Kv cígá mama wa, à wà møm, sò ba bon nò tvøtvnø. ¹⁰ Dø nøtv tøm mama, à nò cøgø Yü nò, v tøm fwa pubwanv à yura. Kv mù nò pun, à ma yi kv tøm, à nø yi zøn. Yá pubwanv tøm, Yü nò fwa à yura, wà tvøtv yün mama. Á tvøn à doni tvøtvna tøm duøn tøm mama. Kv tà à mù nò tunja nøtv, kv cígá mama wa, kv ya Yü pubwanv tøm, kv nò wulø døm nò, nò twá døm nò kv tunja. ¹¹ Kv dån nò yi á mù, nò à yøø kv nø yi tvøtvna tøm duøn tøm, á nøñø Yü svøv tøm, nò nò swìn nò buri. Møm kv mù nò nò á twá, á ma køni á waa Zwezi nò.

Nø ka pií ka bwin ka nan tian wa yoo (Líkø 20.27-38; 1 Piyerø 1.3-5)

¹² Dø ba nò swìn Yü sòràn ba buri døm, Zwezi-*Kørisø bwin v nan tian wa, bæeèe nò pun, á wa lià duøn ma swìn, døm ka pií ka bwin ka nan tian wa wá tøló? ¹³ Døm ka bwin ka nan tian wa nò tøló, Zwezi-Kørisø døm wá bwin v nan tian wa! ¹⁴ Yá Zwezi-Kørisø nò wá bwin v nan tian wa, nò kàrà tøm ya tvøtv, yá á nò ken á waa Yü nò tøm, døm ya tvøtv. ¹⁵ Døm ka bwin ka nan tian wa yá nò tøló, yá nò ga swìn nò buri døm, Yü bwin Zwezi-Kørisø v li tian wa, yá Yü ga wá wá bwin, kv nøtv tøm buri døm, nò ya kønkuna Yü yáá con. ¹⁶ Døm tga nò ba bwin ba nanja tian wa, Zwezi-Kørisø døm wá bwin v nan tian wa! ¹⁷ Yá Zwezi-Kørisø nò wá bwin v nan tian, á waa tøm, á nò kení wá nò ya tvøtv. Yá Yü tøm wá á cuna tøm kwen, v li á mù døm wá pwøwø wa. ¹⁸ Ba tøm døm, ba nò ken waa Zwezi-Kørisø nò, ba ga ti tøm døm jén míámíán. ¹⁹ Kv nò yi nò luv mu kv tøm cici wa, nò nò jø yala døm Zwezi, nò ya yinøgø nyina, nò doni lià tøm mama.

²⁰ Kv tà nøtv, Zwezi-Kørisø cígá bwin v nan tian wa. U mù nò yi tga tøm tøm tøm liù, v nò buri døm, ba wá bwin ba nan tian wa. ²¹ Ndø tian nò twá, døm liù nødv tøm ma bà luv wa, møm nøtv, ka bwin ka nan tian wa døm twá døm liù don, kv ma bà luv wa. ²² Lià tøm mama ya Adamø nián. Kv mù nò pun, ba mama ti ndø v nò. Yá lià tøm mama, ba døm Zwezi-Kørisø nò vwø duøn nò, ba døm wá pií ba bwin ba nan tian wa, ndø v nò. ²³ Ba mù lià tøm tøm wá pú duøn kwa, ba bwin ba nan tian wa. Zwezi-Kørisø mù yi tøm tøm liù, v nò bwin v nan tian wa. Diøn tøm, v nò wá pií v bà, lià tøm mama, ba nò yi v mù lià tøm døm, dån wá bwin ba nan tian wa. ²⁴ Kv kwa nò, luv dån wá zigtí lá kv zàn. Zwezi-Kørisø dån wá cøgø wiøn tøm

* 15:5 15.5 Sefasø yá jø yurí don, ba nò bonø Piyerø. † 15:8 15.8 Svøv tøm tøm yi Polø pià, sò v ma buri døm, v nò jigø Kørisø liù tøm, yi yoo tøm, kv yá nò wá møm. (Ywån Totvnan 9!)

nə jə diàn yiri mama míámíán. U wá cùgù wiən tē mama, tē nə dé pàrì, də diàn tián tē mama, ba nə ziga v nə míámíán. Yá v dān wá pií, v pa pàrì tē v nyina Yü nə. ²⁵ Zwezi-Kərisə nə pií v bà, ku mə, sə v dé pàrì tē wuuu. Ku jə vələ máǵá tē wa, v nə wá kə v duŋa tē mama v juŋ wa. ²⁶ Tian nə ya talikwa duŋu tē, v nə wá cùgù.

²⁷ Ku pópúní Yü sagi tē wa, ku wú: «Yü ken wiən tē mama v juŋ wa». Ku yoo tēntə yi nəpon, ku ba pià ku swìn də, Yü tətə twá v wulə v biú tē juŋ wa. Ku yi, v mü Yü nə ken wiən tē duən tē mama v biú tē juŋ wa. ²⁸ Máǵá tē wa, wiən tē mama nə wá ya Zwezi-Kərisə jiàn wa, v də tətə dān wá kə v tián v nyina Yü jiàn wa. Mə ku wá yá nətu, Yü dān ma dé pàrì wiən tē mama yuu wa míámíán.

²⁹ Á yəó də, lià wulə, ba nə yáá pa, ba lə ba níá wa, ku twá də Yü yiri tē, tiga yuu yiri. Də tiga cigá nə bá bwin ba naŋa tian wa, bēēē won nə ku tián tēntə fwa ku nətu, sə ba na ku wa? ³⁰ Də ka pií ka bwin ka nan tian wa nə tələ, bēēē nə pin, nə mü ma kəni nə tián cwəŋə wa, ku nə pià ku gu nəba, máǵá mama. ³¹ Á nubta-ba, diŋ mama á mü yáá pià ku nan. Á ja pupwən də aba. Ku mü nə pin, á swìn ku yoo tēntə á con, nə mü də nə Yuu-Tiu *nimaru tē yiri. ³² Á mü jan də ganaŋa[‡] Efezə wa yəbə. Də á pubuŋa tē nə ya tia ka tē yuu wiən tē cici yiri, bēēē nə nə á wá na ku jaŋa tēntə wa? Də tiga yá nə bá bwin ba nan, zwansisara ka tē yá wá ya cigá. Zwansisara tēntə swìn, ku wú:

«Jwian nə, nə wá ti, ku mü yiri, nə díó də nə nywìn, nə dān ká fwa won mama».

³³ Zwansisara don də swìn, ku wú: «Á dān á ká ggarí á tián. Twadon kukwion yua nə cùgá twadon nəzəŋu yua». ³⁴ Á pió á kə á pubuŋa tē cigá tē wa, ndə ku nə mə nətu, sə á dān yá cuna tē fǵnú nə. Ku yi á caviyoo nə á swìn nətu: Á wa lià duən yəri Yü.

Yira tē tiga nə wá bwin ba nan də ku (Filipə tián 3.20-21; 1 Zwan 3.2-3)

³⁵ Á yəó də, lià duən wá bwe, sə ba jén, nətə nə tiga wá bwin ba nan tian wa? Ba yira tē wá yá nətə? ³⁶ Liù tē, n nə bwe ku bwia tēntə, n yi ləyərul! N nə dùə wobiu, n kə tia, wobiu tēntə wəri vuu ku bwin, də ku nə wá ti ku pu. ³⁷ Ku tē n nə dùə, n kə tia, tē ya wobiu cici. Diŋ don, ku yi müta, nə á yəó won yiri don, ku tá muni sistu tē, də ku vran tē, ku nə pen, ku di yü nə tē. ³⁸ Yü nə yáá pa sistu də ku vran

wobiu tēntə nə, ndə v nə pià nətu. Yü nə pin wobiu də mama ku vuu yiri.

³⁹ Wiən tē, tē mü nə siŋə, də yira tē tá nətu. Ləzoni yira də yiri yi ku cici. Váná də yira yiri yi ku cici. Zəŋə də yira yiri yi ku cici. Fələ də yira yiri yi ku cici. ⁴⁰ Lanworu tē wa wian wulə lá, tē nə jə yira. Tia tē də yuu wa wian wulə lá, tē nə jə yira. Lanworu tē wa wiən tē zəni, də tia yuu wiən tē zəni tá nətu. ⁴¹ Yicau tē zəni də yi ku cici. Cànà tē də zəni yi ku cici. Kaclace tē də zəni kùb yi ku cici. Kacilace tē mü tətə zəni tá nətu.

⁴² Mə ku wá ya nətu máǵá tē wa, tiga nə wá bwin ba nan tian wa. Máǵá tē, ba nə gürì yira tia, ku yira tēntə yi wotgu, ku wá pu. Yá máǵá tē wa, Yü nə wá pií v bwin ku, v li tian wa, ku wá ja dun, ku ga jə diàn də. ⁴⁴ Máǵá tē wa, ba nə gürì yira tē tia, ku yi tia yuu yira. Yá máǵá tē wa, Yü nə wá bwin ku, v li tian wa, ku dān wá ya Yü *sǵn yira. Də tia yuu yira nə wulə, Yü sǵn yira də wulə. ⁴⁵ Ku mü yoo tē pópúní Yü sagi tē wa, ku wú: «Təntən bē tē, ku nə yi Adamə jigə ləzwəniŋu». Talikwa[§] Adamə tē, v mü jigə siŋu, ku nə pin mü, ku nə ba zwēe Yü con, lià nə. ⁴⁶ Ku tá Yü sǵn yira tē, ba yá dé yáá ba na, ku yi tia yuu yira tē. Ku mü kwa nə, ba wá na Yü sǵn yira tē. ⁴⁷ Təntən liù tē yi tiran nə, Yü ma fwa wá, ku pa v yi tia yuu liù. Bələ niü liù tē mü yi Yü sǵn liù. ⁴⁸ Ba tē, ba nə wulə tia yuu, nyin də bē tē, Yü nə fwa də tiran tē. Ba tē də, ba nə wulə Yü con, də nyin də bē tē, v nə nan Yü sǵn tē. ⁴⁹ Ndə nətu tē, nə nə nyin də tia yuu bē tē, mə nətu nə wá nyin də Yü sǵn bē tē.

(1 Tesalonikə tián 4.13-18)

⁵⁰ Á nubta-ba, á nəŋə ku tē, á nə pià, sə á swìn. Yira tē, tē nə yi nəŋu də jana nə fwa, wəri ku twá ku yaní Yü pàrì tē wa. Yá tia yuu yira tē, ku nə wá pu, wəri Yü sǵn yira tē, ku nə ba pu, wiən tē ku janí. ⁵¹ Ku yi yosəgu nə, á biri aba. Nə mama, nə bá ti. Nə mama yira tē wá lwǵn. ⁵² Máǵá don wa, ba nə wá wúrì nabwana talikwa diŋ tē nə. Nə mama dān wá lwǵn naa nətu, ndə yii pwiu də ku súrú nə. Nabwana tē wá wúrì, Yü ga bwin tiga tē, ba nan də yira, tē nə ba pu. Yá nə də yira, tē ga lwǵn ku jì ndə ba nə. ⁵³ Nə yira tē, ku nə ti ku pu tē dān mə, sə ku lwǵn ku jì yira tē, ku nə ba ti ku pu.

⁵⁴ Máǵá tē wa, yira tē, ku nə ti ku pu, tē nə wá lwǵn, ku ba ti ku ba pu tē, ku

[‡] 15:32 15.32 Ganaŋa tēntə Polə nə jan də tē, wáá ganaŋa cigá cigá ku yaní, ku ma kùb wáá ləzoni, ba nə yi ndə ganaŋa nə ku yaní. [§] 15:45 15.45 Talikwa Adamə tē nə yi Zwezi-Kərisə.

mánǵá tē wa, ku tē nē púpúní Yú sagi tē wa, tē nii dǎn wá sú. Ku swìn, ku wú:

«Tian kúv tǎlǎ, Yú dí diàn tian yuu wa.
⁵⁵ Tian, sē n diàn tē wa yǎn? Tian, sē n siliu tē, n nē ma zwe lià tē, n gwí tē wa yǎn?»
⁵⁶ Tian yí tē twá dē cūna, tē ma jē diàn nē yuu wa. Cūna dē twá dē Yú *nii tē, v nē pin *Moyizē nē, tē ma jē diàn nē yuu wa.
⁵⁷ Ku mù yiri nē, nē kēni Yú lēèè, v nē pin, sē nē dé diàn cūna dē tian mē yuu wa. Ku nēv twá, dē nē Yuu-Tiu Zwezi-Kērisē diàn tē.

⁵⁸ À nubisoni-ba, ku mù tēntē yiri nē, á ziga diàn. Á dǎnà ká pa won mama gwarì á vǎnà. Á kēnē diàn á tun Yuu-Tiu tutɔŋɔ tē, á súrí wuuu. Á lwarì dē, á dē tutɔŋɔ tē, á nē tɔŋa á pin Yuu-Tiu nē, tē bá ya tutv, v kwa.

16

Sēbiu tē ba nē lé, sē ku san lià tē nē, Kērisē nē ti, yoo

(2 Korentò tián 8; 9; Romē tián 15.25-27)

¹ À mù Polē pià, sē à swìn yoo sēbiu tē yuu wa, á nē lé, sē ku san lià tē nē, ba nē yí *Kērisē nē ti, ba nē wulē *Zwerizalemē nē. Ku sēbiu tēntē yoo wa, á dē mē, sē á fwa ndē nēv tē nē, à nē swìn Galasi nagwanaa tē wa, Kērisē lià tē con, sē ba dē fwa. ² Laadi dɔn mama, sēbiu tē, á liù mama nē jē, v mē, sē v li ku tē, v nē wáá v tún vǎn nē. Á tɔŋē ku sēbiu tēntē vǎn nē, sē mánǵá tē wa, à nē wá bà á con, á kúv dǎnà ká lé sēbiu. ³ Mánǵá tē wa, à nē wá yí á con, á wá púpúní saga á pa lià tē nē, á tētē nē wá kúrí, á ma tun ba dē sēbiu tē Zwerizalemē nē. ⁴ Dē ku nē mē, sē á tētē va, ba mù dē à mù wá twá duēn nē vii.

Wiēn tē, Polē nē pià, sē v fwa

⁵ À pià, sē à twá Masedwanē nagwanaa tē wa á lē. Ku kwa nē, á wá bà á na aba. ⁶ Dɔn don, á wá ya á con dɔn bēlē. Dɔn don waran* tē mánǵá tē mama wa, á wá ya á con. À nē kúv wá nan á con, sē à vii á wá san nē dē ku tē, ku nē wá pa á lē á va, à nē vǎli lá. ⁷ À ba pià, sē à bà à zɔŋɔ yiri nē à mà á lē. À pià dē, ku nē ya *Yuu-Tiu fira, sē nē ya duēn nē ku dání. ⁸⁻⁹ Yú súrí cwəŋə nēzəŋu v pa nē, sē à ma tun v tutɔŋɔ tē yēbē. Yá dɔŋa tē dē dáá zənzəŋ pɔn. À dǎn tē wá ya yēbē Efezē wa, ku jē vǎlē *Pantəkotē cǎnà tē.

¹⁰ Timotē dē tɔŋa Yuu-Tiu tutɔŋɔ tē, ndē à dē nē tɔŋa ku nēv. Dē v nē twi á con, sē á ja wá zəni á pa v nì v nywǎnì. ¹¹ Sē á

liù mama dǎn ká mun wá. Á dǎn saŋa wá dē v cwəŋə tē vǎli tē, sē v wǎnì v vii dē yazurē. Sē v bà v yí nē dē zəni. À mù Polē dē *Kērisē lià tē duēn tē dǎnì wá yēbē.

¹² Apolōsē mù, v nē yí nē nubiu Kērisē yiri, yoo wa, á lǎrì wá nē kapɔv, sē v mù dē Kērisē lià tē duēn tē bà ba na aba. Yá v yà tē ba pià, sē v bà á con sív. Mánǵá tē wa, v nē ni bɔv, v wá bà.

Polē svǵv tē, v nē ma gúri v sagi tē

(1 Tesalonikē tián 5.5-13)

¹³ Á dǎnà ká dwē. Á ziga diàn á kēn á waa Zwezi nē wuuu. Á pɔn á jiàn dǎn. Á yana diàn tián *Yuu-Tiu tutɔŋɔ tē wa. ¹⁴ Sē won tē mama, á nē fwa á pwērē wa, sē ku twá dē sonu ku ma tun.

¹⁵ À nubia-ba, á mama yēð Sətefanəsē dē v diè lià mama. Á yēð dē, ba mù nē yí tēntēn lià, ba nē kēn ba waa Zwezi-*Kērisē nē wuuu, Akayi nagwanaa tē wa. Yá ba ti ba tiàn mama ba kē Yuu-Tiu tutɔŋɔ tē wa, sē ba ma san lià tē nē, ba nē yí Kērisē nē ti. ¹⁶ À nubia-ba, à lǎrì aba, sē á zilí v mù liù tēntē. Á zilé ba tē dē mama, ba mù dē wá nē tɔŋa dē duēn zənzəŋ.

¹⁷ À fwa pupwəŋ zənzəŋ dē Sətefanəsē dē Fəretinatīsē dē Akayikīsē nē twi á con. Ba nē twi á con, ku yí ndē á mù nē twi á con. ¹⁸ Ba dǎn á jiàn, ndē ba nē dǎn á dē jiàn. Ku mù ləzwənyiri tēntē á zilé ba zəni.

¹⁹ Kērisē lià púlí tē Azi nagwanaa wa yēbē, jùná nē. Akilasē dē v kan Pərisilē dē Kērisē lià púlí tē, ba mù dē ba, nē yáá jùni Yú ba diè tē, jùná aba zəni dē Yuu-Tiu yiri tē. ²⁰ Lià tē mama, ba nē wulē yēbē, ba nē yí á nubia Kērisē yiri tē, dē jùná aba. Á jùná duēn dē zilé zənzəŋ dē sonu, ndē Kērisē lià nē mē, sē ba fwa nēv.

²¹ Ku tē yí á tētē nē púpúní dē à jiàn, à wú: «À mù Polē dē jùná aba».

²² Liù tē, v nē ba Yuu-Tiu swē, sē Yú cùgù ku tíú. Maranata! Ku mù nē yí: Sē nē Yuu-Tiu bà! ²³ Nē Yuu-Tiu Zwezi nē wá fwa pubwanv á yira. ²⁴ Á swē á mama, nē mama míámíán vwē Zwezi-Kērisē yira.

* 16:6 16.6 Waran tēntē mánǵá wa, liù wǎrì tu v vǎli. Waran tēntē yáá bà bununu cǎnà tē wa, ku ja vǎlē yarɔkafɔ cǎnà tē wa.

**Bələ nii sagı tə, Polə nə
púpúnı v pa
Koréntə
Kərisə lià tə nə
Koréntə tián bələ nii sagı
tə yuu wa sugu**

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə
Ku yi *tuntunu Polə nə púpúnı ku.

Lià tə nə, Polə nə púpúnı
Ba boñə sagı kv tə <bələ nii sagı> tə, Polə
púpúnı v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə
Koréntə nə.

Sagı tə wa sugu
Polə púpúnı ba, pwıa yà nə tə wulə
*Kərisə lià tə tətəñi wa, yırı. Ba wa liù
don twın Polə zənzən. Yá kv tə nə dwə,
ba wa lià duan kúv ba cígá kàrà tə, Polə
nə bırı tə nii nə, twá.

Polə caga v tián yırı, v ga pià, sə v pa
ba lwarı, v tutuñi tə nə yi nətə, v nə yi
Zwezi-Kərisə *tuntunu tə yırı. V bırı də,
Zwezi-Kərisə tuntunu me, sə v vwa v tián
míámíán Zwezi nə, v ma tun.

Polə jvni Kərisə lià tə Koréntə nə
(Kolosə tián 1.1-8; Galasi tián 1.1-5)

¹ Yu twá də v fira tə, v ma kúrí á mụ
Polə, sə à ya Zwezi-*Kərisə *tuntunu. Á
mù də Timote, v nə yi don tə, v nə yi á
nubiú Kərisə yırı, nə púpúnı sagı kv tə,
nə pın á mù Kərisə lià púli tə nə, ku nə
wulə Koréntə nə. Nə pià, sə sagı kv tə
yí lià tə də mama, ba nə yi Kərisə nə tı,
ba ga wulə Akayi nagwanaa tə wa. ² Nə
nyına Yu də *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá
fwa pubwanu á yıra, yá ba ga pa aba bıcan
síó.

Nə kəni Yu lèèèe, v nə zùri nə bıcanı
nə càn wa yırı

³ Nə pian dun Yu nə, v nə yi nə *Yuu-Tiu
Zwezi-*Kərisə Yu, v ga yi v nyına də. V mù
nyına təntə dəri lià yinəgə, v ga zùri lià
bıcanı də. ⁴ Mánjá mama, càn nə yí nəba,
v mù nə yá zùri nə bıcanı, sə ku pa nə
də wánı nə zùri lià tə bıcanı, ba nə wulə
càn yırı mama wa, ndə Yu nə fwa nətə
nə yıra. ⁵ Nətə tə Zwezi-Kərisə nə dí càn
zənzən, yá nə də ga wulə càn zənzən wa,
mə nətə nə, Yu wá twá Zwezi-Kərisə, v ma
zùri nə bıcanı zənzən. ⁶ Yá nə dån nə dé
càn, ku yi, sə ku pa á bıcanı zùri. Ku ga
tə wá pa Yu pa á ya v cwəñə tə wa. Də nə
bıcanı nə zùri, ku yi, sə ku pa á də bıcanı
wánı tə zùri, sə á ja pínú, də càn tə tə, nə
nə wulə tə wa, yırı nə yí aba. ⁷ Nə dån ja
yala də aba, nə ga yəé də, á də nə wulə

càn tə wa, nə də nə wulə tə wa, Yu wá
zùri á bıcanı, ndə v nə zùri nə də bıcanı
nətə.

*(2 Koréntə tián 4.8-18; 2 Timote 2.8-12;
Filipə tián 1.27-30)*

⁸ Nə nubıa-ba, nə pià, sə á lwarı, nə nə
dí càn nətə Azi nagwanaa tə wa. Nə dí càn
zənzən, tə càn tə nə dwə nə dián. Yá tə
dån pın, nə yá kúv ba yala jə də, nə mı
wá ya luv wa. ⁹ Nə tətə bıcanı wa, nə yá
ken nə síri də, ku yi nə tian nə yí. Ku yoo
təntə tun, sə ku pa, nə kúv dån ká ja nə
tətə dián, sə nə dån ja Yu tə, v nə bwin
tıga tian wa, dián. ¹⁰ Mə v mù nə van nəba
v li, yá v ga tə wá van nəba v li tə mù tian
təntə yırı wa. Cígá mama, nə jə yala də,
v tə wá van nəba v li tə wa. ¹¹ Á də tətə
wá san, á lóri Yu, á pa nəba. Yá Yu dån
wá fwa v pubwanu tə nə yıra, lià zənzən
nə lóri wá ba pın nəba yırı. Mánjá tə, Yu
nə wá le nəba, v ga san nəba, ku wá ya lià
zənzən nə wá kə v lèèèe ba pa nəba.

¹² Á nəñə yoo tə, ku nə pın nə wáá á
yoo nə ti, nə ma bwi nə tián nə. Nə yəé
nə pubuñə wa də, nə jun nə tián, nə wá
duñə yian fwa. Nə yun cígá wa luv ku tə
wa, ku tə nə dwə, á mù yáá con. Ku nətə
tə yi Yu nə pın ku tun. V mù yá nə kəni
nəba cwəñə wa, də v pubwanu tə, ku tə nə
tətə pubuñə yá nə kəni nəba cwəñə wa.
¹³ Ku tə, nə nə púpúnı nə pa aba, ku wa
ba yosəgu mama jə. Mə ku mù nə á kàri
sagı kv tə wa, yá á ga nəñ ku dån. Á buñə
də, ku ja vali ku yígúré wa, á wá lwarı ku
dån míámíán. ¹⁴ Ku yi ndə á tə wá lwarı
míámíán, də dun tə, nə Yuu-Tiu Zwezi nə
wá piı v bà, á wá ti nə yoo, á ma bu á tián
nə, nə də ga wá ti á yoo, nə ma bu nə tián
nə.

Polə piı v lwañ v kúv bá va Koréntə

¹⁵⁻¹⁶ Á mù jə á yala nətə. Ku mù nə pın,
à yá dí yáá á kə síri, sə à bà á zıgı á con,
à va Masedwanə nagwanaa. Yá mánjá tə,
à nə kúv piı á nanja Masedwanə à bián, à
tə wá twá á con, sə á san nə, sə á le á va
Zwıde nagwanaa. Ku nətə dån wá pa, Yu
kúv fwa v pubwanu tə á yıra nēə bələ.

¹⁷ Yá á nə kúv piı á lwañ á pubuñə tə, ku
tà tutu, ku jə dån. Á yəé də, à ba yoo tunja
də à tətə fira. Á ba <awo> də <on on> swın,
à gúli duən wa, yoo nədú yuu wa. ¹⁸ Yu yi
liù tə, v nə yi púé nədú tíú. Yá v mù Yu
təntə yəé də, nə wá <awo> də <on on> ma
gúli duən wa yoo nədú yuu wa. ¹⁹ Á yəé
də, ku yi Yu tətə biú Zwezi-*Kərisə yoo
nə, à mù Polə, də Silasə də Timote swın
nə bırı aba. Zwezi-Kərisə tə <awo> də <on
on> liù. V yi <awo> liù mánjá mama wuuu.
²⁰ Yu twá də v mù, v ma swın, v wú <awo>
wiən tə mama yuu wa, v nə kàn nii. Yá nə

də ga tə twá də v m̀, nə ma wú <amuna>, sə ku pa dun Yı nə. ²¹ Kú tə nə sùrí lá, Yı tətə nə pın nə mù də á mù zıga diàn, nə ma twá Zwezi-Kərisə nə. Mə v mù Yı nə kúrí nəba, v kə vən nə, sə nə tən nə pa wá. ²² Yı nə ken v *Siñu tə nə bıcanı wa, ndə mumanan nə, sə v ma bırı də, nə yı v mù nyiən. V Siñu təntə nə yı wozəñə tə, v nə tamı v tún təntən nyiən, ku ga bırı də, wiən duən tə wulə, v nə wá pa nəba.

(2 Koréntə tián 12.19-21; 13.1-2, 10; 1 Tesalonikə tián 2.3-12)

²³ Yı mù yəé ku tə, à nə buña à waa con. Də ku nə yı kunkon nə à kuni, sə à mıı zwèe. Won tə, ku nə pın à wá piı à bà á con Koréntə nə, ku yı à ba pià, sə à bà à tun lwanı à yura. ²⁴ Kú tà nə pià nə kálı aba, sə nə swın á con, nətu á nə me, sə á kə á waa Zwezi-Kərisə nə. Nə yəé də, á keni á waa Zwezi-Kərisə nə wuuu, á ga zıga diàn. Yá ku dän yı nə pià nə tun də aba, sə ku pa, á wani á ya pupwən wa.

2

¹ Á nəñə, à pubuña tə nə yı nətu. Á pubuña wa à ba pià, sə à piı à bà á con, də à túrí tə nə wá bwé ku kə aba pucvı wa. ² Də à nə ken aba pucvı wa, á mù yá ga nə me, sə á poli à pùs, wàà dän nə kúv wá poli à pùs? ³ Mə ku mù dän nə pın, à ma dí yáá à púpúnı sagı á nə, yá à ga kúv wá twı, sə à na aba. Də à yá nə twı á con, á yá wá pa à pùs cüg. Yá á mù yá nə me, sə á pa à pùs poli. Ku yı cigá, à jə á mama diàn ku yoo tə wa. Á ga yəé də, à nə wulə pupwən wa, á də mama wulə pupwən wa. ⁴ Á dí yáá à púpúnı sagı təntə á nə, sə á lwarı də, á yoo yı nə zənzən, ku pa à pùs cüg, á ga kwi yıma á yırı, mánjá tə wa, à nə púpúnı sagı ku tə. Ku dän nə tà à púpúnı á nə, sə à kə pucvı á nə. Ku yı à púpúnı á nə, sə à pa á lwarı, à nə swə aba zənzən nətu.

Á tíş yoo tə, á dıgvı tıa!

(2 Koréntə tián 7.5-16; Likə 17.3)

⁵ Də liü nə fwa pucvı yoo, ku tà à mù cıı yıra nə, v fwa ku. Ku yı á mù mama yıra nə, v fwa ku. Ku nə swə ku tà á mama, á liä duən mù pwiı cüg. Á ba pià, sə à man ku, à pa ku donı jıın. ⁶ Á wa liä zənzən ken cän zənzən ku bæ təntə nə, v nə tun ku yoo tə. Yá ku dän me, sə á yá ku me nətu. ⁷ Yá sún nə, á dän me, sə á tí v yoo tə á dıgvı tıa, sə á piı á zürı v bıcan. Ku nə tà nətu, pucvı wá zv wá zənzən, ku pa v jıàn gwari míámıán. ⁸ Ku mù nə pın, á dän kwé aba, sə á piı á bırı wá də, á swə wá. ⁹ Á nəñə yoo tə don də, à nə púpúnı

à sagı tə, à pa aba, ku yırı. Á púpúnı ku, sə à ma dódón aba à jón, á zilı à nii yoo mama wa naaa. ¹⁰ Yá sún nə, liü tə, á nə tí v cuna á dıgvı tıa, à də tí ku à dıgvı tıa. Á mù con, à tí bæ təntə cuna tə, á dıgvı tıa á mù yırı Zwezi-Kərisə yáa con. ¹¹ Nə yəé ku tə, *Sıtana nə pià, sə v fwa, zəni. Yá à ba pià, sə Sıtana twá cuna təntə nə, v də diàn nə yuu wa.

Polə twá Tərowasə v le

¹² Á yá zàn à va Tərowasə, sə à swın Zwezi-Kərisə soywánú tə à bırı lá. Mánjá tə, à nə yı lá, à nı də, *Yuu-Tıu yá sùrí cwəñə, v pa nə, sə à swın v soywánú tə. ¹³ Yá à bıcan wa, á yá ba sié jə, à nə wá Tıtə nı, v nə yı à nubıu Kərisə yırı. Á dän ma lóri cwəñə, Kərisə liä tə con Tərowasə nə, á ga le à va Masedwanə nagwanaa tə wa.

Zwezi-Kərisə dí diàn

(Romə tián 15.17-19; 1 Koréntə tián 1.17-24; 2 Koréntə tián 4.1-7)

¹⁴ Nə dän kəñə Yı lèèèe, v nə bırı nəba lıu nə, ndə nə yı bän diè liä, kwatara yuu tíu nə ta kùv, ba ja ba vaña. Yá v dän ga twá də nə mù, v pın ba lwarı Zwezi-Kərisə bwalı mama wa. Nə dän yı ndə lwán* nə, tə nə súé bwalı mama, sə ku pa liä tə lwarı Zwezi-Kərisə. ¹⁵ Nə mù dän yı ndə lwán nə, tə nə ywán Yı yáa con, tutıñı tə yırı, Zwezi-Kərisə nə pın, nə tuña. Nə swın v yoo liä tə con, Yı nə wá jon ba ba cuna wa, də liä tə con, ba nə wá tí ba jén míámıán Yı yáa con. ¹⁶ Ku nə yı liä tə, Yı nə wá jon ba ba cuna wa con nə, nə yı ndə lwán nə, tə nə ywán, tə nə bırı də, ba wá na mıı, ku nə ba zwèe Yı con. Yá ku dän nə yı liä tə, ba nə wá tí ba jén míámıán Yı yáa con, nə yı ndə lwán nə, tə nə ba ywán, tə nə bırı də, ba wá tí Yı yáa con. Liü təl, v nə wáa tə yıèn təntə v tuña. ¹⁷ Nə mù tà ndə liä zənzən nə, ba nə swın Yı sugı tə, ba bırı, ba ma piä nywarı ndə baywələ nə. Nə mù yı Zwezi-Kərisə tótıná. Ku mù nə pın, nə swın Yı sugı tə, nə bırı də nə cigá mama v mù Yı yáa con.

3

Polə yı v tuña Yı nımarı nədın tə yırı

(1 Koréntə tián 9.1-3; 2 Koréntə tián 5.18-21)

¹ Á dän pià, à bwe aba, à jón, ku yı nə wulə nə púpúnı sagı ku tə, sə nə ma bırı aba ku tə, nə nə yı naaa? Nə à yəé, ku me, sə nə də lóri aba, ndə liä duən nə, sə á púpúnı sagı, á pa nəba, sə nə ma pa ba

* 2:14 2.14 Dí yáa nə, *Romə-ba lıu wa piü tə, v nə ta kùv v dá, v kwatara tə yáa pí v kwa, ba ja twá tu tə wa ba le, sə ku pa wá dun. Ba yáa lwá tralı də tralı nuga tə lwán nə ywán.

lwarı kũ tẽ, nẽ nẽ yĩ? Nẽ à yẽé kũ mẽ, sẽ lià duẽn púpúnı sagı, ba pa aba, sẽ kũ burı nẽtu tẽ, nẽ nẽ yĩ? Mẽ kũ yĩ nẽtu lià duẽn con. ² Á tẽtẽ yĩ ndẽ sagı nẽ, kũ nẽ púpúnı nẽ bıcanı wa. Yá lià tẽ mama wáa kũ ba kàrì, ba ga wáa kũ ba lwarı. ³ Kũ yĩ cıgá, á yĩ ndẽ sagı nẽ, Zwezi-**Kerisẽ* nẽ twá nẽ tutũjı tẽ nẽ, v ma púpúnı. Kũ tà niá tẽ, ba nẽ ma púpúnı sagı, v ma púpúnı sagı tẽntẽ, kũ yĩ Yũ tẽ, v nẽ wulẽ mu wa, **Sıju* tẽ, v ma púpúnı kũ. Kũ tà kapana^{*} púpúnı daborubii yuu wa, v púpúnı kũ. Kũ yĩ lẽzoni bıcanı wa v púpúnı kũ.

⁴ Fẽn ba nẽba jẽ kũ yoo tẽntẽ yuu wa Yũ yáa con, Zwezi-*Kerisẽ* yũ. ⁵ Nẽ yẽé zẽni dẽ, nẽ tẽtẽ diàn wá yĩ, sẽ nẽ tun won mama. Kũ yĩ Yũ nẽ pın nẽba diàn, sẽ nẽ wani nẽ tun. ⁶ U mũ nẽ pın nẽba diàn dẽ, sẽ nẽ wani nẽ ya v tũtũnà, nẽ swın v **nimaru* nẽdun tẽ yoo, nẽ burı lià nẽ. U *nimaru* nẽdun tẽntẽ tà Yũ **nii* tẽ, ba nẽ púpúnı ba tũn, kũ yĩ Yũ-Sıju tẽ. Yũ nii tẽ, ba nẽ púpúnı ba tũn, yá pın lià tẽ tı Yũ yáa con. Yá Yũ-Sıju tẽ mũ yĩ kũ pın nẽba mu tẽ, kũ nẽ ba zwẽe Yũ con.

(*Eberẽ-ba 8.6-13; 12.18-29*)

⁷ Yũ nii tẽ yá yĩ kũ púpúnı kapana púpúnı daborubii yuu wa. Yá **Moyizẽ* dãn yá mẽ, sẽ v twá dẽ Yũ nii tẽntẽ, kũ nẽ pın lià tı Yũ yáa con, v tun v pa Yũ nẽ. Dẽ kũ nẽtu mama, Yũ pın *Moyizẽ* yáa pipılı dẽ dun, **Yızarayelẽ* lià tẽ nẽ wari v yáa wa ba ywãñá, tẽ yũ. Yá v dun tẽntẽ yá ga bá ya lá, mánjá mama wuuu. Dẽ Yũ nii tẽ, kũ nẽ pın lià tı v yáa con, nẽ burı v dun tẽ nẽtu, ⁸ Yũ-Sıju tẽ dãn pın, lià na dun nẽfaru, tẽ nẽ dwẽ nẽtu. ⁹ Dẽ Yũ nii tẽ, kũ nẽ pın v bũrì lià bũrà, sẽ v cũgũ ba, nẽ burı nẽba Yũ dun nẽtu, Yũ cıgá tẽ, v nẽ wá ma pa, sẽ nẽ ya cıgá tián v mũ Yũ yáa con, dun wá doni nẽtu. ¹⁰ Nẽ dãn wáa nẽ swın dẽ, dun nẽfaru twi síũn nẽ, tẽ dwẽ dí yáa dun tẽ. Yá dí yáa dun tẽ dãn yĩ ndẽ tẽ kũb tẽlẽ. ¹¹ Kũ yĩ cıgá dẽ, wiẽn tẽ nẽ bá ya lá mánjá mama, nẽ jun dun nẽtu, kũ piá kũ burı nẽba dẽ, wiẽn tẽ, tẽ nẽ wulẽ mánjá mama, dun wá doni.

¹² Nẽ dãn jẽ yala tẽntẽ, kũ mũ nẽ pın, nẽ jẽ wudũ, nẽ ma swın tẽ nẽpon nẽpon. ¹³ Nẽ ba fwa ndẽ *Moyizẽ* nẽ yáa tı gankıkala, v ma pú v yáa nẽ. U yáa fwa nẽtu, sẽ *Yızarayelẽ* lià tẽ dãn ká na Yũ dun tẽ nẽ wá zwẽe, tẽ yá v yáa tẽ nẽ nẽtu. ¹⁴ Yá *Yızarayelẽ* lià tẽ mũ con, ba yun yá kua, kũ pa ba kũ dãn nẽn. Dẽ zẽn mama, mẽ kũ tẽ yĩ nẽtu, kũ pa ba bĩa tẽ dẽ nẽ. Ba nẽ kàrì Yũ dẽ lẽzoni *nimaru* nẽdwan saga tẽ, kũ yĩ ndẽ gankıkala tẽntẽ nẽ púé ba yíá nẽ. Kũ yáa pa, ba ba kũ dãn nẽn. Kũ

yĩ nẽtu, kũ nẽ yĩ Zwezi-*Kerisẽ* cıci nẽ wáa gankıkala tẽntẽ, v li liù yíá nẽ yũ. ¹⁵ Dẽ zẽn mama, ba nẽ kàrì *Moyizẽ* saga tẽ, kũ yĩ ndẽ gankıkala tẽntẽ yáa pú ba yíá nẽ, ba ba kũ dãn nẽn. ¹⁶ Yá mánjá tẽ wa, liù tẽ, v nẽ vevẽri v tiàn, v kẽ **Yuu-Tiu* con, gankıkala tẽ yáa nan, ka yá v yíá nẽ. ¹⁷ Kũ yĩ nẽtu, sẽ kũ burı dẽ *Yuu-Tiu* tẽ nẽ yĩ Yũ-Sıju tẽ, *Yuu-Tiu* Sıju tẽ ga nẽ wulẽ bwálı nẽ, kũ yáa pa lià tẽ tun ba tiàn. ¹⁸ Nẽ dãn ywãñá *Yuu-Tiu* ndẽ zẽju nẽ, v dun tẽ nẽ pipılı kũ wa. Gankıkala kũb wá nẽ mũ liù mama yíá nẽ pwı. Mánjá tẽ, nẽ nẽ ywãñá wá, *Yuu-Tiu* Sıju tẽ dãn lwani nẽba, kũ pın nẽ kwen nẽ nyın dẽ *Yuu-Tiu* dẽ dun, tẽ nẽ dáa zẽnzẽn, tẽ nẽ súri wuuu.

4

Nẽ mũ ba diàn jẽ, yá Yũ ga pın nẽba diàn

(*1 Tesalonikẽ tián 2.1-6; 2 Korẽntẽ tián 2.14-17*)

¹ Yũ dæri nẽ yinagẽ zẽnzẽn, v ga pa nẽba tutũjı tẽntẽ, kũ mũ nẽ pın nẽ jian ba gwari. ² Nẽ dãn vıga cavıra yokukwanan tẽ, lià nẽ søgẽ ba tunja. Nẽ ba tunja dẽ yíá swın, nẽ ga ba Yũ sugv tẽ lwani. Yá nẽ mũ dãn yĩ cıgá tẽ, nẽ yáa swın nẽpon nẽpon, sẽ kũ pa, lià tẽ mama lwarı dẽ, nẽ yĩ cıgá lià Yũ yáa con. ³ Nẽ swın soywãñũ tẽ, nẽ burı lià nẽ. Yá gankıkala tẽ púé lià duẽn yíá nẽ, ba ba sugv tẽntẽ dãn nẽn. Ba mũ lià tẽntẽ yĩ lià tẽ, nẽ wá tı, ba jẽn Yũ yáa con miámıán. ⁴ Ba mũ lià tẽntẽ ba soywãñũ tẽ dãn nẽn. Luu kũ tẽ piú **Sitana* nẽ cıgá ba pubũna nẽ, ba dãn ká ni kũ dãn. U ma kũb ba piá, sẽ ba na Zwezi-**Kerisẽ* soywãñũ tẽ poni tẽ, kũ nẽ burı v dun tẽ. Mẽ v mũ *Zwezi-Kerisẽ* nẽ nyın dẽ Yũ cıgá cıgá. ⁵ Mánjá tẽ, nẽ nẽ kàrì Yũ sũràn tẽ, nẽ burı, kũ tà nẽ tõtẽ yoo, nẽ yáa kàrì nẽ burı. Kũ yĩ *Zwezi-Kerisẽ*, v nẽ yĩ **Yuu-Tiu* tẽ yoo, nẽ yáa swın nẽ burı. Yá nẽ mũ dãn yĩ á tũtũnà *Zwezi-Kerisẽ* yũ. ⁶ Mánjá tẽ, Yũ nẽ fwa luu, v swın, v wú: «Poni wá pipılı yikunu wa». Mẽ v mũ Yũ tõtẽ nẽ pın, v poni tẽ pipılı nẽ bıcanı wa. Poni tẽntẽ pın, nẽ na v dun tẽ, tẽ pipılı *Zwezi-Kerisẽ* yáa wa.

(*2 Korẽntẽ tián 6.3-10; 1.5-11; 2 Timote 2.8-11*)

⁷ Nẽ bwànà ndẽ turan nẽkẽn nẽ. Yá nẽ ga jẽ won tẽntẽ, kũ kwẽn nẽ dáa, nẽ bıcanı wa, sẽ kũ pa diàn tẽntẽ, tẽ nẽ dwẽ tẽ mẽ, ya Yũ diàn, kũ dãn ká ya nẽ tõtẽ diàn. ⁸ Lià zıga nẽ nẽ bwálı mama nẽ, yá ba wá nẽba cũgũ. Ba ken nẽba yojanan zẽnzẽn wa, yá tẽ ba pın nẽ li yala miámıán. ⁹ Ba keni nẽba can wa, yá Yũ ba

* 3:3 3.3 Yũ **nii* tẽ, v nẽ pın **Moyizẽ* nẽ, yá yĩ kũ púpúnı kapana púpúnı daborubii yuu wa.

nəba vɪ v dɔga. Ba janɪ nəba ba dɪlɪ tɪa, yá ba ba nəba gwɪ. ¹⁰ Mánǵá mama, kú dǎn yɪ ndə Zwezi tɪan tɛ yiri wulə nə yuu wa, sə kɪ pa lià twá də nəba, ba ma lwarɪ mu tɛ, Zwezi-Kərisə nə wulə kɪ wa. ¹¹ Kɪ yɪ cɪgá də, mánǵá tɛ mama, nə nə wulə lɔv kɪ tɛ wa, nə kəni nə tiàn tɪan jiàn wa mánǵá mama wuuu, Zwezi-Kərisə yiri, sə kɪ pa lià twá nə mù nə wá bà nɛ tɪ tɛ nə, ba ma lwarɪ mu tɛ, Zwezi-Kərisə nə wulə kɪ wa. ¹² Kɪ nɛtv dǎn pɪn, nə mù yɪ nə wulə tɪan jiàn wa, yá kɪ tɛ wá pa á na mu Yɪ con.

¹³ Nə mama pubɔja yɪ nɛdv, nə nə twá kɪ nə, nə ma kəni nə waa Yɪ nə, ndə kɪ púpúnɪ Yɪ sagɪ tɛ wa, kɪ wú: «Á keni á waa Yɪ nə. Kɪ mù nə pɪn, á swin v yoo». Nə də keni nə waa Yɪ nə wuuu nɛtv. Kɪ mù nə pɪn, nə də swin v sugv tɛ, nə bɪrɪ. ¹⁴ Yá nə dǎn yəð də, liù tɛ, v nə pií v bwin Yuu-Tiu Zwezi v li tɪan wa, v wá pií v bwin nə də v li tɪan wa, nə də Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə yiri. V dǎn wá ja nə mù də á mù mama, v bà v yáá con. ¹⁵ Yièn tɛntə mama tvn á mù yiri, sə kɪ pa Yɪ fwa v pubwanv tɛ lià zənzənv yira v súri wuuu. Kɪ nɛtv wá pa, lià yá dǎn zənzənv ba kə Yɪ lɛɛɛə də ba pɪn wá dun.

Nə kənə nə pubɔja Yɪ sǎn wiən tɛ yuu wa!

(1 Piyerə 1.6-9; Romə tián 8.23-25; Filipə tián 1.23; Ebərə-ba 12.28-29; Totvnan 24.15-16)

¹⁶ Kɪ mù nə pɪn, nə vǎnà ba gwǎri. Nə yəð də, nə yira tɛ mù yɪ tɛ gwǎri mancɪn mancɪn. Yá Yɪ dǎn pɪn yoo tɛ, kɪ nə wulə nə pubɔja tɛ wa, lwǎnɪ kɪ ji nɛdv, dɪn mama. ¹⁷ Kɪ yɪ cɪgá, sún nə, nə wulə cǎn mancɪn wa. Yá nə dǎn wá na dun nəfarv cǎn tɛntə yiri. Dun tɛntə dwə won mama, tɛ ga wulə mánǵá mama wuuu, kɪ nə ba zwée. ¹⁸ Kɪ nɛtv dǎn pɪn, nə mù pubɔja kúv tɛlɔ wiən tɛ yuu wa, ba nə na yíá wa. Nə pubɔja dǎn yɪ kɪ wulə wiən tɛ yuu wa, ba nə ba na yíá wa. Wiən tɛ, ba nə na yíá wa, tɛ mù yɪ tɛ wulə mánǵá mancɪn wa. Yá wiən tɛ, ba nə ba na yíá wa, tɛ mù wulə mánǵá mama wuuu, kɪ nə ba zwée.

5

¹ Nə yira tɛ yɪ ndə diè nə, nə mu tɛ nə wulə kɪ wa tɪa ka tɛ yuu. Kɪ diè tɛntə ga wá tv dɪn don nə. Yá nə dǎn yəð də, dɪn tɛ, diè tɛntə nə tɪa, Yɪ wá pa nəba yira duən, sə tɛ də kúv ya nə mu tɛ diè, Yɪ sǎn nə. Tɛ mù yira tɛntə kúv ba cǔgá, ndə diè nə, ləzoni nə lwə də ba jiàn. Nə mu tɛ dǎn ga wá ya kɪ wa, mánǵá mama wuuu, kɪ nə ba zwée. ² Sún nə, nə dǎn yɪ nə bibɪlɪ, mánǵá kɪ tɛ wa, nə mu tɛ nə wulə tɪa yuu yira tɛ tɛ wa. Nə pià, sə Yɪ pa, nə mu tɛ zɪ yira tɛntə wa, tɛ nə wulə v con, ndə ba

nə zwɪ gǎndə nɛtv. ³ Mánǵá tɛ, nə mu tɛ nə zua Yɪ sǎn yira tɛntə wa, mə tɛ mù dǎn nə wá ya nə yira, mánǵá mama wuuu. Yá nə mu tɛ kúv bá ya wala Yɪ yáá con. ⁴ Mánǵá kɪ tɛ nə mu tɛ nə wulə tɪa yuu yira tɛ tɛ wa, nə yɪ nə bibɪlɪ ndə zɪlɪ nəfarv nə wulə nə yuu wa. Kɪ yɪ cɪgá, nə ba pià, sə Yɪ ja nə yira tɛ tɛ v li, v yá nəba. Kɪ yɪ nə pià, sə v pa nəba yira nɛdv tɛ, kɪ nə ba tɪ, sə kɪ jon yira nɛdv tɛ, kɪ nə tɪ tɛ yuu nə. ⁵ Yɪ tɛtə dǎn nə tanɪ nəba v tún, sə v pa nəba mu tɛntə. V pɪn nəba v Siɟu tɛ, kɪ nə yɪ wozənjə tɛ, v nə tanɪ v tún tɛntəv nyiən, kɪ ga bɪrɪ də, wiən duən tɛ wulə, v nə wá pa nəba.

⁶ Kɪ nɛtv dǎn pɪn, nə jiàn jə diàn mánǵá mama, nə ga yəð də, mánǵá tɛ mama, nə mu tɛ nə wulə nə tɪa yuu yira tɛ tɛ wa, nə njóná də *Yuu-Tiu. ⁷ Nə yəð də, kɪ yɪ nə kəni nə waa Yɪ nə wuuu, nə ja wulə, kɪ dǎn nə tǎ nə na wá nə yíá wa. ⁸ Kɪ yɪ cɪgá, nə jiàn jə diàn zənzənv, yá nə dǎn tɛ swə, sə nə mu tɛ nan, kɪ yá nə yira tɛ tɛ, sə kɪ va kɪ ya də Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə v sǎn nə. ⁹ Kɪ mù nə pɪn, kɪ tɛ dǎn nə yɪ nə pubɔja yoo, kɪ mù nə yɪ, sə nə tvn kɪ tɛ nə poli v púá. Nə pià, sə nə tvn kɪ, də nə mu tɛ nə wulə yira tɛ tɛ wa, nə á yəð, də nə mu tɛ nə nan kɪ va v con. ¹⁰ Nə mama mɛ, sə nə va nə zigɪ Zwezi-Kərisə yáá con, sə v bǔrɪ nə bǔrɪ. Yá liù mama dǎn wá na v zəni tɛ, nə á yəð v lwanɪ tɛ, v nə fwa tɪa yuu wa, njwírǎn.

Zwezi-Kərisə pɪn nə mù də Yɪ pií nə kə duən yuu

(Romə tián 5.1-11; 6.2-13; Efezə tián 4.20-24)

¹¹ Nə mù dǎn yəð, ka zilí *Yuu-Tiu nii dǎn. Kɪ mù nə pɪn, nə kəni diàn, sə nə pa lià lwarɪ cɪgá tɛ. Yɪ yəð kɪ tɛ, nə nə yɪ zəni, yá á buɟa də, á də pubɔja wa, á yəð nəba zəni. ¹² Nə ba pià nə pií nə bɪrɪ aba, kɪ tɛ nə nə yɪ. Kɪ yɪ nə pià, nə yá cwənjə nə pa aba, sə á tɪ nə yoo, á ma bu á tiàn nə. Kɪ mù nə wá pa, á wǎnɪ á le lià tɛ, ba nə fwa fwiə kɪ tɛ yiri, ba nə na ba yíá wa, ba ga ba kɪ tɛ nə wulə bɪcǎn wa, jɛlə. ¹³ Kɪ yɪ cɪgá, á buɟa də, nə nyǎnà naaa? Nə nə nyǎnà, kɪ yɪ Yɪ cɪcɪ con. Yá nə dǎn nə ba nyǎnà tɛ, kɪ yɪ á mù con. ¹⁴ Kɪ tɛ mama nə nə fwa, kɪ yɪ Zwezi-*Kərisə sonu tɛ nə yugə nəba. Nə yəð də, v mù liù nɛdv tɛ nə tɪga lià tɛ mama yuu yiri, yá kɪ dǎn bɪrɪ də, ba mama twá də wá ba tɪ. ¹⁵ V tɪga lɔv ləzoni mama yiri, sə kɪ pa ba tɛ nə wulə mu wa, twá kɪ tɛ nə, v nə pià, ba kúv dǎn ká twá ba tɛtə fira yiən tɛ nə. Mə ba mù yiri nə v tɪga, v ga pií v bwin v nan tɪan wa.

¹⁶ Kɪ mù yiri, sún nə, nə kúv ba lià kúri duən wa, ndə ləzoni nə fwa nɛtv. Dí

yáá nə, nə yà jə pubuŋa təntə, nə ma jələ Zwezi-Kərisə. Yá síun nə, ku tà pubuŋa təntə, nə kúð ma jələ wá. ¹⁷ Liù tə mama, v nə vwə v tián Zwezi-Kərisə yira, ku tíu jigə ladubu. Yodwara tə mama, v yà nə wulə tə wa dàñ lə, yá á nəŋə v yìèn mama dàñ jigə yodubra. ¹⁸ Ku yí Yí nə tɔŋa yìèn təntə mama. U tun Zwezi-Kərisə, sə v pa nə mù də v mù Yí pií nə kə duən yuu. Yá síun nə, Yí dàñ tun nəba, sə nə swin nə biri də, v pià, sə v mù də lià tə mama pií ba kə duən yuu. ¹⁹ Ku yí cigá, Yí twá Zwezi-Kərisə, v pa luv ləzoni tə mama də v mù Yí pií ba kə duən yuu. Yá Yí wà ba cuna tə jələ v kə ba yuu wa. Yá v dàñ tun nəba, sə nə swin lià tə con də, v pià, sə v mù də ba pií ba kə duən yuu.

²⁰ Nə dàñ yí Zwezi-Kərisə tuntuna. Ku yí ndə Yí tətə nə twá nə nii sùràn tə nə, v ma kwè lià tə. Nə lòri aba Zwezi-Kərisə yiri, sə á pa á mù də Yí pií á kə duən yuu. ²¹ Zwezi-Kərisə yá wà cuna tun míámíán. Yá Yí ken nə mù cuna tə v yuu wa. Yí fwa ku nətə tə, nə mù yiri, sə ku pa v twá nə mù də Zwezi-Kərisə nə wulə duən nə tə, v pa nə jì cigá tián v mù Yí yáá con.

6

(1 Tesalonikə tián 2.1-13; 2 Timote 3.10-11; 2 Koréntə tián 11.23-30)

¹ Nə yí Yí tùtùná. Yá nə yí nə tɔŋa duən nə. Ku mù yiri, nə dàñ kwè aba, sə á dàná ká pa, Yí pubwanu tə, v nə tun á yira, jì tutu. ² Ku yí cigá, Yí swin, v wú:

«Á le n yijuní tə, máná tə wa, à nə pià, sə à le mú. Máná nə yí, sə à jon lià tə cuna wa, à san mú».

Á nəŋə, ku yí máná ku tə wa, Yí wá fwa nəba zəni. Á nəŋə, ku yí máná ku tə wa, Yí dàñ pià v jon lià tə. ³ Nə nə tɔŋa nə pin Yí nə tə yiri, nə ba pià, sə lià na cwəŋə ba cəgə nəba, nə tutuŋi tə wa. Ku mù nə pin, nə ba yoo tɔŋa, ku nə wá pa, lià dɔgə Yí cwəŋə tə ba jén. ⁴ Yá yoo mama wa, nə yáá kə diàn, sə nə biri də, nə yí Yí tùtùná. Nə yáá ja pínú wuuu, ku nə yí càn, nə à yəə wiən nə mùri nəba, nə à yəə pucvni, nə tə yáá píní tə wa. ⁵ Ba nə mà nəba, ba kə bän diə wa, nə à yəə, ba nə sugu lià zənzən, ba kə nə nə, nə à yəə ka tun tutuncaran ka gwàri, nə tə yáá píní tə də wa. Ku nə yí nə nə wàri nə dwèe, nə à yəə nian janu, nə tə yáá píní tə də wa. ⁶ Nə ba nə tián kəni durən yìèn wa, nə biri də, nə yəə Yí cigá tə. Nə jə pínú, nə ga yí woywanyina də. Yí-*Sijū tə wulə də nəba, nə swè lià tə duən tə də bican nədə. ⁷ Nə swin cigá sɔgə tə nə biri, Yí də pin nəba v diàn tə ku yiri. Nə wulə Yí cigá cwəŋə tə wa, ku ga yí ndə nə ti kwatara zula, sə nə ma ta, də tə tə, nə nə

ma cì nə tián nə. ⁸ Ba pin nəba dun, ba duən də ga kəni cavira nə nə. Ba swin nə yozəŋə, ba duən də ga swin nə yolwan. Ba jələ nəba ndə kunkuna nə, yá nə ga yí cigá nə swin. ⁹ Ba jələ nəba ndə ba yəri nəba, yá ba mama ga yəə nəba zəni. Ba buŋa máná mama də, nə wá tí, yá á nəŋə, nə mi dàñ ga tə wulə zəni. Ba kəni nəba càn wa, yá nə ba tí də. ¹⁰ Ba kəni nəba pucvni wa, yá nə ga tə wulə pupwən wa dɔn mama. Lià yáá con, nə yí ndə zura nə, yá nə mù ga nə pin lià zənzən jì jìjə tián. Nə yí ndə nə wa won mama jə, yá nə ga jə wiən tə mama.

¹¹ Á mù Koréntə tián-ba, nə swin á con nəpon nəpon. Nə swin ku tə nə wulə nə bican wa, nə biri aba. ¹² Nə mù wà nə bicanu pwí də aba, ku yí á mù dàñ nə pús á bicanu də nəba. ¹³ Á swin á con ndə nyina nə yáá swin v bia con nətə, sə á də súri á bicanu á biri nəba.

Yí də woŋwanan nə ba duən nə tɔŋa nətə

(1 Koréntə tián 10.14-22; Efəzə tián 5.5-11; 1 Piyerə 2.9-12; Apokalisə 18.4)

¹⁴ Á dàná ká twá lià tə, ba nə tà *Kərisə lià tə nə, ba tutunkukwunan tə wa. Yoo tə, ku nə yí cigá Yí yáá con, də yoo tə, ku nə yí lwaní yoo wàri duən nə tə kəni. Poni də yikunu də wàri bwálí nədə tə yaní. ¹⁵ Zwezi-Kərisə də *Stana wàri duən yuu ba kəni. Yá nimarv yoo ga təlè liù tə, v nə keni v waa Zwezi-Kərisə nə wuuu, də liù tə, v nə wá v waa ken v nə, pwəə wa. ¹⁶ Yí *diè də woŋwanan yoo təlè duən nə. Ku yí cigá, nə mù nə yí ndə Yí tə, v nə wulə mi wa, diè tə nə, ndə v nə swin, v wú:

«Á wá jəñ də ba, à ga wá ya ba tətəŋi wa.

Á wá ya ba Yí, yá ba də ga wá ya à mù lià».

¹⁷ Ku mù nə pin, Yuu-Tiu tə swin, v wú:

«Á dàñ nana lià tə wa, ba nə tà Kərisə lià tə. Á pin á mù də ba mù ya yijuní də duən. Á dàná ká dwen durən won yira, yá à mù dàñ ga wá sèe à jon aba à kə à con».

¹⁸ Yuu-Tiu tə, v nə wulə tə mama yuu wa swin v súri lá, v wú:

«Á wá ya á nyina, á də ga wá ya à bia də à bwìi».

7

¹ Á nubisoni-ba, Yí kàn nikaní təntə, v pa nəba. Ku mù yiri nə, nə də dàñ me, sə nə li nə tián durən yìèn tə mama wa, tə nə cəgà nə yira tə də nə pubuŋa tə. Nə fwa ku nətə nə va nə yí máná tə, durən nə kúð təlè nə yira, nə ga zilí Yí ni də.

Polə pupwən tə yoo

(1 *Tesalonikə tián 3.6-9; Ebərə-ba 13.17*)

² Á pian nə yoo ya á bicanı wa! Nə wà yolwan tun liù mama yira. Nə wà liù mama cògù. Nə wà liù mama won gıyır nə jon. ³ Á dàna ká bún də, ku yı á swın sùran tə tə, sə à ma kə yoo á yuu wa. Á dí yáá à swın á con də, á yoo wulə nə bicanı wa. Də nə mu nə wulə luv wa, nə à yəə nə nə tıga, won mama wàri nəba, ku pwèe duən nə. ⁴ Fən ba nə jə á yoo wa miámıán. Á jə cıgá, sə à ti á yoo à ma bwı à tiàn nə. Á bican zùri zənzən á yoo wa. Nə wulə càn zənzən wa, yá də ku nətı me, à püə tə poli zənzən, ka ja le.

⁵ Ku yı cıgá, nə nə twi nə yı Masedwanə nagwanaa tə, də zən mama, nə tə wà wani nə sıı mancın tətə. Càn yirə yirə twi, tə tu nə yuu wa. Lià yà zàn, ba zıga nə nə, yá nə bicanı də wa fən yà jə nəba. ⁶ Yá Yı tə, v nə yáá zùri pucını lià bicanı, dàñ twá Titə nə twi nə con tə nə, v ma zùri nə də bicanı. ⁷ Ku tà Titə túrı tə cıci nə zùri nə bicanı. Ku tə nə sùrı lá, v twi v burı nəba nətı tə, á nə zùri v də bican. V burı nəba nətı tə, á nə pià, sə á piı á na nə cıgá cıgá. V burı nəba, á püə nə cògù nətı, də nətı tə, á dàñ nə pià, sə á caga á yırı. Tə yìèn təntə dàñ pin, à pupwən tə sùrı zənzən.

⁸ Á yəə də, sagı tə, à nə dí yáá à púpúnı, á nə cògù á püə. Yá à mù con, à püə ba cògá ku yoo təntə yuu wa. Á püə nə swə ku cògù, də ku yı á nə lwarı də, á sagı tə cògù á püə nə máñá mancın wa yırı. ⁹ Yá síún nə, á pucını təntə nə pin á vəvəri á kwa, á ma sá á cuna tə, dàñ pin à püə poli. Ku tà à nə cògù á püə nə, tə nə pin à püə poli. Á püə tə nə cògù tə yı ku twá də Yı fıra. Ku mù yırı nə, ku tə, á nə púpúnı, wà aba yolwan fwa. ¹⁰ Ku yı cıgá, də pucını nə twá də Yı fıra, ku ma yı liù, pucını təntə yáa pa v vəvəri v kwa, v ma sá v cuna tə, ku ga pa, v wani v na mu tə, ku nə ba zwèe Yı con. Ku mù pucını yiri təntə ba pin liù swın v wú, v yà nə yəə. Yá pucını nə yı liù, ku ga yı luv wiən nə pin tə tun, ku wá pa, ku tíú kwın mu tə nə, ku nə ba zwèe Yı con. ¹¹ Ku yı cıgá, á pucını tə yı ku twá də Yı fıra. Á dàñ nəjə ku tə, pucını təntə nə tun á yıra. Ku mù nə pin, á dàñ bıbarı, sə á tun won mama, ndə ku nə me nətı. Ku mù nə kúv pin, á dàñ pià, sə á burı də, á ba cuna swə. Ku mù nə kúv pin, á lija dàñ zaja yolwan tə yırı, ku nə tun á tətəji wa. Ku mù nə kúv pin, fən dàñ jə aba, ku tə yırı, á nə fwa. Ku mù nə kúv pin, á dàñ piı á pià, sə á na nə cıgá cıgá. Ku mù nə kúv pin, á dàñ jə yawala, sə á tun ku tə, Yı nə swə. Ku mù

nə kúv pin, bəe təntə, v nə tun cuna tə, á dàñ kə wá càn wa. Yìèn tə mama, á nə tun, á dàñ burı də, á wà yolwan tun tə wa.

¹² Yá à dàñ nə dí yáá à púpúnı á nə, ku tà bəe tə, v nə tun lwanı tə yırı. Ku ma kúv tà liù tə, ba nə tun lwanı tə v yıra yırı, à púpúnı á nə. Yá ku yı à púpúnı á nə, sə ku pa, á nə bıbarı, sə á tun á pa nəba tə, wani ku nan yıi nə, á tətəji wa Yı yáa con. ¹³ Mə ku mù nə pin, nə bicanı zùri. Yá ku ga tà nə bicanı nə zùri tə cıci. Ku tə nə sùrı lá, nə pwıi də poli zənzən, á mama nə pin Titə pubıja ya bwálı nədı, v püə ga poli tə yırı. ¹⁴ Titə mù con, à ti á yoo à ma bu à tiàn nə. Yá à wà cavıra dí. Nə swın yoo mama á con, də cıgá. Yá ku kwa nə, yìèn tə mama, nə nə bùà á nə tə yırı, Titə yáa con yı cıgá. ¹⁵ Yá v yáa piı v lí nətı tə, á nə sèe, á pa v zırı á yuu, də nətı tə, á mama nə sèe v niı, á nə zılı wá zənzən, də á vıvaga v yáa con. Yá v dàñ yáa kwen v sóni aba, v sùrı wuuu. ¹⁶ Á püə poli də, à nə wáá á yuu wa jələ yoo mama wa tə yırı.

8

Səbiu tə, ba nə lá, sə ba pa Zwer-izalemə Kərisə lià tə nə yoo (Marəkə 12.41-44)

¹ Á nubıa-ba, nə pià, sə nə man nə burı aba, Yı nə fwa v pubwanı tə, Masedwanə nagwanaa *Kərisə lià púlə tə wa nətı. ² Yìèn wuwalı ba, tə pa ba dí càn zənzən, yá ba ga tə wulə pupwən wa, ba ja le tıa nə. Zırı də jə ba zənzən, ku ja le tıa nə. Yá ba tə san lià tə nə də wuywan nəfarı. ³ Ba pin səbiu, ndə ba nə wáa ba pin nətı. Á tətə nı ku nə yın nətı. Ba pin səbiu zənzən, ba ja le ba diàn máğá tətə, ku ga yı ku twá də ba tətə fıra. ⁴ Ba lóri nəba pwə pwə, sə nə pa ba cwəjə, sə ba kə ba jıàn ku tutıji təntə wa, ba ma san lià tə nə, Kərisə nə tı. ⁵ Ku tə, ba nə tun, ku dwə ku tə nə yà nə bıja də, ba wá tun. Ba dí yáa, ba ti ba tiàn ba pa *Yuu-Tiu nə. Ku kwa nə, ba tə pin ba tiàn nə də nə, ndə Yı nə pià nətı.

(*Romə tián 15.25-27; 2 Korentə tián 9.6-15*)

⁶ Titə dí yáa v lá səbiu tə á con, yá v ga tə wá zwèe. Mə ku mù yırı, nə lóri wá, sə v dàñ tun ku wuywan tutıji təntə, v zwèe. ⁷ Á jə wiən tə mama Yı cwəjə tə wa. Á keni á waa Zwezi-Kərisə nə wuuu. Á swın Yı sugı tə zəni. Á yəə cıgá tə də zəni. Á bıbarı máğá mama, sə á tun. Á swə nəba zənzən. Ku mù yırı, á dàñ tıja ku wuywan tutıji təntə, á sùrı lá wuuu.

⁸ Ku tə, à nə swın yəbə, ku tà niı á pin aba, sə á twá ku nə. Ku yı yoo, á maña á

biri aba, sê á lwarí Kërisê lià púló tē duən nê bubarí ba tun ku yoo tēntē lala nētu. Á dē tunja ku yoo tēntē, á ma biri dē, á swê Kërisê lià tē cigá cigá. ⁹ Á yêò, nê Yuu-Tiu Zwezi-Kërisê nê fwa v pubwanu tē á yura nētu. U mù yá jê wiən tē mama, v ga yá tē, v jì zuru á mù yuri. U jigê zuru, sê v pa á mù dân jì jìjê tián Yu yáá con, v zuri tē yuri.

¹⁰ Ku yi á dē nê buja nētu sēbiu tē yoo wa nê, á pià, sê á biri aba. Biri tē, ku nê le, á mù nê yin tēntēn lià, á nê dí yáá á lá sēbiu tēntē. Á mù ga nê yin tēntēn lià, dē á nê sóni, sê á tun ku yoo tēntē. ¹¹ Siún nê, á dân tunja ku tutuji tē, á ja va á yi ku yigúrê, ndê á nê kē sirí, sê á tun ku nētu. Á pian ku tē, á diàn nê yí, sê á pa, sê ku yoo tē nii sú. ¹² Á nê kēn á sirí, sê á tun ziló lià yura, ku yi yoo tē, ku nê ziën. Yá ku dân nê mē, sê á tun ziló tēntē dē won tē, á nê jê. Ku tà won tē, á nê ba jê nê, á wá ma tun tē. ¹³ Ku tà á mē, sê á dē càñ lià tē yuu yìèn yuri, sê ba mù dân ga ya sié wa. On on, ku tà nētu. Á mama mē, sê á mē duən. Siún nê, á mù jê wiən, tē búri aba. Ku ziën, sê á li tē wa, á pa lià tē nê, ba nê ba won mama jê. ¹⁴ Máná tē, á dē nê twi á ba jê, dē ba dē nê kúw lwán ba jê zēnzēn, ba dē kúw wá pa á dē nê. Yá ku nētu dân wá pa, á mama mē duən. ¹⁵ Ku nētu dân wá ya ndê, ku nê púpúní Yu sagi tē wa, ku wú: «Liù tē, v pēe wodirēn, tē búri wá, tē kúw wá ku tíu búri. Yá liù tē dē, v nê pēe wodirēn, tē mùri wá, tē kúw wá wá mùri*».

Titê dē Kërisê lià duən wá va Korentê (1 Korentê tián 16.1-4; 2 Korentê tián 9.1-5)

¹⁶ Yu ken á yawala tētē yiri Titê bican wa, sê v bà v san aba. Yá nê dân kēni Yu lēēē ku yoo tēntē yuri. ¹⁷ Titê sēē ku tē, nê nê lōri wá ku yuri. Yá ku tà ku cici. U tētē biri dē, v ken sirí, sê v bà á con dē v tētē fira. ¹⁸ Nê dân tun v mù liù don, v nê yi nê nubiu *Kërisê yuri, á con. Kërisê lià púló tē mama bwí v mù bēē tēntē nê, v nê swin Zwezi-Kërisê suywanú tē sēbiu zēni tē yuri. ¹⁹ Ku tē nê súrí lá, v yi Kërisê lià púló tē nê kúri wá, sê nê mù dē wá twá lá, nê lá sēbiu tē. Mē nê mù nê ba li ba tún, sê nê tun tutonzēnu tēntē, sê ku pa dun *Yuu-Tiu nê, ku ga wá biri dē, nê pià, sê nê san lià tē nê. ²⁰ Sēbiu tē dáá zēnzēn, ba nê ken nê jìàn wa. Yá nê dân pià nê cì nê tiàn nê, ba dân ká cōgē nēba, ku sēbiu tēntē yuri. ²¹ Nê pià nê fwa ku tē nê ziën Yuu-Tiu yáá con, ku tà ku cici, ku yi dē lēzoni dē yáá con. ²² Nê tun liù don dē, v nê yi nê nubiu

Kërisê yuri, nê súrí lià bēlō tē nê. Nê twá yìèn zēnzēn nê, nê na dē, v yáá bubarí, sê v san v duən nê zēnzēn. Siún nê, v dân dōgu v tiàn, sê v tun cigá cigá, v nê jēlō á yuu wa tē yuri. ²³ Titê mù yi á twadon, á mù dē wá nê tunja duən nê, sê nê ma san aba. Yá Kërisê lià bēlō tē duən tē, ba dē Titê nê wá twá duən, yi Kërisê lià púló tē nê tunja ba á con. Ba yi ba tunja, sê Zwezi-Kërisê na dun. ²⁴ Á pian Kërisê lià púló tē lwarí dē, á cigá swê lià, yá nê dē ga jê cigá, sê nê ti á yoo, nê ma bwí nê tiàn nê ba yáá con.

9

Yu swê liù tē, v nê pin dē pupwēn

¹ Ku kúw ba dân jê dē, á nê púpúní á pa aba, sanu tē yuri, nê nê wá tun *Zwerizalemê lià tē nê, *Kërisê nê ti. ² Ku yi cigá, á yêò dē, ku yi á tētē yá nê ken ku sirí, sê á san ba fuən. Ku mù nê pin, á ti á yoo á ma bwí á tiàn nê Masedwanê nagwanaa Kërisê lià tē yáá con. Á swin ba con dē, á mù Korentê Kërisê lià tē dē Kërisê lià tē duən tē, ba nê wulê Akayi nagwanaa tē wa, yi dian mama á tantí, sê á lá sēbiu tē. Yá á yawala tē yigu Masedwanê nagwanaa lià tē zuni, sê ba dē tun ku. ³ Ku yi nētu, yá á ga tē tunja Kërisê lià ba tē á con, sê ku pa á kwen á tantí sēbiu tē, ndê á nê swin á yoo nētu. Ku nētu dân wá pa, nê nê bwí nê tiàn nê á yuri tē, dân ká bà ku jì tutu. ⁴ Á dâná ká pa, á mù dē Masedwanê nagwanaa Kërisê lià tē bà nê yí á con, sê ba na dē, á wá tantí á zwēē, sê ku pa á nii mwarí dē, nētu tē, á nê biri dē, á jê á diàn ku yoo tē wa. Yá ku ga wá pa á dē tētē níó mwarí. ⁵ Ku mù nê pin, á búñ á na dē, ku mē, sê á kwē lià batwa ku tē, ba nê yi nê nubiu Kërisê yuri, sê ba dí á yáá ba bà á con. Á pià, sê ba san, sê á wani á tantí á wuywan sanu tē, á nê dí yáá á swin dē, á wá pa tē, á kē duən nê. Ku nê tun nētu, á dân biàn, sê á yí á con, dē á ken sēbiu tē mē duən nê á zwēē. Ku nētu wá biri dē, sēbiu tē yi á pin ku dē á bicani mama, ku tà liù nê kálú aba.

(1 Timote 6.17-19; 1 Zwan 3.16-18)

⁶ Á yêò dē, liù nê dùè mancun, mē ku mancun tē, v wá za. Yá liù nê kúw dùè won zēnzēn, v ja le tia nê, v wá za zēnzēn, v ja le tia nê. ⁷ Á liù mama mē, sê v pa sēbiu tē ndê v tētē nê búñ v na nētu v waa con. Ku dân ká ya dē pucuni, nê á yêò ndê ba kálú wá, sê v pa ku. Ku yi cigá, Yu swê liù tē, v nê pin dē pupwēn. ⁸ Yá Yu diàn yí, sê v fwa pubwanu yiri mama á yura, v pa á na wiən zēnzēn, tē nê dwē wiən tē, tē

* 8:15 8.15 Máná tē, *Yizərayelê lià tē nê yin kasoo lanworu tē wa, Yu pin wodiù don nan yu nê, ku tu. Ba boje ku wodiù tēntē «manê».

yoo yá nè jø aba. Yá tē wiēn tē dān wá yí aba zēnzēn, tē ga zēnzēn á ma tūŋa zēni yiri mama. ⁹ Ku wá ya, ndē ku nè púpúní Yí sagí tē wa, ku wó:

«Cígá tíú yáá tàrì v jìjē wiēn, v pín zura nè. Yá v cígá tē tutúnan tē wulē wuuu, máná mama ku nè ba zwēe».

¹⁰ Ku yí Yí nè yáá pa wodwii tē lià nè, sē ba dù. V mù ga nè pín ba nii wodiu dē. V wá pa wodwii tē á dē nè, v ga wá pa, ku wodwii tēntē pùlì zēnzēn, sē á wānì á tun tutúnzēŋə zēnzēn, tē nè burì dē, á yí cígá tián Yí yáá con. ¹¹ Yí wá pa, á na jìjē yiri mama, sē á ma san lià nè dē wuywanv. Yá lià zēnzēn dān wá kē Yí lēēē á zilē wiēn tē yírì, nè nè jōŋə nè pín ba. ¹² Á sēbiu tēntē, á nè pín Zwerizalem lià tē nè, Kērisē nè ti, ku tà ku saŋa ba cici. Ku wá pa, lià zēnzēn kē Yí lēēē ba ja le. ¹³ Á saŋv tēntē wá burì dē, á twá Yí cígá cígá, ku ga wá pa Yí na dun zēnzēn, dē lià tē nè yēð dē, á sēē Zwezi-Kērisē suywáŋv tē zēni, ndē á nè dí yáá á swín ku nētv. Ba wá pa dun Yí nè á wiēn tē dē yírì, á nè pín ba, dē tē tē yírì, á nè pín lià tē mama nè. ¹⁴ Yí fwa pubwanv á yira zēnzēn, v ja le tua nè. Yá ku nētv wá pa, lià tē sōnì aba, ba ga lōrì Yí ba pa aba. ¹⁵ Nē kēni Yí lēēē v tarpivn tē yírì, v nè pín nèba, ku nè ba man don jē.

10

Polē caga v tutūŋi tē yírì

(1 Korentë tián 2.1-5; Romë tián 15.17-19; 2 Korentë tián 6.4-7; 13.2-4, 10)

¹ Á mù Polē lōrì aba dē, Zwezi-Kērisē bɔcabwanv tē dē v wuywanv tē, sē á cugv à nii sugv. Ba yáá swín dē, à nè wulē dē aba, à yí bwábwá. Yá à nè lwān à va bwálì don, à yoo yáá dà. ² Á lōrì aba, sē á dānà ká kálù nè, á pa à yoo ya diàn, máná tē wa, à nè wá bà á con. Lià duēn wulē, ba nè buŋa dē, nè tutunēē tē yí ndē lēzoni pubuŋa tutunēē nè. Mē ba mù lià tēntē yuu wa, á wá pa à yoo ya diàn. ³ Ku yí cígá, nè yí lēzoni nè wulē luv wa, yá nè jaŋa tē mù tà ndē lià tē, luv nè ti ba, jaŋa nè. ⁴ Kwatarì zula tē, nè nè ma jaŋa ku jaŋa tēntē, tà lēzoni kwatarì zila. Tē kwatarì zila tēntē yí Yí diàn tē kwatarì zila. Tē jē diàn, sē tē cugv kunkun pubuŋi tē, tē nè yí ndē dŋa tē dii nè, tē nè jē diàn. ⁵ Nē yáá cugv fwíē wiēn tē mama, tē nè cì lià yáá nè, sē ba dān ká lwarì Yí. Yá nè yáá swín, nè pa lià lwān ba pubuŋi, ba ga zilí Zwezi-Kērisē nii. ⁶ Nē ken nè sírì nè dānì máná tē, nè nè wá na dē, á zilí nii cígá cígá, sē nè dān kē càn lià tē nè, ba nè ba nii zilí.

⁷ Á mē, sē á twá yìēn tē yáá wa, á ma ywāŋá tē. Dē liù nè buŋa dē, v jē cígá,

v mù yí Zwezi-Kērisē nè ti, ku tíú mē, sē v lwarì dē, ku tà v cici, nè dē yí Zwezi-Kērisē nè ti nèba. ⁸ *Yuu-Tiu nè ken diàn nè jìun wa, sē nè ma dān á jìàn Yí cwōŋə tē wa. Ku tà, sē á mē cugv aba. Dē á nè swē, à bu à tiàn nè zēnzēn tē diàn tēntē yírì, ku cavira bá jē nè. ⁹ Á ba pià, sē ku ya ndē à saga tē yí à púpúnì, sē á ma kē fēn á waa. ¹⁰ Ku yí cígá, lià duēn swín dē, à nè púpúnì sagí á nè, à yáá púpúnì yìēn tē nè cā, tē ga jē diàn zēnzēn. Yá à dān nè twi á con, à yáá bwānà, à sùràn tē dē ga ba dēn jē. ¹¹ Ba mù lià tē, ba nè swín sùràn tēntē mē, sē ba lwarì yoo ku tē: Yoo tē, nè nè púpúnì saga tē wa, nè pa aba, dē nè bwálì tē ŋúná, máná tē, nè nè wá bà á con, nè wá fwa ku yoo tēntē, ndē nè nè púpúnì ku nētv.

(Romë tián 15.20-21; 1 Korentë tián 15.8-10)

¹² Lià duēn jēlē ba tiàn ba kēni ban ban. Nē mù wodiv wá yí, sē nè swín dē, nè mù dē ba mù nè mē duēn. Nē wodiv dē wá yí, sē nè ti nè tiàn nè ma man dē ba. Ba mù tētē nè yáá maŋa duēn, ba ma burì ba liù mama nè mē nētv. Ku burì dē, pubuŋa mùrì ba. ¹³ Nē mù yí nè wá bu nè tiàn nè Yí tutūŋi tē cici yírì, v nè pín nèba. Nē bá bu nè tiàn nè yiri don, ku nè dwē jìun. Nē tutūŋi tēntē, Yí nè pín nèba, ku mù nè ja nèba, ku bà ku nan á con. ¹⁴ Yá nè dān nè twi á con dē Zwezi-Kērisē suywáŋv tē, nè wá ku tē, Yí nè swín nè con, tē le. ¹⁵ Nē mù ba tutūŋi tē, lià duēn nè tun ti, nè ma bwì nè tiàn nè, sē nè dān ká le ku tē, Yí nè swín nè con. Yá nè dān ja yala dē, á tē wá kwēn á kē á waa Zwezi-Kērisē nè zēnzēn, sē ku tē, nè nè tun á con tē, wānì ku súrì, ndē Yí nè tàrì v pa nèba nētv. ¹⁶ Ku mù tēntē kwa nè, nè dān wá le á nagwanaa tē, nè va yŋŋv nagwaneē tē wa, nè swín Zwezi-Kērisē suywáŋv tē. Nē mù ba pià, nè va nè tun bwálì nè, lià duēn nè dí yáá ba tun ku wa, yá nè pií nè ti ba tutūŋi tē, nè ma bwì nè tiàn nè. ¹⁷ Ku púpúnì Yí sagí tē wa, ku wó: «Liù nè pià, sē v bu liù nè, sē v bu Yuu-Tiu nè ku tē yírì, v nè fwa». ¹⁸ Ku tà liù tē, v nè bwì v tiàn nè, nè Yí yáá jēlē. Ku yí liù tē, Yí tētē nè bwì v nè, nè Yí yáá jēlē.

11

Polē dē kunkun tūtvna tē yoo

(Galasi tián 1.6-9; 2 Korentë tián 12.11-15; Matiē 7.15-20; Romë tián 16.17-18)

¹ Á jana pínv dē nè. Síun nè, à dān pià, sē á swín nyŋnyan sùràn mancin. ² Á mù ba á yírì sēē, ndē Yí nè ba á yírì sēē nētv. Á yí à tanì aba à tún, ndē ba nè tanì kan nētv, sē á swe bēē nēdv cici nè. Ku bēē tēntē nè yí Zwezi-Kērisē. Yá à dān pià,

sə á dǎn ya lià tē, á bɪcanti nə yɪ nəpon máǰá tē, á nə wá pa aba Zwezi-Kərisə nə.
³ Yá fən dǎn jə nə dē, liù nə wá gɪgarɪ aba dē kunkun sɪràn, ʋ pa á kùb ba á tiàn li durən wa, sə á twá Zwezi-Kərisə nə dē cígá cígá. Mə nətʋ *Sitana jigə dən, máǰá don wa, ʋ gɪgarɪ Evə dē kunkun sɪràn.
⁴ Fən jə nə, á nə yəð dē, liù nə twi á con dē kunkun sɪràn, á wá kə á nii ba kwa á pa ʋ kàri aba tē yɪrɪ. Yá nətʋ tē, ʋ nə wá swɪn Zwezi-Kərisə yoo ʋ bɪrɪ aba, dē nətʋ, nə nə swɪn ʋ yoo nə bɪrɪ aba, kʋ tà nədʋ. Sɪɲu tē dē, ʋ nə pià ʋ pa aba, kʋ tà sɪɲu tē, á nə dí yáá á na. Zwezi-Kərisə suywǎǰú tē, ʋ nə wá swɪn ʋ bɪrɪ aba, kʋ tà suywǎǰú tē, nə nə swɪn nə bɪrɪ aba.

⁵ Á mù buǰa dē, ba mù lià tēntə yɪ *tuntuna yáá tiàn. Yá á dē con, á dē na dē, ba ba nə dwə won mama wa. ⁶ Á mù sɛe, á yəri sɪràn á swɪn ndə ba nə. Yá kʋ dǎn nə yɪ yənu mù, á dē jə yənu. Nə bɪrɪ aba kʋ yənu tēntə nəpon nəpon nɛe kapɔpɔ.

⁷ Máǰá tē, á nə swɪn Yɪ suywǎǰú tē á bɪrɪ aba, á ken á tiàn tɪa, á ga wá pa á ɲwɪn kʋ, sə á ma zɪn á mù yɪ nə. Kʋ nətʋ tē yɪ yolwan, á fwa naaa? ⁸ Máǰá tē, á nə yun á con, kʋ yá yɪ Kərisə lià púló duən nə ɲwɪn nə, kʋ tà á mù. Á jon ba səbiu tē, sə á ma wàní á san aba. ⁹ Á nə yun á con, səbiu yoo jun nə, yá á wá pa á ya á liù nədʋ tətə yuu zɪlɪ. Kʋ yun Kərisə lià tē, ba nə wulə Masedwanə nagwanaa tē wa, nə twi, ba pa nə kʋ tē, kʋ yá nə mùrɪ nə. Yoo mama wa, á wá sɛe á jɪ á yuu zɪlɪ, á ga bá sɛe á jɪ á yuu zɪlɪ míámíán. ¹⁰ Á wáá á tiàn nə á bwɪ dē kʋ yoo tēntə, liù mama ga wàri kʋ yáá nə ʋ cɪ Akayi nagwanaa tē mama wa, Zwezi-Kərisə cígá tē yɪrɪ, ka nə wulə dē nə. ¹¹ Á dǎn bwe aba, sə á jén, kʋ yoo tēntə yɪ á fwa kʋ, á nə ba aba swə yɪrɪ naaa? ʦn ʦn, Yɪ yəð dē, á swə aba. ¹² Á tē wá tun tutu, ndə á nə dí yáá á tun nətʋ, sə kʋ pa lià tē, ba nə pià ba bu ba tiàn nə dē, ba dē tunja, ndə nə dē nə tunja nətʋ, dǎn ká wàni ba bu ba tiàn nə. ¹³ Bara tēntə yɪ kunkun tuntuna. Ba yáá fwa, ndə ba yɪ Zwezi-Kərisə tuntuna, yá kʋ ga tà cígá. Ba yɪ tùtùnà tē, ba nə gɪgarɪ lià. ¹⁴ Á dǎnà ká pa kʋ yoo tēntə gwári aba. Sitana tətə yáá lwàn ʋ tiàn ʋ jə ndə ʋ yɪ Yɪ *maluka, ʋ nə wulə poni wa. ¹⁵ Də Sitana nə tunja nətʋ, á dǎnà ká pa kʋ gwári aba dē, ʋ tùtùnà tē nə yáá fwa ndə ʋ nə. Ba tunja kʋ tē nə tà cígá. Ba yígúré wa, càn nə wá ya kʋ tē, ba nə tun ɲwírán.

Càn tē Polə nə dí yoo

(2 Korentë tián 15.10, 30-32; 4.9-13; 6.3-10; Tɔtunan 20.18-27)

¹⁶ Á tē pií á bwé á swɪn á con, á liù mama dǎn ká bún dē, á yuu təlól. Yá á dǎn nə

buǰa dē, á yuu təlól, á pian nə cwəɲə, sə á dē bu á tiàn nə mancin. ¹⁷ Kʋ tē, á nə swɪn yəbə, á wá cwəɲə lòri *Yuu-Tiu con, sə á swɪn kʋ. Yá kʋ dǎn yɪ á swɪn kʋ, ndə á yuu təlól, á nə yəð dē, yìèn wulə, á nə wáá á ma bwɪ á tiàn nə yɪrɪ. ¹⁸ Lià zənzən twá ləzoni pubuǰa nə, ba ma bwɪ ba tiàn nə. Á dē dǎn wá bu á tiàn nə, ndə ba nə. ¹⁹ Á buǰa dē, á yɪ yənu tiàn, á ga nə nɪ lià tē, ba yun təlól, á yáá swə, sə á ja á kə ba nə mwálí mwálí dē pupwən. ²⁰ Ba yáá ja aba, ba ma jɪ, ndə ba ywəɲə nə, dē ba fwa swɪan, ba ma jonə á wien. Ba yáá gɪgɪrɪ aba, dē ba goni aba, dē ba má á yáá wa. Yá á mù tē janɪ á kəni ba nə. ²¹ Nə mù yun fənyina zənzən, sə nə tun tē yìèn tēntə á yɪra. Kʋ mù nə pin, cavɪra jə nə, sə á swɪn nə yoo.

Síun nə, á dǎn wá swɪn, ndə á yuu təlól. Won tē mama liù nə ba fən dəri, sə ʋ bu ʋ tiàn nə kʋ yɪrɪ, á dē ba fən dəri, sə á bu á tiàn nə kʋ won tēntə yɪrɪ. ²² Ba yáá swɪn dē, ba yɪ *Ebərə-ba cígá cígá. Á dē yɪ Ebərə cígá cígá. Ba yáá swɪn dē, ba yɪ *Yɪzərayelə lià cígá cígá. Á dē yɪ Yɪzərayelə liù cígá cígá. Ba yɪ *Abərahəmə dwíí tē wa lià. Á dē yɪ Abərahəmə dwíí tē wa liù. ²³ Ba yáá swɪn dē, ba yɪ Zwezi-Kərisə tùtùnà cígá cígá. Á dē kùb dwə ba, Zwezi-Kərisə tutuɲɪ tē wa. Sɔgʋ kʋ tē, á nə swɪn, kʋ yɪ ndə á yuu təlól. Á tun á doni ba. Ba ken nə bǎn diè nɛe kapɔpɔ, ba doni ba. Ba má nə zənzən, ba doni ba. Nɛe kapɔpɔ á mu wá zwɛe kʋ doni ba. ²⁴ *Zwifə-ba yun tiàn tē má nə tanpɪrɪ yíá fitwa dē nuɡʋ nɛe bonu. ²⁵ *Romə yun tiàn má nə dē kafɪran nɛe batwa. Lià dili nə dē kapana máǰá don wa, sə ba gʋ. Nɛe batwa, á nə tɪ níá yuu bori, kʋ lwə, á nan á tu níá tē wa. Naa nədʋ á yun níá yuu wa, dɪn nədʋ dɪtɪn nədʋ. ²⁶ Nɛe kapɔpɔ á vɛli bwálá, á dɛ càn, munɛe nə súé tē pǎli yɪrɪ, dē ɲwina yɪrɪ, dē á tətə dwíí tiàn Zwifə-ba yɪrɪ, dē lià tē, ba nə tà Zwifə-ba yɪrɪ. Á dí càn tɪfaran wa dē kasɔɔ lanworɪ dē muv tē yuu. Kunkun lià, ba nə yɪ nə nubɪa Kərisə yɪrɪ, tē dē ken càn á nə. ²⁷ Á tun tutuncaran á yɪra cɛ. Dɪn don nə, á yáá wàri á dwɛe. Dɪn don nə, niən yáá ja nə, nanyonɪ dɛ jun nə, á ga píni á tiàn. Dɪn don nə, á wàri wodiu á nɪ á dɛ. Dɪn don nə, waran yáá ja nə, á ga ba gǎnɔ jə. ²⁸ Yoo tē, kʋ nə súri tēntə mama nə, kʋ yɪ Kərisə lià púló tē mama yoo jə nə á bican wa. Máǰá mama, á buǰa ba yoo, á ba zwɛe. ²⁹ Liù nə ba diàn jə Yɪ cwəɲə tē wa, kʋ yáá yɪ ndə kʋ yɪ á mù. Liù nə pin, liù duɡʋ Yɪ cwəɲə tē, kʋ yoo tē yáá yɪ á dē zənzən.

³⁰ Də á dǎn nə mɛ, sə á bu á tiàn nə, kʋ

yi wiøn tē, tē nē biri dē, à ba diàn jē, à wá ma bu à tiàn nē. ³¹ Nē Yuu-Tiu Zwezi-Kərisē nyina Yū yèò dē, ku tà kunkun à kunu. U mē, sē ba bu v nē máǵá mama wuuu, ku nē ba zwēe. ³² Máǵá don wa, à wəli Damasē, dē píú Aretasē li yáá tíú v tún, sē v ywǎn ku yuu v pa wá. U mù liù tǎntē li lià, sē ba cì tu tē nii nē, ba ma ja nē. ³³ Yá Kərisē lià tē dǎn ken nē fɿyafarv wa, ba vwə ɿwəñē ku nē, ba twá cəliri ba li nē, ba cwí tɿa bǎrǎ tǎǵá nē. Yá ku dǎn pin à jén v jiàn wa.

12

Wiøn tē, Yū nē biri Polē nē yoo

(1 Korentø tián 2.3-5; 2 Korentø tián 4.7-10)

¹ À tē mē, sē à kwēn à bu à tiàn nē, naaa? À yèò dē, ku nētv ba nywarí jē. Yá à dǎn tē wá swin won tē nē, ku nē nan *Yuu-Tiu con, dē ku tē, v nē biri nē. ² À yèò *Kərisē liù* don, ku ja bina fugə bama, Yū ti wá, v ja di ban ban v mù Yū *sǎn nē. À mù dǎn nē yəri, dē ku nē yi v tətē, nē à yèò ku nē yi v jərə. Yū nē yèò, ku nē yi nētv. ³⁻⁴ Yá à dǎn nē yèò dē, Yū ti bēe tǎntē, v ja di v mù Yū sǎn nē. À dǎn nē yəri, dē ku nē yi v tətē, nē à yèò ku nē yi v jərə. Yū tətē nē yèò ku, à mù yəri ku. U dǎn nē diǵà v yí Yū yáá con, v ni sǔrǎn lá nē, tē nē wǎri tē swin nii wa. Liù mama wá mē, sē v twá v swin tē sǔrǎn tǎntē v nii wa. ⁵ À bwi à tiàn nē ku mù bēe tǎntē yūri. Yá à dǎn nē bá bu à tiàn nē won mama yūri, dē ku nē tà wiøn tē yūri, tē nē biri, dē à ba diàn jē. ⁶ Dē à yà nē pià, sē à bu à tiàn nē, à yá wá swin cǵá tē, à sǔrǎn tē yá bá ya ndē nyinyansǔrǎn nē. Yá à dǎn nē ba pià, sē à bu à tiàn nē nētv. À ba pià, sē lià bún yoo, ku nē dwə nē, ba pa nē. À pià, sē lià zilí nē, ku tē yūri, ba nē ni à nii nē, dē ku tē yūri, ba nē ni dē, à fwa. ⁷ Yū ba pià, sē à fwa fwǎ, yìèn tǎntē mama yūri, tē nē dwə won mama, v nē biri nē. Ku mù nē pin, Yū dǎn ma fwa yoo don à yūra tē wa, ku nē yì nē zǎnzǎn. Ku yi ndē Yū pin cwəñē *Sitana tǔtǔndū nē, sē v mà nē. ⁸ Ku yoo tǎntē yūri, à lǒri Yuu-Tiu nēe batwa, sē v li ku à yūra. ⁹ Yá v dǎn le nē, v wú: «À pubwanv tē, à nē fwa n yūra, ku mē mú. À wǎá n nē ba diàn jē tē nē à twá, à ma kwēn à tǔǵa diàn zǎnzǎn». Ku dǎn nē yi nētv, à mù wá bu à tiàn nē, à nē ba diàn jē tē yūri, sē ku pa Zwezi-Kərisē diàn tē ya dē nē wuuu. ¹⁰ Ku mù nē pin, máǵá tē, à nē ba diàn jē, nē à yèò lià nē twin nē, nē à yèò ba nē fifun nē, nē à yèò ba nē kəni nē cǎn wa, nē à yèò pucuní nē zva nē Zwezi-Kərisē yūri, à tē wulə pupwən wa, dē ku

nētv mama Zwezi-Kərisē yūri. Ku yi cǵá, máǵá tē wa, à nē ba diàn jē, mē ku máǵá tǎntē wa, Yū yáá pa nē v diàn tē cǵá cǵá.

Korēntø Kərisē lià tē yoo yì Polē

¹¹ Nētv tē, à nē bǔà à tiàn nē, ku yi ndē à yuu tǎlǎ, ku ga yi á mù nē kálv nē, á pa à tun ku. Yá á mù yá nē mē, sē á biri nētv tē à nē yi, sē lià yəni nē. À mù nē swə à tà won, *tuntuna tē, á ma bonə yáá tiàn tē dē, ba nē dwə won mama wa. ¹² Á tətē yèò dē, à nē twi á con, à tun á tətəñi wa dē pínú, Yū dē ga twá dē nē, v tun yìèn tē nē yi v diàn tē muminan, dē tǔtunan tē nē biri v diàn tē, dē yomulan. Tē yìèn tǎntē mama biri dē, à cǵá yi Zwezi-*Kərisē tuntunu. ¹³ Yìèn tē, à nē fwa Kərisē lià púlǎ tē duən wa, mē tē mù nē à fwa á dē con. Yoo nēdv cǩcǩ nē, à wá fwa á con. Ku mù nē yi, à nē wá pa à ya á yuu zilí tē. À dǎn lwèe á nē, ku yūri.

¹⁴ Sún nē, à kúv ken sírí, sē à bà á con, sē ku dǎn ya à nēe batwa nē. À nē twi, à bá sēe, à pa à jì á yuu zilí. À mù yi á tətē nē à pià, ku tà wiøn tē, á nē jē nē à pià. Á yèò dē, ku tà bisíná nē mē, sē ba pià wiøn ba tún ba nyina nē, ku yi nyina, ba nē mē, sē ba pià wiøn, ba tún ba pa ba bɿa nē. ¹⁵ À mù sēe, sē à cǩǩ wiøn tē, à nē jē, sē à ma san aba. À ga sēe, sē à kwín à mu tē tətē nē á yūri. À nē swə aba zǎnzǎn nētv tē yūri, ku mē, sē á mù sóni nē mancun cǩcǩ, naaa?

¹⁶ Á yèò zəni dē, à wá pa à jì á yuu zilí. Yá á wa lià duən dǎn swin dē, à tun yíá swin, à ma jon á wiøn. ¹⁷ Lià tē mama, à nē tun á con, ba wá tətē nē à twá, à ma gǵiri aba? ¹⁸ Á mù nē kwé Tite, sē v bà v na aba, à ga swin nē liù tē don con, v nē yi nē nubiu Kərisē yūri, sē v kwé wá. Tite gǵiri aba, v jon wiøn á con, naaa? Á yèò dē, à mù dē Tite pubwə yi nēdv. Ku tē v nē fwa, dē ku tē, à nē fwa yi won nēdv.

¹⁹ Ku wáá ku pin, á buǵa dē, nē sǔrǎn tē tē mama yi nē pià nē ma caga nē tiàn yūri, á yáá con. Ku tà nētv, ku yi Yū yáá con sǩǩ, nē swin, nē mù dē Zwezi-Kərisē nē vwə duən nē tē yūri. Nē nubisoni-ba, sǔrǎn tǎntē mama yi nē swin á con, sē tē wǎni tē dǎn á jiàn Yū cwəñē tē wa.

²⁰ Fən jē nē dē, dun don, à nē wá bá á con, dē á jigə yiri don, à nē ba swə. À nē twi, dē ku yi nētv, à dē wá ya yiri don, á dē nē bá sóni. Fən jē nē, à ba swə, sē à bà á con, dē á dɿ jara dē duən, nē à yèò á ja wǩǩwɿ dē duən, nē à yèò dɿñi wulə á tətəñi wa, nē à yèò á jǵa duan nē, sē á doni duən, nē à yèò á swin yolwana á pin duən nē, nē à yèò á maɿa yìèn á pin duən

* 12:2 12.2 Ku bēe tǎntē yi Polē tətē.

nə, nə à yèó á fwa fwiə, nə à yèó á tɔŋa yìèn gurə gurə. ²¹ Fən tə ma jə nə də, à nə wá bà á con, naa ku tə nə, à nyɩna Yɩ nə kúú wá pa, cavɩra ja nə á yáá con. Fən tə ma jə nə də, à nə wá bà á con, də lià dáá á wa zənzən, ba nə tɔn cɩna tə le, yá ba wá ba kwa vəvəri, ba ma sá ba cɩna tə. Ba bɩcani dān tə yɩ nəzwənən Yɩ yáá con, də ba pəni duən vɛɛ vɛɛ, də ba ga tɔŋa yìèn, ba ba ba tián janɩ. Də ku nə yɩn nətu, à pùé wá cùgò, ba mù lià təntə yɩɩ.

13

Sagɩ tə yígúré sùràn
(2 Korentə tián 12.19-21; 10.1-11)

¹ Á wá bà á con, naa ku tə nə, də à nɛɛ batwa nə. Á nə yí á con, nə wá bɔ̀rì lià tə mama, ba nə fwa cɩna, tə bɔ̀rà. Nə wá fwa, ndə Yɩ sagɩ tə nə swìn, ku wú: «Á mɛ, sə á dí yáá á ni lià bələ, nə à yèó lià batwa nii sùràn liù yuu wa, á dān ga zɩgɩ lá á bɔ̀rì v bɔ̀rà». ² Á nɛɛ bələ nii túrí tə, à nə twi á con, à dí yáá, à dù súú lià tə, ba nə fwa cɩna tə nii nə, də ba duən tə də mama nii nə. Sùún nə, à ŋúná də aba, à ga tə bwé à dwì súú ba nii nə, sə ba lwarɩ də, à nə píí à bà, à bá lɩ ba liù mama, à dugɔ vān nə. ³ Á yèó də, á pià, sə á na ku tə nə bɩɩ də, Zwezi-**Kərisə* nə twá də nə v swìn. Á yèó də, v mù tà liù tə, v nə ba diàn jə á yáá con. V yɩ liù tə, v nə tɔŋa də diàn á tətəŋi wa. ⁴ Ku yɩ cígá, ba paa Zwezi-*Kərisə* dagarv tə yuu wa, v ga wá diàn jɩn. Yá sùún nə, v dān wulə mɩ wa, Yɩ diàn tə yɩɩ. Nə də ba diàn jə, nə mù də v mù nə vwə duən nə yɩɩ. Yá nə dān wá twá də wá, nə ya mɩ wa Yɩ diàn tə yɩɩ. Máná tə, nə nə twi á con, nə wá bɩɩ aba diàn təntə.

⁵ Á dān buŋa á tətə yuu wa zəni, á jón á cígá nə kení á waa Zwezi-*Kərisə* nə wuuu. Á nə bún á tətə yuu wa nətu, á ba lwarɩ də Zwezi-*Kərisə* nə wulə də aba naaa? Də ku nə tà nətu, ku wá ya á kərí á tián á ga. ⁶ Á buŋa də, á wá lwarɩ də, nə mù wá nə tián kərí nə ga. ⁷ Ku tə nə dān lóri Yɩ con, ku yɩ, sə v san aba, á dānà ká tun yolwan mama. Ku tà nə pià, sə nə ma bɩɩ aba də, nə mù kərí nə tián nə na də, nə dí diàn. Ku yɩ nə pià, sə á tun zəni cɩcɩ. Yá nə mù con, ku nətu dān nə swə, ku yɩ ndə nə kərí nə tián nə ga, ku tà nə yáá. ⁸ Nə wari cígá tə nə nə zɩga. Nə pià nə fwa cígá yìèn cɩcɩ. ⁹ Ku yɩ cígá, də á mù nə jə Yɩ diàn tə, yá nə mù ba diàn jə, nə yáá wulə pupwən wa. Ku tə nə dān lóri Yɩ con, ku yɩ, sə v san aba, sə á va yáá wuuu. ¹⁰ Mə ku mù nə pɩn, à púpúní sagɩ ku tə, à pɩn aba, də à bwálí tə ŋúná də aba. Á ba pià, sə á bà à yí á con, də yìèn wulə, tə nə wá pa, à caga

á nii nə. **Yuu-Tiu* yɩ v ken v diàn tə à jɩn wa, sə à ma dān á jìàn Yɩ cwəŋə tə wa. Ku tà v pɩn tə nə, sə à ma cùgò aba.

(*Filipə tián 4.4-9*)

¹¹ Á nubɩa-ba, ku tə nə sùrí lá, á yana pupwən wa. Á sià, sə Yɩ san aba, sə á va yáá wuuu. Á sià, sə ba kwè aba, sə á ja pubuŋa nədu. Á yana duən nə də bɩcan sió. Yá sonu də bɩcan sió Yɩ dān wá ya də aba. ¹² Á jùná duən də ziló zənzən də sonu, ndə *Kərisə* lià nə mɛ, sə ba fwa nətu. *Kərisə* lià tə mama, ba nə wulə yəbə, jùnì aba.

¹³ *Yuu-Tiu* *Zwezi-Kərisə* nə wá fwa v pubwanv tə á yɩɩ. Yɩ wá fwa v sonu tə á yɩɩ. Yá Yɩ-**Sɩŋu* tə, ku nə pɩn, nə vwə duən nə, wá ya də á mama.

Sagi tɛ, Polɛ nɛ púpúní v pa Galasi Kərisə lià tɛ nɛ Galasi tián sagi tɛ yuu wa sugv

Liù tɛ, v nɛ púpúní sagi kv tɛ
Ku yi *tuntunv Polɛ nɛ púpúní kv.

Lià tɛ nɛ, Polɛ nɛ púpúní

Polɛ púpúní sagi kv tɛ v pa *Kərisə lià púlɛ kapupv nɛ, tɛ nɛ wulɛ Galasi nagwanaa tɛ wa, v nɛ dɪga tɛ dɛn.

Sagi tɛ wa sugv

Polɛ púpúní *Zwifə-ba karnyina-ba yiri, ba yà nɛ twi v viru kwa nɛ, ba gugurɛ *Kərisə lià púlí tɛ dɛ ba kərə tɛ, ba yà nɛ ba pià, sɛ ba twá suywánú tɛ nii nɛ. Polɛ kwɛ Kərisə lià tɛ, sɛ ba dɛn ká twá ba kərə tɛ nɛ. Ba mù yà pià, sɛ ba *gwɛŋɛ Kərisə lià bara tɛ, ba nɛ tɛ Zwifə-ba, ba ga zilí Yui *nii tɛ mama, v nɛ pin *Moyizɛ nɛ. Ku tɛ nɛ sùrí lá, ba mù Kərisə lià tɛ, ba nɛ tɛ Zwifə-ba, dɛ wa lià duan yà tɛ twá ba yofwamunan tɛ nɛ, ndɛ lià tɛ nɛ, ba nɛ yəri Zwezi-Kərisə.

Polɛ pià v biri ba, sɛ ba lwarí dɛ, kv nɛ zigí máŋá tɛ wa, Zwezi-Kərisə nɛ tɪga dagarv tɛ yuu wa, nɛ kúú tɛ Yui *nii tɛ, v nɛ pin *Moyizɛ nɛ, nɛ kəni nɛba cwɛŋɛ wa. Nɛ dɛn ti nɛ tián. Kərisə liù tɛ, v nɛ ti v tián cígá cígá, kv yi Yui *Sɪŋu tɛ wulɛ dɛ wá, v ga yá v tián v pa kv Sɪŋu tɛntɛ nɛ, sɛ kv kɛ wá cwɛŋɛ wa.

Polɛ jùnì Galasi Kərisə lià tɛ
(Romɛ tián 1.1-2)

¹ À mù Polɛ nɛ púpúní sagi kv tɛ, à pin *Kərisə lià púlɛ tɛ nɛ, tɛ nɛ wulɛ Galasi nagwanaa tɛ wa. À yi Zwezi-Kərisə *tuntunv. Kv tɛ ləzoni nɛ pin nii nɛ. Kv yi Zwezi-Kərisə dɛ nɛ nyina Yui, v nɛ bwin wá, v li tian wa, nɛ tún nɛ, sɛ à ya tuntunv. ² À mù dɛ lià tɛ mama, ba nɛ yi à nubia Kərisə yiri, ba nɛ wulɛ à con, jùnì aba. ³ Nɛ nyina Yui dɛ nɛ *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nɛ wá fwa pubwanv á yira, ba ga pa aba bican sié. ⁴ Zwezi-Kərisə sɛɛ, v ti nɛ yuu yiri, sɛ v ma jon nɛba nɛ cuna wa. V dɛn van nɛba, v li sùbn luv kv tɛ yokukwunan tɛ jìan wa. V fwa kv nɛtv, v pa kv tɛ, nɛ nyina Yui yà nɛ pià, nii sú. ⁵ Nɛ pin dun Yui nɛ, máŋá dɛ máŋá, kv nɛ ba zwè! Amuna!

Yi suywánú tɛ yi nɛdv
(Galasi tián 3.1-5; 4.9-20; 5.1-12)

⁶ Yui yi v twá Zwezi-*Kərisə nɛ, v kúrí aba dɛ pubwanv. Kv mù nɛ pin, kv gwári nɛ zənzən dɛ, nɛtv tɛ, á nɛ vɛvəri lala, á yá Yui, á pii á twá suywánú don nɛ. ⁷ Cígá mama, kv tɛ suywánú don wulɛ, kv sùrí Zwezi-Kərisə suywánú tɛ nɛ. Yá lià duan dɛn nɛ wulɛ, ba nɛ kəni yièn gurɛ gurɛ á bican wa, ba ga pià, sɛ ba lwán Zwezi-Kərisə suywánú tɛ.

⁸ Yá liù don dɛn nɛ swin suywánú don, v biri aba, kv nɛ tɛ Zwezi-Kərisə suywánú tɛ, nɛ nɛ swin nɛ biri aba, sɛ Yui cùgù kv tiú. Dɛ kv nɛ swɛ, kv yi nɛ tɛtɛ wa liù, nɛ à yəó *malika, kv nɛ nan yi ka cú, sɛ Yui cùgù kv tiú. ⁹ Nɛ dí yáá, nɛ swin kv, yá nɛ tɛ kúú pii nɛ bwé kv wa sùbn nɛ. Liù don nɛ swin suywánú don, v biri aba, kv nɛ tɛ Zwezi-Kərisə suywánú tɛ, á nɛ ni, sɛ Yui cùgù kv tiú.

¹⁰ À nɛ swin nɛtv, kv tɛ à pià, sɛ ləzoni bu à nɛ, kv yi à pià, sɛ Yui nɛ bu à nɛ. À ba pià, sɛ ləzoni nɛ sóní nɛ. Dɛ à ya nɛ pià, sɛ ləzoni nɛ sóní nɛ, à yá bá ya Zwezi-Kərisə tɛtɛnɛ.

Yui kúrí Polɛ, sɛ v ya v tuntunv
(Tɛtɛnan 22.3-16; 26.9-20; 9.1-20, 23-30)

¹¹ À nubia-ba, à pià, sɛ á lwarí dɛ, Zwezi-*Kərisə suywánú tɛ, à nɛ swin à biri tɛ, wá ləzoni con nan. ¹² Kv ma tɛ ləzwənɛ nɛ swin kv suywánú tɛntɛ, v biri nɛ. Kv ma kúú tɛ ləzwənɛ nɛ kəri nɛ kv kərə. Kv yi Zwezi-Kərisə tɛtɛ nɛ biri kv nɛ. ¹³ Á yá dí yáá, á ni à tɛtɛnɛ yá nɛ yi nɛtv, máŋá tɛ wa, à yá nɛ wulɛ *Zwifə-ba yjuncwɛŋɛ tɛ wa. Kv máŋá tɛntɛ wa, à yá kəni cən Kərisə lià púlɛ tɛ nɛ zənzən, à ga pià, sɛ à pa tɛ nyu lá. ¹⁴ À mù dɛ à duan tián Zwifə-ba, nɛ yá nɛ wulɛ nɛ nyina-ba yjuncwɛŋɛ tɛntɛ wa, à mù yá nɛ zilí yièn tɛ mama nii zənzən, à doni à duan tián tɛ zunv. À yá kən à pubɔŋa mama, nɛ nyina-ba yofwamunan tɛ nɛ dɛ yawala. ¹⁵ Kv yi nɛtv, yá Yui yá dí yáá, v kúrí nɛ v tún, dɛ à nuu tɛ wá nɛ biri. Yá máŋá nɛ yí, sɛ à tun à pa wá, v fwa pubwanv à yira, ¹⁶ v pa à lwarí v biú tɛ à waa con, sɛ à dɛn swin v yoo, à biri lià tɛ dɛ, ba nɛ tɛ Zwifə-ba. Kv máŋá tɛntɛ wa, à wá liù bwe, sɛ v kəri nɛ kv tɛ, à nɛ mɛ, sɛ à pa kv cígá. ¹⁷ À ma kúú wá *Zwerizalemə vɛli, sɛ à na lià tɛ, ba nɛ dí à yáá, ba yi *tuntuna tɛ dɛ. Kv máŋá tɛntɛ tɛtɛ wa, à vɛli Arabi nagwanaa. À vɛli tɛntɛ kwa nɛ, à pii à Bà Masaa.

¹⁸ Kv bina batwa nii nɛ, à dɛn vɛli Zwerizalemə, sɛ à lwarí Sefasə*, yá à dɛn yin v con dɛn fugɛ dɛ bonu. ¹⁹ Yá à dɛn nɛ wá tuntuna tɛ liù don mama ni, dɛ kv nɛ tɛ Zwakə, v nɛ yi *Yuu-Tiu nyánv. ²⁰ Yui

* 1:18 1.18 Sefasə yá jɛ yiri don, ba nɛ bɔŋə Piyərə.

yéé dæ, yoo ku tæ, à púpúní bwáíí ku tæ wa, yi cigá, ku tà kunkun à kuni.

²¹ Ku kwa nè, à nan Zwerizalemæ nè, à va à twá lá, à jíri Siri nagwanaa tæ, dæ Silisi luu nii tæ wa. ²² Kërisæ lià púlú tæ, ba yà nè wulæ Zwíde nagwanaa tæ wa, yà tæ wà nè nì ba yíá wa. ²³ Ba yà yí à yoo nè, ba nën dæ, lià swìn, ba wú: «Bæe tæ, v yà nè fifin nèba dån yí Zwezi-Kërisæ suywájú tæ, v swìn v burí síún nè. Yá v mù yà ga nè pià, sè v pa ku suywájú tæntæ nyu lá». ²⁴ Ku nètú dån pín, ba bwí Yú nè, à mù yúri.

2

Polæ jóri Zwezi-Kërisæ tuntuona Zwerizalemæ nè

(Tútvnan 15.1-29)

¹ Bina fugø dæ banu nii nè, à mù dæ Barë nabasè píí nè va *Zwerizalemæ. À jun Titæ, dæ à kè lá, à ja va. ² Yú yà burí nè dæ, à mæ, sè à va lá. Yá májá tæ, nè dån nè vèli nè yí lá, à mù dæ *Kërisæ lià púlí yáá tián tæ nan kwa, nè na duøn nè cíci. À dån ma man suywájú tæ dæn, à nè swìn à burí lià tæ nè, ba nè tà *Zwifæ-ba. À yà ba pià, sè tutúji tæ, à nè tun, dæ tutúji tæ, à nè tunja síún nè, jí tutú. ³ Titæ yà yí *Gøreke, v mù yà ga nè yí à twadon. Yá Kërisæ lià púlí yáá tián tæ wà wá kálú, sè ba pa v *gwøjæ wá. ⁴ Yá lià duøn dæ dån yun lá nè, ba nè yí kunkun lià, ba nè yí nè nubia Kërisæ yúri. Ba mù lià tæntæ dån sègø, ba zv nè púlí tæ wa, ba swìn dæ, Titæ mæ, sè v pa ba gwøjæ wá. Ba mù lià tæntæ yí, ba zva nè púlí tæ wa, sè ba ma na, nè nè twá dæ Zwezi-Kërisæ, nè ma tí nè tián nètú. Ba pià, sè nè tæ píí nè twá Yú *nii tæ nè, v nè pún *Moyizæ nè dæ dián. ⁵ Nè dån nè wá sèe, nè twá lià tæntæ pubuŋa tæ nè, májá mancun tæ. Nè mù ba pià, sè ba cügü Zwezi-Kërisæ suywájú tæ, ku nè yí cigá cíci. Nè pià, sè nè cíci suywájú tæntæ dæ ku cigá tæ nè, nè pa aba, ba dån ká lwån ku. ⁶ Májá tæ, à nè tún à nii, à burí Kërisæ lià púlú yáá tián tæ, ba wà swìn dæ, yoo mùri Zwezi-Kërisæ suywájú tæ wa, à nè swìn à burí lià tæ nè. À mù con, à yèé dæ, Yú ba lià kúri, v ma kwaní ba duøn. Ku mù nè pún, lià tæntæ nè yí Kërisæ lià púlí tæ yáá tián, nè à yèé ba nè tà yáá tián, ku ba dæn jø ku pa à mù nè. ⁷ Yá ba mù lià tæntæ dån yøní dæ, ku yí Yú nè pún nè suywájú tæ, à nè burí lià tæ, ba nè tà Zwifæ-ba, ndæ v nè dí yáá, v pa nii Piyeræ nè, sè v va v swìn ku, v burí Zwifæ-ba nè. ⁸ Yú nè tun Piyeræ pubuŋa wa, sè v va Zwifæ-ba con. V mù nè kúú tun à dæ pubuŋa wa, sè à va lià tæ con, ba nè tà Zwifæ-ba. ⁹ Lià yà ywånjá

Zwakø dæ Sefasæ* dæ Zwan ndæ diè tètønji baní nè Kërisæ lià púlí tæ wa. Ba lià batwa tæntæ dån nì dæ, Yú cigá pín nè ku tutúji tæntæ v pubwanu tæ yúri. Ba dån jun à mù dæ Barë nabasè jun nè, ba zuzøv, sè ku burí dæ, nè mù dæ ba mù yí nimarv ndøv lià. Nè mù dån mæ, sè nè va lià tæ con, ba nè tà Zwifæ-ba, sè ba dæ ga va Zwifæ-ba con. ¹⁰ Yoo ndøv cíci nè ba lòri nèba, sè nè fwa. Ku mù nè yí, sè nè san ba Kërisæ lià púlú tæ nè, tæ nè yí zura. Yá mæ ku mù nè, à dæ yà pià, sè à tun dæ yawala.

Polæ caga Piyeræ nii nè Antúswæ nè

(Tútvnan 11.1-17; 15.7-11)

¹¹ Ku kwa nè, Sefasæ† twí Antúswæ wa. À dån ma caga v nii nè lià tæ mama yáá con, yolwan tæ yúri, v nè fwa. ¹² Ku yí cigá, májá don yun lá, Sefasæ dæ *Kërisæ lià tæ, ba nè tà *Zwifæ-ba, yà dæ wodiu duøn nè. Yá májá tæ wa, lià duøn nè nan Zwakø con, ba bà Sefasæ con, v dån lí v tián Kërisæ lià tæ, ba nè tà Zwifæ-ba yúra, v kúú ba wodiu dó dæ ba, v yà nè dæri Zwifæ-ba føn, ba yà nè kálí, sè bæe mama *gwøjæ tæ yúri. ¹³ Kërisæ lià tæ duøn tæ mama, ba nè yun lá, ba nè yí Zwifæ-ba, dæ jigø níó bæle tián ndæ Sefasæ nè. Barë nabasè dæ tètø jigø níó bæle tíú, ndæ ba nè. ¹⁴ À dån nè nì dæ, ba tølé Zwezi-Kërisæ suywájú tæ cigá tæ wa, à swìn Sefasæ con lià tæ mama yáá con, à wú: «N yí Zwifæ, yá n yà ja n tián, n ma fwa ndæ liú tæ nè, v nè tà Zwifæ yøbø. N wà n tián ma fwa ndæ Zwifæ nè. Bæe dån nè pún, síún nè, n dån ma pià, sè n kálú lià tæ, ba nè tà Zwifæ-ba, n pa, ba ya nè dæ Zwifæ-ba nè?»

Zwifæ-ba dæ lià tæ, ba nè tà Zwifæ-ba mæ, sè ba kè ba waa Zwezi-Kërisæ nè

(Galasi tián 5.1-6)

¹⁵ Nè mù yí *Zwifæ-ba nè luri nèba, nè tà dwíó tæ, ba nè yèri Yú *nii tæ, v nè pún *Moyizæ nè. ¹⁶ Dæ ku nètú mæ, nè tæ yèé dæ, liú mæ, sè v kè v waa Zwezi-Kërisæ nè, sè v ma ya cigá tíú Yú yáá con. Ku tà liú tæ, v nè twá Yú nii tæ nè, v nè pún Moyizæ nè, nè wá ya cigá tíú Yú yáá con. Nè dæ tètø yí nè ken nè waa Zwezi-Kërisæ nè, sè Yú wáni v jælø nèba ndæ lià tæ nè, ba nè yí cigá tián v mù Yú yáá con. Liú mama wari Yú nii tæ, v nè pún Moyizæ nè, v zilí, sè ku pún, Yú jælø wá ndæ cigá tíú nè v yáá con. ¹⁷ Nè mù Zwifæ-ba pià, sè nè ya cigá tián Yú yáá con, nè nè ken nè waa Zwezi-Kërisæ nè yúri. Yá Yú dån nè twá ku nètú wa, v burí nèba dæ, nè yí cuna lià, ba nè ba Yú nii tæ, v nè pún Moyizæ nè twá, ku nètú pià ku burí bæeè? Ku pià ku burí dæ, ku yí Zwezi-Kërisæ nè ken nèba cuna tæ wa naaa? Abada! Ku tà nètú! ¹⁸ Dæ à mù

* 2:9 2.9 Sefasæ yà jø yúri don, ba nè bonø Piyeræ. † 2:11 2.11 Sefasæ yà jø yúri don, ba nè bonø Piyeræ.

nə pií à twá Yü nii tē nē, v nə pün Moyizə nə, à yà nə viga, sē à twá ku nə, ku buri dē, à tɔŋa cɔna Yü yáá con. ¹⁹ Yü nii tē tətē, v nə pün Moyizə nə, pün à tɪ. Yá Yü nii tēntē kúv ba diàn jē à yuu wa, ku nētv dān ga wá pa, à ya mu wa, à pa Yü nē. ²⁰ À dān yí ndē ba paa à mù dē Zwezi-Kərisə mē dagarv tē yuu wa. Yá ku kúv tà à tətē nə wulə, ku dān yí Zwezi-Kərisə mu tē nə wulə à waa. À mu tē, à dān nə jē wulə luv wa, ku yí à ken à waa Yü-Biu tē nē, à ma wulə. U mù nə sóni nē, v ga sēe, v tɪ à yuu yiri. ²¹ À ba pià, sē Yü pubwanv tē, v nə fwa à yira, ya ndē tutv nē. Dē liù nə wáá Yü nii tē nē, v nə pün Moyizə nə, v twá, ku pün Yü jələ wá ndē liù tē nē, v nə yí cígá tiú v mù Yü yáá con, Zwezi-Kərisə yí v tɪga tutv.

3

Yü nii tē, v nə pün Moyizə nə, dē liù nə ken v waa Zwezi-Kərisə nə yoo

(Galasi tián 4.9-20; Romē tián 8.14-17)

¹ À mù Galasi tián-ba, bēēēe nə pün, á yí løyərən nētən? Wàà nə gɪrɪ aba v dɔgv? À buri aba zəni zəni, nētɔ Zwezi-Kərisə nə tɪga dagarv tē yuu wa. ² À dān bwe aba yoo nēdv ku tē, sē á le nē. Yü nə pün aba v *Sinju tē, ku yí á nə zílí v *nii tē, v nə pün *Moyizə nə, yiri naaa? Yü pün aba v Sinju tē, á nə cɔgv Zwezi-Kərisə suywǎŋú tē, á ga kē á waa v nə yiri. ³ Bēēēe dān nə pün, á yí løyərən nētən? Ku jɪv tē nē, Yü-Sinju tē yà nə yí á diàn. Bēēēe dān nə pün, á ma pií á jələ á tətē diàn yuu wa sívn nē? ⁴ Á nɪ yìèn kapɔv, tē nə tun, ku ga yí ndē tutv nē á mù con nē. Tē yìèn tēntē yí tutv, naaa? ⁵ Yü nə pün aba v Sinju tē. U mù ga nə fwa yomulan á tətəŋi wa. Ku yí á nə zílí v nii tē, v nə pün Moyizə nə, yiri naaa? Nē à yèé ku yí, á nə cɔga Zwezi-Kərisə suywǎŋú tē, á ga kəni á waa v nə yiri?

Abərahame ken v waa Yü nə

⁶ Ku púpúní Yü sagi tē wa, ku wú: «*Abərahame ken v waa Yü nə, ku pa Yü jələ wá, ndē liù tē nē, v nə yí cígá tiú, v mù Yü yáá con». ⁷ Ku nētv dān pià ku buri aba dē, ku yí lià tē, ba nə ken ba waa Yü nə, nə yí Abərahame bua cígá cígá. ⁸ Ku púpúní Yü sagi tē wa fuən fuən dē, mǎŋá wá bà, lià tē, ba nə tǎ *Zwifə-ba, wá kē ba waa Yü nə. Yá Yü dān wá jələ ba, ndē lià tē nē, ba nə yí cígá tián v mù Yü yáá con. Ku mù yiri, Yü dí yáá v swìn suywǎŋú tē, v buri Abərahame, v wú: «Á wá fwa pubwanv dwíó tē mama yira, ba nə tǎ Zwifə-ba, luv mama wa, n mù yiri». ⁹ Ku mù dān nə wá pa, lià tē mama, ba nə ken ba waa Yü nə, v wá fwa pubwanv ba yira, ndē v nə fwa

pubwanv Abərahame yira, v nə ken v waa v mù Yü nə.

¹⁰ Yü wá cùgò lià tē mama, ba nə buŋa dē, ba wáá v mù Yü *nii tē, v nə pün *Moyizə nə, ba zílí, ba ma yaní cígá tián v yáá con. Ku púpúní Yü sagi tē wa, ku wú: «Liù tē, v nə wá Yü nii tē, v nə pün Moyizə nə, mama zílí mǎŋá mama wuuu, Yü wá cùgò ku tiú». ¹¹ Nē yèé dē, liù mama wàri v yaní cígá tiú Yü yáá con, v nə zílí Yü nii tē, v nə pün Moyizə nə, zəni yiri. Nē nɪ, ku nə púpúní Yü sagi tē wa, ku wú: «Liù tē, v nə ken v waa Yü nə, mē v mù nə yí cígá tiú Yü yáá con. Yá ku mù nə wá pa, v na cígá cígá mu». ¹² Liù tē, v nə zílí Yü nii tē, v nə pün Moyizə nə, ku tà v ken v waa Yü nə. Ku púpúní Yü sagi tē wa, ku wú: «Liù tē, v nə wá Yü nii tē nē, v nə pün Moyizə nə, v wá na cígá cígá mu». ¹³ Yá Zwezi-Kərisə dān nə yè nēba, v jon Yü nii tē, v nə pün Moyizə nə, ku yà nə wá cùgò nēba, tē jun wa. Mē v mù dān nə pií v jon nə yuu cuna tē v zin. Ku púpúní Yü sagi tē wa, ku wú: «Yü wá cùgò liù tē, ba nə kuru ba goli tív yuu wa». ¹⁴ Mē Zwezi-Kərisə tɪga nētv, sē lià tē, ba nə tǎ Zwifə-ba, dē wǎni ba na pubwanv tē, Yü nə kàn nii dē, v wá fwa Abərahame yira. Yá nə dān nə ken nə waa Zwezi-Kərisə nə, nə wá na Yü *Sinju tē, Yü nə kàn nii, sē v pa nēba.

Yü nii tē, v nə pün Moyizə nə, ba v nikaní tē yáá nə cì

(Matíə 7.20; Romē tián 4.13-17; 10.4-13; Efəzə tián 3.6)

¹⁵ À nubia-ba, à pià à tɪ tɪ yuu yoo ku tē, à ma buri aba yoo. Dē lià bələ nə ken nii nēdv, ba ga kàn nii, ba pa duən nə won yuu wa, liù don mama wàri ba nimarv tēntē v cùgá. Yá liù mama ga wàri yoo v sùrí ku nə dē. ¹⁶ Mē Yü *nimarv nikaní tē dē yí nētv. Yü kàn nii, v pa Abərahame dē v biú tē nē, v nə wá luri. Yü wá swìn, v wú, Abərahame dē v bia tē, v nə wá luri, sē ku dān ká ya ndē ku yí v bia tē mama. Biú tēntē nə yí *Kərisə. ¹⁷ Á nəŋə yoo tē, à nə pià, sē á swìn. Yü jun nimarv dē Abərahame, v ga kàn nii dē wá. Ku bina biənta dē fitwa (430) kwa nə Yü dān pün v *nii tē *Moyizə nə. Yá v nii tēntē kúv wàri v nimarv tē ku cùgá. Ku yà nə wáá ku cùgá v nii tē, v nə kàn dē Abərahame, yá wàri ku jì. ¹⁸ Dē ku nə yí liù nə zílí Yü nii tē, v nə pün Moyizə nə, nə wá pa, v na tori Yü con, ku kúv tà Yü nikaní tē yiri. Yá Yü ga fwa zəni Abərahame yira, v yà nə kàn nii dē wá yiri.

¹⁹ Bēēēe yiri Yü dān ma pa v nii tē Moyizə nə? Yü pün wá v nii tē, sē ku pa, nə lwarv yoo tē, ku nə yí cuna v yáá con. Yá Yü nii tēntē dān yá mē, sē ku ya lá wuuu, ku ja vèli mǎŋá tē wa, Abərahame biú tē

nə wá bà. Mə v mò biú təntə nə, Yü ni pün v nikanı tə. Yü nii təntə yí *malıke nə ja ku, tə bà, yá bæe* dān ga ya tə mù də ləzoni pwərə wa, v jon ku, v swın, v bırı ləzoni nə. ²⁰ Də liü nə wulə lià bələ pwərə wa, ku pià ku bırı də, ku tà ba ladva cıctı yırı. Yá Yü nikanı tə mù ga yı v cıctı yoo. ²¹ Ku nətü dān yı ku bırı də, Yü nii tə, v nə pün Moyizə nə, də Yü nikanı tə zıga duən nə naaa? Abada! Ku tà nətü. Də Yü yá nə pün niı, ku nə wáa mı ku pün ləzoni nə, ba yá wá twá nii təntə nə, ba jı cıgá tián Yü yáa con. ²² Ku swın Yü sagı tə wa də, ləzoni tə mama yı ba wulə cına wa wuuu. Mə ku mò nə pün, Yü nikanı tə nii me, sə ku sú, ku pa lià tə mama nə, ba nə ken ba waa Zwezi-Kərisə nə.

²³ Də mánjá tə nə wá yí, sə nə kə nə waa Zwezi-Kərisə nə, Yü nii tə, v nə pün Moyizə nə, yá pün, nə jı ndə bān diè lià nə. Yá nə dān yá dāni də, Yü bırı nəba, sə nə kə nə waa v nə. ²⁴ Yü nii tə, v nə pün Moyizə nə, yá kəni nəba cwənjə wa mánjá mama wuuu, ku va ku yí mánjá tə, Zwezi-Kərisə nə twi, sə nə kə nə waa v nə, sə ku pa nə ya cıgá tián Yü yáa con. ²⁵ Yá mánjá dān nə yí, sə nə ken nə waa Yü nə, nə kúv tà Yü nii tə, v nə pün Moyizə nə, jıun wa nə nə wulə. ²⁶ Cıgá, á nə ken á waa Zwezi-Kərisə nə, ku pün á mama jı Yü bıa. ²⁷ Á liü tə mama, ba nə ləgə nía wa, ku twá də Yü yırı tə, v wulə mı wa də Zwezi-Kərisə, yá v ga nıun də wá də. ²⁸ Pwıa dān kúv tələ *Zwifə-ba də *Gərekə-ba pwərə wa. Pwıa kúv tələ ywənjə də lià tə, ba nə tı ba tián, pwərə wa. Pwıa kúv tələ bara də kana pwərə wa. Ku nətü dān pià ku bırı də, á mama də Zwezi-Kərisə vwə duən nə, á dān ga yı won nədü. ²⁹ Yá də á nə yı Zwezi-Kərisə nə tı aba, á yı Abərahame dwıı tə wa lià. Á yı lià tə, á nə jə tori Yü nikanı tə wa, v nə kàn niı, sə v pa Abərahame nián nə.

4

(Romə tián 8.14-17)

¹ Á nənə ku tə, á nə pià à swın yəbə nə yı nətü. Ku yı ndə bısımaa nə me, sə v zàn v tıni v nyına wiən nətü. Mánjá tə wa, v tə nə yı nəmaa, v yı ndə yonju nə. Yá v mò ga nə me, sə v tıni v nyına tə wiən tə mama. ² V bısıni nə, v yı v wulə lià duən jıan wa, ba ywənjə v də v wiən tə yuu, ku ja vələ mánjá tə, v nyına tə nə lı v tın. ³ Mə ku yı nətü nə də con. Mánjá tə, nə yá nə yəri Yü yiən tə, nə yá yı ndə bısıni nə, yá luv wiən yá jə diän nə yuu wa, ndə tə ywənjə nə. ⁴ Mánjá tə, Yü nə lı v tın, dān nə yí, v tın v biü Zwezi tə luv wa. Yü pın, kan lıri wá, v ga twá *nii tə nə, Yü nə pün *Moyizə

nə. ⁵ U twi, sə v pa lià tə, ba nə twá Yü nii tə nə, v nə pün Moyizə nə, tıni ba tián, sə nə ga jı v mò Yü bıa. ⁶ Á nənə, ku tə nə bırı də, nə yı Yü bıa. Yü tun v biü tə *Sıju v pa ku bà, ku zıv nə pubıja wa. Mə Sıju təntə dān nə pün, nə wáa nə swın, nə wú: «Baba! Nə nyına Yü!» ⁷ Ku nətü dān bırı də, n kúv tà yonju, n yı Yü biü. Yá v dān wá pa mù tori tə, v yá nə tanı, sə v pa mù, n nə yı v biü tə yırı. Yü tətə nə tıja zəni təntə.

(Galasi tián 3.1-4; 5.1-12)

⁸ Mánjá don yın lá, á yá wá Yü lıarı. Á yá ga jıni wiən duən, tə nə tà Yü cıgá cıgá. ⁹ Yá sún nə, á dān lıarı Yü. Ku tə nə dwə, Yü dān yəş á yoo. Ku dān fwa nətə, á ma piı á twá luv wiən tə kwa, tə nə ba diän jə miámıan? Bəeəe nə pün á ma pià, sə tə mò wiən təntə kúv piı tə tıni aba ndə ywənjə nə? ¹⁰ Á kúv piı á zilı diän duən, nə à yəş cāni duən, nə à yəş bına duən. ¹¹ Á yoo tə jə pıctıni ku pa nə, á tutıncaran tə, á nə tun á pa aba, nə wá jı tutı yırı.

¹² Á nubıa-ba, á lıri aba, sə á ya ndə á nə, á də nə yı ndə á nə yırı. Á wá lıarı mama fwa á yıra.

¹³ Á yəş də, á dí yáa nə twi á con, ku yı à yayıgıv tə nə pün, á ya á con, á ma swın Zwezi-Kərisə suywájıv tə, á bırı aba. ¹⁴ Á yayıgıv yın cān ku pa aba. Yá də ku nətü mama, á wá nə zıni, sə á dıni nə, á kə vān nə. Á tə sèe, á jon nə, á kə á con ndə Yü *malıka nə, nə à yəş ndə Zwezi-Kərisə tətə nə. ¹⁵ Yá mánjá təntə wa, á pwıı yá poli zənzən. Bəeəe dān nə pün, á kúv tələ pupwən təntə wa sún? Á yəni də, á yá nə wáa á yía á lı, á kəni á yía tə nə, á yá nə lı tə á kə lá. ¹⁶ Yá sún nə, á dān jıgə á dıni, cıgá tə yırı, á nə swın á con naaa? ¹⁷ Lià wulə á nii nə də yawala. Yá ba yawala təntə ba zıən. Ba yı ba pià, sə ba pwəe á mù də á mù Polə duən nə, sə á ja yawala də ba mù. ¹⁸ Ku zıən, sə á ja yawala də yoo tə, ku nə zıən, mánjá mama wuuu. Ku tà mánjá tə, á nə wulə á con cıctı. ¹⁹ Á bıa-ba, á yoo kúv piı ku yı nə, ndə kapıv piəş nə yáa yı nətü, v lıri mánjá wa. Ku wá yı nə nətü mánjá mama wuuu, ku ja vəli mánjá tə wa, á nə wá jı ndə Zwezi-Kərisə nə. ²⁰ Á swə də, á yá nə wulə á tətəni wa, mánjá ku tə wa, sə á swın sırān duən á con, tə nə wulə á bıcan wa. Ku nə tà nətü, á mù kúv yəri ku tə, á nə wá swın á con.

Sara də Agarə yoo

(Eberə-ba 12.18-24)

²¹ Á mù lià tə, á nə pià, sə á twá Yü *nii tə nə, v nə pün *Moyizə nə, á swıán yoo ku tə, á bırı nə. Á wá ku tə, Yü nii tə nə bırı,

* 3:19 3.19 Bəe təntə, v nə yın Yü də ləzoni pwərə wa, nə yı Moyizə.

nì naaa? ²² Kù púpúní Yú sagi tē wa dē, *Abērahāmē luri bia bēlē. U mù dē Agarē nē luri biú tē don, v mù dē Sara ga luri v don tē dē. Agarē yá yí yonju, yá Sara mù yá tē yonju. ²³ Biú tē, Abērahāmē dē yonju tē nē luri duēn nē, yí kù twá dē lēzwēnē pùé fira. Yá biú tē, v mù dē kan tē, v nē tē yonju tē, nē luri duēn nē, yí kù twá dē Yú nikaní tē. ²⁴ Yiēn tēntē tún, sē tē buri nēba yoo kù tē. Kù mù kana bēlē tēntē yí ndē Yú *nimaru bēlē tē nē, v nē kán dē v lià tē. Yonju Agarē yí Yú nimaru tē, v nē tún dē Moyizē *Sinayi paan tē yuu, v ga yí ywēnjē v luri. ²⁵ Agarē dān yí ndē Sinayi paan tē nē, kù nē wulē Arabi nagwanaa wa. Vān don dē nē, v mù nē yí ndē *Zwerizalemē tē nē, kù nē wulē tía yuu zēn. Kù tiv tēntē lià tē mama yí ywēnjē. ²⁶ Yá Zwerizalemē tē, kù nē wulē Yú sán nē, yí ndē kan tē nē, v nē tē yonju. Mē v mù nē yí nē nuu.

²⁷ Kù púpúní Yú sagi tē wa, kù wú: «Kán tē, v bari nē dūgv wá, luri bia, v doni kan tē, v nē wulē v bari con. Kù mù nē pin, n mù kan tē, n ba biú luri, n tē mē, sē n kē n tiān pupwēn wa, n ga mún n kē yí nē, dē n nē yēri biú luri nē yí nētv tē mē».

²⁸ À nubia-ba, á yí Yú bia cigá cigá. Yú nē kán nii tēntē. Á yí ndē *Yizakē nē, Yú nē kán nii dē Abērahāmē dē, v wá luri wá. ²⁹ Abērahāmē májā tē wa, v biú tē, v nē luri dē lēzwēnē pùé fira tē, yá kēni cān biú tē nē, Yú-*Sinju tē nē pin, v luri. Dē zēn mama, kù yoo tēntē tē tūja nētv. ³⁰ Yá kù dān púpúní Yú sagi tē wa, kù wú: «Dijí yonkan tē dē v biú tē, n pa ba vií, v nē wá mē, sē v tí biú tori n con tē yiri. Kù yí kan tē, v nē tē yonju tē, biú nē mē, sē v tí biú tori tēntē!» ³¹ À nubia-ba, kù mù nē pin, nē mù tē yonkan tē bia, nē dān yí kan tē, v nē tē yonju, bia.

5

*Zwezi-Kerise pin, nē ti nē tiān
(Galasi tián 2.3-5; 3.1-7)*

¹ Zwezi-*Kerise van nēba v jon, sē nē wān nē tuni nē tiān cigá cigá. Á dān kēnē diān, sē á tuni á tiān májā mama wuu. Á kúú dānā ká sēe, sē á pii á jì ywēnjē yoo mama wa.

² Á mù Polē swin á con dē, á nēnjē á nē pin, ba *gwēnjē á bara Yú *nii tē yiri, v nē pin *Moyizē nē, á nē kēni á waa Zwezi-Kerise nē tē, kúú ba dēn jē. ³ Á tē kúú pii á líf aba dē, liú tē mama, v nē pin, ba gwēnjē wá, kù mē, sē v zílí Yú nii tē mama, v nē pin Moyizē nē. ⁴ Á mù lià tē, á nē bŭja dē, á wá ya cigá tiān Yú yáá con, á nē zílí v nii tē, v nē pin Moyizē nē yiri, á mù dē Zwezi-Kerise wá pwēe duēn nē, yá Yú kúú

wàri v pubwanv tē, v fwa á yira. ⁵ Nē mù con, nē ja yala dē, Yú wá sēe nēba ndē lià tē nē, ba nē yí cigá tiān v yáá con. Nē kēni nē waa Zwezi-Kerise nē wuu, yá Yú-*Sinju tē dān pin nēba diān, nē ma dān kù nētv tē. ⁶ Liú tē, v dē Zwezi-Kerise nē vwē duēn nē, ba nē gwēnjē kù tíú, nē à yēé ba nē wá wá gwēnjē, tē mama yí tutv. Yoo tē, kù nē dē lá, kù mù nē yí, sē v kēni v waa Zwezi-Kerise nē wuu, sē v sóní v duēn tē.

⁷ Dí yáá nē, á yá wēli á yáá wuu. Síún nē, wáá dān nē cigá á yáá nē, v pa, á kúú ba cigá tē nē twá? ⁸ Kù tē Yú tē, v nē kúri aba, sē á ya v mù lià, nē pin aba kù pubŭja tēntē. ⁹ Á nēnjē won tē, kù nē nyin dē á yoo tēntē. Kù yí ndē sabwari mancin nē yáá pa dipen mun mama zān tē ñdñ. ¹⁰ Á mù dē á mù mē yí *Yuu-Tiu nē ti nēba. Kù mù nē pin, á púé ba cōgá dē á yoo. Á yēé dē, nē mē pubŭja wá bà kù ya nēdv. Yá Yú wá buri liú tē, v nē gugurē aba nētv tē, bura, sē v cōgú wá, dē kù tíú nē swē v yí nētv mama. ¹¹ Á nubia-ba, á yēé cigá mama dē, á mù kúú ba kári á buri lià nē, sē ba gwēnjē ba, sē ba ma wān í ba ya cigá tiān Yú yáá con. Kù yá nē yí nētv, á kári á buri, *Zwifē-ba yá kúú bá kē nē cān wa. Yá á dān nē swin á buri dē, Zwezi-Kerise nē tga dagarv tē yuu wa, yá kúú bá ya turan, kù pa liú mama nē. ¹² Á mù waa con, á yá swē, sē bara tē, ba nē gugurē aba dē bēe gonju tē, yá gwēnjē ba pane tē tēntē míámíán, ba li, sē ba ga yá aba.

*Á yá, sē Yú-Sinju tē kē aba cwēnjē wa
(Romē tián 8.1-14; 13.12-14; Koloso tián 3.5-15)*

¹³ Á nubia-ba, á mù con, Yú kúri aba v li, sē v pa á tuni á tiān. Yá á nē ti á tiān tē yiri, á dānā ká bún dē, á mē, sē á fwa á púé fira yiēn tē. Kù tē, á nē mē, sē á fwa, á mē, sē á sóní duēn, sē á tun á pa duēn nē, ndē ywēnjē nē. ¹⁴ Dē liú nē zílí yú *nii tē, v nē pin *Moyizē nē, v wú: «Sóní n don, ndē n tēntē nē», kù tíú zílí Yú nii tē yiēn tē mama nii. ¹⁵ Yá á dān nē ba yoo tēntē fwa, á nē pii á dijí duēn, á vuri ndē ganaŭja nē, á mē, sē á zuri á yira. Á wá cōgú duēn míámíán.

¹⁶ Kù mù nē pin, á dān swin á con, sē á yá, sē Yú-*Sinju tē kē aba cwēnjē wa. Yú-Sinju tē nē kēni aba cwēnjē wa, á ba fwa á púé fira yokokwunan tē. ¹⁷ Lēzwēnē púé fira yiēn tē yí tē ziga Yú-Sinju tē fira yiēn tē nē. Yá Yú-Sinju tē dē fira yiēn tē yí tē ziga nē púé fira yiēn tē nē. Tē yiēn bēlē tēntē dān yí tē ziga duēn nē. Kù mù dān nē pin, á kúú wàri yiēn tē, á nē swē, á fwa. ¹⁸ Dē kù nē yí Yú-Sinju tē nē kēni aba

cwəŋə wa, Yü nii tē, v nē pɪn Moyizə nē, kúv ba diàn ja á yuu wa.

¹⁹ Á nəŋə, læzoni fira yièn tē, ba nē swə, sē ba fwa: Ba swə, sē ba pəni duən vɛɛ vɛɛ. Ba swə, sē ba tun durən yièn. Ba swə, sē ba wàní ba fwa yokúkwanan tē mama, ba nē swə. ²⁰ Ba pɪn duən wəŋwanan nē, ba ga dɔgɔ Yü vàn nē. Ba tɔŋa cɪrɪ yièn. Ba liù mama yɪ v don dɔŋɔ. Ba dɪ jara dē duən. Ba ja wɔgɔwɔ dē duən. Ba ja lɪŋa zənzən. Ba liù mama swə, sē v jɪgɪ dē v don. Ba swə, sē ba pwèe dē duən. Ba liù mama nii yɪ kɔ cɪcɪ. ²¹ Ba swə ka zɪgɪ lià duən nē, kɔ tián wiən yɪrɪ. Ba swə, sē ba nyu swana, ba bəbɔnɪ. Ba swə, sē ba dé wodirən zənzən duən nē, dē ba tunɪ. Ba swə, sē ba tun yièn yiri mama, tē nē yɪ ndə yièn təntə nē. Á dǎn pià, sē à swɪn kɔ á con, ndə à nē dí yáá à swɪn kɔ nətɔ. Lià tē mama, ba nē tɔŋa tē mù yièn təntə bá na ba tori Yü sǎn tē wa.

²² Á nəŋə wiən tē, Yü-Sɪŋu tē nē pɪn liù nē, ndə tiú nē zɪŋa kɔ bia nətɔ. Yü-Sɪŋu tē yáá pa lià swə duən. Kɔ yáá pɪn pupwən lià nē. Kɔ yáá kə bɪcanɪ siá lià wa. Kɔ yáá pa pɪnɪ lià nē. Kɔ yáá pa, lià jɪ wuywanyina duən nē. Kɔ yáá pa, lià tɔŋa ba pɪn duən nē dē wuywanɔ. Kɔ yáá pa, lià twá cigá tē nē, ndə kɔ nē mɛ nətɔ. Kɔ yáá pa, lià yɪ bwàbwà. Kɔ yáá pa, lià yəə ba tián janɔ. ²³ Yü nii tē, v nē pɪn Moyizə nē, ba yièn təntə nē zɪga. ²⁴ Lià tē mama, ba nē yɪ Zwezi-*Kərisə nē tɪ ba, ba dɔgɔ ba pùə fira yokúkwanan tē mama, ndə ba paa tē dagarɔ yuu, sē tē cùgù. ²⁵ Yü-Sɪŋu tē nē pɪn, nē wulə mɪ wa. Nē dǎn yá nē tián nē pa Yü-Sɪŋu tē nē, sē kɔ kə nəba cwəŋə wa.

²⁶ Nē dǎnà ká pa, nē jɪ fwíə lià, nē ma pià duən nii nē, nē ga zɪga lià duən nē kɔ tián wiən yɪrɪ.

6

(Romə tián 2.3-11; Ebərə-ba 6.10-12; 2 Korəntə tián 9.6)

¹ Á nubɪa-ba, á mù yɪ lià tē, á nē zilí Yü-Sɪŋu tē nii. Á dǎn nē nɪ liù dē v wulə v tɔŋa tutɔnkúkwan, á mɛ, sē á san kɔ tiú nē dē bɪcabwanɔ, sē v piɪ v bà cigá cwəŋə tē wa. Yá à dǎn swɪn á liù mama con, sē v cì v tián nē zəni, *Sɪtana dǎn ká dódédn, sē v yigɔ v dē tətə, v pa v tun yokúkwan. ² Á saŋa duən nē, á zɪn duən yun zɪla. Á nē fwa nətɔ, á wá zilí Zwezi-Kərisə nii tē, v nē swɪn á con.

³ Dē liù nē bɔŋa dē, v yɪ zənzən, yá v ga tǎ won mama, kɔ yɪ v tián v gɪgarɪ. ⁴ Liù mama dǎn mɛ, sē v ywǎn v tətə tutɔnɛ tē, v jón tē zɪən naaa? Dē tē nē zɪən, tē mù nē mɛ, sē tē pa v jwɛ. Kɔ tǎ v nē pià, sē v ja v tián, v ma man dē liù don nē wá

pa, v jwɛ. ⁵ Kɔ pià kɔ burɪ dē, liù mama tutɔŋi yɪ n yuu zɪlɪ.

⁶ Liù tē, v nē yɪ liù don nē swɪn Yü sɔgɔ tē, v burɪ wá, v mɛ, sē v pa v jɪjə tē vàn don kɔ tiú nē.

⁷ Á dǎnà ká gɪgarɪ á tián. Liù mama wǎrɪ Yü v kukulɪ. Won tē, læzwənə nē dùə, mə kɔ mù nē, v wá za. ⁸ Liù nē fwa v pùə fira yokúkwanan, kɔ yɪ ndə wiən nē, v dwɪ. Yá kɔ tē, v nē wá za, kɔ yɪ v wá cùgù míámíán. Liù tē, v dē nē kúv yɪ Yü-Sɪŋu tē nē, kəni cwəŋə wa, v dē yɪ ndə wiən nē, v dwɪ. Yá kɔ tē, v dē nē wá za, kɔ wá pa, v na mɪ, kɔ nē ba zwèe Yü con. ⁹ Nē tɔŋa zəni máŋá mama wuuu, nē dǎn ká gwǎrɪ. Máŋá nəzəŋu biàn, nē nē wá na wozəŋu dē, nē nē jɪn nətɔ, nē ja va, nē yɪ kɔ yígúv wa. ¹⁰ Kɔ mù yɪrɪ siún nē, nē tē nē jə máŋá, sē nē ma tun, nē dǎn tɔŋa zəni lià tē mama yɪra. Kɔ tē nē dwə, nē tɔŋa zəni zənzən lià tē yɪra, ba dē nē ken ba waa Zwezi-Kərisə nē, ndə nē dē nē.

*Sagi tē yígúv sǎràn
(Filipə tián 3.2-11)*

¹¹ Á dǎn ywǎnà púpúná nəfaran tətə. Tē yɪ à mù Polə tətə nē púpúnɪ tē, dē à tətə jɪn. ¹² Lià duən wulə, ba yua nē yɪ, sē lià bu ba nē, sē kɔ burɪ dē, ba mù nē zɪən. Mə ba mù nē swɪn á con, ba ga pià ba kálú aba, sē á *gwəŋə aba. Ba tɔŋa kɔ nətɔ tē, sē lià dǎn ká kə cǎn ba nē. Ba yəə dē, ba nē kǎrɪ dē, Zwezi-*Kərisə tɪga dagarɔ tē yuu wa ba cɔna yɪrɪ, lià wá kə cǎn ba nē. ¹³ Ba mù lià təntə tətə, ba nē gwəŋə ba, ba Yü *nii tē, v nē pɪn *Moyizə nē, mɛ zilí. Kɔ yɪ pa pià, sē á gwəŋə aba, sē ba twá kɔ nē ba fwa fwíə. ¹⁴ Á mù fwa fwíə dē yoo nədɔ cɪcɪ. Kɔ mù nē yɪ, nē *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nē tɪga dagarɔ tē yuu wa. V nē tɪga dagarɔ tē yuu wa yɪrɪ, tɪa kə tē yuu wiən tē yɪ ndə tē tɪga à yáá con. Á dē ga yɪ ndə à tɪga tē wiən tē yáá con. ¹⁵ Bɛɛ nē gwəŋə, nē à yəə v wá gwəŋə, kɔ nədɔ mama ba dǎn ja. Yoo tē kɔ nē dé lá, kɔ mù nē yɪ, sē Yü pa nəba mɪ nədɔn tē. ¹⁶ Yü nē wá pa bɪcan siá, v ga dəri lià tē mama yinəgə zənzən, á nē wulə cwəŋə nədɔn təntə wa, dē *Yizərayəldə dwíi tē mama, kɔ nē yɪ v mù Yü nē t.

¹⁷ Kɔ nē zɪgɪ zən, liù mama kúv dǎn ká wuwalɪ nē. Á yɪra jə cwara, tē nē burɪ dē, à dí cǎn Zwezi-Kərisə yɪrɪ. ¹⁸ Á nubɪa-ba, nē Yü-Tiu Zwezi-Kərisə nē wá fwa v pubwanɔ tē á pubɔŋa wa. Amɪna!

**Sagı tə, Polə nə púpúnı v pa
Efezə
Kərisə lià tə nə
Efezə tián sagı tə yuu wa
sugv**

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə

Ku yi *tuntunv Polə nə púpúnı kv. Máná tə, v nə púpúnı sagı tə, də v yi v wulə bân diə wa Romə nə.

Lià tə nə, Polə nə púpúnı

Polə púpúnı sagı kv tə v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə Efezə nə, də ba duən zənzən nə, ba nə wulə tian duən wa.

Sagı tə wa sugv

Nənjə kv tə yırı Polə nə púpúnı ba nə: U pià, sə v ja v kàrì tə mama v kə duən yáá v bırı ba. Polə pià v bırı ba də, Yu piı v bwin Zwezi tian wa. Ku mù nə pın, won mama dän yi wodun luv wa. *Kərisə lià tə mə, sə ba vwə ba tiän míámíán *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə. Ku nətv dän wá pa, ba ya dwíí nədv. Dwíí nədv təntə dän wá ya Kərisə lià púli tə, kv nə yi v yıra tə. Pwıa kúb tələ Zwifə-ba də lià tə, ba nə tə Zwifə-ba pwərə wa, Zwezi tian tə yırı, v nə tıga lià tə mama yuu yırı.

Bələ niı yoo tə yuu wa, Polə nə swın v sagı tə wa, v kàrì nətv tə, Kərisə liù nə súđ də Yu-*Sıju tə, v nə mə, sə v ya, sə v tun luv wa də v kàrá wa, də lià tə yáá con, ba nə yəri Kərisə.

Polə jùnı Kərisə lià tə Efezə nə

(Tıtvnan 18.19-21; 19.1-7; 20.17)

¹ Á mù Polə yi Yuı nə kúrí nə də v tətə fıra, sə á ya Zwezi-*Kərisə *tuntunv. Á mù nə púpúnı sagı kv tə, á pın á mù lià tə nə, á nə wulə Efezə nə, á nə yi Kərisə nə tı, á nə keni á waa v nə. ² Nə nyına Yuı də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv á yıra, ba ga pa aba bıcan sıđ də.

Nətv Yuı nə fwa zəni v lià tə yıra

(Romə tián 8.15-17, 28-30; 2 Tesalonikə tián 2.13-14; 2 Timote 1.9-10)

³ Nə pıan dun Yuı nə, v nə yi nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə nyına. Yuı twá də v mù Zwezi-Kərisə, v fwa zəni nə yıra də wozənjə yiri mama, tə nə yi v *Sıju tə nyiən, tə ga naıja v mù Yuı *sán nə. ⁴ Yuı dí yáá v twá də Zwezi-Kərisə, v ma kúrí nəba, də v tə wá luv fwa, sə nə ya v mù nyiən. U kúrí nəba, sə yokəkwtunv də mama dän ká ya nə yıra v mù Yuı yáá con. Yuı nə swə nəba tə yırı, ⁵ v twá də Zwezi-Kərisə v li nəba v tın fuən fuən, sə nə ya v bıa. U

fwa kv, də v tətə fıra tə, də v woywanı tə. ⁶ U fwa kv nətv, sə kv pa nə bu Yuı nə v pubwanv tə yırı, kv nə bırı v dun tə. U twá v biswəntə tə nə, v fwa kv pubwanv təntə nə yıra. ⁷ Yuı twá də Zwezi-Kərisə v yə nəba v jon də Zwezi-Kərisə jana tə, sə nə tıntı nə tiän. Yá v twá Zwezi-Kərisə nə, v kwen nə cına tə, v li nə mù də v mù Yuı pwərə wa. Yuı fwa kv nətv, v ma bırı nəba, v pubwanv nə dáá zənzən nətv. ⁸ Ku yi cígá, Yuı fwa v pubwanv tə nə yıra zənzən v ja le tia nə. U pın nəba wubıja yiri mama də yənu yiri mama. ⁹ U pın nə yəni v fıra cígá tə, ka nə səğə tə. Ku cígá təntə, ka nə səğə nə yi v tətə fıra woywanı tə, v nə ken v sírı, sə v twá Zwezi-Kərisə nə v fwa. ¹⁰ Yuı li máná v tın, v ga dänı də, kv máná təntə yi. Ku máná tə nə yi, v wá kə lanworu də tia yuu wiən tə mama duən nə, v pa Zwezi-Kərisə cıci dé pəri tə yuu wa. ¹¹ Yuı yáá fwa yoo mama kv twá v fıra nə. Ku mù nə pın, v twá Zwezi-Kərisə v ma dí yáá v kúrí nəba v tın, sə nə ya v mù lià, v fıra tə yırı. ¹² Mə nə mù nə yi təntən lià, sə nə jə yala Zwezi-Kərisə con, Yuı nə kúrí, sə nə bu v nə, v dun nəfarv tə yırı. ¹³ Mə kv yi nətv á də con. Á də ni cígá sugv tə, kv nə yi Zwezi-Kərisə sıywanı tə. Yuı twá kv sıywanı təntə nə, v ma jon aba á cına wa. Yá á dän keni á waa Zwezi-Kərisə nə, Yuı ga fwa v mımınv á yıra. U mımınv təntə nə yi Yuı-Sıju tə, v nə kàn niı, v ma pa nəba. ¹⁴ Ku mù Yuı-Sıju təntə dí yáá kv bırı nəba də, nə wá na tori tə, Yuı nə tın, sə v pa nəba. Yá máná tə, Yuı dän nə wá jon lià tə, ba nə yi v mù lià, v kə v con, v dän wá pa nəba nə tori tə nə ga v con, v ga yə nəba v jon, sə nə tıntı nə tiän. Yá tə yiən tə mama dän wá ya Yuı nyiən, sə tə pa dun wá.

Polə jùnı Yuı, Efezə Kərisə lià tə yırı

(Kolosə tián 1.3-6, 9-13, 18-19; Filipə tián 2.9-11; 1 Pıyerə 1.3-4)

¹⁵ Á mù Polə də ni nətv tə, á nə keni á waa *Yuu-Tiu Zwezi nə, wuuu, də nətv tə, á nə swə lià tə mama, ba nə yi v mù nə tı. ¹⁶ Ku mù yırı nə, á də kəni Yuı lèeəe á yuu yırı, á ba kəni á zwèe, á ga swın á yoo á yıjıntı wa, máná mama. ¹⁷ Yá á dän lóri Yuı, v nə yi nə Yuı-Tiu Zwezi-*Kərisə Yuı tə, v nə yi dun nyına, sə v pa aba *Sıju tə, kv nə pın wubıja. Ku mù nə wá bırı wá aba, sə á yəni wá. ¹⁸ Á lóri wá, sə v pıri á pubıja tə, sə á wanı á lwarı yala tə, á nə jə, v nə kúrí aba yırı. Á tə lóri wá, sə v pa á lwarı kv tə nə yi dun tori tə, kv nə dáá zənzən, v nə tani, sə v pa lià tə nə, ba nə yi Kərisə nə tı. ¹⁹ Á tə lóri wá, sə v pa á lwarı v diän tə nə dáá zənzən nətv tə ja le. Yuı bırı v diän tə nə yi nətv, nə mù lià tə yırı, nə nə keni nə waa v nə, wuuu.

Yü diàn tǎntǎ dwǎ diàn mama. ²⁰Mǎ diàn tǎntǎ nǎ, v ma pǐi v bwin Zwezi-Kǎrisǎ v li tian wa, v jǎó v jizǎn* vǎn nǎ, v sǎn tǎ wa. ²¹Zwezi-Kǎrisǎ dǎn nǎ wulǎ wiǎn tǎ mama, nǎ jǎ diàn yuu wa, dǎ yǎá tiǎn tǎ mama yuu wa, dǎ diàn tiǎn tǎ mama yuu wa, dǎ pǎegǎ tǎ mama diàn tǎ yuu wa, zǎn mángǎ kv tǎ wa, dǎ mángǎ tǎ mama, kv nǎ biǎn. V mù man don kúó tǎlǎ. V mù yǐri tǎ nǎ dwǎ yǐri mama, ba nǎ wǎ bon. ²²Yü ken wiǎn tǎ mama Zwezi-Kǎrisǎ nǎe dǎn. V mù nǎ pǐn, sǎ Zwezi-Kǎrisǎ ya Kǎrisǎ liǎ pǐli tǎ Yüu-Tiu. ²³Yǎ Kǎrisǎ liǎ pǐli tǎ dǎn yǐ ndǎ v yǐra nǎ. Zwezi-Kǎrisǎ mama míǎmiǎn yǐ v wulǎ v liǎ pǐli tǎ wa, v tǎ ga sú lǔv tǎ mama wa.

2

*Yü jon nǎba dǎ v pubwanv tǎ
(Kolosǎ tiǎn 2.12-13; 3.1-3; Titǎ 3.3-8)*

¹Yü yǎá con, á mù yǎ yǐ ndǎ á tǐga, á tutǎnkukwǐnan tǎ dǎ á cǐna tǎ yǐri. ²Dí yǎá nǎ, á dǎ yǎ fwa tǎ mù yǐǎn tǎntǎ, ndǎ liǎ tǎ nǎ, ba nǎ yǐ lǔv kv tǎ nǎ ti ba. Á yǎ zilí *Sitana nǐi, v nǎ yǐ *zinǎ piú lanworu tǎ wa. Yǎ v mù Sitana dǎn nǎ dí diàn lǎzoni tǎ yuu wa, ba nǎ vǐga Yü nǐi. ³Nǎ dǎ mama yǎ yǐ ndǎ ba nǎ. Yǎ nǎ dǎ yǎ yǐ nǎ twǎ nǎ tǎtǎ piú fǐra yokukwǐnan tǎ nǎ, nǎ ma tǔǐa tǎ tǎ, nǎ tǎtǎ yǐra tǎ nǎ piǎ, dǎ tǎ tǎ, nǎ pubǔǐa nǎ piǎ. Kv mù nǎ pǐn, nǎ dǎ yǎ yǐ liǎ tǎ, nǎ nǎ mǎe, sǎ Yü lǔǐa zǎn nǎ yuu wa, ndǎ lǎzoni tǎ duǎn tǎ nǎ. ⁴Yǎ Yü dǎri nǎ yǐnǎgǎ zǎnzǎn. V sonu nǎfaru tǎ yǐri, v sóni nǎba zǎnzǎn, ⁵nǎ mù liǎ tǎ, nǎ yǎ nǎ yǐ ndǎ tǐga nǎ v yǎá con, nǎ tutǎnkukwǐnan tǎ yǐri. Yǎ v dǎn pǐn nǎ pǐi nǎ na mü, nǎ mù dǎ Zwezi-*Kǎrisǎ. Yü twǎ dǎ v pubwanv tǎ, v ma jon aba. ⁶Yü pǐi v bwin Zwezi-Kǎrisǎ dǎ nǎ mù, v kǎ duǎn nǎ. V jǎn nǎ mù dǎ Zwezi-Kǎrisǎ Yü *sǎn tǎ wa. ⁷V fwa kv nǎtv tǎ, sǎ kv pa mángǎ tǎ mama, kv nǎ biǎn, liǎ lwarǐ, v pubwanv tǎ nǎ dáá zǎnzǎn, kv ja le tia nǎ, dǎ v nǎ yǐ wǔyǔanyǐn dǎ nǎba nǎtv, Zwezi-Kǎrisǎ yǐri. ⁸Kv yǐ cigǎ, kv twǎ dǎ Yü pubwanv tǎ, v ma jon aba á cǐna wa, á nǎ kenǐ á waa Zwezi-Kǎrisǎ nǎ tǎ yǐri. Yǎ kv tǎ á tǎtǎ nǎ fwa kv, kv yǐ won tǎ, Yü nǎ tǎri v pǐn. ⁹Kv tǎ lǎzwǎnǎ tutǔǐi nǎ pǐn kv yoo tǎntǎ tǔn, sǎ liú mama dǎn kǎ bǔ v tiǎn nǎ Yü yǎá con. ¹⁰Kv yǐ cigǎ, nǎ ya Yü nǎ fwa nǎba, nǎ ma yǐ kv tǎ, nǎ nǎ yǐ. V twǎ dǎ Zwezi-Kǎrisǎ, sǎ v pa nǎ tǔn tutǔnzǎǐǎ. Yü nǎ dí yǎá v tantǎ tǎ v tǔn, sǎ nǎ dǎn ti tǎ, nǎ ma tǔn.

*Kǎrisǎ tǐan tǎ yǐri, Zwǐfǎ-ba, dǎ ba tǎ,
ba nǎ tǎ Zwǐfǎ-ba, jǐgǎ dwǐi nǎdv*

(Eberǎ-ba 10.19-22; Kolosǎ tiǎn 1.20-22; 1 Piyerǎ 2.4-7)

¹¹Á piǎ, sǎ á liǐ aba dǎ, ba wǎ aba lǔri *Zwǐfǎ-ba dwǐi tǎ wa. Kv mù nǎ pǐn, Zwǐfǎ-ba yǎ bonǎ aba liǎ tǎ, á nǎ ba bǎe *gonǐi. Yǎ ba dǎ ga nǎ gwǎǐǎ ba nǎtv tǎ, kv yǐ lǎzoni nǎ fwa kv mǔmǔv tǎntǎ ba bisumabarǐ yǐra dǎ ba tǎtǎ jǔn. Á dǎn piǎ á liǐ á tiǎn dǎ kv tǎ, á yǎ nǎ yǐn mángǎ don wa. ¹²Kv mángǎ tǎntǎ wa, á yǎ yǎri *Kǎrisǎ. Á yǎ twǎ á tǎlǎ *Yǐzǎrayelǎ liǎ dwǐi tǎ wa, v mù Yü nǎ kǐri v tǔn. Yǎ á yǎ twǎ á tǎlǎ Yü *nimarǔ nikanǐ tǎ dǎ wa, v nǎ kǎn dǎ v liǎ tǎ. Á yǎ yǐ á wulǎ, á ba yala jǎ. Á yǎ yǐ á wulǎ lǔv wa, á ga yǎri Yü. ¹³Yǎ síun nǎ, á mù liǎ tǎ, á yǎ nǎ nǐnǎ dǎ Yü, á dǎn bwǎlǎ dǎ wǎ, á dǎ Zwezi-Kǎrisǎ nǎ vwǎ duǎn nǎ tǎ yǐri, v jana tǎ, tǎ nǎ lwǎ v tǐan tǎ mángǎ wa yǐri. ¹⁴Kv yǐ cigǎ, Zwezi-Kǎrisǎ nǎ pǐn, nǎ na bǐcan síǎ. V mù nǎ pǐn Zwǐfǎ-ba, dǎ ba tǎ, ba nǎ tǎ Zwǐfǎ-ba, jǐ dwǐi nǎdv. V mù nǎ li dǔǐi tǎ, kv yǎ nǎ yǐ ndǎ bǎrǎ* nǎ, kv nǎ pwǎe nǎba duǎn nǎ, v dǔǐv. ¹⁵V sǎe v pa v tiǎn, sǎ ba gv nǎ mù yǐri, sǎ v ma kwǎe Yü *nǐi tǎ, v nǎ pǐn *Moyizǎ nǎ, dǎ Yü culǎn tǎ, sǎ v ma wǎnǐ v pa lǎzoni pǐlǎ bǎlǎ tǎntǎ jǐ nǎdv, ba nǎ vwǎ ba tiǎn v nǎ yǐri, sǎ v pa ba na bǐcan síǎ. ¹⁶Kǎrisǎ tǐan tǎ dagarǔ tǎ yuu wa dǎn pǐn, dwǐi bǎlǎ tǎntǎ dǎn jǐ nǎdv, ba dǎ Yü ga pǐi ba kǎ duǎn yuu. Kǎrisǎ tǐan tǎ nǎ kúó pǐn dǔǐi kúó tǎlǎ dwǐi bǎlǎ tǎntǎ pwǎe wa. ¹⁷Zwezi-Kǎrisǎ twǐ tǐa yuu, sǎ v swǐn v swǔwǎǐǔ tǎ, kv nǎ pǐn bǐcan síǎ, v burǐ á mù liǎ tǎ, á nǎ nǐnǎ dǎ Yü, dǎ ba tǎ, ba dǎ nǎ bwǎlǎ dǎ Yü. ¹⁸Kv dǎn twǎ dǎ v mù Zwezi-Kǎrisǎ, Zwǐfǎ-ba dǎ ba tǎ, ba nǎ tǎ Zwǐfǎ-ba, ma wǎá nǎ nyǐna Yü yǐra ba boli. Yǎ Yü-*Sǐǐu tǎ yǐ nǎdv, kv ga wulǎ nǎ mama con.

¹⁹Kv nǎtv pǐn, á kúó tǎ vǎrǎ Yü con, nǎ á yǎó liǎ tǎ, á nǎ yǐ dwǐi nǎkarǎn liǎ. Yǎ á dǎn yǐ á wulǎ liǎ tǎ wa, ba nǎ yǐ Kǎrisǎ nǎ ti. Á yǐ v diǎ liǎ ndǎ ba nǎ. ²⁰Á yǐ ndǎ diǎ wǎrǎ nǎ. Zwezi *tǔntǔna tǎ dǎ Yü nǐi *sǔsǔnǎ tǎ dǎ yǐ ndǎ diǎ tǎ dǎkuu nǎ. Yǎ Zwezi-Kǎrisǎ tǎtǎ dǎn nǎ yǐ ndǎ diǎ tǎ nigwancǐn wǎri nǎ. ²¹V mù nǎ pǐn diǎ tǎ jǎ diǎn, kv lwǎ kv zǎǐa wuuu, sǎ kv jǐ Yü *diǎ, v nǎ wǎ ya kv wa. ²²Á mù dǎ Zwezi-Kǎrisǎ nǎ vwǎ duǎn nǎ tǎ pǐn, á dǎ dǎn yǐ diǎ tǎntǎ vǎn don. Yǎ á mù dǎ liǎ tǎ duǎn tǎ mama dǎn nǎ ken duǎn nǎ, á yǐ diǎ tǎ, Yü nǎ twǎ dǎ v Sǐǐu tǎ nǎ, v ma wulǎ kv wa.

* 1:20 1.20 Ka jǎn piú jizǎn vǎn nǎ yǐ dun bwǎli.

wulǎ lá, kv nǎ pwǎe Zwǐfǎ-ba dǎ dwǐi tǎ duǎn tǎ nǎ.

* 2:14 2.14 Zwǐfǎ-ba Yü *diǎ tǎ wa *Zwerizalǎmǎ nǎ, bǎrǎ yǎ

3

Zwezi-Kərisə cígá tə, ka nə səgə

(Kolosə tián 1.24-29; 1 Piyerə 1.10-12;

Efezə tián 1.9-10)

¹ À mù wulə bān diè wa, à nə swìn Zwezi-*Kərisə suywānǔ tə, à buri á mù lià tə, á nə tə *Zwifə-ba nə yiri. ² Kú yi cígá, á ni də, Yü twá v pubwanu tə nə, v kə tutuñi kú tə à jün wa, sə à tun kú à pa aba. ³ U súri à yía, v buri nə v cígá tə, ka nə səgə, à ga púpuni kú, à kə duən nə mancu, sə à pa aba. ⁴ Á nə kəri à sagi tə, á wá na də, à yəə Zwezi-Kərisə cígá tə, ka nə səgə tə dən. ⁵ Dí yáa luv tə wa, Yü yà wá yoo təntə buri ləzoni nə. Yá siún nə, v dān pin v *Siñu tə súri *tutuñna tə də nii *sūsūnà tə yía, ba nə yi v mù nə ti, v ga buri ba kú. ⁶ Á nəñə cígá tə, ka nə səgə, Yü nə buri. Ba mù lià təntə nə tà Zwifə-ba də Zwifə-ba me dān jigə dwíi nədu lià. Kú tə Yü nə kàn nii, sə v pa Zwifə-ba nə, ba nə sēe Zwezi-Kərisə suywānǔ tə, á də wá na á tori kú wa. ⁷ Yü fwa pubwanu à yira, v li nə v tún, sə à yà v tütònb, à swìn suywānǔ təntə à buri lià nə. U tun kú mù yoo təntə də v diàn tə. ⁸ À mù nə mun zənzən lià tə mama wa, ba nə yi Kərisə nə ti. Yá də kú nətu mama, Yü fwa v pubwanu tə à yira, sə à swìn Zwezi-Kərisə suywānǔ tə à buri lià tə, ba nə tà Zwifə-ba. Zwezi-Kərisə yi liù tə, v yìèn tə dən nə lù zənzən, lià wəri kú dən ba lwarí. ⁹ U tə fwa v pubwanu tə à yira, sə à gwin nətu Yü ne pià, sə v tun v cígá tə, ka nə səgə, v pa ka sú. U mù Yü nə fwa won mama, yá v ga səgə kú cígá təntə mù, mǎǎ də mǎǎ, kú nə ba zwēe, kú bā kú yi mǎǎ kú tə. ¹⁰ U tun kú nətu, sə v pa Yü twá Kərisə lià púli tə nə, v buri wiən tə mama, tə nə dó pəri də pēegá tə mama, ba nə wulə lanworu tə wa, nətu v nə jə wubəña yiri mama. ¹¹ Mə kú yoo təntə nə v twá də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə, v tun, kú twá kú tə nə, v yà nə pià, sə v fwa kú mǎǎ nə ba yigə. ¹² Nə twá Zwezi-Kərisə nə, nə ga kəni nə waa v nə wuuu. Kú mù nə pin, nə dān wáa Yü yira nə boli, yá fən kúú ba nəba jə. ¹³ Kú mù yiri nə, à lōri aba, sə á dān ká pa á jiàn gwəri, cān tə nə dáa zənzən yiri, à nə wulə tə wa, á mù yiri. Tə cān təntə yi tə pin aba dun.

Zwezi-Kərisə sonu tə nə yi nətu

(Kolosə tián 2.1-3, 9-10; Zwidə 24-25)

¹⁴ Kú mù nə pin, à twi à nadwana yuu nə nyina Yü yáa con, à jūni wá à pin aba. ¹⁵ Yü sǎn ləzoni tə mama, də tiə yuu ləzoni tə mama yi, v mù nə pin ba wulə, v nə yi nə nyina tə yiri. ¹⁶ Á lōri wá, sə v twá v *Siñu tə nə, v pa á jiàn dān zənzən, v dun tə cígá nə dáa zənzən tə yiri. Kú nətu dān wá pa á ya *Kərisə lià tə, á nə jə diàn á

waa con. ¹⁷ Zwezi-Kərisə wá ya á bicanu wa, ndə v diè nə, á nə keni á waa v nə wuuu, tə yiri. U mù nə wá pa á sóni duən, sə á ja diàn zənzən, ndə tiú nyinan nə zua tiə zənzən nətu. U wá pa á ya ndə ba nə tún diè daku kú ja diàn, ba ga zān ba lwè diè tə kú yuu wa. ¹⁸ Kú mù nə wá pa, á mù də lià tə mama, ba nə yi Kərisə nə ti, wá wani á na Zwezi-Kərisə sonu tə want, də kú dāni, də kú lun, də kú yuu tiə zigv nə me nətu. ¹⁹ Á dān wá lwarí Zwezi-Kərisə sonu tə, nə dáa nətu, kú ja le, ləzoni nə wəri kú dən ba lwarí abada. Yü nə wá pa á lwarí v sonu təntə, v ga pa á yua tə mama ji ndə Yü yua tə nə.

²⁰ Nə pian dun Yü nə, v nə wáa wiən tə mama v fwa, tə nə dwə tə tə miámíán, nə nə lōri, nə à yəə nə nə buña. Kú nətu twá də v diàn tə, tə nə tunja də nəba. ²¹ U mù nə me də dun Kərisə lià púli tə wa, Zwezi-Kərisə yiri, mǎǎ də mǎǎ, wuuu kú nə ba zwēe. Amuna!

4

Kərisə lià púli tə yi dwíi nədu

(Kolosə tián 3.12-14; Romə tián 12.4-8;

1 Korəntə tián 12.4-31)

¹ À mù Polə wulə bān diè wa, à nə swìn *Yuu-Tiu suywānǔ tə à buri á mù lià tə, nə yiri. Zwezi-*Kərisə nə kúri aba sə á twá v nə. Á dān kwè aba, sə á ya cwəñə nəzəñu wa, ndə kú nə me nətu, á ma twá v nə. ² Á yana lià tə, á nə munə á tiàn duən yáa con. Á yana bwəbwə. Á jana pínú, sə á píní á yà duən nə də sonu. ³ Á kəñə diàn, sə pubəña nətu tə, Yü-*Siñu tə nə pin aba ya də aba wuuu. Kú pin á vwe duən nə də bican sió. ⁴ Kərisə lià púli tə nə yi v yira tə. Yá v yira tə də ga yi nədu cici. Yü-Siñu tə də yi nədu cici. Mə nətu nə Yü kúri aba, sə á twá v nə, á ga ja yala nədu v con. ⁵ Yuu-Tiu yi nədu cici. Nə keni nə waa v nə wuuu, kú də ga yi cwəñə nədu cici, kú nə pin nə yəə Yü. Ba ləgə nəba níá wa kú twá də Yü yiri tə, kú də ga yi cwəñə nədu cici, kú nə pin nə yi Yü nyiən. ⁶ Yü yi nədu cici, v mù ga nə yi lià tə mama nyina. U mù nə wulə lià tə mama yuu wa. U wulə bwáli mama wa, lià tə mama con, v yoo ga wulə lià tə mama wa.

⁷ Nə liù mama ni tori Yü pubwanu tə wa, ndə Zwezi-Kərisə nə təri v pa nəba nətu.

⁸ Kú mù nə pin, Zwezi-Kərisə yoo púpuni Yü sagi tə wa, kú wú:

«Mǎǎ də wa, v nə zān v di yü nə, v di diàn v buña yuu wa, v ga ja ba v ja vií. Yá v dān pin tarpinan ləzoni tə nə».

⁹ Kú nə swìn, kú wú, «v zān v di yü nə» tə, dən nə yi bēēē? Kú dən nə yi, v di yáa v cú tiə yuu wa, v le v zú ka dən. ¹⁰ U mù

liù tē, v nē cuē tta tē dēn nē, mē v mù nē kúð dígá yu nē ban ban, sē v sú bwálá tē mama wa. ¹¹ Zwezi-Kerisē nē pin tarpunan lià duēn nē, sē ba ya v *tuntuna. U pin ba duēn dē nē, sē ba ya Yü nii *sòsònà. U pin ba duēn dē nē, sē ba ya suwájù tē sòsònà. U pin ba duēn dē nē, sē ba ywán Kerisē lià tē yuu, sē ba kàri Yü sǔgu tē, ba buri ba. ¹² U fwa ku nētu tē, sē lià tēntē tun, sē ku pa lià tē, ba nē yí Kerisē nē ti, wánì ba tun v tutùji tē zēni. Yá ku dān wá pa ba lià tēntē púlí tē, ku nē yí ndē v yura tē nē, jiàn wánì tē dān Yü cwənjə tē wa. ¹³ Ku wá pa, nē mama dān twá duēn, nē kēni nē waa Yü-Biu tē nē wuuu, nē ga yēni wá, nē súri lá. Nē yēnu tē dān wá kwen ku súri zēnzēn, sē nē mama wánì nē ya ndē Zwezi-Kerisē nē, won mama wa. ¹⁴ Yá nē kúð bá ya ndē bisíná nē, ba pubuŋa nē vèli yáá dē kwa. Nē kúð bá sēe nē jon kàrà yiri mama, lià tē nē kàri nēba mwálí mwálí. Yá nē kúð bá jon kunkuna tē yí swian sòrán tē, ba nē ma gígarí lià tē, ba pin ba jén. ¹⁵ Nē dān mē, sē nē swin cígá duēn con dē sonu, sē ku pa nē wánì nē borí yoo mama wa, nē yí Zwezi-Kerisē, v nē yí v púlí tē Yüu-Tiu. ¹⁶ Mē v mù nē ken lià tē mama duēn nē, sē ba ya won nēdu, ndē ləzwəne yura nandaran kəle nē pin, v nandaran tē marí duēn nē dē diàn nētu. Ləzwəne yura nandaran tē mama nē tūja tē tutunan, ku yáá pa yura tē mama borí. Mē Kerisē lià púlí tē dē yí nētu. Máná tē, lià tē nē swē duēn, ku yáá pa púlí tē mama vèli yáá Yü cwənjə tē wa.

Yü pin nēba mü nēdun

(Kolosa tián 3.1-13; Galasi tián 5.16-25;

1 Zwan 4.7-11; 3.16-18)

¹⁷ Á nənə yoo tē, à nē swin á con, à ga bwé ku wa dē nē *Yüu-Tiu yiri tē. Á swin, à wú: Á kúð dānà ká ya cwənjə tē wa, lià tē nē yèri Zwezi-*Kerisē nē wulə ku wa. Wiən tē, ba yáá nē buŋa, tē yoo yí woyanan. ¹⁸ Ba pubuŋa tē yí ndē yikunu nē. Yá ba tǎlé mü tē wa, Yü nē pin. Ba yèri ku mü nēdun tēntē yoo, ba zün nē ba nēn tē yiri. ¹⁹ Ba kúð yèri cavira, ku pa ba wàri ba tiàn ba janí. Ba mù yáá fwa yokukwīnan tē mama, tē nē yí durēn yìèn, lià duēn wiən ga jē yimēn tē pa ba.

²⁰ Á mù con, ku tà nētu ba kàri aba, sē á twá Zwezi-Kerisē nē. ²¹ Ku yí v mù yoo nē á ni dē, ba swin. Yá ba kàri aba v cígá tē yìèn tē. ²² Ku nētu tē yiri, á dān lià á tiàn cwənjə nēdwan tē wa, á yá nē wulə fuən fuən. Á püè yokukwīnan fura yá dáá, tē nē gígarí aba, tē dūga tē ga cūgá aba. Á lu á tiàn á mü nēdwan tēntē wa, ndē liù nē kòri gandwan v yura nē, v dūgv. ²³ Á mē, sē á twá dē *Sinju tē, á lwán á pubuŋa

tē mama, sē ka jì pubundun, ²⁴ sē ku pa á ya mü nēdun tē wa, Yü nē pin aba, ndē liù nē zwa gandun nētu. Mü nēdun tēntē yí Yü tətē nē fwa, sē á twá cígá tē nē, sē á ya Yü nyiən cígá cígá.

²⁵ Ku mù tē yiri, á pian á yá kunkun, sē nē swin cígá, nē buri duēn nē, nē mama nē yí dwíi nēdu tē yiri. ²⁶ Máná tē, á luja nē zana, á dānà ká pa tē yigu aba, tē pa á tun yolwan. Á luja tē mē, sē tē pii tē tu, dē yü tē wá zwí. ²⁷ Á dānà ká pa *Sitana na yoo, v ma wánì aba. ²⁸ Nwina tē kúð wá mē, sē ba ŋu wiən. Ba dān mē, sē ba kē diàn, ba tun dē cígá dē ba jiàn, sē ba dē wánì ba na wiən, ba ma san lià tē nē, ba nē pià sarju. ²⁹ Sukukwīun mama wá mē, sē ku nan á nii wa. Á swián sòrán, tē nē ywán, tē ga jē sarju tē pa lià tēntē nē, tē ga danja lià tē jiàn Yü cwənjə tē wa. Ku nētu dān wá pa, sòrán tēntē fwa zēni lià tē yura, ba nē cūga aba. ³⁰ Yü pin aba v *Sinju tē, sē ku ya mūmuv ku buri dē, á yí v mù lià. Á dānà ká cūgə Yü-Sinju tēntē pūš nē. Mē ku mù Sinju tēntē nē pin, nē yèš dē, dūn don nē, Yü wá jon á mù lià tē mama, v nē yē, sē á tun á tiàn.

³¹ Á dānà ká tún yìèn tē, lià nē fwa á yura, á bicani wa. Á dānà ká tun duŋi. Á dānà ká pa á luja zàn. Á dānà ká dī jara dē duēn. Á dānà ká dē tijaŋa duēn dēn nē. Á pian wuləju yiri mama jén á tətəŋi wa. ³² Á dān mē, sē á ya ywánì á pa duēn nē. Á dərē duēn yinəgə. Á kwian yìèn tē mama nē cūgə á pwərə wa, ndē Yü nē sēe v kwen á cuna tē v li á mù dē v mù pwərə wa, Zwezi-Kerisē yiri.

5

Á yana poni wa!

(1 Tesalonikē tián 4.1-8; 1 Korēntē tián 6.9-11; Kolosē tián 1.9-10; 3.5-7, 16-17)

¹ Á yí bta tē, Yü nē swē aba. Á dē dān fwa ndē v nē. ² Á swáné duēn, ndē Zwezi-*Kerisē nē sóni nēba nētu. U sonu tē pin, v pa v tiàn ndē vanu nē, ba ma fwa *jonji. Ku jonji tēntē yí ndē turali nē, ku lwán nē ywán ku pa Yü nē.

³ Á yí Kerisē nē ti. Ku mù tē yiri, ku wá mē, sē á pēn duēn vee vee, nē á yèš á ya lià tē, á nē tūja durēn yìèn, nē á yèš, lià wiən nē jē yimēn tē pa aba. Ku tà nē wá mē, sē ba ni dē, ba swin tē yìèn tēntē, á tətəŋi wa. ⁴ Á dānà ká tun durēn yoo yiri mama. Á dānà ká swin ləyeri sòrán, nē á yèš pupwalan sòrán. Tē sòrán tēntē wá mē dē aba. Ku tē á dān nē mē, sē á fwa, á dān mē, sē á kē Yü lēēēe máná mama. ⁵ Á pià, sē á yēni zēni dē, lià tē mama, ba nē pēni duēn vee vee, dē ba tē, ba nē

tunja durèn yìèn tē, dē ba tē, lià wièn nē jē yimèn tē pa ba, bá na won mama Zwezi-Kērisē dē Yū pàrì tē wa. Lià tē, ba duèn wièn nē jē yimèn tē pa ba, tē wièn tēntē yī ndē ba yū nē. Yá tē dān yī ndē wonwanan nē, ba nē pūn dun tē, ba ga dūgv Yū vān nē.

⁶ Liù mama dān wà mē, sē v gīgarì aba dē sūwērēn v dūgv. Mē tē mù yìèn tēntē nē pūn, Yū lūja yáa zānā lēzoni tē yūu wa, ba nē vī v nīi tē. ⁷ Á dānà ká pa, á mù dē lēzwōnyiri tēntē fwa won mama duèn nē.

⁸ Fuēn tē nē, á yā yī á wulē yīkunu wa. Sīún nē, á dān yī á wulē poni wa, á nē yī *Yūu-Tiu nyiēn tē yūri. Á dān yana ndē lià tē, ba nē wulē poni wa, nē yī nētv. ⁹ Wūywanì tē mama, dē yìèn tē, tē nē tua tē mē, dē cīgá yìèn tē, yī poni nē pūn tē tunja. ¹⁰ Á kēnē diān, sē á yēni yìèn tē nē poli nē Yūu-Tiu pūē nē. ¹¹ Lià tē nē tunja yīkunu tūtōnan ba zēni mama tunja. Á mù dānà ká twá á tūn tē yìèn tēntē. Kū tē á dān nē mē, sē á fwa, á mē, sē á dān gwīn kū lià tēntē yìèn tē, á pa tē nan poni nē. ¹² Kū yī cīgá, cavira tētē jē nēba, sē nē swīn lià tēntē yìèn tē, ba nē sēgē ba tunja. ¹³ Yá máná tē wa, ba nē gwīn lià tēntē yìèn tē, ba pa tē nan poni nē, poni tē dān yáa pa ba lwarì, tē nē yī nētv. Kū pià kū bīrì dē, won tē mama, kū nē nan poni nē, poni tē yáa pīrv kū. ¹⁴ Kū mù nē pūn, ba ma swīn yoo kū tē, ba wú:

«N mù liù tē, n nē dwēē, sūrì n yíá, n zàn.

Zàn, n yá tīga nē, sē kū pa Zwezi-Kērisē pīrv mù dē v poni tē».

¹⁵ Á dān cīa á tiàn nē dē nētv tē, á nē yī. Á dānà ká pa á ya ndē lià tē nē, ba nē ba bōja. Á yana lià tē, á nē jē wōbōja. ¹⁶ Sīún máná kū tē yī yokōkwīnan máná. Kū mù yūri nē, á mù mē, sē á twá kū máná tēntē nē zēnzēn, á ma tūn tūtōnzējē. ¹⁷ Á mù dānà ká pa, á ya ndē lià tē nē, ba nē ba yūn jē. Á mù dān mē, sē á lwarì kū tē nē yī Yūu-Tiu Yū fira tē.

¹⁸ Á dānà ká nyū swana á bubōni. Mē tē mù nē yáa cūgē aba. Á mù dān pīan, sē Yū-*Sijū tē nē sú aba. ¹⁹ Á nuñjē gwarān, dē nuñjē, tē nē bwi Yū nē, dē nuñjē tē mama, Yū-Sijū tē nē bīrì aba, á ma dān duèn jīàn. Á nuñjē tē, á ma bwi Yūu-Tiu Yū nē dē á waa mama. ²⁰ Á kēnē nē nyūna Yū lēēē wiēn tē mama yūri, dē nē Yūu-Tiu Zwezi-Kērisē yūri tē. Á kēnē v lēēē máná mama wuuu.

Kana dē ba bana nē mē, sē ba ya duēn nē nētv

(Kolose tián 3.18-19; 1 Piyerē 3.1-7)

²¹ Á siá duēn nīi, á nē yī lià tē, á nē zilí Zwezi-*Kērisē yūri. ²² Á mù kana tē, á liù

mama mē, sē v sēē v barì nīi, ndē v nē sēē *Yūu-Tiu nīi nētv. ²³ Kū yī cīgá, bēē yī v kan yūu tiú, ndē Zwezi-Kērisē nē yī v pūli tē yūu tiú nētv. Kū pūli tēntē yī ndē v yūra nē, yá v mù dān nē jonē kū pūli tēntē kū cūna wa. ²⁴ Mē nētv nē kana tē mē, sē ba sēē ba bana tē nīi yoo mama wa, ndē Kērisē lià pūli tē nē sēē Zwezi-Kērisē nīi nētv.

²⁵ Á mù bara tē, dē á swóná á kana tē, ndē Zwezi-Kērisē nē sóni v pūli tē nētv, sē v ga pa v tiàn, sē v ti v pūli tē yūri. ²⁶ V kwen kū dē v sūgv tē, ndē ba nē sūn won dē níá, sē kū ya v nyiēn. ²⁷ V fwa kū nētv tē, sē v pa, pūli tē va kū nan Yū yáa con dē dun. V ba pià, sē durēn, nē á yēō lwanì mancūn, nē á yēō lwanì nyūnyiga tētē ya kū yūra. V pià, sē kū ya v nyiēn. ²⁸ Mē kanbana tē dē mē, sē ba fwa nētv. Ba mē, sē ba sóni ba kana tē, ndē ba nē swē ba tiàn nētv. Bēē tē, v nē swē v kan, kū yī v tiàn nē v swē. ²⁹ Liù mama tē wà v tiàn dūjī. Liù mama yī v yáa dé wōdirēn, v ma kōni v tiàn, dē v ywānā v tiàn yūu zēni, ndē Zwezi-Kērisē nē ywānā v pūli tē yūu nētv. ³⁰ Nē mama yī Kērisē yūra tē wa nandaran. ³¹ Kū pūpūni Yū sagi tē wa, kū wú: «Kū mù nē pūn, bēē wá nan v yá v nuu dē v nyūna, v ga va v vwa v tiàn v kan nē. Yá ba bēlē tē dān wá jī won nēdv». ³² Cīgá tē, ka nē sēgē yoo tēntē wa, dēn lū zēnzēn. Á pià, sē á swīn dē, kū yī Zwezi-Kērisē dē v pūli tē yoo nē, kū swīn. ³³ Mē kū yī nētv, kū pa á dē nē. Á liù mama mē, sē v sóni v kan, ndē v nē swē v tiàn nētv. Á mù kana tē dē mē, sē á zilí á bana tē.

6

Bīa dē ba ninē dē ba nyūna nē mē, sē ba ya duēn nē nētv

(Kolose tián 3.20-21)

¹ Á mù bisíná-ba, á zilí á ninē dē á nyūna nīi. Kū ziēn, sē lià tē, ba nē vwē ba tiàn *Yūu-Tiu yūra fwa nētv. ² Tēntēn yoo tē, Yū nē pūn v *nīi tē kū yūri v swīn, v wú: «Zilí n nuu dē n nyūna nīi!» Mē kū mù nē yī tēntēn nīi v nē kán nikanì, v sūrì kū nē, v wú: ³ «Kū mù nē wá pa, won mama ya zēni kū pa mú, n ga na mīdarì dē lūv wa».

⁴ Á mù bīa nyūna-ba dē, á dānà ká fwa á pa, á bīa tē lūja zàn. Á mē, sē á kārì ba, dē á kēni ba cwēñjē wa, ndē Yūu-Tiu nē bīrì aba cwēñjē nētv.

Ywēñjē tē dē lià tē, ba nē yē ba, nē mē, sē ba ya duēn nē nētv

(Kolose tián 3.22-25; 4.1; Titē 2.9-10)

⁵ Á mù ywēñjē tē, á siá lià tē, ba nē yē aba tīa yūu wa nīi. Á zilí ba zēnzēn, á

vivaga ba yáá con. Á tunja ba tutunan tē dē á waa mama, ndē á nē sēe Zwezi-**Kerisē* nii nētu. ⁶ Á dānā ká tūn ba tutunan tē, ba nē ziga ba ywānā aba cīcī yīrī. Á dānā ká fwa ndē á piā, sē lēzoni bu á nē. Á zilē ba nii, ndē Zwezi-**Kerisē* tūtūnā nē tunja ku tē mama, Yī nē swē dē, ba waa mama nētu. ⁷ Á tunja á pa liā tē nē, ba nē tī aba, ndē ku yī á tunja á pīn **Yuu-Tiu* nē, ku tā liā nē, á tunja á pīn. ⁸ Á yēē dē, yozēnu tē mama, liū nē fwa, v wá na ku ŋwírān Yuu-Tiu yáá con, dē v nē swē v yī yonju, nē á yēē v nē tī v tiān.

⁹ Á mù liā tē, á nē yē ywēnē tē, á dē tunja zēnī á ywēnē tē yīra, ndē ba nē. Á dānā ká fugu ba. Á yēē dē, Yī nē jēē Yī **sān* nē, v ywānā á mù dē ba mù mē yuu nē. Yá v mù yáá con, liū mama ba v don dwē.

Á tié Yī kwatara zīla tē!

(1 Pīyerē 5.8-9; Romē tián 13.12; 1 Tessalonikē tián 5.8)

¹⁰ Ku tē, á nē wá swīn, á ma gūrī, á pīan á ja diān, á nē vwē á tiān **Yuu-Tiu* dē v diān nēfaru tē nē yīrī. ¹¹ Á tié kwatara zīla tē mama, Yī nē pīn aba, á kē á yīra. Ku wá pa, á wānī á zīgī **Sitana* nē dē diān, mánā tē wa, v nē wá bā, sē v ġarī aba v dugū. ¹² Kùd tē tā nē mù dē lēzoni kùd. Ku yī nē mù dē wīen tē nē jē diān, dē wīen tē nē dé pāri lanworu tē wa, kùd. Mē tē mù nē dé diān lūv ku tē yuu wa, ku nē wulē yīkunu wa. Ku yī nē mù dē **zinē* tē mama, tē nē jē diān, tē ga wulē lanworu tē wa, kùd. ¹³ Ku mù yīrī, á dān tié Yī kwatara zīla tē mama, á kē á yīra. Ku mù nē wá pa, á wānī á ta mánā tē wa, ku nē yī cān ku pa aba. Yá á dān nē ta á zwēe, á tē wá ja diān, á zīgī yī nē.

¹⁴ Á dān zīga yī nē dē wūdū. Á pīan Yī cīgá tē ya ndē voru nē, á nē ma vwē á tēnā nē. Á yana cīgá tiān, sē ku wānī ku cī á nē, ndē á nē zwi pamana lugu gānō nē, á ma cī á tiān nē, kùd tē wa. ¹⁵ Á kēnē sīrī, sē á wānī á swīn Zwezi-**Kerisē* suywānū tē, ku nē pīn bīcan sīē liā nē, á bīrī. Ku nētu yī ndē natura nē, á nē ken á nēē nē, kùd tē wa. ¹⁶ Á kēnē á waa Yī nē mánā mama. Ku nētu yī ndē natana nē, á nē jē á jūn, á ma cī Sitana cīan tē yáá nē, tē dān ká yī aba. Tē cīan tēntē nē yī mēn dē, natana tēntē yáá dēnī tē. ¹⁷ Ku tē nē pīn á sēe dē, Yī jon aba á cūna tē wa yī ndē lugu yupuu nē, ku nē pūá á yuu nē, kùd tē wa. Á dān pwié yupuu tēntē á yuu nē. Yī svū tē yī ndē lagūri sīū nē, Yī-**Sīju* tē nē pīn aba. Á tié ku sīū tēntē, á ja á yīra. ¹⁸ Á jūnā Yī mánā mama, sē v san aba. Á lwērē Yī, ndē v Sīju tē nē bīrī aba nētu. Á jana pīnū wuuu, á dānā

ká piā á kē á kwa, á ma tun ku yoo tē, sē á lōrī Yī á pa liā tē duēn tē mama nē, ba nē yī Kerisē nē tī. ¹⁹ Á lwērē Yī á pa á dē nē, sē v kē v sūrān tē á nii wa. Ku nētu dān wá pa, á wānī á swīn cīgá tē, ka nē sēgē v suywānū tē wa, á bīrī dē wūdū. ²⁰ Á yī Zwezi-**Kerisē* **tūntūnū*, á nē swīn v suywānū tē á bīrī. Yá mē ku mù dēn nē nē, á wulē banzala wa. Á lwērē Yī á pa nē, sē á wānī á swīn nēpon nēpon, ndē á nē mē, sē á swīn nētu, fēn dān ká ja nē.

Sagī tē yīgūrē sūrān
(Kolosē tián 4.7-9)

²¹ Á piā, sē á dē lwarī ku tē, á nē wulē ku wa, dē ku tē, á nē fwa. Tiswīkē yī nē nubiswēnē, v nē tunja v pīn **Yuu-Tiu* nē dē pūá nēdū. V wá swīn ku tē mama, á nē wulē ku wa, v bīrī aba. ²² Mē ku mù yīrī nē á tun wá á con, sē v pa á yēnī nē nē yī nētu, sē v ga zūrī á bīcanī. ²³ Nē nyuna Yī dē Yuu-Tiu Zwezi-**Kerisē* nē wá pa bīcan sīē á mù, liā tē nē, á nē yī nē nubīa Kerisē yīrī. V mù nē wá pa á sōnī duēn, á ga kēnī á waa Zwezi-**Kerisē* nē wuuu. ²⁴ Yī nē wá fwa pubwanū liā tē mama yīra, ba nē swē nē Yuu-Tiu Zwezi-**Kerisē* dē sonu tē, ku nē ba zwēe.

**Sagü tæ, Polæ næ púpúní v pa
Filipø
Kærisæ lià tæ næ
Filipø tián sagü tæ yuu wa
sugv**

Liù tæ, v næ púpúní sagü kv tæ
Ku yí *tuntunv Polæ næ púpúní kv.

Lià tæ næ, Polæ næ púpúní

Polæ púpúní sagü kv tæ v pa *Kærisæ lià tæ næ, ba næ wulæ Filipø tfarv wa. Filipø yí kv wulæ Masedwanæ nagwanaa tæ wa. Polæ næ dıga Kærisæ lià púli tæntæ dæn, kv mù ga næ yí Kærisæ lià púli tæ wa tæntæn púli nasara luv wa. Polæ swæ Kærisæ lià púli tæntæ zænzæn.

Sagü tæ wa sugv

Nænæ kv tæ yurí Polæ næ púpúní ba næ: Polæ wulæ bán diè, *Kærisæ lià tæ Filipø næ ga pa zilé wiæn bà, tæ pa wá, yá v dæn kænı ba lëeèe.

Polæ pià v burı dæ, cæn yí Kærisæ lià tæ, yá dæ kv nætv mæ, ba tæ mæ, sè ba ya pupwæn wa, ba tæ mæ, sè ba vwæ ba tiæn *Yuu-Tiu Zwezi-Kærisæ næ, ba mæ, sè ba twja ba pin duæn næ, ba ga mæ, sè ba sónı duæn dæ ba waa mama, ndæ v mù Polæ næ.

Polæ jùnı Kærisæ lià tæ Filipø næ

¹ À mù Polæ dæ Timote næ yí Zwezi-Kærisæ tutunbıa. Næ púpúnı sagü kv tæ, næ pin á mù, Filipø lià tæ mama, á næ yí Zwezi-Kærisæ næ ti. Næ púpúnı kv, næ pin á yáá tián tæ næ dæ á tutunbıa tæ næ. ² Næ nyına Yı dæ næ *Yuu-Tiu Zwezi-Kærisæ næ wá fwa pubwanv á yıra, ba ga pa aba bıcan sıá.

Won tæ, Polæ næ lörı Yı con, Filipø tián yırı

(Kolosa tián 1.3-11)

³⁻⁴ Máná mama, à næ swın á yoo à nyına Yı con, à yáá kè v lëeèe á yırı. Yá à yáá fwa kv nætv tæ dæ pupwæn. ⁵ Kv zigı dtın tæ næ, á næ jigæ *Kærisæ lià, kv ja bà kv yí zæn, á mù dæ à mù næ twja duæn næ, næ swın Zwezi-Kærisæ suywánv tæ, næ burı. Kv mù næ pin, à kænı Yı lëeèe. ⁶ À yèó dæ, cígá mama Yı dıga tutunzænı dæn á bıcanı wa. Yá kv ja vèlè dtın tæ næ, Zwezi-Kærisæ næ wá piı v bà, v wá fwa kv, v zwèe.

⁷ Yı fwa v pubwanv tæ á yıra, v ga fwa kv vån don á dæ yıra. Ba vwæ næ dæ banzala, yá á wá swın Zwezi-Kærisæ suywánv tæ, à burı. Á wá pa ba lwarı dæ, kv yı cígá, lià tæ, ba næ bürı bürı tæ yáá con, dæ diæn. Kv mù næ pin, à jè cígá, sè à ja pubnja tæntæ dæ á mama, à næ ken á

yoo à bıcan wa. ⁸ Á yoo yı næ zænzæn. Yı yèó zænı dæ, kv tà kunkun næ á kunı. Kv yı Zwezi-Kærisæ sonu tæ næ, à ma swæ aba.

⁹ Yá won tæ, à dæn næ lörı Yı con, kv mù næ yı, sè á sonu tæ sürı, wuuu kv ja lè. Kv mù næ wá pa aba yænı, sè á wánı á lwarı nætv tæ, á næ mæ, sè á fwa. ¹⁰ Yá á dæn wá wánı á kúrı kv tæ næ jè funæ. Kv nætv tæ dæn wá pa, dtın tæ, Zwezi-Kærisæ næ wá piı v bà, á bıcanı wá ya næpon, á ga bá ja yokukwınan, ba næ wá caga á niı tæ næ yırı. ¹¹ Yá kv máná tæ wa, á wá ya lià tæ, á twá dæ Zwezi-Kærisæ, á ma twja tutunzænı zænzæn, tæ næ burı dæ, á yı cígá tián Yı yáá con. Kv mù næ wá pa, lià pa dun Yı næ, ba ga bu v næ.

Zwezi-Kærisæ dwæ won mama

(Marækæ 9.38-40; Romæ tián 14.7-8; 2 Korentæ tián 5.1-9)

¹² À nubıa-ba, yiæn tæ, tæ næ yı næ, à pià, sè á lwarı dæ, tæ san tæ pa Zwezi-Kærisæ suywánv tæ kwen kv va yáá. ¹³ Kv yı cígá, mæ kv twá dæ tæ mù yiæn tæntæ, tæ næ yı næ, pamana tæ mama, ba næ wulæ bürı diè tæ wa, dæ ba duæn tæ mama ma yèó dæ, kv yı Zwezi-Kærisæ yırı, ba vwæ næ dæ banzala. ¹⁴ Ba vwæ næ dæ banzala kv ga pa lià tæ zuntı, ba næ yı à nubıa Kærisæ yırı, tæ jè *Yuu-Tiu diæn v cwænı tæ wa. Yá kv dæn pin, ba kwen ba swın Yı sugv tæ dæ wudıv, fæn dæ ga ba ba ja.

¹⁵ Ba wa lià duæn yı ba swın Zwezi-Kærisæ suywánv tæ dæ wogwu, ba ma jigá à mù Polæ næ. Yá ba duæn mù yı, ba swın kv, dæ ba waa mama. ¹⁶ Ba mù fwa kv dæ sonu, ba ga yèó dæ, Yı næ ken næ yèbæ, sè à swın Zwezi-Kærisæ suywánv tæ dæ diæn, à burı dæ, kv yı cígá. ¹⁷ Ba duæn tæ mù yı ba swın Zwezi-Kærisæ suywánv tæ, sè ba ma jigı dæ næ. Ba söræn tæ tà dæ ba waa mama. Ba fwa nætv, ba ga bunja dæ, ba wá sürı à cæn tæ, à næ wulæ tæ wa, à banzala tæ wa. ¹⁸ Kv tà à yáá. Ba duæn pubnjı wáá pubnkukwınan tæ yanı. Ba duæn dæ pubnjı wáá pubnzænı tæ yanı. Yá ba ga næ swın Zwezi-Kærisæ suywánv tæ, à mù Polæ tæ wulæ pupwæn wa, kv yoo tæ yırı. Cígá mama, à tæ wá kwen à jwe, à sürı lá wuuu. ¹⁹ À yèó dæ, kv nætv næ wá pa Yı jon næ. Kv nætv wá twá dæ á yjıunı dæ Zwezi-Kærisæ *Sınu tæ, kv dæ næ sanja næ. ²⁰ À swæ, sè yoo kv tæ tun. Á jè kv yala, dæ à waa mama. Kv mù næ yı, sè à cí yoo dæn ká ya lá, cavıra næ wá ja næ kv yırı, sè à tètè dæn wá kwen, à li à waa con sıún næ, ndæ fuan tæ næ. Yá kv dæn næ twá à luv wulu næ, næ à yèó à tıan næ, ba wá pa dun Zwezi-Kærisæ næ. ²¹ À mù Polæ con næ, Zwezi-Kærisæ næ pin, à mu tæ jè dæn. Yá tıan dæn jè nywarı tæ pa næ.

22 Yá à mu nè wulè luv wa, à tè wàá tutonzonju à fwa. Ku mù nè pin, à kùb yèri ku tè, à nè wá kúri à ti. 23 Á dàñ yi à wulè yìèn bələ tətəñi wa. Vàn don nè, à swə zəni, sə à ti, sə à ya də Zwezi-Kərisə. Ku mù ga nè wá ya ywání dè nè zənzən. 24 Yá vàn don dè nè, á mù yiri nè, á mu nè wulè luv, sə à san aba, ku də jə funə zənzən, ku doni. 25 Á yəə də, cigá mama ku yi nətə, à ga yəə də, à bá ti, à wá ya də aba. Á wá san aba, sə á va yáá Yü nyiən tə wa. Yá á dàñ wá jwe, á nè keni á waa Zwezi nè wuuu, tə yiri. 26 Máná tə, à nè wá pií à bà á con, á dàñ wá bu Zwezi-Kərisə nè zənzən á ja le, à nè pií á bà á con yiri.

(1 Tesalonikə tián 2.12-16; Ebərə-ba 10.32-36; Tutvnan 14.22)

27 Yoo tə ku nè dwə, ku mù nè yi, sə á ya lià tə, á nè twá ku tè nii nè, Zwezi-Kərisə suywájú tə nè buri aba. Á pià də, à nè wá bà, à na aba, nè à yəə à nè wá twi, sə à ni də, á ziga diàn, á ga jə nimaru. Á pià, sə à ni də, á keni diàn də waa nədə, Zwezi-Kərisə suywájú tə yiri, á nè sē. 28 Yá á kúv ba, á duña tə fən duri mtámíán. Ku mù nè wá buri də, ba mù yi ba ti ba jén mtámíán Yü yáá con, á mù ga wulə cwəñə wa, ku nè wá jon aba á cuna wa. 29 Yá ku yoo təntə yi ku nan Yü. Yü nè pin aba yuywájú. Ku tà, sə á keni á waa v nè wuuu, cici. Ku yi, sə á dé càn də v yiri. 30 Síún nè, à mù də á mù me dàñ nè sanja duən nè, nè janja. Á dí yáá á na janja tə, à nè janja. Yá síún nè, á nēñ də, à tè wulə janja tə wa.

2

Á yana ndə Zwezi nè

(Romə tián 15.1-7; 2 Korəntə tián 8.9; Kolosə tián 1.15-20; Ebərə-ba 1.1-4)

1 Á ken á waa Zwezi-*Kərisə nè. Ku nətə pin sùri á bicanu naaa? U sonu tə dàn á jìàn naaa? Á ni tori Yü-*Siñu tə tarpìon tə wa naaa? Yü fwa pubwanu á yira naaa? Yü dəri á yinəgə zənzən naaa? 2 Də ku nè yi nətə, à lōri aba, sə á sōni duən də Kərisə sonu təntə, sə á ja pubuñə nədə, sə á ni ya nədə. Á nè fwa nətə, à pupwən tə dàñ wá ya cigá cigá pupwən. 3 Á dàná ká jigi də duən. Á dàná ká bu á tiàn nè. Á kəni á tiàn tia duən yáá con. Á ywáná lià tə ndə lià tə nè, ba nè wulə á yuu wa. 4 Á liù mama dàn ká bún ku tè nè zìən, ku pa v mù cici nè yoo. U me, sə v bún ku tè nè zìən, ku pa ba duən tə də nè.

5 Á pian, á pubuñə tə ya ndə Zwezi-Kərisə pubuñə tə nè.

6 U də Yü me yá yi nədə. Yá v ga wá pa ku ya yoo v nè ba pià, sə v yá ku. 7 U yá v dun tə mama, v ga ji yonju. U jigə ləzwəne, ba luri wá, ndə ba nè luri ləzoni tə nətə. 8 U sē v mun v tiàn, v ga zilí Yü nii, v va v ti*. 9 Ku mù nè pin, Yü ti wá, v kə dun bwálí wa, tə nè dwə won mama. Yü pin wá yiri tə, ku nè dwə yiri mama. 10 Ku twá ku yiri təntə nè, lià tə mama, də wien tə mama Yü sán nè, də tia yuu wa yəbə, də tia dēñ me, wá bà ba tu Zwezi yáá con, ba bu v nè. 11 Liù mama wá sùri v nii, v ga swin, v buri də Zwezi-Kərisə yü *Yuu-Tiu. Yá ku dàñ wá pa dun nè nyina Yü nè.

Kərisə lià tə yi ndə poni nè

12 Á nubisoni-ba, máná tə wa, à mù də á mù nè yin duən nè, á zilí Yü nii. Ku me, sə á tə zilí Yü nii síún nè, máná ka tə də wa, à nè təló á con. Yü jon aba á cuna wa, á dàñ tuña ku tutvnan. Á fwa ku nətə də zilé zənzən də á vɪvaga v yáá con, 13 Yü nè dí yáá v tanu aba v tún, sə á sōni yìèn tə, tə nè poli v pié, v ga pa aba diàn, sə á tun tə də yiri. 14 Ku tè mama á nè fwa, á dàná ká nuñwɪn. Yá á dàná ká fwa tótúná də duən. 15 Ku mù nè wá pa, á ya lià tə, á nè ba yoo jə, ba nè wá caga á nii nè ku yiri. Á ga wá ya Yü lià tə, á bicanu nè yi nəpon Yü yáá con, á nè ba cuna jə. Á mù də nuñwɪna də wulwanyina-ba nè wulə luv ku tè wa, á me, sə á ya ba wa, ndə poni nè, ku nè piɪli. 16 Á me, sə á swin sùràn tə, tə nè pin mu, á buri lià nè. Á nè fwa nətə, dun tə Zwezi-*Kərisə nè wá pií v bà, à mù Polə wá na dun v yáá con, á yiri. Ku nətə buri də, à càn tə, à nè dí tutuñi tə wa, də à nè gwàri tə wá tutu twi. 17 Á keni á waa Zwezi nè. Ku yi ndə *jonj nè, á nè pin Yü nè. Ba nè gwa nè, à jə pupwən. Á mu tə wá ya jonj, ku sùri á jonj tə nè. Yá à dàñ wá jwe də á mama. 18 Á də me, sə á ja pupwən nətə, á jwe də nè.

Timote də Epafəroditə yoo

(1 Tesalonikə tián 3.1-11; 1 Korəntə tián 16.15-18)

19 Də ku nè yi *Yuu-Tiu Zwezi fira, à jə yala də, à wá tun Timote á con síún. Á pià, sə máná tə wa, v nè pií v bà á con, sə v dàn á mù Polə jìàn, də tə tə v nè ni á con. 20 Mə v mù cici nè yi liù v wulə á con, v də pubuñə tə nè yi ndə á nè, á yoo nè yì wá cigá cigá, ndə à nè. 21 Lià tə duən tə mama yi ba təntian yìèn cici nè ba buñə. Yá ba ba Zwezi-*Kərisə yìèn tə yuu ywáná. 22 Ku nè yi Timote mb, á yəə

* 2:8 2.8 Ku ga yi, ba paa wá dagarə yuu, v ti.

nøtu tē, v nē buri dē, v yoo ba kwēe. À mù dē v mù mē nē tɔŋa duən nē, nē swìn Zwezi-Kerisē suywǎŋú tē, nē buri. U san nē tutɔŋi tē wa, ndē biú nē saŋa v nyuna nē nøtu. ²³ À jē yala dē, à wá wǎní à tun wá á con lala, dē à nē nɪ à yìèn tē yáá. ²⁴ À jē yala dē, ku nē yɪ Yuu-Tiu fira, à tētē Polē wá bà á con síún.

²⁵ À nɪ dē, ku mē, sē à pa Epafēroditē, v nē yɪ à nubiu Kerisē yurɪ, pií v bà á con. Á tun wá á con, sē v ja sanɔ tē, à yà nē pià, v ja bà v pa nē. Yá à mù dē v mù dǎn ken diàn nē tun Zwezi tutɔŋan tē zənzən. ²⁶ U yura luja zənzən, sē v na á mama. Yá á yoo ga jē wá, v nē yəð dē, á nɪ dē, v yura ba zurē yurɪ. ²⁷ Ku yɪ cigá, v yà tua yayɔgɔ, ku ga mancɪn, sē v mu zwēe. Yá Yɪ dǎn dəri v yinəgə. Ku tà v mù cɪcɪ yinəgə nē, Yɪ dəri. Ku yɪ dē à mù Polē mē, sē pucvɪ nɔfaru don kúð dǎn ká yɪ nē, ku súri. ²⁸ Ku mù nē pɪn, à bɪbarɪ, sē à pa, v bà á con, sē á na wá, sē á ya pupwən wa, sē à dē pucvɪ tē fɔ ku mun. ²⁹ U yɪ á don Kerisē liú nē Yuu-Tiu cwəŋə tē wa. Á zilé ba mù ləzwənyirə tēntē. Mǎŋá tē wa, v dǎn nē twi, sē á sēe, á jon wá dē pupwən. ³⁰ U jon á yuu tutɔŋi v tun, v mu yà ga pià ku nan, tutɔŋi tē yurɪ, á yà nē pià, sē á tun á pa nē, dē á yà nē wulə à con. Ku yà ga mancɪn, sē v mu zwēe Kerisē tutɔŋi tē yurɪ.

3

Zwezi-Kerisē dwə won mama

(Galasi tián 5.1-6; 6.12-14; 1 Korəntə tián 9.24-27; 2 Piyerə 1.5-11)

¹ À nubia-ba, sugɔ tē, à nē wá ma zwēe nē yɪ ku tē: Á mù dē *Yuu-Tiu vwə duən nē. Á dǎn yana pupwən wa. Ku ba nē wuwali, sē á pií à bwé ku tē wa, à nē dí yáá à swìn á con. Yá á mù con nē, ku mù nē wá pa, á nɪ ku dǎn cigá cigá. ² Lià wulə, ba tɔŋa yokokwɪnan. Ba yɪ ndē kukuri nē. Ba yoo nē yɪ, sē ba *gwəŋə bɛɛ. Yá ku ga yɪ yotutv. Á cɪa á tiàn nē dē ba tē! ³ Nē mù nē yɪ lià tē, nē nē gwəŋə nē tiàn, yá ku ga jē dǎn. Ku tà ba mù. Nē mù nē jē Yɪ *Siŋu tē diàn, nē ma tɔŋa nē pɪn Yɪ nē. Nē pɪn dun nē tiàn nē Zwezi-Kerisē yurɪ. Nē ba nē waa kəni ləzoni yofwamunən nē.

⁴ Dē lià duən nē buŋa dē, ba mù nē wáá ba waa ba kəni ləzoni yofwamunən nē, à mù Polē nē dwə ba. À dē yà wáá à waa à kəni tē nē. ⁵ Á nəŋə yìèn tē, nē pɪn à dwə ba: *Ebərə-ba nē luri nē, à ga yɪ Ebərə cigá cigá. À yɪ *Yizərayelə-ba dwíí, Benzwamen* dwíí dəkku tē wa. Ba luri

nē, ba gwəŋə nē, à luri dun nana dun nē. ⁶ Ku nē yɪ Yɪ *nii tē yoo wa, à yà yɪ *Faruzian. À yà jē yawala zənzən, *Zwifə-ba Yɪ nii tē yoo wa. Ku mù nē pɪn, à yà fɪfɪn Kerisē lià púli tē. Ku nē kúð yɪ ka twá Zwifə-ba Yɪ nii tē nē zəni, sē ku ma buri dē, à yɪ cigá tiú, à yà zilí Yɪ nii tē mama. Yá à yà ba yoo mama jē ba nē wá caga à nii nē ku yurɪ. ⁷ Á yà jələ tē yìèn tēntē dē, tē mù nē jē nywarɪ. Yá síún nē Zwezi-Kerisē yurɪ, à dǎn jələ tē mama ndē tutv nē. ⁸ Cigá mama, tē mama yɪ ndē tutv nē. Á yəð à Yuu-Tiu Zwezi-Kerisē. Ku mù yənu tēntē ga nē dwə won mama. U mù yurɪ nē à sēe, sē à kwɪn tē mama nē, à ga jələ tē mama ndē ywəŋən nē, sē à wǎní à ya Kerisē liú. ⁹ Á pià, sē ku twá, à nē ken à waa Zwezi-Kerisē nē, à ma ya cigá tiú Yɪ yáá con. Á kúð bá pià, sē à ya cigá tiú Yɪ yáá con, à nē zilí Yɪ nii tē yoo v nē pɪn *Moyizə nē yurɪ. Yɪ dǎn nē pɪn, à yɪ cigá tiú, à nē ken à waa Zwezi nē yurɪ. Ku tà à tētē. Ku mù nē pɪn, à dǎn yɪ v mù liú míámíán. ¹⁰ Yoo tē à nē pià, ku mù nē yɪ, sē à yəni Zwezi-Kerisē. Yá à pià, sē à yəni diàn tē, v nē ja pií v bwin v nan. Yá à dǎn pià, sē à dē cǎn dē wá, sē à ya ndē v nē, mǎŋá tē wa, v nē tɪga. ¹¹ Dē ku nē swə ku yɪ nøtu mama, sē à dē pií à bwin à nan ndē v nē.

Ka dəri ka va yáá wuuu yoo

(Romə tián 16.17-18; Ebərə-ba 13.14; 1 Zwan 3.1-3)

¹² Ku tà à pià, sē à swìn dē, à manwarɪ à na ku tē à nē pià. À ma kúð ba pià, sē à swìn dē, à yoo mama manwarɪ ku zìən. Yá à dǎn yɪ à kəni diàn, sē à wǎní à ja wiən tēntē, ndē Zwezi-Kerisē nē sēe nē nøtu. ¹³ À nubia-ba, ku tà à wó, à manwarɪ à ja tē wiən tēntē. Yá yoo nədɔ nē, à dǎn fwa. Ku mù nē yɪ, à swēé wiən tē, tē nē kēen, à ga kəni diàn, sē à yɪ wiən tē, tē nē wulə yáá. ¹⁴ Á dǎn yɪ à dəri, à vələ yáá wuuu, sē à wǎní à yí lá. Ku mù nē wá pa, à na ŋwírán tē, Yɪ nē kúri nəba, sē v pa nəba. Ŋwírán tēntē nē yɪ, sē à ya dē wá Yɪ sǎn nē, Zwezi-Kerisē yurɪ.

¹⁵ Nē mù jigə nəkɔwɪna Yɪ cwəŋə tē wa. Nē mē, sē nē búñ nøtu. Dē á nē búñ yiri don, Yɪ nē wá buri ku aba. ¹⁶ Ku nē swə, ku yɪ nøtu mama, nē vələ nē yáá wuuu, cwəŋə tē wa, nē nē yɪn ka wa, ku bà ku yɪ zèn.

¹⁷ À nubia-ba, á mama yana, ndē à nē yɪ nøtu. Á ywǎŋá lià tē, ba nē yɪ ndē nē, sē á dē ya nøtu. ¹⁸ Á dí yáá à swìn tē yìèn tēntē à con, nē kapupu. Síún nē, à

* 3:5 3.5 Benzwamen yɪ *Zwakobə talikwa biú, v nē súri v bɪa nii nē, bɪa fugə bələ. Zwakobə yɪ Yizərayelə yurɪ don. Yizərayelə dwíí tē pwēe pulə fugə bələ. Tə fugə bələ nii nyian yurɪ nē yɪ Benzwamen.

kúu píi à bwé tē wa, ku dān ga yi dē yina. Lià dáá zēnzēn ba tutunēē nē biri dē, ba yi Zwezi-**Kērisē*, v nē tga dagarv tē yuu wa, dūŋa. ¹⁹ Ba mū lià tēntē puswēnē wiēn nē yi ba yu. Ba tūŋa yiēn tē nē jē cavira, yá ba ga tē pin dun ba tiān nē, dē ku mē. Ba pubūŋa mama dān yi ka wulē tūa yuu wiēn tē con. Mánjá don biān Yu nē wá cūgū ba. ²⁰ Ku nē yi nē mū, nē mū yi Yu **sān lià*. Ku yi nē **Yuu-Tiu Zwezi-Kērisē*, v nē jon nēba nē cūna wa, nē dānì, dē v nanja Yu sān nē, v cwi nē con. ²¹ U nē twi mánjá tē wa, v wá lwān nē yira tē, tē nē ba dun jē, v pa tē jì ndē v tētē yira tē nē, tē nē jē dun. U wá fwa ku nētv tē dē diān tē, tē nē pin, v wulē wiēn tē mama yuu wa.

4

¹ À nubisoni-ba, ku mū yiri nē, á dān ziga zēni, dē **Yuu-Tiu mánjá mama wuuu*. À nubia-ba, à swē aba zēnzēn. À ga pià, sē à píi à na aba cígá cígá. À wulē pupwēn wa á yiri. Yá à wá na dun yupuu á mū yiri.

Sagi tē kwìè bwálí

(Filipè tián 2.1-3; 1 Tesalonikè tián 5.16; 1 Piyerè 5.7; Kolosè tián 4.2; Zwakè 3.17-18)

² À kwē Evodi dē Sentiswē, ba mū kana bēlē tēntē sē ba ja nimarv, ba nē yi **Yuu-Tiu lià tē yiri*. ³ Yá n mū liū tē, n nē yi pūé nēdv tíú, n ga yi à tutundon, à lōri mú, sē n san kana bēlē tēntē nē. À mū, dē ba mū, dē Kōleman, dē tūtūnā tē duēn nē kálí nē tiān nē swīn Zwezi-Kērisē suywājū tē nē biri. Yu púpúní ba mama yira sagi wa. Ku nētv biri dē, ba jē mu tē, ku nē ba zwēē v con.

⁴ Á wulē dē Yuu-Tiu Á dān yana pupwēn wa dūn mama. À tē kúu bwé ku wa: Á yana pupwēn wa! ⁵ Á pian lià tē mama lwarì dē á jē pubwanv. Yuu-Tiu túri bwēlē. ⁶ Á dānā ká pa, won mama yoo ja aba. Yoo mama nē twi, sē á twá dē yijvni, á lōri won tē, á nē pià Yu con. Á nē lōri Yu con nētv, sē á kē v lēēē dē. ⁷ Yá Yu wá pa bican sié aba, tē nē dwē won tē mama nē nē wáá ku dān nē ni. Bican sié tēntē dān wá pa, á fira dē á pubūŋa ya dē Zwezi-Kērisē.

⁸ À nubia-ba, ku tē, à nē wá swīn à gúri nē yi yiēn tētē. Á nēŋē yiēn tē nē mē, sē tē ya á pubūŋa yiēn: Tē mū nē yi yozēŋē tē, lià nē bwī tē nē, dē yiēn tē, tē nē yi cígá yiēn Yu yáá con. Dē tē tē ba cūna jē. Dē tē tē ba nē mē, sē ba sóní, ba ga biri dē, tē ziēn. Dē yofwamunan nēzēŋē ba nē bwī tē nē. ⁹ Á dē dān fwa yiēn tēntē à nē biri aba, dē tē tē, á nē sēē, dē tē tē, á nē ni, dē tē tē, á nē ni dē, á fwa. Yá Yu tē, v nē pin nēba bican sié, dān wá ya dē aba.

Polē kēni ba lēēē ba zilē tē yiri

(Ebārē-ba 13.3, 5, 16; Filipè tián 1.7; 2 Korēntē tián 9.6-15)

¹⁰ **Yuu-Tiu pin*, à jē pupwēn, á nē kúu píi á wulē á saŋa nē yiri. Á buŋa à yoo, ku dān, yá á wá wānì, sē á san nē. ¹¹ Ku tà à swīn nētv, won nē mūri nē yiri. Á mī nētv tē, à nē wá ya pupwēn wa, yoo mama wa. ¹² Á yēé, nētv à nē wá fwa dē, won nē mūri nē. Á ma kúu yēé, nētv à nē wá fwa dē, à nē jē wiēn zēnzēn dē. Yoo mama wa, à mī ka dē ká sú, à ga mī niēn janv dē. Á mī ka ja wiēn zēnzēn, à ga mī won nē mūri nē dē. ¹³ Á wáá tē yiēn tēntē mama, à fwa dē diān tē, Zwezi-Kērisē nē pin nē. ¹⁴ Yá dē nētv mama, á fwa zēni dē, á nē san nē à yojanan tē wa. ¹⁵ Á mū Filipè tián-ba, á yēé dē, ku jjuv mama à swīn Zwezi-**Kērisē* suywājū tē, Masēdwanē nagwanāa tē wa. Yá à nē píi à viri, mánjá tē wa, á mū cūci nē san nē. Kērisē lià pūli don mama wá lá yin à mū dē ba mū nē pin wiēn duēn nē, nē ga jon wiēn duēn con, dē ku nē tà á mū cūci. ¹⁶ Á nē kúu yin Tesalonikè dē nē, á nēē bēlē mē, á nē pin, won tē, ku nē mūri nē, bà ku pa nē. ¹⁷ Ku tà á zilē wiēn tē, à pià. Ku tē, à nē pià, ku mū nē yi, sē Yu pa aba ku ŋwírān zēnzēn, ndē tíú nē zūn bia zēnzēn nētv. ¹⁸ Á ni tē tē mama, á nē tun à nē, tē ga búrì nē. Mánjá tē, à nē ni wiēn tē, Epafēroditē nē ja bà, v pa nē, won mama kúu wá nē mūri. Tē wiēn tēntē yi ndē turali nē, ku lwān nē ywān zēni. Tē ga yi ndē **jonjì* nē, ku twá Yu fira nē, v ga swē tē. ¹⁹ Yu yi dun nēfarv tíú, yá v ga wá pa aba, ku tē mama nē mūri aba, Zwezi-Kērisē yiri. ²⁰ Dun tē mama mē, sē tē ya nē nyina Yu nyiēn, mánjá mama, wuuu, ku nē ba zwēē. Amūna!

Sagi tē jònā bwálí

²¹ Á jònā lià tē mama, ba nē yi **Kērisē* nē tv, á pa nē. Kērisē lià tē, ba nē wulē yēbē, dē jònì aba. ²² Kērisē lià tē mama jònì aba. Ba tē, ba nē jònì aba, ba doni, ku mū nē yi **Romē*-ba piú nēfarv kārā lià tē.

²³ **Yuu-Tiu Zwezi-Kērisē* pubwanv tē wá ya dē á pubūŋa tē.

**Sagi tɛ, Polɛ nɛ pɔpɔnɪ v pa
Kolosɛ
Kərisɛ lià tɛ nɛ
Kolosɛ tián sagi tɛ yuu
wa sugv**

Lìu tɛ, v nɛ pɔpɔnɪ sagi kv tɛ

Kv yì *tɔntɔnv Polɛ nɛ pɔpɔnɪ kv. Mánǵá tɛ, v nɛ pɔpɔnɪ sagi kv tɛ, dɛ v yì v wulɛ bǎn dià Romɛ nɛ.

Lìu tɛ nɛ, Polɛ nɛ pɔpɔnɪ

Polɛ pɔpɔnɪ sagi kv tɛ, v pa *Kərisɛ lià tɛ nɛ, ba nɛ wulɛ Kolosɛ nɛ.

Sagi tɛ wa sugv

Nɛnɛ kv tɛ yìrì Polɛ nɛ pɔpɔnɪ ba nɛ: Lià duən kàrì kunkvn kàrì, ba ma gɪgarì *Kərisɛ lià tɛ Kolosɛ nɛ. Ba pià, sɛ Kərisɛ lià tɛ pií ba twá ba nɪbara-ba yofwamɪnan tɛ nɛ. Polɛ pià v bɪrì dɛ, Kərisɛ tɛ, v nɛ wulɛ mɪ wá, nɛ dwɛ won mama. V mù cɪcɪ nɛ jɛ nií, v ga jɛ diàn luv diàn mama yuu wa.

Kərisɛ lià púlì tɛ yì ndɛ v yira nɛ, v tɛtɛ ga yì yira tɛntɛ yuu. Kərisɛ lià tɛ nɛ kɛn ba waa Kərisɛ nɛ yìrì, ba mù dɛ Kərisɛ tɛ, v nɛ tɪga, v pií v bwin, tɛ dǎn vwɛ duən nɛ. Ba yáá lɛ ba níá wá, kv twá dɛ Yì yìrì, ba ma bɪrì kv yoo tɛntɛ. Mɛ kv twá yoo kv tɛ nɛ Kərisɛ lià tɛ ma bɪrì kv. Kv nɛtv dǎn pɪn ba jì lɛzwɛndvra.

Polɛ jònì Kərisɛ lià tɛ Kolosɛ nɛ

¹ Á mù Polɛ yì Yì nɛ kúrí nɛ, dɛ v tɛtɛ fɪra, sɛ á ya Zwezi-*Kərisɛ *tɔntɔnv. Á mù dɛ Timote, v nɛ yì nɛ nubiu Kərisɛ yìrì, nɛ pɔpɔnɪ sagi kv tɛ. ² Nɛ pɪn kv Kərisɛ lià púlì tɛ nɛ, kv nɛ wulɛ Kolosɛ nɛ. Á mù nɛ yì nɛ nubia á nɛ yì Kərisɛ nɛ tɪ, á nɛ keni á waa Zwezi-Kərisɛ nɛ wuuu dɛ pùé nɛdv. Nɛ nyina Yì nɛ wá fwa pubwanv á yira, v ga pa aba bɪcan siá.

Polɛ ken Yì lèèè Kolosɛ tián yìrì

(Efɛzɛ tián 1.15-19; Filipɛ tián 1.3-6; 1 Tesalonikɛ tián 1.2-4; 3.5-11)

³ Mánǵá mama, nɛ jònì Yì, v nɛ yì nɛ *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisɛ nyina, nɛ pɪn aba. Nɛ nɛ wulɛ nɛ jònì Yì nɛ pɪn aba, nɛ yáá kɛ v lèèè á yìrì. ⁴ Nɛ nì, nɛtv tɛ á nɛ keni á waa Zwezi-Kərisɛ nɛ wuuu, yá á ga tɛ swɛ lià tɛ mama, ba nɛ yì Kərisɛ nɛ tɪ. ⁵ Mánǵá tɛ, Zwezi-Kərisɛ suywǎnɔ tɛ, kv nɛ yì cɪgá sugv tɛ, nɛ twí á con, kv pɪn á jɛ yala Yì con. Yala tɛntɛ yì won tɛ, Yì nɛ tanì, sɛ v pa aba v sǎn nɛ. ⁶ Kv suywǎnɔ tɛntɛ vali kv yì luv tɛ mama wa, kv ga tɛ púlì kv sùrí wuuu. Mɛ nɛtv nɛ, kv tɪnǵá á dɛ con, kv nɛ zɪgɪ dɪn tɛ nɛ, á nɛ nì Yì

pubwanv tɛ yoo, á ga lwarì, Yì pubwanv tɛ nɛ yì cɪgá cɪgá nɛtv. ⁷ Kv yì Epafərasɛ nɛ kàrì kv suywǎnɔ tɛntɛ, v bɪrì aba. V yì nɛ nubiswɛnɛ. Nɛ mù dɛ v mù mɛ nɛ tɪnǵa Yuu-Tiu Zwezi-Kərisɛ tɔtvɪn tɛ duən nɛ. V tɪnǵa v pɪn Zwezi-Kərisɛ nɛ dɛ pùé nɛdv, á mù yuu yìrì. ⁸ Yá v mù dǎn nɛ swɪn, v pa nɛ yɛnì nɛtv, Yì-*Sɪnɔ tɛ nɛ pɪn á swɛ duən.

(Filipɛ tián 1.9-11; Zwan 1.1-3, 14, 16)

⁹ Kv mù nɛ pɪn, kv nɛ zɪgɪ dɪn tɛ, nɛ nɛ nì kv nɛtv tɛ, nɛ yáá jònì Yì nɛ pɪn aba mánǵá mama. Yá nɛ dǎn lɔrì Yì, sɛ v pa á yɛnì kv tɛ nɛ yì v fɪra, tɛ zɛnì zɛnì, sɛ v ga pa á na wubɪnǵa mama, dɛ yɛnu mama, kv nɛ yì v *Sɪnɔ tɛ nɛ pɪn. ¹⁰ Kv nɛtv wá pa, á wànì á twá kv tɛ nɛ *Yuu-Tiu nɛ pià, á ga tɪnǵa kv tɛ nɛ poli v pùé nɛ. Á dǎn wá tɪn tɔtvnzɛnɛ yìrì mama, á ga wá lwarì Yì wuuu, á sùrí lá. ¹¹ Nɛ tɛ lɔrì Yì, sɛ v twá v diàn tɛ nɛ bɪrì v dɪn tɛ nɛ, v pa aba diàn. Yá á dǎn wá wànì á na pɪnɔ wuuu, á dǎn á ká pií á kɛ á kwa. ¹² Á kɛnɛ nɛ nyina Yì lèèè dɛ pupwɛn. V pɪn á jì lià tɛ, á dɛ nɛ wáá tori á nɪ v con, v nɛ tɪn, sɛ v pa lià tɛ nɛ, ba nɛ yì v mù nɛ tɪ, bwálì tɛ nɛ, kv nɛ wulɛ ponì wa. ¹³ V mù nɛ van nɛba v lɪ, sɛ yikunu yìèn dǎn ká dɛ diàn nɛ yuu wa. V dǎn ken nɛba v biú Zwezi-Kərisɛ, v nɛ swɛ, pàrì tɛ wa. ¹⁴ Mɛ v biú tɛntɛ nɛ kwen nɛ cɪna tɛ v lɪ nɛ mù dɛ Yì pwɛrɛ wa. Yá v mù ga nɛ yè nɛba v jon, sɛ nɛ tɪn nɛ tiàn.

Zwezi-Kərisɛ yì won mama Yuu-Tiu

(Efɛzɛ tián 2.13-19)

¹⁵ Zwezi-*Kərisɛ yì Yì tɛ, lià nɛ wàrì ba nɪ ba yíá wá, nyɪnyɪga. V mù nɛ yì Yì biú. V yun lá dɛ won mama tɛ wá fwa. ¹⁶ Yá Yì yì v twá dɛ v mù, v ma fwa wiən tɛ mama, tɛ nɛ wulɛ lanworu wa dɛ tɪa yuu wa. Tɛ wiən tɛntɛ nɛ yì wiən tɛ, lià nɛ na dɛ ba yíá, dɛ tɛ tɛ, ba nɛ ba na dɛ yíá. V fwa *malɪkɛ dɛ tɛ yun tián, dɛ pègá tɛ mama, diàn tɛ, dɛ wiən tɛ nɛ jɛ diàn, dɛ wiən tɛ nɛ dɛ pàrì. Tɛ wiən tɛntɛ mama yì Yì twá dɛ v biú tɛ, v ma fwa tɛ. Yá tɛ ga yì Yì fwa, v pa Zwezi nɛ. ¹⁷ Zwezi-Kərisɛ yá wulɛ, dɛ won mama tɛ tɛlɛ. Yá wiən tɛ mama dǎn yì, v mù nɛ pɪn, tɛ wulɛ tɛ bwálì nɛ. ¹⁸ Kərisɛ lià púlì tɛ yì ndɛ v mù Kərisɛ yira nɛ, v tɛtɛ dǎn ga yì yira tɛntɛ yuu. V mù nɛ yì tɛntɛn liú, v nɛ nan, v mù ga nɛ dí yáá, v bwin v zàn tɪan wa. Kv dǎn bɪrì dɛ, v wulɛ wiən tɛ mama yuu wa. ¹⁹ Kv yì Yì tɛtɛ fɪra, sɛ v biú tɛ tɛ wa kv tɛ mama míámíán, v mù Yì nɛ yì. ²⁰ V mù Yì nɛ kúv swɛ, sɛ v twá v biú tɛ nɛ, v pa v dɛ won mama pií ba kɛ duən yuu. V twá dɛ v biú tɛ jana, tɛ nɛ nan v tɪan tɛ mánǵá wa dagarv tɛ yuu wa, v ma kɛ bɪcan sié v

mù, dè tta yuu wiən tē, dè lanworu wiən tē mama pwērə wa.

²¹ Á dè con dí yáá nē, á yà ñúná dè Yü. Yá á yà yí Yü ðuŋa, á nē ðuŋa yokukwínan, á ga tŋŋa tē yokukwínan tēntē yí. ²² Yá síún nē, Yü ðán pín, á mù dè v mù pií á kē duən yí, v biú tē nē jigē ləzwənə v ga tī tē yí. Yü fwa nətú, sē v pa á wáni á bà, á zígí v yáá con, ndē lià tē nē, cuna mama nē təló á yuu wa, yokukwínan ðán ká ya á yíra Yü yáá con, liù mama nē wàri yolwan v swín á yuu wa. ²³ Á ðán nē mē, sē á kē á waa Zwezi-Kərisē nē wuuu, á ðàná ká yá. Á zígá dè ðiàn ku wa. Á ðàná ká pií á lwán pubuŋa dè yala tē, á nē jē dè Zwezi-Kərisē suywánú tēntē, ba nē swín ba bırı aba. Yá ba swín ku ba bırı tta yuu ləzoni tē mama. Mē ku suywánú tēntē ka swín ka bırı nē yí á mù Polē dè tŋŋŋ.

Nətú Polē nə tŋŋa Kərisē lià púli tē yí (Efezē tián 3.1-13; 1 Korēntē tián 2.7-13)

²⁴ Á mù Polē jē pupwən dè càn tē, à nē dē á mù yí, máná ku tē wa. Á wulə á dé càn tē, tē nē ga, sē nē dē Zwezi-Kərisē tŋŋŋ tē yí, sē ku san v púli tē nē, ku nē yí ndē v yíra nē. ²⁵ Á jigē Kərisē lià púli tē tŋŋŋ, sē à tŋŋ tŋŋŋ tē, Yü nē pín nē. Tŋŋŋ tēntē nē yí, sē à swín v sugv tē mama à bırı aba. ²⁶ Sugv tēntē yí cígá tē, ka nē sègè lià tē mama yáá nē, ku máná nē ba yígē. Yá síún nē, v ðán bırı ku lià tē nē, ba nē yí Kərisē nē tī. ²⁷ V fwa nətú, v yà nē pià v bırı lià tēntē nē dē, yosəgu tēntē, v nē pià, sē v fwa yí yoo nəfarv. Yá v ga wá san dwíé tē duən tē mama nē, ba nē tē *Zwifə-ba. Cígá tēntē, ka nē sègè nē yí Zwezi-Kərisē yoo wulə á bıcanı wa. Yá á ðán twá dè v mù, á jē yala dē, á wá na tori Yü dun tē wa. ²⁸ Mē v mù Zwezi-Kərisē yoo nē, nē swín nē bırı lià tē nē. Nē yáá kwè liù mama, nē ga kàri wá dè wubŋa tē mama, Yü nē pín nəba. Nē pià, sē lià tē mama twá Zwezi-Kərisē nē, ba ya lià tē, Yü yíən tē buga ba yun wa. ²⁹ Ku mù nē pín, à ðán ma kəni ðiàn zənzən à tŋŋa. Yá ku yí Zwezi-Kərisē ðiàn nəfarv tē, v nē pín nē, ðán nē pín, à jē ðiàn, à ma tŋŋa nətú.

2

¹ Ku yí cígá, à pià, sē á lwarı, à nē tŋŋ zənzən nətú, à pa á mù Kolosə Kərisē lià tē nē, dē ba tē nē, ba nē wulə Lawodise nē, dē lià duən zənzən nē, ba tē nē wá nē nı ba yíá wa. ² Á fwa nətú, sē à ma zùri Kərisē lià tē mama bıcanı, sē ba vwa duən nē, ba ga sóni duən. Á pià, sē á na yənu tē mama míámíán. Ku nətú ðán wá pa á lwarı Yü cígá tē, ka nē sègè. Cígá

tēntē, ka nē sègè, nē yí Zwezi-Kərisē yoo tē. ³ Wubŋa dè yənu yí wiən, tē nē zíən zənzən, tē ga yí yosəgu Zwezi-Kərisē bırı nəba. ⁴ Á swín yíən tē tē á con, sē liù mama ðán ká wáni v twá swían sŋrən nē, v ma gıgarı aba v ðugv. ⁵ Á mù nē swē à ñúná dè aba, à pubuŋa tē wulə dè aba. Á fwa pupwən dē, á nē tŋŋa yoo mama, ndē ku nē mē, sē ku tŋŋ nətú, á ga kəni á waa Zwezi-Kərisē nē wuuu, á ba á kwa kəni.

Zwezi-Kərisē yí nē wubŋa cígá cígá (Efezē tián 2.1-10; 3.14-19; 1 Tesalonikē tián 4.1-2; 1 Timote 6.20-21; Romē tián 6.3-11)

⁶ Á sèe, sē Zwezi-Kərisē ya á *Yuu-Tiu. Ku mù tē yí, ku ðán mē, sē á ya dē wá.

⁷ Á ðán yana dē wá, ndē tŋŋ ŋŋan nē zva tta ðəŋ nətú. Á zígá ðiàn, á ma kē á waa v nē wuuu, ndē ba nē kəri aba nətú. Á kəŋə Yü lèeēe zənzən máná mama. ⁸ Á cia á tiàn nē, á ðàná ká pa liù gıgarı aba, v ðugv dē yíá swían sŋrən, tē nē ba ðəŋ jē. Swían sŋrən tantē yí tē nan ləzoni yofwamınan wa, dē luv wiən, tē nē jē ðiàn nē yuu wa, ku tē Zwezi-Kərisē con tē nan. ⁹ Ku tē mama míámíán Yü nē yí, mē ku mù nē Zwezi-Kərisē dē yí. ¹⁰ Yá á mù dè Zwezi-Kərisē ðán nē vwē duən nē tē pín, á dē jē wiən tē mama míámíán, tē nē wulə v con. U mù nē wulə wiən tē mama yuu wa, tē nē dé pəri ləzoni yuu wa.

¹¹ Á dē Zwezi-Kərisē nē vwē duən nē tē pín, v li á yokukwínan tē mama, sē tē kúú ðán ká ja ðiàn á yuu wa. U nē kwən aba nətú tē, yí ndē bara *gonu nē. Yá ku ðán nē tē ndē ləzoni nē gwəŋə nətú, ku yí Zwezi-Kərisē tian tē yí. ¹² Ba nē ləgə aba níá tē wa, ku bırı dē, ba guri aba, ndē Zwezi-Kərisē nē tga ba ga guri wá. Yá ku tē kúú bırı dē, á pií á twá v nē á bwin á nan tian wa. Ku pià ku swín dē, á pín cígá dē, Yü nē bwin Zwezi-Kərisē v li tian wa, yá v jē ðiàn, sē v bwin á dē. ¹³ Fwən nē, á mù yá yí ndē tga nē, á cuna tē yí. Ku sŋri á nē tē Yü lià tē yí. Yá síún nē, Yü pií v bwin á mù dē Zwezi-Kərisē, v ga fwa pubwanv nē yíra. U kwən nē cuna tē mama, v li nē mù dē wá pwērə wa. ¹⁴ Ba paa Zwezi-Kərisē dagarv tē yuu wa. Ku mù nē pín, sagı tē, ku nē bırı dē, nē yí cuna lià, tē cügə. Yü ðán bırı dē, sagı tēntē kúú ba ðəŋ jē. Ku yí ndē ba paa ku dē Zwezi-Kərisē dagarv tē yuu wa. Yá síún nē, nē cuna tē mama ðán zwèe. ¹⁵ Zwezi-Kərisē mù dí ðiàn wiən tē mama yuu wa, tē yá nē jē ðiàn ləzoni yuu wa, dē wiən tē nē dé pəri, v ga cügə tē ðiàn mama. U ken

cavira tē nē luv mama yáá con, ndē ba nē ta kùb ba dé, ba vaŋa ywəŋə.

(Romē tián 14.1-6, 17; Galasi tián 4.9-11; 1 Timote 4.1-8)

¹⁶ Ku mù tē yiri, á dànà ká sèe á pa liù cəgə aba, ku tē yiri, á nē dé, nē à yəə ku tē yiri, á nē nywìn. Á dànà ká pa liù li dian v tún v pa aba, sē tē ya á cànì á dé, nē à yəə, sē tē ya á siə dian. ¹⁷ Yiən tēntə kùb ba dēn jə. Tē yi ndē yiywara nē, ku yā nē biri cigá tē, ka nē biàn. Zwezi-Kerisē tētə nē yi cigá tēntə. ¹⁸ Á dànà ká pa lià tūtùnì dē aba ku tē, á nē mē, sē á fwa tē yuu wa. Ba mù lià tēntə yáá kəni cān ba tiàn nē. Ba pìn dun *malike nē, ba ga fwa ndē ba cuə ba tiàn tta, ku ga yi kunkun. Ba yáá swìn dē, Yü biri ba yoo ku tē, ku ga yi kunkun. Tē sùràn tēntə yi fwiə sùràn, tē nē yi yanu, ku nē yi tutu. Ba pubuŋa tē yi ləzwənə pubuŋa. ¹⁹ Ba mù lià tēntə dē Zwezi-Kerisē kùb wà duən nē vwe. U mù nē yi nē Yuu-Tiu, yá nē mù dē v mù nē vwə duən nē, ndē yuu dē yira nē vwə duən nē nətə. Zwezi-Kerisē pìn nē vwa duən nē, nē tuŋa, ndē nandarən yirə yirə nē vwə duən nē, ku nədə mama ga jə ku tutuŋi. Yá yuu tē nē pìn diàn tē mama nē, tē ga tuŋa tutuŋi nədə. U mù nē saŋa nəba, v pìn nē vèli yáá wuu Yü cwəŋə tē wa.

²⁰ Á yəə dē, á twá Zwezi-Kerisē nē, á ti. Ku mù tē yiri, luv wiən, tē nē jə diàn, kùb ba diàn jə á yuu wa. Bèèèe dān nē pìn, á tē ma fwa, ndē á yi luv nē ti aba? Bèèèe nē pìn á sèe culən tē, ba nē biri aba, ba wú: ²¹ «Á dànà ká ti ku tē, á dànà ká dé ku tē, á dànà ká dwen ku tē yira!» ²² Culən tēntə yi tē wulə wiən tē, ba nē ma tuŋa, tē ga cùgá yiri. Tē yi ləzoni cici pubuŋa, ba ma kəri aba. ²³ Wiən tēntə yi ndē wubəŋa wiən nē, ba tətə nē zilí tē ba pubuŋa wa. Ba tətə dān cwí ba tiàn tta, ba ga kəni ba tiàn cān wa. Culən tēntə yi ndē tē jə dēn, yá tē ga yi tutu. Tē wəri tē saŋa, sē lià tē li ba tiàn ba pùə yokokwīnan fira tē wa.

3

Zwezi-Kerisē pìn aba mü nədən

(Filipə tián 3.18-21; 1 Zwan 3.1-3; Efzə tián 5.3-8; 4.17-31)

¹ Yü nē pìn, á mù dē Zwezi-*Kerisē pií á bwin á nan tian wa dē duən. Ku mù tē yiri, á pian Yü sǎn wiən tē fira ja aba. Mē Zwezi-Kerisē jəə lá nē, Yü jizən* vān nē. ² Á pian á pubuŋa tē ya wiən tē yuu wa, tē nē wulə Yü *sǎn nē, ka dān ká ya luv wiən yuu wa. ³ Á tga dē Zwezi-Kerisē. Yá Yü dān twá dē Zwezi-Kerisē, v ma pa aba mü nədən tē. Yá mü nədən tēntə yi ku sǎgə

Yü con. ⁴ Zwezi-Kerisē nē yi á mü cigá cigá. Dün don nē, v wá pií v ba v nan nē yíá yuu dē v dun tē. Ku máŋá tē wa, á dē wá twá dē wá á na dun.

⁵ Ku mù nē pìn, á dān mē, sē á li yokokwīnan tē á bican wa, tē nē yi luv wiən, á pa tē nyu lá. Tē mù nē yi ka pēn duən vee vee, nē à yəə ka tun durən yiən, nē à yəə ka cwəri, nē à yəə ka pià pùə fira yokokwīnan, nē à yəə ka pa lià duən wiən jə yimən tē pa aba. Á nē pìn lià duən wiən jə yimən tē pa aba, ku biri dē, á pìn dun tē wiən tēntə nē ndē wəŋwanən nē, á ga dɔgə Yü vān nē. ⁶ Mē yokokwīnan tēntə yiri nē, Yü luŋa wá zǎn lià tē yuu wa, ba nē vi, sē ba zilí v nii tē. ⁷ Fuən tē nē, á dē yá tuŋa yiən tēntə.

⁸ Sín nē, á dē dān dɔga yiən tēntə mama. Tē mù nē yi luŋa, dē dɔŋi, dē wubəŋə, dē tjaŋa sùràn, dē sufaran, tē nē naŋa á nii wa. ⁹ Á dànà ká kuni kunkun á kə duən nii nē. Á yi lià tē, á nē nan á yá á yua nədwan tē, dē ku tūtəne mama. ¹⁰ Yá sún nē, á dān zua yua nədən wa. Yü nē pìn aba yua nədən tēntə. U mù nē kwen ku máŋá mama, sē ku ya ndē v tətə mü tē nē, sē ku pa, á wānì á lwarì, v nē yi nətə zəni zəni. ¹¹ Ku mù tē yiri, pwia kùb tələ lià tē, ba nē ni Yü mü nədən tē, pwərə wa. *Zwifə-ba dē *Gərkə-ba dān jigə nədə. Lià tē, ba nē *gonji bara, dē ba tē nē ba bara gonji dē jigə nədə. Vərə tē, dē lià tē, ba yíá nē wá purì, dē ywəŋə tē, dē lià tē, ba nē ti ba tiàn tē mama dān yi nədə. Zwezi-Kerisē cici dān nē wulə ba mama yuu wa, v ga tuŋa ba liù mama bican wa.

¹² Yü kúri aba, v pià, sē á ya Kerisē nē ti, v ga swə aba. Ku mù tē yiri, á pian á ja bɔcabwanu, sē á ya wuywanyina, sē á cú á tiàn tta, sē á ya bwəbwə, sē á ja pínú dē. ¹³ Ku dēn nē yi á pina yiən tē, tē nē tuŋa á pwərə wa. Á liù tē, v nē jə yoo dē v don, sē á kwen ku, sē ku zwēe, ndē Zwezi-Kerisē nē kwen á cuna tē, v pa tē zwēe nətə. ¹⁴ Ku tē nē dwə tē mama nē yi, sē á sóni duən, sē ku pa á vwa duən nē, sē á yoo mama ga ya zəni. ¹⁵ Bican siə tē Zwezi-Kerisē nē pìn aba, wá tni á pubuŋa mama. Yü kúri aba, sē á ya won nədə, sē á ja bican siə tēntə. Á dān kənə Yü lèèèe máŋá mama.

¹⁶ Zwezi-Kerisē sɔgə tē dē ku yozəŋə tē mama wá ya á pubuŋa wa. Á kəri duən, sē á kwè duən dē wubəŋa tē mama, á nē jə. Á kənə Yü lèèèe dē á waa mama, v pubwanu tē yiri. Á nuŋə gwaran, dē nuŋi, tē nē bwi Yü nē, dē nuŋi tē mama, Yü-*Siŋu tē nē biri aba. ¹⁷ Won tē mama, á nē fwa, ku nē nē yi á nii sùràn, nē à yəə á

* 3:1 3.1 Ka jən piú jizən vān nē yi dun bwǎli.

tutunan wa, á fwa ku *Yuu-Tiu Zwezi yiri. Á kənə nə nyina Yı lèèèe, ku twá də nə Yuu-Tiu Zwezi.

Kərisə lià púlí nə me, sə ku ya nətv
(Efezə tián 5.22-33; 6.1-9; 1 Piyerə 3.1-7; 2.18-25; Titə 2.9-10; 1 Timote 6.1-2)

¹⁸ Á mù kana tə, á liù mama me, sə v sèe v barı nıi, ndə v nə sèe *Yuu-Tiu nıi nətv. ¹⁹ Á mù bara tə də, á swónə á kana tə, á dənà ká tun yanyuna də ba.

²⁰ Á mù bisíná-ba, á ziló á ninə də á nyina nıi yoo mama wa. Mə ku mù nə poli nə Yuu-Tiu pùə nə. ²¹ Á mù bua nyina-ba də, á dənà ká fwa, á pa á bua tə luja zàn, sə ku gwàrì ba jìàn. ²² Á mù ywəhə tə, á sià lià tə, ba nə yə aba tə nıi, yoo mama wa, luu ku tə wa. Á dənà ká zilí ba nıi ba yíá wa cıci, sə ku dən ká ya ndə á pià, sə ba bu á nə. Á tunja ba tutunan tə də á bıcan mama, á nə zilí Yuu-Tiu tə yiri. ²³ Tutunı tə mama á dən nə tunja, á tunja ku də á bıcan mama. Á tunja ndə ku yı á tunja á pın Yuu-Tiu nə, ku tı lià nə, á tunja á pın. ²⁴ Á yəə də, ku yı Yuu-Tiu nə wá nyın aba. Á wá na á tori v con. Zwezi-*Kərisə nə yı Yuu-Tiu, yá ku ga yı v mù nə, á tunja á pın. ²⁵ Liù tə, v nə tunja lwanı, Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə wá nyın v lwanı tə nyırán v pa wá. Yá liù mama bá doni n don də.

4

¹ Á mù lià tə, á nə yə ywəhə tə, á jana ba də cıgá, ndə ku nə me nətv. Á lie á tìàn də, á də jə Yuu-Tiu v nə wulə Yı *sán nə.

Sagı tə yígúré sòràn
(Efezə tián 6.18-20; 5.14-17)

² Á nə jùnı Yı, sə á ja pınú wuuu, á dənà ká pií á kə á kwa. Á kənə Yı lèèèe də yawala máhə mama. ³ Á júná Yı á pa nəba, sə v pa nə nə cwəhə, nə ma swın v sugv tə, sə nə bırı Zwezi-*Kərisə cıgá tə, ka nə sègə, lià nə. Mə ku mù yiri nə, ba vwa nə də banzala. ⁴ Á tə júná Yı á pa nə, sə á wánı á swın v sugv tə á bırı nəpon nəpon, ndə ku nə me, sə á swın nətv.

⁵ Á pıan á ja wubunja lià tə, ba nə wə ba waa ken Zwezi-Kərisə nə, yáá con. Yı nə pın aba máhə nəzənu mama, sə á tı ku á ma tun ku tə nə me, sə á tun. ⁶ Á pıan á nıi sòràn ya ywánı, tə ga ja fıra máhə mama. Ba nə bwe aba, sə á yəni á nə me, sə á le nətv.

(Efezə tián 6.21-22; Filemon 22-25)

⁷ Á pià, sə á tun Tiswikə, v nə yı nə nubiswəne, á con. V yı liù tə, v nə tunja Zwezi-Kərisə tutunı tə də, də pùə nədv. Á də v mù me nə tunja *Yuu-Tiu tutunı tə duən nə. Máhə tə, v nə wá bə á con, v wá

bırı aba won tə mama, á nə wulə ku wa. ⁸ Mə ku mù yiri nə, á tun wá á con, sə v pa á yəni, nə nə yı nətv, sə v ga zürı á bıcan də. ⁹ Á tun v mù də Onezimə, v nə yı nə nubiswəne, sə ba kwé duən. Onezimə də yı liù tə, v nə twá Zwezi-Kərisə nə də pùə nədv. V yı á mù wa liù. Ba lià bəle tətə dən wá swın yoo tə mama, ku nə wulə yəbə, ba bırı aba.

¹⁰ Arisətarəkə, á mù də wá nə wulə bän diə tə wa, jùnı aba. Marəkə, v nə yı Barənasə nubiü tə, də jùnı aba. Á dí yáá á swın v yoo á con. Máhə tə, v dən nə twı á con, sə á ja wá zəni. ¹¹ Zwezi, v yiri don nə yı Zwisətisə tə, də jùnı aba. Mə ba mù lià batwa tətə cıci nə yı *Zwifə-ba, á mù də ba mù nə tunja Yı pàrı tutunı tə. Ba zürı á bıcan zənzən. ¹² Epafərasə, v də nə yı á mù wa liù, jùnı aba. V yı Zwezi-Kərisə tütunı tə, v nə jùnı Yı zənzən máhə mama, v pın aba. V lörı Yı, sə v pa á ya lià tə, Yı yìən tə nə bıga á yuu wa, á ga zıga zəni á ma tunja Yı fıra, máhə mama. ¹³ Á tətə wáá á bırı nətv tə, v nə tunja zənzən, v pın á mù, də Lawodise tián, də Yerapolisə tián nə. ¹⁴ Nə nubiswəne dımuturı Likə də Demasə də jùnı aba.

¹⁵ Á júná Kərisə lià tə mama, ba nə wulə Lawodise nə á pa nə. Á júná Ninfa də Kərisə lià tə, ba nə yáá jəri duən v diə wa, á pa nə. ¹⁶ Máhə tə, á nə kàrı sagı ku tə, á zwèe, sə á pa ku va ku pa Lawodise Kərisə lià púlí tə də nə, sə ba də kàrı ku. Ku kwa nə, sə á də kùb lwán, á jon á sagı tə don tə Lawodise tián con, á kàrı. ¹⁷ Á swıan Arəswipə con, sə v kə v yíá lá, v tun tutunı tə, Yuu-Tiu nə pın wá, v pa ku zwèe.

¹⁸ Á mù Polə tətə nə púpını bwálı ku tə wa də á jıun á ma jùnı aba. Á dənà ká swèeə də, ba vwa nə də banzala. Yı nə wá fwa pubwanu á yıra.

Təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Tesalonikə Kərisə lià tə nə Tesalonikə tián təntən sagı tə yuu wa svğv

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə
Ku yı *tuntunv Polə nə púpúnı kv.

Lià tə nə, Polə nə púpúnı
Sagı ku yı təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə Tesalonikə nə. Tesalonikə yı kv wulə Masedwanə nagwanaa tə wa.

Sagı tə wa svğv
Nənjə kv tə yırı, Polə nə púpúnı ba nə: Polə nə dıga *Kərisə lià púlí təntə dəñ Tesalonikə nə. Yá v dāñ yá me, sə v dəri v jén *Zwifə-ba duən yáá nə, ba nə wà v kərə tə sèe, ba ga zıga v nə. Polə dāñ púpúnı sagı kv tə, v pa Kərisə lià púlí tə nə, sə kv pa v tutuñı tə kwen kv tun kv va yáá wuuu.

Polə pià v burı də, v püé poli, yoo mama nə vèli zəni, Kərisə lià púlí nəduñ təntə wa yırı. Polə bwi ba nə, ba nə vèli yáá tə yırı, v dāñ ga daña ba jìàn, sə ba tə kwen ba tun kv ba donı nətə. Ba cıgá yá dāni *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə túrı tə. Yá twara yá jə Kərisə lià tə duən, ba duən yá nə ti də Yuu-Tiu tə wà twi tə yırı. Polə pià, sə v burı ba tıga təntə yoo nə wá ya nətə.

Polə jùnı Kərisə lià tə Tesalonikə nə

¹ À mð Polə də Siləven də Timote nə púpúnı nə pın *Kərisə lià púlí tə nə, kv nə wulə Tesalonikə nə. Ku púlí təntə də nyına Yı də *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə. Yı nə wá fwa pubwanv á yıra, v ga pa aba bıcan sıó.

Nətv tə Tesalonikə lià nə ken ba waa Zwezi nə

(Filipè tián 1.3-6; Kolosə tián 1.3-8; 1 Tesalonikè tián 2.13-14)

² Nə yıjıni mama wa, nə yáá ləri Yı nə pın aba, na ga kəni Yı lèeèe máñá mama, á mama yırı. ³ Nə yáá líí á yoo máñá mama, nə nyına Yı yáá con. Nə líí nə tián tutuñı tə, á nə keni á waa Zwezi nə, wuuu á ma tun. Nə líí nə tián də kv tə á sonu, tə nə tuña də, á nə zıga diàn yala tə wa, á nə jə nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə con. ⁴ Nə nubıa-ba, nə yèə də, Yı sóni aba. V kúri aba, sə á ya v mù lià. ⁵ Nə swın svywáñú tə nə burı aba. Kv tà də nii sbràn cıci, kv yın də Yı diàn tə də Yı *Sıñu tə tutuñı tə. Yá nə yá ba bèeè də, svywáñú tə yı cıgá. Á

yèə nə nə jun nə tián nətə, nə ja yá á tətəñı wa, sə nə ma san aba. ⁶ Kv mù nə pın, á yı ndə nə mù də Yuu-Tiu nə yı nətə. Á dí càn zənzən, á ma jon Yı svğv tə. Yı-Sıñu tə nə pın aba pupwən. ⁷⁻⁸ Yuu-Tiu svğv tə zıgt á con, kv ma yı Masedwanə nagwanaa də Akayi nagwanaa. Ku nətə dāñ pın á jì lià tə, Masedwanə də Akayi Kərisə lià tə mama nə me, sə ba jì ndə á nə. Kv tə nə súri lá, ba swın nətə tə, á nə keni á waa Yı nə, bwalı mama nə. Kv mù nə pın, nə mù con, kv ba dēñ jə, sə nə kúú swın ka yoo. ⁹ Lià tə mama yáá swın nə yoo. Ba maña nətə tə, á nə sèe á ja nəba, máñá tə wa, nə nə twi á con. Ba maña nətə tə, á nə lwáñ pubuñı á bā Yı con, kv pa á sèe á dıgv wəñwanan, sə á ga tun á pa Yı nə. Yı təntə nə wulə mı wa, v ga yı cıgá. ¹⁰ Yá á dāñ dāni də, v bıú Zwezi tə, v piı v bwın v zın tıan wa, piı v naña yı v biàn. V mù Zwezi tə nə jon nəba Yı bürà tə wa, kv nə biàn.

2

Tutuñı tə, Polə nə tun, Tesalonikə nə yoo

(Tutvnan 20.18-21, 31-35; 2 Korəntə tián 4.1-2, 5; 6.3-10; 12.12-15)

¹ Nə nubıa-ba, á tətə yèə kv zəni də, nə nə twi á con tə, kv wà tutu yın. ² Á yəni də, nə dí càn də ba fıfın nəba Filipè nə, kv tə wà dān. Kv kwa nə, nə nyına Yı pın fən kúú ba nəba jə, sə nə swın svywáñú tə, nə burı aba də, yièn nə swə tə zıga, sə tə cı kv yáá nə də. ³ Nə kwıè tə, nə nə kwè lià tə nə wà kunkun, nə á yèə pubunkokwıun sbràn, nə twá nə ma kwè ba. Yá nə wà síri ken, sə nə pa ba jén. ⁴ Yı dāñ nə ni də, nə me, sə v pa nəba svywáñú tə, v ma pa kv nəba. Kv mù nə pın, nə dāñ nə swın kv tà, sə nə ma poli ləzoni pwıf, kv ya, sə nə ma poli Yı püé. V mù nə yèə nə pubuñı tə dēñ, nə lù nətə. ⁵ Ndə á nə yèə kv nətə, nə tə wá gıgara sbràn swın á con mama, nə ga tə wà sbràn swın, sə nə ma pià səbıa. Yı yèə yoo təntə zəni. ⁶ Nə wà pià, sə nə na dun ləzoni yáá con, kv nə yı á mù yáá con, nə á yèə ba duən yáá con. Yá nə yá ga nə ya Zwezi-*Kərisə *tuntuna tə, nə yá wáá diàn nə də á yuu wa. ⁷ Kv ga wà nətə yın. Nə waa yın bwāni á yuu wa máñá tə wa, nə nə yın á con, ndə nuu nə ywáñá v bıa yuu nətə. ⁸ Nə wəbwānv təntə nə pın nə wà sóni, sə nə swın Yı svywáñú tə cıci nə burı aba. Nə sóni də, kv nə yı tıan də, sə nə sèe nə ti á yırı. Kv nətə tə burı də, á yoo cá kv pa nəba. ⁹ Nə nubıa-ba, á dāñ wáá á tián á líí tutuncaran tə, nə nə yáá tun, də gwarv tə kv nə yáá yı nəba yoo. Nə yáá tun titun də yıcau, sə kv pa nə dān

ká ya á liù mama yuu zùt. Yá nè swìn Yü sbywánú tē nè buri aba.

¹⁰ Nè yin dē á mù lià tē, á nè keni á waa Zwezi nè wuuu, nè buri aba dē, nè yì lià tē, ba nè yì Yü nè tì, nè yì cígá tián Yü yáá con. Yoo mama yá tēlé nè yuu wa, liù nè wáá nè nii nè v caga ku yiri. Á mù nì ku tē, nè nè yin, Yü dē ga na ku. ¹¹ Á yèé dē, ku tē, nè nè tun dē á liù mama, ku ya ndē nyina dē v bìa nè. ¹² Nè kwè aba, nè pa á bicanì zùrì. Nè zigi diàn nè lòrì aba, sē á yá lià tē, á nè mē, dē Yü kúrí aba, sē á twá á ya v pàrì tē wa, dē v dun tē wa.

(1 Tesalonikø tián 1.6-10; 2 Tesalonikø tián 1.4-5)

¹³ Nè nè swìn Yü sugu tē á con, á ken á waa ku nè ndē Yü sugu nè. Á wá ku cígá pùn ndē læzoni sugu nè. Ku cígá ga ya Yü sugu tē, ku nè tujá á mù lià tē, á nè ken á waa Zwezi nè bicanì wa. Ku mù nè pùn, nè keni Yü lèèèe wuuu. ¹⁴ Nè nubia-ba, á dē yì ndē Kërisē lià púlól tē nè yì nētù, tē nè wulē *Zwide nagwana ya, tē dē Zwezi-Kërisē nè vwē duən yira. Ku mù nè pùn, á tètē dwíí tián tē ma kē càn á nè, ndē *Zwifē-ba dē nè ken càn ba nè nētù. ¹⁵ Mē ba mù nè gva *Yuu-Tiu Zwezi dē Yü nii *sùsòná tē, ba ga fifin nèba. Ba mù ba Yü pùé poli, ba ga ya liù mama dujù. ¹⁶ Ba mù nè keni diàn ba cì nè nè, sē nè dān ká swìn Yü sugu tē nè buri lià tē, ba nè tà Zwifē-ba, sē ku jon ba ba cuna tē wa. Ba fwa nētù, ba ma sùrí ba cuna tē wuuu. Yü bürà tē dān twi ku ja ba, dē mánjá don wa.

Polē swē, sē v pìí v va Tesalonikø

(Romē tián 1.9-13; Tutnān 17.14-16;

14.22)

¹⁷ Nè nubia-ba, nè mù dē á mù pwèè nè yá duən, mánjá mancìn wa. Nè kúú tēlé duən nè, yá nè bicanì ga tē bujā á yoo wuuu. Á fira jun nèba zenzèn! Yá nè yá sóní, sē nè pìí nè na aba nè yíá wa. Ku mù nè pùn, nè dān ma bĩbart, sē ku yoo tēntē wānì ku tun. ¹⁸ Nè yá pià, sē nè pìí nè bà á con. Á mù Polē dódón, sē à bà á con, ku nēè cé duən, yá *Sitana cì nè yáá nè, ku wá wānì. ¹⁹ Nè jē yala nè wulē pupwən wa á yiri. Mánjá tē wa, nè *Yuu-Tiu nè wá pìí v bà, á wá ya ndē dun yupuu nè, v nè wá pa nèba. ²⁰ Á mù cígá nè ya nè dun dē nè pupwən.

3

¹ Nè dān wuuu nè ga, nè kúú wàrì nè dānì. Nè nì dē nè mē, sē nè ya Atene wa yebē cici. ² Ku mù nè pùn, nè ma tun Timote á con. U yì nè nubiu Kërisē yiri, v nè tujá v pùn Yü nè. U dē swìn Zwezi-Kërisē sbywánú tē v buri. Nè tun wá á con, sē v bà v kwè aba v pa á zigi diàn, sē á

kē á waa Zwezi nè wuuu. ³ Nè pià, sē á liù mama dān ká dugù Yü cwəjə tē, càn zenzèn tē yiri, nè nè wulē tē wa. Á tētē yèé dē, ku yoo tēntē mē, sē ku tun nè mù lià tē yira, Yü nè kúrí. ⁴ Mánjá tē wa, nè nè yin á con, nè yá dí yáá nè swìn á con dē, ba wá kē càn zenzèn nè nè. Á dē yèé dē, ku mù mánjá tēntē dān nè yí. ⁵ Á dān nè kúú wàrì à pínì, à dānì á yoo wa. Ku mù nè pùn, à ma tun Timote á con. Á tun wá, sē v bà, v na nētù tē, á tē nè keni á waa Zwezi nè wuuu. Fən yá jē nè dē, *Sitana nè wá bà v dódón aba, sē v yigu aba v pa á tun yokokwutun. Dē ku nè jigə nētù, v wá pa nè tutujì tē mama jì tutu.

⁶ Síun nè, Timote pìí v nan á con, v bà nè con. U swìn v buri nèba dē, yìèn tē mama zian á con. U swìn dē, á keni á waa Zwezi nè wuuu. U buri nèba, nētù á nè sonu dē, nētù tē á nè tē líí nè yoo zeni zeni mánjá mama. U buri nèba, nētù tē, á nè pià, sē á pìí á na nèba, ndē nè dē nè pià, sē nè na aba nētù. ⁷ Nè nubia-ba, ku mù dān nè pùn, nè wəwalv tē mama wa, dē nè càn zenzèn tē mama wa, nè bicanì zùrì, dē á nè ken á waa Zwezi nè. ⁸ Á ziga diàn *Yuu-Tiu nyien tē wa. Ku mù nè pùn síun nè, nè mù kúú pìí ku sinj cígá cígá. ⁹ Bèèèe won nè, nè wá tun, nè ma kē Yü lèèèe á yiri? Nè wàrì nè nyina Yü lèèèe nè keni nè zwèè, pupwən tē yiri, nè nè jē á yuu wa Yü yáá con. ¹⁰ Tìtin dē yicau mama, nè yáá lòrì Yü cígá cígá, sē v pa nèba cwəjə, sē nè pìí nè na aba nè yíá wa. Nè pià nè sùrí won tē, ku tē nè mùrì aba, á nè keni á waa Zwezi nè, yoo wa.

¹¹ Nè nyina Yü tētē, dē nè Yuu-Tiu nè wá kwen cwəjə, sē nè wānì nè bà nè na aba. ¹² Yuu-Tiu wá pa á sonu tē, á nè swē duən tē sùrí wuuu. Yá, sē ku sonu tē wānì ku yì lià tē duən tē mama, ndē nè sonu tē yiri tē nè, nè nè swē aba. ¹³ Yuu-Tiu nè wá pa á zigi diàn. U wá pa, á ya v lià tē v nè tì, cuna dān ká ya á yuu wa, liù nè wá cəgə aba ku yiri, ba nè wá caga á nii nè tē yiri, nè nyina Yü yáá con ku mánjá tē wa, nè Yuu-Tiu Zwezi nè wá pìí v bà dē lià tē mama, ba nè yì Kërisē nè tì.

4

Nētù tē Yü nè swē, sē v lià ya yoo

(1 Piyerø 1.14-16, 22; 4.1-5; 1 Korentø tián 6.13-20)

¹ Nè nubia-ba, ku tē nè nè kúú wá swìn, nè sùrí lá, nè buri aba nētù tē, á nè mē, sē á ya, sē ku poli Yü pùé. Á cígá twá ku nii nè. Nè dān tē lòrì aba pwəpwə, nè ga kwè aba dē *Yuu-Tiu Zwezi yiri tē, sē á tē tun ku, á doni nētən. ² Á yèé kwìè tē, Yuu-Tiu Zwezi nè pùn, nè ma kwè aba. ³ Ku tē Yü

nə pià, kú mù nə yí, sə á yà lià tɛ, ɔ nə yá á tiàn míámíán Yú jiàn wa. Ʋ pià, sə á cì á tiàn nə, á dànà ká pɛni duən nə vɛɛ vɛɛ. ⁴ Ʋ pià, sə á liù mama lwarí, ɔ nə mɛ, sə ɔ ja ɔ tiàn nɛtu, ɔ ma swe ɔ kan, sə kú buri dɛ ɔ yí Yú nɛ tɪ, ndɛ liù tɛ, ɔ nə Yú tɛ nə mɛ, sə zilɛ ga ya kú wa. ⁵ Á dànà ká twá á più yokukwɛnán fira tɛ nə, ndɛ liù tɛ nə, ɔ nə yɛri Yú, nə yáá fwa nɛtu. ⁶ Kú mù yoo tɛntɛ wa, sə liù mama dán ká fwa yoo tɛ, kú nə wá mɛ ɔ don yira ɔ nə yí ɔ nubiu *Kərisə yiri. Ʋ wá mɛ, sə ɔ cùgù ɔ yìèn. Nə dí yáá nə swin kú yoo tɛ á con cigá cigá, nə tún lá. Yúu-Tiu wá kɛ càn lià tɛ nə, ba nə tɔŋa tɛ yolwana tɛntɛ. ⁷ Á yèð dɛ, Yú wá nɛba kúrí, sə nə tún durɛn yìèn. Ʋ kúrí nɛba, sə nə yá lià tɛ, nə nə yá nə tiàn míámíán. ⁸ Kú mù nə pin, liù tɛ, ɔ nə viga kàrà kú tɛ, kú ya Yú nə ɔ viga. Kú tà ləzwənə nə ɔ viga. Yá Yú nə pin aba ɔ *Sɪŋu tɛ.

⁹ Kú nə yí nɛtu tɛ, á nə mɛ, sə á sóní duən yoo wa, kú kúù ba dɛn jɛ, sə nə púpúní kú nə buri aba. Yú tɛtɛ nə dí yáá ɔ buri aba nɛtu, á nə mɛ, sə á sóní duən. ¹⁰ Mə kú mù sonu tɛntɛ nə, á swɛ lià tɛ mama, ba nə yí á nubia Kərisə yiri, ba nə wulə Masedwanə nagwanaa tɛ mama wa. Nə nubia-ba, nə tɛ lɔri aba, sə á tun kú, á doni nɛtɛn. ¹¹ Á kɛni diàn, sə á ya duən nə dɛ siá, sə á liù mama ywán ɔ tɛtɛ tutɔnan yuu, sə á tɛtɛ nə tun dɛ á tɛtɛ jiàn, á ma pià á nii wodui, ndɛ nə nə buri kú aba nɛtu. ¹² Kú nɛtu tɛ nə wá pa lià tɛ, ba nə tà Kərisə lià zilí aba. Yá á kúù ba ya liù mama yuu zilí.

*Ka più ka bwin ka nan tian wa yoo
(1 Korəntə tián 15.19-58)*

¹³ Nə nubia-ba, nə pià, sə á lwarí cigá tɛ, ká nə wulə lià tɛ, ba nə tɪga tɛ yoo wa. Kú nɛtu wá pa, á dán ká ya pucɔni wa, ndɛ lià duən nə, ba nə ba yala jɛ, dɛ ba wá ya dɛ Yú. ¹⁴ Nə pin cigá dɛ, Zwezi tɪga, ɔ più ɔ bwin ɔ nan tian wa. Yá mɛ nɛtu tɛtɛ nə, Yú wá bwin tɪga tɛ, ba nə keni ba waa Zwezi nə, ɔ sùrí Zwezi nə.

¹⁵ Á nɛŋɛ kú tɛ, *Yúu-Tiu nə kàrɪ nɛba, nə nə pià, nə swin nə buri aba. Kú mù nə yí, máná tɛ wa, Yúu-Tiu nə wá più ɔ bə, nə mù lià tɛ, nə nə tɛ wá tɪ tɛ, nə bá dɛ tɪga tɛ yáá. ¹⁶ Yú wá pa nii. *Malɪkɛ più tɛ wá swin dɛ kori nɛfaru. Ba wá wúrí Yú nabwana. Kú máná tɛ wa, Yúu-Tiu tɛtɛ wá nan Yú nə ɔ cú. Yá *Kərisə lià tɛ, ba nə tɪga, wá dí yáá ba bwin ba nan tɪga wa. ¹⁷ Kú kwa nə, nə mù lià tɛ, nə nə wulə mi wa, nə dán wá zàn, nə twá ba nə. Nə wá di bakwan tɛ wa, nə jóri Yúu-Tiu lanworu tɛ wa. Yá nə dán wá ya dɛ Yúu-Tiu máná mama wuu. ¹⁸ Á twá sùràn tɛ tɛ nə, á ma zùrí duən bicaní.

5

Ka kə siri máná mama, ka dàn Zwezi yoo

(Matíə 24.36-51; Likə 12.35-40; 21.34-36; Romə tián 13.11-14)

¹ Nə nubia-ba, kú kúù ba dɛn jɛ, sə ba púpúní ba pa aba, sə á lwarí máná tɛ dɛ dɛn tɛ, nə *Yúu-Tiu nə wá più ɔ bə. ² Á tɛtɛ yèð kú zɛni dɛ, Yúu-Tiu túrí dɛn tɛ wá ya, ndɛ ŋwíàn nə yáá ŋu, tɪtɪn nə máná tɛ wa, ba nə ba ɔ yoo buŋa. ³ Máná tɛ wa, lɛzoni nə wá swin, ba wú: «Luu zùrí! Yolwan kúù bá bə». Mə kú máná tɛ wa, nə ba wá cùgù míámíán naa nɛdu. Kú wá di ba yuu, ndɛ kan più nə yáá yí nɛtu, ɔ luri máná wa. Yá ba liù mama bá jén. ⁴ Nə nubia-ba, á mù tà yikunu wa lià, sə kú dɛn tɛntɛ ma twi kú di á yuu ndɛ ŋwíàn nə. ⁵ Á mù mama yí poni lià, á yí yɛcu lià. Nə tà yikunu lià, nə yí poni lià. ⁶ Kú mù yiri nə, nə mù dànà ká dwèe, ndɛ lià duən nə. Nə mù kúù wá mɛ, sə nə dwèe, sə nə ya lià tɛ, nə nə buŋa zɛni. ⁷ Mə tɪtɪn nə, lià yáá dwèe. Mə tɪtɪn nə, lià yáá nyu swana ba sú. ⁸ Nə mù lià tɛ, nə nə yí yɛcu lià, nə mɛ, sə nə ya lià tɛ, nə nə buŋa zɛni. Nə mɛ, sə nə keni nə waa Zwezi nə wuu, nə ga sóní lià tɛ, kú mù nə wá ya ndɛ pamana lugu gànù nə, nə nə zwa. Nə ga jɛ yala dɛ Yú wá jon nɛba nə cuna tɛ wa. Nə ti yala tɛntɛ nə, ma fwa ndɛ pamana lugu yupuu nə. ⁹ Yú nə kúrí nɛba, sə ɔ twá dɛ nə *Yúu-Tiu Zwezi *Kərisə, ɔ jon nɛba. Ʋ wá nɛba kúrí, sə ɔ cùgù nɛba dɛ ɔ lɪga tɛ, tɛ nə dáá zɛnzɛn. ¹⁰ Kú mù yiri nə, Zwezi-Kərisə tɪga nə yiri, sə nə vwɛ nə tiàn ɔ nə ma ya mi wa, dɛ nə nə tɪga, nə à yèð dɛ nə mi nə wulə máná tɛ wa, ɔ nə wá bə. ¹¹ Kú mù yiri nə, sə á dán duən jiàn, sə á san duən nə, ndɛ nɛtu tɛ á nə dí yáá, á tɔŋa kú.

Sagɪ tɛ yígúré sùràn

(Ebərə-ba 13.7, 17, 20-21; Galasi tián 6.1-2; Romə tián 12.17-21; 1 Korəntə tián 1.8-9)

¹² Nə nubia-ba, nə lɔri aba, sə á zilɛ lià tɛ, ba nə tɔŋa á pwɛrɛ wa. Ba mù lià tɛ *Yúu-Tiu nə tún, sə ba ywán á yuu wa, sə ba kwè aba. ¹³ Á zilɛ ba zɛnzɛn, sə á sóní ba ba tutɔŋi tɛ yiri, ba nə tɔŋa. Á pian bican siá ya á pwɛrɛ wa.

¹⁴ Nə nubia-ba, nə kwè aba, sə á caga yayɪnyɪna tɛ nii nə, sə á zùrí ba tɛ, fɛn nə jɛ ba jiàn. Á saŋa labwana tɛ nə, á jana pinú ba mama yoo wa. ¹⁵ Á cia á tiàn nə, sə liù mama dán ká tun lwaní, ɔ ma ŋwín lwaní. Máná mama, sə á tun zɛni duən yira dɛ lɛzoni tɛ mama yira.

¹⁶ Dɛn mama, sə á ya pupwɛn wa. ¹⁷ Á jùná Yú máná mama, á dànà ká yá. ¹⁸ Á

kəni Yü lèèè won mama wa. Yü nè swə
kə nətə tə, á nè vwə *Kərisə yura tə yiri.

¹⁹ Á dānā ká cì Yü-*Siŋu tə tətətə yáá nə.
²⁰ Yü yáá twá v nii *sòsònò nè, v kàri aba.
Á dānā ká mun kàrà təntə. ²¹ Yoo mama
wa, sə á dí yáá á ywàh kə wa, á kúri kə tə,
kə nè zìən, á l á pa á tiàn nè. ²² Yoo mama
wa, cta á tiàn nè də lwanı yiri mama.

²³ Yü tə, v nè pın bıcan sió pa, sə á ya
v mù nyiən míámíán. U mù nè wá cì, sə
á tətə mama, də á pubɔŋa tə, də á jèré tə,
də á yura tə dān ká ja lwanı, ba nè wá swın
tə yoo, dtun tə nè nè Yüu-Tiu Zwezi-Kərisə
nə wá piı v bà. ²⁴ Yü kúri aba. Yá v mù ga
nə yı pùé nədv. Yá v mù nè wá tən kə yoo
təntə.

²⁵ Nə nubta-ba, á jùná Yü də á pa nəba.
²⁶ Á jùná lià tə duən tə mama, ba nə yı á
nubta Kərisə yiri, də zilé zənzən də sonu,
ndə Kərisə lià nə mɛ, sə ba fwa nətə. ²⁷ Á
lòri aba pwəpwə də Yüu-Tiu yiri tə, sə á
kàri sagı kə tə lià tə mama yáá con, ba nə
yı nubta Kərisə yiri. ²⁸ Nə Yüu-Tiu Zwezi-
Kərisə nə wá fwa pubwanv á yura.

Bələ nii sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Tesalonikè Kərisə lià tə nə Tesalonikè tián bələ nii sagı tə yuu wa sugv

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə
Ku yı *tuntunv Polə nə púpúnı kv.

Lià tə nə, Polə nə púpúnı
Sagı kv tə yı bələ nii sagı tə, Polə nə púpúnı v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə Tesalonikè nə.

Sagı tə wa sugv
Polə púpúnı v sagı kv tə, sə v ma kàrà Tesalonikè Kərisə lià tə.

U təntən v kəni Yı lèèèe, ba püə nə yı nəd v də Yı ba ga swə duən tə yı. U kəni Yı lèèèe, ba nə jùnı Yı, ba ga zıga diàn Yı tutıjı tə wa yı. U dān kàrı ba Zwezi-*Kərisə túrı tə nə me, sə kv pa nətv. Polə kàrı Kərisə lià tə, sə ba zıgı diàn Yı cwəjə tə wa, də cuna nə swə tə püli luv wa zənzən, nə à yəə càn nə yı ba. U bırtı ba, sə ba jün Yı mánjə mama. Ba wa lià duən də yà ba tutıjı pià kv pa ba tıjə yokukwınan. Ba mü lià təntə swın də, Yıu-Tıu wá piı v bə sún sún. Kv mü tə yı, ka tun tutıjı kúv ba dən ja. U caga yayınyına ba nii nə, sə ba tun ba ma na nii wodıu, ndə v mü Polə də lià tə duən tə, ba nə tun Yı tutıjı tə, nə tun kv nətv.

Polə jùnı Kərisə lià tə Tesalonikè nə

¹ À mü Polə də Siləven də Timote nə púpúnı sagı kv tə. Nə púpúnı kv, nə pın *Kərisə lià púli tə nə, kv nə wulə Tesalonikè nə. Kv púli təntə də nə nyına Yı də *Yıu-Tıu Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə. ² Nə nyına Yı də Yıu-Tıu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv á yıra, ba ga pa aba bıcan sié.

Yıu-Tıu wá bə, v bırı luv bırà
(1 Tesalonikè tián 1.3-7; Filipè tián 1.3-6, 27-30; Matıə 13.40-43; 25.31-46)

³⁻⁴ Nə nubıa-ba, á keni á waa Zwezi nə wuuu, á ga təkəni á waa v nə á súrı wuuu. Yá sonu tə, á nə swə duən tə, də yı kv súrı wuuu. Á wulə càn də wuwal wa, á ga tə jə pınu wuuu, á dānà ká piı á kə á kwa. Kv nətv dān pın, nə jə á yoo, nə ma bıvı nə tiàn nə, *Kərisə lià púlə tə wa. Kv mü nə pın, nə me, sə nə kə Yı lèèèe mánjə mama wuuu, á yuu yı.

⁵ Kv càn təntə bırtı də, Yı bırà tə yı cigá nə v twá, v ma bırı ka. Tə mü nə wá pa á ya lià tə, á nə me, sə á zv Yı pəri tə

wa. Mə kv mü yırtı nə, á dí càn tə. ⁶ Yı mü wá twá də cigá, v ma kə càn lià tə nə, ba nə kəni càn á nə. ⁷ Yá v dān wá pa sié, á mü lià tə nə, á nə dé càn tə. Nə mü də á mü, nə wá na sié təntə, mánjə tə wa, *Yıu-Tıu Zwezi nə wá piı, v nan Yı *sān v bə də *malıke, tə nə jə diàn. ⁸ U wá ya mənvoo tətəjı wa, v ma bə, sə v ma kə càn lià tə nə, ba nə yəri Yı, də ba tə, ba nə ba nə Yıu-Tıu Zwezi swıwánv tə də nii zilı. ⁹ Ba càn tə, tə nə wá yı ba, tə mü nə me də ba, tə ga wá cügü ba miámıán, kv ja vələ mánjə mama wuuu, kv nə ba zwé. Ba bıalı wá ya núnı də Yıu-Tıu, ba ga wá ya núnı də v dun tə, tə nə bırtı v diàn tə. ¹⁰ Tə mü yıən təntə wá tun Zwezi-Kərisə túrı dun təntə nə. U dān wá pa lià tə mama, ba nə yı v mü nə tı, pa wá dun. Ba tə mama, ba nə keni ba waa v nə, wá balv wá. Á də wá ya kv lià təntə wa, á nə pın cigá kàrà tə nə, nə nə kàrı nə bırtı aba tə yı.

¹¹ Kv mü nə pın, nə jùnı Yı, mánjə mama wuuu, nə pın aba. Nə yáá lóri Yı, sə v pa, á ya lià tə, á cigá nə me, sə v kúrı aba, sə á ya v lià. Nə yáá lóri wá, sə v twá də v diàn tə, v pa á tun kv tə nə zıən. Nə lóri Yı, sə v pa á tun yozəjə tə, á nə tıjə, sə tə va yáá wuuu, á nə keni á waa v nə wuuu tə yı. ¹² Kv mü nə wá pa, nə Yıu-Tıu Zwezi yırtı tə na dun, kv twá də aba. Yá v də ga wá pa, á də na dun. Kv nətv tə wá twá də pubwanv tə, nə nyına Yı də nə Yıu-Tıu Zwezi-Kərisə nə wá fwa á yıra.

2

Yıu-Tıu túrı tə yoo
(1 Zwan 2.18; 4.1-3; Matıə 24.23-44)

¹ Nə nubıa-ba, nə *Yıu-Tıu Zwezi-*Kərisə wá piı v bə. Yá nə dān wá kun duən nə v səpuni nə. Kv mü nə pın, nə lóri aba, ² á dānà ká sée, á pa ba gugurə á pubıjə tə. Á dānà ká pa fən ja aba də, á nə ni də, Yıu-Tıu túrı dun tə yı. Liù nə swın á con də, Yı-*Sıju tə nə bırtı wá kv yoo təntə, á dānà ká sée kv. Nə à yəə, v nə swın á con də, kv yı nə mü nii sugv nə, á dānà ká sée kv. Nə à yəə tətə ba nə pın aba sagı, ba ga bırtı də, kv sagı təntə nan nə mü con, á dānà ká sée kv. ³ Á dānà ká sée, sə liù mama twá yoo nəd v tətə nə, v ma gıarı aba v dıgv. Mánjə tə, kv dun təntə nə bıən, sə kv yı, kv me, sə lià zənzən ba nə ken nii nəd v, ba vı Yı *nii ya luv wa. Yá cuna liù wá bırtı v tiàn luv wa. Mə v mü cuna liù təntə nə, Yı lı v tın vən nə, sə v cügü. ⁴ Kv bəe təntə nə wá zıgı won tə mama nə, ləzoni nə bıjə <Yı>, nə à yəə ba nə pın dun kv. U wá bırtı də, v dwə tə mama. Yá v wá zv Yı *diə tə tətə wa, v jən lá. U ja v tiàn, v ma jı Yı.

⁵ Á lie á tiàn dè, à dí yáá à swìn ku yoo tontè á con, mánjá tè wa, à nè yin dè aba. ⁶ Sín nè, á yèé ku tè nè cigá yìàn tontè yáá nè, sè tè tun. Tè wá tun, dè tè mánjá nè yí. ⁷ Cuna liù tè mù dí yáá, v wulè v tunja diàn tutunan, tè nè sègè. Ku dán ga, sè won tè, ku nè cigá v yáá nè, kèèñ ku yá bwálí nè. ⁸ Ku mánjá tontè wa, cuna liù tè dán wá burí v tiàn. Yá Yuu-Tiu Zwezi dán wá gu wá dè v nii voo. V wá cùgù wá dè diàn tè, v nè wá ja bà. ⁹ *Sitana diàn tè nè wá pa cuna liù tè bà. Liù tontè wá fwa kunkun yomulan yiri mama, dè kunkun mumunan, dè kunkun yogwaran. ¹⁰ V wá twá kunkun yìàn nè, v ma tun lwaní yiri mama. V wá ja tè, v ma gígarí lià tè, ba nè jén míámíán Yú yáá con, ba víga, sè ba sóní cigá tè, ka nè wá jon ba, ba cuna tè wa yíru. ¹¹ Ku mù nè pín, Yú ma tun diàn ba con, tè nè wá pa, ba jén, sè ba pa cigá kunkun tè nè. ¹² Ku yí nètú, sè ku pa Yú bùrì lià tè mama bùrà, ba nè wá cigá tè sèe, ba nè sóní, sè ba tun kunkun yìàn tè, sè v cùgù ba.

*Yú kúrí aba, sè v jon aba á cuna wa
(1 Piyerø 1.3-9; 5.10-11)*

¹³ Nè nubí-a-ba, *Yuu-Tiu sóní á mù zenzèn. Nè mù con nè, nè nè me, sè nè kè Yú lèèèe, mánjá mama á yíru. Yú nè kúrí aba, luv jíju mama wa, sè v jon aba á cuna wa. V twá v *Sínju tè nè, dè á nè sèe cigá tè nè, v pa á jí v nyien. ¹⁴ Mè ku mù yíru nè, Yú twá dè sùywánú tè, nè nè swìn á con, v ma kúrí aba. V pià, sè á dè na tori nè Yuu-Tiu Zwezi-*Kørisè dun tè wa.

¹⁵ Nè nubí-a-ba, ku mù tè yíru, á zíga diàn, sè á ja kàrì tè, nè nè kàrì aba, á pa á tiàn nè. Ku nè yí kàrà tè, nè nè swìn á con dè nii, nè á yèé kàrà tè, nè nè púpúní nè pa aba, sè á ja tè mè. ¹⁶ Nè Yuu-Tiu Zwezi-Kørisè tètè dè nè nyina Yú sóní nèba. V fwa pubwanu nè yíra, v pa nè bicanu zùrì mánjá mama, ku nè ba zwèe. Yá nè ga jè yala, tè nè zìèn. ¹⁷ Ba mù nè wá zùrì á bicanu. Ba mù nè wá pa, á zígí diàn á ga fwa won tè mama, ku nè zìèn, á tutunan dè á sòràn wa.

3

*Á lòrì Yú, á pa nèba
(Romø tián 15.30-32)*

¹ Nè nubí-a-ba, ku tè, nè nè wá swìn nè ma gúrí, á dán lòrì Yú á pa nèba. Á lòrì Yú, sè *Yuu-Tiu sùgv tè wání ku sú tia tè mama, sè ku na dun, ndè ku nè jè dun á con nètú. ² Á tè lòrì Yú, á pa nèba, sè v jon nèba læzwènkukwínan, dè læzwènwòlunyina ba jìàn wa. Ku cigá mama wa, ku tà lià tè mama, nè ken ba waa Zwezi nè. ³ Yuu-Tiu mù yí pùé nèbu tíú. V mù nè wá pa á zígí diàn, v ga cì á

nè dè *Sitana. ⁴ Á fwa ku tè, nè nè pín aba nii, sè á fwa, á ga tè wá fwa ku. Yuu-Tiu pín nè jè á diàn ku yoo tè wa. ⁵ Nè Yuu-Tiu nè wá pa á sóní Yú á bicanu wa, sè á píní á dàn Zwezi-*Kørisè.

*Ka tun tutuní nè zìèn yoo
(1 Tesalonikø tián 2.9-10; 4.11-12)*

⁶ Nè nubí-a-ba, nè pín aba nii ku tè dè nè *Yuu-Tiu Zwezi-*Kørisè yíru tè. Á pwíá á tiàn á ya yunúni dè liù tè mama, v nè yí nè nubíu Kørisè yíru, v nè ya yaynyien, v nè ba kàrà tè, nè nè burí aba, nii zílí. ⁷ Á tètè yèé nètú tè, á nè me, sè á fwa, sè á ma ya ndè nè nè. Á yèé dè, nè nè yin dè aba, nè wá yaynyina yin. ⁸ Nè wá liù wodiu dí tutu. Nè tun nè gwàrì, nè tun tutun dè yicav me, sè nè dàn ká ya á liù mama yuu zih. ⁹ Nè nè fwa ku nètú tè, ku ba pià ku burí dè, nè ya ba cwènjè jè, sè á san nèba. Ku ya nè pià nè burí aba nètú tè, á nè me, sè á fwa, sè á twá ku nè. ¹⁰ Ku mù nè pín, mánjá tè wa, nè nè yin á con, nè swìn á con, nè wú: «Dè liù nè ba pià, sè v tun, sè ku tíú dàn ká dé wodiu dè!»

¹¹ Nè nèn dè, á wa lià duèn ya yaynyina. Ba ba won tunja, dè ku nè tà, sè ba kè ba tiàn lià duèn yìèn wa. ¹² Nè kwè ba lià tontè, nè ga pín ba nii ku tè dè Yuu-Tiu Zwezi-Kørisè yíru tè. Nè swìn ba con, sè ba tun ba tutunan mánjá mama sènbwen, sè ba ma na ba nii wodiu.

¹³ Nè nubí-a-ba, á mù dànà ká gwàrì, dè ka fwa zèni. ¹⁴ Dè liù nè ba ku tè, nè nè swìn sagí ku tè wa, nii zílí, sè á ja ku tíú yoo á pubunja wa. Á pwíá á tiàn dè wá, sè ku pa cavíra ja wá. ¹⁵ Á dànà ká fwa wá ndè á duñu nè. Ku me, sè á kwè ku tíú, ndè á nubíu nè.

Sagí tè yígúró sòràn

¹⁶ *Yuu-Tiu tè, v nè pín bican sió tè, nè wá pa aba bican sió. Yuu-Tiu Zwezi nè wá ya dè á mama, mánjá mama wa, yoo yiri mama wa. ¹⁷ Ku tè ya á tètè Polè nè púpúní dè á jùn, à wú: «Polè jùnì aba». Á nøjè nètú tè, à nè yáá tún à jìàn à saga tè mama wa, dè nètú, à nè púpúní: ¹⁸ Nè Yuu-Tiu Zwezi-*Kørisè wá fwa pubwanu á yíra.

Təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Timote nə Timote təntən sagı tə yuu wa sugv

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə

Kv yı *təntəv Polə nə púpúnı kv. Máná tə wa, v nə púpúnı kv, də v yı v wulə bán diə wa Romə nə.

Liù tə nə, Polə nə púpúnı

Sagı kv tə yı təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Timote nə. Timote nyına tə *Zwifə, v nuu ga yı Zwifə. U jigə *Kərisə liù, v ga yı Polə karbiu. Timote jigə Polə twaduən tə wa liù don, v yà nə swə zənzən. Yièn yà nə wulə Kərisə lià púlə tə wa, Polə yáá tən wá lá nə, sə v va v ywán tə yuu. Polə pın wá nii, sə v ya Efezə nə, v dən Kərisə lià tə jìàn də v kàrì ba.

Sagı tə wa sugv

Efezə *Kərisə lià tə yı ba tə wulə ba tan ba tiàn. Yá Kərisə lià duən də wulə ba kàrì kunkun yièn. Polə púpúnı kv, v ma bırı Timote nə kwiè tə, v nə me, sə v pa Efezə Kərisə lià tə də ba yáá tiàn tə nə.

Polə pià v bırı Timote də, v me, sə v ja cígá kàrà tə v waa con. U me, sə v twá Yı sagı tə wa sùràn tə nii nə, ndə kv nə me nətv. U me, sə v tən suywájú tə tutunan tə wuuu, v dən ká yá. U me, sə v kwen Kərisə lià púlí tə, v kə cwəhə nə, v ga kúrí yáá tiàn nəzəhə.

Polə jìni Timote

(Titə 1.1-4)

1 À mù Polə yı Zwezi-*Kərisə *təntəv. À mù nə púpúnı sagı kv tə. Yı jon nəba nə cuna wa. Zwezi-Kərisə də pın nə jə yala. Yá v mù nə pın nii, sə à ya ba təntəv. 2 À púpúnı sagı kv tə, à pın n mù Timote nə, n nə yı ndə à biù nə cígá cígá, n nə keni n waa Zwezi nə tə yı. Nə nyına Yı də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv n yıra. Ba mù nə wá dəri n yinəgə zənzən, ba ga pa mú bıcan siə.

Á cıa á tiàn nə də kunkun karnyına-ba tə

(1 Timote 6.3-5; Titə 3.9; Galasi tiàn 3.10-12, 19-24)

3 Máná tə, à nə vèli Masedwanə nag-wanaa, à pın mú kwiè, sə n yà Efezə nə, n cı lià duən nə, ba dən ká bırı kunkun kàrì. 4 Kv mù təntə kwa nə, sə n tə cı ba nə, ba dən ká jələ tə yomanan təntə mancvn tətə.

Tə yı yièn tə, tə nə ba dèñ jə. Tə duən də ga yı ba nıbara-ba tə yièn tə twara, tə nə wàrì tə gálì tə zwèe. Tə mù yièn təntə yà tótúná cıci nə, tə yáá zìn, tə ga ba saña, sə Yı fıra tə tən də ba. Ba wáá Yı fıra təntə ba lwarı, də ba nə ken ba waa Zwezi nə. 5 Yoo tə yı, n nə me, sə n swın kv nətv tə ba con, kv mù nə yı, sə ba wánı ba sónı duən. Ba sonu təntə me, sə kv ya də bıcan nəpən, kv nə ba pubunkukwınan jə, sə kv pa ba nə keni ba waa Zwezi nə tə ya cígá cígá. 6 Lià duən jén ba tiàn, ba kúv ba tə yièn təntə fwa. Yá ba nə jén tə dən nə pın, ba jə tótúná, tə nə ba nywarı jə. 7 Ba pià, sə ba ya Yı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə dèñ, ba bırı lià nə. Yá ba ga yèri ba tətə sùràn tə dèñ, ba nə swın. Ba yèri yièn tə dèñ, ba nə kàrì tə yoo də diàn, ndə ba yəş tə.

8 Nə yəş də, Yı nii tə zıən, də ba nə ja kv ba tıña, ndə kv nə me nətv. 9 Kv mù yı, ba me, sə ba lwarı də, Yı nii tə tà v pın lià tə yı, ba nə yı cígá tiàn. Á nəhə ləzwənyirə tə, Yı nə pın v nii tə ba yı: Kv mù nə yı wulənyına, də lià tə, ba nə ba Yı nii zılı, də lià tə, ba yáá nə tələ də Yı, də cuna lià. Yı pın v nii tə lià tə yı, ba ba Yı yièn tə zılı, də ba tə, ba nə zıvı v mù Yı cwəhə tə, də ba tə yı, ba nə gwı ba ninə də ba nyına, də lagura yı. 10 Yı pın v nii tə lià tə yı, ba nə pəni duən vev vev, də bara tə yı, ba nə ba kan pià, ba ga pià bara duən, ba ma fwa ba kana, də ba tə yı, ba nə janı lià ba yoli. Yı pın v nii tə lià tə mama yı, ba nə yı kunkuna, də ba tə yı, ba nə swın kunkun yièn. Yı pın v nii tə lià tə mama yı, ba nə tıña yièn tə, tə nə zıga v cígá kàrà tə nə. 11 Kàrà təntə də suywájú tə yı nədv. Suywájú təntə nan Yı con. Yá kv mù nə bırı v pupwən tə, də v dun tə. Yá Yı təntə nə ken suywájú təntə yoo à jìàn wa, sə à swın kv à bırı.

Yı pubwanv tə, v nə fwa Polə yıra

(Tutunan 26.9-20; 1 Timote 6.12, 20-21; 2 Timote 2.15-18)

12 À kəni nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə lèèe. U bún də, à yı liù tə, v nə wáá à yuu wa v jələ, sə à tən v tutıñı tə də pùè nədv, v ma kúrí nə, sə à tən kv. U dən pın nə diàn, sə à ma tən kv tutıñı təntə. 13 Máná don yın lá, à nə twın v mù Zwezi təntə. Á fıfın v Kərisə lià tə, də à kəni càn ba nə. Də kv nətv tə mama, à yinəgə zənzən jın wá. Ləyəri yà nə pın, à fwa kv nətv tə, à ga wá cígá pın Zwezi nə də.

14 Yá nə Yuu-Tiu dən fwa pubwanv à yıra, kv nə dáá zənzən, kv ja le. À keni à waa v nə wuuu, à dən ga jə Zwezi-Kərisə sonu tə. 15 Kv tə à nə pià, sə à swın yəbə, kv ya sugv tə, kv nə yı cígá. Lià tə mama nə

mε, sɛ ba sɛɛ kv. Zwezi-Kərisɛ twi tta yuu, sɛ v jon lià ba cuna wa. À mù ga nɛ yi ba yáá tíú, à cuna nɛ dwɛ ba, v nɛ jon. ¹⁶ Yá Zwezi-Kərisɛ dān dəri à mù liù tɛ, à cuna nɛ dáá tɛ doni ba duən, tɛ yinɛgɛ zɛnzɛn. Kù mù nɛ pɪn, v twá dɛ nɛ, sɛ v ma bɪrɪ v pɪnù tɛ nɛ yi nɛtv. U bɪrɪ kv, sɛ v ma dān lià tɛ, ba nɛ wá kɛ ba waa v nɛ, jìàn, sɛ ba ga na mu tɛ, kv nɛ ba zwɛɛ v con.

¹⁷ À pià, sɛ lià tɛ pa dun Yɪ nɛ, ba ga bu v nɛ, mánǎ dɛ mánǎ, kv nɛ ba zwɛɛ. Yɪ nɛ yi più tɛ, v pàrɪ tɛ nɛ ba zwɛɛ, abada. U mù nɛ ya Yɪ tɛ, v nɛ wulɛ mánǎ mama wuuu, yii nɛ wàrɪ wá kv nɪ, v ga yi v cɪcɪ dɛ. Amuna!

¹⁸ À biù Timote, à pià, sɛ à swɪn n con, sɛ n tɔn n pa Yɪ nɛ, ndɛ Yɪ nii *sùsùná tɛ dɪn nɛ swɪn n yoo nɛtv. N dān pií n liú Yɪ nii sùsùná tɛ sùrān tɛntɛ yoo, sɛ n tɔn Yɪ tutɔrɪ tɛ zɛnɪ zɛnɪ, ndɛ n nɛ pià, sɛ n jan jaŋa, ka nɛ zɪɛn. ¹⁹ N jaŋa tɛntɛ wa, n tɛ mɛ, sɛ n kɛ n waa Zwezi nɛ wuuu. N pubuŋa tɛ ga wá mɛ, sɛ ka ya pubnɔkwiɔn. Lià duən dɔgu ka ja pubnzɛŋɛ tɛntɛ yoo vān nɛ. Kù mù nɛ pɪn, ba yá dí yáá, ba kɛ ba waa Zwezi nɛ. Yá kv nɛ yí yáá, ba kùv ba ba waa kɛnɪ Zwezi nɛ. ²⁰ Kù mù lɛzwɛnyirɛ tɛntɛ wa, lià duən nɛ yi Yimene dɛ Alekɛzandɛrɛ. À ken ba mù lià tɛntɛ *Sitana jìàn wa, sɛ ba ma lwarɪ swɪan, ba kùv dān ká twɪn Yɪ.

2

*Nɛtv tɛ, ba nɛ jònɪ Yɪ
(Ebɛrɛ-ba 2.9)*

¹ Tɛntɛn yoo tɛ à nɛ kwɛ, sɛ ba fwa, kv mù nɛ yi, sɛ *Kərisɛ lià tɛ jun Yɪ, sɛ ba lɔrɪ Yɪ, sɛ ba kɛ Yɪ lɛɛɛ, lià tɛ mama yuu yɪrɪ. ² Ba lɔrɪ Yɪ, ba pa pɛɛgá tɛ nɛ, sɛ ba lɔrɪ Yɪ, ba pa lià tɛ nɛ, ba nɛ ywāŋá ba lɔv tɛ yuu, sɛ ba lɔv tɛ wānɪ kv zùrɪ, sɛ siá ya kv wa. Kv nɛtv wá san, sɛ nɛ wānɪ nɛ zilí Yɪ, nɛ ga twá wá zɛnɪ. ³ Mɛ kv mù yoo tɛntɛ nɛ ywān, kv ga zɪɛn, kv pa Yɪ nɛ, v nɛ jon nɛba nɛ cuna wa. ⁴ Mɛ v mù nɛ pià, sɛ v jon lià tɛ mama ba cuna wa. Kù nɛ sùrí lá, sɛ v pa ba lwarɪ v cigá tɛ. ⁵ Yɪ yi nɛtv, yá lɛzwɛndua nɛ wulɛ v mù Yɪ dɛ lɛzɔnɪ pwɛrɛ wa. Kv liù tɛntɛ nɛ yi Zwezi.*Kərisɛ. ⁶ U mù nɛ pɪn v tiàn, sɛ v tɪ lɛzɔnɪ tɛ mama yuu yɪrɪ, sɛ v ma jon ba, ba cuna wa. Kù mù yoo tɛntɛ nɛ bɪrɪ, kv mánǎ tɛ tɛtɛ wa, dɛ Yɪ pià, sɛ v jon lɛzɔnɪ mama. ⁷ Mɛ kv mù yɪrɪ nɛ, Yɪ tún nɛ, sɛ à ya v *tɔntɔnv, à swɪn v sugv tɛ. À mù nɛ mɛ, sɛ à gwin Yɪ sugv tɛ dɛn à bɪrɪ lià tɛ nɛ, ba nɛ tà *Zwifɛ-ba, sɛ ba kɛ ba waa Zwezi nɛ, sɛ à bɪrɪ ba cigá tɛ dɛ. À bɪrɪ kv cigá tɛntɛ lià tɛ nɛ, ba nɛ tà Zwifɛ-ba. Kv tà kunkun nɛ à kɔnɪ, kv ya cigá nɛ à swɪn.

*Bara dɛ kana nɛ mɛ, sɛ ba ya nɛtv
Kərisɛ lià jɛrɛ wa
(1 Piyerɛ 3.1-6; 1 Korɛntɛ tɪán 14.34-35;
Titɛ 2.3-5)*

⁸ À dān pià, sɛ bwálí mama nɛ, sɛ bara tɛ jun Yɪ. Ba nɛ zɪn ba jìàn yɪ nɛ, sɛ ba ma jun Yɪ, ba mɛ, sɛ ba ya lià tɛ, Yɪ nɛ tɪ ba. Liŋa wá mɛ, sɛ tɛ ya ba bɪcanɪ wa. Tútɔnǎ dɛ wá mɛ, sɛ tɛ ya ba pubuŋa wa. ⁹ À swɛ, sɛ kana tɛ dɛ zv ganān, ndɛ kan nɛ mɛ, sɛ v zv v gānù nɛtv. Ba dān ká zv ganān tɛ, tɛ nɛ ba zɪɛn dɛ ba. Tɛ wá mɛ, sɛ tɛ ya jɪɛ tɪán ganān. Ba dān ká pan yun tɛ yiri nɛ yi jɪɛ tɪán nɛ panɪ. Ba dān ká nān ba tiàn dɛ sián bian zanan, nɛ à yɛɛ ganān tɛ, tɛ kwɛnɛ nɛ dáá zɛnzɛn. ¹⁰ Ba bwānwɛn dān mɛ, sɛ tɛ ya ka tun zɛnɪ. Kù mù nɛ mɛ dɛ kana tɛ, ba nɛ swɪn dɛ, ba mù zilí Yɪ. ¹¹ Kàrà tɛ mánǎ wa, kana tɛ mɛ, sɛ ba cɔgv kàrà tɛ sɛnbwɛn, sɛ ba sɛɛ kàrà tɛ nii. ¹² À ba nii pɪn kan nɛ, sɛ v kàrà bara tɛ, nɛ à yɛɛ, sɛ v ja diàn ba yuu wa. Kana tɛ mɛ, sɛ ba pú ba níá, ba jɛn sɛnbwɛn. ¹³ Kv dɛn nɛ yi Yɪ tɛntɛn, v fwa Adamɛ. Kv kwa nɛ, v fwa Eɔ. ¹⁴ Yá kv tà Adamɛ nɛ, *Sitana gɪgarɪ, kv yi kan tɛ nɛ, v gɪgarɪ. Kv nɛtv dān pià kv bɪrɪ dɛ, kan nɛ vɪga Yɪ nii tɛ. ¹⁵ Yá dɛ kv nɛtv mama, Yɪ wá jon kan v cuna wa, v nɛ lɔrɪ bɪa tɛ yɪrɪ. Yɪ wá jon wá, dɛ v nɛ keni v waa Zwezi nɛ wuuu, dɛ v nɛ swa lià, dɛ v nɛ twá Yɪ nɛ zɛnɪ, dɛ v nɛ jɛ v tiàn zɛnɪ.

3

*Kərisɛ lià púlí yuu tɪán
(Titɛ 1.5-9; 1 Piyerɛ 5.1-4)*

¹ Sugv kv tɛ, à nɛ pià à swɪn, kv ya cigá. Liù tɛ, v nɛ pià, sɛ v ya *Kərisɛ lià púlí yáá tɪán yuu tíú, kv tíú pià tɔtɔnzɛŋu. ² Kərisɛ lià púlí yáá tɪán yuu tíú wá mɛ, sɛ v ja yokɔkwɛnān, ba nɛ wá caga v nii nɛ tɛ yɪrɪ. U mɛ, sɛ v ya kan nɛtv bɪrɪ. U mɛ, sɛ v ya liù tɛ, v nɛ buŋa zɛnɪ. U mɛ, sɛ v ya liù tɛ, v nɛ buŋa zɛnɪ. U mɛ, sɛ v ya liù tɛ, v nɛ tɔŋa yìɛn tɛ, ndɛ kv nɛ mɛ, sɛ tɛ tɔn nɛtv. U mɛ, sɛ v ya liù tɛ, v nɛ sɛɛ v jonɛ vɛrɛ zɛnɪ, v pa ba zɪrɪ v dià wa. U mɛ, sɛ v ya liù tɛ, v nɛ wáá lià v kàrɪ zɛnɪ. ³ U wá mɛ, sɛ v nywɪn swana zɛnzɛn v bubunɪ. Nɛ à yɛɛ, sɛ v ya jarɪdɪrv. U dān mɛ, sɛ v ya liù tɛ, v nɛ yi bwābwá. U wá mɛ, sɛ v ya tɔtɔnyān. Nɛ à yɛɛ, sɛ v sónɪ sɛbiu. ⁴ U mɛ, sɛ v dí yáá v kwɛn v tɛtɛ dià tɛ zɛnɪ, sɛ v bɪa tɛ wānɪ ba sɛɛ v nii, ba ga zilí v tɛtɛ cigá cigá. ⁵ Dɛ liù nɛ wàrɪ v tɛtɛ dià v kwɛn, nɛtɛ nɛ v wá fwa, v ma kwɛn Kərisɛ lià púlí tɛ mù? ⁶ Á nɛ pià, sɛ á kúrí Kərisɛ lià púlí yáá tɪán yuu tíú, á dānǎ ká kúrí liù tɛ, v nɛ ken v waa Zwezi nɛ dura. Á nɛ kúrí liù nɛtv, v wá fwa fwíɛ, yá Yɪ bɪrà tɛ wá ja wá, ndɛ ka nɛ jun *Sitana

nətu. ⁷ Kərisə lià púlí yáá tián yuu tíu me, sə lià tə, ba nə tà Kərisə lià, də tətə swin v yozəŋə yoo. Ku nə tà nətu, ku wáa ku pin ba goni wá. Yá cavra wá zu wá, Sitana ga twá ku nə, v ma ja wá.

Kərisə lià púlí tütònà yoo

(Tütönan 6.1-6; 1 Korəntə tián 4.2)

⁸ *Kərisə lià púlí tütònà də me, sə ba ya lià tə, lià nə me, sə ba zilí ba. Ba ga me, sə ba ya cigá cigá lià. Ba wá me, sə ba nyu swana zənzən, ba ga wá me, sə ba twá yokukwınan nə, ba ma na səbiu. ⁹ Ba me, sə ba pa cigá sugv tə nə, ku nə səgə, Yıı nə biri ba, də pubuŋa tə, ka ziən. ¹⁰ Á nə pià, sə á kúrí Kərisə lià púlí tütònà, ku me, sə á dí yáá dádən ba, á na ku tə, ba nə yi. Də ba nə ba yokukwınan jə, lià nə wá swin tə yoo, sə á dañ zigí lá, á kə ba Kərisə lià púlí tütönan tə wa. ¹¹ Kərisə lià púlí tütònà tə kana me, sə ba ya kana tə, lià nə zilí ba. Ba wá me, sə ba ya lià tə, ba nə swin yolwana, ba pin lià nə. Ba me, sə ba ya kana tə, ba nə buŋa zəni. Ba me, sə ba ya kana tə, ba nə yi püə nədu tián yoo mama wa. ¹² Kərisə lià púlí tütònə me, sə v ya kan nədu baru. U me, sə v wáni v tətə bia tə, də v tətə diè tə v kə cwəŋə nə zəni. ¹³ Kərisə lià púlí tütònà tə, ba nə tuŋa zəni, ba wá na dun bwálí. Ba ga wá wáni ba swin Zwezi-Kərisə sugv tə, də ba cigá mama, ba nə keni ba waa v nə tə yırı.

Yoo nəfarv, ku nə səgə

(Efəzə tián 2.19-22; Zwan 1.1, 14; Romə tián 1.4; 16.25-26)

¹⁴ Á púpúní sagı ku tə n nə, à ga jə yala də, à wá bà à na mú, máŋá mancin wa. ¹⁵ Də à nə dán à wá twi, sə n twá sagı ku tə nə, n ma lwarı nətu tə, n nə me, sə n ya Yıı bia tə wa. Yıı bia təntə nə yi *Kərisə lià púlí tə, ku nə yi Yıı tə, v nə wulə mı wa, nə ti. Kərisə lià púlí təntə nə zuŋa sugv tə, ku nə yi cigá, ndə yonjı nə zuŋa dəyuu nətu.

¹⁶ Cígá tə, ka nə səgə ku yoo təntə wa, ka dəñ lü zənzən. Liú mama wari ku yoo təntə, v tütóní. Ku mú nə yi Zwezi-Kərisə, v nə jigə ləzwənə. Yıı-*Siŋu tə biri də, v yi cigá tíú Yıı yáá con. *Malıke nı wá. Lià swin v sugv tə, ba biri luv dwiá tə mama nə, lià keni ba waa v nə, tta yuu wa. Yıı ti wá, v kə v con dun bwálí wa.

4

Kunkun karnyina-ba yoo

(1 Zwan 4.1-3; Kolosə tián 2.16-23)

¹ Yıı-*Siŋu tə cigá swin də, talıkwá máŋá tə wa, lià duən, ba nə ken ba waa Zwezi nə, wá pií ba yá wá. Ba dañ wá pií ba zilí *zinə nií, ba ga wá twá tə mú zinə tə kərə

nii nə. ² Ba wá dugv ba tián ba pa níé bələ tián, ba nə yi kunkuna, gıgarı ba, ba ga pa ba jén. Ba mú kunkuna təntə pubuŋa tə tiga miámíán, ndə gantwan nə di mən.

³ Ba mú nə kəri ba biri də, ku culi, sə kan də bæ swe duən nə. Ba ga biri də, ku culi, sə lià dé wodirən duən də. Tə mú wiən təntə ga yi Yıı fwa, sə ba dé. Lià tə, ba nə ken ba waa Zwezi nə, ba ga yəə cigá tə, ba nə ken Yıı ləeə, ba ga dé tə, ku ba yolwan mama jə. ⁴ Wiən tə mama, Yıı nə fwa ziən. Won mama tələ, ba nə me, sə ba li ba dugv, də ba nə jon tə mama, ba ga kə Yıı ləeə tə yırı. ⁵ Yıı sugv tə də yujun tə yáá pa won mama ziən, ku pa Yıı nə.

Zwezi-Kərisə tütöŋəŋu yoo

(2 Timote 2.14-16; 4.1-2, 5)

⁶ N me, sə n kəri yiən tə tə, n biri lià tə nə, ba nə yi n nubta Kərisə yırı. Ku nətu wá pa, n ya Zwezi-*Kərisə tütönbıu nəzəŋu. Ku ga wá biri də, n pin cigá Yıı sugv tə nə, n ga twá ku nə zəni. N nə keni n waa ku nə, də kəri nəzəŋu tə nə. Yá ku tə biri də, sürən tə dé kəri nəywarıŋu tə saŋa mú, tə pa n vəli yáá wuuu, Yıı cwəŋə tə wa. ⁷ Dugv ləyərən yomanan tə, tə nə tà Yıı nyiən. ⁸ Də liú nə fwa diən won, ku yáa pa v yıra ja diən, ku ga wá san wá mancin mancin. Yá v nə twá Yıı cwəŋə tə mú nə zəni, ku mú saŋa wá zənzən ku dwiən. Ku wá pa v na mı nəduñ siún nə. Ku mı təntə ga wá ya mı tə, ku nə ba zwəe Yıı con. ⁹ Ku mú sugv təntə yi lià tə mama nə me, sə ba sèe ku, ba pa ba tián nə. ¹⁰ Mə ku mú nə pin, nə ma tuŋa də nə jaja. Yá nə ken nə yala Yıı tə nə, v nə wulə mı wa. U mú nə pià, sə v jon lià tə mama ba cuna wa. U mú nə wá jon lià tə mama, ba nə ken ba waa Zwezi nə,

¹¹ Ku me, sə n pa nii tə yiən təntə yırı, sə n ga kəri tə mama n biri. ¹² Dàn ká sèe n pa, ba mun mú, n nə yi ləzwəndun tə yırı. N me, sə n pa ba twá n tətə nə, ba ma lwarı nətu tə, ba nə me, sə ba ya. Ku nətu tə wá twá n sugv nə, də nətu n nə yi nə. Ku wá twá n nə swə lià nətu nə, də n nə keni n waa Zwezi nə wuuu nətu, də nətu tə, n bican nə yi nəpon Yıı yáá con. ¹³ Kəri Yıı sugv tə máŋá mama wuuu, lià tə yáá con, də n pin ba kwíə, də n biri ba. Fwa nətu ku jə vələ dun tə, à nə wá bà. ¹⁴ Dàn ká gwíən tarpiun tə, Yıı nə pin mú. Yıı pin mú tarpiun. Təntə ku twá Yıı nií *süsònà tə sürən nə, ba nə swin n yuu wa. Kərisə lià púlí yáá tián tə ga tın ba jiən n yuu wa ku yırı. ¹⁵ Kə n diən mama lá, sə n wáni tun ku tutuŋı təntə, n pa ku nii sú. Fin n yíá ku yuu zəni, sə lià tə mama na də, n yi n vəli n yáá wuuu, Yıı nyiən tə wa. ¹⁶ Cı n tián nə, sə n cı ku tə, n nə kəri tə də nə. Ja pinú wuuu, n dàn ká pií n kə

kwa. Də n nə fwa ku nətu, ku wá pa Yü jon mú n cuna wa, v ga twá mú v jon ba tə, ba nə coga n sugu tə.

5

Nətu tə, n nə me, sə n ya Kərisə lià tə yáá con

(1 Korəntə tián 7.34-35)

¹ N nə wulə də bazonu, v nə fwa yoo, ku nə wə me, dən ká caga v nii nə də dián. N me, sə n kwé wá bwábwá, ndə v yá nə yi n nyuna nə. Kwé balandora tə, ndə ba yá nə yi n nubta nə.

² Də kazonu nə fwa yoo, ku nə wə me, sə n kwé wá, ndə ba yá nə yi n ninə nə. Kwé kaninə tə, ndə ba yá nə yi n nakwana nə, n ga pa n bican ya nəpon ba yáá con.

³ Zilí kadənə tə, ba cigá nə yi ba cici, sə n ga ywán ba yuu. ⁴ Kadənu tə, v nə jə bia, nə à yəə nián, ba mù nə me, sə ba dí yáá ba ywán ba diè lià tə yuu. Ba me, sə ba tun ku tə, ba nə me, sə ba tun ba pa ba lià tə nə, sə ba ma kə ba ləeé. Mə yoo təntə nə Yü swə. ⁵ Kadənu don wulə, v nə yi kadənu cigá cigá, v nə wulə v cici, v ga ba liù mama jə, sə v ywán v yuu. V mù kadənu təntə yáá kə v yala Yü nə. V yáá jùni Yü titun də yicau, v lòri, sə Yü san wá. ⁶ Yá kadənu tə mù, v nə fwa v fira cici, də v wulə mu wa tə mama, v yi ndə v tiga Yü yáá con. ⁷ Nəni ku tə n nə me, sə n pa nii ba ku yuu wa, sə yìèn dən ká ya ba yira, lià nə wá caga ba nii nə tə yiri. ⁸ Də liù nə ba v dwí tián nə sanja, nə à yəə ku tə, ku nə dwə, v ba v diè lià tətə nə sanja, ku tíu viga Zwezi. V mù liù təntə waa luja ku dwən liù tə, v nə wá v waa ken Zwezi nə.

⁹ Dən ká púpóni kadənu yiri n sùri kadənə tə nə, á nə sanja ba nə tə nii nə, də v nə ba bina sapwitwa jə. Ku sùri lá, də v bari nə wá nədu yin. ¹⁰ Kadənu me, sə v ya liù tə, ba nə bwi v tutonzəjə nə. V me, sə v ya liù tə, v nə ywán v bia yuu zəni, v ga sèe, v jonə vərə zəni v pa, ba zuri v diè wə. V me, sə v ya liù tə, v nə sun* lià tə, ba nə yi *Kərisə nə ti, nɛɛ. V me, sə v san lià nə, ba nə wulə cən wa, v ga tun tutonzəjə, máǵá mama. ¹¹ Dən ká púpóni kadənə tə, ba nə yi kaninə, tə mù yira kadənə yira sagu tə wa. N nə púpóni ba yira lá, máǵá tə wa, bari swiu fira nə jə ba, ba wá dugu Zwezi-Kərisə lá. Yá ba ga v ba swe bari nə. ¹² Ba yá fwa ndə ba twá Zwezi-Kərisə nə, ba ga pii ba yá wá. Ku mù nə pin, Yü bura tə wá ja ba. ¹³ Ku nə sùri lá, ku wá pa, ba ji yayinyuna, ba twá dii wa ba vèli. Yá ku ga bá ya ku cici. Ba wá ya

sufaru tián. Lià duən yìèn nə wá pii tə jə ba bian nə, ba ga wá swin sòrán tə, ba nə wə me, sə ba swin. ¹⁴ Ku mù nə pin, à pià, sə n yá kadənə tə, ba nə yi kaninə tə, sə ba pii ba swe, ba luri bia, sə ba ywán ba diè yuu nə zəni. Á ba pià, sə nə duja twá ba nə, ba ma swin yokukwun mama nə yuu wa. ¹⁵ Kadənə duən dí yáá ba dugu Zwezi cwəjə tə, ba pii ba va ba twá *Sitana nə. ¹⁶ Kan tə, v nə yi *Kərisə liù, nə jə kadənə v dwí wa, v mù nə me, sə v san ba. V wə me, sə v pa ba ji Kərisə lià púlí tə yuu zilí. Kərisə lià púlí tə me, sə ku san kadənə tə nə, ba cigá nə ba liù jə míámíán.

(1 Korəntə tián 9.7-14)

¹⁷ Á me, sə á pa njwírán dəkuren bələ Kərisə lià púlí yáá tián tə nə, ba nə tunja zəni, ba swin Yü sugu tə, də ba kəri ku ba buri tə, á doni. ¹⁸ Yü sugu tə swin, ku wú: «Máǵá tə wa, n nə jə nau, n ma tunja n foc, ku wə me, sə n vwa ku nii nə, ku dən ká duji wobta tə». Ku kúv swin ku sùri lá, ku wú: «Tòtòndə me, sə v na v njwírán».

¹⁹ Də liù nə swin, v ma ziga Kərisə lià púlí tə yáá tíu tə don nə, dən ká cugu ku tíu sugu, də ba nə wá lià bələ də batwa yí, ba nə ziga yáá tíu tə nə. ²⁰ Caga lià tə, ba nə tunja cuna tə, nii nə Kərisə lià púlí tə mama yáá con, sə ku pa, fən zu ba duən tə, ba dən ká tun tə yiri.

²¹ Á pin mú nii ku tə, də Yü də Zwezi-Kərisə də *malike tə, v nə kúri, sə n zilí ku tə, à nə swin n con, tə nii zəni. Dən ká kúri ku vən don n dugu. Dən ká kúri lià tə, n ma tun ku. ²² Dən ká buri n tún n jian liù yuu wa, sə n pa wá tutunji Kərisə lià púlí tə wa. Də n nə wá n tián nə ci, n wá twá n tun cuna tə. Ci n tián nə, sə n ya liù tə, n bican nə yi nəpon.

²³ N kúv dən ká nyu níá cici. N dán nyu diven† mancun mancun, n pùé yayigu tə, də n yayiran tə duən tə yiri, sə tə zwèe.

²⁴ Lià duən cuna ba sègə míámíán. Də ba nə swə, ba wá ku tián bura buri də. Ba duən cuna yi ba bura tə buri kwa nə, nə ba dán yáá na tə. ²⁵ Tutonzəjə tə də ba sègə míámíán. Yá tutonzəjə tə, nə wari tə ni yii wa, də tətə wari tə sègə, tə me lá.

6

(Efezə tián 6.5-8; 1 Piyerə 2.18-20)

¹ Lià tə mama, ba nə yi ywəjə, me, sə ba zilí ba liù tə, v nə yə ba zənzən, sə ku pa liù mama dən ká twin Yü, v dən ká swin yolwan nə kàrà tə yuu wa. ² Ywəjə tə, ba tián nə yi *Kərisə lià tə, ba wə me, sə ba mun ba, ba mù də ba nə yi Kərisə lià tə yiri. Ywəjə təntə dən me, sə ba kwen ba tun ba pa ba tián təntə nə, ba doni ba dí

* 5:10 5.10 *Zwifə-ba con, ba yáá pa ba sun vee nɛɛ, sə ba ma buri də, ba sèe wá ndə ba vee nə ba diè wa. † 5:23 5.23 Ku yi swana yiri don, ku nə wáá pùé yayigu ku ywari.

yáá tē. Lià tēntē, ywəŋə tē nē tɔŋa ba pɔn ba dē yɪ ba nubɪa Kərisə yɪrɪ, Yɪ ga swə ba.

Kunkun kàrì tē, dē cígá cígá jɪjə tə yoo (Romə tián 16.17-18; Ebərə-ba 13.5)

³ Nə́n, kɔ tē n nē mē, sə n kàrì, sə n kwè lià tē. Liù don wulə, v nē kàrì kàrà yiri don. U mù liù tēntē wà cígá pɔn nē *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə cígá sùràn tē nē, v ga wà cígá pɔn nē kàrà tē nē, ka nē bɪrɪ Yɪ nē swə, sə liù ya nətɔ. ⁴ Kɔ tɪú yɪ fwə nē jə wá, v ga yèrɪ won mama. U yənu nē yɪ tótúná, v ma dɪ jara yìèn yɪra boŋu yuu wa. Tə mù nē yáá pa v zɪga lià duən nē, kɔ tián wian yɪrɪ. U jə tótúná, v də tɪjaŋa lià dēn nē, v ga buŋa yolwan v pɔn lià nē. ⁵ Ba yáá dɪ tótúná wuuu ba pwəə wa, ba pubuŋa tē ba zìən, ba ga kúv yèrɪ cígá tē. Ba pubuŋa wa nē, ba buŋa dē, ba nē twá cwəŋə tē nē zəni, ba wá na səbɪa. ⁶ Kɔ yɪ cígá dē, liù nē twá Yɪ cwəŋə tē nē zəni, v yɪ jɪjə tɪú, dē v nē poli v pùə dē kɔ tē, v nē jə. ⁷ Nə wá won mama ja bà lɔv wa, nē ga bá wàni won mama nē ja ví. ⁸ Kɔ mù nē pɔn, nē nē na nē nɪi wodiu, nē ga jə ganan, nē mē, sə nē pa, tē cɪcɪ mē nəba. ⁹ Lià tē, ba nē pià, sə ba na wìən zənzən, ba yáá pa *Sɪtana yigu ba, v kə yìèn wa, ndə ba nē zva nyali wa. Kɔ dān yáá pa ba sóni wokokwɪnan tē, tē nē cùgá lià tē. Yá tē mù nē yáá cùgù ba míámíán. ¹⁰ Yokokwɪnan yiri mama dəkúu nē yɪ ka sóni səbiu. Lià duən lɪ ba tián Zwezi cwəŋə tē wa, ba pià səbɪa zənzən. Ba dí càn zənzən kɔ yoo tēntē yɪrɪ, kɔ ga yɪ ba tətə nē pià tē, ba pa ba tián nē.

Sagɪ tə yígúré sùràn (2 Timote 2.3-7; 4.7-8)

¹¹ N mù liù tē, n nē yɪ Yɪ liù, lɪ n tián tē mù yìèn tē mama wa. Kə n dián mama, sə n wàni n tɔn kɔ tē nē yɪ cígá yìèn. Twá Yɪ cwəŋə tē nē zəni, sə n kə n waa Zwezi nē, máŋá mama wuuu. Sóni lià tē, sə n ja pínú, sə n ja pubwanv. ¹² Púri n yɪra, n kə n waa Zwezi nē wuuu. Kə dián, sə n wàni n ya mu tē wa, kɔ nē ba zwèe Yɪ con. Mə kɔ mù yɪrɪ nē, Yɪ kúri mú. Máŋá tē, Yɪ nē kúri mú, n tətə swìn cígá sɔgɔ lià kapɔpɔ yáá con dē, n ken n waa Zwezi nē. ¹³ Zwezi-*Kərisə tətə dɪn zɪgɪ, v swìn cígá sɔgɔ tē *Pilatə yáá con, v ga bɪrɪ dē, v mù wulə cígá cwəŋə wa. Á dān pɔn mú nɪi kɔ tē, dē Yɪ tē, v nē pɔn mu won mama nē, dē v mù Zwezi-Kərisə. ¹⁴ Twá à sùràn tē nɪi nē, à nē dí yáá à swìn n con. Dān ká dwá tē nɪi nē, dān ká fwa won tē, lià nē wá swìn, ba zɪgɪ n nē kɔ yɪrɪ. Ya nətɔ kɔ ja vələ, nē *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nē wá pií v bà. ¹⁵ Yɪ tē, v nē yɪ pupwən tɪú, lɪ máŋá v tún, sə v pa Zwezi-Kərisə pií v bà

ka wa. U mù Yɪ nē yɪ dián mama Yuu-Tiu. U mù nē ya pègá tē mama piú, v ga yɪ yun tián tē mama Yuu-Tiu. ¹⁶ U mù Yɪ cɪcɪ nē wulə máŋá mama wuuu, v ba tɪ. U wulə poni wa, liù mama nē wàri kɔ poni tē yɪra v boli. Liù mama yii tē wá v mù Yɪ nɪ. Liù ga wàri wá n nɪ dē. U mē, sə ba bu v nē, v mù nē jə dián, tē nē ba zwèe abada. Amɪna!

Nətɔ n nē mē, sə n kwè jɪjə tián tē (Líkə 12.15-21; 2 Timote 1.14)

¹⁷ Pa nɪi lià tē nē, ba nē yɪ síún lɔv kɔ tē jɪjə tián, sə ba dān ká fwa fwíə. Ba dān ká kə ba waa lɔv jɪjə wa, ka nē wá lə síún síún. Ba mē, sə ba kə ba waa Yɪ nē. U mù nē pɔn won mama búri nəba, sə nē jwɛ. ¹⁸ Swìn ba con, sə ba tɔn zəni, sə ba jɪjə tē ya tɔtɔnzəŋə jɪjə. Ba mē, sə ba pa wìən lià nē dē ba bɪcɪn mama, sə ba tãri ba jɪjə tē dē lià duən. ¹⁹ Də ba nē fwa nətɔ, ba wìən tē, tē kwəŋə nē dáá, tē dē wá ya jɪjə nəzəŋu Yɪ con, ka nē wàri ka cùgá. Yá ba dān wá na mu tē, kɔ nē yɪ cígá, Yɪ con.

²⁰ Á biú Timote, ywán kɔ tē, Yɪ nē pɔn mú, yuu zəni. Ja n tián, dān ká dɪ tótúná tē, tē nē yɪ tɔtɔ, tē nē tà Yɪ nyìən. Dān ká kə n nɪi yìèn tē wa, ba nē wú, dē tē yɪ yənu yìèn, tē ga yɪ kunkun yìèn. ²¹ Lià duən yá búv dē, ba jə kɔ yənu tēntē. Kɔ mù nē pɔn, kɔ tián kúv ba ba waa kəni kɔ tē nē, nē nē ken nē waa kɔ nē.

Yɪ nē wá fwa pubwanv á yɪra.

**Bələ nii sagı tə, Polə nə
púpúnı v pa
Timote
nə
Timote bələ nii sagı tə
yuu wa sugv**

Liü tə, v nə púpúnı sagı kv tə

Kv yı *tuntunv Polə nə púpúnı kv. Mánjá tə wa, v nə púpúnı kv, də v yı v wulə bán diə wa Romə nə. Kv yın càn zənzən kv pa wá. V mu ya bwələ, sə kv zwèe, yá liü də v tälə, sə v san v nə.

Liü tə nə, Polə nə púpúnı

Sagı kv yı bələ nii sagı tə, v nə púpúnı v pa Timote nə, v nə yı v tutundon, v ga swə wá zənzən.

Sagı tə wa sugv

Polə təntən v kəni Yı lèèe Timote yırı. V dän swın Timote con, sə v zıgı diän v tun Yı tutuı tə zəni də yawala, də liä nə swə ba kəni càn v nə, kv tutuı təntə yırı. V tə swın v con, sə v ci liä tə nə, ba nə di tütünä tə nə ba dän jə, tə nə ba saıja, sə liä tun Yı tutuı tə. V swın Timote con, sə v ya ndə v mü Polə yä nə yı nətv. V me, sə v twá cigá tə nə, sə v kə v waa Zwezi nə wuuu, sə v soni liä, sə v ja pínú, sə v dän ká swèeé kərə nəzəıu tə, ba nə kəri wá.

Sagı tə yígúré wa, v bırı nətv v tətə nə dí càn, də nətv tə Yı nə san wá.

Polə jüni Timote

¹ Á mü Polə, yı Zwezi-*Kərisə *tuntunv. Kv nətv twá də Yı fıra tə. Zwezi-Kərisə tun nə, sə á swın mu tə yoo liä con. Yı kàn nii də, v wá pa kv mu təntə liä tə nə, ba nə vwə ba tiän Zwezi-Kərisə yıra. ² Á púpúnı sagı kv tə, á pın n mü Timote nə. N yı á biü tə, á nə swə zənzən. Nə nyına Yı də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv n yıra. Ba mü nə wá dəri n yinəgə zənzən, ba ga pa mü bican siá.

Polə dän Timote jän

(Tutunan 16.1-3; 2 Timote 2.1-12; Efezə tiän 1.3-7; 2 Tesalonikə tiän 2.13-15)

³ Á mü Polə kəni Yı lèèe, á pın n mü Timote nə. Á ləri Yı də bican nəpon, ndə á nıbara-ba tə nə jun Yı nətv. Mánjá mama, á nə wulə á ləri Yı, kv nə yı titun nə á yəş yıcau, á yáá ləri Yı, á pın mü. ⁴ Á líí á tiän də, n nə kwi nətv, á viru tə mánjá wa. Yá á dän yá swə zənzən, sə á pií á na mü, sə á püə poli. ⁵ Á yáá buıja nətv tə, n nə ken n waa Zwezi nə wuuu. Kv təntən kv ya n nı Loyisə nə ken v waa v nə. Kv

zàn lá, kv pa n nuu Enisə. Yá á dän yəş də, n də ken n waa v mü Zwezi tə nə wuuu, n ga tə níé bələ tiü.

⁶ Mə kv mü nə pın, á ma líí mú yoo kv tə. Ja Yı tarıun tə, v nə pın mü, sə n ma tun zəni. Mánjá tə wa, á nə tün á jän tə n yuu wa, Yı pın mü tarıun təntə. Kə n diän lá n tun də kv tarıun təntə. ⁷ Yı-*Sııu yáá ba pın, liü jı yáá ıwıán tiü. Kv mü nə pın, dän ká pa, n ya yáá ıwıán tiü. Kv yáá pa nəba diän, sə nə ma tun, nə pa Yı nə. Kv yáá pa nə sóni liä, kv ga pın, nə yəş nə tiän janv.

⁸ Dän ká pa cavıra ja mü, sə n swın nə *Yuu-Tiu yoo n bırı liä nə. Dän ká pa cavıra ja mü, á mü Polə nə wulə bán diə Zwezi-Kərisə yırı də. N də me, sə n də càn suywánı tə yırı, ndə á nə, də diän tə, Yı nə pın mü. ⁹ V mü Yı nə jon nəba nə cuna wa. V kırı nəba, sə nə ya v mü liä. Kv tə nə tutunzəıə yırı, kv ya v tətə nə swə kv nətv, kv twá də v pubwanv tə nə. Yı tətə nə sóni, sə v fwa kv nətv tə, də luv tə wá fwa. Yı tətə nə twá də Zwezi-Kərisə, v ma tun v pubwanv tə nə yıra. ¹⁰ Zwezi-Kərisə jon nəba nə cuna wa, yá v zwèe tiän diän. Kv mü nə pın, síún nə, Yı pubwanv təntə dän yı nəpon. Zwezi twá suywánı tə nə, v bırı də, liä tə wá na mu, kv nə ba zwèe Yı con.

¹¹ Yı tün nə, sə á ya v tuntunv, á swın suywánı təntə, də á kəri kv á bırı liä nə. ¹² Mə kv mü yırı nə, á dé càn tə tə, yá cavıra ba nə jə. Á mü yəş liü tə, á nə kəni á waa v nə. Yá á yəş də, suywánı təntə, Zwezi nə pın nə, v wáá kv nə v ci, kv ja vələ diun tə, v nə wá pií v bə.

¹³ Twá cigá sürän tə nə, n nə ni á nii wa də, á swın, sə n də sürän ya ndə tə nə. Dän ká lwán won mama tə wa. N nə swın tə sürän təntə, Zwezi-Kərisə nə pın, sə n kə n waa v nə, yá n ga sóni liä də. Kv mü yırı nə, ja tə sürän təntə n bican wa. ¹⁴ Ywán suywánı tə yuu, Yı nə pın mü. Ywán kv yuu də Yı-*Sııu tə, kv nə wulə də nəba.

¹⁵ N yəş də, Kərisə liä tə mama, ba nə wulə Azi nagwanaa tə wa, vıga nə ba dugv. Fizwelə də Eramozwenə twá ba wulə ba wa. ¹⁶ Á ləri nə Yıu-Tiu, sə v dəri Oneziforə mü, də v diə liä yinəgə zənzən. V mü yáá zırı á bican, v ga ba á cavıra dəri, də ba nə vwə nə də banzala tə. ¹⁷ V nə twı *Romə wa yəşə, v bıbarı v piá bwálı tə, á nə wulə wuuu, halı v bə v na nə. ¹⁸ Nə Yıu-Tiu nə wá dəri v yinəgə zənzən, diun tə nə, v nə wá pií v bə, v bırı ləzoni bırá. N mü yəş tutunan tə, v nə tun v pa nə, mánjá tə wa, á nə yın Efezə nə, zəni.

2

Ka twá Zwezi-Kerisè nê dê waa nêdu yoo

(1 Korentê tián 9.24-25; Matie 10.32-33)

¹ N mù Timote yi ndê à mù Polê biú nê. Zwezi-Kerisè fwa v pubwanv tē n yira. Ku mù nê pin, n dân pa n jiàn dân. ² N ni Yü sugu tē à nii nê, à nê swìn lià zenzēn yáá con. Ti ku sugu tēntē, n ma kārì lià tē duēn tē, ba nê yi piú nêdu tián. Ku tián tēntē dē kúb mē, sê ba wānì ba ti ku, ba ma kārì lià duēn dē.

³ Dê n nê tunja, n pin Zwezi-Kerisè nê, sê n sêe n dé càn, ndê pamanv nêzēnu nê sêe, v dé càn nêtv. ⁴ Liù nê vèli pamanv, v nê pià, sê v poli v yuu tiú tē piú nê, v kúb wá mē, sê v fwa yiēn tē, pamanv nê wá mē, sê v fwa. ⁵ Ku yi ndê liù nê wulê v dēri, v mù dē lià duēn, sê ba jon njwirán. U nê wá nêtv, ba nê mē, sê ba dēri dēru tē nii nê twá, v wārì dun yupuu v ni ku wa. ⁶ Ku tē yi ndê liù nê, v nê ken v diàn lá, v ma varì kárá. Mē v mù nê wá yá tēntēn liù tē, v nê dí yáá v na v tori kárá tē cuv, mángá wa. ⁷ Bún sùrán tē tē yoo, à nê swìn n con. N nê bunja tē yoo, *Yuu-Tiu wá pa, n ni tē mama dēn.

⁸ Lií Zwezi-Kerisè yoo, v nê tiga, v pií v bwin v nan tian wa. Ba luri wá piú *Davidê dwíí tē wa. Mē ku mù nê yi suywájú tē, à nê swìn, à buri lià tē nê. ⁹ Ku suywájú tēntē, à nê swìn, tē nê pin, à wulê banzala tē wa, à dé càn, ndê à fwa yolwan. Yá dē ku nêtv tē mama, ba tē wá Yü sugu tē ken bán diè. ¹⁰ Ku mù nê pin, à sêe, sê à dé càn, lià tē yiri Yü nê kúrí, sê v twá Zwezi-Kerisè, v ma jon ba ba cuna wa, ba ga zv v dun tē wa, tē nê ba zwêe.

¹¹ Nêñ, sùrán tē, tē nê ba tútná jê. Tē mù nê yi dē, nê nê twá Zwezi-Kerisè nê, nê ti, nê wá twá v nê, nê pií nê bwin nê nan dē. ¹² Dê nê nê jun pinú wuuu, nê wá pií nê kē nê kwá, nê wá dé pàri dē wá. Yá nê dân nê viga wá, v dē wá vi nêba. ¹³ U yi piú nêdu tiú. Ku mù nê pin dē, nê nê swê nê bà nê jì pwií bēlê tián dē, v mù tē yi piú nêdu tiú, v wārì v tiàn v pií v ten.

Tútòndò nêzēnu yoo

(1 Timote 1.3-7, 18-20; Zwakê 5.19-20)

¹⁴ Lií yoo ku tē lià tē mama, caga ba nii nê Yü yáá con, ba dân ká fwa jara yiēn yira bonju yuu wa. Tē mù jara tēntē ba won fwa tē pin ba, dē ku nê tà, sê tē cùgù lià tē, ba nê cuga tē. ¹⁵ N mù Timote, kē n diàn lá, sê n ya liù tē, n nê twá Yü puswōnē nê. N mē, sê n ya tútòndò tē, n nê tunja zēni, n tutunji tē cavira dân ká ja mú. Ku mē, sê n swìn Yü sugu tē, ku nê yi

cígá tē, n buri lià nê zēni zēni. ¹⁶ Dàn ká kē n nii løyēren yomanan tē wa, tē nê tà Yü nyiēn. Lià tē, ba nê jê yomanan tēntē, yáá pií mancin mancin, ba zv tutunkukwinnan tē, Yü nê ba pià. ¹⁷ Ba mù lià tēntē kàrà yi ndê naworu nê, ku nê wóri ku zwi wuuu. Mē Yimene dē Filetê wulê ba mù lià tēntē wa. ¹⁸ Ba mù kúb ba cígá tē nê twá. Ba mù swìn dē, Yü manwarì v pií v bwin lià v li tian wa. Ba twá ku nêtv tē nê, ba ma gugarì lià tē, ba nê kenì ba waa Zwezi nê wuuu ba duga. ¹⁹ Dê ku nêtv tē mama, ku tē Yü mù nê tún, ku ba lwānì. Ku yi ndê ba nê tún diè dēkuu nê, ba púpúná sùrán tē tē ka dēkuu tē yuu wa. Tē sùrán tē swìn, tē wú: «*Yüu-Tiu yêé lià tē, ba nê yi v mù nê tv». Púpúná tē duēn dē swìn, tē wú: «Liù tē mama, v nê buri dē, v ya *Yüu-Tiu nê tv, ku tiú dân mē, sê v yá kunkun yiēn fájú nê».

²⁰ N nê zva jje tíú diè wa, n wá na zila yirê yirê tē nê wulê lá. Zila tēntē duēn yi síán wùrú zunji, nê à yêé lugu wùrú zunji. Tē duēn dē yi dōd ba nê sári, nê à yêé turan nê ba ma fwa tē. Tē mù zila tēntē mama tutunan tà nêdu. Zila tē nê zēn nê, ba ma tunja cànà dun nê. Tē duēn tē mù ya, ba ma tunja dun mama. ²¹ Mē nê yi nêtv. Dê liù nê cigá v tiàn nê dē yolwan tē mama, à nê swìn tē yoo, v yi ndê wùrú zunja tē nê, ba nê ma tunja cànà dun nê. Yüu-Tiu wá li wá v tún vān nê, sê v ya v mù nyiēn. U tutunji zēn ku pa Yüu-Tiu nê, v ga sêe, v tunja tutunzēnu yiri mama. ²² Ci n tiàn nê dân ká twá fwa yokukwinnan tē, lēzwēndv tē nê swê, tē fájú. Kē n diàn lá, n pià ku tē, ku nê yi cigá yoo, dē n waa mama. Kē n waa mama Zwezi nê wuuu, sê n sóni lià. Pa n mù dē lià tē, ba nê jùnì nê Yüu-Tiu dē bicān nēpon tē, ya duēn nê dē bicān sié. ²³ Lià nê wulê ba di løyéri tútná, tē nê yi tv, dân ká kē n nii lá. N yêé dē, tē mù nê pin, lià tē fwa jara dē duēn. ²⁴ Ku wá mē, sê Yüu-Tiu tútòndò di jara. U mē, sê v zili lià tē mama, sê v ya liù tē, v nê wáá v kārì, sê v ga ja pinú dē ba. ²⁵ U mē, sê v ja bicābwanv, v ma buri lià tē, ba nê ziga v nê. Ku wáá ku pin, Yü twá ku nê, v pin ba vevēri ba kwa, ba ma sé ba cuna. Yá ba ga lwarì cigá sugu tē. ²⁶ Ku wáá ku pin ba pubunja pií, ka twi cigá sugu tē nê, ba ga jon ba tiàn *Stana jiàn wa, v yá nê jun ba ndê nyah, nê jun won nêtv, v pa, ba tunja ku tē, v nê swê.

3

Lbv zanv mángá yoo

(2 Piyerê 2.1-22; Zwidê 3; Titê 1.10-16)

¹ Lií n tiàn dē yoo, ku tē zēni. Ku mù nê yi, lbv zanv mángá tē nê wá yá càn zenzēn tē. ² Lià tē wá sóni ba tiàn cici. Ba wá

sóni sèbiu, ba ga wá yà là tò, ba nò swè yurí. Ba wá yà fwiè là, ba ga wá twín Yú. Ba wá vɪ ba nyɪna-ba nii, ba ga wá yà yèrì jwɪan là. Ba wá yà là tò, ba nò ba Yú yìèn tē zílí. ³ Ba wá yà là tò, ba yoo nò dà zènzèn, ba ga ba lazoni yinogè dèrì. Ba wá yà là tò, ba nò dé tjaŋa là dèñ nò, ba ga wá sòní jara. Ba wá yà là tò, ba nò yì ndè ganaŋa nò, ba ga bá sòní won tò, ku nò zìèn. ⁴ Ba wá yà là tò, ba nò gɪgarí là ba dɔga, ba ga wá yà là tò, ba nò súé dè lɪja. Ba wá yà fwiè là zènzèn, ba ga wá sòní ba fira yìèn, ba doni Yú. ⁵ Ba wá fwa ndè Yú là nò. Yá ba ga ba sèe, sè Yú diàn tò lwán ba, sè ba ya v m̀ mù Yú là cígá cígá. N m̀ Timote, pa n m̀ dè ba là tontè, ya yj̀ỳnt̀ dè duən.

⁶ Ba mù là tontè yiri nò sègè ba zwi là dii wa, ba gɪgarí kana tò, ba nò ba diàn jè Zwezi-Kèrisè cwəŋè tò wa, ba pɪn ba sèe ba sùràn. Kana tontè yuu cɔna dáá zènzèn ba yuu wa, ba ga yì ba twá kò tò mama nò, ku nò ywán ku pa ba. ⁷ Ba yì kana tò, ba nò yáá swè, sè ba nì yoo mama. Yá ba ga wàrì cígá yoo mù, ba lwarí míámíán. ⁸ Nètv̀ tò, Zwanèsè* dè Zwanbərəsè nò zɪgɪ *Moyizè nò, m̀ nètv̀ bara tontè dè zɪga cígá sɔgɔ tò nò. Ba yì là tò, ba pubɔŋa nò ba tɔŋa, ba ga wá ba waa ken Zwezi nò cígá cígá. ⁹ Là tò mama wá lwarí dè, ba ya løyərən, ndè là nò lwarí dè, Zwanèsè dè Zwanbərəsè yì løyərən nètv̀. Ku mù nò pɪn, ba bá wàní ba va yáá.

Talikwa kwiè tò, Timote nò m̀e, sè n twá tò nò

(2 Korèntè tián 6.3-10; 1 Piyerè 1.19-21)

¹⁰ N mù Timote, n mù twá à mù Polè nò yìèn tò tò wa: N yèò nètv̀, à nò kàrì. N yèò ku tò, à nò yì. N yèò, à nò buŋa, sè à fwa nètv̀. N yèò, à nò keni à waa Zwezi nò nètv̀. N yèò, à pínú nò m̀e nètv̀. N yèò, à nò swè là nètv̀. N yèò, à nò jɪn pínú wuuu, à dàn ká pií à kè à kwa nètv̀, à ma twá Yú nò. ¹¹ N nɪ càn tò, à nò dí dè wuwalv̀ tò, ku nò yì nò. N yèò yìèn tò mama, tò nò yì nò Pisidi Antuswə nò, Yikoniomə nò, Lisètərə nò. Yá *Yuu-Tiu tò jon nò tò mama wa. ¹² Là tò mama, ba nò pià, ba ti Zwezi-Kèrisè cwəŋè tò cígá cígá, ndè Yú nò pià nètv̀, ba wá dé càn là duən jìan wa. ¹³ Yá là tò mù, ba nò yì wɔlɔnyɪna, ba nò gɪgarí là ba dɔga, ba mù wá kwen ba cùgà, ba sùrì wuuu. Ba wá gɪgarí là duən ba dɔgɔ, ba ga wá gɪgarí ba dè ba dɔgɔ.

¹⁴ N mù Timote, vwa n tiàn kankan yìèn tò nò, ba nò ma kwè mù, n ga pa cígá mama tò nò. N yèò liù tò dè, v nò bɪrì mù tò yìèn tontè. ¹⁵ Vwa n tiàn kankan

tò yìèn tò nò. N yèni Yú sagɪ tò dè, n tò yì bisumaa. Ku mù Yú sagɪ tontè wáá mù yènu ku pɪn. Ku mù yènu tontè nò wáá mù ku bɪrì nètv̀ Yú nò jon mù n cɔna wa, n nò keni n waa Zwezi-Kèrisè nò wuuu tò yurì. ¹⁶ Yìèn tò mama, ba nò púpúní Yú sagɪ tò wa, ku ya Yú *Siŋu tò nò pɪn, ba púpúní tò. Tè zìèn, sè ba ja tò ba kàrì là. Tè mù nò wáá là tò bɪrì dè, ba ba cígá jè. Tè mù nò yáá caga là nii nò dè, ba nò fwa yolwan. Tè mù nò bɪrì, nètv̀ là nò m̀e, sè ba ya cígá wa. ¹⁷ Yú-Siŋu tò fwa ku nètv̀ tò, sè ku pa Yú liù wàní v m̀ì ka fwa yozəŋə mama.

4

(Tɔtvnan 20.28-31; 2 Timote 2.3-7)

¹ Dun don nò, Zwezi-*Kèrisè wá pií v bà. U wá bà ndè piú nò. U wá b̀r̀r̀ tɪga tò b̀r̀r̀, v ga b̀r̀r̀ ba tò, ba nò wá tɪ, dè b̀r̀r̀. À mù Polè dàñ pɪn nii ku tò n mù Timote nò, Yú yáá cɔn dè Zwezi-Kèrisè yáá cɔn. ² Swin swyáŋv̀ tò, n bɪrì! Swin ku dè n bwé! Máná tò nò zìèn, sè n swin ku. Ka nò kúò ba zìèn dè, sè n tò swin ku. Bɪrì là tò, ba nò tɔŋa lwanv̀ tò, dè ba ba cígá jè, n ga caga ba nii nò. Kwè ba, sè ba fwa ku tò, ku nò zìèn. Ja pínú dun mama, n ma kàrì ba nètv̀. ³ Máná don wá bà, là tò nò kúò bá cɔgɔ ba tò, ba nò kàrì cígá sùràn tò ba bɪrì, ba nò pià, sè ba tɔn yokɔkwɪnan tò yurì. Ba wá pèe karnyɪna duən, ba ma kɪkarí ba tiàn, sè ba kàrì ba yìèn tò, ba nò swè. ⁴ Ba kúò bá cɔgɔ cígá sùràn tò, ba dàñ wá pií, ba cɔga kunkɔn yomanan. ⁵ N mù Timote, n m̀e, sè n ya liù tò, n nò yèò yoo dèñ, máná mama, wuuu. Sèe, sè n dé càn tò, sè n swin swyáŋv̀ tò n bɪrì là nò. Tɔn tutɔŋɪ tò, Yú nò pɪn mù, n pa ku nii sú.

(Filipè tián 1.20-23; 1 Timote 1.19-20; Matìè 10.18-20)

⁶ À mù Polè yì ndè vanv̀ nò, ba nò tanv̀, sè ba ma fwa *jonjì. Ku pià ku bɪrì dè, à máná yì, sè à va Yú cɔn. ⁷ À ta Zwezi-Kèrisè yurì zènzèn. À zwèe ku tò, Yú nò pɪn nò, sè à fwa, ndè liù nò dèrì v va v yì bwalí tò, v nò m̀e, sè v yì lá. À ken à waa Zwezi nò wuuu, à wá pií à kè à kwa. ⁸ Sún nò, à yèò dè, Yú tún à jwírán v cɔn, tò nò dànì nò. Nè Yuu-Tiu nò wá b̀r̀r̀ nò b̀r̀r̀ dɪn don nò. Ku dɪn tò nò, v wá pa nò cígá tiú yupuu tò. Ku tà à cɪcɪ nò, v wá pa ku, v wá pa ku là tò mama nò, ba nò swè, sè v pií v bà.

Polè bonjè Timote, sè v bà v cɔn

⁹ Timote, kè diàn, n bà n yì nò lala!
¹⁰ Demasè vɪga nò v dɔgɔ, sún luv ku tò wiən fira nò jè wá yurì. Yá v dàñ vèli

* 3:8 3.8 Zwanèsè dè Zwanbərəsè yà yì *Zwifə-ba yura, ba nò ma bonjè *Ezzipətè tiàn jinəmori-ba.

Tesalonikè. Kèresansè dè vèli Galasi, Titè dè ga va Dalèmasi. ¹¹ Likè cɪɪ nè wulè à con. Máná tɛ wa, n nè biàn, sɛ n ja Marəkə, n ja kə lá n bà. U wàá à nè v saɲa. ¹² Tiswikè mù ya à mù nè tɔn wá Efɛzè nè. ¹³ Máná tɛ, n nè biàn, sɛ n twá Karəpɪsɛ con Tərowasə nè, n jon à gànù, à vií à yá lá, n ja bà n pa nè. N nè biàn, sɛ n kə lá n ja saga tɛ n bà. Kɪ tɛ, kɪ nè dwè à yá swè, sɛ n ja tɛ tɛ, ba nè púpúní tanan tɛ wa, n ja bà.

¹⁴ Alekəzandərə, v nè yɪ yarv, tɔn yolwan nəfarv à yɪra. Nè *Yuu-Tiu nè wá ɲwɪn kɪ tɛ, v nè tɔn, tɛ ɲwírán v pa wá. ¹⁵ Cɪ n tiàn nè dè wá, v cìgà nè kàrà tɛ yáá nè dè diàn.

¹⁶ À nè tɛntɛn à tún à nii là tɛ, ba nè bɔrɪ bɔrà, tɛ yáá con, liù mama wá v nii ken à kwa. Ba mama vɪga nè ba dɔgv. Yɪ nè wá kwen ba cuna, v li ba mù dè wá pwərə wa. ¹⁷ Dè kɪ nɛtv mɛ Yuu-Tiu tɛ wá nè vɪ v dɔgv. U mù nè pɪn nè diàn, à ma wàní à swɪn v sɔgv tɛ mama, à bɪrɪ ndè kɪ nè mɛ nɛtv. Lià tɛ mama, ba nè tà *Zwifə-ba, ni kɪ. Yuu-Tiu nè san nè, à ma wàní à jon à tiàn tɪan jɪn wa. ¹⁸ Yuu-Tiu nè wá cì à nè dè yolwan mama, v ga wá jon nè, v pa à zv v nyɪna Yɪ *sàń tɛ wa. U mù nè mɛ dè dun dɪn mama wuuu. Amuna!

Sagɪ tɛ yígúré jùná

¹⁹ Jun Pərisəka dè Akilasə n pa nè. Jun Oneziforə dè v diè là tɛ n pa nè. ²⁰ Erasətə wulè Korentə nè. Tərofimè mù yɪra ba zurə, à ma yá wá Mile nè. ²¹ Kə diàn, sɛ n bà dè waran tɛ máná tɛ wá yí. Əbilisə dè Pidansə dè Linişə dè Kəlodia dè là tɛ duən tɛ mama, ba nè yɪ n nubta *Kərisə yɪrɪ tɛ, jùná mú. ²² *Yuu-Tiu nè wá yá dè mú. U wá fwa v pubwanv tɛ á yɪra. Amuna!

Sagi tɛ, Polɛ nɛ púpúní v pa Titè nɛ Titè sagi tɛ yuu wa sugu

Liù tɛ, v nɛ púpúní sagi kv tɛ

Ku yi *tuntunu Polɛ nɛ púpúní kv. Máná tɛ wa, v nɛ púpúní kv, dɛ v yi v wulɛ bán diè wá *Romɛ nɛ.

Liù tɛ nɛ, v nɛ púpúní

Sagi kv tɛ yi Polɛ púpúní kv v pa Titè nɛ. Titè nyina tà *Zwifɛ, v tɛtɛ Titè ga yi Polɛ karbiu. U tun dɛ Polɛ, sɛ ba ma swin soywáɣú tɛ.

Sagi tɛ wa sugu

Nɛɣɛ kv tɛ yiri, Polɛ nɛ púpúní v nɛ: Titè yi v wulɛ Kɛrɛtɛ nagwanaa tɛ wa, kv nɛ wulɛ muv tɛtɛɣi tɛ wa. Kv nagwanaa tɛntɛ wulɛ nasara luv dɛ læzwɛnzwɛnɛn luv pwɛrɛ wa. Titè dàɣ wulɛ kv bwálí tɛntɛ wa, v saɣa *Kɛrisɛ lià pulú tɛ nɛ, sɛ ba wáni ba taní ba tián.

Polɛ pià v lií Titè, Kɛrisɛ lià pulí yáá tiú nɛ mɛ, sɛ v ya nɛtv. U púpúní kv, sɛ v ma biri Titè nɛ kwíè tɛ, v nɛ mɛ, sɛ v pa nɛkwia tɛ nɛ dɛ kaninɛ tɛ nɛ, dɛ læzwɛndun tɛ nɛ, dɛ ywɛɣɛ tɛ nɛ, ndɛ Timote nɛ. U pií v lií ba nɛtv tɛ, ba nɛ mɛ, sɛ ba ya, sɛ kv pa ba wáni ba zilí Yú nii, ndɛ kv nɛ mɛ nɛtv.

*Polɛ jònì Titè
(2 Piyerɛ 1.1-4)*

¹ À mù Polɛ yi Yú tòtòndù, à ga yi Zwezi-
*Kɛrisɛ *tuntunu dɛ. À mù nɛ púpúní sagi kv tɛ. Yú tun nɛ, sɛ à san lià tɛ nɛ, v nɛ kúrí, sɛ ba kɛ ba waa Zwezi nɛ. Yá v ga pià, sɛ à pa ba lwarí cigá tɛ. Kv mù cigá tɛntɛ, biri ba nɛtv tɛ, ba nɛ mɛ, sɛ ba ya, sɛ ba ma twá Yú cwɛɣɛ tɛ nɛ zɛni. ² À fwa kv nɛtv tɛ, sɛ lià ja yala, dɛ ba wá na mu tɛ, kv nɛ ba zwèe Yú con. Yú ba kunkun kon. Kv mù nɛ pɛn, v kán nii, dɛ luv tɛ wá fwa, dɛ v wá pa nɛba kv mu tɛntɛ. ³ Yá kv máná tɛ, Yú nɛ tún nɛ yí, v jon nɛba nɛ cuna tɛ wa. U pɛn, ba lwarí v sugu tɛ. U pɛn nɛ kv sugu tɛntɛ, yá à dàɣ ga swin kv à biri, ndɛ v nɛ pɛn nii, sɛ à swin kv nɛtv.

⁴ À púpúní sagi kv tɛ, à pɛn n mù Titè nɛ. N yi ndɛ à biú nɛ cigá cigá, nɛ mɛ bɛlɛ nɛ keni nɛ waa Zwezi nɛ, tɛ yiri. Zwezi-Kɛrisɛ jon nɛba nɛ cuna wa. Nɛ nyina Yú dɛ v mù Zwezi-Kɛrisɛ nɛ wá fwa pubwanu n yira, ba ga pa mú bican siá.

*Won tɛ Titè nɛ mɛ, sɛ v fwa Kɛrɛtɛ nɛ
(1 Timote 3.1-7; 1 Piyerɛ 5.1-4)*

⁵ À yá n mù Titè Kɛrɛtɛ nagwanaa tɛ wa, sɛ n kwen yièn tɛ, tɛ nɛ ga, n pa tɛ zigi zɛni. À pià, sɛ n kúrí lià, sɛ ba dàɣ ya *Kɛrisɛ lià pulí mama yáá tián tv mama wa. Mɛ kv mù nɛ à mù Polɛ dí yáá, à biri mú.

⁶ Liù tɛ nɛ mɛ, sɛ v ya Kɛrisɛ lià pulí tɛ yáá tián tɛ wa, v mɛ, sɛ v ya liù tɛ, v nɛ ba yièn jɛ, lià nɛ wá caga v nii nɛ tɛ yiri. U mɛ, sɛ v ya kan nɛdv bart. U bia mɛ, sɛ ba kɛ ba waa Zwezi nɛ. Ba tvɛnɛɛ dɛ mɛ, sɛ tɛ ya zɛni, sɛ lià tɛ mama wáni ba na dɛ, ba ba duɛn pɛni vɛɛ vɛɛ. Ba ga tɛ mɛ, sɛ ba zilí v nii dɛ. ⁷ Kɛrisɛ lià pulí yáá tián yuu tiú yi Yú tvɛɣi tɛ v tvɛɣa. Kv mù nɛ pɛn, v mù liù tɛntɛ wá mɛ, sɛ v ja yièn, ba nɛ wá caga v nii nɛ tɛ yiri. U wá mɛ, sɛ v ya fwiá tiú, nɛ à yèè, sɛ v ja lɛɣa zɛnzɛn. U wá mɛ, sɛ v nywín swana v bubuni, nɛ à yèè, sɛ v yá jarɛdru. U wá mɛ, sɛ v twá yokokwɛnan nɛ, v ma pià sɛbiu. ⁸ Nɛn tɛ tɛ, v nɛ mɛ, sɛ v fwa: U mɛ, sɛ v yá liù tɛ, v nɛ jonɛ vɛrɛ zɛni, v pa, ba zuri v diè wa. U mɛ, sɛ v sóni kv tɛ nɛ zien. U mɛ, sɛ v yá liù tɛ, v nɛ buɣa zɛni, v ga tvɛɣa kv tɛ nɛ yi cigá yoo. U mɛ, sɛ v kɛ v tián miámíán Yú tvɛɣi tɛ wa, sɛ v yá liù tɛ, v nɛ yèè v tián janu. ⁹ U mɛ, sɛ v ja cigá sugu tɛ, nɛ nɛ kàrí nɛ biri lià tɛ nɛ, v bican wa. Kv mù nɛ wá pa v wáni, v kwè ba duɛn tɛ dɛ kv sugu tɛntɛ. Kv ga tɛ wá pa v biri nɛpon nɛpon dɛ, lià tɛ, ba nɛ ziga kv sugu tɛ nɛ, yi kunkuna. Mɛ lià tɛntɛ yiri nɛ, n mɛ, sɛ n kúrí.

(Romɛ tián 16.17-18; 1 Timote 1.3-7; 2 Timote 3.5-9)

¹⁰ Lwarí dɛ, lià dáá zɛnzɛn, ba nɛ ba liù mama nii zilí. Ba yáá swin sùrán tɛ nɛ ba dɛn jɛ, ba ma gɛgarí lià tɛ ba dvɣu. *Zwifɛ-ba tɛ, ba nɛ yi Kɛrisɛ lià tɛ, nɛ tvɛɣa kv yoo tɛntɛ, ba doni lià tɛ mɛ. ¹¹ Kɛrisɛ lià pulí tɛ yáá tián tɛ mɛ, sɛ ba pa kv lià tɛntɛ pí ba nii. Ba mù nɛ dwé lià tɛ mama dii duɛn wa. Yièn tɛntɛ, ba nɛ kàrí tɛ, ba wá mɛ, sɛ ba kàrí tɛ. Ba fwa kv nɛtv tɛ, ba ma twá yokokwɛnan nɛ, ba pià sɛbiu. ¹² Ba wa liù don, v dɛ nɛ yi Kɛrɛtɛ tiú, v nɛ yi ba yɛnu tiú, dí yáá v swin v wú: «Máná mama Kɛrɛtɛ tián yi kunkuna, ba ga yi ndɛ ganaja nɛ. Ba yi yayinyina, yá wodiu ciɛt nɛ yi ba pubuɣa yoo». ¹³ Yá kv yoo tɛntɛ, v mù yɛnu tiú tɛ nɛ swin, tɛ ya cigá. Kv mù nɛ pɛn, n dàɣ mɛ, sɛ n caga ba nii nɛ zɛnzɛn, sɛ kv pa ba kɛ ba waa Zwezi nɛ wuuu, ndɛ kv nɛ mɛ nɛtv. ¹⁴ Caga ba nii nɛ, sɛ ba kúv dàn ká cvɣu Zwifɛ-ba yomanan tɛ, sɛ ba dàn ká twá lià tɛ, ba nɛ vɛga cigá tɛ sùrán tɛ nɛ. ¹⁵ Dɛ liù bican nɛ yi nɛpon Yú yáá con, won mama wá ya nɛpon kv pa wá. Yá lià tɛ, ba bican nɛ tà nɛpon Yú yáá con, ba nɛ

wà ba waa ken Zwezi nè, won mama wàri nèpon ku yanì ku pin ba. Ba yènu dè ba pubwaja me yi yozwènen. ¹⁶ Ba yàá swìn dè ba bwé, sè ba ma biri dè, ba yèé Yü. Yá ba yokukwunan tè dån nè yàá biri dè, ba cigá yèri Yü. Tè ba Yü nii zilí, ba yi won tè, Yü nè culi nè, ba tujja, ba ga wàri yozènu mama ba tujja.

2

Kàrà tè, ka nè me

(1 Timote 2.9-15; 1 Piyerø 3.1-6; Efezø tián 6.5-8; 1 Piyerø 2.18-20)

¹ N mù Titø, n me, sè n kàri kàrà tè, ka nè yi cigá, n biri là tè nè. ² Biri bazunan tè nè dè, ba me, sè ba ya là tè, ba nè yèé yoo dån. Ba me, sè ba ya là tè, là nè me, sè ba zilí ba. Ba me, sè ba ya là tè, ba nè buja zèni. Ba me, sè ba kè ba waa Zwezi nè wuuu, dè cigá cigá, sè ba sóni là tè duèn tè, cigá cigá, ba ga ja pinú dè zènzèn.

³ Biri kazunan tè nè, sè ba ya ndè nètu tè, Yü nè swè, sè ba ya. Ba wà me, sè ba ya là tè, ba nè swìn yolwana, ba pin là nè. Ba wà me, sè ba ya là tè, ba nè nywìn swana zènzèn, ba nè wàri ba jèni tè yuri. Ba me, sè ba pa kwidè tè, tè nè zìen là nè. ⁴ Dè ba nè fwa ku nètu tè, ba wá biri kana tè, ba nè yi kaninè tè, sè ba sóni ba bana dè ba bta. ⁵ Kana tè, ba nè yi kaninè tè me, sè ba twá dè ba, ba ma lwarì nètu, ba nè me, sè ba ya là tè, ba nè buja zèni, sè ba bican dè ga ya nèpon. Ba me, sè ba ywán ba diè yìèn yuu. Ba me, sè ba sóni là, ba ga sèe ba bana nii. Dè ba nè fwa nètu, là tè bá swìn yolwan, ba pa Yü sugu tè nè.

⁶ Kwè balandura tè, sè ba bún zèni ba waa con. ⁷ N tètè Titø me, sè n ya liù tè, ba nè wá twá n nè, ba ma tun yozènjè won mama wa. N tètè fwa yozènjè ciçi, sè ku biri balandura tè nètu tè, ba nè me, sè ba fwa. Yoo tè mama, n nè kàri ba, sè n pa ku ya dè n cigá mama. Kàri ba kàrà yiri tè, ku nè wá pa là tè zilí mú. ⁸ Kàri yìèn tè, tè nè yi cigá, liù nè wàri tè yura yoo v swìn. Ku mù nè wá pa là tè, ba nè pià ba swìn nè yolwan tè na, dè yolwan mama tèlè nè yura. Yá ku dån wá pa cavura ja ba.

⁹ Kwè ywènjè tè, dè ba me, sè ba sèe liù tè, v nè yè, ba nii yoo mama wa. Ba me, sè ba fwa ku tè, ba là tè, ba nè yè ba tè, nè swè, sè ba fwa. Yá, sè ba dån ká tútònì ba nii wa. ¹⁰ Ba dån ká ny là tè, ba nè ti ba tè, wièn dè. Ku tè ba dån me, sè ba fwa, ku mù nè yi, sè ba tun tutunzènjè, sè tè biri dè, ba sèe nii zèni. Dè ba nè fwa nètu, ku wá pa là pa dun kàrà tè nè, nè

nè kàri Yü yoo yuu wa, v nè jon nèba nè cuna wa.

(1 Piyerø 1.10-21; Romø tián 12.1-2; 1 Zwan 3.1-3)

¹¹ Yü biri v pubwanv tè nèpon nèpon, dè v swè, sè v jon là tè mama ba cuna wa. ¹² V biri ku nètu tè nèba, sè ku pa nè dugu tutunkukwunan tè, Yü nè ba pià, sè nè kúv dån ká pià luv wokukwunan tè. Yá nè tè nè wulè síun luv ku tè wa, nè me, sè nè ya là tè, nè nè buja zèni, sè nè tun ku tè, nè yi cigá yoo, nè ga twá Yü cwènjè tè nè zèni. ¹³ Nè me, sè nè fwa nètu, nè ma dån dùn nèzènu tè, dè ku biàn, sè nè na ku nè yii wa. Ku dùn tètè nè yi dùn tè, Zwezi-Kèrisè nè wá pii v bà dè v dùn tè. V mù nè yi nè Yü nèfaru, v ga yi liù tè, v nè jonè nèba nè cuna wa. ¹⁴ V mù nè twi v ti nè yuri, sè v ma yè nèba v jon nè yokukwunan tè wa, v pa Yü nè, sè nè bican dån ya nèpon v yáá con. V fwa ku nètu tè, sè nè ya là tè, nè nè yi v mù nyièn, nè ga swè ka fwa yozènjè mánjá mama wuuu.

¹⁵ Kàri tè yìèn tè tè, n ma kwè là tè. Dån ba jiàn, sè n ga caga ba tè, ba nè cùgà tè nii nè. Yü pin mú diàn n nii sugu wa. Swìn dè n nii tètè. Dån ká sèe n pa là tè mun mú.

3

Kèrisè là tè nè yi nètu

(1 Piyerø 2.13-16; Efezø tián 2.1-10; Romø tián 16.17-18)

¹ Lií *Kèrisè là tè dè, ba me, sè ba sèe pèegá tè dè yáá tián tè duèn tè, ba nè ywánjá ba luv tè yuu nii. Ba me, sè ba sóni ka fwa yozènjè mánjá mama. ² Swìn ba con dè, ba wà me, sè ba swìn yolwan ba pa liù nè. Ba wà me, sè ba fwa jara dè duèn. Ba me, sè ba ya là tè ba nè zilí là tè, sè ba ya bwàbwá, là tè duèn tè yáá con.

³ Nè dè tètè yá yn løyèrèn mánjá don wa. Nè yá ba nii zilí. Nè yá ken nè waa yìèn nè, tè nè tà cigá. Nè yá yi nè fwa nè plú yokukwunan tè, tè nè yi nè fira yìèn ciçi, nè wáá nè fwa. Nè yá yi tè mù yìèn tètè nè nè tujja mánjá mama. Nè ziga là duèn nè ku tián wìen yuri. Là tè yá dũja nèba, nè dè ga dũja ba. ⁴ Dè ku nètu mama, mánjá tè wa, Yü nè biri dè, v waa ywán là tè yuu wa, v ga swè ba zènzèn, ⁵ v jon nèba nè cuna wa. Ku tà nè nè tujja cigá yìèn tè yuri. Ku ya nè yinègè zènzèn nè jin wá. V sìn nè yuu cuna tè, sè nè yá là tè, ba nè luri dura. V *Siñu tè diàn nè, v ma tun ku yoo tètè, sè nè wànì nè na mu nèdun tè. ⁶ V twá Zwezi-Kèrisè nè, v nè jon nèba nè cuna wa, v pa nèba v Siñu tè. V pin ku sú nèba míámíán. ⁷ Yü pubwanv tè nè pin v jèlè nèba, ndè là tè nè, ba nè yi cigá tián v yáá con. Yá nè jè

yalá də, nə wá twá nə na mu tə, ku nə ba
zwèe v con.

⁸ Sɔgv ku tə ya cígá sɔgv. Yá à dán pìà,
sə n swin ku yoo də n bwé, sə ku dân lià tə
jìàn, ba nə ken ba waa Yı nə, sə ba kwen
ba tun yozənjə. Mə yoo nə ku nə zìən, ku
ga jə nywarı ku pa lià nə. ⁹ Cı n tiàn nə də
tútùná tə, tə nə ba dən jə. Lià nə tútùnı
duən n̄bara-ba tə yìèn yuu wa, dân ká kə
n nii lá. Dân ká pa, n mù də ba dı jara də
duən, n ga dân ká tútùnı də ba Yı *nii tə,
v nə pın *Moyizə nə, tə yuu wa. Tə yìèn
təntə yı tutu, tə ga ba lià nə saɲa. ¹⁰ Də
liù nə sugə Kərisə lià, v pa ba pwèe duən
nə, dí yáá n dù súú v nii nə naa nədv. V
tə nə wà yá, sə n tə bwé n dù súú v nii
nə. Ku nətu kwa nə, v tə nə wà yá, sə n
lı n tiàn v yura míámíán. ¹¹ N yəə də, ku
mù ləzwənyiri təntə kúv təlɛ cígá tə wa.
V dán yı conu tə, v tutunɛ nə bırı də, Yı
wá b̀r̀ı v b̀r̀à, sə v c̀g̀v wá.

Sagı tə yígúré s̀r̀àn
(1 Kərentə tiàn 16.20-24)

¹² À wá tun Arətemasə, nə à yəə Tiswikə
n con. Máná tə, ba nə yı lá, sə n kə diàn,
sə n b̄a n yı nə Nikopolisə nə. À ken à sírí,
sə à va à ya lá, də waran tə máná ma lɛ.
¹³ Ku dán mɛ, sə n kə diàn n san Zenasə
nə v nə yı liù tə, v nə zıga nə jıruv nə
b̀r̀à tə wa, də Apolcə nə, sə ba wanı ba
va ba cwənjə tə. San ba zəni, sə won dân
ká mùrı ba. ¹⁴ Nə *Kərisə lià tə də mɛ,
sə ba kwè nətu tə, ba nə wá fwa yozənjə
máná mama wuuu, sə ba ma san lià tə nə
wiən nə mùrı ba. Də ba nə fwa nətu, ku
tə, ba nə yı, tə bá ya tutu.

¹⁵ Lià tə mama, ba nə wulə à con, j̀ǹı
mú. J̀ǹ Kərisə lià tə də mama. Ba də ken
ba waa Zwezi nə ndə nə nə, yá ba ga swə
nəba. Yı nə wá fwa pubwanu á mama
yıra.

Sagɔ tɛ, Polɛ nɛ pɔpɔnɛ v pa Filemon nɛ Filemon sagɔ tɛ yuu wa sugv

Liù tɛ, v nɛ pɔpɔnɛ sagɔ kv tɛ

Kv yi *tɔntɔv Polɛ nɛ pɔpɔnɛ kv. Mánǵá tɛ wa, v nɛ pɔpɔnɛ sagɔ kv tɛ, dɛ v yi v wulɛ bán diɛ wa *Romɛ nɛ.

Liù tɛ nɛ, v nɛ pɔpɔnɛ

Sagɔ kv yi Polɛ nɛ pɔpɔnɛ, v pa Filemon nɛ. Filemon yi Polɛ nɛ dí yáá v swɛn suywánǵv tɛ v burɛ wá, kv pa v jí *Kɛrisɛ liù.

Sagɔ tɛ wa sugv

Nɛɲɛ kv tɛ yiri, Polɛ nɛ pɔpɔnɛ v nɛ: Onezimɛ yi Filemon yonɲu, v nɛ nan v con v dɛri. V vɛli Polɛ con, v kɛ v waa Zwezi-Kɛrisɛ nɛ.

Onezimɛ dán wulɛ v sanǵa Polɛ nɛ, v pa ba swɛn Zwezi-Kɛrisɛ suywánǵv tɛ. Yá Polɛ dán ken v sirí, sɛ v pa, Onezimɛ pií v va v pa Filemon nɛ. Polɛ pià v burɛ wá sagɔ kv tɛ wa dɛ, Kɛrisɛ lià tɛ mama yi nubta Kɛrisɛ yiri, dɛ ba nɛ tu ba tiàn, nɛ à yɛé dɛ ba nɛ yi ywɛɲɛ. V dán lɔri Filemon, sɛ v sɛɛ v ja Onezimɛ ndɛ v nubiu nɛ, v nɛ swɛ wá zɛnzɛn.

Polɛ jùnɛ Filemon

(2 Timote 1.3-5; 3 Zwan 2, 6)

¹ À mù Polɛ wulɛ bán diɛ wa, à nɛ twá Zwezi-Kɛrisɛ nɛ yiri. À mù dɛ Timote, v nɛ yi nɛ nubiu Kɛrisɛ yiri nɛ, pɔpɔnɛ sagɔ kv tɛ. Nɛ pin kv n mù Filemon nɛ. N yi nɛ nubiswɛnɛ, n ga yi nɛ tɔtɔndon. ² Nɛ pià, sɛ sagɔ tɛ yí Apɛa dɛ, v nɛ yi nɛ nakvba Kɛrisɛ yiri. Nɛ pià, sɛ kv yí Arɛswipɛ dɛ, v nɛ yi nɛ tɔtɔndon. V dɛ sanǵa nɛba, v janǵa Yɛ tɔtɔɲɛ tɛ wa. Nɛ pià, sɛ kv yí Kɛrisɛ lià púli tɛ dɛ, kv nɛ wulɛ n mù Filemon sán nɛ. ³ Nɛ nyɛna Yɛ dɛ nɛ *Yuu-Tiu Zwezi-Kɛrisɛ nɛ wá fwa pubwanɔ á yira, ba ga pa aba bɛcan sié. ⁴⁻⁵ À ni n sonu tɛ yoo, ba nɛ swɛn dɛ, n swɛ lià tɛ mama, ba nɛ yi Kɛrisɛ nɛ ti. À ga ni n waa tɛ, n nɛ keni Yuu-Tiu Zwezi nɛ wuuu tɛ yoo, nɛ yi nɛtv. Kv mù yiri, à kɛni à nyɛna Yɛ lɛɛɛ mánǵá mama, yá à líí n yoo à yɛjɔnɛ mama wa. ⁶ N keni n waa Yuu-Tiu Zwezi nɛ. Yá kv dán pin nɛ yi won nɛtv. À dán lɔri Yɛ, sɛ kv nɛtv tɛ wání kv pa n lwarɛ wozɛɲɛ tɛ, Yɛ nɛ pin nɛba, sɛ nɛ ma pa dun Zwezi-Kɛrisɛ nɛ, nɛ lɔv wulu wa. ⁷ À nubiu, à pií à na purwɛn nɛfaru, à bɛcan

ga zìri n sonu tɛ yiri. Kv twá dɛ n mù, lià tɛ mama, ba nɛ yi Kɛrisɛ nɛ ti, jíàn ma dán.

Polɛ lwɛɛ Filemon nɛ Onezimɛ yiri

(Kolosɛ tiàn 4.7-9; 1 Korɛntɛ tiàn 13.4-7)

⁸ À mù Polɛ jɛ yoo, à nɛ pià, sɛ à lɔri mù kv yiri. N tɛtɛ yɛé dɛ, à jɛ cwɛɲɛ Zwezi-Kɛrisɛ yiri, sɛ à burɛ mù kv tɛ nɛ mɛ, sɛ n fwa. ⁹ Yá à dán nɛ pià, sɛ à burɛ won tɛ, à nɛ lɔri n con dɛ sonu. À yi bazɔvɔ, à ga wulɛ bán diɛ wa, à nɛ twá Zwezi-Kɛrisɛ nɛ yiri. ¹⁰ À lwɛɛ n nɛ, sɛ n sɛɛ Onezimɛ*. V ken v waa Zwezi nɛ, mánǵá tɛ wa, v nɛ twi à con bán diɛ tɛ wa. V dán jigɛ à biú Zwezi yiri. ¹¹ V yi liù tɛ, mánǵá don wa, v nɛ wá nywarɛ jun v pa mù. Síún nɛ, v dán jɛ nywarɛ v pa n mù dɛ à mù mama nɛ. ¹² Yá à dán pin, v pií v biàn n con nɛ. V jigɛ ndɛ à mù Polɛ tɛtɛ yira tɛ wán don nɛ. ¹³ N yɛé dɛ, ba vvwɛ nɛ dɛ banzala, Zwezi-Kɛrisɛ suywánǵv tɛ yiri. Kv mù nɛ pin, à yá sóní, sɛ à pa v mé à con, v san nɛ, v fwa kv tɛ, n yá nɛ mɛ, sɛ n fwa. ¹⁴ À dán yá nɛ wá sóní, sɛ à tun yoo mama, dɛ n nɛ ba kv swɛ. À pià, sɛ zɛni tɛ mama, n nɛ wá fwa à yira, sɛ kv ya dɛ n tɛtɛ fira. ¹⁵ Kv wáá kv yanɛ dɛ, n mù dɛ Onezimɛ yá pwɛɛ duɛn nɛ mánǵá mancun wa, sɛ à pií á ya dɛ duɛn mánǵá mama wuuu. ¹⁶ Mánǵá tɛ, v nɛ twi n con, n dán ja wá ndɛ n nubiu nɛ, n nɛ swɛ. N kúv dán ká ja wá ndɛ yonɲu nɛ. À mù swɛ wá zɛnzɛn. N mù con nɛ, v yoo dán mɛ, sɛ kv ya càn kv doni. N dɛ dán mɛ, sɛ n sóní wá, v nɛ yi lɛzwɛnɛ, v ga yi liù tɛ, v nɛ yi n nubiu *Yuu-Tiu yiri. ¹⁷ Dɛ n cíǵá nɛ jɛlɛ nɛ ndɛ n dabɛɛ nɛ, sɛ n sɛɛ Onezimɛ, ndɛ kv yi à tɛtɛ nɛ twi n con. ¹⁸ Dɛ v yá nɛ tun mù lwanɛ, nɛ à yɛé v nɛ mɛ, sɛ v ɲwɛn won v pa mù, kɛ tɛ yìèn tɛtɛ mama à mù yuu wa. ¹⁹ À mù Polɛ tɛtɛ nɛ pɔpɔnɛ yìèn tɛ tɛ dɛ à tɛtɛ jun: À wá ɲwɛn mù won tɛ mama, Onezimɛ nɛ mɛ, sɛ v pa mù. Yá kv tà à mù nɛ wá swɛn n con dɛ, n dɛ tɛtɛ jɛ à junɛ. Kv mù nɛ yi n tɛtɛ mu tɛ. ²⁰ À nubiu, cíǵá mama, tun kv yoo tɛntɛ n pa nɛ, Yuu-Tiu yiri. Tun kv nɛtv n pa nɛ, sɛ à wání à na pupwɛn Kɛrisɛ yiri. ²¹ À yɛé dɛ, n wá zílí à nii. Kv mù nɛ pin, à pɔpɔnɛ n nɛ. Yá à yɛé dɛ, kv tɛ, n nɛ wá fwa, kv wá doni kv tɛ tɛtɛ, à nɛ swɛn n con.

²² Kv nɛ súri lá, tanɛ diɛ n tún à nɛ. À jɛ yala dɛ, à yɛjɔnɛ tɛ wá san nɛ, sɛ à pií à bà á con.

Sagɔ tɛ yígúré svràn

²³ Epafarasɛ jùnɛ mù. À mù dɛ v mù mɛ, nɛ wulɛ bán diɛ tɛ wa, Zwezi-Kɛrisɛ

* 1:10 10 Onezimɛ yiri tɛ dán nɛ yi <nywarɛ won>.

γυρι. ²⁴ Ἄ μὲν, δὲ Μαρκῆ, δὲ Ἀριστάρκῆ,
δὲ Δεμάσῃ, δὲ Λικῆ ἢ τῶν αὐτῶν. Βα
δὲ μάμῃ ἰὸν μὲν. ²⁵ Νῆ *Υῦν-Τῖν Ζεζῖ-
Κῆρῖσῃ ἢ ῥά φῶα πῶβῶαν ἢ πῶβῶα ῥά.

Sagi tɛ, ba nɛ pɔpɔnɪ ba pa Ebərə Kərisə lià tɛ nɛ Ebərə-ba sagi tɛ yuu wa sugv

Liù tɛ, v nɛ pɔpɔnɪ sagi kv tɛ

Liù mama yèrɪ liù tɛ, v nɛ pɔpɔnɪ sagi kv tɛ. Yá liù tɛ, v dān nɛ pɔpɔnɪ kv, yɪ *Zwifə, v nɛ jigə *Kərisə liù. U yèé Yɪ saga nɛdwara tɛ zəni zəni, v ga yèé *Gərekə-ba yìèn zənzən.

Lià tɛ nɛ, v nɛ pɔpɔnɪ

U pɔpɔnɪ kv v pa *Kərisə lià tɛ nɛ, ba nɛ zən ba yɪ *Zwifə-ba, ba vānà yà nɛ gwārɪ, ba wa lià duən tətə yà nɛ pià ba dugv Yɪ cwəŋə tɛ.

Sagi tɛ wa sugv

Nəŋə kv tɛ yɪrɪ, v nɛ pɔpɔnɪ ba nɛ: *Kərisə lià tɛntə yà tɛ wá kārɪ tɛ, tɛ nɛ pɪn diàn zənzən, dān ni, kv pa, ba vānà gwārɪ.

Liù tɛ, v nɛ pɔpɔnɪ sagi tɛ, dān kārɪ ba, sɛ ba lwarɪ kv tɛ nɛ yɪ Zwezi cigá cigá. U burɪ ba dɛ, Zwezi-Kərisə ciɪ nɛ yɪ Yɪ nimardun tɛ *jonwanv. U mù nɛ yɪ liù tɛ, v nɛ wulə Yɪ dɛ ləzoni pwərə wa, v kwən ba. U cigá yɪ ləzwənə, v cigá ga yɪ Yɪ dɛ. U tiga dagarv tɛ yuu wa, v ma fwa *jonɪ, kv nɛ pɪn won mama ni sù.

Síun nɛ, nɛ kúv ba jwəŋə duən pià. Nɛ mama twá dɛ Zwezi-Kərisə nɛ wáá Yɪ yɪra nɛ boli, fən ga ba nɛba jə. Liù tɛ, v nɛ pɔpɔnɪ sagi kv tɛ pià, sɛ v dān Ebərə-ba jìàn. Mə kv mù nɛ pɪn, v ti Yɪ nimardwan tɛ wa lià tɛ, ba nɛ di yáa ba kɛ ba waa Yɪ nɛ, v ma maŋa v burɪ ba. U kwè ba, sɛ ba yá ba tiàn Zwezi jɪun wa, v nɛ yɪ liù tɛ, ba nɛ wáá v nɛ ba twá ba janɪ pínv wuuu, ba dān ká pií ba kɛ ba kwa cān wa.

Yɪ twá v biú Zwezi-Kərisə tɛ nɛ, v ma swin nɛ con

(Zwan 1.1-14; Kolosə tiàn 1.15-17; Ebərə-ba 10.12-14; Filipə tiàn 2.6-11)

¹ Dɪ yáa nɛ, Yɪ twá v niɪ *sɔsɔnà tɛ nɛ, v ma swin nɛ nɪbara-ba con, nɛɛ kapɔpɔ. U twá conɪ yirə yirə dɛ nɛ, v ma swin ba con. ² Síun nɛ, Yɪ dān twá v biú tɛ nɛ, v ma swin nɛ con nɛ, zən máŋá kv tɛ wa. Yɪ twá dɛ v mù, v ma fwa luv, Yɪ ga li wá v tún, v ga tún máŋá dɛ, sɛ v pa v tun wiən tɛ mama. ³ Yɪ twá v biú tɛntə nɛ, v pa v dun tɛ pipɪl. U mù nɛ yɪ Yɪ nyunyiga cigá cigá. U niɪ sugv jə diàn. Kv twá kv mù sugv tɛntə nɛ, v ma pa luv wiən tɛ mama

ziga tɛ bwálá nɛ. U mù nɛ sɪn ləzoni cɔna, v li ba yuu wa. Kv kwa nɛ, v diga Yɪ sáñ nɛ, v jéé Yɪ jizən* vān nɛ, v dé pàrɪ dɛ Yɪ tɛ, v nɛ yɪ piú nəfarv, v wulə tɛ me yuu wa.

Zwezi-Kərisə dwə malɪkɛ

⁴ Kv mù biú tɛntə jə dun, v donɪ *malɪkɛ. Kv twá nətv, Yɪ ma pa wá yɪrɪ, kv nɛ dwə malɪkɛ yɪrɪ. ⁵ Kv yɪ cigá, Yɪ tɛ wá malɪka con swin, v wú:

«Á pià à burɪ dɛ, n mù nɛ yɪ à biú. Zən kv tɛ, à mù Yɪ nɛ yɪ n nyina.»

Yɪ ma kúv wá malɪka con swin, v wú:

«Á mù wá yà n nyina. N dɛ ga wá yà à biú.»

⁶ Yɪ nɛ kúv pɪn ba lɪrɪ v tɛntən biú tɛ tia yuu wa, v swin v yoo, v wú:

«Malɪka mama mɛ, sɛ ka bà ka pa wá dun.»

⁷ Á nəŋə, kv tɛ Yɪ nɛ swin malɪkɛ tɛ yuu wa. U swin, v wú:

«Malɪkɛ tɛ tunja tɛ pɪn nɛ. Tɛ yɪ ndə voo nɛ, tɛ ga yɪ ndə mənvoɔ dɛ nɛ.»

⁸ Yá Yɪ dān swin v biú tɛ mù yoo, v wú:

«N yɪ Yɪ, yá n ga wá yà piú wuuu, kv máŋá nɛ ba zwèe. N wá dé pàrɪ n lià tɛ yuu wa, cigá cwəŋə wa. ⁹ N swə won tɛ, kv nɛ ti cigá cwəŋə, n ga culi kv tɛ nɛ yɪ yokukwiɪn. Mə kv mù nɛ pɪn, n *Yuu-Tiu kúrí n mù, v pa v tiàn nɛ. U kúrí mú, v lwá pupwən nugá† n yuu wa, sɛ v pa n ya piú. U sónɪ, sɛ v kúrí mú, v ga yá n dabara.»

¹⁰ Yɪ tɛ kúv swin, v wú:

«Kv jɪv mama wa, kv yɪ n mù Yuu-Tiu nɛ fwa tia tɛ, dɛ lanworu tɛ dɛ n jìàn. ¹¹ Tɛ wiən tɛ mama wá jén lá. Lanworu tɛ dɛ tia tɛ wá kwɪn, ndə gānd nɛ kwɪn nətv. Yá n mù ga wá yá lià wuuu. ¹² N wá pəpəni tɛ ndə liù nɛ pəpəni v gangwɪrv, v dugv vān nɛ. N ga wá lwān tɛ yuu nɛ dɛ lanworu nədv, ndə liù nɛ lwān gandɔra. Yá n mù wá yá nətv wuuu, n bá lwān mama, n mu bá zwèe.»

¹³ Yɪ tɛ wá malɪka con swin, v wú:

«Báá yəbə n jən à jizən vān nɛ, dɛ à ma kəni n duŋa n nɛɛ dān nɛ.»

Yá v swin kv nətv v biú tɛ mù con. ¹⁴ Yá malɪkɛ tɛ mama yɪ siŋə, tɛ nɛ tunja, tɛ pɪn Yɪ nɛ. Yɪ yáa tun tɛ, v pa, tɛ saŋa lià tɛ nɛ, ba nɛ mɛ, sɛ v jon ba, v kɛ mu wa, kv nɛ ba zwèe v con.

2

*Yɪ jon nəba nɛ cvna wa
(Ebərə-ba 4.1; 12.25)*

* 1:3 1.3 Ka jəñ piú jizən vān nɛ yɪ dun bwál. † 1:9 1.9 Yɪ nɛ kúrí liù, sɛ v ya piú *Yizərayələ lià dwí tɛ wa, ba yáá lwə nugá v yuu wa, sɛ kv burɪ dɛ, v yɪ Yɪ nɛ kúrí.

¹ Yı twá v biú Zwezi-**Kərisə* nə, v ma swın nə con. Kú mǝ nə pın, nə mē, sə nə zürı nə yıra zənzən də sǝrǎn tǝ, nə nə nı. Kú nə tǝ kú mǝ, nə wá dwá cwəŋə. ² Sǝgv tǝ, Yı nə twá **malıke* tǝ nə, v ma swın, kú sǝgv tǝntǝ jǝ dǎn zəni. Liǝ duən wǝ kú nıi zilı, ba ga wǝ kú nıi nə twá. Yı pın, cǎn yı ba mǝ liǝ tǝntǝ mama, sə tǝ mǝ nə ya ba ŋwırǎn, ba nə vıga tǝ yırı. ³ Nǝ mǝ yı, Yı twá v biú tǝ tǝtǝ nə, v ma swın nə con dǝ, v wá jon nəba nə cǎna wa. Kú piǝ kú bırı dǝ, nə dǝ wǝrı nə jén cǎn tǝ yáá nə, dǝ nə nə vıga, sə nə zilı sǝgv tǝntǝ nıi, kú dun nə dwǝ malıke tǝ sǝrǎn tǝ. **Yuu-Tıu* nə tǝntǝn v swın dǝ, Yı wá jon nəba nə cǎna. Kú kwa nə, liǝ tǝ, ba nə nı kú sǝgv tǝntǝ yoo, ba dǝ kúv sǝrı lá nə, ba bırı nəba, kú dun nə yı nǝtv. ⁴ Yı tǝtǝ twá v diǎn mımunan nə, dǝ tǝtvǝnan yırǝ yırǝ, tǝ nə bırı v diǎn, dǝ yomılan nə, v ma bırı dǝ, ba sǝrǎn tǝ yı cıgá. Yı tǝ kúv twá v **Sıju* tǝ tarpınan tǝ nə, v ma bırı kú yoo tǝntǝ, kú twá v fıra tǝ nə.

Zwezi tıga liǝ mama yırı

(*Filipǝ tiǎn 2.6-11; Galası tiǎn 4.4-5; Eberə-ba 5.7-10; 4.15-16*)

⁵ Nǝ yı luv, kú tǝ nə biǎn, tǝ yoo nə swın. Yı wǝ diǎn pın **malıke* nə, sə tǝ mǝ nə tıı kú luv tǝntǝ. ⁶ Yá kú dǎn kúv pǝpǝnı Yı sagı tǝ, bwǎlı don nə, kú wú:

«Lǝzwǝnǝ yı bǝǝǝ, sə n ma buŋa v yoo? Bǝǝǝ nə v yı, sə n ma ywǎŋá v yuu? ⁷ N pın v mun máŋá mancın wa malıke yáá con. Kú kwa nə, n pın v na dun dǝ zilı, ndǝ ba nə pın dun pıv nə nǝtv. ⁸ N ken wıǝn tǝ mama v nǝ dǎn nə».

Yı pın, lǝzoni jǝ diǎn wıǝn tǝ mama yuu wa. Kú nǝtv dǎn pın, Yı wǝ won mama yá kwa, lǝzoni nə ba diǎn jǝ kú yuu wa. Yá dǝ kú nǝtv mǝ, nə na zəni dǝ, lǝzwǝnǝ tǝ ba diǎn jǝ wıǝn tǝ mama yuu wa sıvın nə.

⁹ Á nǝŋǝ kú tǝ, nə mǝ na: Máŋá mancın wa, Yı mun Zwezi malıke tǝ yáá con. Yá sıvın nə, v dǎn yı dun dǝ zilı tíú, v nə dí cǎn v tı tǝ yırı. Kú twá Yı pubwanı tǝ nə, Zwezi ma tı luv lǝzoni mama yırı.

¹⁰ Yı nə fwa luv, luv ga yı kú wulǝ v mǝ yırı. Yá v ga piǝ, sə v bıa tǝ ya dǎnı, ba twá, ba zv v dun tǝ wa. Kú yı Zwezi nə wá jon ba ba cǎna wa. Yá Yı dǎn yá mǝ, sə v pa v dé cǎn ndǝ lǝzwǝnǝ nə, sə v ma wǎnı v tun kú tǝtvı tǝntǝ, sə v ma pa v ya liú tǝ v yoo mama nə zıǝn, ¹¹ Zwezi nə sın lǝzoni cǎna v lı. Kú nǝtv dǎn pın, v mǝ dǝ liǝ tǝ, v nə sın ba cǎna tǝ v lı, mama nyına dǎn yı nǝdv. Mǝ kú mǝ nə pın, cǎvıra ba wá jǝ, sə v ja ba v boŋǝ v nubıa. ¹² Máŋá don wa, Zwezi swın Yı con, v wú:

«Á wá swın n yırı tǝ yoo, á bırı á nubıa nə. Á wá nun á bu n yırı tǝ nə, n pılı tǝ tǝtvı wa».

¹³ Zwezi tǝ kúv swın, v wú:

«Á mǝ, á wá kǝ á waa mama Yı nə wuuu.»
U tǝ swın, v sǝrı lá nə, v wú:

«Á nǝŋǝ á mǝ dǝ á kwa liǝ tǝ, Yı nə pın nə».

¹⁴ Ba liǝ tǝntǝ mǝ yı lǝzoni, ba nə jǝ yıra dǝ jana. Kú mǝ yırı nə, Zwezi-*Kərisə* dǝ jıgǝ lǝzwǝnǝ ndǝ ba nə. U fwa kú nǝtv tǝ, sə v ma wǎnı v twá tıan nə, v ma cǝgv liú tǝ, v nə jǝ tıan diǎn v juun wa. Kú tíú nə yı **Sitana*. ¹⁵ Liǝ tǝ yá yı ndǝ ywǝŋǝ nə ba luv wulu mama wa, ba yá nə dǝrı tıan fǝn yırı. Zwezi tıan tǝ dǎn pın, ba jon ba tiǎn. ¹⁶ Kú dǎn nə yı, Zwezi tǝ v twı, sə v san malıke nə. Kú yı v twı, sə v san ba tǝ nə yı **Abǝrahamǝ* dwıı tǝ wa liǝ nə. ¹⁷ Kú mǝ nə pın, v yá mǝ, sə v nyın dǝ v nubıa tǝ, ba won mama wa. U zıgı nǝtv, v ma jı **jonwana* yun tiǎn nǝkwıa, v nə dǝrı liǝ yıǝŋǝ zənzən, v ga sǝ v tunja, v pın Yı nə, ndǝ kú nə mǝ nǝtv, sə v pa, Yı sǝ v sın luv liǝ mama cǎna, v lı ba mǝ dǝ wá pwǝrǝ wa. ¹⁸ Cıgá, Zwezi tǝtǝ dí cǎn. Kú yı máŋá tǝ wa, Sitana nə dǝdǝn, sə v yugǝ wá, v pa v tun yokǝkwıııı. Kú mǝ nə pın, v mǝ dǎn wáá v saŋa liǝ tǝ nə, Sitana nə yugǝ ba dǝ, sə v pa ba tun yokǝkwıııı.

3

Zwezi-Kərisə dwǝ Moyizǝ
(*Matıǝ 21.33-38*)

¹ Á mǝ, á nə yı á nubıa **Kərisə* yırı, á mǝ liǝ tǝ, Yı nə kúrı aba, sə á ya *Kərisə* nə tı, á buŋa Zwezi yoo. Yı lı wá v tun, sə v ya nə Yı **jonwana* yun tiǎn nǝkwıa. Yá nə dǎn swın v yoo nə bırı, dǝ nə kəni nə waa Yı nə wuuu. ² Máŋá don wa, **Moyizǝ* yá sǝ v Yı **nıi* tǝ dǝ pıǝ nǝdv, v tunja v pın Yı liǝ tǝ nə. Zwezi dǝ fwa kú nǝtv, ndǝ *Moyizǝ* nə. U sǝ v Yı nıi tǝ dǝ pıǝ nǝdv, v tun v pa Yı liǝ tǝ nə. ³ Kú yı cıgá, liú tǝ, v nə lwǝ diǝ, v mǝ nə jǝ dun, v donı diǝ tǝ tǝtǝ. Zwezi nə yı ndǝ liú tǝ nə, v nə lwǝ diǝ tǝ. Kú mǝ nə pın, v na dun, v donı *Moyizǝ*. ⁴ Diǝ mama jǝ ka dilǝrú. Yá liú tǝ nə lwǝ wıǝn tǝ mama, nə yı Yı. ⁵ Máŋá don wa, kú nə kǝrı, *Moyizǝ* mǝ yá sǝ v Yı nıi tǝ dǝ pıǝ nǝdv, v tun v pa Yı liǝ tǝ nə. U yın tǝtvǝnı, yá v ga yı liú tǝ, v nə mǝ, sə v swın kú tǝ, Yı nə wá swın tǝ, v bırı liǝ tǝ nə. ⁶ Zwezi-*Kərisə* nə yı biú tǝ, v nə ywǎŋá v nyına Yı diǝ tǝ yuu nə. Nǝ mǝ, nə yı Yı diǝ tǝntǝ, dǝ nə nə sǝ, nə zıgı diǎn, nə kǝ nə waa v nə wuuu, ya nə ga pın wá dun yala tǝ yırı, v nə pın nəba.

Siǝ wulǝ Yı con
(*1 Korǝntǝ tiǎn 10.1-12*)

7 Á mò dàń yí Yú lià. Kú mò nə pín kú yí, ndə Yú-^{*}Síńu tə nə swìn, kú wú:

«Zən kú tə, á mò nə ní Yú svǵu tə, ⁸ á dàna ká fwa zıbanıun. Á dàna ká fwa ndə fuən tə nə, á nıbara-ba nə zàn, ba vı Yú níi, kasoo lanworu^{*} tə wa».

⁹ Yú swìn, v wú:

«Kú dun tə nə, á nıbara-ba pià à níi nə, sə ba jón kú tə, à nə wá fwa. Ba ga yí lià tə, ba nə ní à mò Yú tutunan nə yí nətı, bına sapwılə. ¹⁰ Kú mò nə pın, à luja ma zàn ba mò lià tə yuu, à ga swìn, à wú: «Ba pubıńı vəvəri, tə yá nə wuuu, ba ga ba sée, ba twá conjı tə, à nə bıri ba.» ¹¹ Kú mò nə zın à luja tə, à ma dü, də ba bá zıv à sié bwálı tə wa, à nə tanı, à tın ba nə».

¹² Á nubıa-ba, á cıa á tıan nə. Á wa liú nətıv mama wá mə, sə v ja pubınlwan v waa con, kú nə pın, v ba Yú níi sée, v ga vəvəri v yá Yú tə, v nə wulə mıı wa. ¹³ Dıun mama kú nə zıgı jıjıv kú vəlı dədəni, á kwiə duan máńá mama, ba dən ká wanı á wa liú mama, ba gıgarı ba pa v tun cına, tə nə wá pa v vı, sə v zılı Yú níi. ¹⁴ Nə ken nə waa Zwezi-^{*}Kərisə nə, nə ga jə kú tə nə, nə yá nə jə kú jıjıv mama. Yá nə nə jın kú nə zəni, kú ja va kú yígúró, nə wá na torı də Zwezi-Kərisə. ¹⁵ Kú púpúnı Yú sagı tə wa, kú wú:

«Zən kú tə, á mò nə ní Yú svǵu tə, á dàna ká fwa zıbanıun. Á dàna ká fwa ndə fuən tə nə, á nıbara-ba nə zàn, ba vı Yú níi nətı, máńá don wa».

¹⁶ Bəré nə ní Yú svǵu tə, ba ga zàn ba zıgı Yú nə? Kú yí lià tə mama, ^{*}Moyızə nə pın ba nan ^{*}Ezwıpətə tə wa. ¹⁷ Bəré yuu wa nə Yú luja zàn bına sapwılə tə mama wa? Kú yí, tə zàn lià tə yuu wa, ba nə fwa cına tə. Ba mò lià təntə, tıga kasoo lanworu tə wa. ¹⁸ Yú düə dırə, v wú: «Ba bá zıv à sié bwálı tə wa, à nə tanı, à tın ba nə». Bəré yırı nə v düə kú dırə təntə? Kú yí lià tə yırı, ba nə wá v níi sée. ¹⁹ Nə cígá ní də ba wá wanı ba zıv Yú sié bwálı tə wa, ba nə wá ba waa ken v nə wuuu tə yırı.

4

(Ebərə-ba 10.35-39)

¹ Yú kán níi v pa nəba də, nə wá zıv v sié bwálı tə wa. Kú níkanı təntə wulə də zən mama, kú pa nə də nə. Kú mò tə yırı, nə dàń zürə nə yıra síın nə, sə á wa liú mama dən ká mé kwa. ² Ba swìn Zwezi-Kərisə svıwáńıv tə, ba bıri nəba, ndə nətı tə nə, ba nə swìn kú, ba bıri nə nıbara-ba nə. Kú svǵu tə, ba nə ní, wá won fwa kú

pa ba, kú máńá tə wa. Ba nə ní kú, ba wá kú sée, ba wá ba waa ken Yú nə. ³ Nə mò con, nə mò ken nə waa Yú nə wuuu. Kú mò nə pın, nə wáá Yú sié bwálı tə wa, nə zıv. Yú swìn lià tə, ba nə wá ba waa ken v nə tə yoo, v wú:

«Á luja zàn ba yuu wa, à ga dü də, ba bá zıv à sié bwálı tə wa, à nə tanı à tın abada».

Yú tun v tutunan tə v zwèe, halı, kú nə zıgı lıv dən lanıv máńá wa. ⁴ Kú tə púpúnı, kú swìn Yú sagı tə wa, dıan barpe níi dun tə yuu wa, kú wú:

«Yú zwèe v tutunan tə mama dıan bardıv níi nə, v ga síı dıan barpe níi dun tə nə».

⁵ Yú sagı tə bwálı don də wa, Yú kúv swìn, v wú:

«Ba bá zıv à sié bwálı tə wa, à nə tanı à tın, abada».

⁶ Kú dàń pià kú bıri də, lià duən mò wáá Yú sié bwálı tə wa, ba zıv. Yá təntən lià tə mò bá zıv Yú sié bwálı təntə wa, ba nə ní svıwáńıv tə, ba ga wá kú níi sée tə yırı.

⁷ Kú mò nə pın, Yú tə ma piı v lı dıan. V bıńə kú dıun tə «zən». Yá v dàń kúv twá də piıv ^{*}Davidə níi, v ma swìn, ndə kú nə dí yáá kú púpúnı Yú sagı tə wa fuən fuən, kú wú:

«Zən kú tə, á mò nə ní Yú svǵu tə, á dàna ká fwa zıbanıun».

⁸ Á yəə də Zwozuwe yá nə ja ^{*}Yızərayələ lià tə, v ja zıv lıv níi tə wa, Yú nə kán níi, sə v pa ba. Yá kú ga tà, kú mò nə yí sié bwálı tə. Kú mò nə pın, Yú tə ma swìn dıun don yoo, kú kwa nə. ⁹ Kú nətıv pià kú bıri də, sié dıun don tə wulə, kú pa Yú lià tə nə. Kú sié dıun təntə yí ndə dıan barpe níi sié dıun tə nə, ndə Yú tətə nə tun kú nətıv. ¹⁰ Liú cígá nə zıv Yú sié bwálı tə wa, kú tíı də yáá síı v tutunan jın wa, ndə Yú nə síı nətıv. ¹¹ Kú mò nə pın, nə dàń bıbara, nə zıv kú sié bwálı təntə wa, sə nə liú mama dən ká ya ndə Yızərayələ lià tə nə, ba nə wá Yú níi sée, kú pa ba dıgıv Yú cıwəńə tə.

¹² Yú svǵu tə pın mıı, kú ga jə dıan. Kú gońı zəni kú donı lagırı síıv, kú nə jə níé bələ. Yú svǵu tə də nəba kú zıv, kú janı nə bıcanı nə də nə kuren kənə nə. Kú mò nə yáá bırı kú tə, ləzwənə nə pià, sə v fwa, də kú tə, v nə bıńıa v waa con bırá. ¹³ Won təlú, kú nə səgə Yú yáá nə. V na wıən tə mama, v nə fwa, v yıá yuu nəpon nəpon. Mə, v mò yáá con nə, nə wá tın nə níi.

Nə fàrá nə yí Yú yıra də nə waa mama (Ebərə-ba 9.11-12, 24; 10.21-23)

* 3:8 3.8 Kú yı ^{*}Zwıfə-ba dwıfı tə, kú nə nan yongav, kú vəlı lıv níi tə wa, Yú nə pın kú.

¹⁴ Nə jə Yü *jonwana yun tián nəkwia. Ku tíú tē nə yí Zwezi, v nə yí Yü-Biu. U mù nə vèli v yí Yü yira. Yá nə dǎn swìn v yoo nə biri, dē nə ken nə waa Yü nə wuuu. Ku mù nə pín, nə ziga diàn, nə dǎn ká pií nē kə wə. ¹⁵ Nə jə Yü jonwana yun tián nəkwia, yièn nə dǎdén wá zənzən, ndə nə nə, sē tē pa v tun cuna. Yá v mù yí liù tē, v nə víga, sē v tun cuna. Ku mù nə pín, v yí liù tē, v wáà càn v dǎ dē nēba nə bwàni tē wa. ¹⁶ Ku mù tē yiri, nə fàrá nə boli Yü tē yira dē nə waa mama. U mù Yü tē nə ja pubwanu, v swə nēba. Nə nə yí v yira, v wá dəri nə yinogə zənzən, v ga fwa pubwanu nə yira. Yá v dǎn wá san nēba, máǵá tē wa, ku nə wá tu ku mē, dē nə pià sanju.

5

(Eberə-ba 7.26-28)

¹ Yü *jonwana yun tián nəkwia mama yí, Yü nə yáá kúru wá lià wa, v li v tún, sē v tun Yü tutuñi tē ba yuu yiri. U mù nə pín *jonji wiən tē Yü nə, v ga fwa jonji, ba cuna tē yiri, ba nə fwa. ² Yü jonwana yun tián nəkwia tē dē tētə jə yièn, v nə ba diàn jə tē wa ndə ba nə. Ku mù nə pín, v wáa ku nətə tē nə, v twá v ma ni lià tē nə yəri Yü cwəñə tē, ku pa ba jén ka wa yoo dǎn. ³ U dē nə ba diàn jə tē nə pín, v mē, sē v fwa jonji, lià tē cuna yiri, dē v dē tētə cuna yiri.

⁴ Liù tǎlǎ, v nə wá pa dun v tiàn nə, v swìn dē, v mù yí Yü jonwana yun tián nəkwia. Jonwana yun tián nəkwia yí, Yü nə yáá bon ku tíú tē, ndə v nə kúri *Aron nətə tē. ⁵ Mə, ku yí nətə, ku pa Zwezi-Kərisə nə. Ku tǎ v tētə nə pín dun v tiàn nə, v ga swìn dē, v ya Yü jonwana yun tián nəkwia. Ku ya Yü nə kúri wá, v swìn, v wú:

«Á pià à biri dē, n mù nə yí à biú. Zən ku tē, à mù Yü nə yí n nyina».

⁶ Yü tētə nə kúv swìn bwálí don nə v sagi tē wa, v wú:

«N yí jonwanu wuuu, ku máǵá nə bá zwěe, ndə Meləkisedekə* nə».

⁷ Zwezi-Kərisə nə yun tta yuu wa, v jun Yü, v lóri Yü, dē v bwé, dē v bubwi, v kəni yü nə dē yina. U yəó dē, Yü wáa wá v jonə tian wa. Yá Yü cwəv v kori, v san wá, v nə yí liù tē, v nə twá v mù Yü cwəñə tē nə zəni yiri. ⁸ Ku yí cigá, Zwezi-Kərisə ya Yü biú. Yá dē ku mama, v twá v càn tē nə, v ma kwé ka sēe nii. ⁹ Yü pín Zwezi yí liù tē, v yoo mama nə zian. Ku mù nə pín, síón nə, lià tē mama nə sēe Zwezi-Kərisə nii, ba wá twá wá, ba na mi tē, ku nə ba zwěe Yü con. ¹⁰ Yü ti wá, v

ma fwa v jonwana yun tián nəkwia ndə Meləkisedekə nə.

Á kəñə diàn, á va yáá Yü nyiən tē wa
(1 Kərentə tián 3.1-3)

¹¹ Nə jə yièn zənzən, nə swìn yoo ku tē yuu wa, tē yièn tē dǎn gwiun dǎn nə cà, á nə jigə lià tē, á nə ba yoo dǎn ni lala, tē yiri. ¹² Á mù dǎn yá yí lià tē, á nə mē, sē á ya lià tē duən karnyina-ba! Yá dē síón mama, á tē yí lià tē, ba nə mē, sē ba tē kàrá aba Yü sugv tē wa, təntən cigá yièn tē. Á tē yí ndə bisiná nə, á tē wəri wodiú kəkəru, á dǎ ndə nəkwina nə. Yü nə á tē pií á pià, sē á ŋwá. ¹³ Liù tē, v nə ŋwá yli, v yí bismaa, v tē ba Yü sugv tē yənu jə, v ga wəri ku cigá tē v lwarí. ¹⁴ Wodiú tē nə jə diàn, yí lià tē nə yí nəkwina nyiən. Yá ku tē, ba nə fwa ba mi, dǎn pín, ba yəó zəni dē lwaní swián ba pubuñi wa.

(Eberə-ba 10.26-31; 12.15-17)

6

¹ Nə dǎn nə pià, sē nə ya nəkwina tē yiri, nə dǎn mē, sē nə yá təntən kàrá tē, ku nə swìn Zwezi-*Kərisə yoo nə con, vàn nə. Nə dǎn kəñə diàn, nə va yáá dē kàrá tē, ku nə yí nəkwina kàrá. Nə kúv bá pií nə swìn yièn tē yoo, nə nə dí yáá, nə swìn á con. Tē yièn təntə nə yí: ka vəvəri kwa ka ma sá cuna, ka yágá tutnəe tē, tē nə wá kə aba tian cwəñə wa, nə à yəó, á ka kə á waa Yü nə. ² Nə kúv bá pií nə bwé kàrá tē, ku nə biri aba, ka lə lià níá wa, ku twá dē Yü yiri, ka tún jìàn lià yuu wa, dē ka pií ka bwin tiga, dē Yü ka bəri lià talukwa bəri. Nə kúv dǎn ká pií nə bà tē yièn təntə yuu wa. ³ Nə dǎn wá biri kàrá tē, ku nə yí nəkwina nyiən, sē nə va yáá, dē Yü nə pín cwəñə.

⁴ Nə buña lià duən yoo, ba nə pií ba tu yokokwınan tē wa, ba tuña. Ba yí lià tē, Yü poni tē yá nə piri ba. Ba mù lià tē, ba nə ni Yü tarpıvən tē, ba ga na v *Siñu tē dē, ⁵ ba ni Yü sugv tē nə ywán nətə, ba ga yəni luv, tē nə biàn, diàn nə wá yá nətə. ⁶ Yá dē ku nətə mama, ba tē pií ba yá Yü. Liù kúv wəri v pín, ba lià təntə pií ba vəvəri ba kwa, ba ma sé ba cuna tē, nəe bələ nii nə. Ba mù lià təntə dǎn yí, ndə ba tē pií ba paa Yü-Biu Zwezi tē dagaru tē yuu wa. Yá ba mù ga nə pín cwəñə dē lià duən nə, sē ba twın Zwezi. ⁷ Nə tíé tta yoo, nə ma man. Tta tē yáá nywın dwěe níá tē nə dáá, tē nə twı ka yuu wa. Yá wiən tē nə yí wodirən dǎn yáá pén ka yuu wa, tē nə zian, tē pa, lià tē nə varı ka nə. Ku nətə dǎn yáá pa, Yü fwa zəni ka tta təntə yuu wa. ⁸ Yá ku kàrá tē dǎn nə yí casıran dē gakokwınan nə ka nan, ka ba funə mama

* 5:6 5.6 Meləkisedekə yí Yü jonwanu, ba nə swìn v yoo bwálá duən nə.

jə. Yá ku bá díán, sə Yü ma vi ka, v dugv. Yá ku yigúré wa, ka yi ba wá di mən ka nə, ka dé ka cùgù.

(Eberə-ba 10.23-24, 32-36)

⁹ Nubisoni-ba, nə nə swin ku nətü, nə yəð zəni də, á mù con, ku ba tütúná jə. Á mù yi lià tə, á nə wulə cwəŋə nəzəŋu yuu wa. Ku mù cwəŋə tə nə wá pa, Yü jon aba á cuna wa. ¹⁰ Yü ya liù tə, v nə yi cígá tíú. U wàri ku tə, á nə fwa tə yoo v swèéé. U wàri á sonu tə, á nə buri wá tə yoo v swèéé. Á tun, á pa lià tə nə, ba nə yi *Kərisə nə ti, á ma buri ku sonu təntə, máŋá don wa. Yá á tə wulə, á fwa ku tutuŋi təntə síún nə. ¹¹ Nə swə də nə waa mama, sə á liù mama bɪbəri v tutuŋi tə wa, v ja va, v yi ku yigúré. Ku nətü wá pa ku tə mama, á nə jə ku yala, wàni ku jə ku pa aba. ¹² Nə ba swə, sə á ya lià tə, á yura nə yin. Á yana ndə lià tə nə, ba nə keni ba waa Yü nə wuuu, ba ga jə pínú, ba ma dànì máŋá tə, ba nə wá na wiən tə, Yü nə kàn tə nii, sə v pa ba.

Yü nikanı tə, v nə pin Abərahame nə yoo

¹³ Máŋá tə, Yü nə kàn v nikanı tə, v pa *Abərahame nə, ku yi v dùə, v ma kàn ku nii təntə. Liù yá tələ, v nə dwə v mù Yü, sə v ti ku tíú yiri v ma dù. Yü dān yi v tətə, v ma dù ka dūrə tə. ¹⁴ U swin, v wú: «Cígá mama, á wá fwa á pubwanu tə n yuu wa, á ga wá pa n dwii pùli zənzən».

¹⁵ Abərahame yi v zürì v yura, v ma diàn ku nikanı təntə. Ku kwa nə, ku tə Yü nə kàn ku nikanı, v pa wá, twi ku ji. ¹⁶ Ləzoni nə pià ba dù dūrə, ba yá pià liù tə, v nə dwə ba, ba ma dù. Ku mù dān nə yáá buri də, ba sɔgv tə ya cígá, yá ba ga kúð wàri yoo don, ba pii ba swin ku yuu wa. ¹⁷ Mə ku yin nətü də Abərahame. Abərahame dwii tə yá mə, sə ba na zəni wiən tə, Yü nə kàn tə nikanı, v pa ba. Yü yá pià, sə v buri ba də cígá mama, v bá lwán nii ku nikanı tə yuu wa, abada. Ku mù nə pin, v ma dù v sùri nikanı tə. ¹⁸ Nikanı də dūrə yi wiən bələ, tə nə wàri tə lwáni. Yü wàri kunkun v kuni, v kəni v nikanı tə, də v dūrə tə wa, abada. Yá ku yoo təntə danə nə jiàn. Nə mù dān yi lià tə, nə nə yá tə mama, nə ga vwə nə tiàn Yü yura, sə nə ga wàni, nə ja yala tə, Yü nə tún v pa nɪba. ¹⁹ Yala təntə, nə nə jə, nə mu tə yiri, yi ndə tíú nɪnan nə, tə nə pin, ku ziga diàn. Yá liù tə, nə nə ken nə yala tə v nə, ku yi Zwezi. U mù nə zua Yü *sān tə wa, v twá Yü *diə tə mimii nii gānd tə wa, v zv v yi Yü dəyaa tə wa, Yü nə wulə lá. ²⁰ Mə lá nə, Zwezi dí nə yáá, v tàà nə yiri, v zv. U jigə Yü *jonwana yun tiàn nəkwia, ndə Meləkisedekə nə. U wá yá nətü, wuuu, máŋá də máŋá, ku nə há zwèe.

7

Meləkisedekə yi piú, v ga yi jonwanu də

¹ Ku mù Meləkisedekə təntə, nə nə dí yáá, nə swin v yoo, yi tiv tə, ba nə bəŋə <Salemə>, piú. U ga yi Yü tə, v nə wulə tə me yuu wa, *jonwanu də. *Abərahame nə vəli v ta pègá duən, v dé, v pii v biàn, Meləkisedekə nan v va v jəri wá, v ga ləri Yü, sə v fwa zəni Abərahame yura. ² Abərahame pin wiən tə mama, v nə ta pègá tə v dé v pèe fugə nii nyiən Meləkisedekə nə. Ba nə gwin Meləkisedekə yiri tə dən, təntən nə, ku yi <cígá piú>. Bələ nii nə, v yi <Salemə piú>, ku də dən nə yi <ɪcan siə piú>. ³ Liù mama yəri Meləkisedekə nuu də v nyina. Ba yəri v nɪbara dəkuu. Liù mama yəri v luri máŋá, nə á yəð v tian máŋá. U nyin də Yü-Biu tə, v ga yi jonwanu, wuuu, ku máŋá nə ba zwèe.

⁴ Á nəŋə, Meləkisedekə nii nə dù nətü. Nə nɪbɛɛ Abərahame də tətə pin wá ku tə, v nə ta v dé, tə fugə nii nyiən. ⁵ Yü *nii tə, v nə pin *Moyizə nə, pin cwəŋə *Levi dwii jonwana tə nə, ku wú: Ba me, sə ba bwe ku tə mama, *Yizərayelə lià tə nə ni, fugə nii nyiən, bwie. Ba me, sə ba bwe ku bwie Yizərayelə lià tə con, ba də ga yi ba nubta, Abərahame dwii tə wa. ⁶ Meləkisedekə mù tə Levi dwii tə wa liù. Yá də ku me, wiən tə mama, Abərahame nə ta v dé, Meləkisedekə ni tə fugə nii nyiən. Meləkisedekə ga tə yi liù tə, v nə ləri Yü, sə v fwa zəni Abərahame yura, v nə yi liù tə, v nə ni Yü nikanan tə. ⁷ Ku bá tütúná jə, ku yi ləzwənfaru nə yáá ləri Yü, sə v fwa zəni, v pa ləzwənbie nə. ⁸ Levi dwii jonwana tə nə jonə Yizərayelə lià wiən fugə nii nyiən. Ba də yi ləzoni, ba nə ti. Meləkisedekə mù jon Abərahame wiən fugə nii nyiən, yá v mù Meləkisedekə tə wulə mu wa, ndə Yü sagi tə nə swin ku yoo nətü. ⁹ Síún nə, ku yi Levi niàn tə nə jonə Yizərayelə lià tə wiən fugə nii nyiən. Ku yi nətü, nə ga wáá nə swin də, Levi də tətə twá Abərahame dwani nə, v pa v fugə nii nyiən Meləkisedekə nə. ¹⁰ Nə yəð, Abərahame də Meləkisedekə nə jəri duən, máŋá tə wa, də ba tə wá Levi luri. Yá Levi dān yá wulə v nɪbɛɛ dwii tə wa, ku nə biàn.

Zwezi-Kərisə yi Yü jonwanu ndə Meləkisedekə nə

(Eberə-ba 9.6-12; 10.10-14; 19.22)

¹¹ *Yizərayelə lià tə Yü *nii tə, v nə pin *Moyizə nə, sagi tə wa, ku buri də, Yü *jonwana tə me, sə ba nan *Levi dwii tə wa, sə ba ya Yü jonwana ndə *Aron nə. Yá ba dān wá ku tutuŋi tə wàni ba tun, ba pa ku nii sú. Ku mù nə pin, ku me, sə Yü

joŋwanu nan, u nə yi ndə Meləkisedekə nə. ¹² Yá də Yü nə tún joŋwana yíri don, ba nə tà joŋwana ndə Levi nə, ku yi kálú, sə Yü nii tə də, u nə pin *Moyizə nə, lwán. ¹³ Sðrán tə tə yi nə *Yuu-Tiu yoo nə, tə swín. U yi liú tə, u nə nan dwíi don wa. Ku mù dwíi tə wa, liú təl é lá nə, u nə tun joŋwana tutuŋi. ¹⁴ Nə yəó pwənə pwənə də, nə Yuu-Tiu Zwezi yi ba luri Zwida dwíi tə wa. Yá máŋá tə, Moyizə nə swín joŋwana tə yoo, u wá ku dwíi tə yoo swín. ¹⁵ Á nəŋə won tə nə pin, yìèn tə dǎn kwen, tə yi nəpon nəpon. Joŋwanu don twi, u nə nyin də Meləkisedekə. ¹⁶ Yü wá u nii tə, u nə pin Moyizə nə, twá, u ma tún Zwezi, sə u ya Yü joŋwanu. U yi u jigə Yü joŋwanu, u nə jə diàn, sə u ya mu wa, ku nə bá zwèe abada, tə yiri. ¹⁷ Yü sagi tə swín ku yoo tə, ku wú:

«N yi Yü joŋwanu wuuu, ku máŋá nə bá zwèe, ndə Meləkisedekə nə».

¹⁸ Ku yi cigá, dí yáá nə cwəŋə tə, Yü nə tún, yá ba diàn jə, ku ga bá lià nə saŋa. Ku mù nə pin, Yü dugu ka mù fuən fuən cwəŋə tǎntə. ¹⁹ Yü nii tə, u nə pin Moyizə nə, yá wari ləzoni ku pin, ba ji lià tə, ba yoo mama nə zìen Yü yáá con. Yá síun nə, won wulə, ku nə dwə u nii tǎntə. U nii tǎntə yi yala tə, nə nə twá tə nə, sə nə boli Yü yira.

²⁰ Ku tə nə sùri lá, máŋá tə, Yü nə tún u joŋwanu Zwezi-*Kərisə tə, u dí yáá, u dù, u ma tún wá. ²¹ Yá Levi dwíi joŋwana tə mù yi ba yáá tún, ba ga ba dūrə dwi. Yá Yü dùə də Zwezi mù, u swín, u wú: «Á dùə də, n wá yá à joŋwanu wuuu, máŋá də máŋá, ku nə ba zwèe. Á mù Yuu-Tiu bá lwán ku yoo tə». ²² Ku mù nə pin, nə me, sə nə lwarí də, *nimaru tə, nə nə jə də Zwezi, zəni dwə nimardwan tə. ²³ Ku tə nə sùri lá, Levi dwíi joŋwana tə yin dání zənzən, ba nə yáá ti, ba ga lwáni duən yuu nə tə yiri. ²⁴ Yá Zwezi mù tà nətu. U mù wulə mu wa wuuu, liú ga təl é, u nə wá lwán u yuu nə, u ya Yü joŋwanu. ²⁵ Ku mù nə pin, u jə diàn máŋá mama, sə u jon lià tə ba cuna wa, ba nə twá də wá, ba bá Yü con. U cigá nə wulə mu wa wuuu tə pin, u lori Yü máŋá mama, u pin ba.

²⁶ Zwezi yi Yü nə ti, u ba cuna jə, u ba duren jə. U pwèe u tiàn də lià tə nə fwa cuna. Yá Yü dǎn zin wá, u jəŋ wiən tə mama yuu Yü sǎn nə. Ku mù nə pin, Zwezi nə yi Yü joŋwana yun tián nəkwia tə, u nə me də nəba. ²⁷ U tà liú tə, u nə me, sə u fwa *joŋi duən mama. U tà liú tə, u nə

wá dí yáá, u fwa joŋi u tətə cuna yiri. Ku kwa nə, sə u dǎn fwa lià tə duən də cuna yiri, ndə Yü joŋwana yun tián nəkwina tə duən tə nə. Zwezi mù yi u tətə nə, u ma fwa joŋi*, naa nədu ciɔ, nə cuna yiri. Yá ku joŋi tǎntə me nətu. ²⁸ Yü nii tə, u nə pin Moyizə nə, yáá pin cwəŋə, sə ba tún joŋwana yun tián nəkwina, ba nə yi ləzoni, ba nə bwánà yìèn duən wa. Ku mù kwa nə, Yü dùə dūrə, ka nə jon u nii tə, u nə pin Moyizə nə, yuu nə. U twá dūrə tǎntə nə, u ma tún u biú tə, sə u ya Yü joŋwana yun tián nəkwia, u yoo mama nə zìen u mù Yü yáá con, máŋá mama wuuu, ku nə ba zwèe.

8

Zwezi yi nə Yü joŋwana yun tián nəkwia

(Eberə-ba 9.6-12; 12.24)

¹ Nə sugu tə wa, á nəŋə yoo tə, ku nə dǎ lá. Nə cigá jə Yü *joŋwana yun tián nəkwia tǎntə, u jəó Yü *sǎn nə, Yü tə, u nə jə diàn jizən vǎn nə. ² U jəó u tuŋa u tutuŋi tə Yü dəyaa tə wa. Ku mù bwáli tǎntə nə yi Yü sǎn cigá cigá. Ku tà Yü *wulu gansili[†] tə, ləzoni nə fwa də ba jìàn. Ku ya Yü tətə nə fwa ku. ³ Yü joŋwana yun tián nəkwia mama yi ba tún, sə u fwa zìl é wiən, u pa Yü nə, sə u gu vǎná, u ma fwa *joŋə, u pa wá. Zwezi də me, sə u ja won, u nə wá pa Yü nə. ⁴ Zwezi yá nə wulə luu wa, u yá bá ya Yü joŋwanu də tətə. Yü joŋwana duən wulə, ba nə pin zìl é wiən Yü nə, ndə Yü *nii tə, u nə pin *Moyizə, nə pin cwəŋə nətu. ⁵ Ba mù Yü joŋwana tǎntə tuŋa Yü wulu gansili. Yá Yü wulu gansili tǎntə yi, ku tə nə wulə Yü sǎn nə, nyunyiga. Ku yi Yü wulu gansili tə cigá cigá, ka nə wulə Yü sǎn nə, yuywara. Máŋá tə, Moyizə tə nə wá Yü wulu gansili tə fwa, Yü pin wá nii, u wú: «Ywǎn, n wá fwa ku mama, ndə ku nyunyiga tə nə, à nə biri mù paan[‡] tə yuu wa». ⁶ Zwezi mù tutuŋi tə, Yü nə pin wá, dwə joŋwana tə mama tutuŋi tə zənzən. Mə nətu nə Yü nikanu tə də, u nə kǎn də wá, dwə dí yáá nikanu tə, u nə kǎn də nəba, nimardwan tə wa. Ku mù nə pin, u dǎn wulə Yü də ləzoni pwərə wa, u kəni ba *nimaru, ku nə dwə dí yáá nimaru tə.

⁷ Tǎntən nimaru tə yá nə ba yìèn jə, tə nə mùri ku wa, ku yá ba dǎn jə, sə ba lwán ku yuu nə də bələ nii nimaru. ⁸ Nə ni də, tǎntən nimaru tǎntə yuu wa, Yuu-Tiu caga u lià tə nii nə, u wú:

* **7:27** 7.27 Ku joŋi tǎntə nə yi u tiàn tə, u nə tiga dagarə tə yuu wa. Ywǎn Matie 27 tə wa. * **8:1** 8.1 Ka jəŋ piú jizən vǎn nə yi dun bwáli. † **8:2** 8.2 *Ytzarayela lià tə yá yi ku mù gansili tǎntə yiri wa nə, ba jùni Yü, máŋá tə wa, Moyizə nə pin ba Yü *nii tə. Ku máŋá tə wa, də ba tə wá Yü *diə lwə də kapana. ‡ **8:5** 8.5 Ku yi paan, ka nə wulə kasco lanworu wa, ba nə boŋə ka *Sinayi. Ka mù paan tǎntə yuu wa nə, Yü pin u nii tə Moyizə nə.

«Á nəḡə, máǵá biàn, à nə wá fwa nimarv nədun də *Yızərayelə lià tə, də Zwida dwí lià tə. ⁹ Ku nimarv tə bá ya ndə dí yáá nimarv tə nə, à nə fwa də ba nɔbara-ba. Ku nimarv təntə, à nə dí yáá, à fwa də ba, à jin ba jin nə, ku dɔn tə nə, à van à ja nan *Ezwipətə wa».

Yuu-Tiu tə pií v swìn, v wú:

«Ba wà à nimarv tə nii nə twá. Ku mù nə pɔn, à də ma dugv ba tta».

¹⁰ Yuu-Tiu kúv súri lá nə, v wú:

«Á nəḡə nimarv tə, à nə wá fwa də Yızərayelə lià tə, máǵá, ku tə nə biàn, wa. Á wá tún à conj tə ba pubuŋa wa, à ga wá pa, ba ja tə ba waa con. Á wá yà ba Yıı, ba də wá yà à mù lià. ¹¹ Liù kúv bá ya lá, v nə wá zàn, v kàri v tu liù don, nə à yəð v nubiu, v wú: «Báá yəbə n lwarı Yuu-Tiul» Ba mama tə miámíán wá yəni nə, ku nə zıǵı bisumaa, ku ja va nəkwıa. ¹² Á ga wá kwen ba cuna tə à li à mù də ba pwəŋə wa. Yá à kúv ba pií à lii tə yoo».

¹³ Də Yıı nə swın nımardun tə yoo, sə nə yəni də, təntən nyiən tə mù dǎn jigə wodwan. Yá won tə nə yı wodwan, ku nə kwın, ku pià ku bırı də, ku won tə kúv bá dǎn, ku ma jén lá nə.

9

Təntən nimarv jonj tə yoo

¹ Təntən *nimarv tə yà jə bwálı tta yuu, yá nə li, v kwen, v tún, ba jùnı wá ku wa. Ku yá jə ku conj, ba nə tún ba twá tə nə, ba ma fwa yıjıni təntə. ² Ku yı cıǵá, ba yá fwa Yıı *wulu gansili, nə jə dəbta bələ. Ba boŋə ku dəbiu don kwa con diə tə, ku nə yı Yıı nyiən. Ku diə təntə wa nə, ba yá tún canılv, ku pına barpe, də dipen tə, ba nə tın ba pa Yıı nə, də tabılv. ³ Gansili tə bələ nii dəbiu tə mimii jə gǎnı don. Ba boŋə ku bələ nii dəbiu təntə, də dəyaa dəbiu tə, ku nə yı Yıı cıci nyiən.

⁴ Ba fwa sían *jonj kúri, ba tın ku bwálı tə wa. Mə lá nə, ba sırı tıralı tə. Yá mə bwálı təntə wa nə, nimarv daka tə, ku nə pəri də sían, yá wulə. Sían zıŋa yá wulə ku daka tə wa, də ku wa wodiun don, ba nə ma boŋə «manə*». *Aron daduu tə, ku nə pén vıran, də yá wulə ku daka tə wa. Kapanrıpe bələ tə, ba nə pıpıni nimarv sırán tə, tə yuu wa tə, də yá wulə ku wa. ⁵ Daka tə yuu wa, ba fwa wiən bələ, tə nə yı ndə *malıke nə, ba kə lá. Tə jə dun zənzən, tə ga bırı də, Yıı wulə ku bwálı tə wa. Tə vǎnà tə ywári púé bwálı tə nə,

ba nə kəni jana tə, sə tə sun cuna tə. Máǵá tələ síun nə, sə à gwin tə yıən təntə mama dǎn, à bırı aba. ⁶ Yıı wulu gansili tə pwəe bwálá bələ. Dıun mama, Yıı *jonwana tə zwi ku kwa con diə tə wa, ba fwa ba tutıni tə. ⁷ Yá ku dəyaa tə mù yı, Yıı jonwana yun tıán nəkwıa tə cıci nə wáá lá nə, v zwi bunı wa, naa nədv. Ku bwálı tə wa, v me, sə v ja vanı tə, v nə ma fwa jonj tə, jana, v ja zv lá, v pa Yıı nə, v tətə cuna yırı, də cuna tə yırı, *Yızərayelə lià tə nə tun də ba yəri. ⁸ Á nəḡə ku tə, Yıı *Sınu tə nə pià, sə ku twá ku yoo tə nə, ku bırı nəba. Ku pià ku bırı nəba də, máǵá tə mama Yıı wulu gansili tə kwa con diə, tə nə wá yá lá, Yıı dəyaa mimii tə bá súri, sə lià zv. ⁹ Ku yoo tə nyunyıga yı, ku bırı nəba yıən, tə nə biàn síun. Ku yı ku bırı nəba də, wiən tə, ba nə pın Yıı nə, də jwəŋə tə, ba nə fwa, ba pın wá, wəri yokukwınan tə tə li ləzoni tə pubuŋı wa, ba nə fwa. ¹⁰ Tə conj təntə yı tə wulə ləzoni yıra yırı, ba wodiun yuu yırı, də ku tə nə nywın yuu yırı, də naswıa yirə yirə yırı. Tə mù conj təntə yá tın, tə yoo yá də lá, ku ja va máǵá tə, Yıı nə lwǎn wiən tə.

Zwezi-Kərisə jonj tə yoo

(Ebərə-ba 12.24)

¹¹ Zwezi-*Kərisə yı v twi ndə Yıı *jonwana yun tıán nəkwıa nə, sə Yıı twá də wá, v pa nəba wozəŋə tə, tə nə manwari tə wulə. V nan Yıı *wulu gansili tə wa. Ku gansili təntə tə ləzoni nə fwa də ba jıán. Ku pià ku bırı də, gansili təntə tələ tta yuu yəbə. Ku gansili təntə zıən, ku doni tta yuu nyiən tə. ¹² Zwezi-Kərisə yı naa nədv cıci nə, v zva Yıı wulu gansili tə dəyaa tə wa. Ku tə butulan, də nabii jana nə, v ja zv ku bwálı tə wa. Ku yı v tətə jana nə, v ja zv, sə v ma yə nəba v jon, sə nə tunı nə tıán, máǵá tə, ku nə ba zwəe. ¹³ Fuən nə, ba yáá gv butulan də nabıran, ba li tə jana tə, ba mí lià tə nə cıǵı tə yuu wa. Ba yáá gv nacıun, ba sırv, ba pəe ku tunan tə, ba lwá lià tə yuu wa, ba nə fwa cuna. Ba nə fwa ku nətv tə, ba zwəe, ba lià tə dǎn ya Yıı nə ti, ba cuna də sun, tə nan ba yıra†. ¹⁴ Də ku nətv tə nə yı cıǵá, sə nə lwarı də, Zwezi-Kərisə jana tə dwə tə vǎnà tə jana tə. Kərisə tə, v nə wá cuna tun, v twá Yıı *Sınu tə diən, tə nə ba zwəe tə nə, v pa v tıán Yıı nə, ndə jonj vanı nə. V jana tə dǎn wá sun yokukwınan tə nə pubuŋı wa, tə li, sə nə kúv dǎn ká fwa tutunkukwınan, tə nə wá ja nəba, tə va tıan wa. Ku mù dǎn nə wá pa, nə fwa Yıı tə, v nə wulə mu wa, tutıni tə.

Jana tə yı tə bırı Yıı nimarv tə

* 9:4 9.4 Manə yı wodiun tə, Yıı nə pın *Yızərayelə lià tə nə, kasə lanworu tə wa. † 9:13 9.13 Ba lià təntə dǎn wáa ba piı ba tıŋa ba pın Yıı nə.

¹⁵ Zwezi-**Kərisə* yɪ liù tɛ, v kəni **nimardun* Yɪ dɛ lià pwərə wə. Zwezi tɪgə, sɛ v jon lià tɛ, bə nɛ fwa cɔnə nimardwan tɛ mánǵə wə. Yá lià tɛ, Yɪ nɛ kúrí, dǎn wá nà wozəŋə tɛ, v nɛ kǎn nii, sɛ v pə bə. Tɛ wozəŋə tɛntɛ wulɛ mánǵə mama wuuu, tɛ gə bə cùgə.

¹⁶ Liù wáá sǵə v púpúní, kɔ nɛ bɪrɪ nɛtv tɛ, bə nɛ mɛ, sɛ bə tǎrɪ v jɪǵ, dɛ v nɛ tɪgə. Kɔ dǎn nɛ yɪ v tɪan kwa nɛ, bə mɛ, sɛ bə swɪn v wɪən tɛ tarv yoo. ¹⁷ Kɔ yɪ cɪgá, tɪan kwa, wotarɪ sǵə jə funə, dɛ liù tɛ, v nɛ púpúní kɔ sǵə tɛ, nɛ tɪgə. Liù tɛ, v nɛ púpúní kɔ, nɛ wá tɪ, kɔ sǵə tɛ bə funə jə. ¹⁸ Kɔ m̀ nɛ pɪn, Yɪ wá tɛntɛn nɪmarv tɛ tətə tún, dɛ jana wá lwé. ¹⁹ Kɔ yɪ cɪgá, **Moyizə* dí yáá v kǎrɪ Yɪ **nii* tɛ mama, nɛ kɔ nɛ púpúní Yɪ nii sǵə tɛ wə nɛtv, **Yɪzərayelə* lià tɛ mama yáá con. Kɔ kwa nɛ, v tɪ nabii jana, dɛ bɪtvlan jana, dɛ níá, v kə duən nɛ. V kén tív don vuran, bə nɛ boŋə yizopə, dɛ piə kɔran tɛ nɛ yɪ ndɛ gunən nɛsɪan nɛ, v kə jana tɛ wə. V dǎn lɪ tɛ, v mí v kə Yɪ nii sǵə tɛ, dɛ lià tɛ yuu wə. ²⁰ Mánǵə tɛ nɛ, v nɛ wulɛ v mí tɛ, v kəni bə nɛ, v swɪn bə con, v wú: «Kɔ tɛ yɪ jana tɛ, Yɪ nɛ ma kəni v nɪmarv tɛ v m̀ dɛ á m̀ pwərə wə, sɛ á zilí kɔ nɪmarv tɛ nii». ²¹ Kɔ kwa nɛ, v yáá mí tɛ jana tɛ nɛtv, Yɪ **wulu gansili* tɛ yuu wə, dɛ tɔtvnzɪlɔ tɛ mama yuu wə, bə nɛ yáá ma fwa Yɪ tɔtvnjɪ tɛ. ²² Kɔ nɛ yɪ dɛ Yɪ nii sǵə tɛ m̀, tɔtvnzɪlɔ tɛ zɔvɪ mama, durən sɪn tɛ nɛv dɛ jana tɛntɛ. Yá jana dǎn nɛ wá lwé, Yɪ bá sɛɛ, v kwen cɔnə tɛ, v lɪ nɛ m̀ dɛ wá pwərə wə.

Zwezi-Kərisə vɛli Yɪ sǎn, nɛ m̀ yɪrɪ

²³ Wiən tɛ, bə nɛ ma fwa Yɪ tɔtvnjɪ tɛ dí yáá nɛ, yá yɪ Yɪ sǎn wiən tɛ nyunyiga. Tɛ wiən tɛntɛ yá mɛ, sɛ bə sɪn tɛ jana wə. Yá Yɪ tɔtvnzɪlɔ, tɛ nɛ wulɛ v sǎn nɛ, dɛ mɛ, sɛ bə sɪn tɛ jana wə. Kɔ m̀ **jonj* tɛntɛ mɛ, sɛ kɔ doni. Kɔ m̀ nɛ yɪ Zwezi jana tɛ. ²⁴ Zwezi-**Kərisə* wá Yɪ **wulu gansili* tɛ, ləzoni nɛ fwa dɛ bə jɪàn, wə zwɪ. Kɔ gansili tɛntɛ yɪ Yɪ sǎn tɛ nyunyiga. Yá Zwezi-**Kərisə* m̀ dǎn zɔvɪ Yɪ sǎn tɛntɛ wə. V wulɛ kɔ wə sívn nɛ, v lɔrɪ Yɪ v pɪn nɛbə, Yɪ yáá con. ²⁵ V wá lá zwɪ, sɛ v fwa jonj nɛɛ kapɔpv, ndɛ Yɪ **jonjwana* yun tɪán nɛkwɪa tɛ nɛ. Bə m̀ nɛ yáá zɔvɪ Yɪ wulu gansili tɛ dəyaa tɛ wə bɪnɪ mama, dɛ wiən duən jana. Zwezi-**Kərisə* m̀ yɪ v zɔvɪ lá dɛ v tətə jana. ²⁶ Kɔ yá nɛ wá nɛtv yɪn, v yá wá dɛ cǎn nɛɛ kapɔpv, kɔ nɛ zɪǵɪ lɔv dɛn ləŋv mánǵə, kɔ jə vɛli wuuu. Cɪgá, v twi, v bɪrɪ v tɪán naa nɛdv, sɛ v ma zwɛɛ fuən mánǵə tɛ. V tɪ v tɪán, v ma fwa jonj, v gə twá v jonj tɛ nɛ, v ma cùgɔ cɔnə dɪán. ²⁷ Liù mama yɪ naa nɛdv cɪcɪ nɛ, v mɛ, sɛ v tɪ. Kɔ kwa nɛ, kɔ tív vɛlə Yɪ yáá con,

sə Yɪ b̀rɪ v b̀rɪ. ²⁸ Mə nɛtv nɛ, kɔ pə Zwezi-**Kərisə* nɛ. V tɪ v tɪán, v ma fwa jonj naa nɛdv cɪcɪ. V fwa kɔ, sɛ v ma wǎnɪ v lɪ lià zənzən bə cɔnə wə. V tɛ wá pií v bɪrɪ v tɪán, nɛɛ bɛlə nii nɛ. Yá kɔ dǎn nɛ kúv tǎ, sɛ v lɪ lià bə cɔnə wə, kɔ yɪ, sɛ v jon lià tɛ nɛ dǎnɪ wá.

10

Zwezi-Kərisə twi, sɛ v fwa kɔ tɛ, Yɪ nɛ pià

(Eberə-ba 9.7-15, 23-28)

¹ Yɪ **nii* tɛ, v nɛ pɪn **Moyizə* nɛ, yɪ ndɛ wozəŋə nɛ, tɛ nɛ biən, nyunyiga nɛ. Yá kɔ dǎn nɛ tǎ tɛ cɪgá cɪgá tɛ, nɛ nɛ wá nɛ tɛ nɛ kɔ bɪrɪ nɛbə. Yɪ nii yoo tɛntɛ pià, sɛ bə fwa **jwəŋə* yiri nɛdv bɪnɪ mama. Kɔ m̀ nɛ pɪn, Yɪ nii yoo tɛntɛ wǎrɪ lià tɛ, bə nɛ boli Yɪ yɪrɔ, kɔ pɪn bə yanɪ lià tɛ, bə yoo mama nɛ zɪən v yáá con, abada. ² Kɔ m̀ jwəŋə tɛntɛ yá nɛ jə dɪán, sɛ tɛ sɪn bə lià tɛntɛ cɔnə naa nɛdv, bə yá kúv bá pií, bə bɪn bə cɔnə tɛ yoo. Yá bə yá kúv bá pií bə fwa jonj, abada. ³ Yá kɔ dǎn twá kɔ m̀ jwəŋə tɛntɛ nɛ, bə ma líi bə cɔnə tɛ yoo bɪnɪ mama. ⁴ Kɔ nɛtv tɛ fwa, naburan dɛ bɪtvlan jana nɛ wǎrɪ ləzoni cɔnə tɛ lɪ abada tɛ yɪrɪ. ⁵ Kɔ m̀ nɛ pɪn, mánǵə tɛ, Zwezi-**Kərisə* nɛ biən lɔv wə, v swɪn Yɪ con, v wú:

«N bə jonj, nɛ à yəð zilɛ wiən pià, yá n fwa yɪrɔ, n pə nɛ. ⁶ Vǎnǎ tɛ, bə nɛ gɔv, bə sɔrɪ jwəŋə kúrí tɛ yuu, dɛ jwəŋə tɛ, bə nɛ fwa cɔnə yɪrɪ, bə n pùə poli. ⁷ Kɔ m̀ yɪrɪ, à dǎn swɪn n con, à wú: Nəñ à nɛ, à twi, sɛ à fwa kɔ tɛ, n m̀ Yɪ nɛ pià. Kɔ m̀ yoo tɛntɛ yɪ kɔ púpúní n sǵə tɛ wə à m̀ yɪrɪ».

⁸ Zwezi-**Kərisə* dí yáá, v swɪn Yɪ con, v wú: «N bə jwəŋə dɛ zilɛ wiən jɛlə. N bə vǎnǎ tɛ, bə nɛ gɔv, bə sɔrɪ jonj kúrí yuu, dɛ jwəŋə tɛ, bə nɛ fwa cɔnə yɪrɪ, jɛlə. Tɛ bə n pùə poli».

Yá Yɪ nii tɛ, v nɛ pɪn **Moyizə* nɛ, bɪrɪ dɛ, tɛ jwəŋə tɛntɛ mama mɛ, sɛ tɛ fwa. ⁹ Zwezi-**Kərisə* kúv pií v swɪn, v wú: «Nəñ à nɛ, à twi, sɛ à fwa kɔ tɛ, n nɛ pià». Kɔ nɛtv dǎn pià kɔ bɪrɪ dɛ, Zwezi-**Kərisə* m̀ ken fuən jwəŋə tɛ vǎn nɛ. V lwǎn tɛ dɛ, v m̀ tətə jonj tɛ. ¹⁰ V fwa kɔ tɛ Yɪ nɛ pià. V tɪ v tətə ləzwəndɔv tɛ, v ma fwa jonj, v pə nɛbə naa nɛdv cɪcɪ, kɔ m̀ dǎn nɛ pɪn, nɛ sɪn nɛ tɪán, nɛ lɪ nɛ cɔnə wə.

¹¹ Yɪ jonjwanv mama m̀ yɪ dɪvn mama, v zɪgə yɪ nɛ, v fwa jwəŋə mánǵə mama, Yɪ yáá con. V yáá fwa jwəŋə yiri nɛdv, dɛ v bwé, yá tɛ jwəŋə tɛ wǎrɪ cɔnə tɛ lɪ abada. ¹² Zwezi-**Kərisə* m̀ fwa jonj nɛdv cɪcɪ, cɔnə yɪrɪ, kɔ nɛ dɛ lá, mánǵə mama wuuu. Yá kɔ kwa nɛ, v yɪ liù tɛ, v dǎn nɛ

jəə Yü jizən* vən nə. ¹³ Síún nə, v dān yí v dān, sə Yü kə v duŋa tə v nəe dən. ¹⁴ Zwezi-Kərisə twá jonj nədú nə, v pa lià tə, v nə sún ba cuna v li, yoo mama dān zion máŋá mama, wuuu.

¹⁵ Yü-*Siŋu tə də biri kv nətú tə nəba. Kv mù nə pín, kv dí yáá, kv swìn, kv wú:

¹⁶ «*Yuu-Tiu swìn, v wú: «Á nəŋə *nimaru tə, à nə wá fwa də ba, kv dián təntə kwa nə. Á wá tún á conj tə ba pubuŋa wa, máŋá, kv tə nə biàn wa.

Á ga wá pa, ba ja tə ba waa con.»

¹⁷ U tə swìn kv kwa nə, v súrí lá, v wú:

«Á kúð ba pií á líí ba cuna tə, də ba yokukwínan tə, ba nə tun, tə yoo».

¹⁸ Yü nə kwén cuna v li, kv kúð wá me, sə ba fwa zilé wiən, ba ma li tə cuna təntə.

Nə dānà ká pií nə va nə kwa!

(Efezə tián 2.13, 18; 4.14-16; 6.4-20; 12.25-29)

¹⁹ Á nubia-ba, Zwezi nə lwá v jana tə pín, nə yəə cígá mama, də nə jə cwəŋə, sə nə v bwálí tə, Yü nə wulə, yá fən ga tələ. ²⁰ Zwezi súrú cwəŋə nədun, v pa nəba. U cív mimii nii gānð tə, kv nə pwēe nə mù də Yü duən nə. Kv cwəŋə təntə pín mu lià nə. Mímii nii gānð tə nə cív tə yí, kv biri Zwezi tətə ləzwəndə tə, ba nə paa dagarv tə yuu wa. ²¹ Yá nə dān jə Yü jonwana yun tián nəkwia, ba nə tún, sə v ya Yü diè tə yuu wa. ²² Kv mù tə yírí, nə dān fārā nə boli v yira də bican nədú. Nə kəŋə nə waa mama míámíán Yü nə wuuu. Nə pian, Zwezi jana tə sún nə pubonkukwínan tə, tə li, sə nə ga swe nə yira də níá tə, nə ba durən jə. ²³ Yü fwa nikaní. Yü mù yáá fwa máŋá mama kv tə, v nə swìn də, v wá fwa. Kv mù nə pín, nə kúð dānà ká pa nə jiàn gwārì, nə swián kv tə, nə nə jə kv yala tə yoo. ²⁴ Nə ywàŋá duən yuu. Nə daŋa duən jiàn, sə nə ma wānì nə sóní duən, nə ga fwa kv tə nə zion. ²⁵ Nə dānà ká dəri, nə yá nə Kərisə lià púlí tə nə, ndə kv nə yí lià duən yofwamún nə, ba nə yáá kúð ba ba púlí tə wa twí. Nə daŋa duən jiàn. Nə fwa nətú wuuu, nə súrí lá, nə nə yəə də, Yü-Tiu Zwezi-Kərisə túrí dun tə bwələ yírí.

²⁶ Nə yəə cígá tə, nə ga sēe ka də. Kv kwa nə, nə nə sún, nə fwa cuna, nə dān me, sə nə yəni də, jonj tələ, kv nə wá li tə cuna tə nə yuu wa. ²⁷ Də nə nə fwa kv yoo tə, yoo tə, kv dān nə ga, kv mù nə yí, sə nə dān yoo tə, nə wá bā də nə vivaga. Kv mù nə yí Yü búrā tə, də mən, tə yoo nə cà, tə nə wá dó Yü duŋa tə. ²⁸ Á yəə də, liù nə cògò Yü *nii tə, v nə pín *Moyizə nə, kv me, sə lià tə nə ni wá, yí bələ, nə á yəə batwa, ba swìn də, v cígá cògò kv. Kv kwa

nə, ba dān wáá v mù liù təntə ba gwí, ba ga ba v yinəgə dəri. ²⁹ Mə kv yí nətú, kv pa liù tə nə, v nə cògò Yü nii tə, v nə pín Moyizə nə. Yá liù tə, v nə yalí Yü-Biu tə, kv dān wá yá nətə, kv pa v mù nə? Kv tíú təntə zúní *nimaru jana tə, tə nə sún wá, tə li v cuna tə wa. Kv tíú twín Yü-*Siŋu tə, kv nə pín, nə lwari Yü pubwanv tə. Kv me, sə kv tíú na càn, v doni. ³⁰ Nə yəə Yü zəni, v nə swìn, v wú: «Á yágá, sə á mù nə fwin à liŋa lià tə nə víga tə yuu wa. Á wá ŋwín kv tə nə me də ba liù mama, à pa wá». Kv tə nə súrí lá nə, kv tə púpúní Yü sagí tə wa, kv wú: «Á mù Yü-Tiu wá búrì à lià tə búrā». ³¹ Kv yí càn nəfarv, kv pa liù tə nə, Yü tə, v nə wulə mù wa, nə wá ja, v kə v jiàn wa!

³² Á lie á tiàn, kv tə nə tun, kv le máŋá tə wa, á yíá nə twi tə pori Yü cwəŋə tə wa. Kv máŋá tə wa, á dí càn zənzən, yá á ga zɪgɪ diàn, á dé diàn də yaŋwɪa. ³³ Dun don nə, á yí ba yáá twín, ba pa, á dé càn lià tə me yáá con. Nə á yəə, á yáá kə á nii lià tə kwa, ba nə fwa tə yion tə ba yira. ³⁴ Á cígá sēe, á dé càn, də lià tə nə wulə bān diè wa. Á sēe, sə ba jon á jɪjə wiən, də pupwən, á nə yəə də, á jə jɪjə wozəŋə tə nə dwə nətú, tə nə wulə wuuu, tə bá zwēe, yírí. ³⁵ Kv mù tə yírí, á dānà ká pa, fən ja aba yoo wa. Kv mù nə wá pa, á na ŋwírán, tə nə dáá. ³⁶ Á yí lià tə, á nə me, sə á ja pínú wuuu, á dānà ka pií á kə kwa, á ma fwa kv tə, Yü nə pià. Á nə fwa kv nətú tə, á wá na kv tə, Yü nə kán nii, sə v pa aba. ³⁷ Kv púpúní Yü sagí tə wa, kv wú:

«Kv ga máŋá mancín, sə liù tə, v nə biàn tə, bā. U wá bā síún síún. ³⁸ Liù tə, v nə ken v waa à nə, v yí cígá tíú á yáá con. Kv tíú ga wá yá mu wa, kv nə ba zwēe, Yü con. Yá kv tíú dān nə pií v kə v kwa, à pùə kúð bá ya ywání də wá».

³⁹ Nə mù tələ də lià tə, ba nə pií ba kəni ba kwa, sə ba jén. Nə mù yí lià tə, nə nə keni nə waa Yü nə wuuu, sə v jon nəba nə cuna wa.

11

Nə kəŋə nə waa Yü nə wuuu, ndə nə nɪbara-ba tə nə

(Zwan 8.56; 1 Piyerə 1.8)

¹ Də liù nə keni v waa Yü nə wuuu, kv dən nə yí bēēē? Kv dən nə yí, v dí yáá, v yəə də, v jə wiən tə, v nə jə tə yala. Yá kv yí, sə v ya liù tə, də v nə yəə də, wiən tə, v nə ba na yii wa, wulə cígá cígá, v ba tə yoo bēēē.

* 10:12 10.12 Ka jəh piú jizən vən nə yí dun bwálí.

² Nə n̄bara-ba tē ken ba waa Yū n̄ wuuu, ku m̄ yūri n̄, Yū dān b̄ri d̄, v̄ p̄úé poli ba yuu wa.

³ N̄ d̄ ken n̄ waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, n̄ ȳé d̄, ku yī ku twá v̄ s̄gv̄ t̄ n̄, l̄v̄ ma fwa. M̄ ku twá n̄tv̄, n̄ dān ma ȳé d̄, ku yī, Yū twá wīn̄ t̄ n̄, n̄ yíá n̄ ba na, v̄ ma fwa wīn̄ t̄, n̄ yíá n̄ na.

(Tvtvnan 7.2-7, 20-36)

⁴ Abel̄* ken v̄ waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, v̄ ma fwa *jon̄i, ku n̄ z̄īn̄, ku doni Kayen jon̄i t̄. Yū sw̄in̄ d̄, Abel̄ yī c̄igá tiú v̄ m̄ Yū yáá con, v̄ n̄ ken v̄ waa v̄ n̄ yūri. Ku m̄ n̄ p̄in, Yū ma s̄ē v̄ jon v̄ jon̄i wīn̄ t̄. Abel̄ t̄ga, yá v̄ n̄ ken v̄ waa Yū n̄ t̄ p̄in, v̄ s̄gv̄ t̄ wul̄.

⁵ Enok̄ ken v̄ waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, Yū ma ti wá tia yuu, v̄ ja d̄i v̄ con. Yū p̄in Enok̄ wá twá d̄ tian, v̄ ma b̄á v̄ m̄ Yū *s̄án̄. Yá ba yá k̄úé w̄r̄i wá, ba pií ba n̄, Yū n̄ ti wá, v̄ k̄ v̄ con t̄ yūri. Yá máǵá t̄, Yū t̄ n̄ wá Enok̄ t̄, v̄ ja d̄i v̄ s̄án̄ n̄, ba sw̄in̄ v̄ yoo d̄, v̄ ya liú t̄, v̄ n̄ poli Yū p̄úé. ⁶ Ku yī liú t̄, v̄ n̄ ken v̄ waa Yū c̄ic̄i n̄ wuuu, n̄ wáá Yū p̄úé v̄ poli. Liú t̄, v̄ n̄ boli Yū yira, v̄ m̄ē, s̄ v̄ pa c̄igá d̄, Yū wul̄, Yū ga yī liú t̄, v̄ n̄ p̄in n̄w̄irán̄ liá t̄ n̄, ba n̄ piá wá.

⁷ Nowe ken v̄ waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, Yū twá ku n̄, v̄ ma b̄ri wá yīn̄, t̄ n̄ bīn̄, t̄ yá n̄ ba na yíá wa. V̄ ti Yū s̄gv̄ t̄, v̄ ma fwa c̄igá. V̄ fwa níá yuu b̄ri n̄faru, s̄ v̄ ma jon v̄ dīè liá. Ku yoo t̄nt̄, v̄ n̄ fwa, ku b̄ri d̄ liá† t̄ dūn̄ t̄ mama fwa cuna. Yá v̄ dān̄ n̄ ken v̄ waa Yū n̄ t̄ p̄in, Yū l̄wari wá, nd̄ liú t̄ n̄, v̄ n̄ yī c̄igá tiú v̄ m̄ Yū yáá con.

⁸ *Ab̄er̄aham̄ ken v̄ waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, Yū n̄ k̄urí wá, v̄ s̄ē Yū n̄i t̄. V̄ v̄li l̄v̄ don wa, Yū n̄ k̄an̄ n̄i d̄, v̄ wá pa wá. Máǵá t̄, v̄ yá ma v̄li lá, v̄ yá ȳer̄i b̄wálí t̄, v̄ n̄ v̄l̄. ⁹ Ab̄er̄aham̄ ken v̄ waa Yū n̄. Ku m̄ n̄ p̄in, v̄ v̄ ja j̄n̄ l̄v̄ t̄ wa, Yū n̄ k̄an̄ n̄i d̄, v̄ wá pa wá. V̄ yūn̄ v̄ē ku l̄v̄ n̄i t̄nt̄ t̄ n̄ yūn̄ gansil̄ t̄ wa. V̄ m̄ d̄ v̄ b̄ri b̄el̄ t̄ n̄ yūn̄ gansil̄ t̄ wa. Ku m̄ n̄ yī *Yizak̄ d̄ *Zwak̄ob̄. Yū k̄an̄ ku m̄ n̄i k̄an̄ t̄nt̄ Yizak̄ d̄ Zwak̄ob̄ d̄ con, nd̄ Ab̄er̄aham̄ n̄. ¹⁰ Ab̄er̄aham̄ c̄igá yá d̄n̄i, s̄ t̄v̄ t̄ l̄w̄, s̄ ku d̄ekū d̄ ga ja dīn̄. Yá Yū dān̄ n̄ t̄in̄ ku t̄v̄ t̄ d̄ekū, v̄ m̄ ga n̄ l̄w̄ ku d̄.

¹¹ Sara ken v̄ waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, Yū pa, v̄ w̄n̄i biú v̄ l̄v̄ri. Yá v̄ yá ga yī liú t̄, v̄ n̄ jiḡ kaz̄on̄v̄, v̄ k̄úé w̄r̄i

biú v̄ l̄v̄ri. Sara yá ȳé yoo n̄dv̄. V̄ yá ȳé d̄, Yū ba v̄ n̄i k̄an̄ yuu wa zaǵa. ¹² Ku m̄ n̄ p̄in, máǵá t̄ wa, Ab̄er̄aham̄, v̄ n̄ yī b̄ē n̄dv̄, n̄ twi v̄ b̄w̄n̄i, v̄ n̄i dwií. Ku kwa n̄, dwií t̄nt̄ p̄úli nd̄ kacilace n̄ lanworu wa. Ba dáá nd̄ muv̄ n̄i kasil̄v̄ d̄ n̄. Ba w̄r̄i Ab̄er̄aham̄ b̄ri t̄ n̄i ba ḡali.

¹³ M̄ liá t̄nt̄ mama n̄ ken ba waa Yū n̄ wuuu, ba ga ti, d̄ ba t̄ wá wīn̄ t̄ n̄, Yū n̄ k̄an̄ n̄i, s̄ v̄ pa ba. Ba m̄ yī, ba ziḡi kwa, ba na wīn̄ t̄nt̄, ba ga fwa pupw̄n̄ t̄ yūri. Ba sw̄in̄ n̄pon̄ n̄pon̄ d̄, ba yī v̄r̄, ba nyina t̄v̄ ga t̄l̄é tia ka t̄ yuu wa. ¹⁴ Liá t̄ n̄ sw̄in̄ ku n̄tv̄ t̄, b̄ri n̄pon̄ n̄pon̄ d̄, ba piá ba nyina t̄v̄. ¹⁵ Ba yá k̄úé ba ku t̄, ba n̄ nan ba yá, t̄ yoo b̄uǵa. Ku fira yá n̄ j̄ ba, ba yá t̄ wáá cw̄n̄j̄ ba n̄, ba pií ba v̄li ba s̄án̄ t̄nt̄ wa. ¹⁶ Ku c̄igá mama yá yī t̄v̄ t̄ n̄ z̄īn̄, ku doni won̄ don̄ mama n̄, ba yá piá. Ku yī b̄wálí t̄ n̄ wul̄ Yū s̄án̄ n̄, n̄ ba piá. Ku m̄ n̄ p̄in, cavira ba Yū j̄, s̄ ba ja wá, ba bon ba nyina Yū. Ku yī c̄igá, v̄ t̄t̄ n̄ tan̄i t̄v̄, v̄ pa ba.

¹⁷ Ab̄er̄aham̄ ken v̄ waa Yū n̄ wuuu. Yá Yū dān̄ yá piá, s̄ v̄ ja Ab̄er̄aham̄ d̄n̄ n̄. Yū l̄r̄i wá, s̄ v̄ ti v̄ biú Yizak̄, v̄ ma fwa jon̄i v̄ pa wá. Ab̄er̄aham̄ dān̄ ma ti v̄ bid̄va k̄el̄n̄ t̄, s̄ v̄ ma fwa jon̄i, v̄ pa Yū n̄. Máǵá t̄, Ab̄er̄aham̄ fwa ku yoo t̄nt̄, d̄ Yū dí yáá, v̄ k̄an̄ n̄i d̄ wá n̄ē kap̄v̄. ¹⁸ Yū yá sw̄in̄ Ab̄er̄aham̄ con, v̄ w̄: «Ku wá twá Yizak̄, n̄ m̄ Ab̄er̄aham̄ n̄ ma na b̄á». ¹⁹ Ab̄er̄aham̄ yá ȳé d̄, Yū j̄ dīn̄, s̄ v̄ z̄in̄ t̄ga t̄t̄ t̄ian wa. Ku m̄ n̄ p̄in, Yū ma pií v̄ pa wá v̄ biú Yizak̄, nd̄ v̄ n̄ t̄ga, v̄ pií v̄ b̄win̄ v̄ nan t̄ian wa.

²⁰ Yizak̄ ken v̄ waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, v̄ ma l̄r̄i Yū, s̄ v̄ fwa z̄eni, v̄ pa Zwak̄ob̄ d̄ Esau‡ n̄, yīn̄ t̄ yūri, t̄ n̄ bīn̄.

²¹ Zwak̄ob̄ ken v̄ waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, máǵá t̄, v̄ t̄ian n̄ yí, v̄ tw̄in̄ Zw̄ozef̄ b̄ri t̄ dūn̄ kwa, v̄ l̄r̄i Yū, s̄ v̄ fwa z̄eni, v̄ pa ba liú mama n̄. Yá v̄ nyí v̄ daduu yuu, v̄ kwá tia, v̄ pa d̄un̄ Yū n̄.

²² Zw̄ozef̄§ ken v̄ waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, v̄ t̄ian máǵá n̄ yí, v̄ sw̄in̄ *Yiz̄er̄ayel̄ liá ka nan *Ez̄wip̄et̄ nagwanaa t̄ wa yoo. V̄ p̄in ba n̄i, s̄ ba l̄wari n̄tv̄, ba n̄ m̄ē, s̄ ba fwa d̄ v̄ k̄ur̄n̄ t̄.

²³ *Moyiz̄ nyina-ba ken ba waa Yū n̄ wuuu. Ku m̄ n̄ p̄in, ba n̄ l̄v̄ri wá, ba j̄in̄ wá, ba s̄ḡè c̄an̄i batwa, ba n̄ n̄i d̄

* **11:4** 11.4 Abel̄ d̄ Kayen yá yī nub̄ia. Ba b̄el̄ t̄ mama yá yī Adam̄ d̄ Ēv̄ b̄ri. Kayen n̄ gua Abel̄. † **11:7** 11.7 Ku máǵá t̄ wa, Yū p̄in d̄wá n̄faru n̄, liá t̄ dūn̄ t̄ mama ga ti, ba mé ku níá t̄ wa. ‡ **11:20** 11.20 Zwak̄ob̄ d̄ Esau yá yī Yizak̄ b̄ri. § **11:22** 11.22 Zw̄ozef̄ yī Zwak̄ob̄ b̄ri fuḡ b̄el̄ t̄ wa fuḡ n̄dv̄ n̄i biú. V̄ nub̄ia t̄ j̄in̄ wá, ba ȳé bayw̄el̄ yuu wa, ba ja v̄ Ez̄wip̄et̄. V̄ dí c̄an̄ z̄en̄z̄en̄, yá ku kwa n̄, v̄ dān̄ jiḡ piú.

biú tē zien yiri. Yá fən wà ba jun, sē ba cùgò nii tē, Ezwipətē piú* Farawon tē nē tún. ²⁴ Moyizə ken v waa Yü nē wuuu. Ku mù nē pün, v nē twi v jì bēe, v viga, sē ba bon wá <Ezwipətē piú Farawon bōá biú>. ²⁵ U yá wáá ywání, v dé, v ga fwa pupwən cuna wa, ku nē bá dān ku ma zwēe. Yá v kúri v tì, sē v dí càn dē Yü lià tē. ²⁶ Ku yì nywarì jwírán tē, v nē wá na yáá nē v ywāñá. U nì dē, v nē dí cavira *Kərisə yiri, ku jē jijə zənzən. Ku nywarì tē dwe wiən tē, tē kwənə nē dáá, v nē wá na Ezwipətē nagwanaa tē wa. ²⁷ Moyizə ken v waa Yü nē wuuu. Ku mù nē pün, v nan Ezwipətē nagwanaa tē wa. Ezwipətē piú tē luja dān zàn v yuu, yá fən ga ba wá jə. U jün wədu zənzən, ndə ku yì v mù na Yü tē, liú don nē wari v nì. ²⁸ Moyizə ken v waa Yü nē. Ku mù nē pün, v dí càná tē, ba nē boñə *Pakə, dēñ. U pün, ba kə vāná jana mimio tē nii nē, sē tian *malika tē dān ká bá, ku gv Yizərayelə lià tē liú mama təntə biú.

²⁹ Yizərayelə lià tē ken ba waa Yü nē wuuu. Ku mù nē pün, <muv nəstian> tē níá tē pwēe, ba ga twá ku wa, ba va tía nekuru yuu, ba nan. Yá Ezwipətē nagwanaa lià tē mù nē pià, sē ba galb, níá tē piú ba mama yuu nē, ba ga mé lá.

³⁰ Yizərayelə lià tē ken ba waa Yü nē. Ku mù nē pün, ba kíkari Zweriko béré naa tē tian barpe, ku ga lán ku tó buvu.

³¹ Kacwaru don yin lá, ba nē boñə Rahabə. U dē ken v waa Yü nē wuuu. U mù kan təntə jün Yizərayelə lià tē zəni. Ba lià təntə yá twi, sē ba bal Zweriko tiv tē, v mù ga nē jün ba, v sègə. Ku mù nē pün, Yizərayelə lià tē nē gva lià tē, ba nē wá Yü nii zilí tē, ba yá v mù.

³² Bēeē tətə nē à kúw wá swin? Mánjá təlò, sē à swin Zwedeyon, dē Barakə, dē Saməson, dē Zwefəte, dē *Davidə, dē Samiyelə, dē Yü nii *sùsùnà tē yoo. ³³ Ba mù lià təntə ken ba waa Yü nē wuuu. Ku mù nē pün, ba ta kúw dē payun duən, ba ga dé diàn. Ba fwa yiən tē dē cigá, ba na won tē, Yü nē kàn nii, sē v pa ba. Ba pün, gərən nió pí. ³⁴ Ba pün, mən tē nē jə kələ kələ dənji. Ba gürì ba jén lià yáá nē, ba nē yá pià, sē ba gv ba dē laguri sián. Ba yá ba diàn jə, yá ba ga píi ba na diàn. Ba yin babia kúw wa, ba ta vərə tē, ba nē yì ba duña, ba dñj. ³⁵ Kana duən yin lá, ba nē ken ba waa Yü nē wuuu. Ku mù nē pün, ba píi ba na ba lià tē, ba yá nē tga, dē ba bwín ba nan tga wa.

Yá ba kúw ken càn zənzən lià duən dē nē, ba ga vi, sē ba pià cwəñə, ba ma jén tē càn tē yáá nē. Ba yá kúri yozəñu, tē nē dwə, ba tì. Ku mù nē yì, sē ba píi ba

bwín ba nan tga wa. ³⁶ Ba twín ba wa lià duən. Ba mà ba dē fufuran. Ba vwa ba dē banzala, ba kə bān dii wa. ³⁷ Ba dñl ba wa lià duən dē kapana, ba gv. Ba za ba lià duən, ba gwəñə bələ. Ba gva ba wa lià duən dē laguri sián. Ba wa lià duən ba dii jə, sē ba pēñ. Pee dē bñnì tanan nē yì ba ganan. Ba ba won mama jə. Lià fwa ba con zənzən, ba pa ba dé càn. ³⁸ Ba yì lià tē, ba twá kasoo dē pēen yuu wa ba ywanj. Pēen kwələn dē tibunan buran wa nē, ba zwì ba pəni. Ku cigá wa nē, lià təntə yì dun tián Yü yáá con, ba doni lià tē, ba nē wulə luv ku tē wa. ³⁹ Ba lià təntə mama ken ba waa Yü nē wuuu. Ku mù nē pün, ba poli Yü piú. Yá dē ku mù tē mama, ba yíá wá won tē nì, Yü nē kàn nii dē, v wá pa ləzoni nē. ⁴⁰ Cígá, Yü yá tanì won nəzəñu ku nē dwə, v tún nē nē. U swin dē, v wá twá duən, v pa ku mù won təntə, nē mù dē ba mù mē nē. Ku mù nē pün, ba mù lià təntə mama bá yì bwálí tē wa, ba yoo mama nē wá yá zəni, dē nē nē twá nē təlò ba wa.

12

Càn nē yì nəba, sē nē tē va yáá wuuu!
(1 Korəntə tián 9.24-27; Filipə tián 3.11-14; 1 Piyerə 2.21-24)

¹ Fuən lià təntə mama, ba nē ken ba waa Yü nē tē, dē yì ndə nē nē. Yá ba mù dān nē buri nəba, nətu nē nē mē, sē nē kə nē waa Yü nē wuuu. Ku mù tē yiri, nē mē, sē nē dugv yiən tē mama, tē nē ci nē nē, tē pa nē wari yáá nē vèli, sē nē ga dugv cuna tē mama, nē nē wulə tē wa. Nē dān mē, sē nē dəri nē va, nē yì bwálí tē, Yü nē pià, sē nē va nē yì, dē píu. ² Nē kəñə nē yíá Zwezi yuu wa. U mù nē yì liú tē, nē nē twá v nē, nē ma kə nē waa Yü nē wuuu. U mù ga nē wáá v pün, nē vèli nē yì bwálí tē, nē yoo mama nē wá yá zəni. U sēe v pián v pa ba ja wá, ba paa dagarv yuu wa, ba gv. U wá ku jələ ndə cavira nē, v ga yəə pupoli nii nē, ku nē tégə, ku dānì wá. Síun nē, v dān jəə Yü jizən* vān nē, Yü pəri tē wa.

(Apokalísə 3.19; 1 Piyerə 1.6-7, 13-17)

³ Á dānà ká pa á jìàn gwari, sē á píi á kə á kwa. Á buña Zwezi yoo. Cuna lià fufun wá zənzən, v ga pián. ⁴ Á wulə á janja, sē á lì á tián cuna wa. Yá á liú mama tē wá janja təntə jan, v tì ka wa. ⁵ Ku yì á swēeé dē, á nē yì Yü bia tē, Yü kəri aba naaa? U swin, v wú:

«Á biú, dē *Yuu-Tiu nē furì mú, sē v ma kəri mú, sē n bñn zəni, ku tà tutu!
U nē caga n nii nē, dān ká pa n piú

* 11:23 11.23 Ezwipətē piú Farawon yá pià, v gv bisumabari tē mama, Zwifə-ba nē luri. Ku mù nē pün, ba sègə Moyizə. * 12:2 12.2 Ka jəñ piú jizən vān nē yì dun bwálí.

cùgò! ⁶ Yuu-Tiu yáá firi liù tē, v nē swə, v kə cwəŋə wa. U yáá firi lià tē mama, v nē yèé dē, ba yi v mù bɪa».

⁷ Á nē dé càn, ku yi Yu pià, sē ku kwen aba. Ku nētɔ bɪri dē, Yu yi v ja aba, v ma fwa v bisíná. Biù wulə, v nyuna nē ba wá firi, sē v ma kə wá cwəŋə wa, naaa? ⁸ Də Yu nē ba liù firi, ndə v bɪa tē mama nē, ku bɪri dē, ku tíú tà v mù tətə bisúmaa, v yi liù don biú. ⁹ Nē nyuna-ba tta ka tē yuu wa, yáá firi nēba, nē ga tē zilí ba nii. Ku cigá wa, nē dán mē, sē nē zilí nē nyuna Yu nii, v nē dwə nē nyuna-ba tta yuu, nē doni. Dē nē nē zilí v nii, nē wá na mu tē, ku nē ba zwèe v con. ¹⁰ Ku yi cigá, nē nyuna-ba yáá firi nēba, máŋá mancin wa, ndə ba pubuŋa nē pià nētɔ. Yá nē nyuna Yu mù nē firi nēba, ku yi, v ma kwen nēba, sē nē ya lià tē, yokukwɪɔn mama nē təlɛ nē yura, ndə v tətə nē, máŋá mama. ¹¹ Máŋá tē wa, ba nē firi nēba, ku yáá cùgà nē pié nē. Yá tē mù càn tētə kwa nē, lià tē, ba nē píni, ba nan cwəŋə nē, ku yáá pa, ba wáni ba tɔn tɔtɔnzəŋə zənzən, ba ma bɪri dē, ba yi cigá tián Yu yáá con.

¹² Ku mù tē yiri, á mē, sē á pa, á jìàn, tē nē gwàri, dē á nadwana, tē nē ba diàn jə, pií tē ja diàn. ¹³ Á pian, á nēe ti conji, tē nē yi mənə mənə. Liù nē wulə á wa ndə gwán nē, v dàn ká kwen, v mà v nē nē v dwan, sē v na yazurə, v ma va yáá wuuu.

Á zɪga diàn, á dànà ká pií á kə á kwa!

¹⁴ Á fwa ku tē mama, á nē wáá, sē bɪcan síé ya á mù dē lià tē duən pwərə wa. Á pian á ya lià tē, á nē yá á tiàn miámíán Yu jìan wa. Də ku nē tà nētɔ, á wàri Yu á ni. ¹⁵ Á ywàŋá á yuu nē zəni, sē á liù mama dán ká kwɪn Yu pubwanɔ tē nē. Á kənə diàn, sē á liù mama dán ká ya ndə tíú nē, ku nɔnan nē cà. Liù nē yi nētɔ, v yáá cùgò lià tē duən tē mama, v pa ba dē cà.

¹⁶ Á dànà ká pə̀n duən vɛɛ vɛɛ. Á dànà ká cùgò Yu cwəŋə tē, á kə durən ku nē! Mə nətɔ nē Esau fwa. Esau yi *Zwakobə zɔnɔ. U ma ti v nəkwiɔn tē, v ma lári wodiu zɔŋa nədɔ v nyánú con, v dé. ¹⁷ Á yèé dē, ku kwa nē, v kwi yɪnɪa, v ma pià, sē v nyuna tē ləri Yu, sē v fwa zəni v yura. U dán yá pià, sē v pií v jon v nəkwiɔn tē, v nyánú tē con. Yá v nyuna tē viga, v wá sèe.

(Apokalisə 21.2-3; Eberə-ba 2.1-3; 10.26-35)

¹⁸ Á mē, sē á lwarɪ dē, á nɪbara-ba tē yi ba boli paan yura, ba ma lwarɪ Yu. Liù yá wáá ku mù paan tētə yura v janɪ. Mənvoo yá jə paan tētə yuu wa. Ku yuu yá yi

yikunu, voo ga fuli lá zənzən. Yá ku dán nē tà nētɔ á mù con. ¹⁹ Ba ni nabwana kori ku paan tētə yuu wa. Ba ni Yu dē sugv lá. Ba nē ni sugv tētə, fən jin ba. Ba dán ləri, sē kori tē dán ká pií ku bwé. ²⁰ Yoo tē, Yu yá nē pin ba nii ku yuu wa, yá dwə ba jìàn. Yu swɪn, v wú: «Liù nē dwen paan tē yura, nē à yèé ku nē yi vanɪ tətə, ba mē, sē ba dɪli ku dē kapana, ba gu». ²¹ Tə mù yìàn tē ken fən *Moyizə wa, v swɪn, v wú: «Fən jə nē, à vɪvaga».

²² Yá ku tà nētɔ á mù con. Á mù boli paan tē yura, ba nē bonə «Siyon»†. Mə ku mù paan tē yuu wa nē, Yu tē, v nē wulə mu wa, tu tē wulə. Ba bonə ku tu tētə *Zwerizalemə. Ku wulə Yu *sán nē, yá *malɪke miliyɔn dán wulə lá, tē dé càn. ²³ Á yi á boli Yu tētən bisíná píli tē yura, v nē pípúni ba yura sagɪ wa Yu sán nē. Á tē yi á boli Yu yura, v nē bɪri luv tē mama bɪrà. Á tē kúú yi á boli lià tē yura, ba nē jigə cigá tián Yu yáá con, ba yoo mama ga zìən. ²⁴ Á twi á yi Zwezi yura, v nē kəni *nimaru nədɔn Yu dē ləzoni pwərə wa. U mù nē lwá v jana, v ma sɪn nē cɔna. Tə mù jana tētə bɪri nēba won tē, ku nē zìən, ku doni won tē, Abelə jana tē nē bɪri nēba.

²⁵ Á cɪa á tiàn nē, á dànà ká vi, sē á cugv sugv tē, Yu tē nē swɪn á con. Fuən lià tē viga, sē ba cugv v nii tē tta ka tē yuu wa. Yá ku dán pin, ba yá wàri càn tē, Yu nē wá kə ba nē, yáá nē, ba jén. Yu yi v nan v sán, v bə, sē nē cugv v sugv. Nē nē pià, sē nē jén càn tētə jin wa, nē dànà ká vəvəri nē kwa, nē ma sá v nii tē. ²⁶ Fuən tē nē, Yu sugv tē pin tta vuvugu. Síún nē, Yu kàn nii v pa nēba dē, v bə pa tta cɪci vuvugu. Ku dán yi tta tē dē lanworu tē mē nē wá vuvugu. ²⁷ Tə mù sɪrən tētə, v nē swɪn nētɔ tē, bɪri dē, wiən tē mama, liù mama nē wàri v fwa, tē nē wáá tē vuvugə, tē wá vuvugu tē jén. Yá wiən tē mù, tē nē wàri tē vuvugə, wá yá lá, tē ba jén. ²⁸ Nē dán kəni Yu lèéé, v nē pin nēba pəri, ku nē wàri, ku lwáni tē yiri. Nē bwɪa v nē, ndə ku nē ywán dē wá nētɔ. Nē zilé wá, nē ga twá v cwəŋə tē nē zəni. ²⁹ Cígá, nē nyuna Yu tē yi ndə mən nē, tē nē dé wuuu.

13

Kwiə bwálí

(Romə tián 12.10, 13, 15; Matie 19.4-6; 1 Tesalonikə tián 4.3-7; 1 Timote 6.6-10)

¹ Á mē, sē á sóni á duən *Kərisə lià tē, máŋá mama. ² Á dànà ká swééə vərə nē twi, ba zuri á yuu wa, sē á ja ba zəni. Lià duən fwa ku nētɔ, ba ja *malɪke zəni, tē nē twi, tē zuri ba yuu wa, ba ga wá lwarɪ dē, ku yi malɪke nē.

† 12:22 12.22 Siyon yi paan tē, Zwerizalemə nē lwə ku yuu wa, yiri nədwan.

³ Á ywàǵá lià tɛ yuu, ba nɛ wulɛ bǎn diè wa. Á pɛn ku ya ndɛ á mù, dɛ ba mù mɛ yà nɛ wulɛ ku bǎn diè tɛ wa. Á ywàǵá lià tɛ yoo, ba nɛ kɛni cǎn ba nɛ. Á pɛn ku yà ndɛ á mù, dɛ ku tián mɛ, nɛ ba kɛni tɛ cǎn tɛ wa.

⁴ Liù mama mɛ, sɛ v zilí kasweri. Yá kan dɛ v bǎri wà mɛ, sɛ ba tun durɛn yìèn ba kasweri tɛ wa. Yɛ tɛ wá bǝrì lià tɛ bǝrà, ba nɛ pɛni duɛn vɛɛ vɛɛ. Yɛ tɛ wá bǝrì lià tɛ bǝrà, ba nɛ cwǎrì.

⁵ Á cɛa á tián nɛ. Á dànà ká fin á yíá mama, á kɛ sɛbiu yuu wa. Á yana pupwɛn wa, dɛ ku tɛ, á nɛ jɛ. Yɛ tɛtɛ swìn, v wú: «Á bá yá mú. Á bá vǎrì mú, à dɛgu abada». ⁶ Yɛ nɛ swìn ku nɛtu dǎn pɛn, nɛ liù mama jìan wáa tɛ dǎja, sɛ v swìn, v wú: «Fɛn ba nɛ jɛ, lɛzwɛnɛ wǎrì nɛ won, v fwa. Yɛ nɛ saɲa nɛ, máǵá mama».

(1 Tesalonikɛ tián 5.12-13)

⁷ Á lie lià tɛ yoo, ba nɛ yɛn á yáá, ba kɛ aba Yɛ cwɛɲɛ tɛ wa, ba ga swìn Yɛ sugu tɛ, ba bɛri aba. Á lie nɛtu tɛ, ba nɛ twá Yɛ nɛ, ku ja va, ku yí ba tián. Á kɛnɛ á waa Yɛ nɛ wuuu, ndɛ ba nɛ ken ba waa v nɛ wuuu, nɛtu.

⁸ Zwezi-*Kɛrisɛ ba lwǎnì mama. U yɛ won nɛtu, diàn dɛ zɛn, ku ja vɛlɛ máǵá dɛ máǵá tɛ, ku nɛ ba zwɛɛ. ⁹ Lià duɛn wulɛ, ba bɛri kǎrì nɛdɛra yirɛ duɛn. Ku mù tɛ yɛrì, á ziga diàn, lià tɛntɛ dǎn ká gɛgari aba, ba li Yɛ cwɛɲɛ tɛ wa dɛ sǝrǎn duɛn. Ku zìen dɛ, Yɛ pubwanu tɛ nɛ pɛn, nɛ pubɲa wulɛ bǝwǎlì nɛdu. Yá ku dǎn nɛ yɛ conji, tɛ nɛ bɛri culɛn wodirɛn yuu wa, tɛ mù ba lià tɛ, ba nɛ twá tɛ culɛn tɛntɛ nɛ, saɲa. ¹⁰ *Zwifɛ-ba Yɛ *jonwana tɛ fwa *jwɛɲɛ Yɛ *wulu gansili jonji kúri tɛ yuu wa. Yá nɛ ja jonji don, Zwifɛ-ba Yɛ jonwana tɛntɛ nɛ wǎrì ku wa jonji won ba dɛ. ¹¹ Zwifɛ-ba Yɛ jonwana yun tián nɛkwita tɛ yáá fwa jonji, v pa Yɛ nɛ. U yáá ja vǎnǎ tɛ, ba nɛ gva, tɛ jana, v ja zu dɛyaa tɛ wa, ku nɛ yɛ Yɛ cɛi nyiɛn, sɛ Yɛ ma wǎnì v sɛɛ, v kwen cɛna tɛ, ba mù dɛ wá pwɛrɛ wa. Ba ga yáá ja vǎnǎ tɛ mù tɛ, ba ja nan tu tɛ kasɔɔ nii nɛ, ba sɛrì. ¹² Mɛ ku yun nɛtu dɛ Zwezi. U yɛ, ba gva wá tu tɛ kasɔɔ nii nɛ. U dí cǎn nɛtu, v twá v tɛtɛ jana tɛ nɛ, v ma sɛn lɛzoni cɛna, v li. ¹³ Ku mù nɛ pɛn, nɛ mù dǎn naɲa, nɛ va, nɛ jɛrì Zwezi, tu tɛ kasɔɔ nii nɛ, sɛ ba yala nɛ mù dɛ v mù mɛ. ¹⁴ Tu tɛlɛ tɛ ka tɛ yuu wa, nɛ nɛ wá yá lá máǵá mama. Ku mù yɛrì, nɛ dǎn pià tu tɛ, ku nɛ wá bà ku jɛn. ¹⁵ Nɛ dǎn mɛ, sɛ nɛ twá Zwezi nɛ, nɛ ma bu Yɛ nɛ máǵá mama. Ku mù bǝrà tɛntɛ yɛ ku naɲa nɛ níɛ wa. Yá ku dǎn yɛ ndɛ jonji nɛ, nɛ fwa nɛ pɛn Yɛ nɛ, sɛ ku bu v yɛrì nɛ. ¹⁶ Á dànà ká swɛɛɛ, sɛ á fwa zɛni lià yira.

Á dànà ká swɛɛɛ, sɛ á fwa woywan saɲu ba yira. Ku nɛtu yɛ jonji nɛ, á fwa, á pɛn Yɛ nɛ, ku nɛ poli v piùɛ.

¹⁷ Á zilɛ á yáá tián nii, sɛ á mun á tián ba yáá con. Ba mù nɛ ywàǵá á yun nɛ, ba ga mɛ, sɛ ba tɛn ku nii Yɛ con. Dɛ á nɛ zilí ba nii, ba wá fwa ba tutɔɲi tɛ dɛ pupwɛn. Á nɛ ba ba nii zilí, ba wá caga á nii nɛ. Ba ga nɛ caga á nii nɛ, ku bá san á nɛ.

Sagi tɛ yigúré sǝrǎn

(Romɛ tián 15.30-32; Kolosɛ tián 1.9-11; 1 Piyerɛ 5.10-11)

¹⁸ Á lwɛrɛ Yɛ, á pa nɛba. Nɛ yɛlɛ dɛ, nɛ wá yoo mama cùgò. Máǵá mama nɛ swɛ, sɛ nɛ tun won tɛ, ku nɛ zìen. ¹⁹ Á lɛrì aba cígá mama. Á lwɛrɛ Yɛ, sɛ v pa nɛ cwɛɲɛ, sɛ á piú á bà á con lala.

²⁰ Yɛ nɛ pɛn nɛba bɛcan sió. U pɛn nɛ *Yuu-Tiu bwin, v nan tɛga wa. U mù Zwezi dǎn yɛ ndɛ payɛru nɛfaru nɛ, v ywàǵá nɛ yuu, ndɛ payɛru nɛ ywàǵá pee yuu nɛtu. U jɛn v tián, v ma fwa *jonji nɛ yɛrì. Ku dǎn twá v jana tɛ nɛ, v ma kɛ *nimaru nɛ mù dɛ Yɛ pwɛrɛ wa, ku nɛ ba zwɛɛ. ²¹ Yɛ nɛ wá pa aba diàn, máǵá mama, sɛ á ma wǎnì á fwa zɛni yiri mama, v nɛ swɛ. U mù nɛ wá twá Zwezi nɛ, v pa, nɛ tun ku tɛ nɛ ywǎn dɛ wá. Lià mɛ, sɛ ba bu Zwezi-*Kɛrisɛ nɛ, máǵá dɛ máǵá, ku nɛ ba zwɛɛ. Amɛna! ²² Á nubɛa-ba, à lɛrì aba, sɛ á zùrì á yira, á ma cugu sǝrǎn manɛn tɛ tɛ, à nɛ pùpùni á nɛ, sɛ á ma kwɛ aba.

²³ Á nɛɲɛ suywǎɲú: Ba li Timote, v nɛ yɛ nɛ nubiu Kɛrisɛ yɛrì, v yà nɛ wulɛ bǎn diè. Á pià, sɛ á bà, à na aba. Dɛ v nɛ twi à con fuɛn, à mù dɛ v mù mɛ dǎn wá kɛ duɛn, nɛ bà. ²⁴ Á jùnà á yáá tián tɛ mama, dɛ Kɛrisɛ lià tɛ mama, á pa nɛ. Lià tɛ, ba dɛ nɛ yɛ Kɛrisɛ nɛ tu, ba nɛ wulɛ Yitali nɛ, jùnì aba. ²⁵ Yɛ nɛ wá fwa v pubwanu tɛ á mama yira.

**Sagi tø,
Zwakø
nø púpóní
Zwakø sagi tø yuu wa
sugv**

Lìu tø, v nø púpóní sagi kv tø

Ku wáá ku yaní Zwezi nyánú Zwakø nø púpóní kv. U yin *Kørisø lià púli tø yáá tián batwa tø wa liù don *Zwerizalemø nø.

Lìà tø nø, v nø púpóní

Zwakø púpóní v sagi tø, v pa *Zwifø-ba nø, ba nø jigø *Kørisø lià, dø ba duøn tø nø, ba nø tà Zwifø-ba, ba me nø pwèe ba sú luv mama wa.

Sagi tø wa sugv

Nøhø kv tø yiri, v nø púpóní ba nø: Sagi kv tø yi yìèn tø nø cé duøn yuu wa sugv, Zwakø gá wá tø li v tún, sè ba lwarí nøtv tø, tø nø púé duøn kwa. Tø yìèn tøntø nø yi:

yoo tø, kv nø pin ba lwarí liù dæn, dø v nø me, sè v píní wuuu, v dæn ká píí v kø v kwa,
dø wubøña yoo,
dø yijuní yoo,
dø jìjø tián dø zura yoo,
dø liù püé yokøkwunán fira yoo,
dø yoo tø, kv nø dódón, sè kv yigu liù,
kv pa v tun yokøkwun yoo,
dø Yü sugv tø dø kv nii zilé yoo.

Yoo tø, Zwakø nø swø, sè v swìn, kv mù nø yi nøtv tø, *Kørisø lià tø nø me, sè ba ya dun mama. U swìn zænzen yoo tø yuu wa, v nø tàà kv yiri, v púpóní v sagi tø: Nøtv tø, liù nø ken v waa Zwezi nø, v nø me, sè v tun, dø v nø ba kv tutvñi tunja, kv yi tutv.

Tøntøn jònà bwáli

¹ À mù Zwakø nø púpóní sagi kv tø, à pin á mù *Zwifø-ba dwié døkuren fugø bølø tø nø, á nø dæri á zv luv tø mama wa. Á mù Zwakø nø jònè aba. Á yi Yü dø *Yuu-Tiu Zwezi *Kørisø tutvnbüi.

Wubøña yuu wa kàrà

(Romø tián 5.3-5; Matjø 7.7-11)

² Á nubia-ba, á me, sè á jø pupwøn zænzen, dø yìèn yirø tø mama, tø nø wá wuwali aba. ³ Ndø á nø yèø nøtv dø, á nø kení á waa Zwezi nø, á ga wá døgü tø yìèn tø mama wa, á wá ya lià tø, á nø jø pínú. ⁴ Á me, sè á ja pínú máñá mama, á ja va á gúri tø yìèn tø mama wa. Yá á dæn wá ya lià tø, Yü yìèn tø nø biga á yuu wa, á ga sú tø me wa cigá cigá, won dø ga bá mùri aba.

⁵ Yá dø wubøña nø mùri á wa liù don, kv me, sè v lóri wubøña Yü con. Yü yáá pa liù mama nø dø cigá cigá, v ga ba caga. Yá Yü dæn wá pa tø kv tiú nø. ⁶ Liù tø, v nø lóri Yü con, v me, sè v pa cigá dø, Yü wá pa kv tø, v nø lóri. U me, sè v dæn ká bèeé. Liù tø, v nø bèeé, kv tiú yi ndø nakuli nø, voo dæn nø yugø kv kæní, kv tø swø lá. ⁷⁻⁸ Kv mù læzwønyiri tøntø jø pwíi bølø. U ba tæntan yoo jø, dø kv tø mama, v nø fwa. Kv tiú wá me, sè v bün dø, *Yuu-Tiu wá pa wá won.

Zvri dø jìjø yuu wa kàrà

⁹ Liù tø, v nø yi nø nubiu *Kørisø yiri, wáá zuru v yaní, yá v jø dun Yü yáá con. Kv mù nø pin, v me, sè v bwi v tián. ¹⁰ Jìjø tiú wá ti, ndø gapuni nø. Kv mù nø pin, nø nubiu tø, v dø nø yi jìjø tiú, v dø me, sè v bwi v tián, Yü nø mun wá tø yiri. ¹¹ Yicau nø pén, kv lují nø má gapuni nø, kv yáá ti kv kù. Gau tø puni tø yáá tv, kv zøni tø ga jén. Mø kv wá ya nøtv, kv pa jìjø tiú nø. U dø wá ti v jén, ndø gapuni tø nø. Kv yoo tøntø wá tun v tutunan tøtøñi wa.

Yü ba liù yigø, v pin v tunja yokøkwun

¹² Pupwøn liù nø yi liù tø, v nø jin pínú dø yìèn tø nø dódón, sè tø yigu wá, sè tø pa v tun yokøkwun. U nø pián v dián wuwali tø v zwèe, v wá na mu, kv nø ba zwèe Yü con, yupuu. *Yuu-Tiu nø kæn nii dø, v wá pa kv mu tæntø lià tø nø, ba nø swø wá. ¹³ Máñá tø, yoo nø dódón, sè kv yigu liù, sè kv pa v tun yokøkwun, v wá me, sè v swìn dø, kv yi Yü nø tun kv v nø. Liù wari Yü v dódón, sè v yigu wá, v pa v tunja yokøkwun. Yá v tøtø bá dódón, sè v yigu liù v pa, sè kv tiú tunja yokøkwun. ¹⁴ Liù tøtø püé yokøkwun fira nø yáá dódón, sè kv yigu wá, kv pa v tun kv, yá kv dæn yáá gigarí wá kv kø cuna wa. ¹⁵ Kv kwa nø, püé yokøkwun fira tø dæn yáá jì cuna. Yá v dæn nø tun cuna tø v zwèe, tø dæn yáá ja tuan tø bá.

Bwáli tø, yìèn nø ziga tø dódón, sè tø yigu liù, tø pin v tunja yokøkwun
(Zwan 3.27; Galasi tián 6.7-10)

¹⁶ Á nubisoni-ba, á dænà ká gigarí á tián!

¹⁷ Tarpuñ nøzøñu tø mama, dø cigá cigá zilé won yi kv nanja Yü con. U mù Yü tøntø nø fwa poni. U mù Yü tøntø ba lwáni, ndø yiywara nø lwáni nøtv. ¹⁸ Yü twá v cigá sugv tø nø, v pa nøba mu. Yá v dæn pià, sè nø ya ndø v tøntøn lià nø, wiøn tø mama yuu wa, v nø fwa.

Nøtv tø, nø nø me, sè nø tvn dø Yü sugv tø

(1 Piyerø 2.1-2; Matjø 7.21-27)

¹⁹ Á nubisoni-ba, á me, sè á yøni dø, á liù mama me, sè v di v tián tta, v ma cugu ba duøn tø sugv. Kv wá me, sè v bibari

u swìn. Ku wà me, sè u luja dè zàn lala. 20 Á yèò dè, liù luja nè zàn, ku tíú bá fwa ku tè nè zìon Yü yáá con. 21 Mø ku mù nè pìn, á dån me, sè á yá duræn yiri mama, dè wulunj yiri mama. Yü ken u sugu tè á waa, ndè ba nè cwen tíú nètú. Á me sè, á cugu ku sugu tæntè dè bicabwanu. Yá sugu tæntè nè wá pa, Yü jon aba á cuna wa.

22 Á me, sè á fwa ku tè, Yü nè swìn u sugu tè wa. Á dånà ká cugu ku tè, Yü nè swìn, cici. Á nè buja dè, ka cugu tè cici nè me aba, á yi á tiàn nè á gígari. 23-24 Liù nè cugu Yü sugu tè, u ga ba fwa, ndè ku nè wú nètú, ku tíú yi ndè liù tè nè, u nè ywån u yáá zənjə wa. U nè kēēñ u yá zənjə tə, u swēēē u yáá tə nè yi nətú. Mø nətú nè, ku pa liù tè nè, u nè cuga Yü sugu tè, u ga ba fwa ndè ku nè wú nètú. 25 Yü sugu tè yi cígá sugu. Ku mù nè pìn, liù tè, u nè ken u pubuja u sugu tæntə nè, u dån me, sè u vwa u tiàn ku nè máná mama wuuu. Yá ku mù nè wá pa, u tun u tiàn. Ku wà me, sè u cugu ku, u ga pií u swēēē ku máná don wa. U me, sè u twá Yü sugu tè nè, dè u waa mama. U mù liù tæntə wá ya pupwøn wa u tutunji mama wa.

26 Liù tè, u nè buja dè, u twá Yü nè zəni, u ga ba u nii janti, u yi u gígari u tiàn. Yá u nè twá Yü nè, tə yi tutú. 27 Liù tè nè twá nè nyina Yü nè dè púə nədú, u bican ga yi nəpon, u me, sè u fwa yièn tə tə. U me, sè u san bitara dè kadəne nè, ba nè wulə pucvni wa. Ku tə sùrí lá, u me, sè u dån ká pa, lià tə, luv nè ti, ba cùgò wá.

2

Dàn ká ja liù, n ma kwani u don kàrà

1 Á nubia-ba, á ken á waa Zwezi-*Kørisø nè. U yi nè *Yuu-Tiu, u ga jə dun dè. Á wà me, sè á zilí liù don, á ga yá u don. 2 Á nənjə yoo nè, sè nè ma man ku: Bēē nè u ken síán jifila, u zú gånù, ku nè cicut, u ja bà á jéré wa. Zuru don dè, u nè zua gangwuru, u jə bà á jéré tə wa. 3 Á yáá zilí bēē tə, u nè zua gånù, ku nè cicut tə, á swìn u con, á wú: «Jēñ yáá bwálí nəzənu tə wa!» Á ga swìn zuru tə con, á wú: «N mù, zigi yü nè lá con!» Nø á yèò: «Jēñ tua à nēē dēñ!» 4 Á cígá nè fwa ku nètú, á yi á kúrí ba duən wa. Á ti u don, á ma kwani u don. Ku nètú tə yi á pubunji kukwínan tə nè pìn, á ma pwēē ba duən wa.

5 Á nubisoni-ba, á cuga zəni. Á yèò dè, Yü kúrí zura, lià tə, luv nè ti, ba yíá yuu. Ba mù zura tæntə keni ba waa u mù Zwezi nè wuuu. Ku mù nè pìn, ba yi jijə tiàn, u mù Yü yáá con. Ku nè sùrí lá, ba lià tə wá twá ba dé pàri dè u mù Yü. Pàri tæntə ya Yü nè kàn nii, sè u pa lià tə nè, ba nè swè u mù Yü. 6 Yá á mù dån ba zura zilí,

á zoni ba. Á ga yèò zəni dè, jijə tiàn tə nè yáá dé diàn á yuu wa. Ba mù nè yáá ja aba, ba va lià tə, ba nè buri bura, yáá con. 7 Mø ba mù jijə tiàn tə nè yáá kukulh Zwezi yiri nəzənu tə á nè twá ku nè, ba ma yi *Kørisø lià.

8 Yü yi piú. Yá á fwa zəni, dè á nè twá u nii tə nè. Ku púpúní Yü sagi tə wa, ku wú: «Sóni n yura liù ndè n tətə nət!» 9 Ku mù nè pìn, á nè kúrí lià duən wa, á fwa cuna dè Yü. Yá Yü wá twá u *nii tə nè u biri dè, á yi cuna lià. 10 Á tié ku tə, á ma man: Liù don yáá twá Yü nii tə yièn tə mama nii nè, yá ku tíú ga cùgò tə wa yoo nədú nè, u cùgò tə mama nè, Yü yáá con. 11 Yü tə, u nè wú: «Dàn ká cwàri!» U mù nè kúv wú: «Dàn ká gu dè!» Yá n dån nè ba cwàri, n ga gu liù, n jigə Yü nii tə mama cunu. 12 Yü bura tæntə wá pa, á tun á tiàn. Á pian á níé sùràn, dè ku tə á nè fwa, ya ndè lià tə nè, Yü nè wá buri ba bura. 13 Á nè ba liù yinəgə dəri zənzən, máná tə wa, Yü nè wá buri bura, u dè bá dəri á yinəgə zənzən. Liù tə, u nè dəri lià yinəgə zənzən, u wà me, sè u pa Yü bura fən ja wá.

Nətú liù nè wáa u biri dè, u keni u waa Zwezi nə

(Galasi tiàn 5.6; Ebərə-ba 11.17-19, 31)

14 Á nubia-ba, á tié ku tə, á ma man: Liù don u nè swìn dè, u mù ken u waa Zwezi nè, yá u ga ba tutunzənjə tunja, u ma biri ku, ku nètú tə ba dēñ jə. Yá ku tíú tə dån ká bún dè, ku wá jon wá u cuna wa. 15 Á nənjə yoo, sè nè ma man ku: Á mù lià tə, á nè yi nubia *Kørisø yiri, tə wáá á nubiu don á ni, ku tíú nè ba u yura gånù jə, u ga ba u nii wodiu dè jə. 16 Á wa liù don dån swìn ku tíú con, u wú: «Yü wá pa mu bican sií. Yü nè wá pa mú gånù, u ga pa mú wodiu, n dé n sù». Dè á nè wá wian tə pìn, tə wá san wá, sè u ma ya luv wa, ku nètú tə ba dēñ jə. 17 Mø ku yi nètú, ku pa á mù Kørisø lià tə nè. Á nè ken á waa Zwezi nè, á ga ba ka tutunzənjə tunja, ku fwa ndè á kúv ba á waa kəni Zwezi nè. Yá ku dån yi ndè won nè tiga.

18 Á wa liù don nè swìn, u wú: «Lià duən wulə, ba nè ken ba waa Zwezi nè, ba duən dè wulə, ba nè tunja tutunzənjə». Á mù wá le ku tíú, á wú: «Biri nè, nətú tə liù nè wáa u waa u keni Zwezi nè, u ga ba tutunzənjə tunja. Yá à dè wá twá à tutunzənjə nè, à biri mú dè, á ken à waa Zwezi nè». 19 N pìn cígá dè, Yü yi nədú. N fwa zəni. *Zinə dè yèò ku nètú tə, yá fən yáá ga zú tə.

20 Zubanənyin tíú, n bá yá, sè n ni naaa? Liù nè keni u waa Zwezi nè, yá u ga ba tutunzənjə fwa, u nè keni u waa Zwezi nè tə cici, ba dēñ jə. 21 N yèò dè, nè

nubee *Abørahame ti v biú *Yizakø, sè v ma fwa *Jonji Yü jonji bwálí tæ yuu wa, v pa Yü nø. Yá Yü dån jøli wá dæ, v yi cigá tíú v tutunzønjø tæ yüri. ²² N na dæ, Abørahame nø ken v waa tæ Yü nø, yá ku dæ v tutunzønjø tæ twá duøn. Yá ku yi Abørahame tutunzønjø tæ nø biri dæ, v ken v waa Yü nø cigá cigá. ²³ Mø nøtv nø ku twá yoo tæ, ku púpúní Yü sagi tæ wa, nii ma sú: «Abørahame ken v waa Yü nø. Ku mù nø pin, Yü jøli wá dæ, v yi cigá tíú v mù Yü yáá con». Yá ba dån bonjø Abørahame <Yü dabee>. ²⁴ Á na dæ, ku yi ku twá liú tutunzønjø nø, Yü ma jøli ku tíú dæ, v yi cigá tíú nø. Ku tà ku twá liú nø ken v waa Zwezi nø cici yüri. ²⁵ Mø ku yin nøtv ku pa, kacwaru tæ nø, v yüri nø yi Rahabø. U jun *Yizørayelø *lià tæ, ba nø tun májá don wa, v tu wa. U san ba, v pa ba píi ba twá cwønø don ba víi. Yü jøli wá dæ, v yi cigá tíú nø v tutunzønjø tæ yüri. ²⁶ Á yøð dæ, sinju nø tælø læzwønø yüra, v yi v tuga. Mø ku yi nøtv dæ, nø nø keni nø waa Zwezi nø, yá nø tutunan ga ba ku biri, nø waa tæ yi ndø won nø tuga.

3

Á jana á níó zøni!

(Romø tíán 3.13-14; Matíø 12.33-37)

¹ Á nubia-ba, á dånà ká pa, á ya dání zønzen, á nø yi karnyuna-ba. Børà tæ ba nø dånì, sè ba børi nø mù lià tæ nø yi karnyuna-ba tæ, diàn wá doni ba duøn tæ nyiøn. ² Nø yáá fwa cuna yiri yiri nœ kapupu. Liú nø ba v sòran swin v fwa cuna tæ wa, ku tíú tæ yi liú tæ, Yü yiøn tæ nø biga v yuu wa, v ga wáá v tiàn yoo mama wa. ³ Nø yáá kø kwiøn sisan nii nø, sè nø pa, ka sœe nø nii, sè nø tuni ka mama míámíán. ⁴ Á nønø níá yuu hori nø dáá nøtv! Ku dæ ku dání tæ mama, ku jø volan ku wa. Liú nø jø ku volan tæntø nø, v wáá v pin, ku væli bwálí tæ, v nø pià. Voo nøfaru nø swø ku yugø ku nøtv mama, ku yi ku bwálí tæ, liú tæ nø keni ku nø, ku yáá væli. ⁵ Mø læzwønø nøndæli yi nøtv, ku yi nømanbiø, ku yoo ga cà. Á nønø, ku nyun ndø mænfwana nø, ku wáá ku pin, gau nøfaru kwé mæn. ⁶ Læzwønø nøndæli yi ndø mæn nø, luv cuna tæ mæ wulø ku wa. Møn tæntø yi tæ nanja mæn diè. Mø tæ mù cuna tæntø, nø yáá cügò nø mu tæ mama, ku nø zigi nø luri, ku væli nø tian. Ku ga yi nø yüra tæ wa wobíø don. ⁷ Mø cuna tæ yáá pwaru nø yüra tæ mama. ⁷ Læzwønø wáá diàn, v dé vaná yiri mama yuu wa. U wáá diàn, v dé gau vaná, dæ zunji dæ wonønøn, dæ níá wa wien yuu wa. U cigá ga dé diàn

tæ wiøn tæ yuu wa dæ. ⁸ Yá læzwønø tælø, v nø wáá diàn, v dé v nøndæli yuu wa. Ku yi wolwan tæ, liú nø wårì v janì, v pin ku ziga yáá nøtv. Ku súð dæ cwan, ka nø li mu. ⁹ Nø bwì nø *Yuu-Tiu nø, v nø yi nø nyina, dæ ku nøndæli tæntø. Yü fwa læzoni ndø v nyinyiga nø. Yá mæ ku nøndæli tæntø tætø nø, nø ma züri, nø keni ba nø. ¹⁰ Børà dæ züra nanja ku nii nøtv tæ wa nø. Á nubia-ba, á dånà ká pa ku ya nøtv dæ aba. ¹¹ Nazønjø dæ nakukwünan wårì nabuliyii nøtv wa tæ nanja. ¹² Á nubia-ba, kapüru wårì siàn ku züra. Nø á yøð kacuu wáá kapüra ku züra. Nacwønø tæ ku níá nø yi nakukwünan wårì nøzønjø ku buli abada.

Wubønja tæ, Kørisø liú nø mæ, sè v ja

(Efezø tíán 4.1-3; Filipø tíán 2.3; 1 Korøntø tíán 3.3; 1 Piyerø 3.4; Romø tíán 14.19)

¹³ Liú wulø á wa, ku tíú nø jø wubønja naaa? Liú wulø á wa, v nø jø yønu naaa? Ku tíú mæ, sè v ya bwábwá, v ga twá v tutunzønjø, v ma biri dæ v jø wubønja. ¹⁴ Á nø jø wøgwüv, á nø jiga dæ duøn nø, sè á doni duøn, á dån mæ, sè á yá fwíø tæ nø. Yá á dånà ká koni konkon, á zigi cigá tæ nø. ¹⁵ Ku tíú wubønja tæntø tà ku nan Yü, ku yi *Sitana nø pin ku wá. Ku yi tia yuu yiøn, ku ga yi læzwønø fira yiøn. ¹⁶ Yoo mama yi gurø gurø, bwálí tæ nø wøgwüv nø wulø, lià tæ ga jiga dæ duøn, sè ba doni duøn. Yá yokukwünan yirø mama wulø ku bwálí tæ nø. ¹⁷ Liú nø jø Yü wubønja tæ, v bican yi nøpon. Ku wubønja tæntø keni sió lià bicaní wa, ku ga pin ba waa bwànì duøn yuu wa. Ku mù nø keni nimaru lià pwørø wa. Ku pin lià dæri duøn yinøgø zønzen, ku yoo ga ziøn. Ku mù wubønja tæntø ba lià kúri duøn wa, ku ga tà níó bølø tíú wubønja. ¹⁸ Lià tæ, ba nø swø bicaní sió, ba mù nø keni tæ sió tæntø, ba mù dæ ba yüra lià pwørø wa, ndø ba nø dùè wiøn. Yá ku tæ, ba nø wá na, ku wá biri dæ, ba yi cigá tíán Yü yáá con.

4

Liú nø tønja v püø yokukwünan fira, v ba Yü nii zili

(1 Timote 2.8; 1 Zwan 2.15-17; Likø 18.13-14)

¹ Jara dæ janja wulø á pwørø wa. Tø yiøn tæntø nan yøn tæ bà? Ku yi á püø yokukwünan fira nø pin, ku yi nøtv. Tø yiøn tæntø nø wulø á yüra tæ wa, tæ pa á ziga duøn nø. ² Á yíá zua lià wiøn, á ga wårì tæ á nu. Yá ku dån pin á jì lagüra. Á súð dæ wøgwüv, á ga wårì wien tæ, á nø

* 2:25 2.25 Lià tæntø yá yi Yizørayelø lià nø tun ba, sè ba dí yáá ba va ba ywån Kanan luv nii tæ. Mø ku luv nii tæntø wa, ba yá mæ, sè ba va ba ya. Yü yá kån nii dæ, v wá pa ba ku luv nii tæntø.

pià á nɪ. Kɪ pa jara dɛ jaŋa zàn á pwərə wa, ku yoo tɛ yɪrɪ. Á ba tɛ wiən tɛ jɛ, á wà tɛ lɔrɪ Yɪ con yɪrɪ. ³ Máná tɛ, á nɛ lɔrɪ dɛ, á ba nɪ, á pubwɛja tɛ nɛ ba zɪən yɪrɪ. Ku yɪ á lɔrɪ, sɛ á ma tɔn á piəs yokɔkwɪnan fɪra.

⁴ Á yá Yɪ, ndɛ kacwarɪ nɛ yá v bari nɛtv. Á yɛə zɛni dɛ, luv ku tɛ wiən tɛ sonu yɪ Yɪ dɔŋɪ. Liù tɛ, v nɛ pià, sɛ v twá luv yièn tɛ tɛ kwa, ku tíú wá jì Yɪ dɔŋɪ. ⁵ Á dānà ká bɪn dɛ, ku tɛ Yɪ nɛ swɪn v sugv tɛ wa, yɪ tɔtv. Ku swɪn dɛ, Yɪ súə dɛ wɔgwɪv nɛ sɪŋv tɛ fɪra tɛ yɪrɪ, v nɛ pin nɛba. ⁶ Yá ku tɛ nɛ dwɛ tɛ mama, ku mù nɛ yɪ pubwanv tɛ, v nɛ pin nɛba. Ku swɪn Yɪ sagɪ tɛ wa ku wú:

«Yɪ zɪga lià tɛ nɛ, ba nɛ jɛ fwɪə, v ga fwa pubwanv ba tɛ, ba nɛ mun ba tiàn yɪra».

⁷ Ku mù tɛ yɪrɪ, á zilí Yɪ nii. Á via *Sitana con, v wá dɛrɪ, v va yɪŋɔŋɪ, v yá aba. ⁸ Á twənə á yí Yɪ yɪra, v dɛ wá twən v yí á yɪra. Cɔna lià-ba, á lta á jiàn durən wa. Pwíí bɛlə tiàn-ba, á lta cɔna á bɪcɔnɪ wa. ⁹ Á pɪan á yinɛgə ja á tiàn. Á kənə á tiàn lúə wa, á kwíə! Á mɔmɔn wá jì kwirɛ. Á pupwən wá lwán ka jì pucɔnɪ. ¹⁰ Á muŋə á tiàn *Yuu-Tiu yáá nɛ! Yá v wa zin aba.

Á dānà ká cəgə duən!

¹¹ Á nubɪa-ba, á dānà ká cəgə duən! Liù tɛ, v nɛ cəgə v don, v nɛ yɪ v nubɪu *Kərisə yɪrɪ, nɛ á yɛə v nɛ bɪrɪ v bɪrà, ku tíú yɪ yoo tɛ, Yɪ nɛ pin v *nii tɛ, ku yuu wa v cəgə. Ku ga yɪ Yɪ nii tɛ bɪrà nɛ v bɪrɪ. Yá dɛ liù nɛ bɪrɪ Yɪ nii tɛ bɪrà, ku tíú kúv wàrɪ ku nii tɛntɛ nɛ v twá. V dān yɪ ku bɪrà nɛ v bɪrɪ. ¹² Yɪ cɪcɪ nɛ pin v nii lià nɛ. V mù cɪcɪ nɛ wáá lià bɪrà bɪrɪ. V mù cɪcɪ nɛ wáá lià v jonɛ ba cɔna wa. V mù cɪcɪ nɛ wáá ba v cɔgə dɛ. Sɛ n mù! N mù nɛ yɪ wáá, n ma bɪrɪ n don bɪrà?

Á dānà ká ya fwɪə lià!

(Likə 12.16-20)

¹³ He! Á mù, á cɔga nɛ sɪŋn nɛ! Á mù lià tɛ, á yáá swɪn, á wú: «Zən, nɛ á yɛə jwɪan, nɛ wá va tiv ku tɛ, nɛ á yɛə ku tɛ. Nɛ wá fwa bɪnɪ lá, nɛ wá yoli wiən, nɛ ga wá na nywarɪ nɛtən lá». ¹⁴ Á mù lià tɛ, á nɛ yɛrɪ won tɛ nɛ wá yí á mɪ tɛ jwɪan nɛ. Á yɪ ndɛ fanyv nɛ, ku dánɪ mancɪn, ku ga pií ku jén. ¹⁵ Á mɛ, sɛ á swɪn, á wú: «Dɛ *Yuu-Tiu nɛ swɛ nɛ mɪ tɛ, nɛ wá ya luv wa, nɛ wá fwa ku tɛ dɛ ku tɛ». ¹⁶ Yá á mù con ku tà nɛtv. Á yɪ fwɪə lià, á ga tɛ bɪv á tiàn nɛ, dɛ ku mɛ. Á nɛ zɪn á tiàn nɛtv tɛ, ku yɪrɪ ba zɪən. ¹⁷ Liù tɛ, v nɛ yɛə zɛni tɛ, v nɛ mɛ, sɛ v fwa, yá v ga ba ku fwa, v ken v tiàn cɔna wa.

5

Á zurə á yɪra, jɪjə tiàn-ba!

(Matɪə 3.5)

¹ He! Á mù jɪjə tiàn-ba! Á bubwiə á kɛ yɪ nɛ zənzən, pucɔnɪ yièn tɛ yɪrɪ, tɛ nɛ wá yí aba! ² Á jɪjə wiən tɛ púá! Kwɪu dí á ganan! ³ Á səbiu tɛ dí sɪnv. Ku sɪnv tɛ wá ya won tɛ, ku nɛ wá pa ba bɪrɪ á bɪrà. Ku wá ya ndɛ mən nɛ, ku dɛ á yɪra tɛ. Luv zanv máná bwələ, yá á mù tɛ wulə á pɛə wiən tɛ, tɛ kwənə nɛ dáá, á pin á tiàn nɛ. ⁴ Tɔtɔnà nɛ tɔn á kárɪ wa, ba cɛ tɛ wiən tɛ, á ba ba ŋwɪn. Ba lià tɛntɛ, á nɛ wá ŋwɪn tɛ, bubwiə dígə ka tv *Yuu-Tiu zɪan wa. V mù nɛ wulə tɛ mɛ yuu wa. ⁵ Á wulə luv wa, ywáni dɛ jɪjə fɪra wiən wa. Á dí zɛni, á nwi ndɛ vānà nɛ, ba nɛ kɔnɪ, sɛ ba gu ba dɛ. ⁶ Á bɪrɪ lià tɛ nɛ yɪ cígə tiàn, ba nɛ wá yoo cɔgə, bɪrà. Á gua ba, ba ga wá ba tiàn nɛ cɪ.

Pínú dɛ yɪjɔnɪ

(Ebərə-ba 10.35-37; 6.12; Zwakè 1.12; Matɪə 5.33-37)

⁷ Á nubɪa-ba, á jana pínú, á ma diàn *Yuu-Tiu túrɪ tɛ. Á nɛŋə, valv nɛ jɛ pínú nɛtv. V yáá diàn v kárɪ wiən, tɛ bə tɛ bɪ zɛni tɛ pa wá. V yáá ja v tiàn v diàn tɛntɛn dwɛə tɛ dɛ talɪkwa dwɛə tɛ nɛ yáá nà. ⁸ Á zɪga diàn. Á dɛ mɛ, sɛ á ja pínú nɛtv, Yuu-Tiu túrɪ diən tɛ nɛ bwələ yɪrɪ. ⁹ Á nubɪa-ba, á dānà ká ŋwɪwɪn duən pwərə wa, sɛ Yɪ dān ká bɪrɪ á bɪrà. Yuu-Tiu, v nɛ bɪrɪ bɪrà tɛ, túrɪ bwələ. ¹⁰ Á nubɪa-ba, Yɪ nii *sɔsɔnà tɛ swɪn Yuu-Tiu yɪrɪ. Ba dí càn, yá ba ga ja pínú. Á tíb ba càn tɛ, dɛ ba pínú tɛ, á ma man á tiàn, sɛ á dɛ fwa ndɛ ba nɛ. ¹¹ Á nɛŋə, nɛ wáá nɛ swɪn dɛ, ba yɪ lià tɛ, ba nɛ yɪ pupwən lià, ba nɛ zɪgɪ diàn ba diàn tɛ yɪrɪ. Á nɪ dɛ, ba nɛ swɪn Zwɔbɛ pínú tɛ yoo. Yá á nɪ ku yígúré wa, ku tɛ Yuu-Tiu nɛ tɔn v pa wá. Cígə, Yɪ ywáná nɛ yoo zɛni. Yá v ga dɛrɪ nɛ yinɛgə zənzən.

¹² Á nubɪa-ba, ku tɛ nɛ dwɛ tɛ mama, á dānà ká tí yɪ ku tɛ, nɛ á yɛə tɪa ka tɛ, nɛ á yɛə won yɪrɪ don mama yɪrɪ, á ma dù. Á nɛ sɛə yoo, sɛ á le: «Awo!» Á nɛ wá ku sɛə, sɛ á swɪn: «Ŋn ŋn!» Á fwa ku nɛtv, sɛ Yɪ bɪrà tɛ dān ká ja aba.

(Marəkə 11.24)

¹³ Liù nɛ wulə á wa, v wulə càn wa, sɛ ku tíú jun Yɪ. Liù nɛ wulə á wa, v nɛ jɛ pupwən, sɛ ku tíú nun nunjɪ, v ma bɪ Yɪ nɛ. ¹⁴ Liù nɛ wulə á wa, v nɛ yɪ, sɛ ku tíú bon *Kərisə lià púlɪ yáá tiàn tɛ, sɛ ba kɛ nɔga v yuu wa, ba lɔrɪ Yɪ ba pa wá, dɛ *Yuu-Tiu yɪrɪ tɛ. ¹⁵ Ba nɛ ken ba waa Zwezɪ nɛ, Yuu-Tiu wá pa, ku tíú na yazurə,

v ga zàn. Yá v nə fwa cuna, Yıı wá sèe v
 kwɛn tɛ v mù dɛ wá pwərə wa. ¹⁶ Á dǎń
 swián á cuna, á bırı duən, á ga jɔn Yıı á
 pa duən nə, sɛ kv pa á na yazurə. Cígá tíú
 yijɔnı tɔtɔŋı jə sanv zənzən. ¹⁷ Á lie Yıı nii
 *sùsùnnù Eli yoo. V yın ləzwənə ndə nə nə.
 V lòrì Yıı, sɛ dwà dǎn ká nà. Yá dwà wà
 nì tta yuu wa, kv nə zıɣı kv máńǎ tɛ wa,
 kv ja va bına batwa dɛ cǎnı bardv. ¹⁸ Kv
 kwa nə, v kúv lòrì, sɛ dwà bà ka nà. Yá
 Yıı kúv pın dwà bà ka nà. Wiən kúv pén
 tɛ zın bıa tta yuu wa.

Talíkwa tɔtɔŋı
(1 Piyerə 4.8)

¹⁹⁻²⁰ Á nubıa-ba, á wa liù don nə dıgv Yıı
 cígá cwəŋə tɛ, liù don wáá v píı v ja wá, v
 twı kv cwəŋə təntə wa. Kv tíú tɛ mɛ, sɛ v
 lwarı dɛ, v nə píı v ja wá, v nan v jıv tɛ
 wa, v bà Yıı con tɛ, v jon cɔnv təntə tıan
 jıv wa. Yá v cuna nə swə tɛ dáá nɛtv yiri
 mama, Yıı wá sèe v kwɛn tɛ v mù dɛ wá
 pwərə wa.

Təntən sagı tə, Piyerə nə púpúní Piyerə təntən sagı tə yuu wa sugv

Liù tə, v nə púpúní sagı kv tə

Sagı kv tə yi *təntən Piyerə nə púpúní kv.

Lià tə nə, v nə púpúní

Piyerə púpúní v sagı tə v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə luv tə mama wa. Silasə də san wá kv púpúnú wa.

Sagı tə wa sugv

Nəñə kv tə yurı, v nə púpúní ba nə: *Kərisə lià tə wulə cən wa, ba nə ken ba waa Zwezi nə tə yurı. Ba vana wulə tə gwarı.

Piyerə púpúní ba nə, sə v ma dən ba jian ba nə ken ba waa Zwezi nə tə yurı, də yala tə yurı, ba nə jə də wá. U swin ba con, sə ba twá Yı cwəñə tə nə zəni, də püé nədv.

Təntən jənà bwalı

¹ À mǔ Piyerə yi Zwezi-*Kərisə *təntən. À mǔ nə púpúní sagı kv tə, à pın á mǔ lià tə nə, Yı nə kúrí. Á dəri á zv Pon, də Galasi, də Kapadocə, də Azi, də Bitini nagwanə tə wa. Á jigə vərə tə bwálá təntə wa. ² Á yi nə nyuna Yı nə kúrí aba, v tún vən nə, kv nə ba yigə, ndə v nə tantı kv, sə kv ya nətv. Á twá v *Siñu tə nə, v pa á jı v lià, á yá á tiàn miámían Yı jian wa, sə á sē Zwezi-*Kərisə nii. Yá Zwezi-Kərisə jana tə dǎn wá sǔn á cuna tə, tə li. Yı nə wá fwa pubwanv á yura, v ga pa aba v bicən sié, tə nə súrı wuuu.

*Yı pın nəba Yı, kv nə ba zwèe v con
(Efezə tián 2.4-8; Romə tián 8.17-18;
16.25-26; 2 Korəntə tián 4.17-18)*

³ Nə bwia Yı nə. U yi nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə nyuna. U mǔ nə piı v bwin Zwezi-Kərisə v li tian wa. Yá v dəri nə yinəğ zənzən. Kv pın v twá kv bwiun tə nə, v pa nəba mı nədvən də yala, máñá mama wuuu. ⁴ Kv mǔ nə pın, nə yəó də, Yı tantı twərə v tún nə nə, Yı *sǎn nə. Wiən təntə wǎrı tə cǔğá. Durən wǎrı tə tə zwı, tə zəni ga wǎrı tə zwèe. ⁵ Nə mǔ kenı nə waa Zwezi nə wuuu. Yı wá twá kv nə, v cı nə nə, də v diàn tə. U wá jon nəba v kə mı wa, kv nə ba zwèe v con. U wá burı nəba mı təntə, luv zanv máñá wa.

⁶ Kv mǔ nə pın, yiən yiri mama nə swə tə me, sə tə wəwǎl aba, máñá mancın kv

tə wa, á me, sə á tə ya pupwən nəfarv wa á jwe. ⁷ Yiən təntə wəwǎl aba, sə ba m lwarı də, á nə kenı á waa Zwezi nə wuuu, cıgá cıgá. Nə wáá síán nə ti nə ma mañá kv. Síán yi won tə, ba yáá kə mən wa, sə ba ma na də, tə nə zion. Yá tə ga yi won, tə nə wá cǔğə tə jén dıun don nə. Mə kv yi nətv də á də nə kenı á waa Zwezi nə wuuu. Kv jə funə kv donı síán. Á nə zigı diàn kv yoo tə wa, kv mǔ nə wá pa, Yı bu á nə, v ga pa aba dun, v ga zilı aba máñá tə, Zwezi-Kərisə nə wá piı v bǎ, v burı v tiàn, v nan á yía yuu. ⁸ Á wá Zwezi ni, yá á ga swə wá. Á ba wá na síun nə, yá á tə kəni á waa v nə wuuu. Kv mǔ nə pın, á sú də pupwən nəfarv. Kv pupwən təntə dwə kv tə, liù nə wáá v swin də v nii. ⁹ Á kenı á waa Zwezi nə wuuu. Kv ğwírán nə yi, Yı nə jon aba, v kə mı tə wa, kv nə ba zwèe v con.

¹⁰ Máñá don wa, Yı nii *sǔsǔnǎ ken diàn, sə ba lwarı kv tə nə yi, Yı jon ba v kə mı wa, kv nə ba zwèe v con. Ba dí yáá ba swin Yı pubwanv tə yoo, v nə tantı, sə v fwa á yura. ¹¹ Yı-*Siñu tə yá wulə də ba. Yá kv mǔ nə swin tə yiən tə ba con. Ba yá ken cıgá, sə ba lwarı máñá tə də won tə nə, Kərisə cən tə də v dun, tə nə wá twá, tə ma bǎ. ¹² Yı-Siñu tə gwın tə yiən təntə dəñ, kv burı ba. Yá tə yiən təntə yá tǎ ba mǔ nə wá na tə ba yía wa. Yá kv lwǎn, kv yi á mǔ yurı. Síun nə, lià tə, ba nə swin suywǎñv tə, dǎn swin tə yiən təntə, ba burı aba. Ba swin tə də Yı-Siñu tə, v nə tun tə, diàn. Yá Yı *malıke tə tətə yá sónı, sə tə də yəni tə yiən təntə.

Yiən tə Kərisə liù nə me, sə v fwa

*(1 Tesalonikə tián 5.8-9; Efezə tián 5.1;
1 Korəntə tián 6.20; Titə 2.11-14)*

¹³ Kv nətv tə yurı, á kəñə á pubwıja bwalı nədv, sə á va yáá. Á pıan á ya lià tə, á nə yəó yoo dəñ. Á kəñə á yala mama, Yı pubwanv tə nə. Máñá tə, Zwezi-*Kərisə nə wá piı v bǎ, v burı v tiàn á yía yuu, v wá fwa v pubwanv təntə á yura. ¹⁴ Máñá don yın lá, á yá yəri Zwezi-Kərisə, á ga twá á püə yokukwınan fıra nə. Á kúú dǎn ká piı á twá tə nə. Síun nə, á dǎn yana ndə bisíná nə, ba nə sēe nii. ¹⁵ Yı dǎn kúrí aba, v ga yi bicapon tiú. Á də me, sə á jı bicapon tián, ndə Yı nə, á tǔtunan mama wa. ¹⁶ Kv púpúnı Yı sagı tə wa, kv wú: «Á yana lià tə, á nə yi bicapon tián, ndə à mǔ Yı nə ya bicapon tiú».

¹⁷ Á yıjıni wa, á yáá bonə Yı á nyuna. U mǔ nə yi liù tə, v nə ba liù kúrí, v ma bǔrı kv tiú bǔrǎ, kv tə yurı, v nə fwa. Máñá tə wa, á nə wulə tıa yuu wa, á dǎn me, sə á zilı wá zənzən. ¹⁸ Kv yi cıgá, á tun tǔtunkukwınan tə, á nyuna-ba nə ma kwè

aba. Tə yìèn təntə yà ba dən jə. Á yəó, Yı ɲwín ɲwírán nəfaru, v ma yə aba v jon, tə yìèn təntə yırı. Kú tə, v nə ɲwín, kú tà ndə səbiu nə, kú nə wàá kú cùgá. Kú tə, v nə ɲwín, yı kú cıci. ¹⁹ U pın Zwezi-Kərisə yı ndə *pabie nə, ba nə gwa, ba ma fwa *jonj. Cuna yà tələ v yuu wa, v ga ba durən jə. Yá kú yı Zwezi-Kərisə jana tə, tə nə jə funə zənzən, Yı ma yə aba v jon. ²⁰ Yı yà dí yáá v kúri Zwezi-Kərisə, v tún kú yırı, də luv tə wá fwa. Kú kwa nə, v bırı wá aba luv zanjə máńá tə nə, á mù zəni yırı. ²¹ Kú twá Zwezi-Kərisə nə, á ma kə á waa Yı nə. Yı piı v bwin wá v lı tian wa, v ga pa wá dun. Kú mù yırı, á keni á waa v nə wuuu, á ga jə yala də wá.

²² Á sèe á twá Yı sugv tə nii nə, kú nə yı cígá. Kú pın á bicanı yı nəpon á ga swə lià tə, ba nə yı Kərisə lià tə, də cígá cígá sonu. Á dən swın á con, sə á sóni duən zənzən máńá mama də bican nəpon. ²³ Á yəó də, Yı twá v sugv tə nə, v ma pa aba mı nədun. Kú sugv tə wulə wuuu, kú ba zwèe mama. Kú wá twá də ləzwənə tə, v nə wàá v ti, v ma pa aba mı təntə. ²⁴ Kú púpúnı Yı sagı tə wa, kú wú:

«Ləzoni tə mama yı ndə gau nə, ba dun də me yı ndə wopunə nə. Gav yáá kú, kú punə tə ga twı tia. ²⁵ Yá *Yuu-Tiu sugv tə mù dən wulə wuuu, kú ba zwèe».

Kú mù sugv təntə nə yı Yı suywánjı tə, ba nə swın ba bırı aba.

2

¹ Kú mù yırı, á ha á tiàn wəlvəv, də gıgıra yırı mama wa. Á dənà ká ya níe bələ tián. Á dənà ká zıga lià duən nə, kú tián wiən yırı. Á dənà ká swın yolwan á pa lià nə. ² Á yana ndə bisinı nə, ba nə luri síun, ba ga pià yılı máńá mama. Á mù yılı nə yı Yı sugv tə. Kú yı yılı tə, won nə wá kú waa güli. Kú mù nə wá pa á boru, kú ga wá pa Yı jon aba, á cuna tə wa. ³ Á cígá nı də, *Yuu-Tiu ywán zəni, ndə kú nə swın nətv, Yı sagı tə wa.

Zwezi yı ndə diè nigwancın wári nə (Efejə tián 2.20-22; Tvtunan 4.11-12; Matie 21.42-44; Romə tián 9.24-26)

⁴ Á dən fərə á yı *Yuu-Tiu yırı. U yı liü tə, v pın mı. U yı ndə kapan wári nə. Ləzoni vıga wá ba dıgv, ndə wotvı nə. Yá Yı kúri wá v tın, v ga jə funə zənzən, v mù Yı yáá con. ⁵ Á də yana ndə kapana tə nə, tə nə nəjə, sə Yı ti aba, v ma lwá diè, v pa v *Sinu tə nə. Kú twá də Zwezi-Kərisə, á dən wá ya v mù cıci *jonwana kú diè tə wa, sə á twá Yı-Sinu tə á tun á

pa Yı nə, ndə *jonj nə á pın wá. Yá kú nətv tə poli Yı púə. ⁶ Kú púpúnı Yı sagı tə wa, kú wú:

«Á nəjə, á tın kapan tv tə wa, ba nə bonjə <Siyon* >, sə á lwá à diè kú yuu wa. Kú yı diè tə nigwancın wári. Á kúri kú, kú ga jə funə zənzən á yáá con. Yá liü tə, v nə ken v waa kú kapan təntə nə, v bá də cavıra mama».

⁷ Á mù lià tə, á nə ken á waa kú nə, kú yı won tə, kú nə pın á jə dun zənzən. Yá kú tà nətv lià tə con, ba nə wá ba waa ken kú nə. Kú púpúnı Yı sagı tə wa, kú wú:

«Kú mù kapan təntə, dəlvərə tə nə vıga ba dıgv vən nə, kú mù nə piı kú jı diè tə nigwancın wári, kú yoo nə cá. Kú jigə kapan, lià mà ba nəe kú nə, ba twı».

Kú kúv púpúnı Yı sagı tə wa, kú wú:

«Kú mù kapan təntə pın, lià dıga cwənjə ba jén».

⁸ Kú yı ba nə wá Yı sugv tə nii sèe yırı. Yı nə ken, sə kú ya nətv ba yıra.

⁹ Yá á mù dən yı dwıı tə, Yı nə kúri. Á yı *jonwana púli tə, á nə tvja á pın v mù piü tə nə. Á dwıı tə ya Yı cıci nə ti. Á yı Yı tətə púli v nə tın. U kúri aba, sə á swın yìèn nəfaran tə, v nə fwa, á bırı lià nə. U yı liü tə, v kúri aba, v lı yıkunu wa, v kə v poni nəfaru tə wa. ¹⁰ Dí yáá nə, á yá tà Yı púli, v nə tın. Yá síun nə, á dən yı Yı nə ti. Dí yáá nə, Yı yá wá á yinəgə zənzən dəri. Yá síun nə, Yı dən dəri á yinəgə zənzən.

Kərisə lià nə me, sə ba ya nətv (Romə tián 13.1-8)

¹¹ Á nubisonı-ba, á lie á tiàn də, á yı vərə tıa yuu wa. Yá á ga yı lià tə, á nə le. Kú mù tə yırı, á dən kwə aba, sə á li á tiàn yìèn tə wa, tə nə yı ləzwənə púə yokukwınan fıra. Tə yìèn təntə yáá kəni diàn, sə tə cıgə aba. ¹² Á pın á tvtvneε mama ya zəni, lià tə nə tà Kərisə lià yáá con. Á nə jə á tiàn zəni, ba nə swə ba swın də á fwa lwani, ba wá na á tvtvnzənjə tə, á nə tvja. Yá ba dən wá bu Yı nə, dun tə nə, v nə wá ba.

¹³ Á tàà *Yuu-Tiu yırı, á sèe lià tə mama nii, ləzoni nə lı ba tın, sə ba yá á yun tián. Á siá piü tə nii, v nə jəó á luv nii pèegá tə me yuu wa. ¹⁴ Á siá yáá tián tə nii, piü nəfaru tə nə lı v tın. U yı v tın ba, sə ba kə lià tə, ba nə fwa kú tə nə lwara, càn wa. Yá ba ga bu lià tə nə, ba nə fwa kú tə nə zıən. ¹⁵ Yı fıra tə yı, sə á fwa kú tə nə zıən, sə ləyərən tə, də lià tə, ba nə ba yənu jə, ba ga cəgə aba, púə ba níe. ¹⁶ Á yana lià tə, á nə ti á tiàn, Yá á dənà ká tàà

* 2:6 2.6 Siyon yı paan tə, *Zwerizalemə nə lwə kú yuu wa, yırı nədwan.

á nɛ tɪ á tiàn tɛ yɪrɪ, á fwa lwanɪ liù yɪra. Á dǎn mɛ, sɛ á ya ndɛ nɛtv Yɪ tɔ̀tɔ̀nǎ nɛ mɛ, sɛ ba ya. ¹⁷ Á pian dun liù mama nɛ. Á swóné á duən Kərisə lià tɛ. Á zilə Yɪ zənzən. Á pian dun più tɛ nɛ.

Á díé càn ndə Kərisə nə

(Efezə tiàn 6.5-8; Titə 2.9-10; 1 Piyerə 3.14-18)

¹⁸ Ywəŋə-ba, á sià lià tɛ nii, ba nɛ yè aba. Á zilə ba zənzən. Á dǎnǎ ká fwa kɪ, ba tɛ ciɪ yɪra, ba nɛ jə aba dɛ bɪcabwanɪ. Á fwa kɪ ba tɛ dɛ yɪra, ba yoo nɛ dà. ¹⁹ Liù wáà càn v dɛ, v nɛ zilí Yɪ yɪrɪ, v ga wə won fwa, kɪ nɛ ba ziən. Kɪ tiú nɛ sɛe, v dɛ tɛ càn tɛ, kɪ yɪ Yɪ pubwanɪ. ²⁰ Ba nɛ firɪ aba á yolwana yɪrɪ, á nɛ fwa, kɪ ba dun jə kɪ pa aba. Yá kɪ dǎn nɛ yɪ zəni nɛ, á fwa, ba ga kə càn á nɛ, yá á píni á dɛ tɛ, kɪ yɪ Yɪ pubwanɪ. ²¹ Zwezi-^{*}Kərisə tɛtɛ nɛ dí càn, v pa aba. U fwa kɪ nyunyɪga, v bɪrɪ aba, sɛ á ma wǎni á fwa, ndɛ v nɛ. Yɪ kúri aba, sɛ á dɛ càn nɛtv. ²² U yɪ liù tɛ, v nɛ wá cuna fwa. U ga yɪ liù tɛ, kɪnkɪn nɛ wá v nii wa nan. ²³ Ba nɛ twɪn wá, v wá ba twɪn, v ma ŋwín. Ba ken wá càn wa, v wá ba nii nɛ ba. U ti v tiàn, v kə Yɪ jiàn wa. Yá Yɪ nɛ bɔ̀rɪ bɔ̀rà, kɪ nɛ yɪ cigá. ²⁴ Zwezi-Kərisə tɛtɛ nɛ zin nɛ cuna tɛ v yuu wa, v ja ti dagarɪ tɛ yuu wa. U fwa kɪ, sɛ nɛ ya lià tɛ, nɛ nɛ li nɛ tiàn cuna wa. U fwa kɪ, sɛ nɛ ya mi wa, nɛ ga fwa yièn tɛ, tɛ nɛ yɪ cigá. Kɪ twá v nɔ̀ran tɛ nɛ, á nɔ̀ran tɛ ma zwèe. ²⁵ Cígá, á yá yɪ ndɛ pee nɛ, tɛ ywanja. Yá siún nɛ, á píi á bà á twá liù tɛ nɛ, v nɛ cì á nɛ, v ga ywǎŋá á yuu.

3

Kan dɛ v bari nɛ mɛ, sɛ ba ya nɛtv duən nɛ

(Kolose tiàn 3.18-19; 1 Timote 2.9-15; Efezə tiàn 5.22-23)

¹ Siún nɛ, á mù kana-ba dɛ con, á liù mama mɛ, sɛ v sɛe v bari nii. Á nɛ fwa nɛtv, á nɛ swə á wá yoo swìn ba con, á bana tɛ duən, nɛ wá ba waa ken Zwezi nɛ, ba wá twá kɪ nɛ, ba sɛe wá. ² Ba wá na dɛ, á yɪ lià tɛ, á bɪcanɪ nɛ yɪ nɔ̀pwənə á tutɔ̀nɛɛ mama wa, á ga jə zilə dɛ. Kɪ mù nɛ pun, ba wá sɛe Zwezi. ³ Kana vwe ba yun, sɛ tɛ ya zəni. Ba kəni sián zanan ba biən nɛ, yá ba ga zwɪ ganzəŋə. Yá á mù, á dǎnǎ ká pa tɛ wiən tɛntɛ, ba nɛ na yíá wa, ya á bwanja wiən. ⁴ Kɪ tɛ nɛ mɛ, á yana lià tɛ, á nɛ jə bɪcabwanɪ, á ga yɪ sɛnbwen. Kɪ nɛtv dǎn wá bari dɛ, á bwanja tɛ yɪ kɪ wulə á waa con. Kɪ mù bwanja tɛntɛ yiri ba zwèe. Yá kɪ bwanja tɛntɛ ga jə funə zənzən, Yɪ yáá con. ⁵ Mə fuən kana tɛ, ba nɛ yɪ Yɪ ciɪ nɛ ti, ba nɛ jə yala Yɪ con,

bwanja yá yɪ nɛtv. Yá ba ga sɛe ba bana nii. ⁶ Mə nɛtv nɛ ^{*}Abərahámə kan Sara yá yɪn. U yá sɛe v bari nii, v ga bonjə wá v <yuu tiú>. Á dɛ jigə ndɛ Sara, dɛ á nɛ fwa zəni ndɛ v nɛ, á ga wá sɛe, á pa fən yiri mama zɪv aba.

⁷ Siún nɛ, á dɛ kanbana-ba, á liù mama mɛ, sɛ v ja v kan zəni. Á mɛ, sɛ á lwarɪ dɛ, kana tɛ bwǎnǎ, ba doni aba. Yɪ pin mi tɛ, kɪ nɛ ba zwèe v con, á mù dɛ ba mù mɛ nɛ. Kɪ twá dɛ v pubwanɪ tɛ. Kɪ mù nɛ pun, á dǎn zilə ba kɪ nɛtv tɛ yɪrɪ. Á nɛ fwa nɛtv, won wǎrɪ á yɪjɔ̀ni yáá nɛ kɪ cì, sɛ Yɪ ba le.

Ka fwa zəni yoo

(Romə tiàn 12.14-21; Matiə 10.24-31; 1 Piyerə 2.12, 19-20)

⁸ Sə á ma gúri, á swìn yièn tɛ tɛ á con: Á pian, á mama ja pubɔ̀nja nɛtv. Á pian, á yojanɪ ya nɛtv. Á swóné á duən ^{*}Kərisə lià tɛ. Á dərə duən yinəgə. Á muŋə á tiàn duən yáá con. ⁹ Liù nɛ fwa aba lwanɪ, á dǎnǎ ká fwa kɪ tiú lwanɪ, á ma ŋwín. Liù nɛ twɪn aba, á dǎnǎ ká twɪn kɪ tiú, á ma ŋwín. Yá á dǎn mɛ, sɛ á lɔ̀ri Yɪ, sɛ v fwa zəni kɪ tiú yuu wa. Yɪ kúri aba, sɛ á na zəni tɛ, v nɛ wá fwa á yɪra. ¹⁰ Kɪ púpúni Yɪ sagɪ tɛ wa, kɪ wó:

«Liù nɛ pià, sɛ v ya lɔ̀v wa zəni dɛ pupwən, kɪ tiú dǎn ká swìn sukɔ̀kwɪnan v nii wa. U mɛ, sɛ v cì v tiàn nɛ, v dǎn ká kuna kɪnkɪn dɛ. ¹¹ Kɪ tiú mɛ, sɛ v li v tiàn yoo tɛ wa, kɪ nɛ lwara. U dǎn mɛ, sɛ v fwa kɪ tɛ nɛ ziən, v ga pià bɪcan sié dɛ v yanɟwa mama. ¹² ^{*}Yuu-Tiu ywǎŋá lià tɛ mama yuu, ba nɛ yɪ cigá tiàn. Mǎŋá tɛ, ba nɛ jɔ̀ni wá, v yáá cuga ba yɪjɔ̀ni. Yá Yuu-Tiu dǎn zɪga lià tɛ nɛ, ba nɛ fwa kɪ tɛ nɛ lwarə».

¹³ Wáà dǎn nɛ wá fwa aba lwanɪ, dɛ á nɛ ken á yawala mama lá, sɛ á fwa kɪ tɛ nɛ ziən? ¹⁴ Yá á nɛ swə, á na càn cigá tɛ yɪrɪ, á mɛ, sɛ á ya pupwən wa. Á dǎnǎ ká dərɪ ləzoni fən. Á dǎnǎ ká pa kɪ yoo yì aba. ¹⁵ Kɪ tɛ nɛ mɛe, á pian dun Kərisə nɛ, á waa con. U mù nɛ ya á Yuu-Tiu. Á kənə á síri mǎŋá mama, sɛ á wǎni á le lià tɛ mama, ba nɛ bwe aba, á yala tɛ yuu wa, á nɛ jə dɛ Zwezi-Kərisə. Á fwa kɪ yoo tɛ dɛ bɪcabwanɪ, sɛ á ja zilə zənzən. ¹⁶ Á pian, á pubɔ̀nja ya pubɔ̀nzəŋu. Kɪ nɛtv wá pa cavɪra ja lià tɛ, ba nɛ swìn ba zɪga á nɛ, ba twɪn aba, á tutɔ̀nɛɛ mama nɛ ziən Zwezi-Kərisə cwəŋə tɛ wa yɪrɪ. ¹⁷ Á nɛ dí càn, á nɛ fwa zəni yɪrɪ, kɪ ga yɪ Yɪ fɪra, kɪ ziən kɪ doni, á nɛ dí càn, lwanɪ yɪrɪ, á nɛ fwa.

(1 Piyerə 2.21-24; Ebərə-ba 11.7; Romə tiàn 6.3-4)

¹⁸ Cígá, Zwezi-Kerisə tətə tga nə cuna tə yiri, naa nədv. U m̀ m̀ l̀ t̀ t̀, v nə yí cígá tíú, v tga lià tə yiri, ba nə tɔŋa kunkun yìèn. U fwa kv tə, sə v ma van aba, v pa Yı nə. Ba li v mu luv wa, yá Yı-Sinju tə pın, v pıf v bwin v nan. ¹⁹ Yı-Sinju tə dān pın, v va v swın Yı svɔv tə lià tə con, ba nə wulə tga bwálí nə bān diə wa. ²⁰ Ba m̀ l̀ t̀ t̀ t̀ t̀ yí lià tə, ba nə vıga, sə ba zilí Yı nıf uən fua, máná tə wa, Yı nə fwa pınú də ba.

Mə kv máná tə wa, Nowe yá v wulə v fwa níá yuu bori tə. Lià wá dānı yın, ba nə zva níá yuu bori təntə wa. Lià nana cıci nə jon ba tıan níá tə, máná wa. ²¹ Kv yoo təntə nə yı, ba nə ləgə aba níá tə wa, kv twá də Yı yiri tə, nyınyıga. Kv m̀ dān nə jonə aba síún nə á cuna tə wa. Kv m̀ níá swıv təntə, ba nə fwa aba, tà, sə kv sın á yıra durən. Kv níá swıv tə yı l̀rı tə, á nə l̀rı Yı con, sə v pa á pubɔŋa ya pubɔnzəŋu. Kv níá swıv tə jonə aba á cuna wa. Kv nətə twá də Zwezi-Kerisə v nə pıf v bwin, v nan tıan wa. ²² Zwezi-Kerisə dígá Yı sánı, v jəə Yı jızən* vān nə. Yı dí yáá, v pa *malıke tə də wıən tə mama nə jə dıan, sée Zwezi-Kerisə nıi.

4

*Á fwa kv tə, nə yı Yı fıra
(Romə tıan 6.6-13; Efejə tıan 4.17-24)*

¹ Nə yəə də, *Kerisə dí càn v yıra tə wa. Kv m̀ yiri, á də me, sə á ya lià tə, á nə ken á sírı, sə á də dé càn, ndə v nə. Liù tə, v nə dí càn v yıra tə wa nətə, kv tíú də v cuna pwée duən nə. ² Kv tíú dān ya liù tə, v nə kúb ba ləzoni púə yokukwınan fıra nə twá. Yá dıan tə, kv tíú mu nə ga, sə v fwa luv wa, v dān yı liù tə, v nə twá Yı fıra nə. ³ Á dí yáá, á cùgə á máná kv nə dáá, á ma fwa yìèn tə, lià tə, ba nə yəri Zwezi-Kerisə nə, fwa. Á dān yaga tə yìèn təntə. Dí yáá nə, á ya ba á tıan janı yìèn tə wa. Á ya twá á púə yokukwınan fıra nə. Á ya nywın swana á bəbunı, də á dıə wodırən zənzən, á ja le, də á tɔŋa cavıyıən, tə nə lwara zənzən. Á yáá jəŋ duən nə, á nywın swana zənzən. Yá á dān bwi wɔŋwanan tə nə, kv ga yı yoo tə, Yı nə culı cígá cígá. ⁴ Síún nə, á kúb ba sée á twá lià tə, ba nə yəri Zwezi-Kerisə tə, á fwa ba yokukwınan tə, sə á pəni duən vɛ vɛ. Yá kv dān gwári ba. Kv m̀ nə pın, ba də tıan á dəŋ nə. ⁵ Ba wá tın ba níú Yı yáá con. U m̀ nə yı liù tə, v ken v sírı, sə v bəri lià tə, ba wulə luv wa, də ba tə ba tıga, bərə. ⁶ Kv m̀ nə pın, ba dān swın Yı svıwánı tə, ba bırı tıga tə nə, də ba tə wá tı, ya Yı nə swə v bəri ba bərə, kv tə yiri, ba nə fwa, máná

tə wa, ba nə yın luv wa, ba dān wá bə ba ya mu wa də Yı.

*Á tɔŋa zəni də tarpıvı, Yı nə pın aba
(Likə 21.34-36; Galası tıan 6.10; Romə tıan 12.5-11)*

⁷ Luv wıən tə mama máná bwələ, sə tə zwée. Kv me, sə á ya lià tə, á nə bɔŋa zəni, á ga yəə yoo dəŋ, sə á wānı á jun Yı zəni. ⁸ Sonu yáa pa, ba swée liù cuna kapıvı. Kv m̀ yiri, yoo tə nə wulə tə mama yuu wa, kv m̀ nə yı, sə á sını duən, máná mama. ⁹ Á jonə vərə tə, ba nə yı *Kerisə lià duən, ba nə twı á con, á pa ba zırtı á diə wa zəni. Á dān ká fwa kv də ŋɔŋwan. ¹⁰ Á liù mama me, sə v ya liù tə, v nə zıga dıan, v ga ywáná Yı tarpıvı tə yuu zəni. U me, sə v tı tarpıvı yiri tə, Yı nə pın wá, v ma san lià duən tə nə. ¹¹ Liù tə, v nə swın Yı svɔv tə, kv tíú me, sə v swın kv tə, Yı nə ken v nıi wa. Liù tə, v nə tɔŋa, v pın v duən nə, sə kv tíú tə tın də dıan tə, Yı nə pın wá. Á fwa nətə, sə dun tə mama wānı tə twá Zwezi-Kerisə nə, tə ya Yı nyıən. U m̀ Yı tə nə tı dun də dıan máná də máná, kv nə ba zwə. Amına!

*Kerisə lià càn tə yoo
(Matıə 5.10-12; Tıtvınan 5.41; 14.22; 2
Tesalonıkə tıan 1.4-12)*

¹² Á nubisonı-ba, á wulə càn wa, ndə ba ken aba mən wa. Á dān ká pa kv dı á yuu, ndə yoo tə nə, kv nə yı yovee. Mə kv wá twá nətə, ba ma lıarı də, á ken á waa Zwezi-*Kerisə nə. ¹³ Kv tə nə me, á yana pupwən wa, á də nə wulə á dé Zwezi-Kerisə càn tə yiri. Á nə dé tə càn təntə, máná tə wa, v nə wá pıf, v bə bırı v tıan v dun tə wa, kv wá pa á sú də v pupwən tə.

¹⁴ Ba nə twın aba, á nə yı Zwezi-Kerisə karbıa tə yiri, á yana pupwən wa. Kv m̀ yiri nə, Yı-*Sinju tə, kv nə jə dun tə, wulə də aba. ¹⁵ Á liù mama kə cígá, v dān ká dé càn, v nə yı lagıvı yiri, nə á yəə, v nə yı ŋwıan yiri, nə á yəə, v nə yı cıvı yiri, nə á yəə, v nə kəŋə v nıi, lià yìèn wa yiri. ¹⁶ Yá v dān nə dí càn, v nə yı Kerisə liù yiri, v dān ká pa kv cavıra ya wá. U me, sə v pa dun Yı nə, v nə jə Kerisə yiri tə yiri.

¹⁷ Máná yı, Yı nə wá bəri lià bərə. U wá dí yáá, v bəri v tətə lià tə bərə. Aa! Nə yı v lià, yá v wá dé yáá v bəri nə tətə bərə. Kv dān wá ya nətə, kv pa lià tə nə, ba nə vıga, sə ba zilı v svıwánı tə? ¹⁸ Kv púpıńı Yı sagı tə wa, kv wú: «Də kv nə yı càn, kv pa liù tə nə yı cígá tíú nə, sə v nan Yı bərə tə jun wa, kv dān wá ya nətə, kv pa liù tə nə, v nə tın tıtvınkıwınan Yı nə ba pıə, də cuna lià nə?» ¹⁹ Kv m̀ tə yiri, lià tə, ba nə dé càn Yı fıra tə yiri, sə

* 3:22 3.22 Ka jəŋ pıv jızən vān nə yı dun bwálı.

ku tián tə fwa zəni wuuu. Sə ba ti ba tián mama ba kə Yı jın wa. U mü Yı nə fwa ba, v ga yı pùé nədu tíú.

5

Kərisə lià púli yoo

(Tótɔnan 20.28; 1 Timote 3.1-7; Zwakə 4.6, 10; 1 Tesalonikə tián 5.6-8; Efezə tián 6.10-18)

¹ Síún nə, à swìn *Kərisə lià púli yáá tián tə con, ba nə wulə á pwəwə wa. Á də tətə yı yáá tíú don, ndə ba nə. Á nı Zwezi-Kərisə, máńá tə wa, Á də wá twá, à ya Zwezi-Kərisə dun tə wa, Yı nə wá bırı. ² Á ywàńá Yı lià tə yuu, Yı nə pın aba, sə á ywáń ba yuu, ndə payıra nə ywàńá pee yuu nətu. Á dānà ká fwa ku ndə, ku yı ba kálı aba. Á ywàńá ba yuu də á waa mama, ndə Yı nə pià, sə ku ya nətu. Á dānà ká fwa ku, ba nə wá ŋwín aba yırı. Á fwa ku də yanwıa. ³ Á pıan á ya lià, ba duən tə nə twá á nə, ba lwarı nətu, ba nə me, sə ba ya. Yı pın lià tə, sə á ywáń ba yuu. Á dānà ká dɔ dián ba yuu wa. ⁴ Zwezi-Kərisə yı ndə payıra yuu tíú nə. Á nə fwa nətu, diın tə, v nə wá bà, v bırı v tián, á wá na dun yupuu tə, ku zəni nə ba zwèe.

⁵ Á mü ləzwəndɔn-ba, á siá yáá tián tə nii. Á mama muńə á tián duən yáá con. Ku púpúnı Yı sagı tə wa, ku wú: «Yı zıga fwıə lià nə, yá v fwa pubwanu lià tə yıra, ba nə muńə ba tián».

⁶ Ku mü yırı nə, á muńə á tián v yáá con, sə v mü nə zın aba yı nə, máńá tə wa, v nə lı v tún. Yı jə dián tə me yuu wa. ⁷ U mü nə ywàńá á yuu nə. Á kənə yiən tə mama, tə nə wɔwalı aba, v jın wa.

⁸ Á ciá á tián nə, sə á ya lià tə, á nə yəə yoo dənı. Á dānà ká dwèe. *Sıtana yı á dɔŋv. U yı ndə gəru nə, ku baa, ku kıkarı, ku ga pià liú, sə ku dɔ. ⁹ Á kənə á waa Zwezi nə wuuu, sə á zıgı dián, á ta Sıtana. Á dāń ga yəə də, lià tə duən, tə ba nə yı á nubıa Kərisə yırı, ba nə wulə lıv bwalı mama, də na cān, ndə á də nə.

¹⁰ Yı dāń nə fwa pubwanu á yıra. U twá də Zwezi-Kərisə, v kúri aba, sə á ya v dun tə wa, tə nə ba zwèe. Á wá dɔ cān máńá mancın. Ku kwa nə, Yı tətə wá kwen aba v zıgı. U wá pa á zıgı dián á ma twá Zwezi-Kərisə nə, á ga wá dān á jıán. Yá won kúv ba wanı, ku pa á piı á kə á kwa. ¹¹ U mü nə jə dián, máńá də máńá, ku nə ba zwe. Amına!

Sagı tə yígúré sòràn

(1 Tesalonikə tián 5.23-28)

¹² Siləven yı nə nubıu *Kərisə yırı, v nə twá v nə də pùé nədu. Yá à dāń twá v nə,

à ma púpúnı sagıbiə ku tə á nə. Á púpúnı á nə, sə à ma kwè aba, à ga bırı aba Yı pubwanu tə nə yı nətu, ku pa aba, cígá mama. Á duga á tián á pa Yı pubwanu tətə nə. ¹³ Kərisə lià púli tə, ku nə wulə Babilɔnə nə tə, júnı aba. Ba yı lià tə, Yı nə kúri, ndə á də nə. Á biú Marəkə də júnı aba. ¹⁴ Á júnà duən də zilə zənzən də sonu, ndə Kərisə lià nə me, sə ba fwa nətu.

Yı wá pa bıcan siə á mü lià tə mama nə, á mü də Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə.

**Bələ nii sagı tə,
Piyerə
nə púpóní
Piyerə bələ nii sagı tə
yuu wa sugv**

Liù tə, v nə púpóní sagı kv tə
Sagi kv tə yí *túntónu Piyerə nəe bələ
nii sagı tə, v nə púpóní.

Lìa tə nə, v nə púpóní
Piyerə púpóní v sagı tə v pa *Kərisə lià
tə nə, ba nə wulə luv tə mama wa.

Sagi tə wa sugv
Nəñə kv tə yırı, v nə púpóní ba nə: Sagi
kv tə kv ziga lià tə nə, ba nə kəri kunkun
kəri tə, tə nə ziga Zwezi-*Kərisə suywájú
tə nə. Ba lià təntə yáa pwée Kərisə lià tə
duən nə, ba ga vaña ba, ba kəni ba tətunəe
kəkwinan tə wa. Piyerə swin ba con, sə ba
twá Yı cwəñə tə zəni də pùə nədu, v nə
kúri ba tə yırı. Kv mǝ yırı nə, ba mǝ, sə
ba twá Yı sagı tə cígá kəri tə nə, ba wá
mǝ, sə ba cugv kunkun karyına-ba sǝrən
tə. *Yuu-Tiu Zwezi wá píi v bà. Kv mǝ, sə
lià dǝn wá də bican sié, də pupwən. Ba
mǝ, sə ba ya lià tə, ba nə poli Yı pùə.

Təntən jǝnǝ bwalí

¹ À mǝ Simon Piyerə à yı Zwezi-*Kərisə
tútónbiu, à ga yı v *túntónu. À púpóní sagı
kv tə, à mǝ lià tə nə, á nǝ ni yuywanǝ, á kǝ
á waa Zwezi nə, ndǝ nə də nə ni yuywanǝ
nǝ kǝ nə waa v nə nətu. Kv nətu tə twá də
Zwezi-Kərisə cígá tə nə. V mǝ nə yı nə Yı, v
mǝ ga nə jon nəba nə cuna wa. ² Yı də
nǝ *Yuu-Tiu Zwezi nə wá fwa ba pubwanǝ
tə á yıra, ba ga pa aba ba bican sié, tǝ nə
súri wuuu, kv twá á yǝnu tǝ nə, á nə yǝə
ba.

*(Zwan 17.2-3; Titə 2.11-14; Filipə tián
1.9-11; 3.8-14; Ebərə-ba 6.11-12)*

³ Yı twá v diàn tǝ nə, v pa nəba wiən
tǝ mama, tǝ nə mǝ də nəba, sə nə ma twá
v nə zəni, nə nə yǝə wá yırı. V mǝ nə
twá v tətə dun yofaran tǝ nə, v ma kúri
nəba. ⁴ Mǝ kv twá yiən tǝntə, Yı ma kǝn
nii də, v wá pa nəba wiən nəfaran, tǝ nə
ziən zənzǝn. V fwa kv nətu, sə kv pa á
dǝn nə ni tǝ wiən tǝntə, sə á wǝni á li
á tiàn yokəkwinan tǝ wa, tǝ nə súə luv.
Yiən tǝntə yı ləzoni pwii yokəkwinan fira,
tǝ ga cǝgá luv tǝ. Yá á dǝn wá ya ndǝ Yı
nǝ. ⁵ Kv mǝ tǝ yırı, á kǝnǝ á kajaña mama
lá. Á kǝn á waa Zwezi-Kərisə nə. Á pian
yofwamunan nəzəñə súri kv nə. Á pian

yǝnu súri yofwamunan nəzəñə tǝ nə. ⁶ Á
pian, á yǝni á tiàn janu, á súri yǝnu tǝ nə.
Á pian, á ja pínu wuuu, á dǝnǝ kǝ píi á kǝ
á kwa, á súri á nə yǝə á tiàn janu tǝ nə. Á
pian, á twá Yı cwəñə tǝ nə zəni, á nə jǝ, á
súri pínu wuuu, á dǝnǝ kǝ píi á kǝ á kwa tǝ
nǝ. ⁷ Á pian, Kərisə lià tǝ duən sonu súri,
á nə twá Yı nə zəni tǝ nə. Á pian, lià tǝ
mama sonu súri lià tǝ duən tǝ, ba nə yı á
nubia Kərisə yırı tǝ, sonu tǝ nə. ⁸ Dǝ á nə
tuña tǝ yiən tǝntə, tǝ súri wuuu, tǝ wá pa,
á mǝ tǝ ba ya tutu. Kv wá ja nywari kv pa
*Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə. Yá á ga wá yǝni
wá yǝnu, kv nə súri wuuu. ⁹ Yá liù tǝ, v nə
ba tǝ yiən tǝntə tuña, v ya ndǝ liliu nə, v
ga ba yǝñu na. V swǝéə də, Yı yá sǝn v
cuna nədwara tǝ v li.

¹⁰ Á nubia-ba, Yı kúri aba, v ga li aba
v tǝn. Kv mǝ nə pǝn, á kǝnǝ kajaña, sə kv
yoo tǝntə ja diàn, Kv twá á tǝtunəe nə. Á
nǝ fwa kv nətu, á bá má á nǝe nə, á tu Yı
cwəñə wa abada. ¹¹ Yá kv nətu dǝn wá pa,
Yı pa á zǝ nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə sǝn tǝ
wa, kv nə wulə mǝñǝ mama wuuu. V mǝ
Zwezi-Kərisə jon nəba nə cuna wa.

(1 Piyerə 1.10-12; 2 Timote 3.16)

¹² Á nəñə, kv tǝ nə pǝn, à tǝ ma wá lii
aba tǝ yiən tǝntə wuuu. Á yǝə də, á dí yáa
á yǝə tǝ yiən tǝntə, yá á ga ziga diàn cígá
tǝ wa, ba nə buri aba. ¹³ Yá á dǝn ni də,
kv ziən də, à tǝ nə wulə luv wa, sə á twá
sagi kv tǝ nə, á ma zǝn aba dwian nə. ¹⁴ Á
swin kv, á nə yǝə də á tiàn bwələ, ndǝ nə
Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə buri kv nə nətu.
¹⁵ Kv mǝ nə pǝn, á wá kǝ cígá mama, á kǝ
aba cwəñə tǝ nii nə. Á fwa nətu, sə kv pa,
á lii tǝ yiən tǝntə, mǝñǝ mama, á tiàn kwa
nǝ.

¹⁶ Mǝñǝ don wa, nə swin nə Yuu-Tiu
Zwezi-Kərisə diàn tǝ yoo, nə buri aba. Yá
nǝ ga swin də, v wá píi v bà. Kv yoo tǝntə
tà yomanan, tǝ nə nan ləzoni swian wa,
nǝ twá nə ma swin kv. Nǝ tətə nə ni v
dun tǝ nə yía wa. Kv mǝ nə pǝn, nə swin
kv yoo tǝntə. ¹⁷ V ni dun tǝ nə ba don jǝ,
v nyina Yı con. Nǝ ni də, Yı tǝ, v dun nə
dwə tǝ mama, v swin, v wǝ: «D tǝ ba tǝ
yı á biswəñə tǝ, v nə poli á pùə.» ¹⁸ Nǝ ni
kv mǝ kori tǝntə də, kv naña yı, də nə yá
wulə də wá, kv mǝ paan* tǝ yuu wa, Yı
nǝ buri v tiàn. ¹⁹ Yá nə dǝn pǝn cígá Yı
nii *sǝsǝnǝ tǝ sǝrən tǝ nə, ba nə swin, nə
doni won mama. Kv ziən də, á nə zǝri á
yıra, də ba sǝrən tǝ, ba nə swin. Tǝ yı ndǝ
cǝnǝ nə. Cǝnǝ tǝ yáa pípli yikunu wa, nə
ja wələ tǝbulakǝnu, mǝñǝ tǝ nanǝn† tǝ, nə
wá pǝn, kv pa á na zəni zəni. ²⁰ Á nəñə yoo
tǝ, kv nə wulə yiən tǝ mama yuu wa. Kv

* 1:18 1.18 Ywǝn Matie 17.1-13. † 1:19 1.19 Nanǝn tǝntə yı Zwezi yoo nə kv buri. Ywǝn Apokalisə 22.16.

mò nè yí Yú nii sùsòndù wá mē, sē v gwin Yú nii tē sùràn tē, tē nè púpúní Yú sagi tē wa dē v tēntian yēnu. ²¹ Yú nii sùsòná tē sùràn tē, tà tē nan ləzwənə fira wa. Kú yí Yú-**Sijū* tē nè yigu ba, kú pa ba swin tē sùràn tēntē, tē nè nan Yú.

2

Kunkun karnyuna-ba wá bà

(*Tótunan 20.29-30; Zwidə 3-16;*

Apokalisë 2.14, 15; 2 Timote 3.1-9)

¹ Mánjá don wa, kunkun sùsòná yin **Yizərayelə* lià tē wa. Yá mánjá don kúwá bá, kunkun karnyuna-ba wá ya á dē tətəŋi wa. Ba mù kunkun karnyuna-ba wá twá tia tia, ba kə ba kunkun kəri tē, tē nè duga lià á pwrəwə wa. Ba wá vi **Yuu-Tiu*, v nè yə ba v jon ba cuna wa. Yá naa nədú ba wá van cuna nəfarv, ba dı ba yuu wa. ² Lià zənzən wá twá, ba nə ba ba tiàn janı tē nə. Yá lià dän wá swin yolwan, ba zigi cigá cwəŋə tē nə ba mù yırı. ³ Ba mù kunkun karnyuna-ba wá kuna kunkun, ba ma gıgarı aba, ba jon á wiən ba dé, á wiən tē yimən nə jə ba, yırı. Yá ba nə lià tēntə bürä bürı kú zwēe, kú mánjá nə ba yigə. Liù tē, v nə wá cügü ba tē, ba dwēe. V bá dán, v ma cügü ba míámían.

Yı yəə nətv, v nə wá jon cigá tiàn tē

⁴ Yı wá **malıke* tē tətə nə cügü v nə mánjá don wa, yá tvtv. V jun tē v dıh tiga bwalı nə, v vwa tē, v tün yikunu wa. V ma dänı dıın tē, v nə wá bürı tē bürä. ⁵ Yı wá Nowe mánjá lià tē nə tun cuna tē dē, yá tvtv. V pin dwá nəfarv bə kú ná. Kú níá tē pēe ba mò lià tē, ba nə tıŋa tütönkökwınan, Yı nə ba piä. V wá ba liü mama jon, dē kú nə tá Nowe, dē lià barpe duən cıctı nə Yı jon, kú fuən luv tēntə wa. Nowe yá swin kú tē nə yı cigá, v bırı lià tē. ⁶ Yı bürı **Sodómə* dē Gomrə tiàn tē dē bürä, sē v cügü tē. V pin mən dé tē tian tēntə. Yá v dän twá kú mò yoo tē nə, v ma bırı won tē, nə biän lià tē yuu wa, ba nə tıŋa tütönkökwınan tē, Yı nə ba piä. ⁷ Yá kú mánjá tē wa, Yı jon Lotə, v nə yı cigá tiú, v pa v nan, Sodómə tvv tē wa. Mánjá tē, Lotə yá nə wulə Sodómə tvv tē wa, v dí cän zənzən, ba mù lià tēntə, ba nə tıŋa tütönkökwınan tē, Yı nə ba swə, jun wa. ⁸ V nə mı ba yokökwınan tē dıın mama, v ga nəh ba sükökwınan tē, ba nə swin, dıın mama, tē yiän tēntə yá yı wá v bıcan wa zənzən, v nə yı cigá tiú tē yırı. ⁹ Tē yiän tēntə mama bırı dē, Yı yəə cwəŋə tē, v nə wá ti, v ma jon lià tē, ba nə twá v cwəŋə tē zəni, yiän ga wuwalı ba. V yəə cwəŋə tē, dē v nə wá twá, v ma ja lià tē, ba nə tıŋa kunkun yiän tē. V wá ja ba v tün, kú ja va ba dıın tē, v nə wá bürı ba bürä.

Kunkun karnyuna-ba nə yı nətv

¹⁰ Yı wá pa, cän yı lià tē, ba nə twá ba püə yokökwınan fira nə, ba nə tıŋa durən yiän, ba ga vi **Yuu-Tiu* Yı diän tē, dē ba twın tē. Ba mù kunkun karnyuna-ba, á nə swin ba yoo, ba ga yoo dā. Yá ba ga fən dəri sē ba twın dun wiən tē. ¹¹ Yá **malıke* tē jə diän, tē doni ba mù lià tēntə, tē ga ba sēe, tē twın wiən tēntə Yuu-Tiu Yı yáá con.

¹² Ba mù lià tēntə dän fwa yiän ndə ganaŋa nə, tē nə yəri tē yáá. Ganaŋa yı tē wulə, sē ba dē ba janı, ba gwi. Ba níe súé dē turan, ba nə ma twın wiən, ba nə yəri tē dän. Ba cigá ga yı ba wá ti, ndə ganaŋa tēntə nə. ¹³ Yı wá pa, ba dé cän. Cän tēntə nə yı ba ıwıran ba tütunee nə tá cigá tē yırı. Mánjá mama, ba swə, sē ba fwa kú tē nə lwara dē, kú nə swə kú yı yıcau tətə wa dē. Ba nə wulə dē aba, ba tütunee tē yáá kə cavra á nə. Yá tē ga ba ywán tē pa aba. Ba swə, sē ba yiän ba ma kuni kunkun, ba bırı aba dē, ba nə dé cänä dē aba. ¹⁴ Ba bə won don piä, dē kú nə tá kana, sē ba fwa bacwan dē ba. Ba ba lwanı fwa ba swı. Ba wı nı liü tē, v nə ba diän jə Yı cwəŋə tē wa, ba yáá yigu kú tiú, ba pa v fwa cuna. Mánjá mama, lià duən wiən jə yimən tē pa ba. Tē yiän tēntə nə bırı dē, Yı wá bürı ba bürä. ¹⁵ Ba dugv cigá cwəŋə, ba ga ti jíún cwəŋə. Ba twá Bewərə biü Balamə jíún cwəŋə tē nə, kú nə yı səbiswənə cwəŋə. V sóni, sē v fwa tütunee tē nə tá cigá, sē v ga na səbiü. ¹⁶ Yá Yı twá dē biän, v ma caga v nii **sùsòndù* Balamə nii nə, v cuna tē yırı. Biän nii ba swin, yá ka swin Balamə con dē ləzwənə kori. Ka cigá v nə, sē v dän ká fwa kú mù yutəlu yoo tēntə.

¹⁷ Ba mù kunkun karnyuna-ba tē, á nə swin ba yoo á con tē, yı ndə nabuliya nə, tē nə kva. Ba yı ndə bakwan nə, voo nəfarv nə fulı kú yigə, dwá ga ba nı. Yı kwen yikunu bwalı, v tün ba nə. ¹⁸ Ba yı lià tē, ba nə swin sufaran. Ba sùràn tē ga ba dəh jə. Ba swin sùràn tēntə, sē tē twá lià tē püə fira yokökwınan nə. Kú lià tēntə dän nə zəzən ba lı ba tiàn, lià tē wa, ba nə jén, kú tē nə wá diän tē piä, ba jén. ¹⁹ Ba mù kunkun karnyuna-ba yáá kán nii lià tē con dē, ba wá pa ba tıı ba tiàn. Yá ba tətə dän ga yı ba cuna tē ywəŋə, ba ba ba tiàn ti. Won nə dí diän liü yuu wa, kú tiú yı kú yonı.

²⁰ Kú yı cigá, lià tē, ba nə yəə Yuu-Tiu Zwezı-Kərisə, v jon ba ba cuna wa. Yá ba lı ba tiàn luv kú tē gıgara yiän tē wa. Lià tēntə nə piü, ba kə ba tiàn tē yiän tēntə wa, ba pa tē dé diän ba yuu wa, ba yígúré wá ya cän, kú doni dí yáá. ²¹ Kú yá wá kwarı kú pa ba, dē ba yá nə wá cigá cwəŋə tē yəni, kú doni ba nə yəni ka, yá ba ga kúú

ba Yu nii tē, ba nē pun ba zilí. ²² Yoo tē nē wá yí ba lià tēntē, buri nēba dē, ku tē nē swin zwanisari tē wa, yi cigá. Ku swin, ku wú: «Ku yi ndē kukurū nē tuni, ka pii ka dé». Ku swin zwanisari don wa, ku wú: «Ku yi ndē ba nē swē too, ku ga pii ku va ku tu titaran wa, ku bēbēli».

3

Yuu-Tiu ka pii ka bà yoo

(Zwidə 17-19; Matie 24.37-38; 2 Tesalonikə tian 1.7-10; Apokalisə 20.11)

¹ À nubisoni-ba, á nēñē, à sagi bēlē nii nyiēn nē, à púpúní á nē. Tē saga bēlē tē mē wa, à nē púpúní, à swin yiēn á con, à nē ma líí aba. Á pià, sē á bún tē yiēn tē yoo dē pubwā, ku nē zion. ² Á pià, sē á líí á tiān sūrān tē yoo, Yu nii *sūsūnā tē nē swin á con fuēn fuēn. Á liē Yu cwēñē tē sūrān dē yoo, á *tuntuna tē nē swin, ba buri aba. Tē sūrān tēntē nan *Yuu-Tiu. U mē nē jon nēba nē cuna wa. ³ Á lwara dē, luv zañu máñá wa, mómuyina, ba nē swē ka kukulí lià, wá bà. Ba wá ya lià tē, ba nē tunja ba piē yokukwīnan fira. ⁴ Ba wá swin, ba wú: «U wá swin dē, v wá bà, naaa? Sē v wa yēn nē? Nē nūbara-ba nē tēlé, ku ba yigē. Won mama ga tē wá lwāñ. Wiēn tē mama tē yi ndē, nētū tē luv dēñ lañ máñá nē yin.» ⁵ Ba swin ku nētū tē, yá ba ga kúú ba pià ba líí yoo nēdu ku tē. Ba swēē dē, luv dēñ lañ máñá wa, Yu twá v nii sugu nē, v ma fwa lanworu dē tia. U pun tia pēn ku nan níá wa, ku ga yi ku twá níá nē, tia ma fwa. ⁶ Mē níá nē nē, Yu kúú twá, v ma cōgō tia yuu wiēn tē mama, dē dwá nēfaru tēntē, ku nē twi ku ná ku máñá tē wa. ⁷ Yu nē kúú twá sugu tēntē nē, v pa nii dē, zēn lanworu ku tē dē tia tē, wá tún tē diān dūn tē, v nē wá pa tē mama dé mēn. Ku yoo tēntē wá tun dūn tē nē, v nē li v tún, sē v buri buri tē. Ku dūn tē nē, v wá cōgō lià tē mama, ba nē tunja tūtunkukwīnan tē, v nē ba pià.

⁸ À nubisoni-ba, yoo nēdu nē, á wá mē, sē á swēē ku yoo. Á mē, sē á lwarí dē, Yuu-Tiu Yu con nē, dūn nēdu yi ndē bina mūrō nē. Yá bina mūrō dē yi ndē dūn nēdu nē. ⁹ Lià duēn bura dē, Yuu-Tiu nikanu tē dāní, ku nii ba sú. Ku nētū tà cigá. Yá ku dān nē yi pínú, v fwa dē aba. U ba pià, sē á ladwa jén. U pià, sē á mama vōvōri á kwa, á ma sá á cuna tē.

¹⁰ Yuu-Tiu ka pii ka bà tē, wá dī lià yuu ndē ŋwīān nē. Ku diān tēntē nē, lanworu tē wá jén dē zēzugu nēfaru. Mēn wá dé wiēn tē mama nē wulē lanworu tē wa. Yá

tta tē dē ka yuu wiēn tē mama wá dé mēn, tē jén lá nē.

(Likə 21.34-36; 1 Tesalonikə tian 5.1-10; Apokalisə 21.1)

¹¹ Tē wiēn tē mē wá jén, ndē nētū nē, ku nē swin. Á dān mē, sē á fwa ku tē, Yu nē swē, á ga twá v cwēñē tē zēni. ¹² Dē ku dūn tēntē, Yu nē wá buri buri, tē nē ma biān, á kēnē á kajaña lá, sē ku bà lala. Ku dūn tēntē nē, lanworu tē wá kwé mēnvoo, ku ga nyu lá. Ku mē lanworu tē dē ku wa wiēn tē mama wá kwé mēn tē nyian tē jén. ¹³ Nē mē dān yi nē dāni lanworu nēdu dē tia nēdu, yoo mama nē wá tun dē cigá lá nē, ndē Yu nē kán nii nētū tē, v pa nēba.

¹⁴ À nubisoni-ba, ku mē nē pun, máñá tē, á nē dāni ku dūn tēntē, á kēnē diān, sē Yuu-Tiu bà, v yí aba, dē á ba yolwan dē cuna jē, Yu yáá con. Ku mē, sē v bà v yí, dē á yi lià tē, á nē wulē bican sié wa dē Yu. ¹⁵ Á lwara dē, nē Yuu-Tiu Yu pínú tē, yi ku saña aba, sē v ma jon aba á cuna wa. Nē nubiswōnē, Polē twá wōbura tē nē, Yu nē pun wá, v ma púpúní ku yoo tēntē tētē, v pa aba. ¹⁶ Saga tē mama wa, v nē púpúní tē yiēn tēntē yuu wa, v yáá swin ku nētū. Sūrān wulē tē saga tē wa, lià nē ba tē dēñ nēñ mwálí mwálí. Lià tē nē ba yēnu jē, dē lià tē, ba nē ba diān jē Yu cwēñē tē wa, wari tē dēñ ba ni. Ba yáá lwāñ tē mē sūrān tēntē, ndē ba nē lwāni Yu sagi tē sūrān tē duēn nētū tē. Ba fwa ku yoo tē nētū, ku ga wá pa Yu cōgō ba.

¹⁷ À nubiswōnē-ba, á mē con nē, á mē dí yáá á yēé tē yiēn tē yoo. Á dān cia á tiān nē, sē ba mē lià tēntē, ba nē ba Yu nii zilí tē, dān ká yigu aba, ba kē ba jion cwēñē tē wa. Ku nētū dān ká pa á ba zēni ziga Yu yiēn tē wa. ¹⁸ Á dān wēlē yáá wuuu, dē nē Yuu-Tiu Zwezi-Kerisē. U wá fwa pubwanu á yura, ku nē sūrí wuuu, sē á ga yēni wá yēnu, ku nē sūrí wuuu. U mē nē jon nēba nē cuna wa. U mē nē mē dē dūn, ku nē zigi sion ku ja wēlē máñá dē máñá wuuu, ku nē ba zwēe. Amuna!

**Təntən sagı tə,
Zwan
nə púpóní
Zwan təntən sagı tə yuu
wa sugv**

Liù tə, v nə púpóní sagı kv tə

Lià zənzən buja də, ku yi *tuntunu Zwan nə púpóní kv. Mə v mù Zwan təntə tətə nə púpóní Zwezi-*Kərisə sɔyɔwájú tə.

Lià tə nə, Zwan nə púpóní

Zwan púpóní sagı kv tə v pa *Kərisə lià púlé tə nə, ba nə gugurə tə də kunkun kàrà.

Sagı tə wa sugv

Yièn yà zwa *Kərisə lià púlé tə wa. Kərisə lià púlí tə wa lià duən yà gıgarı Kərisə lià duən ba dɔga. Ba yà kàrí kunkun kàrà Zwezi yuu wa, də nətu liù nə me, sə v ya Kərisə liù yuu wa.

Zwan pià v bırı ba də, Zwezi-Kərisə yi ləzwənə cıgá cıgá. V yi Yı tə, v nə wulə mu wa, biú. Yi yi poni, Yi yi sonu. Nə twá də Zwezi də Yı-*Sıju tə nə, nə ma yəə ku nətu tə. V mù nə sın nə cuna tə mama v lı. Cıgá cıgá Kərisə liù yi liù tə, v nə twá kàrà tə nə, ba nə bırı wá ku jıju mama, ndə ku nə me nətu. Zwezi-Kərisə ti v mu, v ma lárı lià tə duən yuu nə. Ku nətu dǎn bırı də, v swə Yı v ga yəə Yı də. Cıgá cıgá Kərisə liù də dǎn me, sə v ti v mu tə, v ma lárı v duən Kərisə lià tə yuu nə.

Zwezi yi mu sugv

(Zwan 1.1-14; 1 Zwan 5.11-13)

¹ Nə cıgv liù kori. Nə ni wá də nə yía. Nə balu wá zəni. Nə dwen v yıra də nə jian. V mù nə yi liù tə, v nə yın lá, ku jıju mama. Ku liù təntə nə yi sugv tə, ku pın mu lià nə. ² Liù tə, v nə yi mu, bırı v tiàn nəba. Yá nə mù ni wá. Mə v yoo nə nə dǎn swın, nə bırı aba. Nə swın v mù liù təntə yoo á con. V mù nə yi mu tə, ku nə ba zwəe Yı con. V mù yá nə yın də nə nyına Yı tə. V mù liù tə v nə bırı v tiàn nəba, ³ nə ni wá, nə ga ni v kori. V mù yoo nə, nə swın á də con, sə á də ja nımaru də nəba. Nə də con nə, nə də jə *nımaru də nyına Yı, v də v biú Zwezi-*Kərisə. ⁴ Tə yièn tə yi, nə púpóní tə á nə, sə ku pa nə pupwan tə sú.

Á yana poni lià

(Efezə tiàn 5.8-14; Titə 2.14)

⁵ Á nəñə sugv tə, nə nə ni v con, yá nə dǎn ga pià nə swın ku nə bırı aba. Sugv təntə nə yi: Yı yi poni Yı. Yá yikunu tələ v con. ⁶ Nə nə swın də, nə jə *nımaru də

Yı, yá nə ga tɔja yikunu wa yièn, nə yi kunkuna, nə ga ba cıgá tə nii nə twá. ⁷ Yı yi poni Yı. Yá nə nə yi poni lià ndə v nə, nə wá ja nımaru duən pwərə wa. Yá Yı biú Zwezi jana tə, tə nə nan v tiən tə máñá wa, dǎn wá sın nə cuna tə mama, tə lı.

⁸ Nə nə swın də, nə ba cuna tɔja, nə yi nə gıgarı nə tiàn, cıgá ga tələ də nəba. ⁹ Nə nə swın nə bırı də, nə fwa cuna, Yı wá sêe v kwən tə cuna tə, nə mù də wá pwərə wa. Yá v ga wá sın nə kunkun yièn tə mama. Yı wá fwa ku, v yoo nə yi púə nədu tiú, v ga yi cıgá tiú tə yırı. ¹⁰ Yá nə nə swın də, nə ba cuna tɔn, ku yi nə bırı də, v yi kunkunu, v sugv tə ga tələ nə waa.

2

*Zwezi nə wá zıgı nə jırımu Yı yáa con
(Zwan 13.34-35; 14.21-24; 15.12-14)*

¹ Á bısíná-ba, á púpóní tə yièn tə mama á nə, sə á dǎn á ká fwa cuna. Yá liù nə cıgə, nə jə liù, v wá zıgı nə jırımu, ku yoo tə wa. Ku tiú wulə nyına Yı səpuni nə. Ku liù tə nə yi Zwezi-*Kərisə. Yá v mù dǎn nə yi cıgá tiú. ² V mù tətə nə tıga ndə nə yuu *jonji vanı ba nə gwa, sə ku sın nə cuna tə. Ku tǎ nə mù cıci cuna tə ka lı yırı, ku yi lià tə də mama cuna yırı.

³ Won tə nə bırı nəba, də nə yəə Yı, ku yi, də nə nə zılı v nii yièn tə. ⁴ Liù nə wú, v yəə Yı, v ga ba v nii yièn tə zılı, ku tiú yi kunkunu, cıgá ga tələ ku tiú con. ⁵ Liù tə, v nə jın v sugv v bıcan wa, Yı sonu tə cıgá súə wá. Ku nətu tə bırı də, nə mù də Yı vwə duən nə. ⁶ Liù tə, v nə swın də, v wá vwə v tiàn, Yı yıra máñá mama wuuu, ku tiú me, sə v ya ndə Zwezi nə yi nətu.

Ka sóni duən yoo

⁷ Á nubisoni-ba, ku tə, á nə púpóní á nə, ku tǎ *nii yoo nəduən yoo. Ku nii təntə, á nə púpóní ku yoo á nə, yi nədwan. Ku nii yoo tə yın də aba, ku jıju mama. Ku mù nə yi sugv nədwan tə, á nə ni. ⁸ Nii nədwan tə yoo, á nə púpóní, á pa aba tə, ku nii yoo tə yi nəduən də. Ku twá Zwezi də aba, ku ma bırı ku tiàn də, ku yi cıgá. Yikunu vií, nə ga manwarı nə na poni, ku pıpılı. ⁹ Də liù nə swın də, v wulə poni wa, ku tiú ga ba v don tə, v nə yi v nubiu *Kərisə yırı, swə, v mù liù təntə tə wá yikunu wa nan. ¹⁰ Liù tə, v nə swə v don, v nə yi v nubiu Kərisə yırı, ku tiú tə wulə poni wa, máñá mama wuuu. Yá won ga tələ v waa con, ku nə wá pa v dɔgv Yı cwəñə tə. ¹¹ Yá liù tə, v dǎn nə ba v don, v nə yi v nubiu Kərisə yırı, swə, ku tiú tə wulə yikunu wa, v ga vələ tə wa. V yəri bwálı tə, v nə vələ, yikunu tə nə púə v yía nə yırı.

(Romə tiàn 12.2; Zwakə 4.4; Matıə 6.24)

¹² Á bisíná-ba, à púpúní á nè, sè à swìn á con dè, Yü twá Zwezi yiri tē nè, v ma sèe v kwen á cuna tē, v li á mù dè wá pwèrè wa. ¹³ Á nyina-ba, à púpúní á nè, á nè yèò liù* tē, v nè yin lá, luv jju mama wa yiri. Á púpúní á nè, balandura-ba, á nè di diàn *Sitana tē yuu wa yiri. ¹⁴ Á bisíná-ba, à púpúní á nè, á nè yèò á nyina Yü tē yiri. Á nyina-ba, à púpúní á nè, á nè yèò liù tē, v nè yin lá luv jju mama wa yiri. Balandura-ba, à púpúní á nè, á nè dà, yá Yü sugv tē ga wulè á waa, mánjá mama wuuu tē yiri. Ku súri lá, á di diàn Sitana tē yuu wa. ¹⁵ Á dānà ká sóni luv yìèn tē, nè à yèò ku wa wièn tē. Liù nè swè wièn tē nè wulè luv ku tē wa, ku tiú ba nyina Yü swè. ¹⁶ Á nējè wièn tē mama, tē nè wulè luv wa: Tē mù nè yì, ləzwənə pùé yokokwunan fira, dè v yíá ka zu lià wièn, dè v wojan fwíe. Tē wièn tēntè wà nyina Yü con nan, tē yì tē wulè luv ku tē wa. ¹⁷ Á lwará dè, luv dè ku yokokwunan fira tē wulè tē kēen. Yá liù tē, v dān nè fwa Yü fra, ku tiú wulè mu wa, ku nè ba zwèe v con.

(1 Zwan 4.1-6; 2 Zwan 7-11; Zwan 16.13-15)

¹⁸ Á bisíná-ba, luv zanv mánjá bwèlè. Á ni dè, ba swìn dè, Zwezi-*Kerisè dūjv wá bà. Yá síún nè, Zwezi-Kerisè dūja dáá, ba nè wulè. Ku nētv tē pin, nè lwarí dè, ku yì luv zanv mánjá nè bwèlè. ¹⁹ Zwezi-Kerisè dūja tē nan nè tətəjì wa. Yá ba dān yá tà nè wa lià fuèn. Dè ba yà nè yì nè wa lià, ba yá bá nan ba yá nèba. Ku nētv tē fwa, sè ku ma birí dè, ba mama yá tà nè wa lià. ²⁰ Yá á mù jon Yü-*Siñu tē. Ku yì Zwezi-Kerisè nè pin ku aba. Mè ku mù nè pin, á mù mama yèò cígá tē. ²¹ Ku tà à púpúní á nè, sè à swìn dè, á yèri cígá tē. Ku yì à púpúní, sè à birí dè, á yèò ka. Á dān mè, sè á yèni dè, kunkun nēdv dè ba cígá tē con nanja. ²² Wàà nè yì kunkunv? Ku yì liù tē, v nè swìn dè, Zwezi tē Kerisè. V mù nè yì Zwezi-Kerisè dūjv. V mù nè v nyina Yü dè v biú tē mama bèlè. ²³ Liù tē, v nè viga biú tē, ku tiú tē viga nyina tē dè. Liù tē, v nè sèe biú tē, ku tiú tē sèe nyina tē dè. ²⁴ Á ziga yoo tē yuu wa, á nè ni ku dān lanv wa. Á nè ziga ku tē yuu wa, á nè ni mánjá tē wa, ku nè tun, ku birí dè, á wá vwè á tiàn nyina Yü dè v biú Zwezi yira mánjá mama wuuu. ²⁵ Yá á nējè, biú tē kán niú dè, v wá pa nèba mu tē, ku nè ba zwèe Yü con.

²⁶ Á púpúní tē yìèn tē, à pa aba, lià tē yiri, ba nè wulè ba gigrí aba. ²⁷ Á mù con nè, Kerisè pin aba Yü-Siñu tē. Ku súó

aba, yá á kúv ba liù don kàrà pià. V Siñu tē cígá kàrà aba yìèn tē mama, yuu wa. Tē tē yuu wa, ku nè kàri aba, tē yì cígá, tē tà kunkun. Ku mù nè pin, á twá kàrà tē niú nè, v Siñu tē nè birí aba. Yá á ga wulè dè Zwezi-Kerisè mánjá mama wuuu.

(Zwan 1.12-13; Romè tiàn 8.14-19; 1 Zwan 5.18)

²⁸ Á bisíná-ba, ku mù tē yiri, á vwè á tiàn Zwezi-Kerisè yira mánjá mama wuuu. Ku mù nè wá pa diun tē, v nè wá piú v bà, sè nè zèn nè yèni dè, fən təlól, cavira dè dān ká ja nèba v yáá con. ²⁹ Á yèò dè, Yü yì cígá tiú. Á dān mè, sè á yèni dè, liù tē, v nè tunja dè cígá, yì v biú.

3

Lià tē, ba nè yì Yü bia yoo

¹ Á nējè tē nè, nyina Yü nè sóni nèba zənzən nētv. V sonu tē pin, v bonjè nèba v bia. Yá nè cígá ga yì Yü bia dè. Lià tē, luv nè ti ba, wá Yü yèni. Ku mù nè pin, ba yèri nè dè. ² Á nubisoni-ba, síún nè, nè dān yì Yü bia. Yá won tē, nè nè wá yá, Yü tē wá ku birí. Nè dān nè yèò dè, Zwezi-*Kerisè nè wá piú v bà, mánjá tē wa, nè wá na nētv tē, v nè yì. Yá nè wá lwáñ, nè jì ndè v nè. ³ Liù tē mama, v nè jə yala tēntè Zwezi-Kerisè con, ku tiú yáá kə diàn, sè v kwen v bican, sè ku ya nēpon Yü yáá con. Yá v dān wá yá ndè Zwezi-Kerisè tətə nè, v bican nè yì nēpon Yü yáá con.

Cuna liù ba Yü nii yìèn zilí

⁴ Liù tē mama, v nè tunja cuna, ku tiú viga Yü *nii. Ku dān pià ku birí dè, cuna yì ka v Yü nii zilí. ⁵ Á yèò dè, Zwezi-*Kerisè twi tia yuu wa, sè v li lià cuna. Yá v tətə yuu ba cuna jə. ⁶ Liù tē mama, v dè wá dān nè vwè duən nè, mánjá mama wuuu, kúv ba cuna fwa. Yá liù tē v nè tunja cuna, ku tiú tē wá wá ni, v ga yèri wá dè.

⁷ Á bisíná-ba, á dānà ká pa liù mama gigrí aba. Liù tē, v nè tunja dè cígá, ku tiú yì cígá tiú, ndè Zwezi-Kerisè tətə nè yì cígá tiú nētv. ⁸ *Sitana nè tunja cuna, ku jju mama. Ku mù nè pin, liù tē, v nè tunja cuna v yì Sitana nè ti. Yü-Biu Zwezi-Kerisè twi tia yuu wa, sè v cùgò Sitana tutunan tē mama.

⁹ Liù tē mama, v dān nè ya Yü biú, v jə Yü mu tē. V ga ba cuna tunja. Yü dān nè yì v nyina. Ku mù nè pin, v wàri cuna v tunja. ¹⁰ Mè ku twá nētv, ba ma lwarí Yü bia tē dè Sitana bia tē swíán duən wa. Liù tē mama, v nè ba tunja dè cígá, ku tiú tà Yü biú. Liù tē dè, v nè ba v don, v nè yì v nubiu Kerisè yiri, swè, v dè tà Yü biú.

* 2:13 2.13 Ku yì Zwezi yoo nè ku swìn.

Nii sonu dɛ bɪcan sonu yoo
(*Zwan 15.12-21; 1 Zwan 4.7-8, 16-21*)

¹¹ Ku tɛ, ba nɛ swɪn, ba pa á nì, ku jɪju mama, ku mù nɛ yɪ, sɛ nɛ sɔní duɛn. ¹² Nɛ wá mɛ, sɛ nɛ ya ndɛ Kayen nɛ. U mù yá yɪ *Sɪtana nɛ tɪ. Kayen gva v nyánú. Yá bɛɛɛ nɛ pɪn, v ma gv v nyánú tɛ? Ku yɪ nɛ nɛ Kayen tutɔnan yá yɪ tutɔnkɔnkɔwɪnan, yá v nyánú tɛ tutɔnan ga zɪɛn. Ku mù nɛ pɪn, v ma gv wá. ¹³ Á nubɪa-ba, á dànà ká pa ku dí á yuu dɛ lià tɛ, lɔv nɛ tɪ ba nɛ dɔnɔ aba. ¹⁴ Nɛ swɛ nɛ duɛn tɛ, ba nɛ yɪ nɛ nubɪa *Kɛrɪsɛ yɪrɪ. Ku mù nɛ pɪn, nɛ yɛɔ dɛ, nɛ nan tɪan wa, nɛ zɔ mu wa, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con. Liù tɛ, v nɛ ba v don, v nɛ yɪ v nubɪu Kɛrɪsɛ yɪrɪ, swɛ, ku tíú tɛ wulɛ tɪan wa, tɛ nɛ ba zwɛɛ. ¹⁵ Liù tɛ mama, v nɛ dɔnɔ v don, v nɛ yɪ v nubɪu Kɛrɪsɛ yɪrɪ, ku tíú yɪ lagɔv. Yá á ga yɛɔ dɛ, lagɔv nɛdɔv tɛtɛ ba mu tɛ, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con, tɛ jɛ, v pa v tiàn nɛ. ¹⁶ Zwezi-Kɛrɪsɛ nɛ tɪ v mu, v ma lárɪ nɛ yuu nɛ. Yá ku dàñ twá dɛ v mù, nɛ lwarɪ won tɛ, ku nɛ yɪ sonu tɛ. Nɛ dɛ dàñ mɛ, sɛ nɛ tɪ nɛ mu tɛ, nɛ ma lárɪ nɛ duɛn tɛ, ba nɛ yɪ nɛ nubɪa Kɛrɪsɛ yɪrɪ, yuu nɛ. ¹⁷ Ku wáa ku pɪn jɪjɛ tíú don nɪ v don, v nɛ yɪ v nubɪu Kɛrɪsɛ yɪrɪ, yɔjanɔ wa, v ga vɪ, sɛ v san wá. Nɛtɛ nɛ ba wáa ba swɪn dɛ, Yɪ sonu tɛ wulɛ jɪjɛ tíú tɛtɛ bɪcan wa?

¹⁸ Á bisíná-ba, nɛ sonu tɛ mɛ, sɛ ku ya cigá cigá sonu, ba nɛ na ku, nɛ tutɔnan wa. Nɛ dànà ká ja nii sonu tɛ, ku nɛ swɪn sɪràn tɛ nɛ ywán cɪcɪ. ¹⁹ Mɛ nɛtɔ, nɛ nɛ wá twá nɛ ma lwarɪ dɛ, nɛ yɪ cigá tiàn. Yá mɛ nɛtɔ, nɛ nɛ wá twá, nɛ ma ja bɪcan siɔ Yɪ yáa con. ²⁰ Nɛ yɛɔ dɛ, Yɪ dwɛ nɛ pubɔnɔ tɛ, v ga yɛɔ won mama. Ku mù nɛ yɪ, dɛ nɛ nɛ caga nɛ tiàn nii nɛ nɛ bɪcan wa, ku ba dɛñ jɛ.

²¹ Á nubɪsoni-ba, dɛ nɛ dàñ nɛ ba nɛ tiàn nii nɛ caga nɛ bɪcan wa, nɛ wá zɛn nɛ yɔnɪ dɛ, fɛn tɛlɔ Yɪ yáa con. ²² Nɛ zilí Yɪ nii yɪɛn tɛ, yá nɛ ga tɔnɔ ku tɛ, v nɛ swɛ. Ku mù nɛ pɪn, won tɛ mama nɛ nɛ lɔrɪ v con, v wá pa ku nɛba. ²³ Á nɛnɔ, ku tɛ nɛ yɪ v nii yoo tɛ. Ku mù nɛ yɪ, sɛ nɛ kɛ nɛ waa v biú Zwezi-Kɛrɪsɛ nɛ. Yá nɛ ga sɔní duɛn, ndɛ Kɛrɪsɛ nɛ pɪn nɛba nii ku yoo tɛntɛ yuu wa nɛtɔ. ²⁴ Liù tɛ, v nɛ zilí Yɪ nii yɪɛn tɛ, ku tíú vwɛ v tiàn Yɪ yɪra, mánɔ mama wuuu, Yɪ dɛ ga wulɛ dɛ wá mánɔ mama wuuu. Yá ku twá dɛ Yɪ-*Sɪnɔ tɛ, v nɛ pɪn nɛba, nɛ yɛɔ dɛ, Yɪ wulɛ dɛ nɛba, mánɔ mama wuuu.

4

Yɪ-Sɪnɔ tɛ dɛ kɔnkɔna yoo
(*1 Zwan 2.18-27; 2 Zwan 7-11*)

¹ Á nubɪsoni-ba, á dànà ká kɛ á waa lià tɛ mama nɛ, ba nɛ swɪn dɛ, ba súɔ dɛ Yɪ-*Sɪnɔ tɛ. Sɪtɔn nɛ, kɔnkɔn sɔsɔnà súɔ lɔv wa. Á mɛ, sɛ á dí yáa, á mɪàn ba á lwarɪ dɛ, Sɪnɔ tɛ, ba nɛ jɛ, nɛ ya Yɪ-Sɪnɔ tɛ. ² Á nɛnɔ nɛtɔ tɛ, á nɛ wá twá, á ma lwarɪ dɛ, ku nɛ ya Yɪ-Sɪnɔ tɛ. Liù tɛ mama, v nɛ swɪn v bɪrɪ dɛ, Zwezi-*Kɛrɪsɛ cigá nan Yɪ con, v bà, v pa, kan lɔrɪ wá tɪa yuu wa, ku tíú yɪ Yɪ nɛ tɪ wá. ³ Liù tɛ mama, v nɛ ba cigá tɛ bɪrɪ Zwezi-Kɛrɪsɛ yoo tɛntɛ yuu wa, ku tíú tɛ Yɪ nɛ tɪ wá. Ku tíú súɔ dɛ Kɛrɪsɛ dɔnɔv tɛ sɪnɔ tɛ. Á dí yáa á nɪ dɛ, Kɛrɪsɛ dɔnɔv tɛntɛ wá bà. Sɪtɔn nɛ, v manwarɪ v wulɛ lɔv wa.

⁴ Á bisíná-ba, á mù yɪ Yɪ nɛ tɪ aba. Yɪ-Sɪnɔ tɛ, ku nɛ súɔ aba, ku diàn dwɛ sɪnɔ tɛ, ku nɛ wulɛ lià tɛ con, lɔv nɛ tɪ ba. Ku mù nɛ pɪn, á dí diàn kɔnkɔn sɔsɔnà tɛ yuu wa. ⁵ Ba mù yɪ lɔv nɛ tɪ ba. Ku mù nɛ pɪn, ba swɪn tɛ tɛ, lià tɛ lɔv nɛ tɪ ba, nɛ swɪn. Ku mù yɪrɪ nɛ lià tɛntɛ cɔga ba sɪràn tɛ. ⁶ Nɛ mù ya Yɪ nɛ tɪ nɛba. Liù tɛ, v nɛ yɛɔ Yɪ, v yáa cɔgv nɛ sugɔ. Yá liù tɛ, v nɛ tɛ Yɪ nɛ tɪ wá, v ba nɛ sugɔ cɔga. Mɛ ku twá nɛtɔ, nɛ ma lwarɪ sɪnɔ tɛ, ku nɛ yɪ cigá, dɛ kɔnkɔn sɪnɔ tɛ swíán duɛn wa.

Sóni Yɪ, sɛ n sɔní n duɛn

(*1 Zwan 3.11-24; Zwan 3.16-17; Romɛ tíán 5.5-8*)

⁷ Á nubɪsoni-ba, sonu yɪ ku nan Yɪ con. Ku mù nɛ pɪn, nɛ swónɔ duɛn. Liù tɛ mama, v nɛ jɛ sonu, v ya Yɪ biú, yá v ga yɛɔ Yɪ dɛ. ⁸ Yɪ ya sonu Yɪ. Liù tɛ, v nɛ ba sonu jɛ, v wá Yɪ lwarɪ. ⁹ Á nɛnɔ nɛtɔ tɛ, Yɪ nɛ twá, v ma bɪrɪ v sonu tɛ nɛba. U tɔn v biɔva kɛlɛn tɛ tɪa yuu wa, sɛ nɛ twá dɛ wá, nɛ na mu tɛ, ku nɛ ba zwɛɛ v con. ¹⁰ Á nɛnɔ nɛtɔ tɛ, v sonu tɛ nɛ yɪ. Ku tà, nɛ nɛ sɔní Yɪ tɛ yɪrɪ, ku ya, v nɛ swɛ nɛba tɛ yɪrɪ. Yá v dàñ tɔn v biú tɛ, sɛ v tɪ, ndɛ nɛ yuu *jɔnɪ vanɪ nɛ, ba nɛ gva, sɛ ku lɪ nɛ cɔna tɛ.

¹¹ Á nubɪsoni-ba, dɛ Yɪ nɛ sɔní nɛba sonu tɛntɛ yɪrɪ, nɛ dɛ dàñ mɛ, sɛ nɛ sɔní duɛn. ¹² Liù mama tɛ wá Yɪ nɪ. Dɛ nɛ nɛ swɛ duɛn, Yɪ wulɛ dɛ nɛba, mánɔ mama wuuu, yá v sonu tɛ súɔ nɛba cigá cigá.

¹³ Yɪ pɪn nɛba v sɪnɔ tɛ. Ku mù nɛ pɪn, nɛ yɛɔ dɛ, nɛ vwɛ nɛ tiàn Yɪ yɪra, mánɔ mama wuuu. Yɪ dɛ ga vwɛ nɛba, mánɔ mama wuuu. ¹⁴ Yá nɛ mù dàñ nɪ, nɛ ga swɪn nɛ bɪrɪ dɛ, nyɪna Yɪ tɔn v biú Zwezi tɛ tɪa yuu wa, sɛ v jɔn lɛzoni ba cɔna wa. ¹⁵ Liù tɛ, v nɛ swɪn, v bɪrɪ dɛ, Zwezi ya Yɪ-Bɪu, Yɪ wulɛ dɛ ku tíú, mánɔ mama wuuu, v dɛ ga wulɛ dɛ Yɪ, mánɔ mama wuuu. ¹⁶ Nɛ mù yɛɔ sonu tɛ, Yɪ nɛ swɛ nɛba. Yá nɛ pɪn cigá ku yoo tɛ nɛ dɛ. Yɪ ya sonu Yɪ. Liù tɛ, v nɛ jɛ sonu, v wulɛ dɛ Yɪ mánɔ mama wuuu. Yɪ dɛ ga wulɛ

də wá, mánjá mama wuuu. ¹⁷ Də nə nə súé də sonu cígá cígá, ndə ku nə me nətu, ku mù nə wá pa, nə zən nə yəni də, fən tɛlé diun tə nə, Zwezi nə wá pií v bà, sə v bɔ̀ri bɔ̀rà tə. Nətu tə, Zwezi dān nə yi, mə nətu nə də yi luv wa. ¹⁸ Sonu wa ba fən jə. Ku mù nə pɪn, liù tə, fən nə jə, v wá swí də sonu. Liù nə yəé də, càn biàn v yuu wa, ku mù nə yáa pa fən jə wá. Ku mù nə pɪn, liù tə fən nə jə, v ba cígá cígá sonu jə.

¹⁹ Yɪ nə dí yáa v sóní nɛba. Ku mù nə pɪn, nə mù jə sonu tə. ²⁰ Də liù nə swɪn də, v swə Yɪ, v ga duŋa v don, v nə yi v nubiu Kərisə yɪ, ku tíú yi kunkunv. Də v nə ba v nubiu tə swə, v ga na wá v yíá wa, v wàri Yɪ tə, v nə ba na v yíá wa, v sóní. ²¹ Á nɛŋə yoo tə, Yɪ nə pɪn nɛba v nii tə ku yuu wa. Liù tə, v nə swə Yɪ, v me, sə v sóní v nubiu də.

5

Kərisə lià dí diàn luv wiən yuu wa

(2 Zwan 5-6; Zwan 1.29-34; 3.36; 20.31)

¹ Liù tə mama, v nə pɪn cígá də, Zwezi nə yi *Kərisə, ku tíú ya Yɪ biú. Yá liù tə mama, v nə swə v nyɪna Yɪ, v swə v bia tə də. ² Á nɛŋə nətu, nə nə wá twá nə lwarɪ də, nə swə Yɪ bia tə. Ku mù nə yi, nə nə swə Yɪ, yá nə ga zilí v nii yìèn tə.

³ Á nɛŋə, ku tə nə bɪri də, nə swə Yɪ. Ku mù nə yi, nə nə zilí Yɪ nii yìèn tə. Yá Yɪ nii yìèn tə ka zilí ga ba cà.

⁴ Liù tə mama, v nə ya Yɪ biú dí diàn, luv yìèn yuu wa. Á nɛŋə nətu tə, nə nə dí diàn luv yìèn yuu wa. Ku mù nə yi nə waa tə, nə nə ken Yɪ nə. ⁵ Liù tɛlé, v nə dí diàn luv yìèn yuu wa, də ku nə tà liù tə, v nə pɪn cígá də, Zwezi ya Yɪ-Biu.

Yìèn tə, tə nə bɪri də, Zwezi yi Yɪ-Biu

⁶ Zwezi nə ya liù tə, v nə twi də níá* də jana. Ku tà níá ciɪ nə, v ja bà. Ku yi níá də jana nə, v ja bà. Yɪ-*Siŋu tə nə pɪn, ba lwarɪ də, ku yoo tɛntə yi cígá, Yɪ-Siŋu tə swɪn cígá. ⁷ Wiən batwa nə bɪri ku yoo tɛntə. ⁸ Ku mù nə yi Yɪ-Siŋu tə, də níá tə, də jana tə. Yá tə wiən batwa tə me yi yoo nədu tɛntə nə tə bɪri.

⁹ Liù nə swɪn yoo v bɪri nɛba, nə yáa jon ku. Yá Yɪ nə swɪn yoo v bɪri, ku mù nə dwə. Á nɛŋə ku tə, Yɪ nə swɪn v bɪri v biú tə yoo yuu wa. ¹⁰ Liù tə, v nə ken v waa Yɪ-Biu tə nə wuuu, v jə Yɪ sɔ̀ràn tɛntə v waa con. Liù tə, v nə wá v waa ken Yɪ-Biu tə nə, v ja Yɪ v ma ji kunkunv, v nə wá cígá pɪn Yɪ sɔ̀ràn tə nə, v nə swɪn v biú tə yoo yuu wa yɪ. ¹¹ Á nɛŋə, tə sɔ̀ràn tɛntə nə: Yɪ pɪn nɛba mu tə, ku nə ba zwèe v con. Yá v biú tə dān nə yi mu

tɛntə dəkuu. ¹² Liù tə, Yɪ-Biu tə nə wulə də wá, ku tíú tə jə mu tɛntə. Liù tə, Yɪ-Biu tə nə tɛlé də wá, ku tíú ba mu tɛntə jə.

¹³ Á púpúní sagɪ ku tə, à pɪn aba, sə á lwarɪ yoo ku tə. Ku mù nə yi, á nə keni á waa Yɪ-Biu tə nə wuuu, á jə mu tə, ku nə ba zwèe Yɪ con.

(Zwan 15.7; Marəkə 11.24; 1 Zwan 3.6-9)

¹⁴ Yá á nɛŋə nətu tə, nə nə zən nə yəni də, fən tɛlé Yɪ yáa con. Də nə nə lɔ̀ri won, ku twá də v fira tə, v cɔ̀ga nɛba. ¹⁵ Də nə dān nə yəé də, v cɔ̀ga nɛba won tə mama, nə nə lɔ̀ri v con, nə yəé də, v wá pa ku nɛba də.

¹⁶ Də liù nə ni v don, v nə yi v nubiu *Kərisə yɪ, də v tuŋa cuna, tə nə bá ja wá tə va tian wa, sə v jun Yɪ. Yá Yɪ wá pa mu v don tɛntə nə, v nə yi v nubiu Kərisə yɪ. Ku nətu tə jə nywarɪ, ku pa lià tə nə, ba cuna tə nə bá kə ba tian wa. Yá cuna duən dān nə wulə tə yígúré nə yi tian. Ku tà cuna yiri tɛntə yɪ nə, à swɪn á con, sə á jun Yɪ. ¹⁷ Tutunyiri mama ku nə yi kunkun yoo, ku ya cuna. Yá cuna duən wulə, tə nə ba liù tian wa kəni.

¹⁸ Nə yəé də, liù tə mama, v nə ya Yɪ biú, Yɪ-Biu Zwezi nə cì v nə, v kúú ba cuna tuŋa. Ku mù nə pɪn, *Sitana wàri won mama, v fwa v yira. ¹⁹ Nə yəé də, nə ya Yɪ nə ti. Yá Sitana nə dí diàn lià tə mama yuu wa, ba nə yi luv nə ti ba.

²⁰ Nə yəé də, Yɪ-Biu Zwezi twi, v ga pa nɛba wɔ̀bɔ̀ŋa, sə nə lwarɪ Yɪ tə, v nə yi cígá cígá Yɪ. Ku twá də v biú Zwezi-Kərisə, nə dān wulə, də v mù cígá cígá Yɪ. V mù nə yi cígá cígá Yɪ, v nə pɪn mu tə, ku nə ba zwèe.

²¹ Á bisíná-ba, á cia á tiàn nə də wojwanan tə.

* 5:6 5.6 Níá tə yi, ka lə Zwezi níá wa yoo nə, ku bɪri. Jana tə yi, Zwezi tian tə yoo nə, ku bɪri.

**Bələ nii sagı tə,
Zwan
nə púpúní
Zwan bələ nii sagı tə yuu
wa sugu**

Liù tə, v nə púpúní sagı kv tə

Lià zənzən buŋa də, kv yí Zwezi karbiu Zwan nə púpúní kv. Zwan tə, v nə púpúní sagı tə don tə, mə v mù nə púpúní kv tə də. V yà boŋə v tiàn <nəkwiə>.

Lià tə nə, Zwan nə púpúní

Zwan púpúní sagı kv tə, v pa *Kərisə lià púlí don nə, kv nə wulə bwálí don nə.

Sagı tə wa sugv

V ja kv púlí təntə v boŋə <kan tə də v bia tə>. Kan təntə, Yı nə kúrí v tún, yí *Kərisə lià púlí don. Yá v bia tə dān nə yí Kərisə lià tə. V kàrì ba, sə ba ya cígá wa máŋá mama, sə ba soni duən. Kv tə nə súrì lá, v swìn ba con, sə ba cì ba tiàn nə də kunkun karnyina-ba, ba yà nə kàrì kunkun kàrà Zwezi-Kərisə yuu wa, sə ba ma gıgarı Kərisə lià duən ba dıgv.

Təntən jònà bwálí

¹ À mù *nəkwiə tə nə púpúní sagı kv tə, à pın n mù, kan tə də n bia tə nə. Yı nə kúrí mú v tún. À swə n də n bia tə də cígá cígá sonu. Kv tà à cıci nə swə aba, kv ya à mù də lià tə mama, ba nə yəə Yı cígá cígá tə.

² Yı cígá tə wulə də nəba, kv ga wá ya də nəba máŋá də máŋá, kv nə ba zwəe.

³ Nə nyına Yı də v biú Zwezi-*Kərisə wá twá də cígá də sonu, ba fwa pubwanv nə yıra. Ba mù nə wá dəri nə yinəgə zənzən, ba ga pa nəba bıcan siə.

Cígá də sonu yoo

(Zwan 13.34-35; 1 Zwan 5.1-3)

⁴ À pùə poli zənzən, də à nə nì də, n bia tə duən zílí Yı cígá tə nii, ndə nyına Yı nə pın nəba nii yoo təntə yuu wa, sə nə ya nətv. ⁵ Yá síún nə, à dān lóri kv tə, n mù kan tə con. Kv mù nə ya, sə nə sóní duən. Kv tà yodun yuu wa nii nə, à púpúní, sə à pa mú. Kv ya yoo tə, nə nə dí yáá, nə yəə kv jıjv mama yuu wa, nii. ⁶ Sonu yı won tə, kv bırı də, nə twá yoo tə nə, Yı nə pın v nii tə kv yuu wa zəni. Á nəŋə yoo tə, Yı nə pın v nii tə kv yuu wa, á nə dí yáá á yəə kv jıjv mama, á ga me, sə á twá kv nə zəni.

*Á cıa á tiàn nə də kunkun kàrà tiàn
(1 Zwan 4.1-6; 2.18-23)*

⁷ Kunkun kàrà tiàn twi, ba sú luv tə nii. Ba mù ba sèe, ba swìn ba bırı də, Zwezi-*Kərisə yı v nan Yı con v bà, v pa kan lóri wá tta yuu. Liù tə, v nə ba kv yoo təntə swìn v bırı, v ya kunkun kàrà tíú. V ya liù tə, v nə yı Zwezi-Kərisə dıgv. ⁸ Á dān cıa á tiàn nə, sə nə tvıvı tə, nə nə dí yáá nə tvn, dān ká va tvtu, sə á wàní á na kv ŋwírán mama.

⁹ Liù tə mama, v nə ba Zwezi-Kərisə kàrà tə nii zílí zəni, máŋá mama wuuu, v nə jén v va yıvıvı, Yı tələ də kv tíú. Liù tə, v nə zílí Zwezi-Kərisə kàrà tə nii zəni, v wulə də nyına Yı də v biú Zwezi-Kərisə, máŋá mama wuuu. ¹⁰ Də liù nə twi á con, v ga wə kàrà təntə ja bà á con, á dānà ká sèe, á pa kv tíú zv á diə wa. Á dānà ká jvn wá tətə. ¹¹ Liù tə, v nə jvn wá, v mù də wá jə nımarv v tvtnkəkwınan tə yuu wa.

Sagı tə yígúré sòrán

¹² Á jə yìèn zənzən, à nə pià, sə à swìn á con, yá à ga ba pià, sə à púpúní tə sagı wa də púpúná mvə. Á buŋa, sə à tətə bà á con, sə à swìn á con də nii, sə kv pa nə pupwən tə nii sú cígá cígá.

¹³ N nubva* tə, Yı nə kúrí v tún, bia tə, jònì mú.

* 1:13 1.13 Nubva təntə yı *Kərisə lià púlí tə, Zwan nə wulə kv wa.

**Batwa nii sagi tē,
Zwan
nə púpúní
Zwan batwa nii sagi tē
yuu wa sugu**

Liù tē, v nə púpúní sagi kv tē

Lià zənzən bəŋa də, kv yí *tuntunu
Zwan nə púpúní kv. Zwan tē, v nə púpúní
saga bələ tē duən tē, mə v mù nə púpúní
kv tē də. V yà boŋə v tiàn <nəkwi>.

Liù tē nə, Zwan nə púpúní

Zwan púpúní sagi kv tē, v pa liù don nə,
ba nə boŋə Gayisə.

Sagi tē wa sugu

V púpúní kv, v ma bu Gayisə nə, v nə
twá Yú cígá tē nə, v ga sanja *Kərisə lià tē
nə yırı. Kv kwa nə, v swìn bɛɛ don yoo,
ba nə boŋə Diyotərefə. V bırı də, bɛɛ təntə
wà zəni fwa, v nə wà v sugu tē jon, v ga wà
sɛɛ v pa, Kərisə lià tē zırı v diè wa yırı.

Kv mù təntə də kwa nə, v kúv búa liù
don də nə, ba nə boŋə Demetəriyisə. V
mù bɛɛ təntə yí ləzwənzəŋu, v ga ya cígá
tiú lià tē mama yáa con.

Zwan jùnì Gayisə

¹ À mù *nəkwi tē nə púpúní sagi kv tē,
à pın n mù Gayisə nə. N yí liù tē, n yoo nə
cá à nə zənzən, à ga swə mù də cígá cígá
sonu də. ² À nubiswəne tē, à ylori nə ya,
sə won mama kwen kv pa mú, sə n yazurə
də ya zəni, sə n ga twá Zwezi-*Kərisə nə
zəni.

Gayisə zilí Yú cígá tē nii zəni
(*Matíə 10.40-42*)

³ À pùə poli zənzən, máŋá tē wa, *Kərisə
lià duən nə twí nə con, ba swìn n yoo də,
nətu tē, n nə yəə Yú cígá tē. Ba bırı, nətu
n nə zilí Yú cígá tē nii. ⁴ À ba pupwən don
jə ka nə kúv dwə, à nə ni də, ba swìn də,
à bía tē zilí Yú cígá tē nii. ⁵ À nubiswəne
tē, n yí liù tē, n nə fwa zəni lià tē yıra,
ba nə yí nubía Kərisə yırı, ba nə yí vərə
tətə. Kv nətu bırı də, n twá *Yuu-Tiu nə
də pùə nədu. ⁶ Ba swìn n sonu tē yoo, ba
bırı Kərisə lià púlí tē yáa con. À lóri mú,
sə n san ba, sə ba wání ba kɛɛn, ba va ba
cwəŋə tē. Fwa nətu, sə kv pa dun Yú nə.
⁷ Kv ya ba nan, sə ba swìn Yú-Tiu yırı tē
yoo ba bırı. Yá ba ga wà won mama jon
lià tē con, ba nə yəri Zwezi-Kərisə. ⁸ Nə
mù Kərisə lià tē dání nə mɛ, sə nə san ba
mù lià təntə nə, sə kv pa, nə mù də ba mù
mɛ ya tütònà Yú cígá tē yırı.

Diyotərefə də Demetəriyisə yoo

(*Líkə 20.46-47; 1 Korəntə tiàn 4.18-21;*
1 Piyerə 2.12)

⁹ À púpúní sagi kukuə, à pa *Kərisə lià
púlí tē nə. Yá Diyotərefə, v nə swə, sə v ya
ba yáa tiú tē, viga, sə v zilí nə nii. ¹⁰ Kv mù
nə pın, máŋá tē wa, à nə wà bà, à wá líí
aba tütunkəkwinan tē, v nə tuŋa. À wá líí
aba sùràn tē, də kunkun tē də, v nə kuní
v kəni nə nii nə. Yá də v nə fwa nətu tē
mama, kv tē wà v fira yí. Kv mù nə pın,
v dání vı, sə v jon lià tē duən tē, ba nə yí
nubía Kərisə yırı, ba nə twí á con, v kə v
diè wa. Nubía tē duən nə pià ba jon ba,
ba kə ba diè wa, v yáa caga ba nii nə. Yá
v ga dıŋı ba mù lià təntə, ba nə pià ba jon
ba, v lí Kərisə lià púlí tē wa.

¹¹ À nubiswəne, n mù dání ká twá n kwè
yolwan fəŋú. N mɛ, sə n kwè, kv tē nə
ziən fəŋú. Liù tē, v nə fwa zəni, v ya Yú
nə tí wá. Yá liù tē, v nə fwa yolwan, v yəri
Yú tətə.

¹² Ba mama swìn Demetəriyisə zəni tē
yoo. Yá Yú cígá tē də tətə bırı v zəni tē.
Nə də swìn v zəni tē yoo nə bırı. Yá kv tē,
nə nə swìn tē yí cígá.

Sagi tē yígúré sùràn

¹³ À jə yìèn zənzən, à nə pià, sə à swìn
n con. Yá à ga ba pià, sə à púpúní tē sagi
wa də púpúná mwa. ¹⁴ À bəŋa də, à wá na
mú síún, sə nə swìn duən con də níí.

¹⁵ Yú nə wá pa mú bican síé. N dabara
tē də jùnì mú. Vəli nə dabara tē liù mama
con, n jon wá n pa nəba.

Sagi tə Zwidə nə púpóní Zwidə sagi tə yuu wa sugu

Liù tə, v nə púpóní sagi kv tə
Ku yi Zwidə nə púpóní kv. U yi Zwakə nubiu, kv wáa kv pin v yi Zwezi nyánv.

Lià tə nə, v nə púpóní
Zwidə púpóní sagi kv tə v pa *Zwifə-ba nə, ba nə jigə *Kərisə lià.

Sagi tə wa sugu
Yièn zva *Kərisə lià təntə tətəŋi wa. Ba wa lià duən yà kàrì kunkun yièn, ba ga tɔŋa kv tə mama, ba nə swə. Ba pwèe Kərisə lià púlí tə duən nə. Ba twɪn *malike tə, ba ga v Zwezi tə, v cɪcɪ nə yi karnyina, v ga yi *Yuu-Tiu də.

Zwidə pií v kàrì Yú sagi nədwan tə wa yièn duən, də *Zwifə-ba yièn duən, ba nə yəó tə, ba dwíí tə saga tə wa, v ma kàrì Kərisə lià təntə, v nə púpóní ba nə. U buri nətv tə, Yú nə cəgə Sodomə tián də Gomərə tián *Yizərayelə lià fuən tə nə. Ku kwa nə, v danja Kərisə lià tə jiàn, sə ba buri də, ba swə lià tə, ba nə jén tə, sə ba ga dərì ba yinəgə.

Təntən jònà bwálí

¹ Á mù Zwidə yi Zwezi *Kərisə tutɔnbui, à ga yi Zwakə nubiu. Á púpóní sagi kv tə, à pin á mù lià tə nə, nə nyina Yú nə kúrí v tún. Yú swə aba, v ga cì á nə, v pin Zwezi-Kərisə nə. ² Yú nə wá dərì á yinəgə zənzən, v ga pa aba bucan siə. U mù nə wá pa, v sonu tə ya də aba zənzən!

Yoo tə nə wá yi kunkun karnyina-ba *(2 Piyerə 2; 3.1-3)*

³ Á nubisoni-ba, à yà sóní zəni, sə à púpóní á nə, Yú nə jon nə mama nə cəna tə wa yurí. Yá kv dān yi kálú, sə à púpóní á nə, sə à ma wānì à dān á jiàn. Á dān ŋwíán á yáá, á ta á pa Zwezi suywánjv tə nə, Yú nə pin nə mù, lià tə nə yi *Kərisə nə tì nə, naa nədv, kv ga mə nətv. ⁴ Lià duən twá tɪa tɪa ba bà á con. Ba yi lià tə, ba yáá nə təléd də Yú. Ba vəvəri nə nyina Yú pubwanv sugu tə, sə ba ma wānì ba

tɔn pupwalan yièn tə nə jə cavura. Zwezi-Kərisə cɪcɪ nə yi nə karnyina də nə *Yuu-Tiu. Ba mù lià tə ga v wá. Halɪ, kv nə ba yigə, Yú swɪn v sagi tə wa də, v wá buri ba bura, v cəgə ba. ⁵ Á yəó kv tə mama, à nə pià, sə à swɪn á con zəni zəni. Yá də kv mama, à tə wá líi aba yoo kv tə. Yú-Tiu jon *Yizərayelə lià tə *Ezwipətə luv lià jiàn wa. Ku kwa nə, v gva ba wa lià tə, ba nə vɪga, sə ba sèe v nii tə. ⁶ Á tə liə á tiàn yoo, tə nə yi *malike duən. Tə malike təntə wá sèe, tə jəŋ pàrì tə wa, Yú nə pin tə. Tə nan bwálí tə nə, Yú yà nə pin tə. Yú dān ma vwə tə də banzala, v kə yikunu wa, tə nə yi ndə tɪtɪn nə, sə tə ya lá, máŋá mama wuuu. U ken tə lá, v ma dānì bura diɪn nəfarv tə, sə v buri tə bura. ⁷ Á tə kúv liə á tiàn, yoo tə nə tɔn *Sodomə də Gomərə nə, də tə yura tɪan tə nə. Tə tɪan təntə fwa cəna yiri nədv. Tə wa lià tə, yà cwàrì də duən. Ba yà pəni duən vɛɛ vɛɛ, də ba pəni wíən, tə nə tə ləzoni tətə. Kv mù nə pin, ba ken ba mù lià təntə mən wa, tə nə ba dəŋi mama, sə ba dé cən. Yá ba dān yi won tə, nə nə wáa kv nə, nə twá nə ma lwarɪ.

⁸ Mə kv yi nətv á tətəŋi wa. Lià təntə yiri wulə də aba, ba tɔŋa yièn, ndə tə tɪan tə lià tə nə. Ba pandwɪa wa, ba yáá buŋa də, Yú buri ba yièn, kv ga yi kunkun. Ba dān ga yi lià tə, ba nə pəni duən vɛɛ vɛɛ, ba ma fwa durən yièn ba tətə yura. Ba goni Yú-Tiu diàn tə. Yá ba ga twɪn malike tə, tə nə jə dun. ⁹ Yá malike piú Miswelə* də tətə ga wá pií v twɪn *Sitana tɔran təntə yiri. U ga tótòni də Sitana *Moyizə tɪgɪ tə yurí. Yá ba ka van duən təntə wá, malika Miswelə wá dádéd, sə v buri Sitana bura, v nə twɪn Moyizə tə yurí. Sugu tə, v nə swɪn nə yi: «Yú-Tiu nə wá buri n bura, sə v kə mú cən wal!» ¹⁰ Yá ba mù lià təntə twɪn kv tə, ba nə yəri tətə. Kv tə, ba nə twá ba yidurɪ tə nə, ba ma yəó kv yənu təntə, də yi ndə vānā yənu nə, kv nə yi tutv. Yá kv yənu yiri təntə, tutɔŋi ga yi, sə kv cəgə ba. ¹¹ Cən nə wá yí ba, ba nə zva Kayen† tutɔnaa tə wa yurí. Cən nə wá yí ba, ba nə ta səbiu yurí, ba tɔŋa kunkun yièn, ndə Balamə‡ nə. Cən nə wá yí ba, ba də nə zàn ba círì, ndə Kore§ tián tə nə yurí. Kv mù nə pin, tɪan wá dé ba də. ¹² Cígá, ba mù nə tɔŋa cavyiən á mù *Kərisə lià tə, wodirən ka dé duən nə

* **1:9** 1.9 Yoo kv tə yəbə, kv təléd Yú sagi tə wa, kv wulə Zwifə-ba saga duən wa. † **1:11** 1.11 Kayen yi Abelə zɔnv. Ba mɛ bələ yi Adamə də Əvə bɪa. Kayen yá yi wulwanyien Yú yáá con. U mù nə gva v nyánv Abelə. ‡ **1:11** 1.11 Balame yi vuvv. Piú don bən wá, sə v pa v zɪrɪ v kə *Yizərayelə lià tə nə, sə Yú cəgə ba. Yá v dān wá wānì v zɪrɪ, v kə ba nə. Kv yi v pií v lɔrɪ Yú, v pa ba zəni. Kv kwa nə, v kúv pií v buri conj piú tə nə, sə Yú cəgə Yizərayelə lià tə. Kv mù nə yi, sə v twá kana nə, də nāŋv tə, ba nə gva wɔŋwanan nə. § **1:11** 1.11 Kore jin Yizərayelə lià duən, v kə v kwa, v ma zɪgɪ *Moyizə də *Aron nə, Yú nə kúrí, sə ba ya ba yáá tián. Yú ma pa, tɪa tə sírɪ ka nii ka ləri Kore də v diə lià mama.

mánjá wa. Ba yàá dé, ba nyu, ba ja le tia zɛn, á wodirən tə mánjá wa. Cavira ga ba ba jə. Ba yɪ ba cɪcɪ yoo nə ba buŋa. Ba yɪ ndə bakwan nə, tə nə ba dwá nì, voo nə pèe ku ja kèeñ. Ba yɪ ndə tián tə nə, tə nə wá bia zɪn, tə bɪa zɪŋv mánjá wa. Tə tián tɛntə yɪ ndə tə tɪga míámíán, tə ŋunan ga gwɪn, tə nan kàrá wa. ¹³ Ba pɪn, ba cavɪyɪən tə tà tua mama, ndə muv níá pùñ nə yáá pàlì tə nan, ku bəbəru kasɪv yuu nətɪ. Ba yɪ ndə kaculacə nə, tə nə kúv yèrì bwálì tə, tə nə wá va. Yɪ piá bwálì v tɪn ba nə. Ku bwálì tɛntə yɪ tɪtɪn mánjá mama wuuu, ku yikunu tə ga dwə tɪtɪn mama.

¹⁴ Enokə yɪ ləzoni nɪbara ba nii barpe liù. U mù nə dàà Adamə nə. U dí yáá v swɪn ba mù lià tɛntə yoo, v wú: «Á nɛŋə, Yuu-Tiu nə, v biàn də v malke miliyɪn, ¹⁵ sə v buri lià mama bura. U wá kə cuna lià tə mama càn wa, ba yokokwɪnan tə mama yɪrɪ, ba nə fwa, ba ma zɪgɪ v nə. U wá kə cuna lià tə, ba nə jə fwiə, càn wa, ba turan tə mama yɪrɪ, ba nə twɪn ba ma zɪgɪ v nə». ¹⁶ Ba lià tɛntə mù pwii ba poli, abada. Ba mù yɪ ba zəzən ba kwi wuuu. Ba ga yɪ ba fira yokokwɪnan tə nə, ba twá, ba ma wulə. Ba yáá swɪn sufaran, ba ga bwɪ lià tə nə, ba nə yəə də, ba wá na won ku tián con.

Kərisə lià tə kwiə

¹⁷ Yá á mù, à nə yɪ à nubisoni *Kərisə yɪrɪ, á lie á tián Yɪ sùràn tə, nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə *tuntuna tə nə dí yáá, ba swɪn tə yoo, ba buri. ¹⁸ Ba swɪn də, luv zaŋv mánjá wa, lià wá mun aba. Yá ba dāñ wá yà lià tə, ba yáá nə təlɔ də Yɪ, ba ga twá ba tɛntɪn pùé yokokwɪnan fira nə. ¹⁹ Mə ba mù nə pwèe Kərisə lià tə duən wa. Ku yɪ ba tətə pubuŋɪ nə, ba twá, ba ga ba Yɪ-*Siŋu tə nə twá.

Sagɪ tə yígúró sùràn

(2 Piyerə 3.17-18; Kolosə tián 2.6-7; 2 Tesalonikə tián 3.3-5; Zwakə 5.19-20)

²⁰ Yá á mù, á nə yɪ à nubisoni *Kərisə yɪrɪ, ku yɪ Yɪ nə pɪn, á sɛe Zwezi suywáŋú tə. Á dāñ vɛli yáá wuuu, ku wa. Á jbnà Yɪ də Yɪ-*Siŋu tə saŋv. ²¹ Á yana Yɪ sonu tə wa, mánjá mama wuuu. Á jana yala, də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá dəri á yinəgə zənzən. Yá v wá pa aba mu tə, ku nə ba zwèe Yɪ con. ²² Á dərə ba tə, ba nə wá ba waa mama ken Zwezi nə, yinəgə. ²³ Á jonə ba duən, á vaŋa ba á li bura tə wa, ku nə wá pa, ba kə ba mən wa, ndə ba nə van sɪsv ba li mən wa. Á dərə ba duən tə də yinəgə. Á dāñ nə cɪa á tián nə, á dānà ká pa ba yokokwɪnan tə pwarɪ aba.

²⁴⁻²⁵ Yɪ cɪcɪ nə jə dun. U mù nə mɛ də dun, də pàrì, də diàn də wanv. Ku zɪgɪ sɪún, ku ja vələ wuuu! U twá nə Yuu-Tiu

Zwezi-Kərisə nə, v ma jon nəba nə cuna wa. U wáá á nə v cì, v pɪn, á ba cuna fwa. U wáá v pɪn, á twi á naŋa v yáá con, də á ba yoo mama jə, ba nə wá caga á nii nə ku yɪrɪ, də pupwən, v dun tə wa. Amuna!

**Yìèn tǎ, Yü nǎ bǐrǐ Zwan nǎ,
v ma gúrí
<Apokalisë>
Apokalisë sagǐ tǎ yuu wa
sǔgǔ**

Lìu tǎ, v nǎ pǔpúnǐ sagǐ kv tǎ

Lìà zǎnzǎn bǔnǎ dǎ, kv yǐ Zwezi karbiu Zwan nǎ pǔpúnǐ kv. Mǎ v mù Zwan tǎntǎ tǎtǎ nǎ pǔpúnǐ Zwezi-^{*}Kǎrisǎ sǔywǎnǔ tǎ. U yǎ kwǐn zǎnzǎn mángǎ tǎ wa, v nǎ pǔpúnǐ sagǐ kv tǎ. Bǎ yǎ jun wǎ, bǎ ja va bǎ dǔgǔ Patǎmǎsǎ nǎ, kv nǎ yǐ mvv tǎtǎnjǐ nagwanaa.

Lìà tǎ nǎ, v nǎ pǔpúnǐ

Zwan pǔpúnǐ sagǐ kv tǎ v pǎ ^{*}Kǎrisǎ lìà pǔlǎ tǎ nǎ, lìà tǎ nǎ dǎ cǎn tǎ wa, bǎ nǎ ken bǎ wǎa Zwezi-Kǎrisǎ nǎ yǐrǐ. Kv mángǎ tǎ wa, dǎ ^{*}Rǎmǎ-bǎ yǎ kǎnǐ cǎn Kǎrisǎ lìà tǎ nǎ.

Sagǐ tǎ wa sǔgǔ

^{*}Kǎrisǎ lìà tǎ vǎnǎ wulǎ tǎ gwǎrǐ. Bǎ bǎ Kǎrisǎ nǎ dǎ v biǎn, sǎ v dǎ diǎn lwǎnǐ yuu wa.

Zwan pǔpúnǐ bǎ nǎ, sǎ v ma dǎn bǎ jǐàn zǎnzǎn, bǎ nǎ ken bǎ wǎa Zwezi-Kǎrisǎ nǎ, bǎ ga ja yǎlǎ dǎ wǎ yǐrǐ. Zwan piǎ, sǎ v twǎ nǎv, v ma bǐrǐ dǎ lwǎnǐ yǐ, ndǎ tǎ diǎn dwǎ won mama. Yǎ Zwezi-Kǎrisǎ yǐ lvv mama piǎ, v mù cǐcǐ ga nǎ yǐ ^{*}Yuu-Tiu. U pǎrǐ tǎ dwǎ tǐa yuu pǎegǎ tǎ pǎrǐ tǎ. Kv wǎ twǎ dǎ v mù Yü dǎ lìà tǎ, bǎ nǎ yǐ Yü nǎ tǐ ma dǎ diǎn míámíán dǔn don nǎ. Sagǐ kv tǎ wa yìèn tǎ Yü nǎ bǐrǐ, kv yǐ, sǎ tǎ san nǎbǎ, sǎ nǎ lwǎrǐ yìèn tǎ mama, nǎ wǎ twǎ Kǎrisǎ tutǔnjǐ tǎ dǎ v ka bwin ka nan tǐan wa tǎ nǎ, tǎ ma bà. Tǎ wǎ bà sǔn nǎ, dǎ mángǎ tǎ ka nǎ biǎn, tǎ pǎ lìà tǎ mama nǎ, bǎ yǐ v nyiǎn tǎ.

Sagǐ tǎ yuu wa sǔgǔ

(Apokalisë 22.6-10)

¹ Sagǐ kv tǎ yǐ yìèn tǎ, Yü nǎ pǐn Zwezi-^{*}Kǎrisǎ nǎ, sǎ v bǐrǐ v tutǔnbǐa tǎ nǎ, sǎ bǎ ma lwǎrǐ, kv tǎ nǎ mǎ, sǎ kv bà sǔn sǔn. Zwezi tǔn v ^{*}malǐka, sǎ kv swǐn tǎ yìèn tǎntǎ, kv bǐrǐ à mù Zwan nǎ, à nǎ yǐ v tutǔnbǐu. ² À mù Zwan swǐn kv tǎ mama, à nǎ nǐ, à ga swǐn Yü sǔgǔ tǎ, v nǎ pǐn Zwezi-Kǎrisǎ nǎ, sǎ v bǐrǐ nǎ. ³ Pupwǎn liù nǎ yǐ liù tǎ, v nǎ kǎrǐ dǎ bǎ tǎ, bǎ nǎ cǔga sagǐ kv tǎ yìèn tǎ, bǎ ga sǎe tǎ sǔrǎn tǎ niǐ. Tǎ yǐ Yü niǐ sǔrǎn. Tǎ yìèn tǎ dǎ mángǎ ga bwǎlǎ.

Zwan jǔnǐ Kǎrisǎ lìà pǔlǎ barpe tǎ nǎ wulǎ Azi nǎ

(Apokalisë 5.8-13; Matǐe 24.30-31)

⁴ À mù Zwan nǎ pǔpúnǐ à pǐn à mù, ^{*}Kǎrisǎ lìà pǔlǎ barpe tǎ nǎ, tǎ nǎ wulǎ Azi nagwanaa wa.

Yü nǎ wǎ fwa pubwanǔ á yǐra, v ga pǎ aba bǐcǎn siǎ. U mù nǎ yǐ liù tǎ, v nǎ yǐn lá fuǎn fuǎn, v nǎ wulǎ, v ga tǎ biǎn. U ^{*}Sǐnjǎn barpe^{*}, tǎ nǎ wulǎ v padaǔ tǎ yǎá cǎn, nǎ wǎ fwa pubwanǔ á yǐra, kv ga pǎ aba bǐcǎn siǎ dǎ.

⁵ Zwezi-Kǎrisǎ dǎ wǎ fwa pubwanǔ á yǐra, v ga pǎ aba bǐcǎn siǎ. U mù nǎ yǐ liù tǎ, v nǎ swǐn Yü tǐga tǎ v bǐrǐ dǎ pǔb nǎv. U mù nǎ yǐ tǎntǎn liù, v nǎ nǎ, v mù ga nǎ dí yǎá v bwin v nan tǐan wa. U mù dǎn nǎ yǐ tǐa yuu pǎegǎ mǎ yuu tíú. Zwezi-Kǎrisǎ swǎ nǎbǎ, yǎ v tǐga, v jǎna ga nan, v ma jon nǎbǎ nǎ cǔna wa. ⁶ U dǎn tǎ pǐn, nǎ twǎ nǎ yǐ Yü pǎrǐ tǎ lìà. U tǎ pǐn nǎ jǐ Yü ^{*}jonwana, sǎ nǎ tǔn nǎ pǎ v nyǐna Yü nǎ. Dǔn dǎ diǎn mǎ, sǎ tǎ ya v mù Zwezi-Kǎrisǎ nyiǎn, mángǎ dǎ mángǎ, kv nǎ bǎ zwǎe. Amǔna!

⁷ Á cǔga zǎnǐ, v nan bakwan tǎ wa, v ma biǎn. Lǎzwǎnǎ mama wǎ na wǎ dǎ bǎ tǎ tǎtǎ bǎ nǎ zuǎ wǎ bǎ pǎrǐ. Yǎ dwǐǎ tǎ mama tǐa yuu wǎ kvǐ yǐnǎgǎ kurǎ v yǐrǐ. Kv yǐ cǐgǎ nǎ! Amǔna!

⁸ ^{*}Yuu-Tiu Yü nǎ swǐn, v wú: «Á yǐ Alǎfa dǎ Omega, kv mù nǎ yǐ tǎntǎn dǎ talǔkwa liù. À mù nǎ yǐ liù tǎ, v nǎ yǐn lá fuǎn fuǎn, v nǎ wulǎ, v ga biǎn. À mù nǎ wulǎ tǎ mǎ yuu wa».

Zwezi-Kǎrisǎ pǐn, Zwan na wǎ v dǔn tǎ wa

⁹ À mù Zwan yǐ á nubiu ^{*}Kǎrisǎ yǐrǐ, à dǎ ga dǎ cǎn zǎnzǎn dǎ aba. À mù dǎ aba yǐ Yü pǎrǐ tǎ lìà. Á mù dǎ à mù twǎ dǎ Zwezi, nǎ na pǐnǔ wuuu, nǎ dǎnǎ kǎ piǐ nǎ kǎ nǎ kwa. À mù yǐ bǎ jun nǎ, bǎ ja va, bǎ dǔgǔ Patǎmǎsǎ nǎ mvv tǎtǎnjǐ wa, à nǎ swǐn Yü sǔgǔ tǎ, Zwezi-Kǎrisǎ nǎ bǐrǐ nǎ tǎ yǐrǐ. ¹⁰ ^{*}Yuu-Tiu dǔn[†] tǎ nǎ, Yü-^{*}Sǐnju tǎ twǐ, kv sǔ nǎ, à ga nǐ kori don à kwa, kv nǎ swǐn dǎ diǎn, ndǎ nabwana kori nǎ, ¹¹ kv swǐn, kv wú: «Kǔ tǎ, n nǎ na, pǔpúnǐ kv, n kǎ sagǐ wa, n ga tǔn kv, n pǎ, kv va Kǎrisǎ lìà pǔlǎ barpe tǎ wa. Kǎrisǎ lìà pǔlǎ barpe tǎntǎ wulǎ: Efezǎ, dǎ Sǎmirǎnǎ, dǎ Pǎrǎgǎmǎ, dǎ Tǐatǐrǎ, dǎ Sarǎdǎ, dǎ Filadǎlǎfǐ, dǎ Lawodise tǐan tǎ wa».

¹² Á piǐ à vǎvǎrǐ, sǎ à lwǎrǐ liù tǎ, v nǎ swǐn à cǎn. Á nǎ vǎvǎrǐ à zwǎe, à nǐ síán cǎnzǐlan barpe tǎ zǐga. ¹³ Yǎ won dǎn zǐga tǎ cǎnzǐlan tǎntǎ tǎtǎnjǐ wa, kv nǎ yǐn ndǎ

^{*} 1:4 1.4 Kv yǐ Yü-Sǐnju nǎv tǎ dǎ kv diǎn barpe. [†] 1:7 1.7 Ywǎn Zwan 19.17-37. [‡] 1:10 1.10 Kv dǔn tǎntǎ yǐ laadi dǔn tǎ.

læzwənə nə. U yá zva ganzòdarə, ku cú ku ja v napura nə, v ga vwə síán voru v nyəni nə. ¹⁴ U yukoran yá yi nəpon ndə gumuə nə, parı tətətə. U yíá yá yi ndə mənvoov nə. ¹⁵ U nəe yá yi ndə cunta lugu nə, ku nə sián, ku nan mən wa. Yá v kori də yá yi ndə níá nə dáá, tə ga curi nə. ¹⁶ U yá jə kacılacə barpe v jizən jun tə wa. Laguri sív, ku nə jə níé bələ fola fola, yá narja v nii wa. U yáá yá yi ndə yu nə biga, yıcau ga twənjə yíá wa nətu.

¹⁷ Á nə ni wá, à tua v nəe nə ndə à tıga. U ma tún v jizən jun tə à yuu wa, v ga swın, v wú: «Dàn ká pa fən ja mú! Á m̀v nə yi təntən də talikwa liú, ¹⁸ à yi liú tə, v nə wulə mı wa. Á cuga zəni, à yá tıga, yá à dān piı à bwın, à wulə mı wa, máná də máná, ku nə ba zwəe. Á jə tıan də tıga bwálı mimiı me borba à jıan wa». ¹⁹ N dān púpını yiən tə, n nə ni n tún. Ku m̀v nə yi kə tə, ku nə wulə ku tıja sív nə, də ku tə nə wá bə, ku tun me, n tún. ²⁰ Á wá burı mú yosəgu tə, ku nə wulə kacılacə barpe tə, n nə ni də, à jə à jizən jun wa də síán canzulan barpe tə yuu wa. Kacılacə barpe tə burı *malıke^S, tə nə piá tə burı Kərisə liá púlé barpe malıke tə. Yá canzulan barpe tə də yi Kərisə liá púlé barpe tə nə ku burı.

2

Sagi tə, ku nə me, sə ku pa Efezə Kərisə liá púlı tə nə

(Tutunan 20.17, 28-31; Efezə tián 1.15-16; 5.2; Ebərə-ba 6.10-12)

¹ Liú tə kúv swın à con, v wú: «Púpını, n pa *malıka tə nə, ka nə piá ka burı Efezə *Kərisə liá púlı tə.

Púpını də, sugv ku tə yi liú tə, v nə jə kacılacə barpe tə v jizən jun wa, v ga vəli síán canzulan barpe tə tətəni wa, nə swın ku:

² Á yəé á tutunəe nə yi nətu. Á ma yəé á kajaŋa nə yi nətu. Á tə ga yəé, á nə jə pınu wuuu, ku pa á wá piı á kə á kwa nətu. Á yəé də á wəri wulənyına á pını. Á dódón liá tə, ba nə wú, ba yi Zwezi-Kərisə *tuntuna, yá ba ga tə ku, á na də, ba yi kunkuna. ³ Á jin pınu wuuu, ku pa á wá piı, á kə á kwa. Á dí càn à yırı, yá á jun ga wá gwəri. ⁴ Yá ku tə, à dān nə caga á nii nə ku yırı sív nə, ku m̀v nə yi á nə kúv ba nə swə ndə ku nə yın nətu ku jıju nə. ⁵ Á pirə á líı á tiən də, á yá fwa zəni jıju mama, yá á piı á kə á kwa. Á dān vəvərə á kwa, á ma sá á cuna tə, sə á ga fwa ku tə, á yá nə fwa

ku jıju mama. Á nə wá lwān, à wá bə á con, à li á cànú tə ku bwálı tə wa. ⁶ Yá yozənu tə, á nə wulə ku wa, nə yi, á nə culi Nikolayitə-ba tətunəe tə, ndə à də nə culi tə nətu.

⁷ Liú mama dān me, sə v kə diən, v sírı v zıan, sə v ma cıgv ku tə, Yı-Sınu tə nə swın Kərisə liá púlé tə con. Liú tə nə, v nə wá dé diən lwani yuu wa, v zv Yı sán tə wa, à wá pa v dé tiú bıa tə, tə nə pın mıı».

Sagi tə, ku nə me sə ku pa Səmirənə Kərisə liá púlı tə nə

(Matıə 5.10-12; Zwakə 1.12)

⁸ Liú tə kúv swın à con, v wú: «Púpını, n pa *malıka tə nə, ka nə piá ka burı Səmirənə Kərisə liá púlı tə yuu.

Púpını də, sugv ku tə yi liú tə, v nə yi təntən də talikwa liú nə swın ku. U m̀v nə yi liú tə, v nə tıga, yá v dān piı v bwın, v wulə mı wa».

⁹ U swın, v wú:

«Á yəé á càn zənzən tə də á zıvı tə yoo. Yá á ga yi liá tə, á nə yi jıjə tián Yı yáa con. Á yəé liá tə nə swın də ba yi *Zwifə-ba dwıı, yá ba ga tə Zwifə-ba tə, tıjaŋa tə yoo. Ba mı liá təntə yi *Sitana kwa liá. ¹⁰ Á wá na càn, yá á nə dān ká pa fən ja aba. Á cuga zəni, Sitana wá pa, ba kə á wa liá duən bān diə wa, sə á dé càn, sə v ma na ku tə, á nə yi. Á wá na dtan fugə wıwalı. Á dān yana púé nədu tián, ku ja vəli á tıan, á wá na mı tə, ku nə ba zwəe.

¹¹ Liú mama dān me, sə v kə diən, v sírı v zıan, sə v ma cıgv ku tə, Yı-Sınu tə nə swın Kərisə liá púlé tə con.

Liú tə nə, v nə wá dé diən lwani yuu wa, nəe bələ nii tıan tə bá yi wá».

Sagi tə, ku nə me, sə ku pa Perəgamə Kərisə liá púlı tə nə

(Zwidə 3-4, 11)

¹² Liú tə kúv swın à con, v wú: «Púpını, n pa *malıka tə nə, ka nə piá ka burı Perəgamə Kərisə liá púlı tə yuu.

Púpını də, sugv ku tə yi liú tə, v nə jə laguri sív, ku nə jə níé bələ fola fola, nə swın ku, v wú:

¹³ «Á yəé də tvı tə, á nə wulə ku wa, yi *Sitana patıv. Bəe don yá wulə, ba nə borə Antipasə. U yi liú tə, v nə swın à yoo v burı də púé nədu. Ba jin wá, ba gu á tətəni wa Sitana patıv təntə wa. Máná tə ku nə tun, ku tə wá pa, á piı á kə á kwa. Á tə vwə á tiən à nə zəni zəni, ku máná təntə wa. ¹⁴ Yá də ku me, ku tə à dān nə caga á nii nə, ku yırı sív nə, ku m̀v nə yi á liá tə,

^S 1:20 1.20 Də ba nə wú malıka, ku yi Kərisə liá púlı tə mama yoo, ku swın.

ba nê wulê Balamê kârâ cwêjê tê wa. Balamê yâ kwê Balakê fuên fuên, sê v pa *Yizêrayelê lià tê dé woŋwanan nâŋá, sê v pa, ba pên duên vee vee, sê ku kê ba cuna wa. ¹⁵ Lià duên dè tê wulê á con, ba dè nê wulê Nikolayitê kârâ cwêjê tê wa, ku nê yi ndê tê yiên tontê nê. ¹⁶ Á dâñ vêvêrê á kwa, á ma sá á cuna tê. Ku nê tà ku mù, á wá bà á con lala, á ga wá ta lià tontê dè laguri sùv tê, nê nanja à nii wa.

¹⁷ Liù mama dâñ mē, sê v kê diàn, v sùrí v zian, v ma cwgu yoo tê, Yü-Sinju tê nê swìn Kêrisê lià púlê tê con nê. Liù tê, v nê wá dé diàn lwanj yoo wa, á wá pa wá wodiu tê, ku nê sêgê, ba nê boŋê <manê>. Á wá pa wá kapan nêpon, yurî nêdun nê púpúnî ku yuu wa. Liù mama yêri ku yurî tê dè ku nê tà liù tê ciçi nê, ba nê pin ku>.»

Sagi tê, ku nê mē, sê ku pa Tiatirê Kêrisê lià púlê tê nê

(1 Tesalonikê tián 1.2-3; Tútunân 15.28-29; 1 Korêntê tián 10.8, 19-22)

¹⁸ Liù tê kùv swìn á con, v wú: «Púpúnî, n pa *malika tê nê, ka nê pià ka buri Tiatirê *Kêrisê lià púlê tê. Nêñ ku tê Yü-Biu tê v yíá nê yi ndê mânvoô nê, v nêe ga yi ndê cuna lugu nê, nê swìn:

¹⁹ <Á yêô á tutunêe nê yi nêtu. Á yêô dè, á swê duên, yá á ga tê keni á waa á nê. Á yêô, á nê saŋa lià duên nê nêtu. Á yêô, á nê jê pinú wuuu, ku nê pin, á ba pií á keni á kwa nêtu. Á ga yêô dè síún nê, á tutunân tê dáá, tê doni á tontên nyên tê. ²⁰ Yá á tê jê yoo, á nê wá caga á nii nê ku yurî síún nê. Ku yi kan tê, ba nê boŋê Zwezabele, v nê kunî á con dè, v yi Yü nii susunkana tê yuu wa. Á yáá yá wá, á pa v kârî á tutunbâ tê, v ma giganî ba, v pin, ba pèni duên vee vee dè v pin, ba dé woŋwanan nâŋá. ²¹ Á pin máná ku mù kan tontê nê, sê v vêvêri v kwa, v ma sá v cuna tê. Yá v viga ku nêtu tê, v ga pià, sê v tê pèni dè lià vee vee, v ja ya lá. ²² Á cwga zèni, ku mù nê pin, á wá pa v tu yaygu, v pên tia, v dé cân zènzèn. Á wá kê ba tê dè, ba nê tunja bacwan tê, dè wá cân zènzèn wa, dè ba nê wá ba tiàn li yokokwînan tê wa, ba ga vî v tutunêe tê. ²³ Á wá gu v lià tê dè mama, ba nê wulê v tutunêe tê wa. *Kêrisê lià púlê tê mama dâñ wá lwarî dè, á mù yi liù tê, á nê yêô lèzoni pubuŋi, dè ku tê nê wulê ba waa con. Yá á ga wá ŋwín ku tê nê mē dè á liù mama tutuŋi, á pa wá. ²⁴ Yá á mù lià tê duên tê, á nê wulê Tiatirê Kêrisê lià

púlê tê wa, á nê wá kârâ kùkwîun tontê nê twá, á mù wá pià, sê á yèni ku tê ba nê boŋê *Sitana yosêgen tê dèñ. Á dâñ swìn á con dè á ba yoo don jê, á swìn á con, sê á tun. ²⁵ Á dâñ nê jana ku tê, á nê jê ku yura zèni, ku ja vèlê máná tê, á nê wá bà.

²⁶ Liù tê, v nê wá dé diàn lwanj yuu wa, v nê wá tun à tutunân tê, ku ja va ku yi luv zanj dè v wá yá, á wá pa, v dé diàn luv dwíé tê mama yuu wa. ²⁷ V wá dé pârî ba yuu wa dè diàn. V wá cùgù ba, ndê ba nê lwe tiran nêkeni nêtu. Mê nêtu nê, á nyina Yü pin diàn tontê á tètê nê. ²⁸ Yá á wá pa jju fuên fuên kacilaco tê, nê yáá pên tê, ku tiú nê.

²⁹ Liù mama dâñ mē, sê v kê diàn, v sùrí v zian, v ma cwgu ku tê, Yü-*Sinju tê nê swìn Kêrisê lià púlê tê con>.»

3

Sagi tê, ku nê mē, sê ku pa Sarêdê Kêrisê lià púlê tê nê

(Zwakê 2.14; Matîê 7.21-23; 24.42-51)

¹ Liù tê kùv swìn á con, v wú: «Púpúnî, n pa *malika tê nê, ka nê pià ka buri Sarêdê *Kêrisê lià púlê tê yuu.

Púpúnî dè, sugv ku tê yi liù tê, v nê jê *Sijên *barpe tê dè kacilace barpe tê v jin wa, nê swìn ku v wú:

<Á yêô, á tutunêe nê yi nêtu. Á yurî nan ku pa lià buŋa dè, á yi lià tê, á nê wulê mu wa. Yá á ga yi lià tê, á nê yi ndê tga nê, Yü yáá con. ² Á zàŋá dwîan nê, á ga dâñ lià tê giganî tê duên jîàn, ba dè nê yá wulê ba ti, á nê ni á tutunêe tê, tê nê wá mē á nyina Yü yáá con yurî. ³ Á pií á lií á tiàn nêtu tê, á nê ni Yü sugv tê, á ga cwgu ku. Á jana ku á bican wa, sê á ga vêvêri á kwa, á ma sá á cuna tê. Á nê wá dwîan nê zàn, á wá bà, á di á yuu ndê ŋwîan nê. Á bá yèni máná tê, á nê wá bà. ⁴ Yá á lià duên tê wulê Sarêdê wa, ba nê wá sêe, ba zv durên wa. Á wá pa ganpwênê lià tontê nê ba zv, ba ga wá va dè nê ba nê mē dè ku nêtu tê yurî.

⁵ Mê lià tê mama, ba nê wá dé diàn tê lwanj yuu wa tê, wá zv ganpwênê nêtu. Á bá pupugu ba yura tê Yü sâñ mu sagi tê wa. Yá á dâñ wá swìn ba yoo dè ba yi á mù lià, á nyina Yü dè v malike tê yáá con.

⁶ Liù mama dâñ mē, sê v kê diàn, v sùrí v zian, v ma cwgu ku tê, Yü-Sinju tê nê swìn Kêrisê lià púlê tê con>.»

* 3:1 3.1 Ku yi Yü-Sinju nêdu tê dè ku diàn barpe.

Sagi tæ, kv næ mæ, sæ kv pa Filadelæfi
Kærisæ lià púli tæ næ

(2 Piyeræ 2.9; 1.10-11)

⁷ Liù tæ kúð swìn à con, v wú: «Púpúni, n pa *malika tæ næ, ka næ pià ka biri Filadelæfi *Kærisæ lià púli tæ yuu.

Púpúni dæ, sugv kv tæ yi liù tæ, v næ ba man don jø, v ga yi cigá tíú tæ næ swìn kv.

V mù næ yi liù tæ, v næ jø più *Davidæ mimii borbria tæ. V næ sóri, liù tæló, v næ wáá v sunjæ. V næ kúð sun, liù tæló, v næ wáá v sóri».

⁸ Liù tæ kúð swìn à con, v wú:

«Á yèð á tutvneæ næ yi nætv. Á cvga zæni, à sóri cwønjæ à pa aba, liù ga tæló, v næ wáá kv næ v ci. Á yèð dæ á diàn ba dáá, yá á ga twá à sùràn tæ nii næ, á wá swìn dæ, á yèri næ. ⁹ Á nønjæ nætv tæ, à næ wá fwa *Sitana kwa lià tæ, ba næ wú, ba yi *Zwifæ-ba dwíy á kv ga yi kunkun ba kun. Á cvga zæni, à wá kálú ba lià tæntæ, à pa ba bà, ba tv ba nadwana yuu á yáá con, sæ ba ma lwarí tæ á swæ aba.

¹⁰ Á mù sæe à sugv zæni zæni, á jun pinú wuuu, á ga wá píí á kæ á kwa. Kv mù yiri næ, à dæ wá ci á næ, mánjá tæ wa, yiàn næ wá bà, tæ wuwalt aba tja ka tæ yuu wa. Cigá, yiàn wá bà tja yuu læzoni tæ mama yuu wa, sæ tæ pa ba lwarí kv tæ, liù mama næ yi. ¹¹ Á wá bà lala. Á jana kv tæ, á næ jø kv næ, zæni zæni, sæ liù mama dàn ká wáni, v jon á ziló won tæ, Yü næ wá pa aba.

¹² Á wá pa liù tæ, v næ wá dí diàn lwaní yuu wa, ji ndæ diè tætenji banja næ à nyuna Yü diè tæ wa, yá v kúð bá nan abada. Á wá púpúni à nyuna Yü yiri tæ dæ v tv næfarv tæ yiri, à tún v yuu wa. Kv tv tæ næ yi *Zwerizalemæ næðvn tæ, Yü næ wá pa, kv nan v sán næ, kv cú. Á wá púpúni à yiri næðvn tæ dæ kv mù lià tæntæ yuu wa.

¹³ Liù mama dán mæ, sæ v kæ diàn, v sóri v zian, sæ v ma cvgv kv tæ, Yü-*Sinju tæ næ swìn Kærisæ lià púli tæ con næ».

Sagi tæ, kv næ mæ, sæ kv pa Lawodise
Kærisæ lià púli tæ næ

(Likæ 14.34-35)

¹⁴ Liù tæ kúð swìn à con, v wú: «Púpúni, n pa *malika tæ næ, ka næ pià ka biri Lawodise *Kærisæ lià púli tæ yuu.

Liù tæ, v yiri næ yi «Amuna», tæ næ swìn. V mù næ yi liù tæ, v næ swìn à yoo v biri dæ pùé næðv, v ga yi cigá tíú. Wiæn tæ dæ mama, Yü næ fwa, yi tæ nan v mù con.

¹⁵ V swìn, v wú:

«Á yèð á tutvneæ næ yi nætv. Á yèð dæ, á ba luja, Yü cwønjæ tæ wa, á ma ba zuræ dæ. Á yæ mæ, á næ tà kv tæ, sæ á ya kv don.

¹⁶ Yá á dán næ yi ndæ níá næ yi pwala

pwala, á ba luja, á ma ba zuræ tæ yiri, á wá tvni aba à li à nii wa. ¹⁷ Á swìn dæ á yi jijæ tiàn tæ, á næ jø wiæn tæ mama, tæ næ mæ dæ aba, á pa á tiàn næ, á ga kúð bá won mama pià. Yá á dán ga yèri dæ, Yü yáá con, á yi basaronyuna, á yi yinøgonyuna, á yi zura, á yi ndæ liliræn næ, á ga yi ndæ wala næ, á ba gånù jø. ¹⁸ Kv mù yiri, á dán kwè aba, sæ á yè à con sián tæ, tæ næ twá mæn wa, tæ pirv tæ nan, sæ á ma ji cigá cigá jijæ tiàn. Á yè ganpwænæ dæ à con, á ma pú á yura tæ næ, sæ cavira kúð dán ká ja aba, á næ yi wala tæ yiri. Á yè yíá tanta dæ à con, á kæ á yíá tæ wa, sæ á wáni á na lá zæni. ¹⁹ Lià tæ mama, à mù næ swæ, mæ ba mù næ à yáá caga ba nii næ, à ga firí ba. Á vøværæ á kwa, á ma sá á cuna tæ, á ga ja yawala. ²⁰ Á nønjæ, à ziga mimii næ, à ga mã kv næ. Liù tæ, v næ ni à kori, v ga sóri mimii tæ, à wá zv kv tíú con, à dé dæ wá, yá kv tíú dæ wá dé dæ næ.

²¹ Á wá pa liù tæ, v næ wá dé diàn lwaní yuu wa, jæn à yira, à padav tæ yuu, ndæ à dæ næ dí diàn lwaní yuu wa, yá à ga jèð à nyuna Yü yira, v padav tæ yuu nætv tæ.

²² Liù mama dán mæ, sæ v kæ diàn, v sóri v zian, v ma cvgv kv tæ, Yü-*Sinju tæ næ swìn Kærisæ lià púli tæ con næ».

4

Yü padav tæ dæ nækwina sapva dæ
bania tæ yoo

¹ Kv kwa næ, à mù Zwan kúð ywán. Næn à ni mimii, kv næ sóri Yü sán næ. Á kúð ni tæntæn kori tæ, kv næ dí yáá, kv swìn à con, kv ga yi, ndæ nabwana kori næ tæ. Kv swìn à con, kv wú: «Dì yøbæ, sæ à biri mú yoo tæ, kv næ biàn, sæ kv tvn kv kwa næ».

² Yü-*Sinju tæ zæzæn kv bà, kv sú næ. Næn à dán ni padav, kv tégó Yü sán tæ wa. Yá liù yá jèð kv padav tæntæ yuu. ³ Liù tæ, v yá næ jèð kv yuu, yá pipilí, ndæ kapan yiri don dæ næ, kv næ tünjæ mæn, ba næ ma bonjæ «zwasøpæ», v ga tæ pipilí ndæ kapan yiri don dæ næ, ba næ bonjæ «sarøðvanæ». Padav tæ yi kv kíkari dæ dwá síú, kv næ yi ndæ kapan don næ, kv dæ næ tünjæ mæn, ba næ ma bonjæ «emerodæ». ⁴ Padæe sapva dæ bania kíkari kv mù padav tæntæ. Yá *nækwina sapva dæ bania dán jèð tæ yuu wa. Ba zva ganan næpwænæ. Ba ga pú sián dun yupuran ba yun næ.

⁵ Yá dwá baa, ka pipilí, kwæræ duæn dæ dán yá nanja padav tæ con. Yá mænvoov barpe tæ næ surv, yá wulæ tæ pipilí padav tæ yáá con. Mæ tæ mù mænvoov tæntæ, næ yi Yü-Sinju tæ dæ kv diàn dækuren barpe tæ.

⁶ Padav tē yáa con, ku yi ndē mōnaa nē tégó lá nē, ku nē ga tunjə mən ndē zənjə nē. Wiən bania yá kúkarı padav tē, tē kē tətənjı wa. Tē wiən təntə yáa dē tē kwa mama yá yi yía tıctı. ⁷ Təntən won tē yi ndē gəru nē. Bəlē nii won tē yi ndē nabie nē. Batwa nii won tē yáa yi ndē ləzwəne yáa nē. Bania nii won tē yi ndē zunpuu nē, ku nē pəri yı nē. ⁸ Tē wiən bania tē, nədub mama jə vānā bardu, tē nē wáa tē pəri. Yá tē ga jə yía, tē nē kúkarı tē mama, yía duən ga tē wulə vānā tē dān dē. Tıttın dē yıcau, tē wiən bania tē mü yi tē swın máńá mama, tē wú: «Yı dwə won mama! Yı dwə won mama! Yı dwə won mama! *Yuu-Tıu Yı nē jə diān tē mama yuu wa. U mü nē yın lá fuən fuən, v nē wulə, v tē ga wá biān».

⁹ Mə nətü nē wiən təntə dān pın dun, liü tē nē, v nē jəó padav tē yuu wa dē tē zilı v nii dē tē kəni v lēeē. U mü nē yi liü tē, v nē wulə mü wa, máńá dē máńá, ku nē ba zwēe. ¹⁰ Máńá mama, wıen tē nē fwa nətü, nəkwına sapıa dē bania tē dē yáa tu ba nadwana yuu liü tē yáa con, v nē jəó padav tē yuu wa, ba ga pın wá dun. U mü nē yi liü tē, v nē wulə mü wa, máńá dē máńá, ku nē ba zwēe. Ba dān yáa lı ba dun yupurən, ba tın padav tē yáa nē, ba ga swın, ba wú:

¹¹ «Nə *Yuu-Tıu Yı, n yi liü tē, n nē me, sē nē pa mú dun, sē nē zilı mú.

Diān tē mama wulə n con, n nē fwa wiən tē mama yı. Yá ku yi ku twá n tətə fıra nē, n ma fwa tē, n pa tē wulə».

5

Zwezi-Kərisə wáa sagı tē nii v lwàri (Romə tián 11.33-34; Filipə tián 2.5-11; Apokalisə 1.5-6; 7.9-12)

¹ Ku kwa nē, à nı liü tē, v nē jəó padav tē yuu wa, dē v jə sagı v jızən jıın wa. Sagı tē yáa bələ tē mama yá púpúnı, ba ga pıpıri ku, ba kē duən nē. Ku nii yá marı bwála barpe dē mōc tanponan barpe. ² Yá à dān nı *malıka, ka nē jə diān dē ka baa, ka kəni yı nē, ka swın, ka wú: «Wáa nē wulə, v nē me, sē v lwàri ku mōc tanponan barpe tē, sē v sırı sagı ku tē?» ³ Yá liü mama dān təló, v nē nan Yı sán, nē à yəó tıa yuu, nē à yəó tıga bwálı nē, ku tíu nē me, sē v sırı sagı tē, v ywán ku wa. ⁴ Yá à dān kwi zənzən, liü nē təló, v nē me, sē v sırı ku, v ywán ku wa tē yı. ⁵ *Nəkwıa tē don dān ma swın à con, v wú: «Dān ká kwi! Nəñ pıú *Davidə nəu tē, *Zwıda dwıé dəkúu tē wa, yi ndē gəru nē, v nē dí diān, won mama yuu wa. U wá lwàri sagı

tē turan mōc tē dē ku tanponan barpe tē, v ga sırı ku».

⁶ Ku kwa nē, à nı liü dē v zıga padav tē, dē wiən* bania tē dē nəkwına sapıa dē bania tē tətənjı wa. Ka yá yi *pabiə nē, ba nē ken sıü ka bıan nē. Ka yá jə nyıran barpe dē yía barpe. Yía barpe tē nē yi *Sıjən† dē barpe tē, Yı nē tun tıa tē mama yuu wa. ⁷ U mü liü təntə twı, v jon sagı tē, ku nē wulə liü tē, v nē jəó padav tē yuu, jızan jıın wa. ⁸ Máńá tē wa, v nē jon ku sagı təntə, wiən bania tē, dē nəkwına sapıa dē bania tē tua ba nadwana yuu, v yáa con. Ba liü mama yá jə kunkolu dē sían wúru zıjı tē nē sús dē tralı, sē ba surı tē. Tē mü nē bıı liä tē, ba nē yi Yı nē tı, yıjıntı tē. ⁹ Ba dān wulə ba nıjə nundın, ba wú:

«N yi liü tē, n nē me, sē n ti sagı tē, n lwàri ku turan mōc tē dē ku tanponan barpe tē, n nē yi ba ken sıü n bıan nē, sē ku twá n jana tē nē, n ma yə liä n jon, n pa Yı nē tē yı. N yə dwıé dəkurən yiri mama liä, dē nəndəli yiri mama liä, dē lıv nii mama liä, dē lıv dwıé tē mama wa n jon ba cına wa, n pa Yı nē. ¹⁰ N tē pın ba jı n pəri tē wa liä. N tē pın ba jı Yı *jonwana, sē ba tun, ba pa nē Yı tē nē, yá ba ga wá dē pəri tıa yuu wa».

¹¹ À kúú ywán, à ga na malıke nē dáa zənzən, à ga nı tē kwəə. Tē yá yi tē kúkarı padav tē, dē wiən bania tē, dē nəkwına sapıa dē bania tē. Tē yá yi miliyın dē miliyın dē müdü dē müdü. ¹² Tē baa tē kē yı nē, tē swın, tē wú:

«Pabiə, ba nē ken sıü ka bıan nē, tē me, sē ka na pəri, dē jıj, dē wıubııja, dē diān, dē zilé, dē dun, dē bııra».

¹³ Yá à dān nı dē wiən tē mama, Yı nē fwa, tē nē wulə Yı sán, dē tıa yuu, dē tıga bwálı nē, dē müv wa swın, tē wú:

«Bııra, dē zilé, dē dun, dē pəri wulə, máńá dē máńá, ku nē ba zwēe, tē pa liü tē, v nē jəó padav tē yuu dē liü tē, v nē yi ndē pabiə tē nē».

¹⁴ Yá wiən bania tē dān swın, tē wú: «Amına!»

Yá nəkwına tē dē dān tua ba nadwana yuu, ba dē wulə ba pın ba dun Yı nē.

6

Təntən mōc tanponan tē, ka lwàri yoo (Matıə 24.6-8; Likə 18.7-8; Apokalisə 7.13-14)

¹ À ywán, à na liü tē, v nē yi ndē *pabiə nē dē v lwàri sagı tē təntən mōc tanpon tē. Ku máńá tē wa, à nı dē wiən bania tē

* 5:6 5.6 Ku yi ləzwəne. † 5:6 5.6 Ku yi Yı-Sııu nədu tē dē ku diān barpe.

wa won don swìn dè kori, ku nè dáá, ndè dwà nè baa nè, ku wú: «Báá yèbè!»² Á kúú ywáń, dè nèń sisan nèpon. Liù tē, v nè ðìgà kà yuu, yà jè tuan. Ba pín wá ðun yupuú, yá v ðán nan dè bari, sè v ta v ðé.

³ Ku kwa nè, liù tē, v nè yí ndè pabìè nè tē, kúú lwàrí bèlè nii mɔɔ tanpon tē. Yá à kúú nì dè wiən bania tē wa bèlè nii nyiən tē dè kúú swìn, ku wú: «Báá yèbè!»⁴ Yá sisan don, ku nè yí nēstān, ndè mēn nè, twi ku nan. Liù tē, v nè ðìgà kà yuu tē, nì cwəŋə, sè v pa sié ðán ká ya tía yuu wa, sè ləzoni kə sián duən bían nè. Yá ba ðán pín wá laguri siú nēfaru.

⁵ Ku kwa nè, liù tē, v nè yí ndè pabìè nè tē, kúú lwàrí batwa nii mɔɔ tanpon tē. Á kúú nì dè wiən bania tē wa batwa nii nyiən tē dè kúú swìn, ku wú: «Báá yèbè!» Á ywáń dè nèń, sisan nēzonu kà twi kà nan. Liù tē, v nè ðìgà kà yuu, yà jè səkəri v jūn wa. ⁶ Yá à nì sugu ndè kori nè, ku nè nan wiən bania tē tətəŋji wa, ku wú: «Mina zŋəŋa yí cina sèbikulu* nēdu. Yá muna yiri don zŋəŋi batwa yí sèbikulu nēdu. ðán ká súrí nŋə tē dè swana tē mù sèbiu!»

⁷ Ku kwa nè, liù tē, v nè yí ndè pabìè nè tē, kúú lwàrí bania nii mɔɔ tanpon tē. Á kúú nì dè wiən bania tē talikwa nyiən tē, swìn, ku wú: «Báá yèbè!»⁸ Á ywáń dè nèń sisan, ku nè yí ndè pəpɔɔ nè. Liù tē, v nè ðìgà kà yuu wa, yiri nè yí «tían». Yá liù tē, ba nè bonu «tga bwáli» yá nè kwen wá. Ba yá nì ðián, sè ba gv tía kà tē ləzoni pwiú bania vān nēdu. Ba jè ðián, sè ba pa ləzoni gv duən, dè laguri siú, dè niən, dè yayipwaran, dè tía kà tē yuu wojankadiren gv lià.

⁹ Ku kwa nè, pabìè tətə kúú lwàrí bonu nii mɔɔ tanpon tē. Á kúú nì *jŋŋi kúrí, yá lià jəri ðán tégé ku səpuni nè. Jəri tēntə yí lià tē, ba nè ken siú ba bían nè, ba nè twá Yí sugu tē nè, ba ga swìn ku ba biri tē yiri. ¹⁰ Ba mà nì, ba kə yí nè, ba wú: «N yí nè *Yuu-Tiu Yí tē, v nè ba man don jə, v ga yí cigá tíú. Máná kúkaa wa nè, n wá buri lià tē, ba nè gva nèba tía yuu wa bura, sè n kə ba cān wa, ku yiri?»¹¹ Ba pín ganpon ba liù mama nè, yá ba ga swìn ba con, ba wú: «Á tē ðáná mancin, á tē wá cé. Ku mē, sè ba tē gv á duən tē, ba nè yí á nubia *Kərisə yiri, dè ba tē ba nè yí á tətənduən tē, ba súrí á nè».

¹² Ku kwa nè, á kúú ywáń, pabìè nè tē kúú lwàrí bardu nii mɔɔ tanpon tē. Tía tē vɔvaga zənzən. Yícau tē jigə nēzonu ndè ganzonu nè. Cānà tē dè mama jigə nēstān ndè jana nè. ¹³ Yá kəaclace nan yí, tē twi tía, ndè voo nēfaru nè vuvu gv kapuru, ku

bía ga twi nətə. ¹⁴ Lanworu tē pəpəni ku tián, ndè ba nè pəpəni sara nətə. Yá pēen tē mama dè tía tē mama, kà nè wulə tətəŋji wa, ðán zàn tē yipē nè. ¹⁵ Tía yuu pēegá tē, dè ləzwənfaran tē, dè pamana yun tián tē, dè jìjə tián tē, dè luv ladura tē, dè ywəŋə tē mama, dè lià tē nè tì ba tián tē ðəri, ba sègə pēen bəran dè píràn kwələn wa. ¹⁶ Yá ba ðán swìn pēen tē dè píràn tē con, ba wú: «Á twia nè yuu wa, sè á sègə nèba, sè nè ya yurɔni, liù tē yáá nè, v nè jèé padav tē yuu. Á sègə nèba, sè pabìè tē, ðán ká cùgə nèba dè v liŋa tē. ¹⁷ Ku yí cigá, ba liŋa ðun nēfaru tē twi, yá liù təlè v ðán nè wá wāní v jon v tián?»

7

Yí lià tē yoo

(Apokalisè 14.1-5; 21.3-4; Zwan 10.16; Romè tián 11.25-26; Apokalisè 21.3-4)

¹ Ku kwa nè, à nì *malike bania dè tē ziga yí nè, tía tē sapara bania tē wa. Tē cigá voo tē nè naja sapara bania tē wa, sè ku ðán ká fulu tía tē, dè muv tē, dè tiú mama yuu wa. ² Yá à tē kúú nì malika don, kà nan yí yipian con, kà ði yí dè kà jūn wa, won, ba nè fwa mumunan, ku nè yí Yí tē, v nè wulə mu wa, nyiən. Kà zín kà kori, kà kə yí nè, kà swìn malike bania tē con, ba nè pín tē ðián, sè tē cùgə tía dè muv tē, kà wú: ³ «Á tē ðáná ká cùgə tía tē, dè muv tē, dè tián tē. Á yá, sè nè dí yáá nè fwa mumunan, nè Yí tutunbia tē təlè nè». ⁴ Yá à ðán nì dè ba swìn lià tē nii, ba nè ken mumunan tē ba təlè nè. Ba yí lià mùrè bíí dè mùrè sapwilə dè mùrè bania (144 000), yá ba mama ga yí *Yízərayələ dwíé tē wa ləzwənbia.

⁵ *Zwida dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000, ba mà tanpon tē ba təlè nè.

Ribən dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

Gədə dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

⁶ Azerə dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

Nefətali dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

Manase dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

⁷ Simeyon dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

*Levi dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

Yisakarə dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

⁸ Zabulon dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

Zwəzefə dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

Benzwamen dwíí dəkúu tē wa, yí lià 12 000.

Ba lià tēntə mama yí, ba mà tanpon ba təlè nè.

⁹ Ku kwa nè, à tē ywəŋá dè nèń lià kapupu, liù nè wàrí ba nii v gáll. Ba yí luv dwíé tē mama wa, dè dwíé yiri mama lià, dè luv nii mama lià, dè nēndeli yiri mama lià. Ba yá yí ba ziga padav tē dè

* 6:6 6.6 Cima sèbikulu nēdu yí yituri nēdu tutuŋi ŋwírán.

liù tɛ, ɔ nɛ yɪ ndɛ *pabiɛ nɛ tɛ, yáá con. Ba yá zwa ganpwənɛ, ba ga jɛ kùrì nɛɛ ba jìàn wa. ¹⁰ Yá ba dàń baa ba kɛ yɪ nɛ, ba swìn, ba wú:

«Kɔ yɪ Yɪ tɛ, ɔ nɛ jɛɔ padav tɛ yuu dɛ pabiɛ tɛ, nɛ jon nɛba nɛ cuna tɛ wa».

¹¹ Yá malikɛ tɛ mama dàń zɪga, tɛ kɪkarɪ padav tɛ, dɛ *nɛkwina tɛ, dɛ wiən banta tɛ. Malikɛ tɛ tua tɛ yáá yuu padav tɛ yáá con, tɛ wulɛ tɛ pɪn dun Yɪ nɛ, ¹² tɛ swìn, tɛ wú:

«Kɔ yɪ cígá! Nɛ *Yuu-Tiu Yɪ nɛ mɛ, sɛ ba bu ɔ nɛ, ɔ mɛ, sɛ ɔ na bùrà, dɛ zilɔ, dɛ wɔbɔɲa, dɛ lɛɛɛ kɛnu, dɛ dun, dɛ pàrì, dɛ diàn. Ʋ mù nɛ mɛ dɛ tɛ yìèn tɛntɛ, mánǵá dɛ mánǵá, kɔ nɛ ba zwɛɛ. Kɔ yɪ cígá».

¹³ Nɛkwia tɛ don dàń ma swìn à con, ɔ wú: «Lià tɛ, ba nɛ zwa ganpwənɛ tɛ, nɛ yɪ labɛrɛ? Ba yɪ ba nan yèn?» ¹⁴ À mù Zwan ma le wá, à wú: «À Yuu-Tiu, n mù nɛ yɛɔ kɔ swìn, nɛ birɪ nɛ!» Ʋ dàń ma swìn à con, ɔ wú: «Kɔ yɪ lià tɛ, ba nɛ dí càn zɛnzɛn talikwa mánǵá tɛ wa. Ba sin ba ganan pabiɛ tɛ jana wa, tɛ ga pìrì.

¹⁵ Mɛ kɔ mù nɛ pɪn, ba wulɛ Yɪ padav tɛ yáá con, ba pɪn wá dun yɪcav dɛ titɪn, ɔ *diɛ tɛ wa. Liù tɛ, ɔ nɛ jɛɔ padav tɛ yuu, wá pú ba yuu nɛ. ¹⁶⁻¹⁷ Pabiɛ tɛ, ɔ nɛ wulɛ padav tɛ tɛtɛɲi wa, wá yìrì ba, ɔ ga wá ja ba, ɔ ja va nabuliya tɛ bwálì nɛ, tɛ níá nɛ pɪn mɪ. Kɔ mù nɛ pɪn, niɛn kúú bá ja ba, nanyɔnɔ dɛ bá ja ba. Yɪcav kúú bá mà ba nɛ, lɪɲi dɛ bá yí ba. Yá Yɪ wá mùrì ba yinɪa tɛ mama».

8

Mɔɔ tanɔn barpe nii nyiɛn tɛ ka lwàrì yoo

(Apokalisè 5.8)

¹ *Pabiɛ nɛ tɛ kúú lwàrì mɔɔ tanɔn barpe nii nyiɛn tɛ. Kɔ mánǵá tɛntɛ wa, kɔ ken siii Yɪ sáń nɛ, kɔ ja va ndɛ lugu nɛɔv dɛ fan nɛ.

² Yá à dàń nɪ *malikɛ barpe, tɛ nɛ zɪga Yɪ yáá con, yá ba dàń ga pa tɛ nabwanan barpe.

³ Kɔ kwa nɛ, malikɛ don dàń twi, ka zɪga *jonj kúrí tɛ yɪra. Yá síán kurpotu, ba nɛ ma sɔrɪ tɪralɪ, ga wulɛ ka jɪn wa. Ba pɪn ka tɪralɪ zɛnzɛn, sɛ ka sɔrɪ tɛ, ka pa Yɪ nɛ. Ka mù ga nɛ wá ti lià tɛ dɛ, ba nɛ yɪ Yɪ nɛ ti tɛ, yɪjɔn tɛ dɛ ka pa Yɪ nɛ, kɔ mù síán jonj kúrí tɛ yuu, kɔ nɛ wulɛ padav tɛ yáá. ⁴ Tɪralɪ tɛ nywiń dɛ lià tɛ, ba nɛ yɪ Yɪ nɛ ti yɪjɔn, twá malikɛ tɛ jɪn nɛ, tɛ di Yɪ yáá con. ⁵ Malikɛ tɛ ti tɪralɪ kurpotu tɛ, ka kɛ jonj kúrí tɛ mɛn, ka sú ka nɪ, ka dilɪ tia yuu wa. Kɔ nɛtu tɛ pɪn, dwá baa,

ka pɪpɪlɪ, kwɛrɛ duɛn dɛ yɪn lá, tia tɛ dɛ ga vivaga.

Tɛntɛn nabwanan banta tɛ wúru yoo

⁶ *Malikɛ barpe tɛ, tɛ nɛ jɛ nabwanan barpe tɛ, dàń ken tɛ sírì, sɛ tɛ wúru tɛ. ⁷ Tɛntɛn malikɛ tɛ wúru ka nabwana tɛ. Dwá kafina dɛ mɛn tɛ nɛ gúlì dɛ jana nan, tɛ lwá tia yuu. Yá tia tɛ pwíú batwa vɛn nɛɔv tɛ don, dɛ tíán tɛ, dɛ pwíú batwa vɛn nɛɔv, dɛ galɔv tɛ mama dí mɛn.

⁸ Malikɛ bɛlɛ nii nyiɛn tɛ dɛ wúru nabwana tɛ. Ba dilɪ won don munaa tɛ wa, kɔ nɛ yɪ ndɛ paan nɛfarɔv nɛ, kɔ mama nɛ kwé mɛn. Mɔv tɛ pwíú batwa vɛn nɛɔv jigɛ jana. ⁹ Wiɛn tɛ, Yɪ nɛ fwa, nɛ wulɛ munaa wa, tɛ ga jɛ mù tɛ síí, pwíú batwa vɛn nɛɔv tɪga. Níá yuu bwɛrɛ tɛ dɛ pwíú batwa vɛn nɛɔv cùgù.

¹⁰ Malikɛ batwa nii nyiɛn tɛ wúru ka nabwana tɛ. Kacilacɔ nɛfarɔv, kɔ nɛ kwen mɛnɔvoo, ndɛ malɪ mɛn nɛ, nan lanworu tɛ wa, kɔ tu. Kɔ tua mɛnɛ nɛfaran tɛ pwíú batwa vɛn nɛɔv dɛ nabuliya wa. ¹¹ Kacilacɔ tɛntɛ yɪrɪ nɛ yɪ «wocɪcav». Níá tɛ pwíú batwa, vɛn nɛɔv lwáń kɔ jì wocɪcav. Yá níá tɛntɛ dàń jigɛ nacɪcav. Kɔ mù nɛ pɪn, tɛ gu lià zɛnzɛn, ba nɛ nyɔa tɛ.

¹² Malikɛ banta nii nyiɛn tɛ wúru ka nabwana tɛ. Yɪcav tɛ pwíú batwa, vɛn nɛɔv jigɛ yikunu. Kɔ yoo tɛ tun cànà tɛ yɪra, kɔ ga tun kacilacɛ tɛ dɛ yɪra. Kɔ nɛtu dàń pɪn, tɛ nɛɔv mama pwíú batwa, vɛn nɛɔv jigɛ nɛzonu. Yá yɪtɔrɪ pwíú batwa, vɛn nɛɔv jigɛ yikunu. Titɪn dɛ pwíú batwa, vɛn nɛɔv jigɛ yikunu.

¹³ À kúú ywáń à na zunpuu, kɔ wulɛ yɪ nɛ ban ban, kɔ pɛrì. À nɪ dɛ kɔ baa kɔ kɛ yɪ nɛ, kɔ wú: «Mánǵá tɛ, malikɛ batwa tɛ duɛn tɛ nɛ wá wúru tɛ nabwanan batwa tɛ, lɛɛ wá bà, lɛɛ wá bà, lɛɛ wá bà, tia yuu lɛzoni yuu wa».

9

Bonu nii nabwana tɛ wúru yoo

(Apokalisè 16.10-11)

¹ *Malikɛ bonu nii nyiɛn tɛ wúru ka nabwana. À nɪ kacilacɔ, kɔ nan yɪ nɛ, kɔ tu tia. Ba pɪn kɔ buɔ tɛ, kɔ dàń nɛ lù zɛnzɛn tɛ borbiu. ² Kɔ sírì buɔ tɛntɛ, nywiń ga nan kɔ wa, tɛ di yɪ nɛ. Tɛ nywiń tɛ yɪ ndɛ mɛnɔvoo nɛfarɔv nywiń nɛ. Buɔ tɛ nywiń tɛ pɪn, yɪcav tɛ dɛ lanworu tɛ jì yikunu. ³ Jɛrɛn nan nywiń tɛ wa, tɛ sú tia. Yá ba dàń pɪn tɛ cwan, ka nɛ yɪ ndɛ nɪɲa cwan nɛ. ⁴ Ba dàń ga swìn tɛ con, tɛ dán ká fwa lwanɪ tia yuu gav tɛ yɪra, nɛ à yɛɔ wɔhɔv nɛɔv yɪra, nɛ à yɛɔ tíú nɛɔv yɪra. Yá tɛ dàń nɛ wáá lwanɪ tɛ fwa lià tɛ yɪra, ba nɛ ba Yɪ tɛ jɛ ba tɛlɛlɛ nɛ. ⁵ Ba wá tɛ diàn pɪn, sɛ tɛ gu lià tɛntɛ, ba dàń nɛ pɪn

tə cwəŋə, sə tə kə ba càn wa, cànì bonu. Yá càn təntə, tə nə wá kə ba nə, wá yá ndə nən nə dɪŋa liù nətɔ. ⁶ Kú máŋá təntə wa, ləzoni wá pià tian, yá ba ga bá na tə, abada. Ba wá pià, sə ba tɪ, tian ga wá dəri, tə va yɪŋɪ, tə yá ba. ⁷ Tə jərən təntə yɪ ndə səsən nə, ba nə tanɪ, sə ba ja va kùù. Tə yun wa, wiən duən ya wulə lá, tə nə yɪ ndə síán yupurən nə, tə yee ga yɪ ndə ləzoni yee nə. ⁸ Tə yukoran tə yɪ ndə kana yukoran nə, yá tə yelə ga yɪ ndə gərən yelə nə. ⁹ Tə nyona tə yɪ ndə pamana lugu gànù nə. Yá tə vànà tə kwirə yɪ ndə kùù bwərə tə, səsən nə dáá nə yáá vaŋa, tə ja dəri, tə vələ kùù. ¹⁰ Tə yá jə dəbələ də tə svran ndə nuja nə. Kú ga yɪ tə dəbələ tə wa nə, tə diàn tə naŋa, tə ma kəni càn ləzoni nə, kú ja vələ cànì bonu. ¹¹ Tə più nə yɪ *Sitana malika tə, ka nə ywəŋá buu tə, kú dèñ nə lù zənzən, tə yuu. Ebərə-ba sɔgɔ wa, ba boŋə ka <Abadun* >, *Gerekə-ba də sɔgɔ wa, ba boŋə ka <Apulun>.

¹² Təntən lɛɛ tə kēñ. Nəñ, lɛɛ bələ duən, tə nə wá bà kú kwa nə.

Bardv nii nabwana tə wúru yoo
(Apokalisë 16.12-16)

¹³ *Malika bardv nii nyiən tə wúru ka nabwana. Á dāñ ma ni kori don, kú swin, kú naŋa síán *jonj kúri nanyoran bania tə con, kú nə wulə Yɪ yáá con. ¹⁴ Kori tə dāñ swin malika bardv nii nyiən tə con, ka nə jə nabwana tə, ka wú: «Kúri malike bania tə, ba nə vwə də banzala munaa nəfaru tə nii nə, ba nə boŋə <Eforətə>.» ¹⁵ Yá dāñ kúri malike bania tə, tə nə ken tə síri, tə dāni kú bini tə, kú cānà tə də kú máŋá təntə tətə, kú diun tə. Tə ken tə síri, sə tə gɔ ləzoni pwíú batwa wa vān nədu don tia yuu wa. ¹⁶ Á ni də, ba swin pamana tə nii, ba nə diğá səsən tə, ba biri nə. Ba swin də ba yɪ lià miliyən biələ. ¹⁷ Mə kú tə, Yɪ nə pa, à na tə nə yɪ nətɔ. Á ni səsən də lià nə diğá tə yuu, ba lià tə yá zva pamana lurən ganān. Lurən təntə yɪ nəstan, ndə mən nə. Tə ga yɪ pùpòù ndə nywìñ nə. Tə mù nə yɪ səmūn ndə jirəbuu nə də. Səsən tə yun yɪ ndə gərən yun nə. Tə níó wa mən də nywìñ də jirəbuu nə naŋa lá. ¹⁸ Tə wiən batwa təntə gɔ ləzoni pwíú batwa vān nədu tə don. Tə gɔ ba də mən, də nywìñ, də jirəbuu tə nə naŋa tə níó wa. ¹⁹ Səsən tə diàn yá yɪ tə naŋa tə níó tə də tə dəbələ wa. Tə dəbələ tə yɪ ndə dɪŋa nə, tə ga jə yun də. Yá kú yɪ tə yun təntə nə, tə ma fwa kú tə nə lwara.

²⁰ Ləzoni tə, ba nə ga lá, wiən təntə nə wá gwɪ, wá sɛə ba vəvəri ba kwa, ba ma sá wiən tə ba nə fwa də ba juun. Ba tə pɪn dun *zinə tə nə də wɔŋwanan tə nə, ba nə fwa

də ba tətə juun. Tə wɔŋwanan təntə yɪ ba fwa də síán, nə à yəð də cɪnɪa, nə à yəð də kapana, nə à yəð də daran. Tə wɔŋwanan təntə yíá ba na, tə zian ba nəñ, tə ga wàri tə vèli. ²¹ Ba mù ləzoni təntə wá ba kwa vəvəri, ba ma sá ba lagurɪ tə, nə à yəð ba cɪrɪ tə, nə à yəð ba ka pèñ duən vɛɛ vɛɛ tə, nə à yəð ba ŋwìràn tə.

10

Sagbiə tə, ba nə pɪn Zwan nə tə, yoo

¹ Á ni *malika don, ka nə jə diàn zənzən də ka nan Yɪ sàñ ka cwì. Ka yá pəpəri ka tiàn də bakwan. Ka yuu con kɪkari də dwá sɪú, ka yáá tə ga yɪ ndə yɪcav nə. Ka nɛɛ tə də yɪ ndə ywəŋə nə, tə nə jə mən. ² Ka yá jə sagbiə, kú nə sùri ka juun wa. Yá ka dāñ tɪn ka jizən naa tə muv yuu wa, ka ga tɪn ka jɪgwíə naa tə tia yuu wa. ³ Ka dāñ ga zɪn ka kori, ka kə yɪ nə, ka bubwi ndə gəru nə yáá baa nətɔ tə. Ka nə bubwi nətɔ tə kwa nə, dwá baa nɛɛ barpe. ⁴ Máŋá tə, dwá nə baa nɛɛ barpe tə, à yá pià à púpúní, yá à dāñ ni kori, kú nə nan Yɪ *sàñ, kú swin à con, kú wú: «Dān ká púpúní kú tə, dwá tə nə baa nɛɛ barpe ka swin tə, n pa ba lwarɪ. Ja kú n con nə!»

⁵ Yá malika tə, à nə ni də ka ziga yɪ nə, muv tə də tia tə yuu wa, dāñ zɪn ka jizən juun tə, ka tə yɪ nə. ⁶ Ka dùè də Yɪ tə, v nə wulə mɪ wa, máŋá də máŋá, kú nə ba zwè, v nə fwa lanworu tə də wiən, tə nə wulə kú wa. U fwa tia də ka yuu wiən, v fwa muv də kú wa wiən. Ka dùè də Yɪ yɪrɪ tə ka swin də, kú kùù ba ja ka li máŋá, ka ma dān. ⁷ Yá máŋá tə, malika barpe nii nyiən tə nə wá kə ka síri, ka wúri ka nabwana tə, kú máŋá tə wa, Yɪ dāñ wá pa, v cígá tə, ka nə səgè, tvn ka nii sù. U yá swin kú suyáŋjɔ təntə, v tütònà tə nə yɪ v nii *sùsònà tə con.

⁸ Yá kori tə, à yá nə ni, də kú nan Yɪ sàñ, kú biàn tə, kúù pií kú swin à con, kú wú: «Vèli, n jon sagbiə tə, kú nə sùri, kú wulə malika tə juun wa, kú nə ziga yɪ nə, muv tə də tia tə yuu wa». ⁹ Á dāñ vèli malika tə con, à ga swin ka con, sə ka pa nə sagbiə tə. Ka ma swin à con, ka wú: «Jon kú, n ləri! Kú wá yá lán lán n nií wa, ndə tɔran nə. Yá kú ga wá yá càn kwalu kwalu n pùé wa». ¹⁰ Á jon sagbiə tə, malika tə juun wa, à ləri. Kú yɪ lán lán à nii wa ndə tɔran nə. Yá à dāñ nə ləri kú, kú jigə càn kwalu kwalu à pùé wa. ¹¹ Ba dāñ ma swin à con, ba wú: «N mɛ, sə n tə bwé n swin Yɪ nii sùràn tə, n biri luv nii kapupu lià nə, də luv dwíə kapupu, də nəndəli yiri kapupu lià nə, də pègá kapupu nə».

* 9:11 9.11 Kú yɪrɪ təntə dāñ nə yɪ cucuranyiən liù.

11

Lìa bələ tə, ba nə swin cígá tə, ba biri (Likə 21.24)

¹ Ku kwa nə, ba dān pın nə miv, ba nə ma maña wiən, ku nə yı ndə dabiə nə, ba ga swin, ba wú: «Zān, n ga man Yı *diə tə də ku *jonj kúri tə, sə n gəlì lià tə nii, ba nə wulə ku wa, ba pın dun Yı nə. ² Yá Yı dii tə yáá tə nə dà, kàrá con tə mù, dān ká man ku. Yı pın yáá təntə, luv dwiə tə duən tə mama, ba nə yəri Zwezi-^{*}Kərisə nə luv wa. Dwiə təntə wá nıja tıv tə, ku nə yı Yı nyiən tə də nɛɛ, halt, ku ja vələ cāni sapwilə də bələ». ³ Yı kúv ma swin, v wú: «Á wá tun à lià bələ, ba nə wá swin à cígá tə, ba biri. Ba lià təntə zva pucunı ganan. Ba wá swin à sugv, ba biri lià nə dian mürv də biələ də sapwıtwa (1 260)». ⁴ Ku lià bələ təntə nə yı ndə *oliviye tián bələ tə də canzılan bələ tə, nə zıga *Yuu-Tiu yáá con, v nə də pəri tıv yuu wa. ⁵ Liü nə pià, sə v fwa ba lwanı, mən yáá nan ba nii wa, tə dé ba dıja tə, tə cügü. Cígá, liü nə pià, v cügü ba, ku mɛ, sə ba gv ku tíu nətv. ⁶ Ba jə diàn, sə ba ja, dwá ka dān ká nà, májá tə wa, ba nə wá swin Yı nii sùràn tə. Ba ga jə diàn, sə ba lwanı nıá, ba pa, tə jı jana. Ba jə diàn dè, sə ba kə yacara yiri mama lià tə nə, ba nə wulə tıv yuu wa, májá tə mama, ba nə pià.

⁷ Májá tə wa, ba nə wá swin Yı sùràn tə, ba zwèe, wojjiru tə nə naña *Sitana malke buv tə wa, ku dən nə lu zənzən tə, dān wá zıgı ba nə də kúv. Yá ku wá ta ba, ku dé, ku ga wá gv ba. ⁸ Ba wá yá ba tıga tə kanporu wa, tıv nəfarv * tə tətənjı wa. Mə ku bwalı təntə wa nə, ba paa ba *Yuu-Tiu dagarv yuu wa. Yıra tə tə nə biri tıv təntə nyunyıga nə yı *Sodómə də *Ezwipətə.† ⁹ Luv nii mama lià, dwiə yiri mama lià, də nendəli yiri mama lià, də luv dwiə tə mama wa, wá ywān ba tıga tə, ku ja vələ dian batwa də fan. Yá ba bá pa cwənjə, sə ba gürı tıga təntə. ¹⁰ Tıv yuu ləzoni wá jwə ba mù lià bələ təntə tıv tə yırı, ba ga wá yá pupwən wa. Ba wá tun zilə wiən duən yıra, ba mù Yı nii *sùsünà bələ təntə tıv tə yırı, ba nə wəwalı tıv yuu ləzoni zənzən tə yırı.

¹¹ Dian batwa də fan tə kwa nə, Yı pın *siju, ku nə pın mı, bə ku zıv ba, yá ba dān ga zàn, ba zıga ba nɛɛ nii nə. Fən nəfarv dān zva lià tə, ba yá nə ywānjá ba. ¹² Ba ni kori tə nə jə diàn də ku baa, ku nan yı nə, ku swin ba con, ku wú: «Á dıa yəbəl!» Yá ba dān diğá yı nə bakwan wa, ba dıja tə ga na ba. ¹³ Ku májá tə wa, tıv

vuvugu zənzən, yá tıv tə pwıv fugə vān nədv huburi duən yuu wa. Ləzoni mürv barpe (7 000) tıga, ku mù tıv tə vuvugu təntə wa. Fən zva ba duən tə, ba ga pa dun Yı nə, v nə wulə v sàh nə.

¹⁴ Bələ nii lɛɛ tə kɛɛñ. Ku kwa nə, nəñ, batwa nii lɛɛ tə nə, tə nə wá bə sún sún.

Nabwanan barpe nii nyiən tə yoo (Apokalisë 12.10; 19.6)

¹⁵ *Malıka barpe nii nyiən tə wúrı nabwana. Kwərə tə nə jə diàn baa, tə nan Yı sàh nə, tə wú:

«Luv pəri tə twi nə *Yuu-Tiu də *Kərisə tə, v nə tun wá. U wá dé pəri, májá də májá, ku nə ba zwèe».

¹⁶ *Nəkwına sapva də banıa tə, yá nə jəé Yı yáá nə padaran tə yuu wa nə tə, tıv ba yáá yuu, ba wulə ba pın dun Yı nə. ¹⁷ Ba swin, ba wú:

«Nə kəni n lɛɛɛ Yuu-Tiu Yı tə, n nə wulə tə mɛ yuu wa. N mù nə yın lá, n mù ga nə wulə. Nə pın mú dun, n diàn nəfarv tə nə pın, n tın n pəri tə yırı. ¹⁸ Luv dwiə tə mama lıja yá zaŋa Yı yuu wa. Yá Yı lıja tə twi sún nə. Májá dān yı, sə n bürı tıga bürá. N wá ŋwın n tutunbıa tə, ba nə yı n nii *sùsünà tə. N wá ŋwın lià tə mama, ba nə yı n mù nə tı, də ba tə mama, ba nə zilı mú, də ba ləzwənbii də ba ləzwənfaran. Yá n dān wá cügü lià tə, ba nə cügá tıv tə, ku májá təntə wa».

¹⁹ Ku kwa nə, Yı *diə tə Yı sàh tə wa dān sùri. Yı diə tə wa, *nimarv daka tə nan yıá yuu. Dwa pıpıı, ka baa, kwərə duən də yın lá, tıv tə də ga vıvaga, dwakafına də ga nan, tə lwá də diàn.

12

Kan də tıdən yoo

(Apokalisë 2.26-27; 1 Pıyerə 5-8)

¹ Ku kwa nə, mımınv nəfarv don nan yı nə. Á ni kan don, yıcav tə nə pəpəri wá ndə gāndə nə, cānə tə ga wulə v nɛɛ dāñ. Kacılacə fugə bələ nə yı v dun yupuu, ku nə púé v yuu nə, ku kıkarı. ² Kan tə yá jə púé v pià, sə v lırv. Yá v lırv tə cān dān pın, v bubwı.

³ Mımınv tə don kúv nan yı nə. Nəñ, ku yı tıdən nəfarv, nəstan ndə mən nə, ku nə jə yun barpe də nyuran fugə nən ku zıga. Dun yupuu yá púé ku yuu tə nədv mama nə. ⁴ Ku dəbəli bıbalı kacılacə, tə nə wulə lanworu tə wa, pwıv batwa vān nədv don, ku lwá tıv yuu wa.

* 11:8 11.8 Sodómə yá yı tıkkokwıtvn, ku nə sús də lià tə, ba nə tıja ku tə mama, ba nə swə, Yı ma cügü ku. Yızarayələ lià tə yá yın ywənjə Ezwipətə nə. † 11:8 11.8 Sodómə yá yı tıkkokwıtvn, ku nə sús də lià tə, ba nə tıja ku tə mama, ba nə swə, Yı ma cügü ku. Yızarayələ lià tə yá yın ywənjə Ezwipətə nə.

Tɪdɛn tɛ dɑn zɑn kɔ zɪgɑ kɑn tɛ, ɔ nɛ piɑ ɔ lɔrɪ, tɛ yɑɑ con. Yɑ mɑnjɑ tɛ wɑ, ɔ dɑn nɛ lɔrɪ, kɔ piɑ kɔ dɛ ɔ biu tɛ. ⁵ U lɔrɪ biu. U mɔ bibɛɛ tɛntɛ nɛ wɑ dɛ pɑri lɔv dwiɛ tɛ mɑmɑ yuu wɑ dɛ diɑn. Yɑ bɑ dɑn jon ɔ biu tɛ, bɑ jɑ vɑ Yɪ con, ɔ padɑv tɛ nɛ wulɛ lɑ. ⁶ Kɑn tɛ mɑ dɛri, ɔ vɑ kɑsɔɔ lɑnwɔru wɑ. Yɪ yɑ kwɛn bwalɪ, ɔ tɪn ɔ nɛ lɑ, sɛ ɔ lɪ ɔ nii nɛ, kɔ jɑ vɛlɛ diɑn mɔrɔ dɛ biɛlɛ dɛ sɑpwɪtwɑ (1 260).

(Likɛ 10.18-19)

⁷ Kɔɔ dɑn twi kɔ zɑn Yɪ *sɑn nɛ. *Mɑlkɛ piɔ Miswɛlɛ dɛ ɔ mɑlkɛ tɛ tɑ tɪdɛn tɛ. Tɪdɛn tɛ dɛ dɛ kɔ mɑlkɛ tɑ bɑ zɪgɪ bɑ nɛ. ⁸ Yɑ tɪdɛn tɛ dɑn nɛ wɑ diɑn dɪ bɑ yuu wɑ. Kɔ dɛ kɔ mɑlkɛ tɛ yɑ kɔɔ bɑ tɛ bwalɪ kɔ Yɪ sɑn nɛ. ⁹ Bɑ dɪl kɔ mɔ tɪdɛn nɛfɑru tɛntɛ dɛ kɔ mɑlkɛ tɛ tɪɑ yuu wɑ. Kɔ mɔ nɛ yɪ dɛn nɛdwan tɛ, bɑ nɛ bɔnjɛ «*zini piɔ», nɛ ɑ yɛɔ *Sitɑnɑ. Kɔ mɔ nɛ gɪgɑrɪ liɑ tɛ nɛ wulɛ tɪɑ kɑ tɛ yuu mɑmɑ wɑ.

¹⁰ Ⱥ dɑn ni kɔri, kɔ nɛ jɛ diɑn dɛ kɔ bɑɑ, kɔ nɑn Yɪ sɑn nɛ, kɔ swɪn, kɔ wɔ:

«Stɪɔn nɛ, mɑnjɑ dɑn yɪ, yɑ Yɪ jon liɑ Sitɑnɑ jɪɑn wɑ. Nɛ nyɪnɑ Yɪ bɪrɪ ɔ diɑn tɛ, dɛ ɔ pɑri tɛ nɛ yɪ nɛtɔ. *Kɛrisɛ tɛ, ɔ nɛ tɔn tɛ, dɛ gɑ bɪrɪ dɛ, Yɪ kɛn diɑn ɔ jɪn wɑ. Kɔ yɪ cigɑ, bɑ yɪgɪ liu tɛ, ɔ nɛ swɪn ɔ zɪgɑ bɑ tɛ nɛ, bɑ nɛ yɪ nɛ nɔbiɑ Kɛrisɛ yɪrɪ, bɑ lɪ Yɪ sɑn nɛ, bɑ dɪ tɪɑ. U mɔ nɛ yɪ liu tɛ, ɔ yɑ nɛ swɪn, tɪjɑnɑ sɔrɑn ɔ mɑ zɪgɑ bɑ nɛ, tɪtɪn dɛ yɪcɑv, nɛ nyɪnɑ Yɪ tɛ yɑɑ con. ¹¹ Nɛ nɔbiɑ tɛ dɪ diɑn ɔ yuu wɑ, liu tɛ nɛ yɪ ndɛ pɑbiɛ nɛ tɛ jɑnɑ tɛ yɪrɪ, tɛ nɛ lwɑ dɛ Yɪ sugɔ tɛ yɪrɪ, bɑ nɛ swɪn bɑ bɪrɪ liɑ nɛ. Bɑ sɛɛ, sɛ bɑ jɑ bɑ mɪ tɛ, bɑ mɑ lɑri tɪɑn. ¹² Kɔ mɔ tɛ yɪrɪ, ɑ yɑnɑ pupwɛn wɑ, ɑ mɔ liɑ tɛ, ɑ nɛ wulɛ Yɪ sɑn tɛ wɑ. Yɑ lɛɛ dɑn wɑ yɑ tɪɑ yuu wɑ dɛ mɔv wɑ, Sitɑnɑ nɛ cuɛ tɛ con tɛ yɪrɪ. U sɔɔ dɛ lɪjɑ, ɔ nɛ yɛɔ dɛ, ɔ mɑnjɑ tɛ nɛ gɑ kɔɔ bɑ dɑɑ yɪrɪ».

¹³ Mɑnjɑ tɛ, tɪdɛn tɛ nɛ nɪ dɛ kɔ yɪ, bɑ dɪl kɔ tɪɑ tɛ yuu wɑ, kɔ pɛ kɑn tɛ nɛ lɔrɪ bibɛɛ tɛ, kɔ kɛ kɔ yɑɑ. ¹⁴ Bɑ piɔn zɛnpurɛn nɛfɑru vɑnɑ bɛlɛ kɑn tɛ nɛ, sɛ ɔ mɑ pɛri, ɔ vɑ kɑsɔɔ lɑnwɔru wɑ. Bwalɪ wulɛ kɑsɔɔ lɑnwɔru tɛntɛ wɑ, Yɪ nɛ wɑ lɪ ɔ nii nɛ lɑ, bɪnɑ bɑtwɑ dɛ fɑn. Yɑ ɔ dɛ kɔ mɔ tɪdɛn tɛ kɔɔ bɑ boli duɑn. ¹⁵ Tɪdɛn tɛ tɔnɪ nɪɑ kɔ lɪ kɔ nii wɑ, ndɛ mɔnɑɑ nɛ, kɑn tɛ kwɑ con, sɛ tɛ pɛɛ wɑ tɛ jɑ jɛn. ¹⁶ Yɑ tɪɑ tɛ sɑn kɑn tɛ nɛ, kɑ sɔri kɑ nii, kɑ nyɔ mɔnɑɑ tɛ, tɪdɛn tɛ nɛ tɔnɪ kɔ lɪ kɔ nii wɑ, kɔ dɪl kɑn tɛ kwɑ tɛ. ¹⁷ Tɪdɛn tɛ lɪjɑ zɑn kɑn tɛ yuu wɑ, kɔ dɑn mɑ piɪ kɔ vɑ kɔ zɪn kɔɔ kɑn tɛ bɪɑ gɪgɑnɪ nɛ, bɑ nɛ yɪ liɑ tɛ, bɑ nɛ sɛɛ bɑ twɑ Yɪ *nii yɪɛn tɛ nɛ, bɑ gɑ swɪn Zwezi

sɔrɑn tɛ, bɑ bɪrɪ dɛ bɑ twɑ tɛ nɛ. ¹⁸ Tɪdɛn tɛ dɑn mɑ kɛɛn kɔ vɑ, kɔ zɪgɑ mɔv tɛ vɑn nɛ.

13

Wojjiru tɛ nɛ nɑn mɔv tɛ wɑ nɛ yoo
(Apokalisë 17.3, 7-17)

¹ Kɔ kwɑ nɛ, ɑ nɪ wojjiru don dɛ kɔ nɑnjɑ mɔv wɑ. Kɔ wojjiru tɛ yɑ jɛ nyɔrɑn fugɛ dɛ yun bɑrpe. Nyɔv nɛɔv mɑmɑ yuu yɑ jɛ dun yɔpuu. Yɪn tɛ nɛɔv mɑmɑ yuu wɑ, yɪrɑ yɑ pɔpɔnɑ, tɛ nɛ twɪn Yɪ.

² Wojjiru tɛ, ɑ nɛ nɪ tɛ, yɪ ndɛ gwɪɛ nɛ. Kɔ nɛɛ tɛ yɪ ndɛ kɑnyɑkuru nɛɛ nɛ, kɔ nii tɛ gɑ yɪ ndɛ gɛru nii nɛ. Yɑ tɪdɛn tɛ dɑn pɪn kɔ diɑn tɛ, dɛ kɔ padɑv tɛ, dɛ pɑri nɛfɑru wojjiru tɛ nɛ. ³ Ⱥ nɪ wojjiru tɛ yuu nɛɔv don, bɑ nɛ mɑ bɑ tɪn nɔrɑn kɔ yɪrɑ, ndɛ kɔ wɑ tɪ. Yɑ kɔ nɔrɑn tɛntɛ dɑn piɪ tɛ zɔri. Kɔ dɑn gwɑri tɪɑ yuu liɑ tɛ mɑmɑ, bɑ gɑ dɛri bɑ twɑ kɔ kwɑ. ⁴ Liɑ tɛ mɑmɑ dɑn tɔɑ tɪɑ tɪdɛn tɛ yɑɑ con, bɑ pɑ kɔ dun, kɔ nɛ pɪn pɑri wojjiru tɛ nɛ yɪrɪ. Bɑ tɔɑ tɪɑ wojjiru tɛ yɑɑ con, bɑ gɑ wɔ: «Liù tɛlɛ, ɔ nɛ mɛ dɛ wojjiru tɛ. Liù tɛlɛ ɔ nɛ wɑɑ ɔ tɛ, ɔ zɪgɑ kɔ nɛ».

⁵ Bɑ pɪn cwɛnjɛ wojjiru tɛ nɛ, sɛ kɔ swɪn fwɪɛ sɔrɑn dɛ yɪɛn tɛ nɛ twɪn Yɪ. Bɑ tɛ kɔɔ pɪn kɔ cwɛnjɛ, sɛ kɔ dɛ kɔ pɑri tɛ, cɑni sɑpwɪlɛ dɛ bɛlɛ. ⁶ Kɔ dɑn sɔri kɔ nii, kɔ swɪn yɪɛn, kɔ mɑ twɪn Yɪ dɛ kɔ cɔgɑ ɔ yɪrɪ tɛ nɛ, dɛ kɔ twɪn ɔ bwalɪ tɛ, ɔ nɛ wulɛ tɛ, dɛ liɑ tɛ nɛ wulɛ Yɪ *sɑn tɛ wɑ. ⁷ Bɑ pɪn kɔ cwɛnjɛ, sɛ kɔ tɑ kɔ zɪgɪ liɑ tɛ nɛ, bɑ nɛ yɪ *Kɛrisɛ nɛ tɪ, sɛ kɔ tɑ bɑ, kɔ dɛ. Bɑ pɪn kɔ cwɛnjɛ, sɛ kɔ dɛ diɑn dwiɛ dɛkɔrɛn yɪrɪ mɑmɑ liɑ, lɔv nii mɑmɑ liɑ yuu wɑ, nɛndɛli yɪrɪ mɑmɑ liɑ yuu wɑ, dɛ lɔv dwiɛ tɛ mɑmɑ wɑ. ⁸ Yɑ tɪɑ yuu liɑ tɛ mɑmɑ, bɑ yɪrɑ nɛ wɑ pɔpɔnɪ mɪ sɑgɪ tɛ wɑ, mɑnjɑ tɛ wɑ, Yɪ nɛ fwɑ lɔv, dɑn wɑ tɔ wojjiru tɛ yɑɑ con, bɑ pɑ kɔ dun. Mɪ sɑgɪ tɛntɛ yɪ *pɑbiɛ tɛ, bɑ nɛ kɛn sɔɔ kɑ bɪɑn nɛ tɛ, nɛ tɪ kɔ.

⁹ Liù mɑmɑ dɑn mɛ, sɛ ɔ kɛ diɑn, ɔ sɔri ɔ zɪɑn, sɛ ɔ mɑ cɔgɔ zɛni!

¹⁰ Liù tɛ, ɔ nɛ mɛ, sɛ ɔ dɔnjɑ jɑ wɑ, bɑ mɑ fwɑ kɔ tɛ, bɑ nɛ piɑ, bɑ wɑ jɑ kɔ tiú tɛ. Liù tɛ, ɔ nɛ mɛ, sɛ bɑ gɔ dɛ lɑgɔrɪ sɔɔ, bɑ cigɑ wɑ gɔ kɔ tiú dɛ lɑgɔrɪ sɔɔ. Kɔ nɛtɔ tɛ yɪrɪ, liɑ tɛ nɛ yɪ Kɛrisɛ nɛ tɪ tɛ mɛ, sɛ bɑ kɛ bɑ wɑɑ Zwezi-Kɛrisɛ nɛ, bɑ gɑ jɑ pɪnɔ wuuu, bɑ dɑn kɑ piɪ, bɑ kɛ bɑ kwɑ.

Wojjiru tɛ nɛ nɑn tɪɑ tɛ yoo
(Apokalisë 19.20; 14.9-11)

¹¹ Kɔ kwɑ nɛ, ɑ nɪ wojjiru don dɛ kɔ nɑn tɪɑ kɔ dɪ. Kɔ yɑ jɛ nyɔrɑn bɛlɛ, tɛ nɛ yɪ ndɛ pɑbiɛ nyɔrɑn nɛ, kɔ gɑ swɪn ndɛ tɪdɛn nɛ.

¹² Kɔ yɑ wulɛ kɔ tɔnjɑ dɛ mɔv wojjiru pɑri tɛ, kɔ mɔ mɔv wojjiru tɛ yɑɑ con. Yɑ

ku dàñ kálú tia dè ka yuu lèzoni mama, ku pa ba tu ku yáá con, dè ba pín dun ku mù tontèn wojjiru tontè nè. Mè ku mù muu wojjiru tontè, nè ba mà ba tún nòran ku yira, ndè ku wá ti. Yá nòran tontè dàñ píí tè zùrì. ¹³ Ku mù bèlè nii wojjiru tontè yá fwa diàn muminan nòfaran. Ku yá pín, mèn nan yu nè, tè cú tia yuu, lèzoni tè mama yá yuu. ¹⁴ Ku yá gígarì tia yuu lèzoni dè ku diàn muminan tè, ba nè pín ku cwènjè, sè ku fwa muu wojjiru tè yáá con. Ku dàñ swìn tia yuu lèzoni con, sè ba ma wojjiru tontè, ba nè za dè lagurì síú, ba tún nòran ku yira, ku ga píí ku bwin tè nyunyiga. ¹⁵ Ba pín cwènjè bèlè nii wojjiru tè nè, sè ku pa tontèn nyièn tè nyunyiga tè, ba nè ma tè wàní, ku na mu ku síí, sè ku wàní ku swìn yìèn. Ba pín ku cwènjè, sè ku pa, ba gu lià tè mama, ba nè ba tia twì, ba pín ku dun. ¹⁶ Wojjiru tè pín, ba fwa muminan lià tè mama jìzèn jìàn nè, nè à yèè ba tólè nè. Ku yu lèzwènbii dè lèzwènfaran dè jìjè tián dè zura dè lià tè nè ti ba tiàn dè ywènjè. ¹⁷ Yá liù mama bá wàní won v yoli, nè à yèè v jon v yè, dè ku tíú tè nè ba ku muminan tè jè. Ku muminan tontè nè biri, wojjiru tè yiri tè nè yu nètú, nè à yèè, nanba tè, ku nè biri ku yiri tè.

¹⁸ Mè yèbè nè wubunja mè, sè ku ya lá. Liù tè, v nè jè yènu, nè wáá ku nanba tontè dàñ v jèli v lwarì. Ku nanba tontè biri bèè lèzoni nanba. Ku yu bièrdú dè sapwitwa dè bardú (666).

14

*Pabiè tè dè v kwa lià tè yoo
(Èbèrè-ba 12.22-24; Apokalisè 7.3)*

¹ Á cuga zèni, à ywàñ dè à na, *pabiè tè, ka zìga yu nè paan tè, ba nè bonjè <Siyon>, tè yuu wa. Lià mùrò bíí dè mùrò sapwilè dè mùrò bania (144 000) yá wulè dè wá, ba yá nè jè v yiri tè, dè v nyina Yu tè yiri tè, tè nè púpúní ba tólè nè. ² Á nì kori, ku nè nan Yu sàñ, ku yu ndè níá nè dáá, tè ga dèri tè biàn, ku ga yu ndè dwà nè baa dè diàn. Ku kori tontè, à nè nì tè, yu ndè kunkodurè nè wulè, ba dwí ba kunkolu. ³ Ba dàñ wulè ba nujè nujè nòdun Yu padav tè yáá, dè wièn bania tè, dè *nèkwina tè yáá con. Liù tólè, v nè wáá ku nujè tè v kwè, dè ku nè tà ba lià mùrò bíí dè mùrò sapwilè dè mùrò bania (144 000) tontè, Yu nè yè lià tontè v jon, tia ka tè yuu wa. ⁴ Ba lià tontè yu lià tè, ba nè cigá ba tiàn nè, ba wá durèn yìèn fwa. Ba yu lià tè, ba nè wá cwàri dè duèn. Ba yu pabiè tè kwa bwáí tè mama, ka nè vèlè. Yu yè lià tontè v jon lèzoni pwèrè

wa, sè ba ya v mù Yu dè nè, tè tontèn lià. ⁵ Kunkon wá ba lià tè nii wa nan. Ba yu lià tè, ba nè ba yoo jè, ba nè wá caga ba nii nè ku yiri.

*Yu bòrà tè yoo
(Tòtònan 17.30-31; Apokalisè 18; 19.19, 20)*

⁶ Ku kwa nè, à nì *malika tè don, ka nè pèri, ka nan yu nè ban ban. Ka yá jè suywánú, ku nè wulè máná mama wuuu, sè ka swìn ka biri tia yuu lèzoni nè, dè luu dwíó tè mama wa nè, dè dwíó dèkurèn yiri mama lià nè, dè nòndèli yiri mama lià nè, dè luu nii mama lià nè. ⁷ Malika tè zìn ka kori, ka kè yu nè, ka wú: «Á zilé Yu, sè á ga pa wá dun, máná nè yí, sè v bòrì lèzoni bòrà yiri. Á twia Yu yáá con, á pa wá dun. U mù nè fwa lanworu, dè tia, dè muu, dè nabuliyá».

⁸ Malika don, ka nè yu bèlè nii nyièn, twá tontèn nyièn tè kwa, ka bà, ka swìn, ka wú: «Ku tua, *Babilónè tuv nòfaru tè tua buuu. Babilónè tián yá pín luu dwíó tè mama wa, twá ba nè, ba pèni duèn vèè vèè, ndè ba nyua swana ba bubuní».

⁹ Malika don, ka nè yu batwa nii nyièn, twá tontè nyièn bèlè tè kwa, ka bà, ka zìn ka kori ka kè yu nè, ka wú: «Liù tè, v nè tua wojjiru tè dè ku nyunyiga tè yáá nè, v pa ku dun, yá ku tíú ga jè wojjiru tè muminan v tólí nè, nè à yèè v juu nè, ¹⁰ Yu lija tè wá zàn v yuu wa zènzèn, ndè ba nè lwa swana tè nè dá wùrú zija wa, ba pa v nyu v bubuní. Yá Yu dàñ wá kè ku lèzwènyiri tontè, mèn dè jirèbuu wa, sè tè pa v dé càñ, v malikè tè dè *pabiè nè tè yáá con. ¹¹ Mèn tè dàñ wá kè càñ ba lèzwènyirè tontè nè, tè nywín ga zaja, máná dè máná, ku nè ba zwèè. Yá ba ba na síé yicav dè titun. Ba yu lià tè, ba nè tua wojjiru tè dè ku nyunyiga tè yáá con, ba pa ku dun. Yá ba yu lià tè, ba nè sèè, ba pa ba fwa wojjiru tè yiri tè muminan ba yira».

¹² Ku nètú tè yiri, lià tè, ba nè yu Kèrisè nè ti, ba nè twá v *nii yìèn tè nè, ba ga kè ba waa Zwezi-Kèrisè nè mè, sè ba ja pínú wuuu, ba dàn ká píí ba kè ba kwa.

¹³ Á nì kori, ku nè nan Yu *sàñ ku nè swìn, ku wú: «Púpúní, ku nè zigi síún nè: Pupwèn lià nè yu lià tè, ba nè ken ba waa *Yuu-Tiu nè, ba ga zigi lá ba ti. Yu-*Siju tè le, ku wú: «Ku yu cigá, ba wá síí ba tutuncaran tè juu wa, yá tè mù dàñ nè biri ku tè, ba nè tun»».

(Matthè 13.37-43)

¹⁴ Á nè ywáná dè nèñ, bakwan nèpon nè, won yá jèè ku bakwan tè yuu wa, ku yu ndè lèzwèné nè. U yá púé síán yupuu

* 14:1 14.1 Ku yu paan tè, *Zwerizalemè nè liwè ku yuu wa, yiri nòdwan.

v yuu nə, v ga jə sɪkwara, ku nii nə yɪ fula fula, v juu wa. ¹⁵ *Malika don nan Yɪ *diə tə wa, ka zɪn ka kori, ka kə yɪ nə, ka swɪn liù tə con, v nə jəð bakwan tə yuu wa, ka wú: «Tɪa yuu wiən tə biɣa tə me, sə ba gian tə. Máná yí, sə ba gian təl! Ja n sɪkwara tə, n ma gian tɪa yuu wiən tə!» ¹⁶ Liù tə, v nə jəð bakwan tə yuu wa, dán ma ja v sɪkwara tə, v ma gian tɪa yuu wiən, tə nə biɣa tə mama, v zwèe.

¹⁷ Malika don də tə nan Yɪ diə tə wa, ku nə wulə Yɪ sán nə. Ka də yà jə sɪkwara, ku nii nə yɪ fula fula. ¹⁸ Malika don də ka nə jə diàn mən yuu wa, nan *jonji kúrí tə con, ka zɪn ka kori, ka kə yɪ nə, ka swɪn ka tə nə jə sɪkwara tə, ku nii nə yɪ fula fula tə con, ka wú: «Ja n sɪkwara tə, ku nii nə yɪ fula fula tə, n ma pùrí kacan, tə nə biɣa, tə wulə tɪa yuu kacan kárá tə wa!» ¹⁹⁻²⁰ Malika tə dán ma ja ka sɪkwara tə, ka ma pùrí kacan, tə nə wulə tɪa yuu wa, Ka tɪ tə, ka lwá zɔɔ nəfaru wa, sə ka kəɲa tə, ka ma fwa swana, sə ku bɪrí Yɪ luɣa nə zəɲə zənzən nətu. Ba tɪtaga kacan tə. Zɔɔ nəfaru tə wa ku yà nə wulə tuv tə nii nə. Jana nan ku bwálí tə wa, tə dəri tɪa, tə va kilomətərə biətwa (300). Kacan níá təntə yɪ jana, tə dán ga luɣə zənzən. Sísan nə zva tə wa, tə wá di, tə yí ka nii kwíén.

15

Malike barpe tə də yacara yirə yirə tə yuu yoo

(Apokalisë 19.1-4; 11.19; 16.1)

¹ Ku kwa nə, à nɪ mɪmɪnɔv don lanworu tə wa, ku yɪ nəfaru, ku ga yɪ wobalu. À nɪ *malike barpe, tə nə wáa yacara dəkuren barpe tə kəni lià nə. Mə tə mù talikwa yacara barpe tə nə Yɪ wá twá, v ma tun v luɣa tə, v pa tə sú.

² Ku kwa nə, à tə nɪ won ndə muv nə, ku nə yɪ ndə zəɲə nə, ku nə gúlí də mən. À nɪ ba tə, ba nə dí diàn wojjiru tə də ku nyɪnyɪga tə yuu wa də won tə, ku yɪrɪ tə nə yɪ nanba tə, yuu wa. À nɪ ba də ba zɪga ku mù muv tə, ku nə yɪ ndə zəɲə nə tə, yuu wa, ba ga jə kunkwələn tə, Yɪ nə pɪn ba. ³ Ba wulə ba nuɲə Yɪ tutunbiu *Moyizə nuɲə tə, tə nə yɪ liù tə, v nə yɪ ndə *pabiə nə tə də nuɲə, Ba nuɲə ba wú:

«Nə *Yuu-Tiu Yɪ, n wulə tə me yuu wa, ku tə n nə fwa dáá, ku ga jə fira. N yɪ dwié tə mama píú luu wa. N conji tə yɪ mənə mənə, tə ga yɪ cígá conji də. ⁴ Yuu-Tiu, lià tə mama zili mú, ba ga bwɪ n yɪrɪ tə nə. N mù cɪcɪ nə yɪ Yɪ. N dwə won mama. Luu dwié tə mama wa wá bə, ba tu n yáa con, ba pa mú dun, ba nə wá na n tutunan, tə nə yɪ cígá tə yɪrɪ.»

⁵ Ku mù təntə kwa nə, à nɪ Yɪ *diə tə, ka súrɪ Yɪ *sán nə, yá Yɪ *nimaru gansili tə ga wulə ka wa. ⁶ Malike barpe tə nə kəni yacara dəkuren barpe lià nə tə, nan Yɪ diə tə wa. Tə zva ganpwənə, tə nə tunjə mən, tə ga wva sían vwəən tə nyuna nə. ⁷ Wiən bantə tə wa won don pɪn sían wùrú zɔɲɪ barpe, malike barpe tə nə. Ku tə nə wulə wùrú zɔɲɪ təntə wa, bɪrí Yɪ luɣa tə. V mù Yɪ nə wulə muu wa, máná də máná, ku nə ba zwèe. ⁸ Yɪ dun tə də v diàn tə pɪn, nywín sú Yɪ diə tə. Liù mama yá kúv wàri diə təntə wa v zwɪ, ku jə vləə máná tə, malike tə yacara dəkuren barpe tə me nə wá bə tə tun tə zwèe.

16

Malike barpe tə də càn yirə yirə tə yoo
(Apokalisë 8.6-9.21)

¹ À nɪ kori, ku nə jə diàn də ku baa, ku nan Yɪ *diə tə wa. Kori tə swɪn *malike barpe tə con, ku wú: «Á vləə, á lwá ku tə nə wulə wùrú zɔɲɪ barpe tə tə wa, ku nə bɪrí Yɪ luɣa tə, tɪa yuu wa.»

² Təntən malika tə vləi, ka lwá ka wùrú zɔɲə tə tɪa yuu wa. Nɪran kəkwnan, tə nə wùri báá báá báá, zən, tə tu lià tə yɪra, ba nə jə wojjiru tə mɪmɪnɔv tə ba yɪra, ba ga twɪ ku nyɪnyɪga tə yáa con, ba pɪn ku dun.

³ Bələ nii malika tə lwá ka wùrú zɔɲə tə muv tə wa. Níá tə zən tə jɪ jana, ndə tɪɣɪ jana nə. Yá muv tə wa wiən tə də mama tɪga.

⁴ Batwa nii malika tə lwá ka wùrú zɔɲə tə mɪnɛə də nabuliya wa. Tə də níá tə zən tə jɪ jana. ⁵ À dán nɪ də malika tə, ka nə ywáná níá yuu wa, swɪn, ka wú:

«N mù nə yɪ cígá tíú. Yá n ga tə wulə wuuu. N mù nə yɪn lá fuən fuən. N mù cɪcɪ nə yɪ Yɪ, n nə dwə won mama. Ku yɪ cígá, n bɪrí yìèn tə tə bɪrà, ndə ku nə me nətu. ⁶ Ba mù lià təntə gwa lià tə, ba nə yɪ *Kərisə nə tu, də n nii *sùsbənà tə jana ga lwá tɪa. Yá síún nə, n dán pɪn níá tə jɪ jana, sə ba nyv. Ku mù nə me də ba.»

⁷ À dán nɪ kori, ku nə nan jonji kúrí tə con, ku swɪn, ku wú:

«Ku yɪ cígá, *Yuu-Tiu Yɪ tə, n nə wulə tə me yuu wa. N bɪrà tə yɪ cígá cígá bɪrà, ku ga me, sə ku ya nətu.»

⁸ Bantə nii malika tə lwá ka wùrú zɔɲə tə yɪcav tə yuu wa. Yɪcav tə ma nɪ cwəɲə, sə ku dá lià tə də ku mən tə. ⁹ Ku bári tə dán dí lià tə zənzən, yá də ku nətu me, ba twɪn Yɪ də ba swɪn sukukwnan ba pɪn v yɪrɪ tə nə. Yɪ təntə nə jə diàn, v mù nə pɪn yacara təntə yɪ ba. Yá ba lià tə ga wá

sêe ba vøværi ba kwa, ba ma sá ba cøna tæ, sê ba pa dun Yü nê.

¹⁰ Bonu nii maluka tæ lwá ka wùrú zøŋa tæ wojjiru tæ padav tæ yuu wa. Ku payuu tæ zøn ku jì yikunu bwálí. Lià tæ dån ga dŋi ba nændæle ba yira nê wùri yiri. ¹¹ Ba wulê ba twïn Yü tæ, v nê wulê v sán nê, yawuræ tæ dæ ba yira nøran tæ yiri. Yá ba ga bá sêe, sê ba vøværi ba kwa, ba ma sá ba tutonkukwïn tæ.

¹² Bardu nii maluka tæ lwá ka wùrú zøŋa tæ ðæratæ munaa næfaru tæ wa. Ku níá tæ zøn tæ dån wu, sê tæ yá cwøŋæ, tæ pa pæégá tæ nê, ba nê naŋa yí yipian con ba biàn. ¹³ À nì *zinê batwa, tæ nê yì ndê nyønswøren nê, dæ tæ naŋa tidøn tæ, dæ wojjiru tæ, dæ kunkun sòsùnù nii nê. ¹⁴ Tæ yì *zinê tæ nê jê *Sitana diàn tæ ma tønja v diàn mumunv. Tæ mù zinê batwa tæ vøli tia mama yuu pæégá tæ con. Tæ vøli, sê tæ kæ ba duan yáá, sê tæ ma ta kòò dæ Yü tæ, v nê wulê tæ me yuu wa, diun næfaru tæ nê, v nê li v tün.

¹⁵ Yá Zwezi swïn à con, v wú: «Á cøga zøni, à biàn, sê à di á yuu ndê ñwiàn nê. Pupwøn liù nê yì liù tæ, v nê ba dwêe ku máŋá tæ wa, v ga jê v ganan v yira nê, v dån ká va dæ yaswøle, sê ba na v cavira». ¹⁶ Zinë tæ dån ken pæégá tæ duen nê, bwálí tæ wa, ba nê bonjê dæ *Ebøræ sugv, ba wú: «Arømagedon».

¹⁷ Barpe nii maluka tæ lwá ka wùrú zøŋa tæ lanworu tæ wa. Kori tæ, nê jê diàn zøn ku baa, ku nan Yü diè tæ wa, padav tæ con, ku swïn, ku wú: «Ku fwa, ku zwæe!» ¹⁸ Dwá pipuli ka baa, kwøræ duen dæ yin lá, tia tæ ga vuvugu. Ku nê zigi máŋá tæ mama, læzoni nê wulê tia yuu wa, tia yá tæ wá vuvugu zønzøn ku yí nøtv. ¹⁹ Tü næfaru tæ, ba nê bonjê *Babilønê tæ, dån pwêe twøræ batwa, yá dwíó tæ luv mama wa tifaræn tæ mama dån tua. Yü wá ku tæ, Babilønê tiàn nê fwa tæ yoo swæéé, yá v cøgù ba. V lŋa tæ zàn ba yuu wa zønzøn, ndê ba nê lwá swana ba sú wùrú zøŋa, ba pa ba nyv ba bubunv. ²⁰ Muv tètøŋi wa tian tæ mama jén, yá pæen tæ dæ kúò ba na. ²¹ Dwakafina næfaran nan yü, tæ twi lià tæ yuu nê. Tæ dwakafina tæntæ nødv mama yá yì kilo dæ kilo. Yá læzoni tæ dån wulê ba twïn Yü, dwakafina tæ nê keni yacara ba nê yiri. Ba twïn wá, tæ yacara tæntæ nê dáá zønzøn tæ ja le tæ yiri.

17

*Kacwaran yáá tíú tæ yoo
(Apokalisë 16.19, 18)*

¹ Ku kwa nê, *malike barpe, tæ nê jê wùrú zøŋi barpe tæ wa, maluka don twi ka swïn à con, ka wú: «Báá yøbê! Á wá buri mú bürá tæ nê wá ja kacwaran yáá tíú tæ

nøtv. Ku mù kacwaru tæntæ yì tæ tæ, ku nê lwê naconji kapuvv nii nê. ² Tia yuu pæégá tæ fwa bacwan dæ ku mù kan tæntæ. Ku twá dæ v mù kacwaran yáá tíú tæntæ, tia yuu lià ma zø bacwan wa, ndê ba nyva swana ba bubunv».

³ Yü *Sijü tæ cuè à yuu wa, maluka tæ ga ti nê, ka ja va ka tün kasoo lanworu wa.

Ku bwálí tæ wa, à nì kan dæ v jêó wojjiru don næstian mwïn yuu wa. Ku yá jê yun barpe dæ nyoran fugø. Ku yira mama yá súé dæ yira tæ nê púpúná, tæ nê twïn Yü. ⁴ Ku kan tæ zva gansian mwïn dæ gansistuv. V nån v tiàn dæ stán dæ kapana wonanan dæ zanan. V yá jê síán wùrú zøŋa v jìàn wa. Ku síán wùrú zøŋa tæntæ yá súé dæ caviyøn dæ duræn, tæ nê nan v kacwan tæ wa. ⁵ Yiri don púpúní kan tæ tóli nê, ku nê yì yosøgu. Ku yiri tæntæ nê yì *Babilønê tæ næfaru. Ku mù nê yì kacwaran tæ dæ tia yuu caviyøn tæ dækuu. ⁶ À nì ku kan tæntæ dæ v nyva jana v sú, ndê swana nê jê wá. Jana tæntæ yì lià tæ, ba nê gva ba nê yì *Kørisê nê ti, tæ yiri, dæ ba nê swïn Zwezi cígá tæ, ba buri tæ yiri. À nê nì wá, ku gwári nê. Ku cígá gwári nê zønzøn.

⁷ Maluka tæ dån ma swïn à con, ka wú: «Bæeèe nê pin, ku gwári mú? Ku nê yì wojjiru tæ nê jê yun barpe, dæ nyoran fugø tæ, dæ kan tæ, v nê jêó ku yuu wa yoo, à mù wá buri mú ku yosøgu tæ.

⁸ Wojjiru tæ, n yá nê nì dæ ku wulê tæ, kúò tæló. Ku dån nê wá píi ku nan buv tæ, ku dån nê lù zønzøn, tæ wa, ku va jún bwálí nê ku cøgù míámíán. Yá ku wá gwári tia yuu læzoni tæ, Yü nê wá ba yira púpúní mu sagu tæ wa, ku nê zigi máŋá tæ, v nê fwa luv. Ku wá gwári ba, dæ ba nê wá na wojjiru tæ, dæ ku yin lá, ku ga kúò tæló, yá ku tæ wá píi ku bá ku nan.

⁹ Mø yøbê nê yønu dæ wubønja me tæ ya lá. Yun barpe tæ buri pæen barpe tæ, kan tæ nê jêó tæ yuu wa. Yá tæ mù tètê nê kúò buri pæégá barpe tæ dæ. ¹⁰ Ba pæégá barpe tæ wa, pæégá bonu tua. Bardu nii piú tæ tæ wulê v dé v pari síun. Ba talkwa piú tæ tæ wá twi. Yá máŋá tæ, v dån nê wá bà, v wá dé v pari tæ máŋá mancun wa. ¹¹ Wojjiru tæ, ku yá nê yin lá, ku ga kúò tæló tæ dæ tètê buri nana nii piú don. Ku dæ tètê yì pæégá barpe tæ wa piú don. Yá máŋá tæ wa, ku mù nê wá bà, ku wá va jún bwálí nê, ku cøgù míámíán. ¹² Nyoran fugø tæ, n nê nì tæ, buri pæégá fugø tæ, ba tæ nê wá pari nì, sê ba dé. Yá ba wá na pari, ba dé lugu nødv dæ wojjiru tæ. ¹³ Ba pubønja yoo yì nødv, ba dån ga pin ba diàn tæ, dæ ba pari tæ wojjiru tæ nê. ¹⁴ Ba wá zìn kúò dæ liù tæ, v nê yì ndê *pabiè tæ nê. Yá v wá ta ba v dé, v nê yì yun tiàn tæ me *Yuu-Tiu,

də pèégá tə mɛ Pìú, tə yɪrɪ. Yá v m̀d̀ də lià tə, v nə kúrí v li v tún, ba nə s̀eə v nii də pùé nɛd̀v, wá dé diàn pèégá tə yuu wa d̀ə wá».

¹⁵ Malika tə kúú píí, ka sẁin à con, ka wú: «Níá tə, n nə ní də kacwaru tə j̀əó tə yuu wa, luv nii mama lià, də púlé tə mama, də luv dwíé tə mama, də s̀uyirə mama lià nə tə bɪrɪ. ¹⁶ Yá nỳoran fugə tə, n nə ní də wojjirɪ nə wá tí d̀unɪ də kacwaru tə. Tə wá jon kv tə mama, kacwaru tə nə j̀ə, tə ga wá yá wá yaswələ. Tə wá dé v yura nǎǎv tə, tə ga d̀ulɪ kv giganɪ mən wa. ¹⁷ Yɪ ken tə pubɔŋa wa, sə tə tun, tə twá kv tə nə, v nə dí yáá v tanɪ v tún, sə tə tun də pubɔŋa nɛd̀v. Yá tə dǎn wá pa tə pàrí tə wojjirɪ tə nə, kv ja vèli mǎǎ tə, Yɪ s̀rǎn tə mama nii nə wá bà, tə sú. ¹⁸ Kan tǎntə, n nə ní tə, nə bɪrɪ tɪfaru tə, kv nə dé diàn, tɪa pèégá tə mɛ yuu wa».

18

Babilonə tɪrɪ tə yoo

¹ Kv kwa nə, à ní *malika don, ka nan Yɪ *sǎn nə, ka cú. Ka malika tǎntə yɪ diàn nɛfaru tíú. Yá tɪa tə dǎn pɪrɪ də ka dun tə. ² Ka zin ka kori ka kə yɪ nə, ka wú:

«Kv tua, *Babilonə tɪv nɛfaru tə tua buuu. Kv jigə *zinə diə, kv jigə bwálí, zinə yiri mama, də zónjə k̀k̀wɪnan yiri mama, ba nə culi, zwɪ tə s̀əgə kv wa. ³ Babilonə tɪfaru tə tua, kv tɪv tǎntə tían pɪn, dwíé tə luv mama wa twá ba nə, tə zv bacwan wa, ndə ba nỳva swana ba bubɔni. Yá ba pɪn, tɪa yuu pèégá tə twá, ba zv bacwan wa. Ba tə pɪn, tɪa yuu baywələ tə də twá ba j̀j̀ə nɛfaru tə nə, ba j̀ j̀j̀ə tían».

⁴ Á ní kori don, kv nə nan Yɪ sǎn, kv bà, kv wú:

«Á naŋa, á yá kv tɪv tǎntə, á mù lià tə, á nə yɪ á mù lià. Á naŋa lá, sə á dǎnà ká twá á tun ba cɔna tǎntə. Á naŋa lá, sə á dǎnà ká twá á dé ba yacara tə. ⁵ Cígá, cɔna tə, ba nə fwa, tə dáá zənzən duən yuu, tə d̀i tə j̀ə yɪ nə. Yɪ wá Babilonə tían k̀nkun yìèn tə swèéé. ⁶ Á fwa kv tə, tɪv tǎntə tían nə fwa á yura, á ma ŋwɪn ba. Á ŋwíán ba cɔna tə, ba nə tun á yura nɛə bələ, á pa ba. Ba j̀ə swana wùrú zɔŋɪ, ba nə ma pɪn aba swana á nywɪn. Á lwíá swana tə nə dáá, tə donɪ ba swana tə nɛə bələ, á kə ba wùrú zɔŋɪ tǎntə wa, á pa ba də nə, sə ba nyv. ⁷ Nətv tə, ba nə bɪrɪ ba dun, ba ga tɔŋa j̀j̀ə yìèn, mə nətɪv nə, á mɛ, sə á kə ba cǎn də pucɔni wa. Á mɛ, sə á fwa ba nətɪv. Ba swɪn ba waa con nə, ba wú: «Nə yɪ ndə

pakan nə, v nə tǎ kadənu, v ga wàrí pucɔni v ní abada.» ⁸ Kv mù tǎntə yɪrɪ nə, kv yacara tə mama wá bà naa nɛd̀v. Tə cǎn tǎntə nə yɪ tɪan, pucɔni, niən də mən, tə nə wá dé kv tɪv tə. Kv wá fwa nətɪv, *Yuu-Tiu Yɪ tə, v nə b̀r̀r̀ kv b̀r̀rà, sə v c̀g̀g̀ kv, nə yɪ diàn tíú tə yɪrɪ».

⁹ Tɪa yuu pèégá tə mama, ba nə fwa bacwan, də kv mù tɪv tǎntə tían, ba nə ní tori ba j̀j̀ə wiən tə wa, wá kwi yɪnɪa, ba ga ya pucɔni wa tɪv tə tɪrɪ tə yɪrɪ. Ba wá fwa kv nətɪv tə, mǎǎ tə wa, ba nə wá na mən, tə nə dé tɪv tə, nywɪn də tə zaŋa, tə d̀i yɪ. ¹⁰ Ba wá zɪgɪ kwa kwa, tə cǎn tə fən nə j̀ə ba yɪrɪ. Ba wá swɪn, ba wú: «Lɛɛ yɪ, lɛɛ yɪ Babilonə tɪfaru tə! N yɪ tɪv tə, kv nə j̀ə diàn, yá n b̀r̀rà twi, ka b̀r̀r̀ naa nɛd̀v».

¹¹ Yá tɪa yuu baywələ tə də wá kwi yɪnɪa, yá ba ga ya pucɔni wa, kv mù tɪv tə yɪrɪ, liù nə kúú tǎlɛ, v yə ba yolɪ zɪla tə yɪrɪ. ¹² Tə zɪla tǎntə yɪ: síán, də cɪnɪa, də kapana wonanan zɪla, tə yoo nə cǎ, də zanan, də gankkɪkɪlɪ yiri mama tə duən, də ga yɪ nɛstɪan mwɪn də wiən tə, ba nə fwa də d̀òò, tə nə zìən. Də tə tə, ba nə fwa də tún yelə, də tə tə, ba nə fwa də tíú d̀òò tə, kv yoo nə cǎ, də wiən tə, ba nə fwa də cɪnɪa, də tə tə, ba nə fwa də lugu, də kacɪncɪnpwɪən, wiən ba nə mà. ¹³ Kv súrí wiən tə, nə yɪ tɪralɪ yirə yirə nə, də wiən duən, ba nə sɔrɪ, tə lwán nə ywán, də swana, də nuga, də dipen mun, də pamuna, də nɪan, də pee, də səsən, də tərəkɔrən, də ywəŋə. ¹⁴ Baywələ tǎntə dǎn wá swɪn, ba wú:

«N puswən wiən tə vèli yɔŋɔni, tə ga yá mú. Tə wiən tə mama, tə yoo nə cǎ, nə á yèó, tə nə zìən yɪi wa, n kwɪn tɛn nə. Yá tə kúú tǎlɛ».

¹⁵ Baywələ tə də nə yolɪ kv tɪv tə wa, ba j̀ j̀j̀ə tían tə, wá zɪgɪ kwa kwa, tə cǎn tə fən nə j̀ə ba, sə tə dǎn ká yɪ ba, tə kə lá yɪrɪ. Ba wá kwi yɪnɪa, ba ga wá yá pucɔni wa. Yá ba dǎn wá swɪn, ba wú:

¹⁶ «Lɛɛ yɪ, lɛɛ yɪ tɪfaru tə. Tɪfaru tǎntə yá yɪ ndə kan nə v zɔva gankkɪkɪlɪ, tə duən də ga yɪ nɛstɪan mwɪn. V yá kwɛn v tíàn də síán, də kapana wonanan tə yoo nə cǎ, də zanan.

¹⁷ Yá v j̀j̀ə wiən tə mama dǎn nyva lá, naa nɛd̀v cɪcɪ wa».

Lià tə mama, ba nə viri níá yuu bwərə tə, də ba yun tían, də lià tə nə wulə tə wa, də lià tə mama nə tɔŋa muv tə yuu wa, dǎn yá zɪga yɔŋɔni. ¹⁸ Ba ywǎn, ba na tɪv tə, nə dé mən tə nywɪn, də tə zaŋa, tə d̀i yɪ nə. Yá ba dǎn wá bubwi ba swɪn, ba wú: «Tɪv yá tǎlɛ, kv nə wáá kv maŋa də tɪfaru kv tə.» ¹⁹ Ba lià tə dǎn pèe purən, ba lwá ba yun wa, ba kwi, ba bubwí, ba ga

kè ba tiàn pucuni wa. Ba dân bubwi, ba wú:

«LÉE yí, lÉE yí tifarv ku tè. Ku yi ku twá ku mù tifarv tè nè, ba tè mama nè jè níá yuu bwèrè muv tè yuu wa, ma jì jìjè tián. Yá ku zèzèn ku cùgò, ku jì tutv, naa nèdu cici wa».

²⁰ Yü sàñ lià-ba, á yana pupwèn wa, ku tvu tè tvri tè yvri. Á mù lià tè, á nè yi Kèrisè nè ti, dè á mù Zwezi *tùntùna-ba, dè á mù Yü nii *sùsùná-ba, á dè yana pupwèn wa. Yü nè bùrì tvu bùrà, v ma pa aba cígá yvri.

²¹ Ku kwa nè, malika don, ka nè jè diàn, ti kapan, ku nè yi ndè kapan nèfarv nè, ba ma gá mun. Ka dilv ku muv tè wa, ka ga wú:

«Mè nètv nè, ba wá yigu Babilónè tvu nèfarv tè, ba di tia dè diàn. Yá ku kùb bá píi ku na. ²² Ba kùb bá nì kondurè tè konkolu kori, dè gwaga tè gwaran kori Babilónè wa. Ba ma kùb bá nì wii tè dè nabwanan tè kori ku wa. Ba kùb bá na juun tvùtùti liù mama, v nè fwa tvùtùnyiri mama ku wa. Ba kùb bá nì mun gáran kori ku wa. ²³ Cànú mèn poni kùb bá ya ku tvu tè wa. Ba kùb bá nì fúru zèzugu ku wa. Ku wá yá nètv, ku baywèlè tè yá nè dwè tia yuu baywèlè tè mama yvri. Ku mù tvu tantè tián ga nè tvn ba cùri tè, ba ma gígari dwié tè luv mama wa, ba dógv. ²⁴ Yá ku mù tvu tantè waa nè, ba nì Yü nii sùsùná tè jana, dè lià tè, ba nè yi Yü nyièn jana, dè lià tè mama, ba nè ken sív ba bian nè tia yuu wa, jana».

19

Nètv lià nè bwi Yü nè Yü sàñ tè wa (Apokalisè 18.20-24; 11.15-17; 21.1-5)

¹ Ku kwa nè, à nì kori, ku nè jè diàn, ku nè yi ndè lakapuv nè swìn Yü *sàñ nè, ku wú:

«Alubya! Nè nyina Yü nè jon nèba nè cuna wa. V mù nè ti dun, v ga jè diàn dè. ² V bùrà tè yi cígá bùrà, ku mè, sè ku ya nètv. V bùrì kacwaran yá tíu tè bùrà, v yá nè cògà tia yuu lià tè dè, v nè pín ba pèni duèn vèè vèè tè. Yá v dân fwìn v lujá ku kan tè yuu wa, v ga cògò wá v tvùtùná tè yvri, v ga bwe v tvùtùná tè jana tè bwé v con».

³ Ba lià tantè nè wulè Yü sàñ nè tè, kùb píi ba swìn nèè bèlè nii nè, ba wú:

«Alubya! Tvù tè nè dé mèn tè, nywín yi tè zanja, máñá dè máñá, ku nè ba zwèè».

⁴ *Nèkwina sapva dè banta tè, dè wièn banta tè dân tua Yü yáá con, ba pa wá dun, v nè jèè padau tè yuu wa, ba swìn, ba wú: «Alubya, ku yi cígá!»

⁵ Kori don nan padau tè yuu, ku wú:

«Á bwia nè nyina Yü tè nè, á mù lià tè mè, á nè yi v tvùtùbia, á nè zillí wá! Á lèzwènbii dè lèzwènfaran pían dun Yü nè!»

⁶ Yá à nì kori, ndè lakapuvv kori nè, ku ga yi ndè níá nè dáá, tè ga dèri tè biàn, ku ga yi ndè dwà nè baa dè diàn nè dè ku swìn, ku wú:

«Alubya! Nè *Yuu-Tiu Yü tè, v nè wulè tè mè yuu wa, tún v pàri tè. ⁷ Nè pwèlè nè pùé, nè yana pupwèn wa, sè nè ga pa dun *pabiè tè, ka fúru tè máñá nè yi yvri. Ka fúru kan tè tanv v tiàn, v dàni ka. ⁸ Yá ba dân pín, v zv gankíkala ku nè yi pàri, ku ga púpíi. Ku ganzèjv tè burì lià tè, ba nè yi *Kèrisè nè ti, tvùtùnan tè, tè nè yi cígá cígá yìèn».

⁹ *Malika tè swìn à con nè, ka wú: «Púpúní yìèn tè tè: Pupwèn wulè dè ba tè, ba nè bon ba, ndè pabiè nè tè, fúru tè wa!» Ka tè ma kùb swìn à con, ka wú: «Tè yi cígá sùrán, tè nè nanja Yü con». ¹⁰ Á dân ma tv ka nèè nè, sè à pa ka dun. Yá ka dân swìn à con nè, ka wú: «Cv n tiàn nè, dân ká fwa ku yoo tantè! Á dè yi Yü tvùtùbia, ndè n nè, á ga yi ba tè, ba nè yi n nubia Kèrisè yvri, ba nè swìn v sugv tè ba burì lià nè, tvùtùndon. N mè, sè n pa dun Yü nè mù!» Ku yi Zwezi-Kèrisè sòywanjv tè nè pín, Yü nii sùsùná tè swìn v nii sùrán tè.

Liù tè, v nè ògà sisanpon tè yoo (Zwidè 15; 2 Tesalonikè tián 2.8)

¹¹ Ku kwa nè, à ywán, dè nèñ, Yü *sàñ tè ku súri, sisanpon ga ziga lá nè. Ba bonjè liù tè, v nè jèè ka yuu, pùé nèdu tíú dè cígá tíú. V mù nè bùrì bùrà dè cígá, v ga yi cígá, v ma te dè. ¹² V yíá yi ndè mènnon nè, dun yupurè, tè nè dáá, yá pùé v yuu nè. V jè yvri don, ku nè púpúní v yvri, liù don nè yèrì, dè ku nè tà v tètè. ¹³ Yá v yá zva gandaru, ku nè swe dè jana. V yvri nè yi <Yü Sòg>. ¹⁴ Kwatarà tè nè wulè Yü sàñ nè pùé v kwa sèsenpwènè yuu wa. Ba zva gankíkalan nèpwènè, tè nè yi pàri. ¹⁵ Lagvri sív, ku nè jè níi fola fola, nanja liù tè, v nè jèè sisanpon tè yuu, nii wa. Ku mù nè wá ta luv dwié tè mama wa. V wá dé pàri ba yuu wa dè diàn. V wá pa Yü tè, v nè wulè tè mè yuu wa, lujá zàn ba yuu wa, ndè ba nè titagv kacàn zòv nèfarv wa, sè ba li tè níá nètv. ¹⁶ Yvri púpúní v gandaru tè dè v ciin yvri, ku wú, v yi: «Pèégá mè Píú, yun tián mè *Yuu-Tiu».

¹⁷ Á nì malika don dè ka ziga yvri tè wa. Ka zín ka kori, ka kè yiù nè, ka swìn

zunji tē mama con, tē nē pəri yu nē ban ban, ka wú: «Á biàn yəbə, á kun duən nē, á dé Yu cànà nēfaru tē! ¹⁸ Á biàn, á dé pèegá nànjú, dē pamana yun tiàn nànjú, dē ladura nànjú, dē səsən, dē lià tē nē digà tē nànjú! Á biàn á dé ba tē nē ti ba tiàn, dē ba tē nē yi ywəŋə nànjú, dē ləzwənbii nànjú, dē ləzwənfaran nànjú!»

¹⁹ Yá à dān nī wojjiru tē, dē tia yuu pèegá, dē ba kwatara, ba twi ba kun duən nē, sē ba mē dē liù tē, v nē digà sisan tē, dē v dē kwatara tē, ta kùb dē duən. ²⁰ Ba dān ma ja wojjiru tē dē kunkun sùsùnb. Liù tēntə fwa diàn muminu wojjiru tē yáá con. V gıgarı lià tē, nē pin ba fwa wojjiru tē muminu tē ba yıra, ba ga twi ku nyinyiga tē yáá con, ba pin ku dun. Ba dilı tē mama bələ mənvoo nēfaru wa dē tē nəŋə. Bwálı tēntə wa, mən tē yi tē dé dē tē wa jirəbuu. ²¹ Ba kwatara tē giganı tē mū yi liù tē, v nē digà sisan tē, laguru sıv tē nē naŋa v nii wa tē, nē gwa ba. Zunji tē mama dān ma zuzəv ba nànjú, tē sū.

20

Bina mürü pəri tē yoo
(Apokalisë 5.9-10)

¹ Ku kwa nē, à nı *malıka, dē ka nan Yu sän ka cü. Ka jə buv tē, ku dän nē lü zənzən, borbiu dē banzala nēfaru ka jun wa. ²⁻³ Malıka tē jun tudən tē, ku nē yi dən nədwan tē, ku nē yi <*zinə piü> kəkwtun, ka mē ga nē yi <*Sıtana>, ka wva. Ka dän dilı ku Sıtana malıke buv tē wa, ku dän nē lü zənzən tē, sē ku fwa bina mürü. Ka tagu buv tē nii dē borbiu, ka ga mē tanpon lá nē. Ku nətü dän wá pa, ku kúv bá piı, ku gıgarı dwiś tē luv mama wa, ku ja vələ bina mürü (1 000) tē, ka zwēe. Ku kwa nē, ku mē, sē ba küri ku, ba dugu mánǵa mancin wa nē.

⁴ À nı padaran, lià nē jəś tē yuu wa. Lià tēntə yá nı cwəŋə, sē ba bürı lià bürá. À nı lià, ba nē tıga, jəri. Ba lià tēntə yi ba za ba gu, ba nē swın Zwezi-*Kərisə suywánjú tē, ku nē yi Yu svəg tē, ba buri, tē yiri. Lià tēntə vıga, sē ba tı wojjiru tē dē ku nyinyiga tē yáá con, ba pa tē dun. Ba lià tēntə vıga, sē ba kə wojjiru muminan tē ba təlė dē ba jun nē. Yá ba lià tēntə dän nē piı ba bwin ba wulə mu wa, ba ga wulə, ba dé pəri dē Zwezi-Kərisə, ku ja vələ bina mürü. ⁵ Mē tēntən tıga ka bwin ka nan tē nē. Tıga tē duən tē mū há piı ba bwin, ku ja vələ bina mürü tē ka zwēe. ⁶ Lià tē, ba nē twá ba wulə tēntən tıga tē ka bwin ka nan tē wa, yi puwəŋ lià, ba ga yi *Kərisə nē ti ba. Bələ nii tian tē ba diàn jə ba mū yuu wa. Yá ba dän ya Yu dē Kərisə

*jonwana, ba ga wá yá dē wá, ba dé pəri, ku ja vələ bina mürü tē ka zwēe.

Sıtana turı tē yoo

⁷ Mánǵa tē, bina mürü tē nē wá zwēe, ba wá küri *Sıtana, ba li v buv tē wa, ku yá nē yi v bän diə. ⁸ Yá v dän wá nan v va, sē v gıgarı dwiś tē luv mama wa, ba nē wulə tia tē sapara banta tē wa. Luv niś tēntə yıra nē yi Gəgə dē Magəgə*. V ken duən yáá nē, sē ba ta kùb. Ba nii wá yá dānı, ndə muv nii kasılu nē. ⁹ Ba dän nan bwálá mama ba bə, ba kun duən nē bwálá nədü. Yá ba dän vėli ba kıkari lià tē, Kərisə nē ti ba, bwálı tē wa, ba nē wulə tiv tē, Yu nē swə zənzən tē wa. Yá mən dän nan yi nē tē cü, tē dé ba mū lià tēntə, Sıtana nē ken duən yáá nē, tē gv. ¹⁰ Ba dilı Sıtana, v nē gıgarı ba tē, mənvoo nēfaru dē tē wa jirəbuu wa. Mē bwálı tēntə wa nē ba dilı wojjiru tē dē kunkun sùsùnb. Ba mama dän wá dé cän yıcau dē ttın mánǵa dē mánǵa, ku nē ba zwēe.

Talıkwa bürá ka bürı yoo

(2 Pıyerə 3.7-12; Zwan 5.26-29; Tutınan 17.30-31)

¹¹ Ku kwa nē, à nı padav nəpon nēfaru dē liù, v nē jəś ku yuu. Tıa tē dē lanworu tē dəri tē jén v yáá con. Tē yá kúv təlė. ¹² Yá à dän nı tıga tē mama, ləzwənbii dē ləzwənfaran, ba zıga padav tē yáá con. Ba súrú saga, ba ga súrı sagı don dē, ku sagı tē nē yi mu sagı. Ba twá ku tē nē púpúnı saga tē wa nē, ba ma bürı tıga tē bürá, ndə ba tutıneə tē nē buri nətü. ¹³ Muv pin tıga, ba nē mé ku wa, tıan dē tıga bwálı dē pin tıga, tē nē wulə tē con. Ba dän twá ba tıga tē tutınan nē, ba ma bürı nē ba liù mama bürá. ¹⁴ Ba dilı tıan dē tıga bwálı nē mənvoo nēfaru wa. Mē ku mū yi nē bələ nii tıan tē. ¹⁵ Ba dilı liù mama, v yiri nē wá púpúnı mu sagı tē wa, mənvoo nēfaru tēntə wa.

21

Lanworu nədün dē tia nədün tē yoo

(2 Pıyerə 3.13-14; Romə tiàn 8.17-18)

¹ Tēntən lanworu tē dē tēntən tia tē nyua lá. Muv dē yá kúv təlė. Yá à dän nı lanworu nədün dē tia nədün. ² Ku kwa nē, à nı tiv tē, ku nē Yu nyien, ku nē yi *Zwerizalemə nədün tē, dē ku nan yu nē Yu *sän nē, ku cwı. Yu yá kwen ku ndə fúru kan nē kwen v tiàn nətü, sē v ma jəri v bari. ³ À nı kori, ku nē jə diən, dē ku baa, ku nan padav tē con, ku wú: «Nəñ, Yu dän wulə ləzoni tətəŋi wa. V wá yá dē ba, ba ga wá yá v mū lià, ba nē nan dwiś tē mama wa. Yu tətə dän wá yá dē ba, v ga wá yá ba Yu. ⁴ Yá v wá mürı ba yına

* 20:8 20.8 Mē nətü ba boŋə lià tē, ba nē yi Yu lià tē duŋa tē.

mama. Tīan, dē pucūni, dē bubwiē, dē cān kūb bá ya lá, tēntēn wodbra tē mama nē nyua lá yiri».

⁵ Liū tē, v nē jēō padav tē yuu, ma swīn, v wú: «Nēñ, wiēn tē mama yi wodura nē à pií à fwa». U tē ma swīn, v súri lá nē, v wú: «Púpúní sòrán tē tē n tún. Tē yi cigá sòrán, tē ga mē, sē lià twá tē nē». ⁶ U swīn à con, v wú: «Ku fwa ku zwēe. Á yi Alēfa dē Omega, ku mù nē yi à yi tēntēn liū, à ga yi yígúré liū dē. Liū tē nanyoni nē jē, à wá pa wá nabuliya tē ku níá nē pūn mi, sē v nyu tutu. ⁷ Liū tē nē wá ta v dé diān lwam yuu wa. Á wá yā v Yū, v ga wá yā à biū. ⁸ Yá lià tē, ba nē ba cwəñē nēdv ti, dē lià tē, ba nē dvgv Yū cwəñē tē, dē lià tē, ba nē tūja cavyiēn, dē lagura, dē lià tē nē cwàri, dē lià tē nē fwa cūri yiēn, dē lià tē nē bwī wojwanan nē, dē kunkuna tē mama, ba mù lià tēntē bwáli yi ku wulē mēnvoō nēfaru dē ku wa jirēbuu tē wa nē. Mēnvoō nēfaru tēntē nē yi nēē bēlē niī tian tē».

*Zwerizalemē nēdv tē yoo
(Eberē-ba 11.10, 16)*

⁹ Ku kwa nē, *malūka don twi à con. Malūka tēntē nan malūke barpe tē nē jē wūru zūñi barpe tē, tē nē súō dē talikwa yacara barpe tē wa. Ka swīn à con, ka wú: «Báá yēbē! Á wá buri mú fúru kan tē, liū tē, v nē yi ndē *pabiē nē, nē kúri v swe». ¹⁰ Yū-*Siñu tē cuē à yuu wa. Malūka tē kúō ti nē, ka ja di paan nēfaru, ku yuu nē dara dē tīa.

Malūka tē dāñ ma buri nē tū tē, ku nē yi Yū nyiēn. Ku mù nē yi tū tē, ku nē yi *Zwerizalemē tē, ku nē nan yū nē Yū *sāñ nē, ku cwi. ¹¹ Yū dun tē yā piri ku. Tū tē yā pipili ndē kapana, ba nē ma nāñā, ku dē nē pipili, ndē zəñē nē, ku yoo nē cā, ba nē ma bonjē <zwəsəpə>. ¹² Béró nēfaru, ku yuu nē dara dē tīa, yā kīkari tū tē. Ku yā jē mimie fugē bēlē. Malūke fugē bēlē yā cī mimie tē nē. Yira yā púpúní tē mimie tē yuu, tē nē yi *Yizərayelē lià dwiē dēkuren fugē bēlē tē yira. ¹³ Yū yipian con mimie batwa, jigwiē saporu tē con mimie batwa, jizēn saporu tē con mimie batwa, Yū yizwīa con mimie batwa. ¹⁴ Béró tē yā yi ka ziga pīrān fugē bēlē yuu wa. Tē pīrān tēntē lwīu tē nēdv mama yuu wa nē, ba púpúní pabiē tē tūntōna fugē bēlē tē yira lá nē.

¹⁵ Malūka tē nē swīn à con yā jē sían miu, ku nē maña wiēn, sē v ma man tū tē, dē ku mimie, dē ku béri. ¹⁶ Malūka tē man tū tē dāni dē ku wani ku na dē tē mama mē duēn. Ku man tū tē dāni dē dōō tē, ku yā dwē kilometērē mūrū bēlē (2 000). Tū tē wani dē ku yuu tīa ziga yā mē dē ku dāni tē. ¹⁷ Malūka tē man béró

tē, ku nī dē ku yi mētērē 72. Malūka tē yi lēzoni nē maña wiēn nēdv nē ku man.

¹⁸ Béró tē yi kapan tē, ba nē ma bonjē <zwəsəpə>, tē nē ba ma lwā ku. Tū tē mama yi sían pari, nē ba ma fwa ku, ku ga yi ndē zəñē nē, ku nē pipili. ¹⁹⁻²⁰ Tū tē dēkuu piū kapana tē yi ba nān tē dē kapana yirē yirē, tē mama yoo nē cā. Tū tē dēkuren fugē bēlē tē nēdv mama yā jē kapan yiri dun. Kapana tēntē yira nē yi: zwəsəpə, safirē, kalēsīdvānē, emerodē, sarēdonikēsē, sarēdvānē, kērisolitē, berilē, topazē, kērizopērāzē, dirēkvāzē, amētisētē. ²¹ Mimie fugē bēlē tē yi kapana fugē bēlē tē yoo nē cā. Mimie mama yi ku fwa dē zāñū nēdv. Tū tē kanporu yā yi, ku fwa dē sían tē nē yi pari, ku nē yi ndē zəñē nē, ku nē pipili.

²² Á wá Yū *diē nī tū tē wa. *Yuu-Tiū Yū tē, v nē wulē tē mē yuu wa, dē pabiē nē tē, nē wulē ku wa, yā lià tē ga pūn ba dun. ²³ Tū tē ba yicav dē cānā piā, sē tē pa ku poni. Yū dun tē dē yi liū tē, v nē yi ndē pabiē nē tē, nē piri ku mama dē poni. ²⁴ Dwíē tē lūv mama wa wá yā ku poni tē wa. Tīa yuu pēgā tē dē wá ja ba jījē tē, ba bā ku wa. ²⁵ Ku mimie tē bā sun yicav wa, abada. Tūtūn bá yā lá, ku mù nē pūn, tē bā sun. ²⁶ Ku bwáli tē wa nē, ba wá ja dwíē tē lūv mama wa wá jījē, dē ba dun ba nē pūn, ba ja bā. ²⁷ Won tē, ku nē jē dūrēn bá zu lá. Liū tē nē tūja cavyiēn dē liū tē nē kuni kunkun dē bá zu lá. Ku yi lià tē cici, ba yira nē púpúní pabiē nē tē mi sagu tē wa, nē wá zu lá nē.

22

¹ Ku kwa nē, malūka tē buri nē mūnaa tē, ku níá nē pūn mi. Ku níá tē yi napwēnē piri piri piri, ndē zəñē nē pipili nēdv. Mūnaa tē níá yi, tē dēri tē naña Yū dē pabiē tē padav tē con. ² Tū tē kanporu tētēñi wa dē mūnaa tē bēbērēn bēlē tē yuu wa nē, tū tē, ku yāā nē pūn mi yā wulē lá. Ku tū tē zūja bā yā lá, Yū nē wá cūgō. Yū dē pabiē nē, padav tē wá yā tū tē wa. Yū tūtūnbīa tē nē wá pa wá dun. ⁴ Ba wá na v yāá, v ga wá púpúní v yiri ba tēlé nē. ⁵ Tūtūn kúō bá ya lá, yā ba kúō bá piā cānū mēn, nē à yēō yicav poni, Yū-Tiū Yū nē wá pa poni piri ba yiri. Yā ba dāñ ga wá twá ba dē pari dē Yū, ku nē ba zwēe máñā dē máñā.

*Zwezi túri tē yoo
(Apokalīsē 1.1-3, 7-8; Matīē 16.27;
Galasi tīān 6.7-8)*

6 *Malika tɛ swɪn à con nɛ, ka wú: «Sùrán tɛ, tɛ yɪ cígá sùrán, tɛ ga mɛ, sɛ lià twá tɛ nɛ. *Yuu-Tiu tɛ, v pɪn v *Siɲu tɛ v nii *sùsùná tɛ nɛ. U mù ga nɛ tun v malika, sɛ ka biri v tutunbia tɛ yìèn tɛ, nɛ mɛ, sɛ ku bà síún síún». 7 Zwezi swɪn, v wú: Á cɔga zɛni, à biàn síún síún. Pupwɛn liù nɛ yɪ liù tɛ, v nɛ jɛ sagɪ ku tɛ sùrán tɛ, tɛ nɛ yɪ Yɪ nii sùrán v wa con.

8 Ku yɪ à mù Zwan nɛ ni, à ga na tɛ wiɛn tɛntɛ. Mánjá tɛ, à nɛ ni, à ga na tɛ wiɛn tɛntɛ, malika tɛ nɛ biri nɛ à zwɛɛ, à tua tua ka nɛ nɛ, sɛ à pa ka dun. 9 Yá ka dán swɪn à con nɛ, ku wú: «Cɪ n tiàn nɛ, dán ká fwa ku yoo tɛntɛ! Á dɛ yɪ Yɪ tutunbiu ndɛ n nɛ, à ga yɪ ba tɛ, ba nɛ yɪ n nubia *Kərisɛ yɪrɪ, ba nɛ yɪ Yɪ nii sùsùná tɛ wa liù. Á yɪ ba tɛ nɛ jɛ sagɪ ku tɛ wa sùrán tɛ ba waa con tɛ liù don. Pa dun Yɪ cɪcɪ nɛ!»

10 Malika tɛ kúù swɪn à con, ka sùrí lá nɛ, ka wú: «Dàn ká sàgè sagɪ ku tɛ sùrán, tɛ nɛ yɪ Yɪ nii sùrán tɛ, mánjá tɛ nɛ bwɛlɛ yɪrɪ, swɪn tɛ n biri. 11 Liù tɛ, v nɛ tɛlɛ cígá wa, mɛ, sɛ v kwen v nan cígá wa, v sùrí lá. Liù tɛ, v nɛ beri v tiàn cuna wa, mɛ, sɛ v kwen v beri v tiàn, v sùrí lá. Liù tɛ dɛ v nɛ wulɛ cígá wa, mɛ, sɛ v kwen, v ya cígá wa, v doni. Liù tɛ, v nɛ yɪ Yɪ nyiɛn, mɛ, sɛ v kwen, v tɔn Yɪ fira, v doni». 12 Zwezi swɪn, v wú: «Á cɔga zɛni, à biàn síún síún. Á ja liù mama tɔtɔɲɪ ɲwírán, à biàn, sɛ à ma ɲwín wá. 13 Á yɪ Alɛfa dɛ Omega, ku mù nɛ yɪ tɛntɛn dɛ talukwa liù. Á yɪ tɛntɛn liù, à ga yɪ yígúré liù dɛ.

14 Pupwɛn lià nɛ yɪ lià tɛ, ba nɛ sɪn ba ganzwiran, ku pa ba na cwɛɲɛ, ba dé tiú

tɛ bia, tɛ nɛ pɪn mu, ku tɛ pa ba na cwɛɲɛ, ba twá Yɪ tu tɛ mimia, ba zu ku wa. 15 Yá lià tɛ, ba nɛ tɔɲa caviyien tɛ, ndɛ kukuri nɛ, dɛ ba tɛ nɛ fwa cɪrɪ yìèn, dɛ lià tɛ, ba nɛ cwàrɪ dɛ duɛn vɛɛ vɛɛ, dɛ lagura tɛ, dɛ lià tɛ nɛ bwɪ wɔɲwanan nɛ, dɛ lià tɛ mama nɛ swɛ kɔnkun, ba ga tɔɲa kɔnkun yìèn, ba lià tɛntɛ ba bwálí jɛ ku tu tɛ wa. Ba lià tɛntɛ wá mé kàrà wá».

16 Zwezi kúù swɪn, v wú: «Á mù Zwezi nɛ tun à malika tɛ, sɛ ka swɪn tɛ yìèn tɛntɛ à lià tɛ púlɔ tɛ wa. Á yɪ piú *Davidɛ dwíí tɛ wa biú. Á mù nɛ yɪ jɪv nanɔn tɛ, ku nɛ pɛn ku pɪpɪ tɛ».

17 Yɪ-*Siɲu tɛ dé fúrí kan tɛ dán swɪn, ba wú: «Báá!» Liù tɛ, v nɛ nɛn tɛ sùrán tɛntɛ mɛ, sɛ v swɪn, v wú: «Báá yɛbɛ!» Liù tɛ nanyɔni nɛ jɛ, ku tíú mɛ, sɛ v bà v nyu níá. Liù tɛ, v nɛ pià níá tɛ nɛ pɪn mu, ku tíú mɛ, sɛ v na tɛ tɔtɔ!

18 Á mù Zwan nɛ swɪn liù tɛ mama con, v nɛ nɛn Yɪ *nii sùrán tɛ, sagɪ ku tɛ wa, à wú: «Liù tɛ, v nɛ sùrí yoo tɛ nɛ, Yɪ wá kɛ wá yacara wa, ndɛ sagɪ ku tɛ nɛ biri, càn yirɛ yirɛ tɛ nɛtɔ. 19 Yá liù nɛ kúù lɪ Yɪ nii sùrán tɛ sagɪ ku tɛ wa, v dugv, Yɪ bá pa wá cwɛɲɛ, sɛ v twá v dé tiú tɛ bia tɛ nɛ pɪn mu tɛ. Yá Yɪ bá pa wá cwɛɲɛ, sɛ v twá v zu tu tɛ wa, ku nɛ yɪ Yɪ nyiɛn, ndɛ ku nɛ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa». 20 Zwezi tɛ, v nɛ swɪn tɛ yìèn tɛntɛ v biri, nɛ swɪn v sùrí lá, v wú:

«Cígá, à biàn síún síún».

Amuna! Bàá Yuu-Tiu Zwezi!

21 Yuu-Tiu Zwezi nɛ wá fwa pubwanu á mama yɪra.